

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLEGTEN
MICHELET

GENEALOGISK,
PERSONALHISTORISKE
MEDDELELSER

*MED VAABENTEGNINGER, FACSIMILER OG
PORTRÆTTER*

VED

S. H. FINNEGRØNN

ly 33. 2020

CENTRALTRYKKERIET, CHRISTIANIA · 1919

FORORD

Den her foreliggende slegtshistorie er udarbejdet efter opdrag af høiesteretsadvokat C. F. Michelet, som paa denne maade ønskede bevaret i samlet fremstilling hvad der maatte forefindes af genealogiske og personalhistoriske oplysninger om hans slegt.

I adskillige aar havde arkivar H. Krog Steffens indsamlet materiale til Michelet'ernes historie og tildels bearbejdet dette i manuskriptform, da han afgik ved døden i 1917. Under tegnede, som derefter paatog sig udførelsen, optog arbejdet helt fra nyt af, idet det allerede tilveiebragte materiale blev konfereret med kilderne, nyt blev indsamlet og den genealogiske behandling lagt an paa en betydelig bredere basis.

Til denne slegtshistorie forelaa paa forhaand et ganske betragteligt materiale, tilveiebragt inden slegten selv. Allerede oberstløjtnant Christian Michelet havde i første halvdel af 1700' tallet gjort notater om sine børn, og hans sønnesøn generalmajor Christian Michelet efterlod udførlige optegnelser fra sit krigerliv. Senere har afdøde kaptein Wolff Michelet indsamlet en mængde dokumenter af betydning for slegtshistorien, og afdøde oberst Johan Michelet interesserte sig varmt baade for det genealogiske og krigshistoriske og har efterladt nitide arbejder. Endelig har grosserer August Michelet med levende interesse syslet med komplettering af det foreliggende stof og fortsat indsamlingen af yderligere materiale. Det meste og vigtigste af hvad saaledes til forskjellig tid er samlet beror nu hos advokat C. F. Michelet og kan trygt betegnes som et familiearkiv.

Ved siden heraf er i de forskjellige offentlige arkiver foretaget omfattende undersøgelser, som har givet tildels rigt udbytte, og uden velvillig medvirkning fra de mange hold vilde den endelige fremstilling ikke være blevet saa fyldig og detaillert som tilfældet er. En særlig tak for beredvillig og elskværdig bistand fortjener, foruden grosserer August Michelet, Rigsarkivet i Kjøbenhavn, hvor bl. a. arkivregistrator P. B. Grandjean som expert paa heraldikens omraade har stillet sin viden til disposition, og Landsarkivet i Kjøbenhavn, hvor cand. mag. Nanna Lange har ydet utrættelig hjælp med undersøgelser i stort omfang.

Paa grund af de mangfoldige vanskeligheder i bogtrykkerfaget, som krigsaarene har ført med sig, er trykningen og udgivelsen af nærværende arbeide blevet betydelig forsinket.

Christiania 1919.

S. H. Finne-Grønn.

KILDER

for de specielt militære data, hvortil henvisning ikke er givet i teksten:

Utrykte:

Hielms Samlinger, i Stiftsarkiverne i Christiania.
Huitfeldt-Kaas' personalhist. notater, i Rigsarkivet.
Holms Embedsprotokoller, sammesteds.
Peters' Krigsskoleprotokoller, sammesteds.
Generalitets- og Kommissariatskollegiets arkiv, sammesteds.
Norske kommissariats arkiv, sammesteds.
Generalauditoriatets arkiv, sammesteds.

Trykte:

C. O. Munthe: *Hannibalsfejden 1644-1645*.
C. O. Munthe: *Optegnelserr af generalmajor Peder Todderud om krigen 1709-19*.
J. Gulowsen: *Gyldenløvefeiden 1675-1679*.
J. Gulowsen: *Fra Dragontiden*.
H. J. Barstad: *Bergenhusingerne i Felten 1808-1811*.
H. J. Barstad: *Bergenhusiske nationale Skarpskytterbataljons Historie 1810-1817*.
H. J. Barstad: *Leirdølernes Saga, 1801-1817*.

TRADITION OG SLEGTSVAABEN

Michelet'erne har altid havt paa det rene at Frankrige var slegtens oprindelige fædreland, og da den norske stamfar, major Paul, og hans bror, kaptein Jacob Michelet's daabsdata blev fundet i Metz konstaterede dette kun rigtigheden af en gammel tradition.

Michelet er en udpræget militærslægt. I hver eneste generation tæller den fremragende officerer, frygtløse mænd, som har ladet sit liv paa valpladsen, og mænd, som i senere fredstider har beklædt høie kommandostillinger. Og krigerære var knyttet til navnet allerede forinden dette havde gjort sig bekendt i den norske hær. Den nævnte Paul Michelet medbragte saaledes til Norge i 1644 en kaarde med fæste og skede af vegtigt sølv, inskribert «Ostende 1603»; den var efter traditionen skjænket hans far af borgerne i Ostende i taknemmelighed over hans heltemodige optræden som ingeniørofficer under byens beleiring. Den gik efterhaanden i arv til generalmajor Jørgen Michelet, og af ham blev fæstet og skeden indsendt som tvungent indskud til Norges Bank i 1816 og gik i smeltedigelen. Men klingen gik videre i arv til kaptein Johan Wilhelm Michelet, som skjænkede den til sin ældre bror, generalmajor Christian Michelet; fra ham kom den til sønnen, oberst Georg Michelet og eies nu af dennes søn, høiesteretsadvokat C. F. Michelet. Rigtigheden af traditionen om at det netop var major Paul Michelets far, som fik kaarden i 1603, har det ikke lykket at konstatere, hvorfor det er anset rettest ikke at benytte traditionen i den slegtshistoriske fremstilling s. 12, men der foreligger saa langt fra noget, som skulde tale derimod, at alt peger hen til traditionens sandfærdighed¹. Som et vidnesbyrd i denne retning maa visselig tjene den harniskede arm med laurbærkransen paa sværdeggen, som danner hjelmtegnet i *slegtens vaaben*. Ganske vist faldt et saadant hjelmtegn naturligt for militære, men laurbærkransen gik dog ikke i flæng i en paa heraldisk viden saavidt god tid som begyndelsen af 1600'tallet og har derfor sikkerlig havt en bestemt forudsætning for sin anbringelse.

Det Michelet'ske vaaben med sparren og muslingerne, saaledes som det heraldisk rigtig er gjengivet i hosstaaende afbildning, findes første gang i et dokument af 23 juni 1645, som major Paul Michelet har forsegleet med sin signetring², og som nu eies af høiesteretsadvokat C. F. Michelet. Det vil sees at muslingerne er uden «ører», og netop saadanne (paa fransk: vannets) var helliget erkeengelen St. Michel. Heri ligger da en allusion til navnet Michelet, idet dette maa betragtes som et diminutiv af Michel. Slegtsnavnet skulde derfor egentlig

¹ Redaktør Christian Michelet i Bergen meddeler, at han under et ophold i Ostende har faaet bekræftelse paa at en *Michelet* havde udmerket sig under byens beleiring.

² Ved hjelmtegnet staar tillige bogstaverne: P. M.

skrives Michellet og blev ogsaa i denne form meget hyppig brugt af de ældste generationer her i landet; se saaledes s. 247.

Da dette vaaben skulde tjene som model for nygraveringer paa 1700'tallet indsneg der sig en slem misforstaaelse, idet formentlig gravøren antog den i originalseglet fremadbøiede, stærkt opfligede nederste del af hjelmkaaben («løvverket») for en skjoldfigur og lavede deraf en gren med tre roser og blade under sparren! Den derved fremkomne sammensætning af røde roser og grønne blade i et blaat skjold viser den totale uvidenhed om de enkleste heraldiske regler, der betegner det 18. aarhundrede som heraldikens forfaldsperiode. Imidlertid blev vaabnet i denne meningsløse form siden brugt i slegten, og der dannede sig efterhaanden den tro at rosegrenen var hentet fra major Paul Michelets frue, Karen Michelsdatter, skjønt denne dame aldrig har benyttet et bomerke med saadant emblem, og skjønt oprindelsen til det, som sagt, er at søge i hjelmklædet i det segl, Paul Michelet brugte før han blev gift med hende.

Omtrent samtidig med rosegrenens uheldige anbringelse i skjoldet blev ogsaa foretaget en anden forandring, idet den harniskede arm blev ombyttet med en heraldisk lilje. Første gang denne viser sig er paa de blikplader, som blev benyttet til dekoration paa alterlysene ved kaptein Hans Michelets begravelse i 1716 i Urskog kirke, hvor de fremdeles findes; se s. 44. Og her forekommer ogsaa for første gang vaabnet malt med farver i den meningsløse sammensætning, som ovenfor er nævnt. Dette vaaben med liljen som hjelmtegn sees ogsaa anvendt paa den smukke krystallflacon, som er afbildet s. 295. Disse gjenstandes form er dog saadan at det vilde falde vanskeligt paa dem at anbringe armen med sværdet og kransen, medens liljen, der vel skulde hentyde til slegtens franske herkomst, egnede sig fortrinlig og særlig paa flaconen er af stor dekorativ virkning.

At den harniskede arm dog ikke var bestemt til at forsvinde viser det s. 293 afbildede sølvlaag af et krus, som har tilhørt nævnte kaptein Hans Michelet og frue, Bartha f. Brandt, men ogsaa her er den fatale rosegren kommet op i skjoldet.

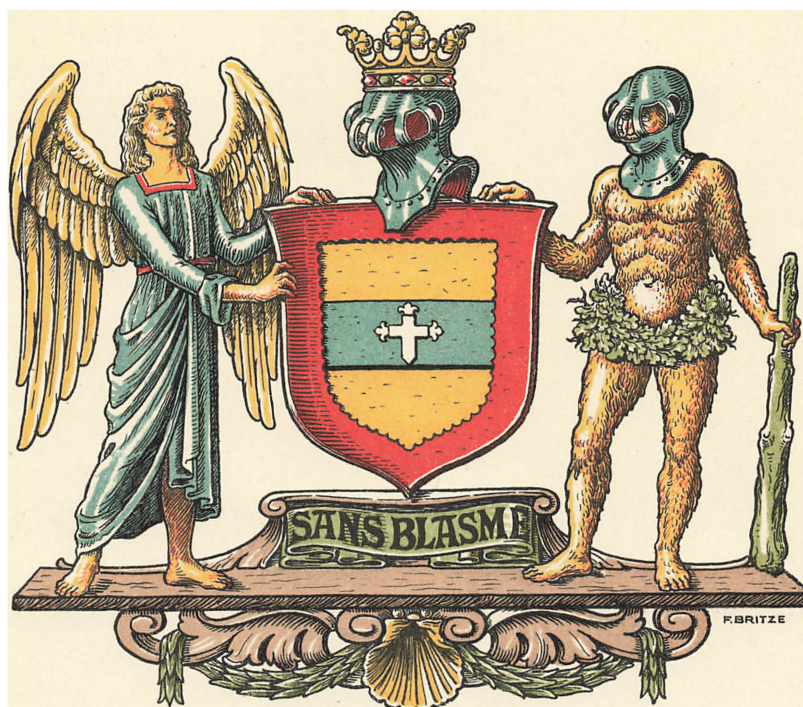
Efter at det autentiske Michelet'vaaben med sparren og muslingerne (rosegrenen og liljen) i over 150 aar var blevet brugt af slegten, i hvilken det gjerne betegnes som «Urskogvaabnet», fordi det blev ført af de ældre generationer, blev ca. 1809 indført et nyt vaaben, som fik betegnelsen «Solbergvaabnet», fordi det var general Jørgen Michelet paa Solberg, som anlagde det; se s. 93. Han blev nemlig af en fransk officer, som hans søsterdatter Maren Sophie Harbou's ægtefælle, krigskommissær Christian Otto Heiss introducerede paa Solberg, gjort opmærksom paa at den gamle franske adelsæt *Michelet de Beauval*, fra hvilken de norske Michelet'er troede at stamme, førte et ganske andet vaaben end generalen, og han lovede at skaffe en tegning. Hvad generalen en tid efter fik i hænde var saaledes en tegning af det angivelige Beauval'ske vaaben, og dette blev da siden delvis brugt, idet det antoges at være det oprindelige slegtsvaaben. Som det s. 10 er meddelt, kan det imidlertid ikke eftervises at den norske slegt Michelet har nogen blodsforbindelse med Michelet de Beauval, men da «Solbergvaabnet» jo har været benyttet her i landet i vel hundrede aar, gjengives det i heraldisk rigtig form i hosstaaende afbildning.

Om «Urskogvaabnets» betydning som dokument for Michelet'ernes franske adelsskab henvises forøvrig til side 11.

DET MICHELET'SKE SLEGTSVAABEN.

[URSKOGVAABNET]

DET ANGIVELIG MICHELET DE BEAUVAL'SKE VAA-
BEN, SOM GENERAL JØRGEN MICHELET PAA SOLBERG
TOG I BRUG OMKRING 1809 OG SOM SIDEN TILDELS
ER BRUGT I SLEGTEN MICHELET.

[SOLBERGVAABNET]

SLEGTEN MICHELETS oprindelige hjemstavn er byen Metz i Lothringen. Den første, som kjendes af navnet, er en *Guillot Michelet*, som i aaret 1441 sammen med Jean de Saule dit Alabre, Jacques de Maisieres og mange andre var Robert af Saarbrückens tilhænger og tilsagde byen Metz sin beskyttelse.¹ I det følgende aarhundrede forekommer en hel del personer af navnet Michelet, som tildels kan grupperes i familier, der alle er knyttet til Metz og nærmeste omegn, men som ikke lader sig forene under én fælles stamfar ved hjælp af det hidtil foreliggende genealogiske materiale. I 1521 fik saaledes *François Michelet*, som var købmand i St. Salvours sogn i Metz, kontrakt paa vinleverance af Pieresson de Chinnei i Mariculles, og i 1551 udgav *Jacques Michelet*, som var dr. theol. og «inquisiteur de la foi» i sin fødeby Angers, en prædiken med den originale titel «L'Hosianna de Michelet d'Angers calomnié par un meunier et ses âniers».²

Fælles for dem alle var den reformerte, calvinske, trosbekjendelse, som i følge med humanismen bredte sig stærkt i Frankrige under den forholdsvis tolerante konge François I og særlig vandt indgang blandt adel og borgerskab. Under de følgende franske konger rasede blodige borgerkrige mellem katolikker og protestanter, og først ved det Nantiske edikt i 1598 fik disse kultusfrihed, adgang til embeder og en række sikkerhedssteder med protestantiske guvernører, hvor de stod under beskyttelse af specielle af kongen betalte garnisoner. Blandt disse sikkerhedssteder var Metz, og her sees Michelet'erne at have haft en blomstringsperiode i de henved hundrede aar, det Nantiske edikt stod ved magt. De var som regel borgere med enkelte civile og militære embedsmænd indimellem. I 1620 var saaledes en *Jean Michelet* «capitaine de la bourgeoisie du val de Metz», hans søn *Pierre Michelet* døde i 1681 som «colonel de la milice du pays messin», og en anden af hans sønner, *Jean Michelet*, kaldes i 1647 «seigneur de Haye et Avancy». Noget senere var en *Jacques Michelet*, seigneur de Roty, advokat i Metz³, hvor han i 1679 ægtede Jeannette du Buyson af en fornem adelslegt⁴; hendes bror Pierre-André, chevalier og seigneur de Sazeret, var officer og blev dræbt af Tyrkerne paa Kreta, og hendes far Pierre du Buyson, seigneur de Sazeret, de Champfort et de Montels, deltog som officer med bravur i flere slag og døde i 1645 af de saar, han havde faaet ved Nördlingen. I 1670 var *Abraham Michelet* «receveur general de la ville de Metz», seigneur de Colombey, de Vercly «et autres lieux», og ægtede i 1677 Anne Barrois, enke efter Michel Valladier. Advokat *Florentin Michelet*, seigneur de Zieulle, ogsaa kaldet Michelet de Chieul,

¹ *Historie de Metz par les Bénédictins. Tome 5 pag. 396.*

² *Moreri: Le grand Dictionnaire historique. Tome 7.*

³ *Biografie du Parlement de Metz, par Emanuel Michel. Metz 1855.*

⁴ *Livre d'or de la noblesse: du Buyson.*

og hustru Anne de La Violette havde datteren Madelaine, som 25 august 1687 blev viet i kirken St. Marcel i Metz med advokat *François Aubert* og derved blev stammor til den norske slegt Aubert; hendes sønnesøn, dansk generalmajor *François Jacques Aubert* var far til norsk generalmajor *Benoni Aubert* og oberst *Jacques Aubert*. En bror af *Madelaine*, *Pierre Michelet*, var i 1690 kaptein i regimentet *Picardie*.

Allerede før midten af 1600-tallet havde flere unge mænd af de *Michelet*'er i Metz søgt til Tyskland for at søge sin lykke ved sværdet, hvortil der var saa rigelig anledning. Og ad den vei kom brødrene *Paul* og *Jacques Michelet* til Norge, som det nedenfor vil nærmere berettes. Efter ophævelsen af det Nantiske edikt i 1685 fulgtes hine af flere andre, som fandt det mere betryggende for sine religiøse anskuelser at søge over den østlige grænse, og særlig blev *Kassel* det sted, hvor de slog sig ned og trivedes som handelsborgere, fabrikanter og tildels som militære. Herfra har navnet *Michelet* spredt sig ud over Tyskland og særlig i *Berlin* gjort sig bekendt ved mænd af renomé i den videnskabelige verden. Til disse hører filosofen *Carl Ludwig Michelet*, professor ved *Berlins* universitet, en af *Hegels* mest fremragende elever, som i 1835 udgav et prisbelønnet lærd verk om *Aristoteles' metafysik*. Et mindre fremragende arbejde udgav han paa sine gamle dage i «*Wahrheit aus meinem Leben*», *Berlin* 1884, med et indledningskapitel om sin slegts historie, hvori den genealogiske konstruktion styrter ganske sammen ved en smule kritisk undersøgelse. Som den egentlige forfatter af slegtshistorien anfører han ganske vist en protestantisk geistlig, men det er besynderligt at den store tænker har ladet passere saadanne ting som blandt andet at en mand, der blev slaaet til ridder i 1471, kan have en bror, der døde i 1584, og en anden, som endnu levede i fuld vigør 1596. Ridderen hed *Jean Michelet de Beauval*, hvilket navn her for første gang sættes i spidsen af slegten *Michelets* forfædre. Helt bortset fra ubrugbarheden af en kilde af saa helt uvederheftig karakter kommer den brave ridder overhovedet ikke i betragtning ved spørgsmaalet om de tyske og norske *Michelet*'ers afstamning.

Navnet de *Beauval* eller *Michelet de Beauval*, som tilhører den fra *Korstogene* kjendte franske adelsæt fra departementet *Somme*, forekommer ikke nogetsteds i de i *Lothringske* arkiver forefundne dokumenter og officielle protokoller, hvorfra de genealogiske oplysninger om slegten er hentet til nærværende slegtshistorie, og uden saadanne vil det være ganske frugtesløst at fremkomme endog med en hentydning til et i selve navnefællesskabet begrundet slegtskab. Fra den tyske professors verk er imidlertid de fantasifulde anførsler gaaet over i «*The Genealogy of the Mickley Family of America*», udgivet i *Pennsylvania* i 1893 af *Minnie F. Mickley*, som tilhører en gren af den tyske slegt *Michelet*, der blomstrer i *Amerika* under det i sin skrivemaade noget forandrede navn *Mickley*. Af respekt for den navnkundige professor citerer forfatterinden hans oplysninger som «*documents authentiques*», og selvstændige undersøgelser i *Frankrige* har hun da ikke fundet grund til at iverksætte; noget nyt byder hendes bog saaledes ikke paa udenfor den amerikanske grens historie, som forøvrig synes meget velskrevet.

Til trods for sin delvise emigration fra Metz vedblev *Michelet*'erne dog fremdeles udover 1600- og 1700-tallet med sin grundstamme at være knyttet til denne by, i hvis omegn de ogsaa erhvervede større landeiendomme og derved socialt og økonomisk solide positioner. I slutten af 1600-tallet blev saaledes en *Jean Michelet* medeier i godset og landsbyen *Colombey*,

som efter hans død i 1712 delvis gik over til et par officerer ved Schweiziske regimenter af familien Tschudy, og som i 1792 i sin helhed var kommet over i denne families eie. Jean Michelet skrev sig *Michelet de Vatimont* og han var om ikke far til saa ialfald af samme slektsgren som den seigneur *Michelet de Vatimont*, der i 1728 købte slottet og godset *Vatimont* [Wallersberg]. Heller ikke dette blev længe i slekten; omkring 1780 kom det paa nye hænder. Endelig kan nævnes at *Abraham Joseph Michelet* af Metz i 1742 købte godset *Ennery* af greven af *Thésey*, *Jean Baptist d'Audiffret's* enke *Anne Charlotte de Belcastel*; han antog navnet *Michelet d'Ennery* og besad godset til 1751, i hvilket aar han solgte det til *Louis Goulet de Ruy*. Alle disse godser havde været indbringende abbedi- og borgeiendomme, som ved mageskifter og parcelleringer efterhaanden var kommet over paa private hænder.¹

Der har været spørgsmaal om *Michelet'erne i Metz* var af fransk adel? I Lothringske adelslexica opføres ikke *Michelet*, men disse omfatter kun høiadelen. I sit vaabenverk «Der Adel des Elsass» opfører heraldikeren *Siebmacher*² ganske vist de til Tyskland indvandrede *Michelet'er* som en adelig æt [uden at han angiver dens vaaben], med tilføielse at «denne æt skal blomstre i Elsass», men, som det af det ovenfor meddelte fremgaar, er det ganske uafgjort at alle de personer af navnet *Michelet*, som optræder i Metz og omegn, har et fælles slektsudspring, og spørgsmaalet maa da indskrænkes til at gjælde den familiegren, som har strakt sig til Norge med officererne *Paul* og *Jacques Michelet*. Her foreligger det heldige tilfælde at den første af disse, major *Paul Michelet*, som var født i Metz 1617, har efterladt sit sigil i et bevaret dokument af 23 juni 1645 eller fra aaret efterat han var traadt i norsk krigstjeneste. Det viser i fransk heraldisk form sparren og muslingerne, saaledes som det gjengives paa den foran indtagne vaabentavle, og har i udpræget grad karakteren af et adeligt vaabenmerke. Nu forefindes rigtignok dette vaaben ikke i nogen af de forøvrig ufuldstændige Lothringske adelslexica og kjendes heller ikke fra dokumenter i landsarkivet i Metz, men det gjør heller ikke segl, som maatte have været brugt af andre, samtidige, familiemedlemmer i denne by, som har været regnet til adelen. Forsaaavidt har denne mangel ingen afgjørende betydning. Spørgsmaalet bliver imidlertid afgjort allerede ved den omstændighed at *Paul Michelet* førte vaabenmerke, idet direktøren for staden Metz' arkiv, dr. v. *Kauffungen*, som har faaet sigillet til undersøgelse, i skrivelse af 3 oktbr. 1910, udtaler at *Paul Michelets vaaben kun kan have været en adelig families vaaben, fordi der overhovedet ikke gaves borgerlige vaaben i hin tid i Metz*. I overensstemmelse hermed er det da ogsaa at personerne af navnet *Michelet*, naar de forekommer i de særdeles nitid førte kirkebøger for Metz, regelmæssig tituleres «seigneur» [forkortet til *sr.* og *sgr.*], hvad der, ligeledes efter dr. v. *Kauffungen's* meddelelse, tilkom personer med visse forrettigheder og godseiere med jus patronatus, men aldrig brugtes om den almindelige jevne borger, som derimod regelmæssig fik sin erhvervsbetegnelse: marchand, orfèvre, teinturier, boulanger eller ret og slet bourgeois. Hvor *Michelet'erne* indehavde en bestemt offentlig stilling, sees denne anført, men forøvrig er titelen blot «seigneur»; først paa 1700-tallet indtræder en mindre nøieseende benyttelse af denne og efterhaanden bliver den

¹ Die alten Territorien des Bezirks Lothringen. Band II. Herausgegeben vom Statistischen Amt des Kaiserlichen Ministeriums. Berlin.

² J. Siebmacher: Grosses und allgemeines Wappenbuch. 2 B X Afd. S. 30. Nürnberg 1871. Eingewanderter Adel nichtdeutschen Ursprungs.

anvendt efter personligt skjøn af vedkommende prest, mere eller mindre i overensstemmelse med den angjældendes medborgerlige anseelse, akkurat som brugen af samme titel artede sig i norske forhold.

1. JACQUES MICHELET

er den første sikre stamfar for den norske slegt Michelet. Han var født omkring aaret 1550 i Metz, hvor han i 1579 var «receveur», oppebørselsbetjent, i 1587 forfremmet til «commis-saire du trésorier royal» og i 1593 «commissaire de l'extraordinaire des guerres». Denne sidste stilling svarede for hin tid temmelig nøiagtig til de nuværende korpsintendanters i Tyskland, som har at sørge for et armékorps' forpleining, beklædning og indkvartering. Det var en meget anset og indflydelsesrig embedsstilling, hvis indehaver i sidste halvdel af 1600-tallet tillige kunde være «trésorier extraordinaire des guerres» og som saadan modtog de til dækning af krigsudgifter fornødne pengesummer direkte fra den kongelige kasse, hvad der end yderligere forøgede embedets betydning. Ved skjøde af 4 decbr. 1604 købte Michelet de landeie-domme [«die Güter»], som Jacquemin Petre besad i provinsen Vallières, men vedblev at bo i Metz, hvor han ogsaa døde i 1610.

Jacques Michelet var to gange gift: først med *Suzanne Joly*, der døde i 1590 og efterlod mindst fire børn, og dernæst 28 juli 1591 med *Suzanne Viriat*, med hvem han fik mindst to børn.¹ Af første ægteskab var sønnen *Pierre Michelet*, født 1582 i Metz, hvor han fik et geistligt embede; herfra blev han i 1604 prest i Châtillon-sur-Loire, kaldtes henved 1610 til Frankenthal, men vendte i 1629 tilbage til Frankrige som prest i Burtoncourt og endte sine dage i Metz 5 marts 1632. Af de øvrige børn foreligger kun nærmere oplysning om Jacques Michelets søn af første ægteskab:

2. PAUL MICHELET,

født 1585 i Metz, hvor han blev døbt 16 jan. i kirken St. Salvour. Hvorvidt han indehavde nogen embedsstilling eller besad landeieendom i byens omegn fremgaar ikke med sikkerhed af de indhentede arkivoplysninger, men den 12 mai 1613 ægtede han i Metz *Anne Pillon*, hvis far *Josue Pillon* kaldes «receveur de la boulette». I dette ægteskab fødtes to sønner: *Paul* 1617 og *Jacques* 1619, og det er de to officersbrødre, som kom til Norge, og fra hvem alle norske Michelet'er skriver sig [3 a og 3 b].

3 a. PAUL MICHELET,

den nulevende norske slegt Michelets stamfar, blev døbt 6 septbr. 1617 i kirken St. Salvour i Metz og døde 20 marts 1660 i Smaalenene som major i Oplandske regiment. Mellem de to aarstal ligger et krigerliv med mange omvexlinger, altid i ære.

¹ Jacques Michelets børn med *Suzanne Joly* var:

- a. *Jacques Michelet*, døbt 19 octbr. 1576. Senere skjebne ukjendt.
- b. *Suzanne Michelet*, døbt 18 jan. 1579. Senere skjebne ukjendt.
- c. *Pierre Michelet*, døbt 20 juni 1582, se ovenfor.
- d. *Paul Michelet*, døbt 16 jan. 1585, se ovenfor.

Med sin 2den hustru *Suzanne Viriat* havde han:

- e. *Rachel Michelet*, døbt 29 juni 1605. Senere skjebne ukjendt.
- f. *Michel Michelet*, døbt 23 novbr. 1607. Senere skjebne ukjendt.

Det 17de aarhundrede var et tidsrum, som bød paa en rigdom af tumlepladse for unge, eventyrlystne mænd, hvem hjemmet af en eller anden grund var blevet for trangt, og som derfor foretrak med sværd i haand at søge sin lykke i det fremmede. Rundt om i Europa blussede krigsluen; religionskampene i Tyskland og Frankriges stadige krige gav plads for mangan forvoven ungersvend, der tog krigen som et haandverk og fulgte den feltherre, som huede ham bedst. Ogsaa til Norge kom strømmen, lokket af Christian IV's og Frederik III's hververe og med udsigt til lange krige.

Da krigen med Sverige ved general Torstensons uventede indfald i Holsten brød ud i december 1643 havde Danmark og Norge faaet en ny hærorganisation paa papiret, men mangede saavel officerer og mandskab som vaaben og proviant. Hannibal Sehested, Norges da værende statholder og en fremragende dygtig mand, sendte da over hals og hoved oberstløjtnant Johan Judelsbach afsted til Glückstad for at hverve befal til de nationale dragoner og den senere general Jørgen Bjelke til Nederlandene for at skaffe officerer til fodfolkregimenterne; samtidig hvervede obersterne Jacob Wullsen og Adrian Spang rundt om i Tyskland, særlig omkring Danzig, befal til de Bohusiske og Tønsbergske regimenter, og Sehested fik selv opsat et hvervet livregiment paa 1200 mand.

Det var en broget skare, som nu og i de følgende femten aar fik sin ansættelse i den norske hær — Jørgen Bjelke alene bragte 272 over- og underbefalingsmænd med sig tilbage fra Nederlandene — og krigernavne med fremmedartet klang bredte sig overalt i de norske regimenter, specielt i de overordnede kommandostillinger: hollændere som ingeniørofficererne Isaac Geelkerk og Willem Coucheron, generalmønstreskriveren Jørgen v. Delden og officererne Gerrit van Blankenwert, Gregor van der Veen, skotterne Robert Hamilton, Gerhard Macody og Jacob Sinclair, polakkerne Johan Guglovsky og Gabriel Kalensky, franskmændene Ahasverus de Crequi dit la Rochie, Claude Le Blanc og Vincentus de Nigre, men fremfor alt tyskere. Navne som Joachim Wackerbart, Johan v. Judelsbach, Florian Leutigh von Lyttewohl og Wolf v. Wolfferstorff klinger som fanfarer gennem rækken af drabelige krigere, om end deres laurbær ikke har været af de uvisnelige.

Naar krigen var endt og freden sluttet drog de fleste atter af landet og søgte nye egne og nye eventyr. Andre blev, hvor nu skjebnen engang havde ført dem hen, ægtede landets døtre og blev stamfædre for slechter, som har givet fædrelandet mange dygtige mænd.

Hvordan *Paul Michelets* første ungdom henrandt vides ikke, men sandsynligheden taler for at han som ung officer af den reformerte trosbekjendelse har været med paa tyske slagmarker, for sikkert er det at ovennævnte officerer Wullsen og Spang traf paa ham 15 februar 1644 i Danzig og overtalte den unge franskmænd til at gaa i norsk krigstjeneste.

I april 1644 kom Wullsen og Spang tilbage til Norge med sine hvervede folk, som øieblikkelig blev fordelt mellem det Bohusiske regiment, der kommandertes af Spang, og det Tønsbergske, hvis chef var oberst Wullsen. Paul Michelet blev anbragt som løjtnant ved kaptein Anthony Witherings [Widrings] kompani af Tønsbergske regiment, hvilket forøvrig blev opløst et par maaneder senere for dermed at komplettere det Bohusiske og af det tiloversblevne mandskab at opsætte et Smaalensk regiment under Wullsen. Det varede heller ikke længe førend kompaniet kom i berøring med fienden, idet Sehested dirigerede norske stridskræfter til indfald i Vermland.

«Med endeel aff samme Geworbene folch till Hest och Foedtz», siger Hannibal Sehested selv¹, «armerit och udmonteret med Heste, Sadeler, Kleder och Gewehr, sambt huis ieg ellers udaff Landfolchet och de nest ombkring udschreffuene Knechte kunde samle udi en Hast, er ieg strax in Aprilis 1644 gaat op moed Suerrig, — 17 Norsche Mile fra Aggershuus, Och dend 10. Aprilis hugget mig giennem mange aff Fiende[n]s Braader med Kastebroer offuer Thrende store Fosser och Elffuer, at tage weyen till Morrasschandtzen, som dend fornembste Pas mellom Suerrig och Aggershuus, huilchen at erøffre och besette, førend ieg nogensteds torde samle folchet til indfald udi Landet, giordes wist fornøden andre Knechte end nogle Verfarne och nye udschreffuene, som aldrig haffde hafft Gewehrit udi handen, meget mindre werit ført for Fienden.»

Efter at have indtaget Morastskandsen og plyndret i Skillingsmark trak Hannibal Sehested sig tilbage for *Olof Stakes* bondeopbud og nyopsatte dragoner, og da han desuden erholdt ordre til at forene sig med kongens danske stridskræfter, som kom søndenfra, marscherte han strax nedover mod Hisingen, hvor kongen var. Efter 14 dages anstrængende marsch «giennem adskillige Morrardtzer, Fosser och Elluffuer och store Wandløb» kunde han 23 april mønstre sine tropper for kongen nedenfor Lundby paa Hisingen.

Da den norske hær endnu paa langt nær var fuldt opsat, idet der stadig ventedes forstærkninger af nye hvervede folk og officerer, blev den anvendt væsentlig til bevogtningstjeneste og til senere streiftog ind i fiendens land for at fouragere og speide.

Under 18 august 1644 blev Wullsens og Spangs regimenter opløst, idet begge oberster atter begav sig til Danzig for at foretage nye hvervninger, og deres folk blev indlemmede i generalmajor Achim von Bredows [Breda's] regiment.

Om de Wullsen' og Spang'ske regimenter gives forøvrig ganske karakteristiske oplysninger i de svar, som *Daniel Bildt*, *Vincent Bildt* og *Hans Lange* i 1651 gav de Sehestedske kommissærer paa deres spørgsmaal om disse regimenters deltagelse i krigens første tid.

«Dett Bahuusische sambt Thønsergske Regimenter bleff af Hr. Stadtholder vd Com-menderit paa Hissing den Thiid Hans May. med sine Schibbe laae ved Brillen, huor de och strax om Natten fra Gottenborg ved Offuerfald bleff angreben. Saa en deel bleff paa Begge Sidder.

Dernæst var General Major Obriste Wullsen sambt Oberste-Leytenant Creedtz for Wenersborg i Suerig och dett Affbrente. Siden bleff gammel Løse [ɔ: Gamla Lödöse] affbrent.

Iligemaade slog en gandsche deel suendsche folch ved Hiertum som der haffde giort Offuerfald. End derepter i nogen Romb Thiid laae Gen. Major, Oberste *Wullsen*, Oberste *Spang*, Oberste-Leytnant *Credtz*, Oberste-Leytnant *Gersdorff* med deris Escuadroner, Rytteri och Draguner paa Hiisingen, thit och offte haffde mange scermyschel med Fienden.

Derfra kom Folchet till Kong Ellff huor baade Wullffsen och Spang bleff afftached d. 8. Aug. 1644.

Siden bleff folchet fordelt i Kong Ellff och langs Ellffuen paa de fornembste Poster att affwerge Fiendens Indfald och daglig haffde med fienden at bestille och midlertid indtaget tuende Fiendernis Schandtzer nemblig Tyesland och Schaardals Schandtzer [ɔ: Tyslanda og Skårdal].»

¹ Thyra Sehested: Hannibal Sehested. Kjøbenhavn 1886. II del. Side 139.

Om obersterne Wullsen og Spang heder det:

«Disse tuende Obrister vahr ey udi Thieniste vden 5^{1/2} Maaneders tiid, formedelst nogen miisforstand imellem Hr. Statholder och dennem, och een deel aff Officererne fick tieniste vnder andre Regimenter, en deel forføyet sig til Danmarch.

Huis sig belanger de forandringer, som eer schede vnder den hele Armee, saa ehr icko muligt derom att giffue nogen sicher Vnder Retning, Anseendes de vahre saa mangfoldige och iidelige att de ey schulle kunde fattis paa een heel Riis Papiir, huor aff och endstoed saadan Confucion att Officererne paa det sidste ey kiendte sinn Soldat och Soldaten iche sine Officerer.

Bemeldte Officerer med vnderhaffuende Soldater ginge fra Christiania i Juli Maanit 1644 need til Odeuald, derfra til Brätte i Swerig, som bleff affbrent, derfra til Hiisingen, och som Suenschingerne dennem derfra trengte ginge di ad Suinsund, och mens di laa omkring Halden scheede nogle Gange smaa Indfald udj Suerig, siden bleffue de derfra Commenderede need til Bahuus, huor de bleffue brugte moed Suendschen udj atschelig Ocationer, Indtill freed bleff; herhos erindres och om dend Marsche som scheede fra Moradtzskandtzen, da den aff oss war indtagenn, langs igiennem Suerig till Brätte, och forefaldt imidlertid atschelig charoq med Schwenschen, nemblig weed Köbmanne, huor en Braade bleff indtagen och Fienden ruinerit. Noch weed Magnor bleff slagen Olluff Stake med 2 Compagnier Ryttere, noch scheede en Marsche paa Brätte.

Heerhoes veedgaar Officererne, saa mange som bestalling vahr loffuidt, att vere richtig betalt saauit Kriigstiiden angaar.» — Erklæringen er datert Christiania 9 mai 1651 og undertegnet af følgende officerer, der som kapteiner og løytnanter havde tjenstgjort i Wullsens og Spangs regimenter:

<i>E[saias] S. Fleischer.</i>	<i>Michel Opitz.</i>	<i>Paul Michelet.</i>	<i>J[acob] Persijn.</i>
<i>Eschild Jørgensen.</i>	<i>Jacob Demin.</i>	<i>Frederich Pedersen.</i>	
<i>Lucas Iffuersen.</i>	<i>Mogens Hanssen</i>	<i>Handingmand.</i>	

Imidlertid havde Paul Michelet forladt sit gamle regiment. Med udsigt til befordring paa andet hold søgte han i august 1644 sin afsked og fik 21 august samme maaned i Kongelf følgende «pasport» af sin kompanichef, kaptein Anthony Withering.¹

«*Desz Durchlaughtigsten Grosmächtigsten hochgebornen Fürsten vnd Herrn, Herren Christianus den vierdten, von Gottes gnaden zu Dennemarcken, Norwegen, der wenden ond gotten Kunigk, Hertzuch zu Schleswich, Holstein, Stomaren vndt der Ditmerschen, Graff zu Oldenburch vnd delmenhorst :|: Ich Anthony Withering Bestalter Maijor vnter dem wol-Eddelen Gestrengen vesten vnd Manhafften Herrn Obrister, Oberster Jacob Woltzen, Bestalter Obrister vber Ein Regiment Soldaten zu fuss in Norwegen, thue kundt vnd bezeuge hiemit, das Zeiger dieses, der Eddelen Vesten ond Manhafften Paull Michelet von Metz aus Franckreich Gebührtigk viff Monatt vnter meiner Compagnie vnd Commando vor Einen Leutenampt gedienit, vnd weile Er sich in wehrender Zeit, seiner Dienste fleisich, getrew vnd Manhafft in allen Occasionen, vor ond zu dem feinde erweisen, Dero Gestalt dass ich*

¹ Det originale dokument eies af høiesteretsadvokat C. F. Michelet.

alzeits ein gut Contentament An seinen dienste gehabt, vnd sich fleisich gebrauchen lassen, vnd zuch ond wacht, bey tag vnd nacht, wie Einen Erliebenden Officerer vndt Soldaten gebühret verhalten, Darab ich vnd Meine nachgesetzte Officerer Ein Satsahms wolgefallen Benügen Getragen, weil, Er aber seiner Verbesserung weis, hat Er mir vmb erlasung seiner dienste freundlich ersucht vnd gebetten, habe Ich ihm solches Nicht wegern, Oder abschlagen wollen, sondern ihm dieser Pasport Ertheilet, ist Dero wegen an alle vnd Jeden würden, Standes oder Digniteten die sein mügen, so hiemit angelangit werden Mein Respectiue dienstfleisiches Ersuchundt vnt bitten, Dieselben wollen Obgenandten Leuetenampt *Paul Michelet* Alle Attaquirung passieren vnd Repassieren lassen An allen Örten zu Waser vnd Landt Franc vndt frey :|: vnd ihm sonsten in billichen vnd löblichen dingen, Wegen seines wolverhaltens Alle Gnädige, Gunstige vndt gute Beforderung Erzeigen vnd widerfahren lassen, Solches will ich widerumb Regen Einem Jeden nach Standes vndt Ordens gebühr zu verschulden, Obligert vnd Erbötigk, zu Glaubwürdiger verkundt vnd versicherung wie auch Confermerung dieses hab ich mit meiner Eigener Handt vntergeschrieben, vnd mit Meiner Gewöhnlicher Pitschafft versigelt.

Gegeben in KongEllf den 21 Monatz tag Augustij Anno 1644.

Anthony Withering».

Allerede i samme maaned blev Paul Michelet ansat som kaptein og chef for 8de kompagni af det Akershusiske regiment, hvor han hævet sin besolding fra 9 septbr. s. a. I generalkommissariatets regnskaber for 1644 findes nemlig følgende kvittering, datert 13 septbr.:

«Ehr betalt i Friederichstad till een Deel Officerer, som fra Obriste Wollsen och Spang er didkomne, Capitaine Johan Barclay 441 Rdlr. og Capitaine Paul Michelet 219^{1/2} Rdlr.»

og i en bevaret rulle for 9 septbr. 1644 staar anført:

Akershusiske Regiment. 8de Compagni.

Kaptain:	<i>Pouffuel Michellett.</i>
Lieutenant:	Michael Jahr.
Fenrich:	Samuel Schufel.
Sergianter:	Jacob Dersch, Caspar Grabow.
Capit. des Armes:	Gregorius Grabow.
Munsterskriver:	Eschild Høegh.
Corporaler:	Morten Scheel, Peter Koch, Olluf Seter.
Tambours:	Daniel Claussen, Siegv. Hanssen.

Dette stemmer ogsaa med Paul Michelets eget opgivende til de Sehestedske kommissærer i 1651:

«Samme Aar 1644 in Augusti Maanet Bleff Jeg under dett Aggershussiske Regement forestillet for Capitaine med flere Capitainer samme Daug, som war disse epterschreffne Capitainer *Mowritz Stygge, Jacob Sinclair, Johan Barclay, Capitaine Hirsch*, en huer med sin vnderhaffuende Officerer fra Capitaine till Trombslager.»

Dette var en befordring under felten; den endelige stadfæstelse paa udnævnelsen fik han af statholder Hannibal Sehested i følgende bestallingsbrev:¹

«Dend Stormectigste Höybaarne Furste och Herre, Herr Christian den Fierde, Danmarchis, Norges, Wendes och Gottess Konning.

Jeg *Hanniball Sehested* till Nöragger Gaard i Danmarches Riges Raad, Höystbemeldte Kongl: Maystts. Stadtholder udi Norrige samtt Höffuidtsmand offuer Aggershuss Festning og dessen vnderliggende Lehne, gör witterligt at haffue paa Höybemeldte Kongl. Maysts. min Naadigste Herris veigne udi Hans Kongl. Maysts. og Norges Riges tieniste bestelt och antaget saa och hermed bestiller och antager Erlig och mandhafftig Mand *Pouell Michelet for en Captein tillfoedtz vnder det Aggersshussische Regimente*, i saa Maade, at hand schulle were Kongl. Mayst. dessen Riger och Lande huld och troe, dessen Gaffn och Bedste wide ramme och befordre, schade och forderff epter yderste effne och formue hindre och forekomme, særdelis schall hand udi alle ocessioner till Landtz og Wandtz fra eller till Fienden, huort hen hand bliffue commanderit, sig saaledes comportere och forholde, som en forstandig Officerer och mandhafft Soldatt eigner och bör, holde Compagniet ved lige udi goed schick och orden, sambt Knechterne udi goed Disciplin, som hans Charge och Kongl. Maysts. Krigs Articuler det vdkræffuer, och hand desswidere Naade, Gunst och Befordring will haffue at forwente; derimod er hannom paa meer höystbemeldte Kongl. Mayst. Weigne efter naadigste Befaling til mig och epter den offuer begge Rigers militie forfattede Capitulation udi Fredtztid till aarlige Gage loffuet och tilsagt Tre Hundrede Rigsdaller, som Genneralle Commissairerne her i Norge hannem aff de Middell till dette Riges Defension naadigst deputeret haffuer at betalle, og schall denne hans bestalling och tractament angaae fra Phillippi Jacobi daug, sidst forleden, mens dersom disse lofflige Riger :|: det Gud forbiude :|: nogen Feigde paa kom, schall hannom hans Tractamente lige som andre gevorbne Capitainer udi Kongl. Maysts. Tieniste giffuis och gottgiøres,

Till widnisbiurd onder min Haand och Zignette.

Datum Aggershuss dend 12 Octobris Ao. 1647.

Hanniball Sehestedt. —»

«Akershusiske nationale regiment tilfods», hvis chefer var de fremragende officerer oberst *Henrik Bjelke* og oberstløjtnant *Georg Reichwein*, bestod af 1200 mand, dengang fordelt paa 8 kompanier:

1ste: oberstltn. *Georg Reichwein* [kompaniet førtes først af løjtnant *Peder Hansen Gulland* og derpaa af kaptein *Erik Lauritzen Holsf*], 2det: kaptein *Iver Due* [blev major paa *Bergenshus* 1649], 3die: kaptein *Frantz Jonsen Hornes* [blev oberstløjtnant 1658], 4de: kaptein *Jacob Sinclair*, 5te: kaptein *Mauritz Stygge*, 6te: kaptein *Johan Barclay*, 7de: kaptein *Mathias Hirsch*, og 8de: kaptein *Paul Michelet*.

Det varede ikke længe, førend dette regiment kom i felten.

Da den svenske hærfører *Olof Stake* begyndte at trække tropper sammen ved grænsen, blev oberstløjtnant *Georg Reichwein* i al hast sendt afsted med 5 kompanier under kaptein-

¹ Bekræftet kopi i Riksarkivet. Cancelliet: Krigsmagten.

løjtnant Erik Lauritzen Holst og kapteinerne Hornes, Stygge, Hirsch og Paul Michelet, tilsammen 640 mand. 16 septbr. 1644 passerte de Vormsund og drog gennem Vinger til Magnorskansen, hvor de stødte til en norsk styrke under major Jens Bay. Ved Midtskog skanse blev den samlede styrke, ialt 1700 mand og nogle feltkanoner, foreløbig liggende til bevogtning af grænsen mod Vermland. Udover høsten sendtes der forskellige streifpartier ind i Sverige, hvorunder mindre træfninger fandt sted i Skillingsmark og Eda sogn.

Endelig 18 novbr. rykkede Georg Reichwein over grænsen mod Morast skanse, som holdtes besat af svenske bønder. Saasnart disse fik øie paa Nordmændene, sprængte de skanseporten og rømte; kommandanten Peder Bundeson med hustru og søn, en løjtnant og feltpresten blev taget tilfange. Reichwein plyndrede gaardene omkring Eda kirke, bortførte kirkeklokken og satte sig fast i Morastskansen, hvor han gav kommandoen til kaptein Frantz Hornes.

I december 1644 var statholder Hannibal Sehested nogenlunde færdig med sine rustninger, hvorefter operationerne optoges i større stil med en styrke af ca. 1200 kavalerister og dragoner, 2800 mand fodfolk og 18 kanoner. Han rykkede frem over Morast skanse og slog 17 decbr. leir ved Eda kirke. 22 decbr. gik han til angreb mod den svenske hær under Olof Stake, der havde taget stilling ved Bysjøen mellem By og Hvittensten.

Det blev en haard kamp; der kjæmpedes tappert paa begge sider, specielt af fodfolket, men Svenskerne led under mangel paa ammunition, og ved solnedgang trak de sig tilbage i vild flugt. Nordmændenes seir var fuldstændig, men den blev ikke tilstrækkelig udnyttet af Sehested, idet han undlod at forfølge de flygtende Svensker. Senere rykkede dog hæren frem paa veien til Carlstad, men trak sig saa gennem Silbodal sydøstover til Sillerud sogn, hvor hovedkvarter blev taget paa prestegaarden 5 jan. 1645.

Oberst Henrik Bjelke, hvem Sehested havde overdraget kommandoen over den del af hæren, hvori Akershusiske regiment under Georg Reichwein hørte, vendte sig saaledes ikke, som den oprindelige plan havde været, mod Carlstad, men rettede sit angreb med hele sin styrke mod Dal. Efter i en heldig kamp at have slaaet Olof Stakes rytteri naaede Bjelke 12 jan. 1645 Åmål, hvor han satte sig fast, medens bevogtningsafdelinger sendtes sydover i Tössbo herred mod Köpmannebro.

Svenskerne trak imidlertid store troppemasser sammen i nabadistrikterne, hvorfor Bjelke efter nogle hidsige kampe med den svenske hærfører Wrangels tropper ved Köpmannebro drog sig tilbage med sine af et maanedlangt vinterfelttog temmelig medtagne tropper til Vestre Ed, hvor han ankom den 26 jan. Herunder havde Reichweins folk dækket retræten, en opgave som var alt andet end behagelig, da føret var elendigt og mangelen paa trosheste fortvilet. «Han var saaledes,» siger Hannibalsfeidens historieskriver¹ «lykkelig vendt tilbage fra sit farlige og ganske bemærkningsværdige tog, ved hvilken baade han og hans tropper havde indlagt sig megen ære; ikke saa meget ved de kampe, de havde bestaaet, som ved de strabadser, der var udstaaet i det raa og fugtige veir i den ugunstigste aarstid og ved de vanskeligheder, der var overvundne under de uheldige føreforhold». Som selvstændig operation var toget mislykket, fordi ingen afgjørende kampe havde kunnet leveres, men et blot og bart røvertog, som det af efterverdenen har været opfattet, og uden større mening var det dog ikke. Efter at have ligget i Halden «for at refraischere og recruteris», kom Reich-

¹ Oberst C. O. Munthe: Hannibalsfeiden 1644–1645, s. 107.

weins regiment snart atter i aktion. Allerede i slutten af maaneden beordredes det til grænsevagt mod fienden, «enten han kom fra nord eller syd». Det laa en tid lang paa gaardene i Rölönda og Eds sogn, men fulgte senere med Bjelke, da han 28 jan. 1645 blev beordret fra Vestre Ed enten mod Viken «at brænde der» eller til Brätte for at tage stilling der. Han marscherte først mod Venersborg, som han i tiden omkring 5 febr. flere gange forgjæves forsøgte at storme, og trak sig derpaa tilbage til Frännefors sogn, og bevogtede den vigtige vei fra Köpmannebro.

Den 16 og 17 febr. var Bjelke og Reichwein med sine folk med i de voldsomme kampe om skanserne ved Töslanda gaard, som Nordmændene syv gange stormede, før de erobrede dem, og nedhuggede kommandanten og den tapre besætning.

Imidlertid var forholdene ved Bjelkes korps lidet trøstelige. Efter det lange vinterfelttog var tropperne, som det synes, temmelig demoraliserte, hvorhos de led mangel paa baade proviant, klæder, vaaben og fourage. Rømning, spektakler og dueller hørte nær sagt til dagens orden. Saaledes berettes eksempelvis under de senere undersøgelser at kaptein Fanow i duel stak en fænik ned, kaptein Thomas Leon blev for feighed dømt fra ære og liv, men fik pardon ved officerernes forbøn, oberst Judelsbachs fænik stak en borger ihjel i Christiania og rømte, og en bartskjær stak oberstløjtnant Judelsbachs løjtnant ihjel og rømte ligeledes.

At forholdene ved det Akershusiske regiment var slette er ikke saa underligt i betragtning af at dette regiment først havde aabnet felttoget fra Magnor og siden direkte fra toget gennem Vermland og Dalsland førtes videre mod Venersborg og saaledes uafbrudt havde ligget i felten i tre maaneder. Om marscherne i denne tid beretter nogle af Paul Michelets soldater, som senere blev taget i forhør, at «14 dage før Mikkelsdag 1644 [d: 15 septbr.] kom de under kaptein Paul [d: Paul Michelet] paa Romerike derfra op mod de svenske grænser, hvor de var indtil Mortensmesse [d: 11. novbr.]. Morastskansen blev indtaget; saa blev de liggende sammesteds som udkommanderet folk udi samme skanse indtil pintsetid, da kaptein Leon blev befalet at ligge udi samme skanse, og efter at skansen blev af samme kaptein Leon til Svenskerne opgivet, forføiede disse soldater sig til sit kompani, som laa i Christiania; derfra ginge de til Kvistrum bro med deres kaptein Paul saa vel som det Akershusiske regiment, hvor de laa en to maaneders tid, da regimentet gik ned til Baahuus.» —

I februar 1645 blev oberst Bjelke med det gevorbné livregiment og resterne af det Akershusiske regiment beordret til Halden, hvor livregimentet skulde rekrutteres, hvorhos dette og de igjenværende akershusiske knægte, som blev slaaet sammen under kapteinerne Paul Michelet og Johan Barclay, skulde anvendes til at gjøre smaa partier ind i Vermland og Dal. De fik ordre til at holde øie med fienden i nævnte egne, paaminde befolkningen om den udlovede kontribution og, saafremt denne ikke erlagdes frivillig, skulde de «brænde og skjænde» hvor de kunde komme til. Med hensyn til udrustning og forpleining henvistes de til de nyopførte magasiner paa Halden.

Det gjaldt at benytte tiden før isen paa myrene gik op, og i den gjenværende del af krigen færdedes Paul Michelet med sit kompagni snart inde over paa den svenske grænse og snart i Norge.

Af krigsregnskaberne sees det, at han har kvittert for proviant til sig og sine folk paa de forskjelligste steder: 29 april, 26 juli og 10 august er han i Kongelf, fra 6 til 12 mai paa

Akershus, 13 mai til 27 mai paa Moss, 23 juni til 17 juli ved Kvistrum bro [her havde han ikke mindre end 60 syge soldater], 27 juli til 26 august paa Bohus. Her fik han og de andre kompanier besked om at fiendtlighederne var indstillet. Tropperne fik da ordre til at marschere til Christiania, og her blev de afmønstret 25 septbr. 1645.

Efter Hannibalsfeiden reducirtes den norske hær betydelig; navnlig blev en række af de i udlandet hvervede officerer atter afskedigede, men Sehested var forudseende nok til at knytte de dygtigere af de under krigen indkaldte fremmede officerer til de norske nationale regimenter. At der blandt disse tilbageholdte indvandrede dog ogsaa fandtes enkelte, som heller burde have faaet løbepas er selvfølgelig, saaledes f. ex. oberstløjtnant Creetz, men navne som Brockdorff, Fleischer, Gersdorff, Lemvig, Mackensee, Michelet, Opitz og Ziegler vil for alle tider have god klang i norsk krigshistorie.

Sammen med sine tidligere krigskammerater *Fredrik Pedersen, John Nielsen, Jobst Brüggemann, Nicolaus Ringkjøbing, Jacob Persin, Jacob de Cardi, Iver Due, Frantz Hornes, Michael Opitz og Andreas Meltz* fik *Paul Michelet*, som allerede nævnt, under 12 oktbr. 1647 endelig udnævnelse til kaptein ved det Akershusiske regiment.

Han førte først 1ste kompani, som egentlig var Georg Reichweins, derpaa 6te og tilsist 5te kompani af regimentet. Hans nærmeste underordnede var løjtnanten *Marmaduc Nielsen*, der senere afløstes af *Burchardt von Katzwinkel*, og fænriken *Samuel Schuffel*.

Hans kapteinsgage var i fredstid 300 rdr. — Obersten havde 800, oberstløjtnanten 600, majoren 400, løjtnanterne 150, fænriken 100 og sergeanterne 80 rdr. aarlig.

Denne gage kunde i og for sig være antagelig, men det havde sine store vanskeligheder at faa pengene udbetalt. Efter krigen blev det endnu værre; da skulde de hvervede krigsfolk, soldater og officerer, som var afskedigede, have sin løn, og de penge, som havde haanden, strakte ikke til. De misfornøiede officerer lod det ikke mangle paa knubne ord, og deres holdning kunde til sine tider være henimod truende.

Som vederlag for den manglende besoldning blev generalkrigskommissariatet nødt til at udstede et slags forskrivelse, «restsedler», som da indehaverne fik se at diskontere saa godt de kunde, og mere end 50 % var det sjelden muligt at faa for dem. Enkelte officerer prøvede da paa at faa sig udlagt krongods for det beløb, de havde tilgode, men det var Staten til en begyndelse ikke videre oplagt til at indlade sig paa.

Paul Michelet var af dem, der paa denne maade forsøgte at sikre sine kaar, og i marts 1650 sendte han en ansøgning til statholderen om «at motte schée indwisning till en aff fogderne paa hansz restes betaling udaff dette aarsz contribution, eller och at forundes aff cronens goetz udj forsichring, huorpaa hand siden hoesz andre kunde erlange forstreckning.»

Herpaa faldt den lidet trøsterige resolution: «Att forholdis med hannem som med andre effter commissarij offuerleg och effter middelen.»¹

Tilslut kom der da en officiel anledning for officererne til i allefald at kunne klage sin nød.

Misnøien med Hannibal Sehesteds styre og specielt med hans overmod var efterhaanden blevet saavidt stærkt inden adelen i Danmark, at kongen i februar 1651 sendte adelsmændene

¹ Statholderskabets Extraktprotokol 1642–1650, side 293.

Sten Bille, Nils Krabbe og Jørgen Bjelke til Norge for som kommissarier at undersøge Hannibal Sehesteds administration.¹

Da et af de vigtigste ankepunkter mod ham var den finansielle side i hans forhold til de to leverandører i hæren, brødrene Marcelis i Amsterdam, og overhovedet de udenlandske hverninger blev alle officerer afhørte af kommissarierne og maatte besvare en række spørgsmaal.

Paul Michelets svar lød saaledes:

«*Captain Pouelss* vnderdanigste Suar at were kommen her i Landet 1644 in April: for en Leutenambt vnder Hr: Obriste *Jacob Wolffssøns* Regementd och haffuer bekommet epter hanss Mayt: eigen Capitulation monetlig 36 Rixdr: och haffuer samme hanss tienniste continuerit vdi femb monedtz tid och huer mannedt richtigen betald. Samme Regiment bestoed udj 8 Compagnier och haffuer huer complecht fra Captainene, Leutn., Fendrich, tuende Schargeandt, 1 Captein Armes, Monsterschriffuer, trej Corporaller, 6 Gefreider och tou Tromslaaer.

Staffbspersonner anlangendes haffuer veret complet, foruden feldt presten, feltscher och scharp retter, epter forbemelte 5 Manedtz forskinnedt [∴: forløb], er Obriste Wolffsøn och Oberste Spang Regementer paa Bahuss Slott reformered, huad deres Aarsag haffuer werrett er mig wbeuist.

Samme Aar 1644 in Augustj Manet Bleff Jeg vnder det Aggersshusische Regiment forrestillet for Captain, met flere Captainer, samme daug, som war disse epterschreffuene: *Captain Mouridtz Tygge(!)*, *Jacob Sincheler*, *Johan Barchle*, *Captain Hirdtz*, en huer med sin vnderhaffuende Officerer: fra Captainer till tromslager.

1 Captain tractament aarlig.....	500 Rixdr.
1 Leutenambt » »	250 »
1 Fendrich » »	150 »
1 Schargeant » »	100 »

Item Captein Armess och Monster schriffuer huer aarlig . . . [aaent rum til beløbet], 3 Corparaller en huer 60 dr. udj proviant och penger; Gefreidere anlangende er mig wbeuist at nogen skulle haffue werret gottgiort vnder samme Regiment, tuende tromslaaer huer Monet firre Rixdr. Knechtene anlangendes haffuer faaet huer ottende daug trej Rixort endten vdi Proviant eller penge, och haffuer den Meeste part udaff dennom bekommet fuld Liberj saauel som schiorter och schoe; Anlangendis generall Mønstring er mig wbeuist at skulle haffue scheid. Menss huer Gang dem fick Prouiant eller Pennges, motte Captain giffue till Commissari en rigtig Rulle, huor sterch hanss Compagnie kunde werre. Samme Regiment bestoed sig udi 9 Compagnier. Huor sterch en huer haffuer werret er mig vbevist. Och continuerit samme Regementdz officerer deriss aarlige gasse [∴: gage], som forbemelt er, til den sidste octobris Anno 1645 och er rigtig med dennom paa Aggersshuss Commissarij huuss liquiderit och affbetald; fra Anno 1645 och til 1649 haffuer wi bekommet 300 dlr., 1 Captain 200 dlr., 1 Leutenambt og 1 Schargeant 80 dlr., 1 tromslaaer huer Monet 40 dlr.

Dess emedlertid och epter feigden er nogle gange scheid Affreigning och er bleffuen betald med Redtzsedeler och rede penge.»

¹ Thyra Sehested: Hannibal Sehested. Kjøbenhavn 1886, I side 163.

Erklæringen, som er udstedt paa Storhamar gaard 8 april 1651 og foruden af kaptein *Paul Michelet* ogsaa undertegnet af kaptein *Fredrik Pedersen*, kapteinløjtnant *Eschild Jørgensen* og løjtnant *Mogens Hansen Handingmand*, har en ganske eiendommelig efterskrift, der lyder saaledes:

«Noch bekiender wj wnderschreffuene at haffue Quiterit hoess *Johan Gormand* og *Selium Marsellum* for mere end vi haffuer bekommet, och wndertiden alleniste faaet halff werd paa voriss Restzedeller, dog haffuer vi iche vilde prætenderit derpaa, mens effterdj det oss ehr paa Kong: Mayts: Vor Allernaadigste Herre och Kongis Vegne anmodit aff Kong: Maysts. Deputerede Commissarier att endelig anmelde, som tillganget ehr, da maa vj sige och schriffue, huorledis dermed ehr tilganget, som er att vi motte quitere for mere end vi bekom, thi ellers kunde vj indtet bekomme for voriss Restzedeller, och bekom dend, som haffde vdj Rest for 200 Rdr., iche vden for 100 Rdls. werdt.

Thill Witterlighed vnder voriss egne hender Datum vt Supra.

<i>Paul Michelet</i>	<i>Frederik Pedersen</i>	<i>Eschild Jørgensen</i>	<i>Mogens Hansen</i>
Capt. m.p. [manu propria].	Capt. Egen hand.	Capt. Lyttn.	Lyt. Eg. hannd. →

De benyttede ligeledes leiligheden til skriftlig at forebringe sine sorger for kommissarierne, og følgende to klageraab giver ogsaa et ganske godt indblik i officerernes liv og økonomiske forhold paa denne tid.

«Gud allermæchtigste naadelighens opholde Eders Høyædle och Strenge Herr: Ridderer, *Herr Steen Bilde* och *Herr Niels Krabbe*, saa ochsaa den høyædle *Hr. Jürgen Bielche* ved timmelige og æuige welferdt.

Giffuer wi fattige Kong: Mayts: wnderschreffne Officerer vnder det Aggersshusische Regement Eders Høyædle och Strenge Hr. Riderer Kongl. Mayts: wores Allernaadigste Herres welbetroede och Diputerede Commissarier vdj Norges Riige, med denne vores Idmødige och Høydnedtregende Suplication wnderdanigst tilkiende, Huorlediss dend Tractament, som eer hell ringe, enhuer aff oss paa Kongel. Mayts. weigne er tilsagt aarligens at bekomme, liudendiss wores bestaldingsbreff, som dog iche till vdloffuet Terminer clareris och betalles, saa wi, som sidder med Kunne och Børen, der offuer lider stoer Armod och Ellendiget, vdj denne haarde och dyre tid, som her vdj Landet nogen Aaer haffuer werrett.

Er derfor wores Idmødige och vnderdanigste Bønn och begiering, at enhuer aff oss wnderschreffne Officerer, saa lenge wi vdi Kongl: Mayts: wores allernaadigste Herres Tienister continoverer, motte niude en aff Kongl: Mayts: Gaarder som best en huer ved sitt Compagnie kand werre beleiligt, och Bønderne, som paa saadan Gaarder at bær vdlegges andre Gaarder i Steden igien. Huad Friheder wi till saadan gaarder maa niude, rammer well Hans Kongl. Mayts. wores allernaadigste Herre.

Er och saa wores Idmødige Bønn och Begiering, att oss naadigst maatte beuilges vdj Kongel: Mayts: tieniste nødtørrfftige schiudtzferd, naar Excercitz och Munstering schal holdes, thi en deell Compagnier strecher sig offuer tiffue Mille. Ellers er oss wmueligt at vdstaae

och leye Hesterne paa den ringe Tractament som doch till rette Terminer hidindtill oss iche betalt er bleffuen.

Dersom dette forskreffuen oss fattige Officerer ey naadigst maatte beuilges, wi da en huer effter sin Qualiteet naadigst motte beuilges epther gammel Krigs Disciplin att haffue hoes Compagniet fri Indquartering och nødtøfftig Seruis.

Er och saa woress vnderdanigst Bøn och begiering, att om sig hender nogen aff oss ved døden affgaaer, Hustruer eller Børn, wi da naadigst motte beuilges at nedersettes huer effter sin Qualiteet udj Kongel. Mayts: Kircher paa de steder, huor de ved Døden affgaaer, paa det at iche derudj scheer Dispect, som her i Landet paa nogen Steder er scheid.

Och eptersom her hidtill haffuer weret stoer motuilliged iblant Bønderne saauelsom iblandt Knegterne imod Officerer, naar wj haffuer paa Bøyden epther woress Offrighedtz order Knechterne at Excercere, idet en Deell Bønder deriss Knegter iche haffuer ville vdrede, och een deell Knegter iche haffuer wille møde, beeder wi udj ald vnderdanighed oss dervdi en wisse order motte till epther retning meddelliss.

Bedendis Idmøgeligens paa det vnderdanigste at de Høye Edle och strenge Her Riddere Kongel: Mayts: woress allernadigste Herres welbetroede och Diputerede Commissarier wille werdiges denne woress ydmøge och vnderdanigste Suplications Indhold och vnderdanigste begiering for woress allernaadigste Herre och Koning at opdrage,

Huor paa wi vdi ald vnderdanighed formoder it mildt och fauorabell giensuar, Saadan Eders høie Edle och strenge Her. Ridderers stoere vmage och æres beuissning Gud allermchtigste Eder rigeligens will belønne, och forpligter wi oss, saa lenge wi leffuer, att forbliffue Eders Høyædle och Strenge Herr Riderers ydmyge och plichtschyldigste tienere.

Actum Ager paa Hedemarchens den 7 April 1651.

Paul Michelet
Capt.

Frederik Pedersen
Capt.

Eschild Jørgensøn
Capt. lytt.

Mogens Hanssen →
Corned.

«*Strenge, Velb. Herrer Commissarier, Høygunstige oc wellaffectionerde Patroner.*

E: welbyrdighedtz Strenghed giffuer wj vnderschreffuene det Aggersshuussische Regiments Officiere med denne voris ydmygelige oc høynødtrengende Supplication vnderdanigst tilkiende, huorleedis ennhuer aff oss paa Kongl: Mayts: voris allernaadigste Herres weigne den 18te May 1647 er tillsagdt aarligen at giffues, nemblig Eenn Capitain 300 Rigsdl, Een Lieutenant 200 Rigsdlr. oc en Sergeant 80 Rigsdlr. effter voris Bestallings Breffuers Formelding, huilchen naadigst tillagde Gage anno 1649 den I Xbr. ved Reductionen, som da offuergick Regimentet, bleff forringert oc forandert, Captainen till 200 Rdr., Lieut. 150 Rdr., Sergeanten 60 Rdr., som dog iche till wdloffuede Terminer clareres oc affbetales, saa at wj, som sidder med Quinde oc Børn, deroffuer lider Armoed udj denne haarde oc dyre thid, som her udj Landet nogle Aar haffuer wehret.

Er derfore voris ydmyge oc vnderdanigste bøn oc begiering, at en huer aff oss vnderschreffuen Officier, saa lenge wj vdj Kongl: Mayts: voris allernaadigste Herres Tieniste continuerer, maatte niude een aff Hans Mayts: Gaarder, som best en huer ved sit Compagnie kand vehre beleiligt oc Bønderne, som paa saadanne Gaarde boer, att wederlegges andre

Gaarder i Steden igjen; huad Frijheder wj til saadanne Gaarde maa niude rammer Voris allernaadigste Herre oc Konningh naadigst oss fattige Officier till gaffn oc beste.

Er oc saa voris ydmygelige Bøn oc begiering, at oss naadigst maatte beuilles nød- tørfdig Schydsfærd . . .» etc., samt nogle yderligere begunstigelser, som den tidligere omtalte ret til blive begravet i kirken m. v.

Andragendet er datert Christiania 7 mai 1651 og undertegnet af følgende officerer ved regimentet: *Frantz Hornes, Mogens Hansen Handingmand, Paul Michelet, J. Percin, Jacob de Cardi, Fredrik Pedersen, Eschild Jørgensen, Jørgen Schelle, Anthon Marconel, Lucas Iversen, Burchardt Katzwinkel og Nicolaj Abraham von Møstichen.*

Under 28 april 1651 afgav Paul Michelet og Burchardt Katzwinkel til de Sehestedske kommissarier en skriftlig fremstilling om de afsluttede krigsbegivenheder, som de afkrævede de gemene soldater i regimentet. Det var «knægte» oppe fra Gudbrandsdalen, som her vidnede, og deres udsagn er karakteristisk for datidens krigsførsel:

«Af Fron en del knægter, som berettede at være udskrevne 3 aar før feiden paa Listad thingstue af kaptein *Iver Due*. Hans løitnant var *Erik Holst* og sergeanterne *Jacob Berg* og *Peter Nordmand*, og i bemeldte 3 aar bekjender at være exerceret med bondens gevær. Bønderne holdt dem med proviant saavelsom lunte og krudt paa deres mønstring, saa tidt som blev paabudt af deres officerer. Og da feiden begyndte blev de forsynet med bøndernes fuldgevær, nødtørfdig ammunition, og fik paa deres reise en maanedes kost og 1 dlr. i penge, og derefter blev de underholdt af bønderne med 3 maaneders kost, som kunde beregnes pr. maaned til 3 rdlr., reiste saa til Christiania og laa der i 8 dage, reiste saa til Tolvmilskoven, og blev liggende paa fjorten dages tid, og derfra til Vestmarken, laa der ca. 3 maaneders tid, og siden til Magnor bro, laa der en fjorten dages tid, siden derfra til Christiania; der laa de en tid lang, og da holdt borgerne dem med proviant. Siden marscherte de herfra til Midtskog skanse og byggede paa samme skanse i 14 dage, og i de samme fjorten dage bekom enhver knægt $\frac{1}{2}$ bismerpund mel. Siden reiste de derfra til Vestmarken og byggede en skanse, og blev liggende der i 14 dage og bekom hverken penge eller proviant. Siden derfra til Midtskog igjen; der fik enhver knægt tre ort. Derfra til Morast skanse, hvor de laa henved 6 uger og bekom de ikke mere end tvende gange proviant, og i de samme 6 uger indtog de skansen. Og som de drog ind i Sverige bekom de nye klæder, en del af dem fulde klæder og en del halve og en del en skjorte og et par sko, en del et par strømper og et par sko. Drog saa ind i Sverige 8 dage før jul og kom saa ikke hjem til Norge igjen før 3 uger før paaske. Og medens de var i Sverige fik de hverken penge eller proviant; en del af dem havde leveret sine gevær paa Akershus, en del mistede dem i Morast skanse paa den tid skansen blev opgivet af kaptein Leon, og en del leverte bønderne deres gevær igjen. Siden de kom hjem fra Sverige igjen, blev de forsynet med proviant indtil fredsslutningen, hver uge beregnet til 3 ort.

En del knægter af Fron sogn, som blev udskrevet i det andet aar i feiden af *Jørgen Bjelke*, blev forset af bønderne med 14 dages proviant, men ingen gevær, og marscherte til Christiania og laa der i 14 dage og bekom 6 af dem 1 tønne malt. Siden blev en del af dem overført til livregimentet og fik 1 rdl. paa haanden. En del kom under kaptein *Iver*

Due og marscherte med ham til Fredrikstad og bekom der kongens gevær. Sine gevær havde de levert til kaptein Iver Due, da freden blev sluttet og de blev hjemsendt og fik hverken penge eller proviant.

Nok en del af knægterne mødte og berettede at være hvervede af Jørgen Bjelke paa Faaberg thingstue Jørstad. De havde faaet 1 rdl. paa haanden og bekom siden om ugen 3 ort baade i penge og proviant, og en del fik 2 klædninger og en del 1 klædning; og da freden blev sluttet, leverte de gevæerne paa Akershus, og fik da hver knægt 1 rdl. til tærepenge paa hjemreisen.

Af *Ringeby* sogn mødte en del og bekjendte ligesom de af Fron.

Af *Gausdal* sogn mødte en del knægter, som berettede at være udskrevet af fogden Christen Mogensen paa Volen thingstue og udredet af bønderne med over- og undergevær. Deres officerer var kaptein Iver Due, løjtnant Lucas Iversen, sergeanter Peder Amb og Peder Jonsen. De blev forsynet af bønderne med 4 maaneders kost, beregnet til 3 rdl. om maaneden. Hvad bondegevæerne angik blev de dem frataget af deres egne officerer og leveret til nordlandske soldater; siden marscherte de til Christiania og fik kongens gevær. Da freden blev sluttet, leverte de gevæerne, en del paa Akershus og en del til fogden Christen Mogensen; en del mistede gevæerne i Morast skanse den tid, den blev opgivet af kaptein Leon. Og som de blev hjemforlovet fik de hverken penge eller proviant; og havde en del bekommet fulde klæder, en del kun kjole og en skjorte og en del intet.

Af *Faaberg* sogn mødte og en del, som bekjendte at være hvervet paa Jørstad thingstue, og bekom enhver 1 rdl. paa haanden, siden om ugen 3 ort baade i penge og proviant og modtog kongens gevær paa Akershus. Medens de var i Sverige fik de nogen gang proviant, men sine geværer havde de levert paa Akershus efter fredsslutningen, og fik de 1 rdl. til tærepenge paa hjemreisen; og fik de tvende gange liberi, dog ikke alle.

Nok mødte en andel af de «gammelknægter», som var udskrevne 3 aar før feiden, som berettede at være udskrevne af kaptein Iver Due paa Jørstad thingstue. Som feiden begyndte blev de forsynet med 1 maanedes kost og 1 dlr. i penge og marscherte saa til Midtskog og byggede paa skansen en maanedes tid, og blev forsynet af bønderne med 5 maaneders kost saavel som med krudt og lod, og efter de 5 maaneder bekom de siden kongens proviant og ammunition.

Hvad bondegevæerne angik da blev en stor del dem frataget af fienderne i Magnor skanse den tid vor løjtnant og fænrík blev fanget af Svenskerne; en part blev dem frataget af deres officerer, fordi de vare udygtige, og i stedet fik de udleveret kongens gevær, hvilket de beholdt til fredsslutningen og siden igjen leverte paa Akershus. Da de kom hjem fra Sverige fik de kongens proviant, beregnet til 3 ort om ugen, og bekom i al feidens tid liberi.

En andel af dem, som blev udskrevet i feiden, bekjendte at være udskrevet af fogden Christen Mogensen paa Jørstad thingstue. Og som feiden begyndte blev de forsynet af bønderne med 1 maanedes kost, og bønderne holdt dem med lod og krudt og al ammunition, og siden efter de nævnte 3 maaneder fik de kongens kost, hver uge beregnet til 3 ort. Og som freden blev sluttet havde de levert sine gevær en del paa Akershus en del til fogden Christen Mogensen, og da de blev hjemforlovet fik de hverken penge eller proviant.

Af *Vaage* og *Lom* sogne mødte en andel af dem, som var udskrevet 3 aar før feiden af kaptein Iver Due, og berettede at være med dem forholdt som med de førnævnte sogne

baade med de gevorbne og med de udskrevne, og deres gevær at være levert med de andre paa Akershus og til fogden.»

Efter krigen fik statholderen, Hannibal Sehested, travlt med at reorganisere den nationale hærstyrke — det Akershusiske regiment blev saaledes forøget til 2 000 mand, fordelt paa 10 kompanier — og indføre vigtige og nødvendige reformer. De nationale officerer, som i 1647 fik samme gageregulativ som de danske, fik ordre til at opslaa sin faste bopæl i sine respektive kompanidistrikter, hvor de skulde faa udlagt gaarde af Krongodset; de skulde være tilstede og holde mønstring over almuen til visse tider af aaret, og hvert kompani skulde have sin egen fane ophængt i en af de i kompanidistriktet liggende kirker «at obligere knægterne til deres pligt med mønstring».

Det gik dog ikke saa hastig at faa reformerne gennemført og nogen utaalmodighed herover kan nok spores her og der. Kaptein *Michelet*, som siden krigens slutning havde holdt sig i ro i sit kompanidistrikt paa Hedemarken, sendte saaledes i marts 1648 statholderen en «supplique», hvori han anmoder om at han «en cronens gaard sammesteds som aff tuende eenlige persohner wahr besiddendis, gaarden gandsche forfalden och de forarmet, och iche formotte allene uden wed loedzeyere gaarden at bruge, at hannem samme gaard for billig affmindelsze til bunden effter fogdens och andris sigelsze, sambt første bœxell och ald anden tilbørlig rettighed mote beuilges».

Herpaa resolverte Sehested ganske kort: «Er udj min sidste resolution omb officerernis gaarde og quarter forklahret», hvorved *Michelet* paa en pyntelig maade blev tilholdt at vise en smule taalmodighed. Men saadant faldt ikke den gode kaptein beleiligt, og han gik strax efter hen og fæstede gaarden *Freberg* i Furnes sogn. I september s. a. meldte han dette til statholderen og bad om «at motte beuilgisz nogen frihedt sauit mueligt». Svaret lød at «hand skall nyde dend same frihed som Kol. Ma. salig høilofflig ihukommelsesz breff ombmelder, och fogderne allerede ere forstendiget».¹

Det lader ikke til at Paul *Michelet* kom til nogen større velstand gennem sin virksomhed som landmand, for han er stadig tilagters med skatter og afgifter, og ret som det er korter fogden af i hans gage til og med ganske betydelige beløb, hvilket var ilde nok, naar der stadig væk maatte bønfaldes om udbetaling af forlængst optjent og lovlig tilkommende gage. Det var derfor langt fra noget enkelt staaende tilfælde, naar Paul *Michelet* i marts 1650 maatte henvende sig til statholderen² og underdanigst anholde om «at motte schee indwiszning till en aff fogderne paa hansz restes betaling udaff dette aarsz contribution, eller och at forundes aff cronens goedtz udi forsichring, huorpaa hand siden hoesz andre kunde erlange forstreckning». Statholderens resolution lød imidlertid paa, at der skulde «forholdis med hannem som med andre effter commissarij offuerleg och effter middelen» — en temmelig trøstesløs udsigt!

Ved siden af sit gaardsbrug havde Paul *Michelet* nok at bestille med sit kompani i tider, hvor det hvert øieblik kunde ventes at krigsluen paany vilde blusse op. Af og til var der ogsaa sygdom og sott at kjæmpe med. I 1655 sendte saaledes oberst Reichwein statholderen endel besværinger over forskjellige forhold i hans regimente og hvor det blandt andet ogsaa

¹ Statholderskabets Extraktprotokol 1642—1650, side 48 og 146.

² Statholderskabets Extraktprotokol 1642—1650, side 293.

spørger: «eftersom regimentet nu i to aars tid ikke er komplettert og mange af soldaterne er hendøde, nu i pesten, og ellers i andre maader forkommet, hvorledes Hans Excellence dermed vil have forholdet». Herpaa lod statholderen under 23 juni svare at «obersten haver selv de 3 kompanier, nemlig sit eget, majorens og kaptein Pauls at komplettere og dygtige karle i de bortdødes sted at udskrive det snarest ske kan, og dersom der er midler dertil, da maa og nogen af de ældste, som er gifte og sidder for gaarde, hele eller halve, afløses og andre i deres sted alt i lige maade samme tid udskrives».

De fredelige sysler paa landet kunde ogsaa pludselig afløses ved en indkommandering til Akershus, saaledes som det fremgaar af følgende skrivelse:

«Kiere *H. Oberste Georg Reichwein*, eftersom Resten aff *Captein Paulls Compagnie* nu ehr kommen her jnd till festningen paa wacht och *K. M.* arbeid, som er meget suag, saa wj behøffuer fleere folch, mens sommeren wahrer, huorfor I haffuer strax at commendere her ind till dend 9 Augusti førstkommendis jtt heel Compagnie.

Och saa Jeg helst at Eders Eget Compagnie paa Hedemarken komb herind, effterdj der er gode Tømmermend iblant, omb det Compagnie ellers følger nest effter *Captein Paulls*. Jeg tilsender Eder derhos en befaling till fogden som lenzmendene schal tilholde samme her indcommenderte Knechter att forschaffe nødtørftig vnderholdning paa deris Marsch herind och hiemb igjen, huilchen I hannem wille tilstille.

Sambt och beder ieg Eder, at I strax med posten wille indschiche rigtig Copier wnder Eders hand aff dj beschrifuelser, som ieg forfahrer I wdj forleeden pest tid schall haffue ladet tage aff bønderne paa Hedemarchen paa dend goedwillig contribution, som di haffuer wdloffuit och wdlagtt till de landknechter som herinde wed festningen continueret paa Wacht och arbeid j forrige pest thid, huilche copier behøffuis strax formedelst min Schriffuer nu bliffuer strax ferdig att nedreise til Dannemarch med regenschaberne.

Aggerhuus d. 24 Julij 1655.

Gregers Krabbe. —»

At «knægterne» ikke altid var saa lette at holde mandstugt over fremgaar med al ønskelig tydelighed af følgende «memorial» fra oberst Georg Reichwein om forholdene ved det Akershusiske regiment:

«Memorial till *Hans Excellenz Her Stattholder Høyædle och welborne Herre Her Iffuer Krabbe.*

1. Soldaterne klager meget paa deres udredermænd, at de ikke kan faa deres tilbørlige udredning, naar de skal paa mønstring, ei heller bekommer de et lod krudt til at exercere sig udi, hvilket gjøres høiligen fornøden; desforuden vil de ikke reparere deres soldaters gevær, naar noget derpaa bliver ufærdigt.

2. Er jeg underdanigst begjærende, at Hans Excellence vil give mig ordre, hvorvidt jeg skal holde hele kompaniets mønstring om aaret, og hvorledes jeg skal mage det med mine soldater, som er rømte og har ikke pareret, somme 2 aar, og somme 1 aar, og somme aldrig, saa der er mere end et 50 mand borte af mit kompani, saa jeg mener, at det bliver aldrig

godt af, førend man lader 1 eller 2 ophænge, thi spidsroden skjætter de intet om, men er nogle forbandede dumdristige og haardnakkede folk, saa at dersom der skede ikke exekution ved kompaniet, saa drager de alle bort hver paa sin haand.

3. Er jeg underdanigst begjærendes, at Hans Excellence under mig et fad krudt, en bempel kugler og to buske lunte, som altid kan blive udi en kirke hos kompaniet, paa det at man kan have det i beredskab, om man i en hast skulde trænge dertil.

4. Er jeg ogsaa underdanigst begjærendes at Hans Excellence vilde unde mig et pas paa 3 heste, som jeg kunde bruge naar jeg drager paa Hans Mayst. eller Hans Excellences vegne.

Og lader jeg Hans Excellence underdanigst vide, hvad feil der er hos mit kompani.

Hans Excellence under Guds milde protektion vil jeg have forønsket.

Jørstad den 6 april 1662.

Georgius Reichwein.»

I 1658 brød krigen ud paany. Den svenske konge, Carl Gustaf, brød selv den fred, han kort før havde sluttet i Roskilde; den 7 aug. naaede hans flaade Korsør paa Sjælland, hvor han strax kastede tropperne iland, og den 11 stod han udenfor Kjøbenhavn.

Fredsbruddet kom ikke uventet i Norge, hvor de ledende mænd ikke rigtig havde stolet paa nogen varig fred, men paa forskjellig vis rustet sig til de begivenheder, de forstod maatte komme.

En række af de tidligere hvervede og krigsvante officerer fik fornyet sin ansættelse i de gamle stillinger, deriblandt var *Paul Michelet*. Under 19 juli 1658 havde Frederik III udstedt et brev til Norges daværende statholder, Niels Trolle, med besked at oberst Hausmann og kapteinerne Michelet, de Cardi, Percin, Urne, Møsting, Eschild Jørgensen, Friis, Rochelenge, Trols og Forbus «maa forblive udi Vores og Kronens tjeneste efter Eders egen underdanigste forslag», og samtidig fik han anvisning paa 60 000 rdl. af skatterne i Norge «til militiens underholdning».¹ Kort efter forfremmer statholderen Paul Michelet til *major* ved det Oplandske regiment tilfods:

Den Stormechtigste Høybaarne Første och Herre Her FREDERICH Den Tredie, med Guds Naade Danmarchis, Norgis, Wendis och Gottis Konning etc.

Jeg *Niels Trolle* til Trolholmb, Ridder, Danmarckis Rigis Raad, Stadtholder vdi Norge, och Kongl: Mayts. Befallingsmand offuer Aggersshuuss och vnderliggende Lehne, Giør vitterligt. At formedelst Troe och willig Tienniste, Som Edle och Mandhaffte *Poul Michellet* hanss Kongl: Mayt. och Riiget hidindtil giort haffuer, Da paa høystbem. te hanss Kongl. Mayt. min Allernaad[igs]te herris weigne och paa hanss Kongl: Mayts: Naad[igs]te behaug, Jeg nu hannemb haffuer antaget och tilforordnet For Major till Foeds offuer det Oplandsche Regiment, Saaledis, at hand schall were hanss Kongl: Mayt: disse Riger och Lande, huld och Troe, Ald Schade och Førderff aff yderste Fliid affuende och forekomme, dess welferdt och løcksalig frembgang aff yderste Formue befodre och forfremme, Som en troe og ærkier Officer och Soldat well Eigner och bør; For Saadan hanss troe og willig thienniste, er hannemb paa Ko: Mayts: weigne och naadigste behaug, vdi besolding loffuet och tilsagt, Lige wed Andre Maiorer till foeds, vdi Fredts och Feigde thied bekommende worder, och det aff

¹ Norske Rigs-Registranter, XII, side 201 flg.

Contributionerne her Syndenfieldts at Nyde, saalenge han vdi same thienniste forbliffuer. Huorfore hermed paa Kongl: Mayt: weigne befahles Forekommende Off[icere]r och vnder Officerer, at de hannemb antager och respecterer for Samme Majors Charge vdi alle tilbørlige Maader, Saauell dennem hand vnder samme Regiment haffuer att Commendere, at de hannem vdi ald Commendo parerer, Saauit hanss Charge wedkommer och wdfodrer.

Dess til Witterlighed vnder mit Zignette och Eigen Haand, Actum Aggersshuuss den 21 Augustij Anno 1658.

(Locus sigilli.)

Niels Trolle. —»¹

M. p[rop]ria.

Da nyheden om fredsbruddet naaede den høistbefalende over den norske hær, general-løitnant *Jørgen Bjelke*, var han ikke sen til at træffe bestemmelse om, hvorledes sagerne skulde gribes an.

Han udarbejdede øieblikkelig en «generaldisposition», hvorefter der nordenfjelds skulde gribes til offensiven, medens de militære dispositioner søndenfjelds maatte indskrænkes til defensiven.

Opgaven nordenfjelds bestod i at gjenerobre Trondhjems by og lehn, der siden Roskildefreden havde været i Svenskernes besiddelse. Angrebet skulde ske med to troppekorps; det ene udrustedes af Ove Bjelke i Bergenhus lehn og anførtes af Ludvig Rosenkrantz og oberst Reinhold von Hoven. Det andet, søndenfjeldske, korps kommandertes af den tapre generalmajor Georg Reichwein og samledes paa Akershus og paa Oplandene for ad flere veie at rykke mod Trondhjem. Det Reichwein'ske korps talte omkring 1000 mand og bestod væsentlig af de Oplandske kompanier, hvoriblandt major *Paul Michelets* paa 132 mand og kaptein *Jacob Michelets* paa et lignende antal. Det rykkede over den store fjeldryg, der skiller det søndenfjeldske Norge fra det trondhjemske, paa tre forskjellige steder, nemlig over Røros gjennem Kvikne og Indsæt og over Dovre. De to første afdelinger stødte sammen i Støren og rykkede mod Trondhjem over Melhus, medens den tredje afdeling under major Michelet²

¹ Det originale bestillingsbrev eies af advokat C. F. Michelet.

² Hvorledes der under fremmarschen stadig blev holdt forbindelse med de vestlandske tropper og ved saakaldte «kundskabsmænd» søgt oplysninger om Svenskernes foretagender giver følgende regnskabsbilag et lidet indblik i:

«Fortegnelse paa huis, som er vdgiffuen vdi adskillige maader och spenderit paa Kundschaab i Trundhiembs Lehn. — Først en person som gich till Sundmør at lade Officererne viide ald tilstanden, saa dj kunde giøre sig ferdig, Penge 1½ dlr. — En som gich till Trundhiembs Lehn første Gang, at Almuen der cito kunde faae at wide Krigens Tilstand, saa dj deris knegter fra di Suendsche kunde affuende, der vore udskreffuen, Penge 2 dlr. — Thou personer, som gich till Jembteland om det samme fra Dovre, Penge 4 dlr. — 1 person, som gich till Røross werch till Doctrenn och loed hannem vide woris tilstand, Penge 2 dlr. — 1 Person som gich fra Opdallen till Sundmør och lod dem vide wj ware offuerfaldne, Penge 2 dlr. — Giffuit 13 personer af Opdallen och anden Stedt i Trundhiembs Lehn, som war rømbt fra Suendschen och stillet sig under Maior Paull for Draguner, huer 1 dlr. paa Haanden, er Penge 13 dlr. — Gaff en bunde, som gich till Trundhiemb paa Kundschaab om woris schibbe och folch fra Bergen ware komne, 1 dlr. — Giffuet en bunde, som gich fra Størr prestegaard och offuer fioldene forbj dj Suendsche tropper till di bergensche folch, om de kunde haffue schaarit di Suendsche passe aff imellem deris leier och Trundhiemb, Penge 5 dlr. — Item haffuer [fogden] Jørgen Phillipsen betalt til mig Paul Michellet, som ieg haffuer vedlagt till fiere bønder fra Sundmør for en suendske fange di haffuer oss leffueret, Penge halfanden Rixdaller.

Leyren for Thrundhiemb d. 18 8bris 1658.

Paul Michellet.

M. p. —»

slog ind paa den vestlige vei gennem Rennebu, Meldalen og Orkedalen. Overalt fik de fremrykkende hærafdelinger støtte hos bønderne, der i store mængder reiste sig under sine fogder og sluttede sig til tropperne, saa Reichwein ved sin ankomst til Trondhjem alt ialt kunde raade over ca. 2 000 mand, regulære og irregulære tropper.

Med disse folk leirede han sig 1 octbr. 1658 paa Stenberget udenfor Trondhjem. Nogle dage i forveien var det Bergenske troppekorps ankommet sjøveien og havde begyndt at opkaste forskansninger ved Lade.

Faa dage senere begyndte den regulære beleiring af Trondhjem. Nordmændene indsluttede byen og beskjød den fra alle kanter, men den svenske besætning paa 700 mand under friherre *Claes Stjernsköld* forsvarede sig haardnakket, og den tapre kommandant svor paa, at han før skulde koge suppe paa sine skindbuxer end at overgive byen. Gang paa gang foretog han udfald og tilføiede særlig den 17 octbr. Nordmændene et betydeligt tab af døde og saarede og kneb 2 af deres kanoner og 46 fanger. Men Svenskerne manglede snart baade proviant og ammunition, led under epidemiske sygdomme, og dertil kom at de var i en erobret by, hvis indbyggere jo ikke havde nogen særlig grund til at være dem venligsindet.

Ogsaa de norske tropper led nød og savn. Vinteren var ualmindelig barsk det aar og hærens udrustning meget mangelfuld. Det var derfor meget velkomment, naar major Paul Michelet i leiren for Trondhjem 1 decbr. 1658 kunde modtage og kvittere for 250 par «Islandsche Wanter», 150 par «Bønder Wanter», 200 par «Færøe Strømper» og 170 par «Christianiaschoe». Den 14 decbr. s. a. erkjendte han end yderligere modtagelsen af 170 par Christianiaschoe», 200 par strømper og 400 par vanter. Traditionen om at nøden var saa stor i den norske hær, at den gemene mand maatte gaa barbenet i den strenge vinterkulde kan saaledes ikke være ganske rigtig.¹

Med provianten var det heller ikke synderlig rart bevendt for den norske hær, skjønt denne jo var ulige bedre stillet end den svenske. Fristelsen til at «fouragere» paa egen haand kunde derfor af og til blive for stærk for soldaterne, selv om der herskede streng mandstugt i hæren. Der har været skrevet at major Michelets folk i den retning særlig skal have udmerket sig.¹ At det heller ikke blev taget saa nøie, naar det gjaldt en hest eller to, lader sig heller ikke benægte; det var krig og havde hast, og da blev det ikke tid til omstændelig købslaaen og prutning. Men bønderne glemte det ikke, og da det atter blev rolige tider gik de til øvrigheden for at faa sin ret, hvad adskillige thingsvidner melder om.

Den 23 juli 1660 holdtes saaledes thing i Orkedalen, hvor bønderne var mødt talrig frem. Først var der en, der beklagede sig bitterligen over major Henning Koch som, «der han forreiste till Doffrefield», tog hans gode hest fra ham med løfte om at han skulde faa den igjen, naar han kom til Opdals prestegaard. Men bonden havde ingen hest seet, thi majoren havde taget den med «offuer Fieldet», «och bekomb ingen Betalling derfor», det kunde han føre vidner paa naarsomhelst.

«I lige maade var og for retten tilstede Oluf Engelsen Flaa, som og sig høiligen beklagede at der major Paul Michelet reiste med sine dragoner til Trondhjem, maatte han lade være

¹ D. N. Bech i «Morgenbladet» 1850, nr. 256, 258: Throndhjems Læns Afstaaelse til Sverige og dets Tilbageobring i 1658.

ham følgagtig en hest, der kunde være god for 14 rdl., og har han hverken bekommet hest eller penge derfor. Hvorfor bemeldte Oluf Engelsen begjærede sine naboers sandfærdige prov og vidnesbyrd. Da fremstod Oluf Arensen Flaa og Gunder Kjønna, som bekræftede ved deres ed, at det er dem noksom bevist, at den hest, som major Paul Michelet bekom af Oluf Engelsen kunde være værd 14 rdl., men at han derfor endnu ikke nogen betaling eller hest havde bekommet. — Ligesaa beklagede sig enken Gunhild Flaa, at paa samme tid som hendes før bemeldte nabo Oluf Engelsen maatte lade major Paul Michelet være hans hest følgagtig, som angivet og bekræftet er, maatte hun ogsaa paa samme reise til byen lade hannem bekomme hendes bedste hest, som var 14 rdl. værd; siden den tid har hun hverken faaet hest eller penge og betaling. Hun æskede sine venner og naboer til at prove om det ikke var sandt, og de forklarte alle, at det var sandt og rigtig i alle maader.»

Nu er hertil at bemærke, at de fleste officerer, der paa denne maade saa sig nødsagede til at brandskatte almuen, i almindelighed gjorde ret og rede for sig ved at efterlade et skriftligt bevis for hvad de tog; dette blev siden bragt til fogden, som kortede summen af i bøndernes skatter. Fra major Paul Michelets haand findes endnu bevart tre saadanne kvittancer; den ene lyder saaledes:

«Efter som Peder Ollesen Reberg i Renneboe haffuer udlagt en Hest til Hans Kongl. Mayst. Tieniste till dj gevorbene Dragoner, som sig huos mig till hans Kongl. Mayst. Tieniste haffuer indstillit, saa loffuer ieg Paul Michelet, Kongl. Mayst. bestalter Maior, att naar Gud os med Freed oc Roelighed forlehner, schall samme hest huos den høye Øffrighed betallet bliffue med fiorten Rix daller, som den kand were wurderit for, saa fremt samme Hest iche hannemb wschad igien leffueres.

Actum Lille Kosberg denn 18 Septembr 1658.

Paul Michellet. —»

Lignende beviser findes bevart til bønderne Engel Arentsen Hol og Jon Arnesen Skjerve i Rennebu. De to andre, som klagede, fik ogsaa omsider sine penge, idet den nordenfjelds residerende krigskommissarius Willum Mechlenburg gav fogden ordre til at betale beløbet. At dette var vanlig fremgangsmaade viser ogsaa følgende bilag til krigskommissærens regnskaber 1658, skrevet med Reichweins egen haand:

«Eftersom Captein Poull Michellets folch I Natt haffue dræbt och schyttet nj Suin som vorderis for Sex Rixdaler, otte Søffe for thou Rixd. och thou onge Nød for thou Rixdal., som beløber sig tillsammans tj Rd., da haffue Hr. Gen. Major befahlet mig at giffue en Seddel her till Hr. Commissarius, huor hannem det schulle betales och siden samme Compagniet Igien afkortte.»

Har der været mangler ved provianteringen, saa gjaldt dette ikke den flydende stimulans, brændevinet, som «inciterede til courage» og hørte med til den faste forpleining. Datert Stenberg den 27 novbr. 1658 skrev Paul Michelet saaledes: «Er min gansche venlig begiering til welb. hr. General Krigs Comisarius Lodevig Rosse Krantz (!) att hand ville forvnde mig En anker frantz brand vin, som Jeg schal lade mig korte vdi min tractament. Och vill saa hermed haffue hans vedb. Quiteret». Rosenkrantz gav proviantskriveren Jacob Christensen ordre til s. d. at udlevere brændevinet, men «uden træ» [?: selve ankeret], for en pris af 14 rdl.

Det blev snart klart for Claes Stjernsköld at han ikke længe kunde holde stillingen i Trondhjem, tiltrods for den tapperhed og dygtighed, hvormed han ledede forsvaret, og i begyndelsen af december maaned aabnede han underhandlinger med Georg Reichwein. Resultatet blev kapitulation. Den 11te blev den undertegnet, og den 17de forlod Stjernsköld med den svenske øvrighed og med de af sine folk, som var saa friske, at de kunde være med, under fuld militær honnør Trondhjems by, eskortert til Herjedalen af norske tropper, hvoriblandt en afdeling under kommando af major *Paul Michelet*. Det er ganske betegnende at de norske soldater paa marschen gennem Aalen rottede sig sammen og vistnok havde nedhugget den tapre svenske kommandant, hvis ikke deres officerer havde hindret udaaden.

De norske tropper fik ikke lang tid til at rekreere sig, der var god brug for dem søndenfjelds, og allerede i de første dage af det nye aar 1659 var Reichwein paa fuld marsch sydover. Midt i februar var han paa Halden, hvorfra en del af hans tropper sendtes paa grænsevagt ved tilgangen til byen over Enningdalen m. v., medens resten blev lagt i kvarter i omegnen.

Ud paa høsten samme aar bestemte Jørgen Bjelke sig til at tage offensiven og rykkede 14 octbr. 1659 over grænsen med en hær paa vel 3000 soldater, hvoriblandt hele Oplandske regiment og dermed ogsaa brødrene major *Paul* og kaptein *Jacob Michelet* med sine kompanier.

Bjelke rykkede over Kvistrum bro frem mod Oddevald [Uddevala]; den svenske general Harald Stake trak sig tilbage og Bjelke besatte tilgangen fra Dalsland og Venersborg.

Efter flere fegtninger med fienden, hvoraf særlig kampen ved Strømsæter bro var ganske alvorlig, og efterat hæren var ordentlig proviantert, trak Bjelke sig rolig tilbage gennem Svarteberg sogn og videre efter isen langs Bullaren til Enningdalen og Halden; Reichwein med sine folk dannede under marschen arrieregarden. Juledag 1659 rykkede de norske tropper atter ind i Halden.

Paul Michelet med sine folk laa de første maaneder af det nye aar i garnison i Fredrikstad; her blev det sørget for soldaternes beklædning, thi 31 jan. 1660 kvitterer han for modtagelsen af 40 par sko, 5 febr. for 28 par sko, 24 febr. for 76 par sko, 77 kjoler, 76 trøier, 77 par buxer, 77 kabudser, 77 skjorter, 77 par vanter og 77 par strømper. Ogsaa tobak fik folkene udleveret; den kom til hæren i store ruller og uddeltes efter maal, saaledes beregnet, at et skaalpund regnedes for 9 alen. Af denne herlige urt faldt der ikke mindre end 16 favne paa Paul Michelets kompani.

Gagen maatte officererne som oftest tage i naturalier; saaledes fik major Michelet «efter Hr. Statholders Ordre fra Sr. Selio Marselii Krambod» udleveret varer for 60 rdl., et efter de tiders regning meget stort beløb, som vil svare til omkring 1200 kroner i nuværende pengeværdi. For 8 rdl. købte han af Just Mogensen i Halden en hest «til at føre hans Kongl. Majest. Ammonition».

Senere blev baade Paul og Jacob Michelet med sine kompanier beordret til sikring af grænseveiene i Marker.

Medens den svenske hær under den gamle general Lars Kagg med 4000 mand foruden generalerne Stake og Horns afdelinger, ialt omkring 8000 mand, drog frem gennem Id til regulær beleiring af Halden, hvor oberst Tønne Huitfeldt havde kommandoen over forsvaret, 1800 mand, var Bjelke i Fredrikstad for at drage flere tropper sammen. I begyndelsen af

februar havde han samlet 1 100 mand fodfolk, 300 ryttere og 1 800 bønder ved Borge kirke og vilde dermed rykke Huitfeldt til undsætning; men da han den 5 febr. 1660 fik efterretning om at der var kommet en saare fornem herre til Svenskernes leir, som der blev behandlet med den yderste høflighed, og Bjelke troede, at det maatte være den svenske konge Carl Gustaf selv, bestemte han sig til at blive, hvor han var, og modtage slaget ved Borge kirke, hvor han havde anlagt nogle forskansninger og lod Reichwein føre kommandoen.

Om formiddagen den 6 febr. kom ogsaa en større svensk afdeling marscherende, 1 800 ryttere, 650 dragoner og 900 mand infanteri med 2 kanoner.

Det holdt paa at blive panik blandt Reichweins tropper, da de norske kanoner, som var kjørt op paa kirkegaarden, viste sig at være i ustand, og Reichwein raabte, at der var forræderi; men da kanonerne i al hast var gjort istand igjen og begyndte at tordne og det første skud traf en hvid svensk fane, raabte Bjelke fornøiet til Reichwein: «Vi faar næst Guds hjælp victoria idag».

Facsimil af major Paul Michelets navnetræk, 1645.

Slaget varede i syv timer til kl. 4 om eftermiddagen, og da var det lykkedes at tvinge Svenskerne paa flugt med et tab, som Bjelke angav til 200 døde og saarede, men selv havde han lidt saa meget at han ikke vovede at rykke videre frem til Halden.

Dette var den sidste kamp, hvori Paul Michelet deltog. Haardt saaret i kampen ved Borge kirke afgik han ved døden 20 marts 1660.

Dødsdagen erfares af generalkommissariatsregnskaberne:

«Major Paull Micheletth

I Fredsthiid 400 Rdlr. aarlig. Siden fra 21 August 1658, hans Bestallings Dato, och thill den 20 Martij 60, hand ved Døden affgangen er, 18 Maaneder och 1 Dag, maanetlig paa sin egen Persohn for Stab och Capitain for sit Comp. 90 Rdlr., som er 1622^{2/3} Rdlr.; saa och for Liffschötter og 6 Heste i forschr. ne thiid maanetlig 50 Rdlr. er 1045.3.6 Rdlr.»

Hans begravelse i Vangs kirke var standsmæssig, som det sømmede sig for en «edell og mandhafftig» major, thi statholderen gav 2 april ordre til at udbetale ikke mindre end 40 rdl. til at bestride de dermed forbundne udgifter. Det kan ligeoverfor dette have sin interesse at notere, at de omtrent samtidig afdøde officerer, løjtnant Stedingk og kaptein Mackensees begravelser kostede henholdsvis 12 og 8 rdl.

Paul Michelet var to gange gift. Efter en tradition i slekten skal hans 1ste hustru have været fransk, med fornævnet *Judithe*, og kommet til Norge med ham i 1644. Det er dog særdeles lidet sandsynligt at en farende svend og kriger, som Michelet dengang var, skulde have indladt sig i ægteskab og medbragt en hustru til Norge under de tilfældige forhold, som han da levede under.

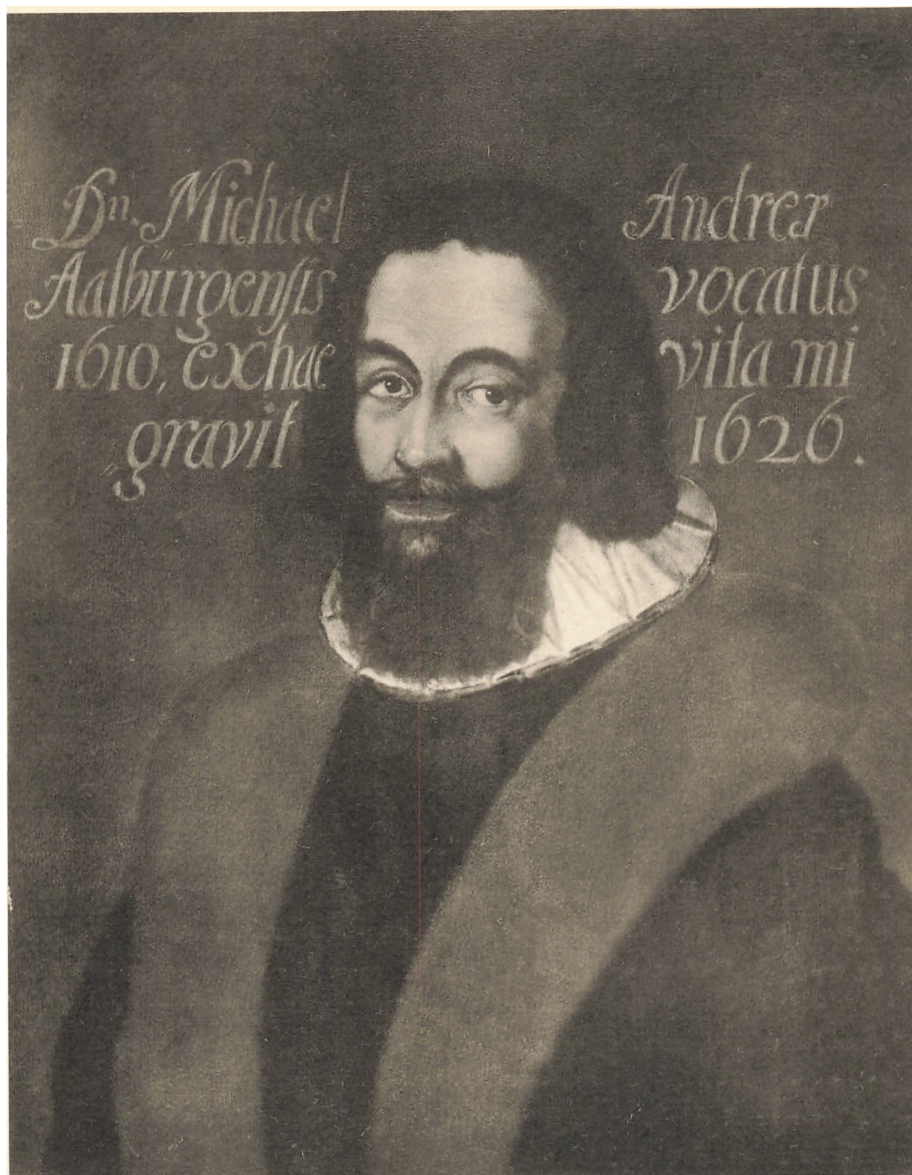
Hvad der foreligger som sikkert er, at hans 1ste hustru døde i Norge et par aar efter at han var blevet officer i den norske armé, og at hun efterlod et eneste barn, sønnen Paul, som var umyndig ved faderens skifte i 1662 og da fik sin farbror kaptein Jacob Michelet til formynder. Som det nedenfor nærmere meddeles fik dette barn ingen arv efter sin mor; der blev intet skifte afholdt efter hende, fordi der visselig intet var at arve hos en officer, som nylig havde faaet sit løytnantspatent og kun havde en kneben besoldning at underholde sig og sine med.

Da major Michelet var død skrev hans 2den hustru Karen Michelsdatter som enke til fogden i Nedre Romerike, Jens Povelsen, og bad ham om et pengelaan. I denne skrivelse, som gjengives paa s. 36, kalder hun gjentagne gange Jens Povelsen sin «kjære svoger», og herigjennem vil det maaske være muligt at komme spørgsmaalet om Michelets 1ste hustru nærmere sin løsning.

Jens Povelsen [Plade] var i 1644 og følgende aar «bygningsskriver» paa Akershus og blev i 1657 af statholderen, Niels Trolle, antaget til kommissariatsforvalter med en aarlig løn af ialt 800 rdl. for sig, en underskriver og to habile tjenere; bekræftet ved kongebrev af 14 nov. s. a. Nogle aar senere blev han foged i Nedre Romerike, døde i 1672 og blev 4. juni begravet i Christiania. Her havde han 8 jan. 1654 ægtet myntmester Peter Grüners enke *Kirsten Hammer*, som ligeledes blev begravet i Christiania, 30 jan. 1679. Medens Jens Povelsen selv ikke brugte tilnavnet Plade, staar dette dog i hans sigil, og hans børn førte senere dette slegtsnavn. — Ved spørgsmaalet om hvorledes det forholder sig med svogerskabet mellem ham og Michelets enke Karen Michelsdatter, maa først gjøres opmærksom paa at betegnelsen «svoger» langtfra var noget adæqvate udtryk for hvad nutildags forstaaes derved, idet det jevnlig traadte istedetfor «svigersøn», men lige hyppig blev brugt ved fjernere familieforbindelser som f. ex. mellem mænd, hvis hustruer var søskendebørn, specielt hvor det, som i nærværende tilfælde, skulde tjene til støtte for en gunstbevisning.

Nu var Jens Povelsen uden tvil en udlænding, dansk eller indkommet over Danmark under Hannibalsfeiden, og hans antecedentia kjendes ikke, men hans hustru Kirsten Hammer havde en bror, hr. Anders Hammer, sogneprest til Gran, som var gift med Pernille Ottesdatter Gyldenaar, en brorsøns datter af hr. Haagen Mogensen [Gyldenaar] til Vang, som havde været gift med Karen Michelsdatters mor. Dette er den eneste eller ialfald nærmeste maade «svogerskabet» kan forklares paa efter den genealogiske viden, som foreligger, men det maa medgives at det ad denne vei bliver «longe petitum», saa fjernt og saa uberettiget at en nærmere og rimeligere løsning maa findes ligefrem paakrævet. *Det skulde derfor ligge meget nær at antage at major Michelets 1ste hustru har været en søster af Jens Povelsen Plade.* Herved blev denne majorens virkelige svoger og kunde saaledes ogsaa helt selvfølgelig kaldes svoger af majorens 2den hustru Karen Michelsdatter. Tidsforholdene og omstændighederne forøvrig passer meget vel for en saadan forbindelse, og der foreligger intet som taler derimod, men noget bevis for at major Michelets 1ste hustru var en «*Judithe Povelsdatter Plade*» har ikke været at finde.

Michelets 2den hustru var nysnævnte *Karen Michelsdatter*, født 1614 i Vang paa Hedemarken som næstældste datter af sogneprest hr. *Michel Andersen Aalborg* og *Karen Lauritzdatter*. Vielsen foregik omkr. 1647 og vistnok i hendes barndomshjem paa Vangs prestegaard

HR. MICHEL ANDERSEN AALBORG,
SOGNEPREST TIL VANG.

hos hendes stedfar sognepresten, hr. Hans Prytz. Ved dette ægteskab knyttedes Michelet til en kreds af Oplandske prestefamilier, som baade levede i rummelige økonomiske forhold og havde forbindelser paa mange hold. Da Karen Michelsdatter er alle nulevende norske Michelet'ers fælles stammor, skal her gives en kortfattet meddelelse om hendes herkomst og nærmeste slegt:

Hr. Lauritz Jensen blev i aaret 1584 sogneprest til Ringeby efter hr. Torsten Søfrensen Morsing, som da kaldtes herfra til sogneprest i Gran. Hr. Lauritz havde vistnok tidligere tjenstgjort som kapellan i et eller andet prestegjeld paa Oplandene, muligvis i Vang, for i 1585 havde han mange smaa børn og har saaledes været gift længe før han blev sogneprest. Den 16 aug. 1585 fik han af Herredagen i Oslo kongetienden af Ringeby, 20 tønder korn, dels af hensyn til barneflokken, dels fordi han sad i et ringe kald, men særlig fordi han besværedes meget af gjesteri. Alfærveien til det Trondhjemske gik forbi hans stuedør, og kongens befalingsmænd og folk som baade sommer og vinter reiste gennem Gudbrandsdalen, norske og danske, deres ærinder at udrette, tog ind hos ham, hvorfor han var kommet meget tilagters. «Paa thett hand icke platt och aldellis skulle bliffue forarmet, saa hand jcke skulle formaae at vnderholde Kon: Matt:s folck, hannem giestendis worder» fik han kongetienden kvit og frit indtil anderledes tilsigendes vorder. To aar senere, 1587, afgik han ved døden. Af børnene kjendes to døtre:

1. Guri Lauritzdatter, blev gift med hr. Anders Lauritzen Skonk [Skanke], sogneprest til Ringeby fra 1587 til sin død 1619. Af deres børn var datteren Anna Andersdatter, som i 1620 ægtede hr. Østen Nielsen, sogneprest til Ringeby fra 1619 til sin død 1652; og af deres børn igjen var datteren Martha Østensdatter, gift med Norges riges skriver Nicolaus Povelsen Orloff.

2. Karen Lauritzdatter, født omkr. 1580, og død omkr. 1660 paa Skattum i Vang, blev tre gange gift:

1. gang omkr. 1608 med hr. Haagen Mogensen [Gyldenaar], student i Rostock 1585, sogneprest til Vang fra 1589 til sin død 31 juli 1610, søn af Mogens Haagensen [Gyldenaar] og hustru Magnhild Dyresdatter Sevaldsen.¹ Han havde tidligere været gift med Anne Mortensdtr., uden tvil en datter af sogneprest til Nes hr. Morten Olufsen, og havde kun børn i ægteskabet med hende.

2. gang omkr. 1611 med hr. Michel Andersen Aalborg, som skrev sig fra Aalborg i Jylland og havde broderen hr. Christen Andersen Aalborg, som i 1609 blev rektor i Kongelv og siden var sogneprest i Hurum fra 1628 til omkr. 1640. Hr. Michel blev 7 sept. 1610 ordinert til sogneprest til Vang efter hr. Haagen og døde i dette embede i juli 1626. Kort før sin død havde hr. Haagen udstedt et gavebrev til fordel for Karen Lauritzdatter «paa tiende og fjerdingssage, som skulde udtages af deres fællesbo og som hun skulde beholde, saa længe hendes brev stod ved magt». Efter hr. Haagens død blev gaven udlagt af boet, men da Karen giftede sig paany med hr. Michel og bragte den til ham, anlagde hr. Haagens arvinger proces, idet de mente, hun nu ingen ret længer havde til at beholde den, og beklagede sig over paa denne vis at blive forholdt en del af sin arv. Ved Herredagsdom 30 juli 1616 tabte de imidlertid sagen og maatte betale kost og tæring. Hr. Michel nød et præbende i Hamars kapitel, som efter hans død blev givet hans hustrus stedsøn hr. Mogens Haagensen, sogneprest til Nes, ved brev af 6 aug. 1626. Han er forfatter til: «Antiquit. udaf Wang Sogn paa Hedemarken i Opsloe Stiftt beskreven af Michaelæ Andreae Aalborg: Ao 1623».

3. gang omkr. 1627 med hr. Hans Henriksen Prytz, som var født i Oslo af borgerlige forældre omkr. 1597, blev student i Kjøbenhavn 1617 og ordinertes 3 juni 1627 til sogneprest til Vang, hvor han døde i embedet 1659. Ved kongebrev af 17 octbr. 1636 blev han suspendert for et aars tid og ilagt en mulkt paa 100 rdl. for forseelse ved uddelingen af alterens sakramente. Uden børn.

Karen Lauritzdatter efterlod kun børn af sit ægteskab med hr. Michel Andersen Aalborg; de var følgende fire:

- a. Maren Michelsdatter, født 1612 og begr. 16 febr. 1669 i Christiania, blev gift 1653 med den bekendte «oberst» under Hannibalsfeiden, mag. Kjeld Stub, som i 1635 blev stiftsprovst og sogneprest i Christiania, men paa grund af stridigheder med borgermester Lauritz Ruus forflyttedes til Ullensaker i 1641. Han var født 10 dec. 1607 i Halland, hvor faderen hr. Lauritz Kjeldsen Stub var prest, og døde 20 april 1663

¹ I Norsk personalhistorisk Tidsskrift, bind 2, side 260 flg., hvor ætten Gyldenaar er behandlet, antages det at lagmand paa Oplandene Otte Mogensen Gyldenaar [hvis datter Pernille, som side 34 nævnt, blev gift med hr. Anders Hammer til Gran] var en sønnesøn af hr. Haagen Mogensen [Gyldenaar] til Vang. Dette viser sig ikke at slaa til, da Otte var en søn af Mogens Dyresen [Gyldenaar] i Trondhjem, hvis far, foged Dyre Mogensen [Gyldenaar] i Tønsberg og hr. Haagen Mogensen [Gyldenaar] var brødre.

i Ullensaker. Før sit ægteskab med Maren Michelsdatter havde han været gift to gange: først i 1636 med biskop *Niels Simonsen Glostrups* datter *Catharina*, som døde i 1641, og derefter i 1644 med borgermester *Anders Olufsens* datter af Fredrikstad, *Gunhild Andersdatter*, der døde i 1648. Med Maren efterlod han tre børn: Michel, Catharina og Gunhild Stub.

- b. *Karen Michelsdatter*, født 1614 og død 1665, gift med ovennævnte *Paul Michelet*.
- c. *Magnhild Michelsdatter*, født 1616, blev gift med hr. *Hans Lauritzen*, som var sogneprest til Tønset fra 1628 til 1666.
- d. *Michel Michelsen*, født omkr. 1618, døde 4 dec. 1662 som gaardbruger paa Skattum i Vang. Gift sommeren 1662 i Vang med *Maren Pedersdatter Sverdrup*, søster af den anseede sogneprest til Ringsaker hr. *Lauritz Pedersen Sverdrup*, hvis datter *Cathrine* blev gift med oberst *Georg Reichwein*, og af *Anders Pedersen Sverdrup*, foged over Maria provstigods, hvis hustru *Elisabeth* var en datter af den ovennævnte Ringeuprest hr. *Østen Nielsen*. Uden børn.

Ved major Michelets død sad *Karen Michelsdatter* tilbage paa *Freberg* med 5 umyndige børn, foruden hans søn af 1ste ægteskab, og dertil ventede hun sin nedkomst. Nogen pension fik hun ikke at falde tilbage paa og noget «beneficium» blev hende ikke tilstaaet. Derimod varede det ikke længe før den salig majors kreditorer meldte sine krav. Allerede 4 septbr. 1660 maatte *Karen* erklære sig villig til inden *Mortensdag* at betale 21^{1/2} rdl. for «behøvende klæder», som hendes stedsøn *Paul Paulsen Michelet* ved *Nicolaus Orloffs* bistand havde bekommet hos *Maren Jørgensdatter sal. Herman Wiggers*, en hollænder fra *Amsterdam*, som havde oparbejdet en indbringende kjøbmandshandel i *Christiania*, hvor han var afgaaet ved døden i 1658 og hvor hans datter *Barbara Wiggers* sex aar senere ægtede *Herman Leopoldus*, den *Løvenskiold'ske* families norske stamfar. Pengene mente hun at tage af sin mands ærlig optjente officersløn, men hun havde ikke taget tilstrækkelig med i beregningen hvor vanskelig det var at faa denne fravristet den kongelige kasse, og da *Mortensdag* kom, havde hun endnu intet faaet og kunde ikke indfri sin forpligtelse. Hun maatte da opdrive pengene paa anden maade og søgte bistand hos «*Erlig, Wellacht och Well forstandig Mand Jens Poulss[en]*», *Hans Kongl. Mayts. Fougett* offuer *Nedre Romerige*, min fornemme *Ven och Kiere Suoger*» i følgende henvendelse:

«*Stedtzuaendis Løchsallighed med Alt timmelig och Euig wellferrt erønscher ieg min megett fornæme goede Venn och kiere Suoger Jens Poulssen och for megett hans beuist ære och goede Villie ieg haffuer hannemb paa det Aller wennligste betaacket och mig altid derpaa beflichtte igien att fortiene.*

Daa eer minn gandsche vennlig begiering till minn fornemme Ven och Kiere Suoger Jens Poulssen, at hand ville well giøre och leffuere Hallfanden oc Thiffue Rixdaeler thill Nicollaus Orloff af min Sallige Mandtz fortiennte Tractamente, for huilche 21^{1/2} Rixd. ieg will gierne quittere Minn kiere Suoger Jens Poulssen naar Affreigning scheer.

Jeg forsieer mig till min fornemme Ven och kiere Suoger Jens Poulssen att hand giøre mig den Stoere thienniste och effterkommer denne min begiering och loffuer altid at findis thill hanns Tieniste udj alle moullige maader, och will hermed haffue hannemb med gandsche Hus onder Gudtz nadige beschermellse troelligen befallett till Siell och Liff.

Actum *Freberig* den 18 Januarij Anno 1661.

Karen Sl. Maior Pols
Efter latte Enke. →

Den brave svoger, der som foran omhandlet formentlig har været bror af major Michelets 1ste hustru, indbetalte strax de 21^{1/2} rdl. gennem Nicolaus Orloff, som under 30 jan. s. a. gav «velfornemme mand Jens Povelsen, kommissariatsforvalter paa Akershus» den fornødne kvittering.

Grunden til at der ikke strax efter major Michelets død blev afholdt skifte i hans bo har tydeligvis været den at hans enke ventede sin nedkomst, hvorfor det hele blev udsat i paavente af denne begivenhed. Ud paa høsten 1660 fødte hun paa Freberg en søn, som efter almindelig skik ved posthume sønners fødsler fik navn efter sin far, *Paul*. Imidlertid trak det fremdeles ud med skiftet, og den afdødes bror kaptein Jacob Michelet fandt sig tilslut opfordret til at henvende sig til statholderen i skrivelse dat. Hjellum i Vang 9 april 1662 med anmodning om fornøden befaling til fogden, Carsten Henningsen.¹ Statholderen lod saadan strax udgaa, og sex uger senere indfandt skifteretten sig paa Freberg.²

«*Christen Pedersen*, sorenskriver over Hedemarkens fogderi samt edsvorne lagrettemænd i Vangs prestegjeld Michel Deglum, Erik Kaartorp, Anders Hof, Halvor Holset, Lauritz Dæli og Niels Hoel kjendes og gjør vitterligt, at aar Christi 1662 den 26 mai er skifte holdt paa *Freberg* efter salig afdøde major *Paul Michelet* mellem hans efterladte hustru, ærlig, dydig og gudfrygtig kvinde *Karen Michelsdatter* paa den ene side og begge deres fælles børn, nemlig *Lorentz*, *Hans*, *Herman* og *Paul Paulssønner*, *Catharina* og *Lisbeth Paulsdøtre* samt enkens stedsøn *Paul Paulssen* paa den anden side, i overvær af børnenes farbror, ærlig og mandhaftige kaptein *Jacob Michelet* samt fogden og forvalter over Hammer gaard og gods ærlig og velforstandig *Carsten Henningsen* og bondelensmanden *Gudmund Vidarshov*».

Boets beholdne formue af «guld, sølv, tin, messing, kobber, geværer, sengklæder, linklæder, heste og fæ» beløb sig til 1088 rdl. og 3 ort; herfra blev trukket den boet paa hvilende gjeld 206 rdl., hvorefter der blev i behold 882 rdl. eller beregnet efter nuværende pengeværdi omkr. 12000 kroner.

Heraf beholdt enken efter loven det halve bo, 441 rdl.; paa en broderlod faldt der 73 rdl. 2 mark og paa en søsterlod det halve eller 36 rdl. 3 mark.

Jordegodset bestod af enkens odel gaarden *Jørstad* i Faaberg, 2 huder med bygsel, «som bliver hos enken og hendes børn efter odelsbalkens 2det kapitel, og hvad pantegodset angaar, da forbliver det iligemaade hos moderen, som skal svare de umyndige enhver deres andel af landskyld, bygsel og al anden herlighed, som er: i *Besseby* i Løiten sogn 1 hud med bygsel samt *Berger* i Fron sogn 10 skind uden bygsel.»

«Er saa af boets indehavende formue», heder det videre i skiftetbrevet, «udlagt til enkens stedsøn *Paul Paulsen* dette efterskrevne, som kaptein Jacob Michelet har modtaget som en formynder at forvalte, saasom han agter at svare førnævnte Paul Paulsen til i fremtiden, nemlig:

Sølv 20 lod à ¹/₂ rdl. er 10 rdl., 13 skaalpd. godt brugeligt tin à 1¹/₂ mark 4 sk. er 5 rdl., i kobber for 4 rdl. og en rød hest for 6 rdl.; en leirtrøie med fløiels ærmer, et par klædesbuxer med sølvpossement og et par kanoner for tilsammen 20 rdl., en bolsters underdyne for 4, et par nye sparlagen for 4, en krumsabel for 1¹/₂, en lang snaphane for 3, et par pistoler med ibenholt og hylster for 10, et aarsgammelt ungnøt for 1, et par store messing lysestager for 2 og et nyt flamsk sengklæde for 3 rdl., tilsammen 73 rdl. 2 mark.

¹ Statholderskabets Extraktprotokol 1662–1669, side 65.

² Skifteprotokol nr. 1 for Hedemarken, fol. 98. Stiftsarkivet paa Hamar.

Kaptein Jacob Michelet proponerte derefter: «at efterdi stedbarnet ikke har arvet noget efter sin afdøde mor, formener han, at han dog noget forlods af boet saasom en erindring efter sin afdøde mor burde overlades». Saa oplyste enken dette efterskrevne at være bekostet paa drengen, endel før og endel efter hans fars død, nemlig:

Betalt *Rødiche skrædder* for hans lære 22^{1/2} rdl., derhos paa forskellige maader bekommet 30^{1/2} rdl., *Nicolaus Orloff*, som han paa hans vegne havde betalt til Maren Jørgensdatter, 21^{1/2} rdl., derhos som farbroderen er levert til at betale skipperen med, som førte ham over til Holland, samt til videre hans fornødenhed 10 rdl.; tilsammen 84^{1/2} rdl.

Om dette stedbarns mødrearv er saaledes afskediget: at efterdi der ikke er fremvist enten skriftebrev eller nogen sikker efterretning, hvorved ham noget forlods burde eller kunde ske udlæg efter, da har vi tilligemed stedbarnets farbror som næst forvante betragtet hvilken sum som før nævnt allerede er bekostet paa drengen, imod at hans salig far ikke har ladet afholde skifte, førend tvende kuld børn i boet blev sammendraget, saa vi af slig aarsag ikke vidste noget i et slig tilfælde at efterfølge, dog har stedmoderen formedelst en kristen kjærlighed godvillig foræret bemeldte sit stedbarn af hendes egen lod en sølvkande, vægtig 40 lod, som farbroderen har annammet fremdeles med det øvrige at svare sin brorsøn, saa den endelige summa, ham her af boet er udgivet, beløber sig til i penge 93 rdl. 2 mark, hvilket barnets farbror og formynder har at udsætte paa rente, drengen i længden til fremtarv, gavn og gode, som han selv vil svare for og være bekjendt.

Hvad ellers de andre umyndiges tilfaldende lod belanger, derom er saaledes sluttet og tilende gjort, at moderen beholder deres tilfaldende arv hos sig foruden rente indtil de efter loven bliver myndig, hvorimod hun skal opdrage dem med klæder og føde samt anden kristelige og gudelige lærdom, som hun for Gud og mennesker vil svare og være bekjendt, og særdeles med tilfaldende fædrearv have saadan tilbørlig opsigt at den bliver erholdt børnene i længden til fremtarv, gavn og gode, hvortil børnenes farbror som næste forvante, kaptein Michelet, hermed efter landsloven bør have tilbørlig indseende, saa alting herudinden bliver erholdt børnene til fremtarv.

Hvad den bortskyldige gjeld belanger har enken Karen Michelsdatter til sig annammet at tilsvare og betale, eftersom hun derimod har bekommen vederlag af boet.»

Den salig major efterlod saaledes sin familie i langt fra rummelige kaar, og hans enke Karen Michelsdatter havde vanskelig for at klare de daglige behov. Hun saa sig saaledes nødt til at sælge sin mands «brune ganger» til sin bror Michel Michelsen paa Skattum for 20 rdl. og kort efter ogsaa «en muset hest» for 10 rdl. til samme herre. Omtrent samtidig sees det dog at hun kunde laane ham hele 64 rdl. af det hende tilfaldne halve bo, hvilken pengesum broderen vel skulde forrente, og ved Michels død i 1662 henstod saavel disse penge som kjøbesummen for hestene fremdeles ubetalt. Ved skiftet efter Michel Michelsen, afholdt paa Skattum 4 decbr. 1662, havde hun i det hele tilgode 105 rdl. i hans bo, men for denne fordring fik hun kun udlagt 87^{1/2} rdl., da boet viste sig fallit og hun maatte konkurrere med de øvrige kreditorer.¹ Hun led saaledes et ganske føleligt tab. Broderen efterlod aktiver paa 380^{1/2} rdl., hvoriblandt kan nævnes to sølvkander, som forøvrig var pantsatte, og et

¹ Skifteprotokol nr. 1 for Hedemarken, folio 100. Stiftsarkivet paa Hamar.

«bilschnider speil», men gjelden løb op i 438 rdl. til diverse kreditorer, af hvilke svogeren mag. Kjeld Stub var af de større, hvorfor han ogsaa overtog baade odels- og pantegods, som alt skrev sig fra Michels mor, prestekonen Karen Lauritzdatter paa Ringeby.

Da major Michelets enke Karen Michelsdatter i juni 1665 afgik ved døden paa gaarden Freberg i Furnes i en alder af 51 aar — hun var ved folketællingen i 1664 50 aar gammel — var hendes økonomi meget daarlig. I to aar havde hun ikke kunnet betale tjenerne deres løn, og søsteren mag. Kjeld Stubs enke havde faaet pant i hendes odelsgods Jørstad i Faaberg, 2 huder, Besseby i Løiten, 1 hud, og 10 skinds skyld i Berger i Fron. Ved det 24 novbr. 1665 aabnede og 10 jan. 1666 sluttede skifte blev boet opgjort med 743 rdl. 3 mark 4 sk. i aktiver og 770 rdl. 17 sk. i gjeld og udgifter eller en fallit paa 26 rdl. 1 mark 13 sk. Blandt

Facsimil af Karen Michelsdatter sal. Paul Michelets' navnetræk, 1661.

gjeldsposterne var hendes sex børns farsarv, som indestod i boet, udgifterne ved hendes begravelse, 37^{1/2} rdl., landskylden af gaarden Freberg og tjenestefolkernes løn 45 rdl.

«Eftersom moderen sig aldeles intet har efterladt, som børnene kunde arve», heder det i skiftebrevet, «men kreditorerne har maattet korte paa deres fordring, kan vi med billighed ikke forsvare at indlægge børnenes anpart i pantegodset til videre forkortning til kreditorerne eller gjelden, helst da den ikke er af videre importance, mens ladet det forblive, om børnene i længden kunde formaa det at indløse, eftersom de dog ubeskaaren har faaet deres fædrener arv, som børnenes farbror, ædle og mandhafte kaptein *Jacob Michelet* værger for og bliver hos ham uden rente, indtil børnene bliver saa store, at de efter loven selv skal fortjene deres klæde og føde, imod at han skal drage den farbroderlige omsorg for dem, at de i guds- frygt og anden kristelig og ærlig lærdom opdrages, som han for Gud og mennesker vil ansvare og være bekjendt».

Samme aar lod ogsaa kaptein Jacob Michelet thinglæse følgende erklæring om, at han havde overtaget børnenes fæstegaard, da ingen af dem endnu var saa store at de kunde greie den: «Eftersom ingen af min salig brors børn er voxen eller dygtig til at bruge den gaard, som deres salig forældre paa residerte, nemlig *Freberg* med Viker ødegaard, formedelst deres ungdom og fattigdoms skyld, saa har jeg underskrevne paa Hans Excellence hr. statholders gode behag taget forskrevne gaard med ødegaard i første fæste, eftersom jeg er nærmeste slegtning, som bør forsørge de fattige fader- og moderløse børn, saa de ikke skulde blive husvilde og udstødt af nogen fremmed, som kunde faa gaarden dem til fortrængsel, thi belover jeg med denne min haand, at forskrevne min salig brors børn skal blive hos mig paa *Freberg*, indtil Gud behager at de kan blive forfremmet paa andre steder, og imidlertid skal jeg saa handle med dem saasom jeg vil forsvare baade for Gud og menne-

sker. Dets til vitterlighed og bekræftelse har jeg min egen haand her underskrevet. Actum Hamar d. 30 juni 1665. *J. Michelet.*»¹

Gaarden Freberg havde en landskyld af 3 huder og 1 sold rug samt 3 pund smør og tilhørte «Hammergodset» og Løiten prestebol med omtrent en halvdel til hver. Hammergodset i Stor-Hamar med tilliggende gods var af kong Christian IV overladt til Hannibal Sehested, som i 1649 tillige fik jus patronatus til Vangs kirke, men allerede i 1657 maatte han afstaa eiendommene til Kronen og fra 1675 blev godset efterhaanden solgt til private. Af statholderen og prestebolet havde major Michelet fæstet Freberg som leilænding; gaarden havde dengang en udsæd af 13 tønder korn og en besætning paa 5 hester og 30 kjør. «Akeren saavel som engen er skren» anfører matriklen af 1667, «den har temmelig god sameie med omliggende gaarder, noget braateland og ellers nyttig skog; sæter i Brumunddalen».

Den daværende foged og forpagter paa Hammergodset, *Carsten Henningsen*, udstedte nyt bygselbrev paa Freberg til kaptein Jacob Michelet og fik det bekræftet af statholderen ved resolution af 30 juni 1665. Nu viste det sig imidlertid at Carsten Henningsen, som tydeligvis har været kapteinen en god og trofast ven, havde udfærdiget brevet efter at hans forpagtningstid var udløbet, og den nye og nidkjære forpagter, *Anders Pedersen*, blev mægtig vred over hvad hans forgjænger saaledes «havde understaaet sig». Under 7 octbr. 1665 lod han baade Carsten Henningsen og kaptein Michelet stevne til thinget 23 octbr., den sidste for at irettelægge bygselbrevet og modtage dom til fravigelse af gaarden. Dette saa slemt ud, for sagen i sig selv var oplagt nok, men heldigvis blev den udsat og Jacob Michelet benyttede den derved givne frist til en rask henvendelse til statholderen, med den gunstige følge at denne under 3 novbr. erklærede at resolutionen af 30 juni skulde staa ved magt og kaptein Michelet drive Freberg «til de 7 fattige og umyndige børns underhold». Da sagen saa gik til doms 5 decbr. 1665 blev Jacob Michelet frikjendt for Anders Pedersens tiltale, hvorimod Carsten Henningsens forhold henvistes til lagmanden.

Saa længe han levede brugte kaptein Jacob Michelet gaarden Freberg, og her voxte hans brorbørn op i god forstaaelse med hans egne store barneflokk, og det kan ikke sees andet end at han maa have været en lige god og kjærlig far for dem alle.

Som allerede meddelt af det citerede skiftebrev efterlod major Paul Michelet af sit 1ste ægteskab en søn *Paul* og af 2det sex børn: *Lorentz, Hans, Herman, Paul d. yngre, Cathrine* og *Lisbeth*, som alle var umyndige ved moderens død i 1665. I hvilken rækkefølge de sex sidste søskende kom til verden vides ikke uden forsaavidt at Paul var den yngste. I skiftiebrevene indførtes nemlig altid sønnerne først og derefter døtrene, fordi en søn arvede dobbelt saa meget som en datter, og det er derfor alene sikkert at rækkefølgen inden hvert kjønn har været som den her anførte [4 a–4 g]:

- 4 a. PAUL PAULSEN MICHELET, eneste barn af faderens 1ste ægteskab, var vistnok født omkring 1646 og rimeligvis i Smaalenene. En løytnantsgage tillod ikke dengang mange ekstraordinære udgifter, og Paul blev for snarest mulig at kunne tjene sit brød sat i skrædderlære hos Rødicke Mortensen i Christiania for en ringe betaling, som dog endnu ved faderens død i 1660 henstod uafgjort med 22¹/₂ rdl., en sum, som tyder paa at

¹ Skifteprotokol nr. 1 for Hedemarken, folio 112 og 114. Stiftsarkivet paa Hamar.

læretiden ikke har været saa ganske kortvarig. Derefter blev Paul udstyret med fornøden garderobe i Maren Jørgensdatter sal. Herman Wiggers' krambod i Christiania og sendt over til Holland, maaske til sal. Wiggers' svoger Henrik Beedt, som drev skibs-handel og manufakturforretning i Amsterdam. Det har nok faldt vanskelig at skaffe fornødne midler til at sætte gutten iveri, for udstyret var endnu ubetalt i 1660, og skipperen, som førte Paul med til Holland, meldte sit krav paa 10 rdl. i major Michelets bo i 1662.

Længe før dette aar var Paul imidlertid kommet hjem igjen, og det synes som farbroderen, kaptein Jacob Michelet har næret særlig hengivenhed for den unge gut og taget sig kjærlig af ham, da han forældreløs og blottet for subsistencemidler bankede paa hans dør. Sommeren 1662 sees det at Paul var hos denne farbror paa Hjellum i Vang og i 1665 flyttede han med ham til Freberg, hvor Pauls stedmor netop var død og hvor kapteinen overtog gaardsdriften. Hvordan Paul Michelets liv senere artede sig og naar han døde vides ikke; formodentlig blev han i Vang og har vel der levet i pauvre kaar og i ugift stand.¹

4b. LORENTZ MICHELET, født omkring 1648 i Vangs prestegaard, var tydeligvis opkaldt efter en morbror, *Lars Michelsen*, som døde i unge aar. Han overlevede moderen og nævnes i november 1665, men senere høres ikke noget til ham og han er vel formodentlig død ung og ugift paa Freberg.

4c. HANS MICHELET, født i 1650 paa Freberg i Furnes og vistnok opkaldt efter sin mors stedfar presten Hans Prytz, faldt som kaptein i kampen ved Hølands kirke 9 mars 1716.

Hans Michelet fulgte i faderens fodspor og valgte krigerhaandverket. Fra soldat i geledet arbeidede han sig frem gennem underofficersgraderne, blev 20 octbr. 1685 korporal ved 2det dragonkompagni og avancerte 30 marts 1686 til *fænrik* ved garnisonen paa Basmo skanse, hvorved han opnaede en aarlig aflønning paa 91 rdl. 24 sk. Under 8 decbr. 1688 blev han forsat som *fænrik* til oberst Christian Frederik Marschalls dragonregiment, der havde sit hovedkvarter i Christiania og bestod af fire kompanier; han

¹ Det har været antaget at Paul er identisk med den «*Paul Paulsen*», som efter mange aars militærtjeneste døde som profos paa Basmo skanse i 1727 og blev begravet i Rødenes 18 mai i en alder af «88 aar». Efter kirkebogen skulde han saaledes være født omkring 1639, eller hele 5 aar før major Paul Michelet kom til Norge! Naar det nu af det ovenfor meddelte fremgaar at ingen af majorens børn endnu i november 1665 havde naaet myndighedsalderen, 25 aar, og endvidere at ingen af sønnerne dengang var saavidt gammel at han kunde fortsætte gaardsdriften paa Freberg, skjønt der hertil var fuld lovlig adgang for den som havde fyldt sine 21 aar, saa er det klart at major Michelets ældste søn Paul ikke kan have været født før aaret 1644 og følgelig kan denne søn heller ikke være identisk med profossen paa Basmo, som var født omkring 1639. — Det kan indvendes at opgaven om de «88 aar» i Rødenes kirkebog kan være feilagtig, men naar profossens hustru *Anna Bryneldatter* ved sin begravelse i Rødenes 24 febr. 1732 anføres 85 aar gammel, altsaa født omkring 1647, passer det hele saa godt at der ingen grund er til at betvile anførslernes rigtighed. Hertil kommer endelig at profossen *aldrig* selv førte, ei heller gives familienavnet Michelet, uagtet dette var vel kjendt i Basmo skanse, medens profossen levede, idet to af major Michelets sønnesønner *Christian* og *Paul Michelet* samtidig tjenstgjorde der som officersaspiranter.

blev her afgivet til «østerlandske» eller 3die kompani, hvis kvarterer var i Eidsberg, Trøgstad, Høland og Urskog, og som skulde have sin basis ved Blaker og Urskog og operere langs den svenske grænse op til Vinger. Regimentets fane var hvid «med en salamander udi» og officersuniformen blaa med hvidt underfôr.

Den 12 novbr. 1695 blev Michelet forfremmet til *løjtnant* ved 6te kompani og fik kaptein Melchior Georg von Wittinghof til nærmeste chef. I 1698 afgik oberst Marschall og til oberst og chef for «2det søndenfjeldske Dragonregiment», som regimentet fra nu af hed, blev udnævnt den fra Gyldenløvefeiden tapre og uhyre populære partigjænger Frantz Wilhelm Folckersam, under hvem Michelet saaledes fik anledning til at tjenstgjøre indtil den gamle oberst blev generalmajor i 1710. Som chef for regimentet kom da i 1711 den 41-aarige oberst Johan Oetken, og tre aar senere, den 23 febr. 1714, blev Michelet karakteriseret *kaptein* ved sit gamle kompani, idet von Wittinghof som major rykkede op til chef. Det heder om regimentet i en indberetning af 1712 fra generalløjtnant Christian Rodsteen at «mandskabet var meget godt, men hestene noget smaa og slette». For at skaffe bedre og større kavaleri- heste blev i 1711 en del officerer og deriblandt Hans Michelet sendt omkring for at gjøre indkjøb i det østenfjeldske, og specielt i Gudbrandsdalen fik de tag i mange værdifulde dyr, som der var avlet ved krydsning med indførte danske hingste. De var noget over 9 kvart høie og regelmæssig blakke eller blaaskimlede af farve, sjelden brune eller sorte. Om oberst Kruse heder det, at han i affæren ved Høland, som nedenfor vil omhandles, red en rød-blak, blisset og uanselig liden hest.

Dette er i korte træk det ydre omrids af kaptein Michelets liv, men ved sin heltemodige død skulde han alligevel kaste glans over sit navn.

Ved Svenskerne indfald i Høland i 1716 stod Hans Michelet som ovenfor nævnt som kaptein i major von Wittinghofs kompani af oberst Oetkens dragonregiment. Dette kompani var i februar 1716 marschert til Høland paa grænsevagt, og i marts blev chefen for 1ste søndenfjeldske Dragonregiment, oberst Ulrik Christian Kruse sat til overbefalingsmand over en tropestyrke, som blev trukket sammen mellem Vinger og Basmo, bestaaende af 6 kompanier infanteri med 2 eskadroner kavaleri, ialt 1300 mand.

Den 6 og 7 marts indløb stadig mere foruroligende meldinger om at fienden med en stor overmagt stod lige ved grænsen, og Kruse udsatte derfor flere poster og sendte patruljer for at erfare den rigtige sammenhæng. Søndag den 8 marts laa major von Wittinghof med 100 dragoner i kvarter, fordelt paa 4 gaarde i Hemnes, ca. 10 km. fra Hølands kirke.

Medens Kruse og flere af hans officerer sad ved middagsbordet paa Hølands prestegaard, indløb der en skrivelse fra kommandanten paa Basmo, kaptein Christian Sarpsborg, med besked om at Carl XII var brudt op fra sin leir og gaaet over grænsen.

Major von Wittinghof fik strax ordre til at udsende patruljer til gaardene Skarrebøl og Kongtorp, og kl. 10 om aftenen drog kaptein Hans Michelet afsted; kl. 12 kom han tilbage fra Kongtorp og kunde melde at han havde stødt paa fienden og vexlet skud med ham. Kruse forsøgte da at sende bud til sin oberstløjtnant Ulrik Frederik Brüggemann, at han skulde samle tropperne nord for Hølands prestegaard, men ordonnansen kom strax tilbage og meldte at fienden allerede var i prestegaarden.

Her havde Svenskerne ved midnatstid ganske overrumplet Brüggemann, som med 2 løjtnanter og 70 mand havde maattet overgive sig til fiendens kavaleri under anførsel af prins Frederik af Hessen-Cassel.

Kruse var imidlertid med liveskadronen og 1ste infanterivagt marschert til pladsen Skedsmo 1 km. fra prestegaarden, hvor von Wittinghofs dragoner stødte til; her blev holdt et kort krigsraad, hvorunder kaptein Michelet skal have foreholdt oberst Kruse det meningsløse i at indlade sig i kamp med en saa overmægtig fiende og raadede til at trække flere tropper sammen som var stationert i nabolaget. Men den hidsige og modige Kruse vilde ikke høre tale om det og bebrejdede endog Michelet at være ræd, hvortil denne svarede, at «det vilde nok vise sig naar det kom til affære.» Kruse marscherte saa videre lige ind i Hølands prestegaard, hvor han jagede bort den lille svenske postering, som der var, og gjorde holdt ved en liden bro ved en bæk mellem prestegaarden og Riserjordet. Kl. 5 om morgenen kom

Facsimil af kaptein Hans Michelets navnetræk, 1692.

Svenskerne mod ham og attakerte tre gange, men blev lige saa ofte slaaet tilbage af Kruse, som paa venstre fløi støttedes af von Wittinghofs dragoner. Imidlertid kastede Carl XII, som foreløbig havde taget ophold paa gaarden Skattum og blev allarmert ved skuddene, sin hovedvagt frem mod Riser bro, men den blev drevet tilbage af kaptein Michelet og hans folk, der forfulgte vagten lige til Skattumgrinden, og her tørnede kapteinen sammen med kongen og hans stab, som utaalmodig over at vente var redet afsted forud for sine tropper.

Passagen ovenfor grinden, der uheldigvis var indsnevret ved en stor snefond, tillod ikke kaptein Michelet at udvikle sin styrke; kun faa mand i bredden kunde derfor komme til fægte, og her fandt Hans Michelet heldedøden. Hesten blev skudt under ham og han selv saaret, men han kjæmpede fremdeles modig og nedlagde flere fiender, indtil han presset paa alle kanter af overmagten og udmattet af blodtab tilslut segnede om.

Ved hans side kjæmpede hans søn, den 19-aarige *Christian Fredrik Michelet*, og traditionen fortæller at den gamle kaptein, før han udaandede, fik raabt til en af sine dragoner: «Se at faa *Christian væk*.»

Affærens udfald er kjendt nok. Efter en heltemodig kamp maatte Kruse haardt saaret overgive sig. Carl XII udtalte sin beundring for hans og hans folks tapperhed, og da Kruse havde maattet aflevere sin kaaarde, overrakte den ridderlige konge ham sit eget sværd.

Ned igjennem tiderne gik stort ry af Kruses tapperhed og beretningen om kaptein Michelets heldedød fandt mange veie. Saaledes skriver den literære prest, Reier Gjellebøl, der selv var født i Høland, i en «Beskrivelse over Hølands Præstegield», som han lod trykke i 1771:

«Af de Norske Officerer, som foruden Kruse besynderlig distingverede sig i denne Attaqve, var den omtalte *Capitain Michelet*; thi han ikke alleneste i Træfningen selv nedsablede mange af Fienden; men han endog til Slutning, endskiønt hans Hæst var skudt under ham, han selv

var bleseret og Fienden paa alle Kanter havde omringet ham, viiste den Standhaftighed, at han ingenlunde vilde lade sig tage til Fange; men søgte at forsvare sig til det yderste med en utrolig Tapperhed; ja da han udmattet af sine mange Blessurer ikke længer kunde staae, haver han endog paa Knæerne forsvaret sig saa længe med sin Pallask, indtil han endelig af de mange Hug og Stik, som Fienden gav ham, maatte lade Livet».

En anden, næsten samtidig beretning om kampen ved Høland findes i nogle optegnelser af generaladjutant Andreas Botner, som var barnefødt i Høland.¹ «I denne heftige Aktion,» heder det, «blev paa vores Side tabt 27 Mand, hvoriblandt den kjække Officer *Missleth* som saa tappet fægtede for sin Frihed, at han endog fuld af Blessurer laa paa sine Knæ og værgede sig saa længe med sin Pallask til han saagodtsom blev massakreret paa Stedet. Foruden ham og 21 dræbte Dragoner havde vi 30 bleserede. Derimod faldt paa Svenskernes Side 70 Mand og et langt større Antal bleserede, blandt hvilke sidste var Prinsen af Hessen.»

Kaptein Hans Michelets lig blev ført til Urskog kirke, formodentlig fordi hans afdøde hustru hvilede der, og bisat under koret 22 marts 1716. Det var med rette at stedets sogneprest, Jacob Hassing, trods forbudet mod der at skrive uvedkommende ting har notert i kirkebogen:

«Noch samme Dag [Dom. Lætare] er begravet i Urschoug Kirche Welædle *Hans Mislet*, Capitain under Von Oetkens Regim:, som faldt i Slaget mod de Svenske d. 9 Martii ved Hølands Kirche. *Hand figtede som en brav Cavalier mod sin Fiende*». — I Urskog kirke hænger to blikplader, hvorpaa er malt det Michelet'ske vaaben og omkring dette følgende inskription:

«Welædle, Welbårne | *Hans Meslet* | Capitain ued Welb: Hr. Obriste Øtkens Dragun | Regim: Faldt for Fienden den 9 Martij A^o 1716 udi | attaquen i Høland ued Løken Prestegaard, udi | sin Alders 66de Aar».

166 aar senere blev kaptein Hans Michelets lig flyttet fra sit hvilested under koret i Urskog kirke. — Kommunestyret havde nemlig besluttet at erstatte den gamle, ærværdige kirke med en ny, mere rummelig og tidsmæssig bygning. Senere blev fattet bestemmelse om at samme dag, den nye kirke indviedes, skulde ogsaa kaptein Hans Michelets jordiske levninger høitidelig føres til kirkegaarden.

Indvielsesdagen blev fastsat til 2 juni 1882 og til at overvære den høitidelige handling blev indbudt en række af kaptein Hans Michelets efterkommere, af hvilke fremmødte da værende politimester *Carl Michelet*, oberstløjtnant *Georg Michelet*, kaptein *Johan Michelet*, kavaleriløjtnant *Thomas Stang Michelet* og kadet *Christian Fredrik Michelet*.

Efter indvielsen af den nye kirke begav menigheden, omkring 2000 mennesker, sig ledsaget af geistligheden til den gamle kirke, i hvis kor var hensat en af kommunen anskaffet smukt udstyret og blomstersmykket kiste, som indsluttede kaptein Hans Michelets jordiske levninger.²

Paa kistens laag laa det sværd og de pistoler, som den faldne havde brugt i kampen.

¹ Manuskriptet beror i Det kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn og er trykt under titelen «Oberst Kruses Kamp med Karl XII i Høland», udgivet af O. A. Øverland.

² Gaardbruger og komponist Anders Heyerdahl, som var tilstede da kaptein Michelets levninger blev lagt over i den nye kiste, skriver i sin «Urskogs Beskrivelse», 1882, s. 194: «Af hans benbygning at dømme var det en kraftig mand og hans pandebrask tilkjendegav en bestemt karakter — —».

I den gamle kirke blev processionen modtaget af Urskog kommunestyre. En salme blev afsunget af en kvartet og kisten blev derefter baaret ud af kommunestyrets medlemmer. Udenfor kirken paraderte underofficerer af Hølandske eskadron, der havde søgt permission for at kunne bære deres afdelings forhenværende chef til sit sidste hvilested.

Ved graven holdt biskop *Essendrop* følgende tale.¹

«Det maa stedse være en hellig alvorstund, naar vi staa om den dødes baare. Baaren og graven prædike ikke alene om forgjængeligheden af alt, hvad der tilhører denne verden, men vækker spørgsmaalene: Hvad har denne døde nu seet? Hvad skal jeg faa se? Hvad har denne døde nu hørt om sig? Hvad skal jeg faa høre om mig?

Og til det ofte saa tunge alvor kommer sorgen ved baaren, sorgen hos de efterladte, maaske forladte, og skilsmisens smerte, savnets sorg føles vel ofte saa stærkt at hjertet fast helt optages deraf.

Saa var der stor og bitter sorg, da kaptein *Hans Michelet* for 166 aar siden blev begravet under alteret i den gamle kirke derborte. Hans eneste 19-aarige søn stod ikke ved baaren. Som underofficer ved faderens kompani maatte han følge kammeraterne paa deres marsch, medens taaren faldt paa kind.

Men folket fra Ullerud² stod nok om graven med sorg i hjertet og mange med dem. Den hele bygd og menighed sørgede dog vist over den kjære gamle, der villig havde udøst sit blod til deres forsvar og var falden for fiendehaand i kampen for dem. Og til sorgen over tabet af ham og af dem, som vare faldne med ham, kom krigens hele nød og jammer.

Det er nu 166 aar siden. Den gamle kirke har nu tjent ud og skal tages ned, og liget maatte flyttes. Saa fandt Urskogs herredsstyrelse, at flytningen ikke burde foregaa ubemærket, og dens vakre tanke var vel begrundet. Vi, som nu staa her omkring den nye grav, staa her med hjertelig deltagelse, ikke alene de mellem os, hvem familiekjærligheden og familieæren saa stærkt binder til den døde, men alle og enhver af os.

Vi kunne jo ikke ihukomme den gamle, da 66-aarige kaptein, hans kamp og fald paa hin 9 marts uden beundringens deltagelse for oldingens mandom og kraft, tapperhed og udholdenhed, og beundringen bliver ikke mindre, naar vi vide, hvorledes han med den erfarne krigers skjønsomhed forud vidste, at angrebet var ubesindigt og maatte forfeiles, og dog med soldatens lydighed og selvhengivelse gik i kampen og til døden.

Vi tør jo ogsaa være forvissede om, at hvad der drev ham, hvad der opflammede hans hjerte, staalsatte hans arm og svaledede ham i døden, nærmest var kjærligheden til land og folk, kjærlighedens villighed til at ofre sig selv for brødrenes liv og lykke, og maa mod og mandom stedse vække vor beundring, tale kjærligheds bevisning dybt og inderligt til vort hjerte! Men har Guds aand salvet vort øie, bliver synet end større og herligere og der kommer hellig ærefrygt i sjælen, inderlig tak i hjertet. Har Gud faaet aabne dit øie og dit hjerte, ser du Gud selv i alt, hvad der er stort og godt i et menneske, ser du Guds kraft i mandens styrke og daad, Guds kjærlighed i kjærligheden i en menneskebarm, og godt gjør det at bøie os for den levende Gud, at prise hans navn og forkynde hans ære.

Men synet kan blive endnu lifligere for os. Ét er det, hvad Gud kan bruge et menneske til, hvad Gud kan udrette ved et menneske, et andet er det, om det samme menneske heri frit har hengivet sig til Gud og den fri hengivelse til Gud, det er det største i et menneskeliv, som det er den herligste aabenbarelse af Guds magt og kjærlighed.

Vi vide alle, hvorledes der gaar arv fra far til søn. Det er sørgelig nok at se, hvad smittestof, der er i syndens tjeneste, men — Gud ske lov — der er ogsaa magt i, hvad der er af Gud i en faders hjerte til at virke velsignende paa sønnen.

¹ Senere kontratrykt: «Mindetale holdt af Hans Høiærværdighed Biskop *Essendrop* paa *Urskoug Kirkegaard* den 2den Juni 1882 ved Bisættelsen af de jordiske Levninger efter den i Høland den 9de Marts 1716 i Træfningen mod Carl den 12te faldne Capitaine ved Dragonerne *Hans Michelet*, der laa begravet under Koret i *Urskoug gamle Kirke* og som nu paa Grund af denne Kirkes forestaaende Nedrivelse maatte flyttes.»

² Feilagtig; det var ikke paa Ullerud i Urskog han havde sit hjem, men paa *Helsjø* i Høland.

Denne dødes fader hørte efter sin fødsel hjemme i et andet land og stod der i høj samfundsstilling, men ofrede stilling og fædreland, det som er og skal være hjertet saa kjært, for sin kristne tro for frit at kunne dyrke og tjene sin Gud efter sin troes overbevisning. Det er en hellig, dybt og høit velsignet arv for søn at tage efter fader, og var det saa med ham, ved hvis baare vi staa, havde hans manddom, hans lydighed, hans selvopofrelse, hans kjærlighed til land og folk sin grund i hans personlige kristentro, i hans selvhengivelse til Gud og vor Herres Jesu Christi fader, tifold dyrebar skal hans ihukommelse være os, tifold velsignet hans minde.

Der er velsignelse i at bevare et saadant minde. Det skulde dog vække ogsaa i vore hjerter en lyst til mandoms daad og kjærligheds idræt, være os alle en stærk paamindelse, en hjertelig tilskyndelse. Bliver det saa end paa samme tid en ydmygelse, nu, saa er det jo godt at blive ydmygede.

Allerede heri er der saa stor grund for os til i mindet om *Hans Michelet* at takke ham, som faldt for sine brødre og Gud for Guds tanke og gjerning med ham.

Men der er endnu mere at takke for.

Sammenligne vi den nærværende tilstand i vort land med tidligere dage, maa dog enhver, som har nogen skjønsmhed, bekjende at, hvad tungt der endogsaa nu kan ligge over os, — sliq trængsel som vore fædre led i 1716 og 1814 have vi neppe engang en forestilling om. I snart 70 aar har vort folk været friet fra krigens frygtelige byrde, i snart 70 aar har vort land uafbrudt nydt fredens rige goder. Intet land i verden har os bekjendt saa længe nydt en saadan velsignelse, og i fredens ly er landet voxet frem i kraft og velvære i en grad, som vore fædre vel neppe tænkte mulig.

Det er Gud, som har gjort dette og har gjort dette i rig naade over vort folk og land, men et af de vigtigste midler, Gud dertil har benyttet, er vort forandrede forhold til folket derborte hinsides grænsen.

Det er ikke i 1716 alene, at svenskerne løftede fiendehaand imod os. Idelig og altid var der uro og frygt for nye anfald og just disse egne langs grænsen har i de mange aar-rækker smertelig faaet kjende de bitre følger heraf.

Nu er det svenske folk vort kjære broderfolk, staar side om side med os, og ryg mod ryg vil svensk og norsk værge hinanden, og naar den store og saa velsignede forandring skede i 1814 — hvorvidt fremvirkede saa Gud den? Hvad var det, som bidrog til at naboen opgav al fiendtlig tanke, al attraa efter at overvinde og underkue og derimod rakte os den haand, som vi stedse mere fornemme faar sin varme fra et broderhjerter? Gud bruger mange midler og fører sine raad frem ad forskellige veie, men et af disse midler var tilvisse, at Gud havde under aarenes kamp ladet det blive kjendeligt at der var mod i nor-mands bryst og kraft i hans arm.

Saa var ogsaa kampen den 9 marts 1716 og de kjæmpendes tapperhed ind i døden paa sin vis med at lægge en sten ind i den bygning, som fuldførtes i 1814. Vor mægtige Gud lader liv gaa frem af død, seier af nederlag, pris være hans rige og evige naade!

Saa, kjære Herre Gud, takke vi dig for al din naade og gave! Tak for det minde, som idag har samlet os, for hvert et dyrebart minde, du har efterladt os fra vore fædre! Bevar dem i vore hjerter og gjør dem mægtige over os til at udrette din gjerning i os.

Velsign vort land og vort folk. Giv os at vandre i broderkjærlighed, bære og fordrage hverandre i sagtmodighed, villig ofre for hverandre! Velsign vor konge og hans hus! Giv ham kraft og visdom, kjærlighed og taalmodighed! Velsign vort broderfolk og bevar vor pagt med det, at vi i fred kunne bo ved hinandens side og i trofasthed værge hinanden!»

Derefter fremtraadte *politimester Carl Michelet* og takkede paa sin og slegtens vegne den store forsamlede mængde for den hæder, de havde vist den hedengangne, idet det glædede ham her i den menighed, hvor han havde tilbragt sin barndom, at finde saadan følelse for, hvad det er at ofre liv og blod for konge og fædreland.

Det kunde heller ikke feile at der var mange i denne forsamling, som vare ætlinger af den skare krigere, der med det samme mod og den samme pligtfølelse fulgte sin anfører i

kampen og i døden mod Sveriges eventyrlige heltekonge. Den hæder, som her vises den faldne fører, delte han med sine faldne kammerater. Han havde ikke med det mod og den fortrøstning styrtet sig i kampen, hvis han ikke havde været sikker paa, at hans tapre sambygdinger fulgte ham. Han sluttede med det ønske, at den samme gode aand maatte være raadende, om fiendehaand engang atter skulde true disse landsdele.

Før kisten sænkedes i graven gjorde *oberstløjtnant Georg Michelet* militær honnør og overrakte den afdødes sværd til hans sønnesøns sønnesøn *kavaleriløjtnant Thomas Michelet* og hans pistol til *kadet Christian Fredrik Michelet*.

«Efter at den offentlige høitidelighed, der havde karakteren af en stor og sand folkefest, dermed var endt, drog man tilbage til prestegaarden, hvor kommunestyret havde arrangeret et festmaaltid for henimod 70 personer, og ved hvilket dagens høitidelige handlinger og vækkende ord bidrog til en festlig sammensluttende og hjertelig stemning».¹

Kaptein Hans Michelet var to gange gift. Hvad hans 1ste hustru hed vides ikke, men hun døde i 1694 i Urskog, i hvis kirkeregnskaber findes notert: «Udi indeværende aar [1694] er udj bar Jord nedsat neder imod Kirkedøren *Lieutenant*² *Misleths sal. Kieristes Liig*. Derfor betalt 4 Rdl., for Klockernis Ringning 1 mk. 8 sk.». Hun skal have været halt eller delvis lam, men en blid sjæl, for da Michelet senere blev gift paany med en meget myndig dame tillægger traditionen ham den ytring at han syntes han havde havt det bedre, «dengang krykken stod ved sengen.» – Af dette ægteskab efterlod kapteinen ikke børn.

I juli 1696 blev han af slotspresten paa Akershus hjemmeviet i Christiania til sin 2den hustru, *Bartha Brandt*, hvortil han havde søgt statholderen om bevilling i følgende skrivelse, datert Christiania 28 juni 1696:

«Høybaarne Hr. Statholder
Naadige Herre.

Imellem mig oc min Kieriste Dydedle Møe *Bartha Brandt* er Stiffet et kierligt Ecteschabsforbund, til des fuldbiurdigelse ansøgis Eders høye Exell. om naadgt. bevilgning oc tilladelse det vi maae copuleres Hiemme udi Huuset uden nogen foregaaende trolovelse eller liusning af Predichestoelen paa hvilchen tid dertil berammit worder. Vedkommende skal udj sine Rettigheder ey nogit derved afgaae.

Eders Høye Excells. Underd.te tiener
Hans Misset».

Bartha Brandt var født i Eidsvold 14. jan 1677 og saaledes endnu ikke 20 aar gammel ved sit bryllup. Forældrene var kornet *Rasmus Johansen Brandt* paa Eidsvoldbakken, som døde 12 april 1708, 64 aar gl., og 1ste hustru *Bente Nielsdatter*; de havde forøvrig kun en datter, *Helvig Brandt*, som blev gift med sergeant *Bent Pedersen*. Nogen formue fik Michelet ikke med sin hustru, men et lidet arvebeløb paa 33 rdl. tilfaldt hende efter hendes tidlig

¹ «Aftenposten» for 15 Juni 1882 og «Underofficersbladet» nr. 3 for 1882.

² At denne titel bruges her, skjønt Michelet endnu kun var *færnik*, er ikke besynderlig. *Færnik* svarede til det senere *secondløjtnant*.

afdøde mor, og da der blev holdt skifte 21 april 1708 efter Rasmus Brandt, fik hun 14^{1/2} rdl. i farsarv.¹ Bent Pedersens hustru Helvig Brandt døde ogsaa tidlig og efterlod en søn *Hans Bentsen*, for hvem Michelet blev sat til formynder. I den anledning fik han ubehageligheder ved thinget i Urskog 14 marts 1710, da sergeanten vilde have tag i de 33 rdl., gutten havde arvet efter sin bedstefar. Michelet vilde da blive kvit værgemaal og lagde pengene paa thingbordet «om der kunde skaffes en sufficant mand her i sognet til kaution for sergeanten.» Men da ingen vilde indlade sig herpaa og sergeanten nu var indkommandert til Christiania, maatte Michelet tage pengene til sig igjen og vedblive som værge.

I sine fænriksdage brugte Hans Michelet som leilænding Kronens gaard Ullerud i Urskog, hvor han til besætning havde de 9 leiekjør, som tilhørte Blaker kirke, og 3 af de 13, som tilhørte Urskog kirke, ialt 12 melkekjør. Som løytnant, efter 1695, fik han sin bolig paa dragongaarden Helsjø i Høland, henved ¹/₂ mil søndenfor kirken, hvor han drev jordbrug og havde to dragoner til tjenestekarle. Paa Helsjø blev hans børn født, og her sad ved hans død i 1716 Bartha Brandt tilbage som enke med 4 børn i økonomisk lidet trøsterige kaar. En af sønnerne, Christian Michelet, skildrer senere i en ansøgning til kongen af 1726 situationen saaledes: «... med 2de brødre, som tillige med mig ere udi Eders Maists. krigstjeniste, med en fattig moder efterladte har vi intet andet end Eders Maists. naade at fortrøste os ved, saasom næsten alt hvad der var efter min far blev spolert af fiendens indfald, efterdi min far boede ¹/₄ mil fra hvor atakken stod».

Hun fik rigtignok under 5 april 1717 anvist en aarlig pension af 50 rdl. af postkassen, idet hendes mand var «vor dem Feinde geblieben» men det skulde ikke række langt, og endnu i september 1717, eller halvandet aar efter ægtefællens død, havde hun ikke opnaaet at faa hvad han havde tilgode af optjent gage.

Der viste sig imidlertid snart udsigt til en lysere fremtid.

Paa den søndenfor liggende Basmo skanse i Rødenes sad en ugift kommandant, som trods sine 53 aar havde faaet lyst til at prøve ægteskabet. Han beilede til den 40-aarige enke og fik hendes ja, og ved sommertid 1717 drog Bartha Brandt sal. Hans Michelets ind i kommandantboligen paa Basmo med sine fire børn.

Hendes anden mand hed *Christian Hansen Sarpsborg*. Han var født i 1664 og siger i 1717 om sig selv, at han «haffuer hafft den Løcke at tiene sit Fædreneland i 34 Aars Tiid oc deraf staaet ved det gevorbne Regimente her i Norge udi 23 Aar». Han var blevet fænrik i 1689, løytnant 23 april 1698, kapteinløytnant 9 april 1707, karakt. kaptein 7 nov. 1707 og kommandant paa Basmo 3 mai 1710. Under 22 decbr. 1719 blev han forfremmet til major. Han blev hende en god og trofast medhjelp og tog sig med megen velvilje af hendes søn-

¹ Rasmus Brandt blev gift 2den gang med *Maren Alfsdatter*, født omkring 1671 og død 3 jan. 1745 i Eidsvold efter nyt ægteskab 12 jan. 1713 med en prestesøn fra Hole, *Lars Henriksen Opdal*, født 8 juli 1681 og død 25 octbr. 1741 i Eidsvold. Maren var datter af gjestgiver *Alf Jacobsen* paa Mork i Eidsvold og saaledes søster af kaptein *Niels Alfson*, som i sit ægteskab med *Charlotte Amalie Wilster* blev far til den bekjendte generalmajor i Østerrigsk tjeneste, friherre og ridder af Maria-Theresia-ordenen *Alf Nicolai von Alfson*, døbt 27 mai 1704 i Kjøbenhavn og død 16 decbr. 1779 i Olmütz.

Ved sit 2det ægteskab med *Maren Alfsdatter* blev Rasmus Brandt gjennem sønnen *Johan Brandt*, som blev sogneprest til Ullensaker, stamfar for den østlandske slekt Brandt, hvortil bl. a. professor *Fredrik Brandt* hørte. [Dansk] personalhist. Tidsskr. 5 IV og V. Retsprotokol nr. 490 fol. 83 i Stiftsarkivet paa Hamar.

BARTHA BRANDT
* KAPTEIN HANS MICHELET

ners opdragelse. At han ogsaa med økonomisk sans var hende behjælpelig med ordningen af hendes affærer fremgaar af følgende skrivelse til den kommanderende general, baron Erhard Wedel-Jarlsberg:

«Saasom min Kierreste hafuer understat sig at indgifue hendes allerunderdanigste Andragende for hans kongelig Mayiestet angaaende hendess Sallige Mans tilgodehafuende afreyningspenge, huilchen Allerunderdanigste Suplique ieg underdanigst Ederss Excellens ued Indlaagde uehl hafur forrestillet, med underdanigst begierring at samme matte ued Ederss Excellenses Naadige Recommendation blifue befoderit till derris Mayiestet :/: samme Supliques Allerunderdanigste forredragende er saaledes i sig selfuer :/: Och som den Allershøieste Gud hafuer behaaget at tilføyie mig oc den Sallige Afdøde Capitaien Meslets effterlatte Enke udj et Christelig ægteschaab, aldsaa Er det min schyldigheed at draage al mullig Omsorrig for hanss effterlatte børn :/: Men som min allernaadigste tillaagde Tragtement paa denne stet er Ringge, Serdellis daa ieg paa Siuffuende Aar hafuer matte behielpe mig med den blotte Auans :/: aldsaa falder det mig besuerlig udi disse Vanschelige oc Kaastbare tider min Egen Supsistans Langt meere børnenes fremkombst at bringe tilveyie. Vil derfor underdanigste bede Ederss Excellence at vilde hafue Naade for denne Indlaagde Suplique till dess Recommendation huor paa daa veseligen er At forunde Af deriss Mayiestet En allernaadigst Resolution.

Jeg med underdanigst Respekt lefuer Ederss Excellenses

Basmo den 3 Septemb.
1717.

Høybaarne Her Baron, Høystbydende Gennerals
underdanigste oc pligtschyldigste tienner

C. Sarpsborg. —»

Medens kommandanterne paa Basmo ellers i almindelighed har havt sin bopæl paa Steinersby i Høland, ved hvis grænse skansen laa, boede major Sarpsborg i selve Basmo. At være kommandant og kommandantfrue her kunde i og for sig være bra nok, men forholdene lod dog paa forskellige maader adskilligt tilbage at ønske. I 1721 indberetter saaledes majoren til den kommanderende general, at der «i tre dage havde været saadan en forfærdelig stor storm og regnveir at alle logementer her oppe paa fæstningen, de som jeg bebor, og ellers corps de garderne, barakkerne, og det store taarns tag og loft blev saa tilredt af regn, vind og blæst, at alle stuer og kammere, item loftene var saa fulde af vand og dryp, at man fast ikke havde et tørt sted at retirere sig hen til med det lidet boskab, man eier, at det ikke skulde blive fordærvet. Ligeledes var det og nedentil udi leiret for fæstningen at ikke nogen stue eller kammer, hvor betjentene bor udi, var fri for regnet, og gjorde dem temmelig skade paa de fattige møbler og proviant, de monne eie, og allermest er jeg i frygt for det hus, hvor profossen¹ bor udi, som er vel gammelt og skrøbeligt, at samme ikke skulde falde ham og kone over hovedet og slaa dem rent ihjel, og desforuden er fast intet gulv udi samme hus, altsammen er mesten del bortraadnet af regn, saa at det arme menneske, om han derudi skal blive vinteren over, vil han visselig fryse ihjel og krepere, om ingen reparation paa samme hus i tide bliver foretaget — —.»

¹ Den side 41 i noten nævnte profos Paul Paulsen.

Denne skildring af fæstningens og husenes ynkelige tilstand hjalp; efter at oberstløjtnant Sundt havde inspicert bygverkene blev de fornødne penge bevilget til en forsvarlig reparation.

Efter ti aars barnløst, men som det synes lykkeligt ægteskab døde «velbaarne hr. major og kommandant Sarpsborgs elskelige frue Bartha Brandt paa Basmo 27 juni 1727 om eftermiddagen kl. 3 slet» og blev begravet i Rødenes kirke 11 juli.

Major Sarpsborg overlevede ikke længe sin hustru. Han døde paa Basmo 4 april 1728, og stedsønnen Paul Wilhelm Michelet underrettede hans svogre, kjøbmændene Lars Rohde og Ole Brun paa Fredrikshald om dødsfaldet, hvorefter disse som arvinger bemyndigede proviantforvalter Søren Møller til at varetage deres interesser. I en skrivelse fra Brun af 6 april heder det:

«Angaaende sal. kommandantens begravelse er det alt af hannem selv før hans død saa vidt vorden regleret, at ligbegjængelsen nu kan ske, saasnart ikkun maatte blive ordineret at de her paa fæstningen nærmest stødende kompanier, nemlig af major Stockfleths, Richelieus og Heidenreichs, saameget mandskab som til at bære liget bort behøvedes, kunde vorde kommanderet. — — — Jeg ved budet lader følge 4 lys og flor, som Misleth skrev om, saa naar dette er resten, som behøves, da i Guds navn lad ham jo før jo heller hensættes udi kirken ligesom hans sal. frue». Begravelsen foregik derefter 16 april i Rødenes kirke.

I september blev auktion afholdt over salig majorens efterladenskaber, og at disse ikke har været ganske faa fremgaar af en skrivelse fra Møller, hvori det bl. a. heder: «Auktionen blev temmelig høit opdreuet og kom udi brav penge at staa, og saavidt jeg nogenledes kan eftertænke, blev den sal. mands møbler opdreuet imod 400 rdl. og vel lidt derover».

Kaptein Hans Michelet og 2den hustru Bartha Brandt efterlod fire børn, *Christian Fredrik, Ulrik, Paul Wilhelm* og *Karen* [5 a—5 d]:

5 a. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, ældste barn i faderens 2det ægteskab, var født 5 marts 1697 paa Helsjø i Høland og fik ved daaben navn efter sin fars regimentschef, oberst Christian Fredrik Marschall. Han døde 30 jan. 1769 paa Hersæter i Trøgstad. Oberstløjtnant.

De korte omrids af sit liv skildrer han selv i nogle efterladte ufuldførte bibeloptegnelser om sine børns fødsel paa følgende vis:

«Ao. 1697 d. 5 Marti er ieg *Christian Fridrich Misleth* fød i Norge. Min Fader var Capitain ved Hr. General Major Øtkens Dragon Regiment og er ieg i May Maanet [1714] komen i Hans Mayst: Tieneste ved Obriste Widtfelds Regiment til Fods for Corporal, 1716 i Augusti maanet kom ieg til General Major Øtkens Regiment for Sergiant, samme Aar i Decemb. avenceret ved samme Regiment til Capit. des Armes. 1719 d. 24 July avenceret til Fendrich ved samme Regiment, og 1727 er ieg avenc. til Lieutenant ved Obriste Baron Haxhausens Regiment Dragoner i Sjeland den 12 January. 1728 d. 17 April kom ieg til Hr. Obriste. Lieut. Brochenhuuses Regiment som Lieut. [Senere tilskrevet:] Min Fader S: Capit. *Hans Michelet* faldt den 9de Marts 1716 under Oberste Kruses Commando mod Carl XII.¹ *C. F. Michelet*».

¹ Heri er enkelte smaafeil, som det af det følgende vil fremgaa.

Hr. Lauritz Jensen
sogneprest til Ringeby fra 1584 til sin død 1587.

Karen Lauritzdatter
født omkr. 1580 og død omkr. 1660.
* omkr. 1611 med hr. *Michel Andersen Aalborg*,
sogneprest til Vang fra 1610 til sin død 1626.

Karen Michelsdatter
født 1614 og død 1665 i Furnes.
* omkr. 1647 med major *Paul Michelet*,
født 1617 i Metz og død 1660 i Smaalenene.

Hans Michelet
født 1650 i Furnes, faldt 1716 i Høland. Kaptein.
* 1696 med *Bartha Rasmusdr. Brandt*
født 1677 i Eidsvold og død 1727 i Rødenes.

Christian Fredrik *Ulrik* *Paul Wilhelm* *Karen*
født 1697. født 1699. født 1702. født 1704.

Christian Michelet blev i 1714 *korporal* i Smaalenske infanteriregiment, ved hvilket den senere generalløjtnant Henrik Jørgen Huitfeldt dengang tjenstgjorde som oberstløjtnant. I 1716 var han med den infanteristyrke, som deltog i kampen i Høland, og her fik han sin ild- daab ved faderens side og saa denne segne i den heltemodige kamp 9 marts. De sidste ord, han fik høre af sin fars mund, var at han raabte til nogle af sine dragoner: «Se at faa Christian væk.» Det har uden tvil været for saa nær som mulig at følge i sin beundrede fars fodspor at han faa maaneder senere gik over til oberst Oetkens dragonregiment, det 2det Søndenfjeldske, og her blev han i august maaned 1716 *sergeant* i Østerlandske kompani, hvis chef hans far havde været. I decbr. 1716 avancerede han til *capitaine des armes* og under 24 juli 1719 fik han bestalling som *færnik*, den laveste officersgrad.

Ved arméreduktionen i 1720 maatte Christian Michelet gaa af som fastlønnet officer, men blev dog staaende ved regimentet og tog foreløbig ophold hos sin mor og stedfar major Sarpsborg paa Basmo skanse.

Da han imidlertid ikke saa nogen udsigt til avancement, maatte han følge den tids sæd- vane at drage til Kjøbenhavn for som «sollicitant» at vandre den møisommelige vei fra dør til dør med sine ansøgninger. Han kom did 1724 og blev til ud paa sommeren 1726 uden endnu at have opnaaet noget. Heldigvis blev da 2 kompanier ledige i Norge, og Christian Michelet var ikke sen til at komme frem med sin ansøgning.

I en skrivelse, datert Kjøbenhavn 30 august 1726, klager han sin nød for kongen saa- lunde:¹

Stormægtigste Monarch
Allernaadigste Arve Konge og Herre!

Jeg Reducered Fenderich af Genneral Major Ötkens Regiment, understaar mig i Aller- dybeste Underdanighed denne min Allerunderdanigste Memorial for Eders Kongl. Maii^{ts} i dybeste Ydmyghed at ned Kaste, saa som ieg nu saa lenge har voren Reduceret, Og end-

¹ Krigsk. Refer. Sager 1726 2 Sept. ad Nr. 13. Rigsarkivet, Kjøbenhavn.

schjønt ieg siden Reductionen stedse haver forrættet Eders Maii^{ts} Tieneste ved Regimentet, paa de mig Allernaadigste tillagde Vartpenge har ieg dog til Datum maatt været indsluttet i blandt de Reduceredes Tall og derfor med stor bekostning paataget mig at Reysse her ned i det Haab desto før at blive Employeret, men uanseet ieg strax ved min ned Komst Præsenterede mig for de af Eders Kongl. Maii^{ts} Committerede Herrer Genneral Lieutnant von Sponech og Stöcken sambt Ober Krigs Secretaire Körbitz dend 2 nov. 1725 og Dennem min tilstand Deduceret, saa nødes ieg dog Allerunderdanigst at implorere Eders Kongl. Maii^{ts} Om Allernaadigste Employ og til den ende Allerunderdanigst beder Eders Kongl. Mai^{ts} Af høy Kongl. Naade at Gratificere med en Lieutnant Platz saasom 2de Compagnier ere vacante i Norge, det ene ved Oberste Brockenhuuses Regimente det andet ved Genneral Major Römlings Regimente, haabendes derved 2de Lieutnant Platzter bliver vacante som ieg i ydmyghed beder om en af maatte forundess mig. Allernaadigste Arve Konge og Herre, Mine Forfædre baade paa Faders og moders Side haver stedze tient Eders Maii^{ts} udj Krigen, Saa vel som og min Fader Capitain ved Genneral Major Ötkens Regimente Haver tilbragt All sin Tiid udj eders Mai^{ts} militaire Tieneste, Og der udj op ofret Lif og Blod imod Fienden udj den action som Genneral Major Kruse holt i Høland udj Norge in anno 1716. Da ieg med 2de Brødre som tillige med mig ere udj eders Maii^{ts} Krigs tieneste med een fattig moder bleve effter Ladte og haver intet Andet end eders Maii^{ts} Naade at fortrøste os wed, Saasom Nesten alt vad der var effter min Fader blef Spoleret af Fiendens infald, effter dj min Fader boede $\frac{1}{4}$ Mil fra hvor ataqven stod, Og er det Genneral Major Kruse, i lige maade Genneral Major Ötken best vidende. Allernaadigste Konge ieg venter een Naadig Resolution og forbliver Med Lif og Blod til mit siste Aandedrætt stedze

Eders Kongl. Maii^{ts} Allerunderdanigste Undersaatt
troe pligt Schyldigste Knegt

Christian Friderich Mislett —».

Oberst Brockdorffs forslag blev indhentet, og han udtalte, at saavel Christian Michelet som de andre ansøgere til de forskjellige advancements var dygtige officerer, «für welche officiers capacité er allerunterhänigst repondirt indem selbige alle habile und hurtige officiers sind». Den 2 septbr. 1726 blev sagen referert for kongen i krigskancelliet; han bifaldt, men — der blev intet til Michelet.

Haardt skuffet og i dybeste mismod maatte Michelet gjenoptage sin tiggegang. Og nu søgte han ogsaa om ansættelse i den danske hær. Endelig lykkedes det ham at naa frem, og 13 jan. 1727 blev han udnævnt til *løjtnant* i Øst-Sjællandske nationale dragonregiment, hvis chef da var oberst baron Haxthausen.

Som nordmand vilde Michelet som rimelig kunde være helst tilbage til Norge, og efter ansøgning blev han 12 april 1728 forsat til Nedre Romerikske kompani af 1ste Søndenfjeldske nationale dragonregiment og i dette blev han staaende i hele sin senere, lange tjenestetid.

Den uniform, han nu fik at bære i over tredive aar, bestod af «rød kjole med lyseblaat underfôr og opslag, lyseblaa mavevest, skindbuxer og trekantet hat med hvid brem».

Gagen var ikke stor og strakte sikkert ikke til for at leve nogenlunde standsmaessig i en honnet ambitions tid. En secondløjtnant af dragonerne havde aarlig 110 rdl., en premier-

løjtnant 130, en kompanichef 240, en premiermajor 390, en oberstløjtnant 490 og en oberst 1200 rdl. Selv under skyldigt hensyn til pengenes daværende værdi og de almindelige priser blev det alligevel pauvert nok, og de gifte officerer, som ikke havde personlig formue eller giftede sig til mynt, levede ikke stort bedre end en nogenlunde velsituert bondemand. For at skaffe dem et lidet tillæg til gagen og samtidig sikre en nogenlunde jevn tilgang til hærens officerkorps var det at den skik, eller vel snarere den uskik indførtes at officerssønner «paa vuggen» blev korporaler og sergeanter, ja endog i særlige tilfælde løjtnanter, og virkelig trak gage.

Christian Michelet havde et godt ord paa sig i regimentet og nød sine overordnedes tillid. Hans chef, oberst Georg Anton Brockelman udtaler i konduitelisten 1738 at «lieutenant *Christian Fredrik Michelet* er liden af statur, lever skikkelig, har et godt begreb, hengiven til tjenesten, meriterer med tiden at vorde avanceret. Hans kundskab bestaar udi hans metier».

En ikke mindre fordelagtig attest faar han i 1745 af sin daværende chef, oberst Ove Ramel Sehested: «*Capitaine Michelet* er liden af statur, dog munter exterieur. Lever i alle maader skikkelig, begriber hastig en ting, med stor flid exercerer sin charge, er af bekvemt subjekt til major, meriterer Hans Mayestæts naade, forstaa fuldkommen metieret og ved nok at bruge samme».

I henhold til sine overordnedes anbefalinger avancerede Michelet 28 sept. 1742 til *kaptein* og chef for Nedre Romerikske, Enebakske, kompani; under 15 juli 1750 blev han *premiermajor* og 5 juli 1752 *oberstløjtnant*. Han var nu 55 aar gammel og 33-aars officer, saa det maatte siges at han efter tidens forhold havde gjort en smuk karriere. Sin officerstjeneste havde han hidtil ogsaa aftjent i fredelige tider, men paa hans gamle dage blev de saare, men stolte minder fra hans deltagelse som 19-aars gut i kampen i 1716 ved Hølands preste-gaard bragt til nyt liv.

For at sikre sin sydgrænse under en truende krig med Rusland om den Gottorpske arv havde Danmark i 1758 indgaaet et forbund med Frankrige og forpligtet sig til at holde et troppekorps paa 18,000 mand fodfolk og 6,000 ryttere i Holsten. Der blev i al hast sendt 30 bataljoner fodfolk, 40 eskadroner ryttere og 6 artilleribataljoner derned fra Danmark under anførsel af feltmarskalk, markgreve Ernst Friedrich af Brandenburg-Culmbach.

Senere paa aaret 1758 kom fra Norge 8 dragonkompanier under kommando af oberstløjtnant Frantz Wilhelm Sehested og i 1760 yderligere 8 dragonkompanier under oberst Ove Fredrik Brockenhuus. Samtlige dragoner stod under overkommando af chef for 2det Sønden-fjeldske dragonregiment, generalmajor Hans Ernst Lützw. Oberstløjtnant Michelet med sine dragoner fulgte med den Sehestedske troppekontingent og blev i Holsten i næsten to aar.

Strabadserne her har formodentlig været for meget for den 63-aarige mand, thi under en revue for kongen, som afholdtes i Slesvig 1 juli 1760, blev han rammet af et slagtilfælde, saa han blev lam paa venstre side. Han fik strax kongens tilladelse til at reise hjem, og hans ældste søn, løjtnant Hans Michelet, som var udkommandert sammen med faderen, fik ordre til at ledsage ham. Desuden fik han et kongeligt løfte om tilladelse til at sælge sin charge.

Generalmajor Lützw indberettede strax ulykken til den kommanderende general i Norge, Gustaf Grüner, i følgende skrivelse, dat. Slesvig 2 juli 1760:

«Deres Excellence haver jeg herved den Ære underdanigligen at melde, hvorledis vores Revye og øvrige Manøvrer her for Hans Kongelige Majestæt er lykkeligen afgaaen til Allerhøiestes markerede Satisfaktion, Baade Folk og Heste befinde sig Gud ske Lov udi god Stand og er Eskadronernes Lykke at vi til Dato haver havt saa gode og sunde Kvarterer.

Hr. Oberstlieutenant Michelet havde den Malheur at blive af et Slagflod saaledes truffet at hans hele venstre Side er lam, just da Revyen for Hans Høifyrstelige Durchlaucht Markgreven skulde passeres, han har tilligemed hans Søn Secondlieutenant Michelet bekommet Kongelig Tilladelse at reise til Norge og tillige Haab at kunde pr. Akkord afstaa sin Charche, mens jeg troer neppe hans Sundhed bliver saaledes retableret at kunde saadan Reise foretage. — — —»

Facsimil af oberstløjtnant C. F. Michelets navnetræk, 1760.

I begyndelsen var oberstløjtnant Michelet saa svag, at han ikke troede at kunne klare den lange og besværlige reise; men han kom sig dog ved sønnens hjælp hjem.

Som nævnt havde han i Holsten faaet tilsagn om at maatte sælge sit kompani; men der var ingen som vilde give mere end 2,200 rdl. for det, og Michelet vilde desuden have noget extra for oberstløjtnantstillingen.

Skulde han først sælge kompaniet, kunde han jo ligegodt lade sin svigersøn, daværende kaptein Otto Harbou faa det, og desuden begyndte han at føle sig meget kjækkere, saa der endog kunde blive spørgsmaal om fremdeles at blive staaende i aktiv tjeneste. Foreløbig fik han imidlertid tilladelse til at blive hjemme og slap at reise til Holsten igjen.

Michelet ønskede at blive staaende i regimentet, naar han ikke med rimelig fordel kunde faa solgt sit Enebak'ske kompani, og brevvekslingen i dette øiemed giver et lidet indblik i hvordan det gik for sig med køb og salg af embeder i hæren.

«Høy=Velbaarne

Hr. General Krigs Commissair! [Joachim Hein]

Jeg takker underdanigst for Deres Høy=Velbaarenheds Høy=Respective af 1ste October og den derudi lovede Assistance.

Nu maae jeg underdanigst indberette, hvorledes det skal gaae mig: Kongen har aller-naadigst befalet, at jeg skal qvittere mit Compagnie for 2200 Rdlr. og ikke noget for Obriste Lieut: Pladsen, hvad vil her blive af til Lives Ophold for mig med Kone og 8te Børn, hvoraf 4re uopdragne? Skal jeg gribe Capitalen an, da er den snart [til] Ende, og hvad er Renten af den? Gud hielpe mig, jeg har ingen Venner, og Hans Excellence Hr. Gen. Lieut: Grüner er en fremmet Herre. — Jeg vil nu underdanigst indflye til M[in] hr. General Krigs

Commissair, som altid har været min Høye Patron, og tage Raad, da jeg tænker at indgive en allerunderdanigst Memorial til Hans Majestæt om en aarlig Pension til Hielp til mit Lives Ophold, der har tient 46ve Aar, og mistet min Helbred i Kongens Tjeniste, da jeg nok kunde blive god igien efter all Anseende, men dertil maatte jeg have tiid, som bliver mig betagen.

Nu min Høygunstige Hr. General Krigs Commissair! Giv mig nu de beste Raad, som skal blive hos mig, til hvem jeg skulle adressere mig med saadan Memorial. — M.hr. General Krigs Commissair! gid De vilde tage imod den, og recommendere den paa sit behørig Sted, da veed jeg den fik Gehør. — Da jeg dog veed, at Deres Høy-Velbaarenhed har med Pensioner at uddele, deel nu noget til mig, der har liidt meeget ondt, og nu i Alderdommen skal pines og liide Nød, Viis nu Barmhertighed; Den, der hielper i Nød, hielper to Gange. Jeg ønsker Obriste Lieut: [Frantz Wilhelm] Sehestedt havde staaet langt for mig, og ikke effter mig. Jeg har og haft den Lykke at være udraabt for en riig Mand, men det er ikke saa desværre, og mine Modstandere har vel benyttet sig af alleting for at faae mig udstødt, da jeg ved Skrivelse havde bedet Græve Alefeldt, at hand hos Hans Maj. vilde udbede, at jeg med min Nationale Gage maatte blive staaende i Regimentet, men blev mig afslagen. —

Pardon mig, og hielp mig, og jeg bliver hiulpen om Deres Høy-Velbaarenhed vil give mig gode Raad og hielpe mig, ellers vil Fattigdom regiære hos mig, da jeg allerede har paakostet mig i denne min Svaghed 300 rd. — Jeg foretager mig nu intet i denne Sag før end jeg er saa lykkelig at erfare, hvad Deres Høy-Velbaarenhed herudi vil raade mig, som lever med all optænkelig Høyagtelse

Sæter [i Baastad]

d. 26de Novembr. 1760.

Høy-Velbaarne Hr. General Krigs Commissairs
underdanigste tiener
C. F. Michelet.¹ —»

Generalkrigskommissærens svar kjendes ikke, men maa tydeligvis have styrket Michelet i hans bestemmelse indtil videre at blive staaende som aktiv officer, medens hans regimentschef, generallojtnant Ove Ramel Sehested har tilraadet ham at sælge kompaniet og trække sig tilbage for at spare sin helbred. Den kommanderende general Gustaf Grüner fik dernæst sagen til behandling og tilstillede overkrissekreterøren i Kjøbenhavn, generallojtnant greve Conrad Wilhelm Ahlefeldt følgende skrivelser:²

«Ved herhos at remittere de mig med Deres Høygrevle^e Excellences Høystærede af 31de passato tilkomne Documenter, angaaende Compagniets Afstaaelse af Hr. Oberst Lieutenant Michelet, maae ieg tillige have anmeldet, at, da bemeldte Oberst Lieutenant ansøger at maatte beholde hands Charge, siden det tegner sig med ham til Bedring, og hand desuden ikke seer sig i dend Etat at kunde soutenere sig og sin talrige Familie af dend for Compagniet udkommende Capital af 2200 rd^r; saa holder ieg derfor, at Oberst Lieutenanten i sit Petito bør favoriseres, og ikke, om hand end blev svagere, i Henseende til hands lange Tieneste af sit Levebrød udsættes, som Hands Excellence Hr. General Lieutenant Sehestedt ved hands allerunderdanigste Forslag maae have intenderet, siden hand reent udelukker ham af dend

¹ Skrivelsen beror i «Personalia Michelet» i Rigsarkivet.

² Krigsk. Refer. Sager 1761, 25 Febr. ad Nr. 7. Rigsarkivet, Kjøbenhavn.

saakaldede og samme annecterede Accord, og saaledes anseer dend Oberst Lieutenanten accorderede Capitulation meere som een absolut Befaling end som een Kongelig Clemence, hvorføre ieg det tager.

Ikke at tale om, at forbemeldte Forslag i Gierningen er uden for Justice, i det Hands Excellence Hr. General Lieutenant Sehestedt udelukker Capitaine Abelstedt, der i Encienne-téten er for Capitaine Krogh berettiget. — Thi gaar min Sentiment derhen, at Hr. Oberst Lieutenant Michelet bør enten forblive i sin Charge eller, om Companiet absolute skal sælges, Capitulationen da gaae effter Enciennetetén, og Capitaine [Hans] Abelsted, som een ældre og velmeritéred Officier, ikke præjudiceres. —

Jeg forbliver stedse med største Consideration etc.

Christiania d. 7de Febr. 1761.

Grüner».

«I Anledning af Deres Høygrevels Excellences Høystærede af 7de hujus med bilagte, og derhos igien tilbagefølgende Skrivelse fra Hands Excellence Hr. General Lieutenant Sehestedt, betreffende dend *Micheletske accord*, haver ieg ikke skullet ermangle at tilkiendegive, at, da mig endnu er ubevidst, hvorvidt Hands Kongel. Mayts. allernaadigst vil accordere Oberst Lieutenant Michelets Petikum om at maatte blive staaende i Regimentet, hvorover ieg med næstforrige Post haver passeret min Betænkning; Saa kand ieg ikke anderleedes end hypothétice og saadan erklære mig, at i Fald bemeldte Oberst Lieutenant maae forblive i sin Tieneste, cesserer derved ald videre accord, følgelig og de sig hertil anmeldte Competenters Anliggende; Men dersom Compagniet skal sælges, holder ieg for, at der med Capitaine-Lieutenantens Vall bør bruges dend samme Justice, som med de øvrige Charger, og de ældre ikke præjudiceres af de yngre, naar de med disse besidder liige qvalitéter og Formue til at kiøbe.

Forblivende iøvrigt stedse med største Consideration etc.

Christiania d. 14de Febr. 1761.

Grüner».

Sagen blev af overkrissekretæren referert for kongen 25 februar 1761.

General Sehested havde foreslaaet at secondoberstløytnant Frantz Wilhelm Sehested mod at betale Michelet 2200 rdl. skulde blive virkelig oberstløytnant, at karakt. kaptein Theodor Christian Krogh mod erlæggelse af 1000 rdl. skulde blive virkelig kaptein. Premierløytnant Georg Anton Krogh skulde betale 600 rdl. for at blive kapteinløytnant og fænrík *Hans Michelet* 600 rdl. for at blive virkelig fænrík med en landværnsecondløytnants gage af 80 rdl. aarlig.

Oberstløytnant Michelet havde indberettet «dass es von Tage zu Tage besser mit ihm wurde und bittet, dass, wenn es Ew. Königl. Mayst. allergnäd. nicht gefallen sollte seinem künftigen Schwiegersohn, dem Landwärn Capitain von Harbou die Compagnie für 2200 rdl. zu conferiren, es ihm erlaubt werde, fernerhien in der Charge und bey der Compagnie zu bleiben».

General Gustaf Grüner, der var høistbefalende over den norske arme, var «auch der Meynung dass der Obrist Lt. von Michelett noch wohl in der Charge und bey der Compagnie

conservirt werden könne, weil die 2200 Rthlr. nicht hinlänglich schienen ihn und seine zahlreiche Familie zu unterhalten. Es gehört sonst der Obrist Lt. von Michelet zu denen 4 cantonnirenden Escadrons Nordcher Dragoner in Holstein. Sollte er also in Dienst conservirt werden, so wurde allerhöchst zu determiniren seyn, ob er wieder nach Holstein, oder wer an seiner Stelle dahin sollte, da der Obrist Brockenhuus verschiedentlich gewünscht hat dass die Stelle bald wieder besetzt werde.»

Under 25 febr. 1761 resolverte kongen: «Des General Lieutenants Grüners Bedenchen wird approbirt, nur muss jemand in des Michelets Stelle nach Holstein gehen in Vorschlag gebracht werden». Oberstløjtnant Sehested blev kommandert til Holsten i Michelets sted, men da han arvede sin fars regiment og blev chef for 1ste Søndenfeldske dragonregiment blev major Niels Krefting ved ordre af 10 juni 1761 beordret derved.

Oberstløjtnant Michelet blev saaledes staaende i aktiv tjeneste, men helt frisk blev han imidlertid aldrig. I konduitelisten for 1764 skriver Sehested at han «siden 1760 ikke havde kunnet forrette den ham vedrørende tjeneste. Ellers stedse ført et ordentligt levnet». I det følgende aar blev helbreden mere svigtende og han fandt ikke længer at kunne blive staaende. I oktober 1765 indsendte han derfor sin afskedsansøgning, som blev ham bevillet i følgende kgl. skrivelse:

«Vi Friderich den Femte giøre vitterligt at nærværende Os elskelig, velædle og velbyrdig *Christian Friderich von Michelet* haver en rum Tiid udi adskillige Charger og tilsidst paa 14de Aar som Oberstlieutenant ved Vort 1te Syndenfeldske national Dragon Regiment udi Vort Riige Norge staaet i Vores Krigs Tieneste, sig og imidlertid efter hans Eed og Pligt vel og berømmelig forholdet og udi alle Occasioner, og hvor han har været commanderet saaledes sin Devoir præsteret, som det een ærekiær, dapper Officeer og troe Tiener vel eigner og anstaaer; Men som Os nu allernaadigst haver behaget udi Naade at forafskedige hannem af Vores Kriigs Tieneste, saa haver Vi hannem ei alleeneste med denne Vores allernaadigste skriftlige Afskeed for hans Os beviiste allerunderdanigste troe Tieneste villet forsyne, men endogsaa tillade at han fremdeles maae bære Feldt-Teignet. Er derfor til alle forekommende høye og needrige Øvrigheder samt deres Civil og Militair Betiente efter Standens Vilkaar Vores venlige, gunstige og naadige Begiæring, men til Vore egne Betiente Vores allernaadigste Befaling, at de bemeldte Oberstlieutenant von Michelet med hos sig havende Tienere og Sager ikke alleene frie og ubehindret ville passere, mens endog al god Befordring og Assistance vederfare lade; Saadant erbyde Vi Os imod enhver efter Standes Dignitet med Venskab, Gunst og Naade at erkiende og forrette Vore egne Betiente herudi Vores allernaadigste Befalings alvorlige Meening. Skrevet paa Vort Slot Fredensborg den 6te Novemb^r. 1765.»

I aarlig pension modtog han 300 rdl., og tre aar senere *afgik Michelet ved døden* 30 jan. 1769 kl. 5 eftermiddag paa sin gaard Hersæter i Trøgstad, 72 aar gammel. Begravelsen foregik fra Hersæter 16 februar.

I hine tider herskede der et meget strengt og nøiagtigt ceremoniel, naar en høitstaaende officer skulde stedes til den sidste hvile. Iført fuld uniform laa den døde paa *lit de parade*; som vagt fungerte 2 sergeanter med flor om venstre arm og paa selve begravelsesdagen paraderede 6 underofficerer, af hvilke 2 blev stillet foran døren til ligstuen, 2 foran husets dør og

2 ved indgangen til kirken. Til at være marskaller ved en oberstløjtnants baare blev beordret 2 kapteiner, 12 sergeanter med sørgefior bar kisten, og de generaler og stabspersoner, som befandt sig paa stedet, maatte deltage i høitideligheden. Som kommando blev beordret 1 major til fods, 4 kapteiner, 8 løjtnanter, 24 underofficerer, 4 pibere, 8 tamburer og 400 menige. Over graven blev der afgivet bataljonssalver. Paa kistens laag laa oberstløjtnantens sabel og som vanligt var bestilt en gravskrift¹ over den afdøde, «opsatt af det Høyædle Sørge-Huuses ydmygste Tiener» studios Nicolaus Christian Lassen, og lydende saaledes:

PAA PLADEN.

† † †

Er en Christens Liv en stedsevarende aandelig Striid,
 De Fiender, som ligge til Feldts imod ham, mægtige,
 Mennesket selv af Naturen Skrøbeligt,
 Hans Legeme et Tælt, som Sygdoms Orcaner omkaste,
 Døden tilsidst nedbryder, og Graven giemmer,
 Vor Frelser de troende Striidsmænds Anførere,
 Guds Ord deres Sværd og Troen deres Skiold,
 Jesu Kors den Fahne, under hvilken de stride, og Hans Fortieneste deres Harnisk
 Saa ere de lyksalige, som ved Troen i Døden erlange den evige Seyer:
 Denne Seyer erholdte den herunder hvilende
 I Livet Høyædle og Velbaarne, nu Salige Hrr. Oberst-Lieutenant:
 CHRISTIAN FRIDERICH VON MICHELET
 Hvis Livs- og Striids-Dage begyndte paa Ulleren i Urskoug² den 5te Martii 1697.
 I 51. Aar har Han, som en troe og tapper Krigsmand,
 Tient Tree Store Konger fra Corporals Plads indtil Oberst-Lieutenants,
 Og imidlertid ved Sit uforsagte Mod, foreenet med et redeligt Sind,
 Stedse vundet og beholdt saa vel sine Overmænds Yndest,
 Som Ligemænds Fortroelighed, Undermænds Kierlighed
 Og alle Retsindiges Høyagtelse.
 Med sin første dydige Frue: MARIA POSTH
 Levede Han et vel kort, men kiærligt Ægteskab, fra den 8de Januarii 1733 til den 17de Julii 1734
 Og avlede med Hende en Datter,
 Som tilligemed Moderen kort efter en smertefuld Fødsel døde,
 Men den 30te Julii 1737 gav GUD Ham igien en liige dydig Frue,
 Den Høyædle og Velbaarne Enke-Frue,
 Frue: JOHANNA CHRISTINA AUGUSTA HOLST,
 Hvis kiærlige Ægteskab GUD har velsignet med 6 Sønner og 4 Døttre,
 Af hvilke tvende ere gangne for deres Fader ind i den salige Ævighed,
 Men 8 efterlevende tilligemed Moderen begræde den kiærligste Fader og Mand
 Som, etterat Han ved et Slag paa den venstre Side fik Dødens Forbud den 2den Junii 1760,³
 I Troe og Haabefuld Længsel efter den ævige Hvile,
 Den 30te Januarii 1769 forlod Verden og et af Sygdom udmattet Legeme,
 Fik den uforvisnelige Ærens Krone i Himmelen,
 Og efterlod Sig iblant os et roesværdigt Eftermæle.

¹ Gravskriften blev senere «befordret i trykken» hos Samuel Conrad Schwach i Christiania og er i venstre hjørne paatrykt «Imprimatur. F. Nannestad» [?: biskopen i Christiania].

² Her er indløbet to feil: Michelet var født paa Hølsjø i Høland; hans fars tidligere bosted var derimod Ullerud [ikke Ulleren] i Urskog.

³ Feilagtig for 1 juli 1760.

Oberstløjtnant Christian Michelet var to gange gift:

1ste gang ægtede han 8 jan. 1733 i Sørum *Maria Post*, der var født sammesteds omkring 1710. Hendes far *hr. Jacob Post*, der var født 20 juli 1694 i Saude i Telemarken som det ellefte af sognepresten *hr. Povl Olufsens* atten børn,¹ var i 1694 blevet kapellan og i 1720 sogneprest til Sørum, hvor han døde i embedet 28 april 1735. Hendes mor *Mette Colbjørnsdatter* var en datter af sognepresten til Sørum *hr. Colbjørn Torstensen* og 1ste hustru *Anne Jacobsdatter Kraft* og saaledes søster af den bekendte prestekone paa Norderhov *Anna Colbjørnsdatter* og af Haldens tapre forsvarere *Hans* og *Peter Colbjørnsen*. Efter at have bragt en datter til verden, som kun levede faa timer efter fødselen, døde *Maria Post* paa en smertefuld barselseng 17 juli 1734 paa gaarden *Vølneberg* i Sørum, hvor oberstløjtnant Michelet dengang havde sin bopæl. Hendes eneste arving var søsteren *Johanne Post*, der dengang levede i ægteskab med presten *hr. Ole Lange* i Urskog og døde som barnløs enke i 1767.

2den gang blev Michelet gift 30 juli 1737 paa *Hersæter* i *Trøgstad* med *Johanne Christiane Augusta Holst*, som var født 21 febr. 1718 paa *Hersæter* og til daabsfadder 27 febr. i *Trøgstad* kirke havde prins *Christian August* af *Augustenborg*, hvis fornavne hun fik og som lagde 200 dukater paa vuggen. Prinsen, som dengang var chef for 2det danske infanteriregiment, stod i 1718 med sine tropper mellem *Vormen* og *Glommen* og havde herunder sit kvarter paa *Hersæter*; han blev dansk general og elefantridder og døde i 1754 som amtmand og guvernør paa *Als*. Ved dette sit ægteskab blev oberstløjtnant Michelet knyttet til en meget formuende familie, som i lang tid sad med stort jordegods i *Trøgstad* og *Eidsberg* og spillede en fremtrædende rolle i disse prestegjelds økonomiske og sociale forhold. Denne *Holst-slegts* norske stamfar var fru Michelets oldefar:

Jørgen Nielsen Holst, født 1599 i *Hammelev* i *Haderslev* amt, *Holsten*, og død 27 octbr. 1676 i *Trøgstad*, var foged i *Heggen* og *Frøland* fogderi i *Smaalenene* fra 1630 til 1646. I 1637 blev han leilænding paa *Kronens* gaard *Hersæter* i *Trøgstad*, som da blev ledig ved den tidligere lagmand i *Borgetting* *Niels Krags* død, og i 1663 blev han eier af denne store gaard, som havde en aarlig landskyld af 2 skippund blandingsmalt. Hermed forholdt det sig saaledes at *Kronen* havde pantsat *Hersæter* med meget andet jordegods til borgermester *Anders Olufsen* i *Fredrikstad* for forstrakte pengelaan, og efter borgermesterens død i 1660 transporterte hans enke, *Birgitte Rasmusdatter*, pantet til foged *Holst*. Da *Kronen* ikke kunde indløse pantet, blev godset ved en under 6 april 1662 nedsat kommission udbudt til salgs. Foged *Holst* blev høistbydende paa gaardene *Hersæter*, *Søndre* og *Nordre Egeberg*, *Solberg* og *Fageraas* i *Trøgstad* samt *Høje* og *Haga* i *Eidsberg*, med en samlet landskyld af 134 lispund eller 6 skippd. 14 lispd. blandingsmalt, og fik skjøde udstedt 6 april 1663, thinglyst 28 juli s. a. og konfirmeret af kongen 12 sept. 1664. I mellemtiden havde fogden med megen fordel drevet adskillig eiendomshandel og pengeudlaan mod gode pantobligationer og var blevet en meget rig mand. Der holdt sig i lange tider det rygte at hans stasheste havde været beslaet med sølvsko. Ved sin død sad han endnu med gaardene *Hersæter*, *Solberg*, *Egeberg*, *Finsrud* og *Nordbraate* og efterlod desuden 497 rdl. ved det 23 septbr. 1678 afholdte skifte; i levende live havde han imidlertid uddelt ikke mindre end 3580 rdl. til

¹ Om slegten *Post* se *Norsk personalhist. Tidsskrift* 2. bind, side 112 flg.

sine 10 børn, som regel i bryllupsudstyr. Disse pengesummer ser jo ikke nu saa svimlende ud, men naar det erindres at en ko dengang var værd høist 4 rdl., vil en sum paa 3600 rdl. svare omtrent til 100 000 kroner og vel saa det under normale værdiforhold.

Omkring 1632 ægtede fogden *Maren Pharo*, der var født 1612 i Tune og døde 30 juni 1702 paa Hersæter. Hendes far, sogneprest til Tune *hr. Jens Olufsen Pharo* var blandt de prester, som i 1613 maatte gaa fra embedet for sine papistiske sympathier, men hans forhold var af de tilgivelige og efter at have tilbragt tre aar med studier ved Rostocks universitet blev han i 1716 slotsprest paa Akershus og døde af pesten i 1630; hans hustru *Marthe Hansdatter* overlevede ham.

Med hustru og tolv børn lod fogden Holst sig male i 1655, og det meget middelmaadige billede blev anbragt i Trøgstad kirke, hvor det fremdeles hænger. Af børnene blev 5 sønner og 6 døtre gift.¹ Datteren *Cathrine Jørgensdatter Holst* indgik først ægteskab med den danskfødte sorenskriver i Heggen og Frøland *Anders Hansen*, som døde barnløs i 1677, og derpaa giftede hun sig i 1679 med *Peder Laugesen* paa Skrammerud i Trøgstad, med hvem hun fik en datter *Ide*, som blev mor til fru Michelet.

Af fogdens sønner var den yngste, som kom til skjels aar og alder, *Hans Jørgensen Holst*, fru Michelets farfar, født i 1644. Han kom i guldsmedlære hos *Bernt Pladt* i Christiania, men kan ikke sees selv at have nedsat sig som guldsmed eller drevet noget verksted før han i 1676 overtog driften af moderens jordegods og da specielt af Hersæter. I denne eiendom købte han halvdelen af sin mor 15 aug. 1690 og resten 21 juni 1695; forøvrig samledes paa denne dygtige og virksomme mands haand det meste af det jordegods, hans far fogden havde eiet, og ved sin død 11 juli 1717 var han en meget velstaaende gaardbruger. — Den 1 novbr. 1676 indgik *Hans Jørgensen Holst* sit 1ste ægteskab med *Karen Jørgensdatter*, som var født 1654 i Høland og hvis forældre var den velstaaende proprietarius *Jørgen Svendsen* til Østby og *Sidsel Sparre*, en adelsdame, datter af *Emmik Sparre* og *Birgitte Clausdatter*. *Karen* havde tidligere været gift med løjtnant *Philip Hage* og deres eneste barn, datteren *Sidsel Cathrine Hage*, blev stammor for slekten *Gløersens* agnatiske linie. Med *Hans Holst* fik hun kun en søn *Jørgen*, med hvem hun døde paa barselseng, og begge blev begravet sammen 22 mai 1717.

¹ Disse var foruden oventor nævnte *Cathrine* og *Hans Holst* følgende:

- a. *Dorthe Jørgensdtr. Holst*, gift med *Mads Nielsen Tyrholm* paa Lekum i Eidsberg.
- b. *Kirsten Jørgensdtr. Holst*, gift med *Hans Iversen* af slekten paa Aaser i Trøgstad.
- c. *Hr. Niels Jørgensen*, ældste søn, født 1637, student 1660, blev fra hører ved Christiania skole sogneprest til Drangedal 1689 og døde i dette embede 1695. Hans barnløse enke *Annechen Hansdtr.* døde 1697.
- d. *Jens Jørgensen Holst* paa Stensrud i Eidsberg, gift 1664 med *Marthe Nielsdatter*, datter af Tunepresten *hr. Niels Michelsen* og sønne datter af den formuende foged i Lier *Michel Nielsen*, efter hvem hun arvede *Bogerøen* ved Svelvik. De efterlod tre døtre og en søn *Jørgen Jensen Holst* paa Høje i Eidsberg.
- e. *Laurs Jørgensen Holst* er maaske den *Lorentz Holst*, som kom til Kjøbenhavn og der havde datteren *Margrethe Holst*, som blev gift med *Nicolai Christian Wøndelboe* i Christiania.
- f. *Jacob Jørgensen Holst*, født 1643, døde 1723 paa Hersæter som sigt- og sagefaldsforpagter i Heggen og Frøland fogderi. Hans hustru hed *Cathrine Thomasdtr.*
- g. *Anne Jørgensdtr. Holst*, gift med *Johan Olsen* af Fredrikshald.
- h. *Maren Jørgensdtr. Holst*, født 1646, gift 1666 med *Jens Nielsen* i Christiania.
- i. *Ingeborg Jørgensdtr. Holst*, født 1647, gift 1678 med løjtnant *Frantz Angel* paa Finsrud i Trøgstad, som døde 1692 og før havde været gift med *Birgitte Evertsdtr. Hiort*.

To aar senere, 21 marts 1680, blev Holst gift paany i Trøgstad med *Sophie Romedahl*, som var født i 1659 paa Romedals prestegaard og døde 30 juni 1717 paa Hersæter, faa dage før sin mand. Hendes forældre var *hr. Niels Christensen Hofer*, en jyde, som var sogneprest til Romedal fra 1655 til sin død i 1665, og *Ingeborg Evensdatter*, en kjøbmandsdatter af Oslo.¹ — Ved dette sit ægteskab blev Hans Jørgensen Holst svoger til *hr. Even Nielsen Romedahl*, som var sogneprest til Askim 1694 til 1705, til *mag. Isach Cold*, sogneprest til Romedal 1674 til 1724, der var gift med *Mette Nielsdatter Hofer*, og til Trøgstadpresten *hr. Niels Pedersen Brunov*, hvis hustru var *Christence Hofer*.

Ved Hans Jørgensen Holsts og hustrus omtrent samtidig indtrufne død i 1717 blev afholdt privat skifte mellem deres tre efterladte sønner: *Niels*, som var handelsmand paa *Fredrikshald*, *Jørgen* paa *Hersæter* og *Ole*, der da sad som leilænding paa *gaarden Lekum* i *Eidsberg*.²

Af disse sønner var det *Jørgen Hansen Holst*, fru *Michelets* far, som kom til at spille en fremtrædende rolle i sin hjembygd. Han var døbt 11 marts 1683 i Trøgstad og overtog de fleste eiendomme efter forældrene i 1717. Heriblandt *Hersæter*, hvor han holdt en besætning paa 6 hester, 36 kjør og 14 faar, *Finsrud*, *Skrammerud*, *Rustad* og senere ogsaa *Solberg*. Paa flere af eiendommene opførte han nye bygninger, foretog forbedringer og drev ved siden af en ikke ubetydelig trælasthandel. Da *Kronen* i 1723 bortsolgte en mængde kirker med tilliggende gods købte han sammen med *sorenskriver Colstrup* og *Peder Aslaksen Langsæter* Trøgstad hovedkirke og *Baastad* annexkirke med tilhørende ganske betragtelige jordegods, bestaaende af 24 gaarde, gaardeparter og pladse for tils. 760 rdl. danske kroner ved skjøde dat. 7 juli 1723.³ Senere udløste han de to medeiere og sad som eneeier af denne herlighed ved sin død, der indtraf 6 aug. 1767.

Den 6 april 1712 havde han med kgl. bevilling ægtet sit søskendebarn *Ide Pedersdatter Kornes*, født 21 marts 1684 i Trøgstad, hvor hun døde 21 marts 1766 paa *Hersæter*; datter af *Peder Laugesen* paa *Skrammerud* og *Cathrine Jørgensdatter Holst* [se tavlen side 63].

¹ Ingeborgs far *Even Andersen*, som døde i Oslo omkring 1625, var nær paarevende til *hr. Niels Olufsen*, sogneprest i Oslo 15[81] til sin død i 1599, eller til hans hustru *Astrid*, der døde 28 octbr. 1575. — Ingeborgs mor var *Marthe Hansdatter*, datter af kjøbmand i Oslo *Hans Hellesen*. Af dette ægtepars øvrige børn var sognepresten til *Gjerdrum* *hr. Oluf Evensen* og sogneprest til Trøgstad *hr. Anders Evensen*. Se forøvrig *Norsk personal-hist. Tidsskr.* 1 s. 245 og 250 flg. [Slegten Romedahl].

² *Niels Hansen Holst*, døbt 15 mai 1681 i Trøgstad, blev gift 23 febr. 1708 med *Margrethe Pedersdtr. Wiborg* og havde flere børn.

Ole Hansen Holst, død 1757 som lændsefoged i Eidsberg, var en meget virksom og anset mand. Dels med sin 1ste hustru og dels ved kjøb fik han *gaarden Lindhol* i Eidsberg, hvor han var bosat. Eiede tid til anden forskjellige gaarde i omliggende sogne og købte i 1723 sammen med *sorenskriver Colstrup* og *Trond Foss Eidsberg*, *Tromborg* og *Herlands kirker* med tilliggende jordegods for 1410 rdl. danske kroner.

Han var først gift 24 octbr. 1713 i Eidsberg med *Maren Altenborg*, født 1680 og død 7 mai 1721; datter af *sorenskriver* i *Heggen* og *Frøland* *Henrik Dideriksen Altenborg* og *Mette Jensdatter Bjering*. Derefter ægtede han 26 august 1722 i Eidsberg *Else Cathrine Hansdatter*, døbt 9 september 1691 i *Christiania*, datter af *Hans Madsen* og 1ste hustru *Ingeborg Christophersdatter*. Hendes halvbror var *prokurator Wittekind Hansen Huus* i *Christiania*. *Ole Hansen Holst* havde børn i begge ægteskaber, men de kom ikke frem til synderlig paaagtet stilling.

³ Bilag til Indstilling VI fra den ved kgl. Res. 4 okt. 1890 nedsatte Kommission ang. Geistlighedens Lønningmaade og Kirkernes Indtægter. Fortegnelse over de ved kgl. Skjøder i Aarene 1723–29 stedfundne Salg af Kirker og Kirkegods i Norge. Trykt 1895.

Til Ide Pedersdatters begravelse havde hendes ældste dattersøn, den da 27-aarige løjtnant Hans Michelet, forfattet følgende sørgedigt:¹

Menneske! betænk dog vel,
At dig GUD i Legems Hytte
Gav det ædle Skabnings Bytte
Af fornuftig ævig Siæl,
Lad ej Legems Sorg forføre
Dig til Siælen at omgiøre
Fra en Aand til Jordisk Træl.

See! saa blir vort Liv en Strid,
Siælen, som en Aand, vil tænke,
Legemet vil Tanken krænke,
Menneske! brug her din Flid,
At ej Aanden derved lider,
Naar du Kiødets Magt udvider,
Tænk! der er en ævig Tiid.

Ved hver Grav opmærksom bliv,
Over: hvordan GUD behager,
At udføre Siælens Sager,
Og forløse vores Liv;
Lad Guds Aand og Ord dig lære,
Som en Viis dig at adbære
Udi denne daglig Kiv.

Vil du saa ved Maalet see
De paa Livets Løbe-Baner
Overvundne Stridens Fahner
Lige indtil Dødens Lee,
Finder du, at Siælen vinder,
Legemet da ogsaa finder
Glad Forløsning i sit Blee.

Skuer sligt, mens I her boe,
I! som nu til Graven iler
Med det Legem, som alt hviler
Vel forløst fra Livs Uroe;
Siælens Sager udført bleve,
Da vi Hendes Alder skreve
Firsindstve Aar og Toe.

Bedre Moder neppe var,
Mor-Moder, ja Olde-Moder,
For sin Afkoms kiære Poder,
Siig: hvor man fleer slige taer?
Som selv-spart lod alting blive,
At Hun daglig kunde give
Dem, Hun paa sit Hierte baer.

Hendes Ægte-Ven og Mand,
Som ved Kisten med os græder
Over Stød paa kronet Hæder
I graae-hærdet Ægtestand;
Give GUD i Graae-haars Dage
Saadan Trøst, som saadan Mage
Ret af Dig udbede kand.

Læg selv GUD! hvert Sørge-Saar,
Som sligt Tab os foraaarsager,
Der, som Afkom, nu beklager
Hendes Død, som fra os gaar;
Jeg, som vandt var til at vinde
Min Mormoders Hierte-Minde,
Vil saa bede, til jeg faaer:

Kand din Siæl end kige ned
Ynksom til den Jordisk Rede,
O! saa lad den for os bede,
At vi daglig blive ved
Saa Guds Rige at adspørge,
At vi ikke meer tør sørge
For vort ævig Samlings Stæd.

Jørgen Hansen Holst og Ide Pedersdatter havde kun to døtre: *Maren Sophie Holst*, som var døbt 24 jan. 1714, blev gift 6 decbr. 1747 med kapellan i Trøgstad hr. *Jens Sechman*² og døde 28 november 1788, og *Johanne Christiane Augusta Holst*, oberstløjtnant *Christian Michelets* hustru.

Efter bryllupsfestlighederne paa Hersæter i 1737 førte Michelet sin unge hustru til dragon-gaarden *Vølneberg* i Sørum, hvor han dengang havde sit kvarter og hvor familien forblev bosiddende indtil høsten 1745. Ved skjøde af 7 octbr. d. a. købte Michelet gaarden *Nordre Sæter* i Baastad annex til Trøgstad af Berger Gulbrandsen og flyttede nu hid, hvorved han kom i naboskab til sin hustrus formaaende slegt.

¹ Det blev senere trykt hos Samuel Conrad Schwach i Christiania. Det med sorgemblemer udstyrede folioark har paa 1ste side flg. text: «Jeremæ Begræd. 3 Cap. 58 v. | HÉRre! Du haver udført min Siæles Sager | Du har forløst mit Liv. | Betragtet i et sørgeligt Æreminde | over | Den i Livet Dydædle | Nu efter Døden Salige | Matrone | *Ide Peders-Datter Kornes*, | Fød paa Gaarden Skrammerud udi Trøgstad Præstegield | den 21de Martii 1684. | Gift | med *Sr. Jørgen Hansen Holst* | i Aaret 1712. | Død paa Hersæter i Trøgstad Præstegield den 21de Martii 1766. | Da Hendes Jordiske Levninger ved et høy-anseeligt Følgeskab | blev gelejdet til sit Hvile-Stæd i Trøgstads Hoved-Kirke | den 29de Martii 1766. | og sørgeligt fremstillet | af | den Salig Af-dødes | lydigste og højst-sørgende | Datter-Søn | *H. Michellet.*» — Nederst tilvenstre: «Imprimatur: F. Nannestad» [=: biskopen i Christiania]. — Et exemplar eies af advokat C. F. Michelet.

² Hr. *Jens Sechman* var født 16 decbr. 1712 paa Fredrikshald og søn af købmand *Balthazar Sechman* og *Alhed Jensdatter Fredberg*. Han blev student i 1737, tog theologisk examen med haud illaud. i 1739 og virkede derpaa som huslærer indtil han i 1746 blev kapellan hos sognepresten i Trøgstad, i hvilken stilling han døde 21 april 1762 uden børn i sit ægteskab.

OVERSIGT
over fru Johanne Michelet f. Holsts forfædre.

<p style="text-align: center;"><i>Hr. Oluf Faderson</i> sogneprest til Lier fra 15[75] til 1603, døde 18 aug. 1605. * <i>Maren [Jensdatter?]</i></p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Hr. Jens Olufsen Pharo</i> sogneprest til Tune 1609, dømt fra embedet 1613, op- holdt sig i Rostock, sogneprest til Aker og Slottet 1617; døde 1630 i Oslo. * <i>Christine Hansdatter</i>, levede 1632.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Maren Jensdatter Pharo</i> født 1612 i Tune og død 30 juni 1702 i Trøgstad. * ca. 1632 <i>Jørgen Nielsen Holst</i> paa Hersæter, foged i Heggen og Frøland; jordegodseier. Født 1599 i Hammelev i Holsten, døde 27 octbr. 1676 i Trøgstad.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Hans Jørgensen Holst</i> født 1644, død 11 juli 1717. Proprietær paa Hersæter. * 21 marts 1680 <i>Sophie Romedahl</i>, s. 61.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Jørgen Hansen Holst</i> døbt 11 marts 1683, død 6 aug. 1767.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Johanne Christiane Augusta Holst</i> født 21 febr. 1718 og død 21 novbr. 1788 * 30 juli 1737 <i>Christian Fredrik Michelet</i> født 5 marts 1697, død 30 jan. 1769. Oberstløjtnant.</p>	<p style="text-align: center;"><i>John Moen</i> gaardbruger i Eidsberg 1525. * <i>Ingrid Gunnarsdtr.</i></p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Hilleborg Johnsdtr.</i> død 29 marts 1578 i Oslo. * <i>Niels Jørgensen Frensesonius</i> danskfødt skipper i Oslo, død 28 febr. 1549.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Margrethe Nielsdatter</i> biskop Jens Niensens søster, død 27 marts 1584. * 1563 hr. <i>Sigurd Pedersen</i>, prest i Trøgstad 15[75] til 1619</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Ide Sigurdsdatter</i>, død ca. 1622. * hr. <i>Peder Povelsen</i>, prest i Trøgstad 1619 til 1642. Søn af hr. <i>Povel Arnesen</i> i Enebak og <i>Dorthe Jensdtr.</i></p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Dorthe Pedersdatter</i> født 1620, død 20 novbr. 1659 i Askim. * 1640 hr. <i>Lauge Christensen Ravn</i> prest i Askim 1617 til sin død 10 oct. 1657. Søn af hr. <i>Christen Christensen</i> i Thorstrup, Ribe og [<i>Karen?</i>] <i>Laugesdtr. Ravn.</i></p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Cathrine Holst</i> * jan. 1679 <i>Peder Laugesen [Ravn]</i>. Gaardbrugerfolk paa Skrammerud i Trøgstad.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Ide Pedersdatter</i> Født 21 marts 1684, død 21 marts 1766.</p>
--	---

Nordre Sæter var en betydelig eiendom med en aarlig landskyld paa 2 skippd. og 8 lispd. tunge [2: tungt, godt korn], i god hævd og vel bebygget. Herfra mageskiftede han 3 april 1766 en anpart paa 10 lispund til Trøgstad kirke mod istedet at faa pladsen *Brataas* paa 5 lispund. Senere fik han større jordegods. Hans svigerfar, Jørgen Hansen Holst, efterlod som allerede nævnt kun to døtre, fru Michelet og madame Sechman, som arvede alt, hvad deres meget velhavende far havde underlagt sig. Hvad der faldt paa fru Michelets part var først og fremst den udmerkede gaard *Hersæter* i Trøgstad, som Michelet overtog ved skjøde 2 april 1766 med underliggende Dybedal og Bulterud og tilliggende flomsag og bækkekværn, ialt med en aarlig landskyld af 2 skippd. og 6¹/₂ lispd. tunge. Hertil kom *Finsrud* paa 5 lispd. og endelig halvdelen af *Trøgstad* og *Baastad kirker* med tilliggende jordegods, hvoraf kan nævnes gaardene Høitorp i Eidsberg paa 1 skippd. havremel, Natterud og Braate i Trøgstad, hver paa 15 lispd. havre, samt tienden og leiekjør.

Paa Nordre Sæter tilbragte Michelet sine lykkeligste aar i kredsen af sine nærmeste og stadig paa færde som den interesserte og dygtige jordbruger. Fra 1766 blev *Hersæter* hans hovedbøle, og her levede han sine tre sidste aar i solid velstand, altid begjærlig efter at modtage sine børns besøg og altid glad ved at se vaabenfæller og gode venner ved sit gæstfrie bord.

Ved bevilling af 1ste april 1768 havde han faaet ordnet det saaledes at hans eventuelle enke skulde sidde i uskiftet bo, og efter hans død i 1769 fortsatte fru Johanne Michelet derfor selv at styre eiendommene og synes at have klaret sine affærer udmerket, udgaaet af en udpræget forretningsdygtig og finantskyndig slegt, som hun var. Hun vedblev at bo paa *Hersæter* og havde i sin lange enkestand af tyve aar den glæde til stadighed at se næsten alle sine børn og børnebørn om sig. Da hun afgik ved døden i 1788 var hun 71 aar gammel og blev med stor høitidelighed begravet ved *Baastad kirke* 21 novbr. Med splendid bevertning af den indbudte store sørgeskare kostede begravelsen næsten 200 rdl., en sum som i nuværende pengeværdi kan ansættes til henved 2000 kroner. Paa hendes kiste blev fæstet en blyplade med følgende inskription:¹

Denne Boelig
Indslutter i sit snævre Rum
Den dødelige Deel
Af forhen Høyædle og Velbaarne Frue,
JOHANNE CHRISTINE AUGUSTA MICHELET
Hun begyndte Sit Liv i Verden den 21 Febr. 1718
Ved Forældrene
SGR. JØRGEN HOLST OG IDE PEDERS-DATTER
I Aaret 1737 blev Hun foreenet ved Ægteskabets hellige Baand
Med da Lieutenant, tilsidst Obrist-Lieutenant,
CHRISTIAN FRIEDERICH V: MICHELET:
Men Døden,
For hvilken intet er helligt,
Sønderrev Baandet,
Da den i Aaret 1768² berøvede hende sin Mand,

¹ Senere trykt hos Jens Ørbeck Berg i Christiania; forfatteren ukjendt. Et exemplar eies af advokat C. F. Michelet.

² Feilagtig for 1769.

Efterat Hun ved Ham var bleven Moder
 For 6 Sønner og 4re Døttre.
 Selv opnaaede Hun det Udødeligheds Haab,
 Som her i Livet var hendes Forlystelse,
 Den 21. Nov: 1788.
 Overlevet af 4 Sønner og 1 Datter,
 Som nu væde Hendes Aske
 Med skyldige Taarer;
 Og efterladende sig det elskværdige Minde:
 At Hun var et Mønster paa huuslig Fliid,
 Oprigtig i Omgængelse,
 Goddædig mod Trængende,
 Velmenende mod Alle.

Ved skiftebehandlingen i oberstløjtnant Michelet og hustrus fællesbo,¹ som begyndte 18 decbr. 1788 og sluttede 28 septbr. 1789, blev Hersæter med Finsrud og Brataas vurderet til 6000 rdl., Nordre Sæter til 1800 rdl. og halvdelen af Trøgstad og Baastad kirker til 1750 rdl. Besætningen paa Hersæter bestod af 8 hester, men heraf var den ene gaardens dragonhest og to saa alderstegne at de strax maatte skydes, af de andre var to tyve aar gamle og kunde derfor ikke vurderes høiere end til 4 à 6 rdl., og resten kom op i 18 à 20 rdl. I «Mellemfjøsset» stod 28 kjør, hver vurderet fra 2 til 3 rdl., i «Søndre fjøsset» 18 oxer og kviger og i «Gildingfjøsset» 6 oxer à 4½ rdl. Hertil kom 33 faar til en værdi af 1 à 1½ og 8 svin à 2 og 3 rdl., idet dog den største rugg, en tre-aars galte kom op i 6 rdl. Dette var dengang gjængse priser, saa det giver god forstaaelse af hvad pengene var værd! Gaardsredskaben var baade solid og righoldig, men intet udenfor det almindelige paa større eiendomme; af bedre kjøretøier forefandtes saaledes kun spidsslæder og en kariol.

I rummene paa selve Hersæter med indboet i disse, som det var i oberstløjtnant Michelets tid, giver skiftetbrevet et ganske godt indblik. Bortset fra det helt almindelige løsøre i de forskellige værelser og kammere forefandtes saaledes i «Dagligstuen» et gult sølvskab med tre laasfærdige skuffer, 8 rdl., et blaamalet skab, 5 rdl., et speil i sort ramme, 7 rdl., en lænestol og tolv stole med ruslæders træk, 6⅓ rdl. I «Storstuen» et rundt sort slagbord, en lænestol og tolv lavryggede stole med ruslæders træk, 7 rdl., to speil med glasrammer, 12 rdl., og fire store skilderier tils. 4 rdl. I «Kammeret ved Dagligstuen» stod et stueuhr med sort kasse, 10 rdl., et lidet spisebord, melkeskab og mindre borde; i «Storstukammeret» fandtes en himmelseng med grønt omhæng, 3 rdl., et speil i gul ramme, 4 rdl., og en dragkiste med skuffer og messingbeslag, 3 rdl. Kjøkkenet var særdeles vel forsynt med kobber- og messingtøj, hvoraf kan nævnes tærtepander, posteifade og sukkerbrødformer; derhos en mængde tintøj og kjedler.

I bygningens 2den etage var i «Kammeret over Dagligstuen» placert et gammelt chatol og flere kister og i «Kammeret over Storstuen» en lænestol og ti lavryggede ruslæderstole, en himmelseng, en topseng og et stort linnedskab, som indeholdt en stor mængde linned og dækketøj med servietter og bordduge til 5 rdl. stykket. Endelig var der to kammere i kvisterne med senge, kister og diverse skrin.

Rullestuen, stolpeboden, søndre og nordre madbod, melkeboden og ølkjælderen var vel forsynt med sit dertil hørende løsøre, i smedjen var alskens verktøj og endelig havde gaarden

¹ Skifteprotokol nr. 8 for Heggen og Frøland sorenskriveri, side 815 flg. i Stiftsarkiverne i Christiania.

en pen beholdning af fiskeredskab, skind, lin og uld samt i laderne en stor del af aarets avling, tærsket og utærsket korn, hø og poteter.

Af pretiosa forefandtes en guldkjæde til 59 rdl., guldspænder med braceletter og en del ringe. Forskjellige fremmede sølvpenge samt 31 rdl. var lagt ned i en stor pung. Sølvtoiet var særdeles værdifuldt: en kande paa 84 lod blev vurdert til 42 rdl. eller saa meget som 14 kjør! En kande til 27 rdl., en til 15 og en til 14 rdl., en brudekrone med fire ringe til 12 rdl., tolv spiseskeer, 62 lod, til 31 rdl., to boller til 10 og 11 rdl., sukkerdrøse, støb, porcellænskrus med sølvlaag, saltkar, specerikrucker og forskellige slags skeer; ialt sølvtoi for ikke mindre end 300 rdl. Med undtagelse af sølvtoi, pretiosa samt gangklæder, som børnene delte, blev alt løsøre solgt ved auktion.

Det hele bo blev opgjort med 15860 rdl. 3 mk. og 16 sk. i aktiver; derfra gik gjeld og udgifter paa tils. 6461 rdl. 8 sk., hvorved der tilfaldt arvingerne en samlet sum af 9399 rdl. 3 mk. 8 sk. Herved er forøvrig at merke at oberstløjtnant Michelet og frue desuden i levende live havde skjænket sine børn i udstyr og penge ialt 5400 rdl.

Arvebeløbet blev udlagt saaledes: ældste søn, afdøde *Hans Michelets* to efterladte sønner Peter Christian Michelet og Jørgen Michelet hver 783 rdl. 1 mk. $6\frac{2}{3}$ sk., 2den søn *Jacob Post Michelet*, 3die søn *Jørgen Michelet*, 4de søn *Ove Ramel Michelet* og 5te søn *Johan Wilhelm Michelet* hver 1566 rdl. 2 mk. $13\frac{1}{3}$ sk., ældste datter *Maria Post Michelet* 783 rdl. 1 mk. $6\frac{2}{3}$ sk., og yngste datter, afdøde *Ide Sophie Michelets* arvinger, sønnen Hans Christian Harbou 391 rd. 2 mk. $15\frac{1}{3}$ sk. og døtrene Sara Christiane Harbou og Johanne Christine Augusta Harbou hver 195 rdl. 3 mk. $7\frac{2}{3}$ sk.

Omtrent samtidig med dette skifte blev ogsaa boet efter fru Michelets søster madame Maren Sophie Holst sal. hr. Jens Sechmans opgjort paa gaarden Solberg i Trøgstad, hvor det var under behandling fra 22 decbr. 1788 til 28 septbr. 1789. Da hun var død barnløs, arvede oberstløjtnant Michelets børn alt hvad hun efterlod — en formue som var næsten lige stor som den, de fik efter sine forældre. Hendes midler bestod i gaarden Solberg i Trøgstad med en aarlig landskyld af 15 lispd. tunge, værdsat til 1600 rdl., *Kolbjørnsrud* paa 1 skippd., 700 rdl., *Rustad* i Eidsberg med to tilhørende kværnbrug, 1500 rdl., samt halvdelen i Trøgstad og Baastad kirker med dertil liggende jordegods, tiende og leiekjør, vurdert til 1750 rdl.¹

Sechmans havde haft et meget komfortabelt hjem paa Solberg, i alle henseender særdeles vel forsynt. Af sølvtoiet kan saaledes nævnes en søvlampe med kjedel og fyrfad, brudekrone med kjæder, kaffe- og thekander, sukkerdrøse, melkekande, lysestager, punschøse, porcellænskrus med sølvlaag foruden alle slags skeer. — Hele boet blev opgjort med 10343 rdl. 1 mk. 18 sk. i aktiver, hvorfra gik gjeld og udgifter paa 1604 rdl. 1 mk. 6 sk., hvorved oberstløjtnant Michelets børn tilfaldt en samlet arv paa 8739 rdl. 12 sk. Heraf paa hver søns part 1456 rdl. 2 mk. 2 sk. og paa hver datter det halve eller 728 rdl. 1 mk. 1 sk.

Ved spørgsmaalet om hvorledes nu skulde forholdes med det saavel efter fru Michelet som efter madame Sechman faldne jordegods blev samtlige arvinger enige om at ordne det paa følgende maade:

Oberstløjtnant Michelets ældste søn, afdøde kaptein Hans Michelets sønner Peter Christian Michelet som aasædesmand og Jørgen Michelet valgte gaarden *Nordre Sæter* til sit

¹ Skifteprotokol nr. 8 for Heggen og Frøland, side 830 flg., i Stiftsarkiverne i Christiania.

aasæde, sønnerne Jacob Post Michelet og Johan Wilhelm Michelet tog *Hersæter* med Finsrud og Brataas, Jørgen Michelet valgte *Solberg*, Ove Ramel Michelet *Rustad* og endelig fik de Harbou'ske søsterbørn gaarden *Kolbjørnsrud*. *Trøgstad* og *Baastad kirker* med tilliggende jordegods, som nu i sin helhed tilfaldt disse arvinger, blev delt i to halvdele mellem brødrene Jørgen Michelet og Ove Ramel Michelet.

Oberstløjtnant Christian Michelet og hustru Johanne Holst havde 10 børn, sex sønner og fire døtre. Af døtrene døde to som smaa og af sønnerne døde den yngste i tyveaars alderen. De 5 ældste børn var født paa *Vølneberg* i *Sørum*, de 5 yngste paa *Nordre Sæter* i *Baastad* [6 a–6 j]:

- 6 a. MARIA POST MICHELET, født 13 mai 1738 paa *Vølneberg* og opkaldt efter faderens 1ste hustru, blev efter Michelets egen optegnelse døbt 19 mai i *Sørum kirke*¹; han tilføier: «Gud give hende sin aands bistand til alt godt». Ved hendes konfirmation i *Trøgstad* 6 octbr. 1754 har presten notert at hun klarede «De 4 Parter skikkeligt». Hun døde 3de febr. 1805 i *Christiania* og blev begravet 14 febr. i *Skedsmo*.

Gift 28 septbr. 1761 paa *Nordre Sæter* i *Baastad* med daværende dragonløjtnant *Otto Harbou*, som var døbt 29 septbr. 1728 i *Fiskum* og døde 10 juni 1793 paa *Mellem-Asak* i *Skedsmo*; søn af chef for 3die *Trondhjemske infanteri-regiment*, generalmajor *Hans Christian Harbou* og *Sara Nielsdatter Moss*.

Efter at have gennemgaaet graderne til sergeant blev *Otto Harbou* udnævnt 15 juli 1730 til fænrik ved *Enebak'ske kompani* af 1ste *Søndenfjeldske dragonregiment* og 12 febr. 1755 til secondløjtnant. Allerede 10 septbr. 1755 blev han forfremmet til premierløjtnant ved *Skedsmo'ske kompani* og 24 septbr. 1760 til kaptein og chef for *Søndre Romerik'ske landværnskompani*. I konduitelisterne for 1764 heder det at han «ved forefaldende leiligheder alle tider har vist sig at være en aktiv officer og lader se lyst til tjenesten, fører og en officer anstændig konduite».

Efter landværnets opløsning i 1765 stod *Harbou* nogen tid paa vartpenge, men blev saa chef for *Skedsmo'ske kompani* og 2 febr. 1780 karakterisert major. Den 10 juli 1785 blev han udnævnt til secondmajor, men afgik fra regimentet 22 aug. 1788 for at gjøre tjeneste som «generalvognmester ved den norske felthær». Allerede 28 febr. 1789 fik han afsked fra denne stilling med oberstløjtnants karakter og siden boede han som pensionert officer paa sin gaard *Mellem-Asak* i *Skedsmo*.

Oberstløjtnant *Otto Harbou* og *Maria Michelet* havde 6 børn, 3 sønner og 3 døtre, af hvilke *Hans Christian* og *Ide* døde som smaa, *Sara* som nykonfirmeret, *Peter Neve* som ugift secondløjtnant og *Christian Fredrik* som kadet. Kun datteren *Maren Sophie Harbou* blev gift, med ritmester, overkrigskommissær *Christian Otto Heiss* paa *Asak* i *Skedsmo*. Om slegten forøvrig se [Dansk] personalhist. Tidsskrift 2. række, bind 2 og 3.

- 6 b. HANS MICHELET, født 19 juni 1739 paa *Vølneberg* og opkaldt efter sin farfar, blev ifølge faderens optegnelse døbt 23 juni i *Sørum kirke*¹; han tilføier: «Gud forlene hannem sin naade for Jesu skyld». Døde som kaptein 1 mai 1779 i *Christiania*.

¹ *Sørum kirkebog* mangler for aarene 1731–1758 inkl.

Som sin far, bedstefar og oldefar skulde Hans Michelet være officer og allerede som 11-aars gut blev han i 1750 korporal i 1ste Søndenfjeldske dragonregiment, i hvilket hans far dengang stod som kaptein. Den 6 octbr. 1754 blev han konfirmeret i Trøgstad kirke, og presten noterer at han kunde «De 4 Parter» i Forklaringen, var «stille og lærvillig». Aaret efter, 10 septbr. 1755, fik han sin bestalling som *fænrik* ved Enebak'ske kompani af samme regiment. Den 31 octbr. 1758 blev han karakteriseret *secondløjtnant* og fulgte samme aar sin far til Holsten med regimentet. Her blev de begge syge — Hans Michelet fik en knæk paa helbredden, der lagde ham i en tidlig grav — og blev sendt hjem i 1760.

Den 10 marts 1762 fik han udnævnelse til karakt. *premierløjtnant* i sit gamle regiment. General Sehested skriver i 1764, at Michelet «ifølge oberst Brockenhuus' sigende, under hvis feltregiment han var udkommandert, havde lagt sig efter sin tjeneste med særdeles flid og af mig er bekjendt at føre en smuk konduite». Under 1 jan. 1766 blev han virkelig *premierløjtnant* ved Hølandske eskadron, og i det følgende aars konduiteliste heder det at han var «af temmelig anseelse og levemaade, med god komportement i og udenfor tjenesten, uden tilbøielighed til drik og spil», samt — «kan vente arvemidler og bruger sit eget haar, ikke paryk».

Den 4 novbr. 1778 blev Hans Michelet karakteriseret *kaptein* ved dragonerne, men helbredden var da saa vaklende at han neppe vilde kunne gjøre tjeneste. Det gik ogsaa hurtig nedover. Endnu 23 marts 1779 blev han imidlertid bragt i forslag til *kapteinløjtnants* udnævnelse, da regimentschefen gjerne vilde se befordret «denne brave og værdige officer, som jeg formedelst hans habilité, gode konduite og udviste tjenesteiver har aarsag til at berømme». «Men», tilføier han, «for tiden er han meget svagelig baade paa legems og sjæls kræfter og kan umulig forestaa nogen tjeneste forinden hans forhaabentlig gode restitution».

Det var den almindelige mening at Hans Michelet havde udsigter til en glimrende militær karriere, rigt udrustet som han var og dertil usædvanlig legemlig benaadet fra naturens side. Dobbelt sørgeligt var det derfor at han i sine tidlige ungdomsaar ved overanstrengelse i tjenesten fik sin helbred ødelagt. Den ene læge efter den anden blev konsulert. Regimentschirurg Peter Christian Nelle i Ullensaker reiste jævnlig paa sygebesøg til ham og den svenskfødte stadsfysicus i Christiania Peter Sundius, som var anset for en dygtig læge, gav ved korrespondance saa gode raad, han formaaede, men Michelet kunde ikke komme til kræfter. Saa budsendte han Fredrik Fenniger i Enebak, en «medicus», som ikke havde *licentia practicandi* og derfor nærmest virkede som «klog kone», men havde faaet ry for sine heldige kure. Fenniger tog ham under behandling uden at ville have honorar, og det synes som patienten kom sig noget af den medicin han fik. Ved nytårstid 1779 blev Michelet dog igjen saa skrøbelig at han besluttede at lægge sig ind til behandling af dr. Sundius i Christiania. Her leiede han sig ind 28 jan. hos kjøbmand Ole Lund Strøm for en betaling af 2 rdl. ugen for kost og logi og fra marts med tillæg af 2 ort for kost til en tjener, og dr. Sundius tilsaa ham nu daglig. Det oplyses ikke hvori sygdommen egentlig bestod, men patientens kræfter svandt stadig mere hen og den 1 mai 1779 afgik kaptein Michelet ved døden. Kjøbmand Strøm sørgede for en standsmæssig begravelse 6 mai paa Christ kirkegaard.¹

¹ Dr. Sundius beregnede sig 50 rdl. i lægehonorar. Fenniger, som intet vilde have for sin behandling, blev tilstillet 30 rdl. «for medicamenter». Apotheker Maschmanns regning lød paa 10 rdl., og barber Jens Hofgreen, som i tre maaneder havde raget patienten, tilkom herfor 1 rdl. Strøms udlæg for begravelsen androg til vel 67 rdl.

Hans Michelet blev med kgl. bevilling af 28 febr. 1770 hjemmeviet 4 febr. 1771 paa Vestby i Enebak med *Anne Christine Deichman*, født 1741 i Fredrikstad og død under et besøg hos sin søster kammerraadinde Juel paa Vestby i Enebak, ved hvis kirke hun blev begravet 4 septbr. 1775. Hendes far, generalmajor *Peter Deichman* havde været en meget rig mand, men ved flot liv og mislykkede bergverkspekulationer ødelagde han alt, han eiede,¹ og hans hustru *Anna Grøn*, som havde modtaget en betydelig arv efter sine forældre, den rige købmand og trælasthandler *Tøger Eriksen Grøn* og *Margrethe Mogensdatter*, døde i ren fattigdom hos sin ældste datter kammerraadinde Juel.

General Deichmans far, biskop i Christiania Bartholomæus Deichman havde opnaaet arveligt rangadelskab, men hans efterslegt uddøde paa mandssiden allerede i 1799 med generalens bror oberst Wilhelm Deichman. Den tredie bror var kancelliraad Carl Deichman, død 1780 i Porsgrund, som testamenterte sin bogsamling til Christiania by, hvor den fremdeles danner den værdifulde grundstamme i «Deichmanske Bibliothek». Alle disse Deichman'er var smaa, livlige og hidsige mænd, vel udrustede og kundskabstørstige med særlig sproglige anlæg; de fleste satte ogsaa megen pris paa denne verdens materielle goder.

Af søskende, som blev gift, havde fru Michelet kun søsteren *Else Margrete Deichman*, der døde i 1815 som enke efter den rige godseier og trælasthandler, kammerraad *Helle Juel* paa Vestby i Enebak, og deres datter Maren Juel blev ved ægteskab i 1792 med generalveimester, oberstløjtnant *Lars Ingier* stammor til denne slekt paa Ljan.

Allerede i 1751, da han endnu var korporal, havde Hans Michelet ved skjøde dat. 28 aug. og thingl. 22 novbr. kjøbt halvparten af gaarden *Nordre Melnæs* paa Enebaknæsset af Karen Maria sal. Jacob Bierings enke for 225 rdl. Femten aar senere købte han ogsaa den anden halvdel samt odelen over hele gaarden ved skjøde, dat. 3 april og thingl. 4 juli 1766, fra Hans Holmsen Børter for 775 rdl. Hele *Nordre Melnæs* med odel og herlighed, som saaledes kom paa ialt 1000 rdl., havde en aarlig landskyld af 1 skippd. 5 lispd. korn og var anseet for en meget god eiendom. Omtrent samtidig kom Michelet ogsaa i besiddelse af gaarden *Nordre Skrammerud*, som havde været hans bedsteforældres gaard, idet han ved dom 11 juni 1765 blev kjendt odelsberettiget til at indløse denne for 150 rdl. fra den daværende eier Hans Andersen, af hvem han derefter fik skjøde udstedt 2 januar og thingl. 30 octbr. 1766.

Det havde været Michelets hensigt at slaa sig ned som gaardbruger paa *Nordre Melnæs* i Enebak, men det rørende forhold, som bestod mellem ham og faderen, bragte en forandring i denne plan. Den gamle oberstløjtnant, som over alt i verden elskede denne søn, maatte have ham mere i sin nærhed, og en dag tilbød han ham *brugen af Nordre Sæter* paa meget gunstige vilkaar. Om dette blev de ogsaa strax enige, og den 25 januar 1767 opsatte de en kontrakt sig imellem, hvorefter Hans Michelet strax skulde overtage *Nordre Sæter* til brug og bolig mod at svare paahvilende skatter og betale faderen 60 rdl. i aarlig afgift. Kontrakten skulde gjælde for tre aar ad gangen og fornyes, om Hans Michelet maatte ønske det.

¹ I [Dansk] personalhistorisk Tidsskrift bind 1 s. 65 flg. læses gravskriften fra hans kiste i Akers kirke. — Det Deichman'ske vaaben er et vertikalt delt skjold, hvis første felt er blaat med en gylden lilje, det andet gyldent med en blaa lilje.

OVERSIGT
over fru Anne Christine Michelet f. Deichmans forfædre.

<p style="text-align: center;"><i>Willum Dichman</i> handelsmand i Malmö 1571. Døde decbr. 1600. * <i>Birgitte</i>, død jan. 1608.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Evert Dichman</i> raadm. 1613, borgerm. 1627 i Malmö. Døde juni 1629. * <i>Maren Fechtel</i>, død 20 novbr. 1629, datter af borgermester <i>Jacob Fechtel</i>.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Willum Dichman</i> raadmand i Malmö 1639. Døde aug. 1648. * <i>Karina Pedersdtr.</i>, død marts 1649, dtr. af borgermester <i>Peder Bertelsen</i>.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Peter Deichman</i> født 1639, byfoged i Kjøbenhavn, begr. 22 decbr. 1684. * <i>Else Pedersdatter</i>, datter af kæmner <i>Peder Thuresen</i>.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Bartholomæus Deichman</i> * født 5. febr. 1671, død 17 april 1731. Biskop i Christiania, konferentsraad.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Peter Deichman</i> født 29 sept. 1703 i Viborg, død 11 octbr. 1766 i Christiania. Generalmajor. Deputeret i Det norske Krigsdirektorat.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Anne Christine Deichman</i> født 1741 i Fredrikstad, begr. 4 sept. 1775 i Enebak. * 4 febr. 1771 <i>Hans Michelet</i>. Kaptein.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Knut Pedersen</i> død 1569, slotsskriver, borgermester i Kjøbenhavn. * <i>Anna Wincke</i>, datter af byfoged <i>Hans Wincke</i> i Kjøbenhavn 1535.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Peder Knutsen</i> til Hallingstad foged paa Toten 1580. * <i>Gunhild Gyldenaar</i>, dtr. af <i>Mogens Haagensen</i> i Alsen, Jemtland, og <i>Magnhild Dyresdtr. Sevaldsen</i>.¹</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Hr. Mogens Pedersen</i> * 1621 f. 1584, død 1678, sogneprest til Onso. Provst i Borgesyssel.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Peder Pedersen</i> kjøbmand i Horsens 1600.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Peder Pedersen</i> født 7 mai 1608 i Horsens, borgermester i Kjøbenhavn, død 9 mai 1669. * 1636 <i>Margrethe Clausdatter</i>.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Anna Pedersdatter</i> * <i>Carl Rosenmeier</i> til Totterupholm, begravet 24 nov. 1670 i Kjøbenhavn; søn af <i>Henrik Hansen Rosenmeier</i>, begr. 18 aug. 1638 i Kjøbenhavn.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Else Rosenmeier</i> født 1671, død 1745.</p>	<p style="text-align: center;">* 1621 <i>Karen Michelsdatter</i>, dtr. af foged i Lier <i>Michel Nielsen</i> og <i>Margrethe Jensdatter</i>.</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Margrethe Mogensdatter</i> død 8 marts 1704 paa Moss. * <i>hr. Lauritz Lauritzen</i> sogneprest til Rygge, død 1686. Deres søn var uden tvil:</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Mogens Lauritzen</i> til Linderud by^s og raadstruskriver i Christiania, begr. 13 decbr. 1726. * 25 octbr. 1676 <i>Anne Bentsdtr.</i>, døbt 4 juli 1656 og begr. 16 sept. 1697, datter af købmand i Christiania <i>Bent Olsen</i> og <i>Dorthe Olsdtr.</i>¹</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><i>Margrethe Mogensdatter</i> døbt 9 april 1685, død 20 marts 1717. * 9 nov. 1706 <i>Tøger Eriksen Grøn</i>, f. 1682 i Jylland, begr. 27 sept. 1728. Handelsmand i Christiania.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">* 8 febr. 1730 <i>Anna Grøn</i> døbt 10 juni 1709, død 6 juni 1796.</p>
---	---	---

¹ Om slechterne *Gyldenaar*, *Sevaldsen*, *Wincke* og *Bentsen* se Finne-Grønn: «Oplysninger om familier i Oslo og det gamle Christiania», Norsk personalhist. Tidsskrift, 2. bind. — Oplysn. om *Dichman* er velvillig meddelt af stadsarkivar Isberg i Malmö.

Paa Nordre Sæter fik saaledes Hans Michelet sit eget hjem, medens han bortbygsløde baade Nordre Melnæs og Skrammerud og senere ogsaa $\frac{3}{4}$ parter eller 1 skippd. i gaarden *Olberg* i Askim sogn, som han ved skjøde dat. og thingl. 11 juli 1775 kjøbte af premierløjtnant Frantz Fredrik Hvidt for 500 rdl.

Til erhvervelse af disse eiendomme havde Michelet faaet fornøden pekuniær hjælp af sin far, men nogen delagtighed i arven efter ham fik han ikke, idet moderen blev siddende i uskiftet bo, og da dette omsider blev skiftet, var Hans Michelet afgaaet ved døden, og den ham tilkommende arvepart gik følgelig over til hans børn. Han har dog levet i gode økonomiske kaar og maa saaledes have været en duelig gaardbruger og forretningsmand.

Da Hans Michelets hustru Anne Christine Deichman var afgaaet ved døden i 1775 blev ved militære kommissærer skifte aabnet 20 februar 1776 paa regimentskvartermester Berghs kontor paa Børgen i Sørum og sluttedes 7 juni 1777 med et arveudlæg paa 361 rdl. 1 ort 18 $\frac{1}{2}$ sk. til hver af de to smaa børn, sønnerne Peter Christian og Jørgen Michelet.¹

Skifte efter kaptein Hans Michelet blev ligeledes foretaget af militære kommissærer og sluttedes 26 febr. 1781 paa Nordre Sæter.¹ Alt løsøre gik til auktion 22 juni, og det bedste blev kjøbt af fru oberstløjtnant Michelet paa Hersæter og hendes søster madame Sechman; denne sidste fik saaledes tilslaget paa «en graa med sorte spætter, paa listerne forgyldt fruentimmerslæde med rød klædes overfæld, føret med en bjørnefæld og derforuden en stor bjørneskinds underfæld, med hynder, tilhørende sæletøi, skrin og fuld behørighed» for 25 rdl. 2 ort. En «blaa mandsslæde med forgyldte lister, rød overfæld og hynde, og graabenskins underfæld» gik for 10 rdl. Et par pistoler med sølvbeslag kjøbte afdødes bror, løjtnant Jørgen Michelet for 10 rdl., og Helle Juel paa Vestby fik tilslaget paa «et par franske pistoler, flammede paa piberne», 8 rdl. Af garderoben kan nævnes Michelets røde mundेरingskjole med hvide opslag og hvid vest, som gik for 3 rdl. til vagtmester Hertenberg; derimod betalte løjtnant Jørgen Michelet hele 30 rdl. for «et sølvtræsset chabraque af fint rødt klæde med dobbelte sølvgaloner».

Saavidt det af det defekte skiftebrev kan sees havde Michelet haft en besætning af 23 melkekjør paa Nordre Sæter — de kom op i en pris af 6 til 8 rdl. stykket — 12 svin, 19 faar, 37 gjeder og en del gjæs; opgave over hesteholdet mangler. Han holdt et meget velforsynt hus med hensyn til lintøi, dækketøi og sengeudstyr, udmerkede gaardsredskaber og gode beholdninger af kornvarer etc.

Ialt indbragte løsøreauktionen 2080 rdl., gaardene Nordre Melnæs, Skrammerud og Olberg vurdertes efter indkjøbssummene tils. for 1650 rdl., og udlaante penge androg til 400 rdl., hvorved boets samlede aktiva gik op til 4130 rdl. Overfor dette kom gjeld og udgifter paa tils. 2757 rdl., hvoraf de 840 var en pantobligation paa Melnæs, 723 børnenes indestaende arv efter moderen, 241 resterende skatter etc. Den beholdne arv blev saaledes 1373 rdl., som blev delt mellem de efterlevende to sønner. I arv efter far og mor modtog disse derfor ialt 1048 rdl. hver.

Der er to ting ved dette skifte, som forøvrig fortjener særlig at nævnes: Det viste sig at kaptein Michelet ved sin død havde tilgode optjent gage fra aaret 1776 af med 398 rdl.

¹ Den originale skifteakt, som desværre befinder sig i en meget defekt forfatning, beror hos gaardbruger N. H. Michelet paa Sæter i Baastad

57 sk., saa det har fremdeles været vanskelig at faa fravristet den kgl. kasse, hvad officererne havde lovligt krav paa. For det andet: ved sin død stod kaptein Michelet tilrest med hele den kontraktmæssige forpagtningssum for Nordre Sæter lige fra aaret 1767, da han overtog gaarden, ialt 720 rdl., og denne store sum besluttede hans mor og søskende helt og holdent at slaa en streg over, — det er et tiltalende vidnesbyrd om det smukke, kjærlige forhold, som herskede mellem forældre og søskende, og det giver ogsaa udtryk for deres følelser ved tabet af den ædle unge mand, som havde været dem alle saa kjær.

Kaptein Hans Michelet og Anne Christine Deichman havde 3 børn, Johanne, Peter og Jørgen [7 a—7 c]:

7 a. ANNE JOHANNE SOPHIE MICHELET, født 25 januar 1772 paa Nordre Sæter i Baastad, blev «formedelst det slette føre og veiens korthed» døbt i Enebak kirke 4 febr. Johanne døde 16 mai 1772 paa Nordre Sæter.

7 b. PETER CHRISTIAN MICHELET, født 1 marts 1773 paa Nordre Sæter i Baastad, blev ved daaben 10 marts i Trøgstad kirke opkaldt efter begge sine bedstefædre.¹ Premierløjtnant; død 9 marts 1835 i Christiania som gaardbruger paa Nordre Sæter.

Ved faderens tidlige død kom Peter Michelet og hans yngre bror Jørgen i huset hos sin farbror og værge, den senere general Jørgen Michelet paa Solberg i Trøgstad, hvor de fik sin første opdragelse. Senere blev de sat i latinskolen i Christiania og boede da hos den lærde rektor Rosted, hvem de hyppig forskrækkede ved sit heftige og opbrusende sind — en arv fra den mødrene Deichman'ske slegt som særlig skulde blive den yngre bror Jørgen skjebnesvanger.

Den 9 juli 1790 blev Peter Michelet *fænrík à la suite* i Søndenfjeldske infanteriregiment og 31 mai 1793 virkelig fænrík. I samme regiment befordredes han 14 august 1795 til *secondløjtnant* ved 1ste gevorbne kompani og 16 mai 1800 til *premierløjtnant* ved det nationale kompani. Fra dette embede fik han efter ansøgning afsked 9 januar 1807 med 96 rdl. i aarlig pension.

Efter forældrene havde Michelet modtaget en arv paa 1048 rdl. og desuden tilfaldt ham efter bedsteforældrene og efter farmoderens søster madame Sechman, hvis boer blev skiftet efter hans fars død, i direkte arv henholdsvis 783 rdl. og 728 rdl. I det hele modtog Michelet saaledes en arvekapital paa 2559 rdl.

Ved farmoderens død fik han sammen med broderen Jørgen hver for en halvdel udlagt som aasæde gaarden Nordre Sæter paa 2 skippd. 8 lispd. korn i aarlig landskyld, og da Jørgen ved skjøde af 12 juli 1799 overdrog ham sin halvdel, blev Peter Michelet derved eier af hele *Nordre Sæter*. Denne gaard beboede og brugte han til sin død. Efter faderen overtog han ogsaa gaarden *Melnæs* i Enebak, men bortfæstede denne til leilænding.

Løjtnant Michelet indgik to gange ægteskab:

Gift 1ste gang 24de decbr. 1803 i Trøgstad med *Anne Cathrine Heide*, som var født 1 marts 1781 paa Kongerud i Trøgstad og døde 16 novbr. 1821 paa Nordre Sæter.

¹ Han kaldes senere Peter Christian Deichman Michelet, men fik ikke navnet *Deichman* ved daaben.

OVERSIGT
over fru Anne Cathrine Michelet f. Heides forfædre.

Hr. Clemens Pedersen, kantor i Oslo, død 1580 i høi alder.

Hr. Christen Clemensen
kannik i Oslo,
sogneprest til Ske, Bohuslen, 15[81] til 1622.
Døde i høi alder ca. 1630.
* Margrethe Nielsdatter.

Peder Johansen [Heide]
født 1580, død 1 octbr. 1623. Raadmand i Christiania.
* Margrethe Christensdatter.

Hr. Clemens Christensen
sogneprest til Strøm, Odalen, fra 1610 til 1658.

Hr. Anders Heide
født 1618, død 1682.

* Margrethe Clemensdatter
født 1629, begravet 28 juni 1712.

Sogneprest til Strøm, Odalen, fra 1658.

Hans Andersen Heide
født 1664 i Strøm, død 6 mai 1706 i Nannestad.
Foged i Øvre Romerike.
* 3 marts 1700 Maren Dorph, søster af biskop Niels Dorph
og datter af sogneprest til Beitstaden hr. Ole Olsen Dorph
og Marthe Karine Nielsdtr. [dtr. af handelsm. i Larvik Niels Pedersen
og Maren Eriksdtr. Grønvold].

Hans Hansen Heide
døbt 23 jan. 1707 i Nannestad, begr. 25 jan. 1766 i Fet.
Gaardbruger paa Berger i Eidsvold.
* 10 aug. 1730 Cathrine Hedvig Blichfeldt, f. 1710 i Stange,
død 7 januar 1793 i Eidsvold. Dtr. af løjtnant Christian Blichfeldt og Maren Høeg.

Niels Dorph Heide
døbt 13 april 1738 i Eidsvold, begr. 17 marts 1789 i Trøgstad.
Lensmand i Trøgstad.
* 22 febr. 1770 Christiane Cathrine Rested, døbt 24 febr. 1746 i Skjeberg,
død 22 octbr. 1826 i Trøgstad. Dtr. af brugsfoged Christian Rested og Ellen Marie Wexelsen.

Anne Cathrine Heide
født 1 marts 1781 i Trøgstad, hvor død 16 nov. 1821.
* 24 dec. 1803 Peter Christian Michelet, premierløjtnant.

Hendes forældre var daværende vagtmester, senere lensmand *Niels Dorph Heide* paa Kongerud og *Christiane Cathrine Rested*.

Gift 2den gang 4 novbr. 1823 i Trøgstad med *Kirsti Thoresdatter Flaatten*, der var døbt 1 januar 1788 sammesteds og døde 24 marts 1850 paa Sæter; datter af gaardbruger *Thore Hansen Flaatten* og *Ambjørg Olsdatter*.

Ved det skifte¹, som aabnedes 4 decbr. 1821 og sluttedes 2 aug. 1823 efter Michelets 1ste hustrus død, blev Nordre Sæter vurderet til 2700 spd., og det anføres at gaarden var af meget god bonitet og jordveien af stor udstrækning med god udmark, hvorimod skogen ikke var betydelig, men dog tilstrækkelig til gaardens fornødenhed; desuden laa der 3 pladser under eiendommen. Melnæs, som havde en skyld af 1 skippd. 5 lispd. korn aarlig og blev loddebrugt af opsidderen Hans Johannesen, værdsattes til 1800 spd.

Besætningen paa Nordre Sæter bestod af 3 hester, 16 kjør, 4 oxer og kviger, 19 faar og 5 svin; 16 gjæs og 10 høns. Af hestene var to værd sine 28 spd. stykket, et føl 14 og to alderstegne blakker 7 og 9 spd. Kjørene vurderes til 5 à 10 spd. stykket med en gennemsnitspris af 8 spd. De anføres ved sine respektive navne, af hvilke «Peteranne» tydeligvis er den hæderfulde opkaldelse af Michelet og frue, medens «Heide», som ventelig kunde været en efter svigerfar lensmand opkaldt ox, maa qva femininum opfattes som et kollektivt æreminde for fruens frugtbare familie. Prisen for et faar var dengang 6 ort, medens et par gjæs med en gasse kostede sine 2 spd.

Størsteparten af boets løsøre gik til auktion 28 decbr. 1821 og indbragte 560 spd. Alt ialt androg aktiverne til 5764 spd. Herfra gik gjeld og udgifter paa 1027 spd., hvoraf de 475 var pantobligationer i Sæter og Melnæs. Der blev saaledes i behold 4737 spd., hvoraf enkemanden tilkom halvparten eller 2368¹/₂ spd.; den anden halvdel blev efter fradrag af 1 % skatten delt mellem hans fire sønner, som derved tilfaldt 586 spd. hver i morsarv. Da sønnen Niels døde ugift i 1830, gik den ham tilfaldne arvepart tilbage til faderen.

Løjtnant Michelet udløste af boet baade gaarden Nordre Sæter og Melnæs for taxtsummen, henholdsvis 2700 og 1800 spd. Medens Melnæs fremdeles blev bortsat til leilending for 50 spd. i aarlig afgift, vedblev han som gaardbruger paa Nordre Sæter og nedlagde her et meget dygtig arbeide. Han havde saaledes allerede dengang aabent øie for den romerik'ske rødkolle-races fortrin og lagde sig efterhaanden udelukkende efter saadanne kjør.

For at skaffe sine sønner bedre undervisning, end der dengang var adgang til i bygden, sendte han dem efter tur til klokker Jensen paa Hoel i Enebak, som var anset for en dygtig lærer, og hos ham fik de lærdom, kost og logi for 40 spd. aaret.

Skifte i Peter Michelets dødsbo² blev aabnet 12 marts 1835 og sluttedes 29 septbr. 1836. Ved dette blev Nordre Sæter værdsat til 4000 spd., hvoraf de 500 spd. faldt paa husbygningerne, og det halve løsøre til 786 spd. Boets samlede aktiver gik op i 6386¹/₂ spd., som med fradrag af gjeld og udgifter paa 836 spd. gav 5550¹/₂ spd. i beholden arv. Heraf tilkom enken Kirsti Thoresdatter halvdelen eller 2775 spd. 1 mk., og Michelets gjenlevende børn, fire sønner og en datter, modtog saaledes henholdsvis i brorlod og søsterlod hver godt og vel 618 spd. og 306 spd.

¹ Skifteprotokol nr. 12 fol. 31 for Heggen og Frøland. Stiftsarkiverne i Christiania.

² Skifteprotokol nr. 13 fol. 420 for Heggen og Frøland. Stiftsarkiverne i Christiania.

Ved kjøbekontrakt af 12 december 1835 vedtog Michelets ældste søn, *Hans Christian Michelet* at overtage Nordre Sæter efter faderen for taxtsummen 4000 spd. og fik ogsaa gaarden udlagt ved skjøde thl. 17 octbr. 1836, men kort efter solgte han de $\frac{9}{10}$ 'dele af gaarden til sin stedmor Kirsti Thoresdatter. I denne anledning blev en skylddelingsforretning paa Nordre Sæter afholdt 3 novbr. 1836, hvorved den parcel, Hans Christian Michelet forbeholdt sig, nemlig pladsen Braanen, blev særskilt skyldsæt for 4 lispd. $28\frac{4}{5}$ mk.; Nordre Sæter fik saaledes en tilbageværende skyld af 2 skippd. 3 lispd. $7\frac{1}{5}$ mk., og for en sum af 3600 spd. overtog Kirsti denne gaard ved skjøde dat. 3 decbr. og thl. 5 decbr. 1836.

Løitnant Peter Michelet havde i 1ste ægteskab med Anne Cathrine Heide 5 sønner og 1 datter, af hvilke to sønner og datteren døde i tidlig alder, og i 2det ægteskab med Kirsti Thoresdatter 1 søn og 1 datter; ialt otte børn [8 a—8 h]:

- 8 a. HANS CHRISTIAN MICHELET, født 1 jan. 1804 paa Nordre Sæter i Baastad, døde 3 mai 1890 paa Sandaker, Vestre Aker; begravet paa Østre gravlund. Jordbruger.

Hans Michelet var en kort tid i snedkerlære i Christiania, giftede sig i 19-aarsalderen og boede da en tid hjemme hos faderen paa Nordre Sæter, men flyttede i 1824 til Enebak. Her havde han i mange aar sit hjem paa pladsen Braaten under gaarden Søndre Teig og købte af sin far halvparten af gaarden Melnæs for 1000 spd. ved skjøde af 4 juli 1827, men skilte sig senere igjen af med denne. Paa skiftet efter faderen overtog han, som tidligere nævnt, Nordre Sæter for 4000 spd. og købte ved skjøde af 3 decbr. 1836 fra oberstløitnant N. C. Hals for 600 spd. de 10 lispd. skyld i denne gaard, som tidligere havde tilhørt Trøgstad kirke. Umiddelbart derefter solgte han imidlertid ved skjøde af 3 decbr., thingl. 5 decbr. 1836 de $\frac{9}{10}$ i Nordre Sæter til sin stedmor for 3600 spd. og beholdt kun pladsen Braanen tilbage. Med denne blev han heller ikke siddende længe. Ved skjøde af 9 oktbr., thingl. 17 octbr. 1837 solgte han Braanen for 220 spd. til Christian Arnesen Støttum og var da allerede aaret i forveien flyttet til Trøgstad og havde faaet bopæl paa Nordre Sæter. Da datteren Anne giftede sig i 1854 tog hun forældrene til sig, og hos hende døde Michelets hustru paa Evenby i 1870, hvorefter Michelet flyttede til Christiania. Senere var han paa sin svigersøn Berger Bergs eiendom, gaarden Dal i Nittedalen, og da denne blev solgt flyttede han igjen til Christiania; sine sidste aar levede han i Ringstads pleiehjem paa Sandaker og her afgik han ved døden i 1890 i den høie alder af 86 aar.

Gift 26 octbr. 1822 i Trøgstad med *Christine Thorersdatter Sæter*, som var døbt 24 novbr. 1799 i Enebak og døde 16 septbr. 1870 paa Evenby i Trøgstad; datter af *Thorer Christensen Sæter* og *Thora Christophersdatter*. Ni børn [9 a—9 i]:

- 9 a. KAREN MICHELET, født 7 april 1824 paa Nordre Sæter i Baastad, døde 30 april 1824 paa Braaten i Enebak.
- 9 b. CHRISTIAN MICHELET, født 9 marts 1825 paa Braaten i Enebak, blev sjømand i udenrigsk søfart og skal være død ugift omkring 1863.
- 9 c. NIELS MICHELET, født 27 decbr. 1827 paa Braaten i Enebak, kom tidlig tilsjøs og gik i hollandsk tjeneste i Indien, hvor han skal være død ugift omkring 1870.

- 9d. THEODOR MICHELET, født 6 april 1831 paa Braaten i Enebak, var bryggearbejder i Christiania, hvor han døde 26 octbr. 1872 *propria manu*; ugift.
- 9e. ANNE MICHELET, født 1 febr. 1823 paa Braaten i Enebak, døde 4 mai 1900 paa pladsen Engen under Vestre Nitberg i Skedsmo.
 Gift 5 jan. 1854 i Trøgstad med *Andreas Hovelsen*, født 30 decbr. 1824 paa Dalen i Enebak og død 6 mai 1891 paa pladsen Gladbak under Østre Nitberg i Skedsmo; søn af *Marie Amundsdatter* og *Hovel Johansen Monsrud*.
- Hovelsen var husmand først under Bjørnestad i Baastad og saa paa pladsen Evenby under Langset i Trøgstad og flyttede derfra i 1874 til Lillestrøm, hvor han siden var arbejdsmand. I Trøgstad fødtes fire sønner, af hvilke Martin og Christian drog til Amerika, Hans Peter er bosat paa Lillestrøm og Cyprian Andresen paa Løkenbakken i Skedsmo.
- 9f. KAREN MICHELET, født 11 jan. 1829 paa Braaten i Enebak, var i mangfoldige aar ved Søstrene Larsens spiseforretning i Christiania og døde her paa Balkeby 24 decbr. 1905; ugift.
- 9g. ANDREAS MICHELET, født 2 octbr. 1833 paa Braaten i Enebak, gik i ung alder til sjøs, fôr som matros og har været uspurgt siden 1861.
- 9h. THORA MICHELET, født 4 juni 1836 paa Nordre Sæter i Trøgstad, døde 6 jan. 1918 paa Nysten i Oppegaard, ugift.
- 9i. DOROTHEA MICHELET, født 1 novbr. 1839 paa Nordre Sæter, døde 2 juni 1909 i Christiania.

Gift 20 april 1874 i Gamle Aker med *Berger Hellesen Berg*, som var født 26 decbr. 1833 i Høland og døde 10 febr. 1911 i Christiania; søn af gaardbruger *Helle Tollefsen Bergsjø* og *Mari Christiansdatter Enger*. Som ganske ung kom Berger Berg til Christiania for at gaa til handelen. Han fik butikpost hos kjøbmand Gulowsen og boede i huset hos ham ganske som medlem af familien; til de fleste af sin principals døtre var han fadder, deriblandt til den senere kjendte sangerinde fru Lona Gyldenchrone.

Da Bergs eneste søster Marthe Marie blev gift med fru Gulowsens bror, Nils Gabrielsen, stiftede svogrene firmaet Berg & Gabrielsen, som i mange aar drev bondehandel i Lybeckergaden, hvor særlig bønder fra Smaalene og Hadeland fik logi og staldrum for sine heste, naar de kom kjørende den lange vei til byen for at omsætte sine produkter i kjøbmandsvarer. I begyndelsen af 1870-aarene udtraadte Berg af firmaet og kjøbte gaarden Dal i Nittedalen, som han brugte i nogle aar, men flyttede saa af hensyn til børnenes skolegang atter til Christiania og var siden bosat her.

Som yngre led Berg af et hjerteonde, hvorfor han efter lægens raad foretog flere udenlandsreiser. Han var blandt de faa, der dengang reiste som turist i Norge. For musik og theater var Berg en levende interessert mand, med et lyst humør og fortrinlig hukommelse, hvorfor det altid var en fornøielse at høre hans fortællinger fra den tid Christiania var en smaaby, da folk drog til Uranienborgskogen for at høre gjøken og

borgerne havde sine løkker i Pilestrædet. Af Berg og hustrus syv børn er det ældste, Augusta, født 1865 i Grønlands menighed, lærerinde ved Ragna Nielsens skole, og Ingeborg, født 1870, gift med direktør for Norsk Musikforlag Olaf Sørby.

8 b. JØRGEN MICHELET, født 12 juni 1805 paa Nordre Sæter i Baastad, døde 25 febr. 1874 som husmand paa Dal under Holt i Enebak. Han kom i lære hos garvermester Schou i Christiania og flyttede i 1828 til Melnæs i Enebak, i hvilken gaard faderen overdrog ham en halvpart, men denne solgte han igjen i 1831 ved skjøde af 31 decbr. til Lars Gulliksen og flyttede til pladsen Skrædderstad under gaarden Søndre Ødeby i Enebak. Heller ikke her fandt han blivende sted, men flyttede i 1835 til Taajet under Ulsrud og i 1839 til pladsen Langerud under Bøler for sluttelig at ende sine dage som husmand paa Dal under gaarden Holt i samme prestegjeld.

Gift 1 aug. 1829 i Enebak med *Inger Bergersdatter Teig*, døbt 24 febr. 1805 i Enebak, hvor hun døde 9 decbr. 1884 paa Gulhaug; datter af *Berger Olsen Mungerud* og *Margrethe Hansdatter*. Syv børn [9 a—9 g]:

9 a. ANNE CATHRINE MICHELET, født 13 septbr. 1829 paa Melnæs i Enebak, hvor hun døde 19 octbr. 1900.

Gift 24 decbr. 1860 i Enebak med arbeider *Anton Andersen Gulhaug*, født 12 febr. 1823 i Aas og død 29 novbr. 1898 paa Tomta, Veng, i Enebak; søn af gaardbruger *Anders Larsen Tokerud* af Kraakstad og *Kristine Svendsdatter*.

9 b. BERGER MICHELET, født 24 juni 1832 paa Skrædderstad i Enebak; vognmandskarl i Christiania, døde 7 decbr. 1897 paa byens sygehus; ugift.

9 c. CHRISTIAN MICHELET, født 26 octbr. 1834 paa Bøler i Enebak, hvor han døde 20 mai 1836 paa Taajet under Ulsrud.

9 d. CHRISTIAN MICHELET, født 1 mai 1837 paa Taajet under Ulsrud i Enebak og døde 1 aug. 1837 sammesteds.

9 e. KAREN MICHELET, født 8 april 1840 paa Langerud under Bøler i Enebak, hvor hun opholder sig paa Ubberud pleiehjem; ugift.

9 f. HANS JØRGEN MICHELET, født 24 januar 1844 paa Langerud under Bøler i Enebak, levede som husmand paa Dal under Holt, senere paa Ringnes under Østenbøl og tilslut paa Nygaard under Ulsrud i Enebak; han døde 18 decbr. 1917 paa Ubberud pleiehjem sammesteds.

Gift 17de mai 1875 i Enebak med *Marthe Andersdatter*, født 20 aug. 1848 paa pladsen Titut under Torshov i Enebak og død 26 april 1916 paa Ringnes; datter af husmand *Anders Halvorsen* og *Birthe Pedersdatter*. Sex børn [10 a—10 f]:

10 a. JOSEFINE AUGUSTA MICHELET, født 25 jan. 1876 paa Ringnes i Enebak, hvor hun døde 1 febr. 1890.

- 10 b. OTTO HANSEN MICHELET, født 26 octbr. 1877 paa Ringnes i Enebak, var en tid ved vognmandsforretning i Christiania, men emigrerte i 1902 til Amerika, hvor han er bosat i North Portal i Saskatchewan, Canada. Han kalder sig O. H. Nygaard og blev gift derover med en pige fra Christiania.
- 10 c. MARTIN BERNHARD HANSEN MICHELET, født 14 aug. 1879 paa Ringnes i Enebak. Var en tid i tjeneste paa Høvik og drog 1900 til Amerika, hvor han er farmer i Brandt, Syd-Dakota. Han kalder sig M. B. Nygaard og er gift derover.
- 10 d. PAULINE MICHELET, født 18 april 1882 paa Ringnes i Enebak, hvor hun døde 29 febr. 1884.
- 10 e. MINA KRISTINE MICHELET, født 13 novbr. 1885 paa Ringnes i Enebak, hvor hun for tiden har ophold paa Ubberrud pleiehjem.
- 10 f. JOHAN HANSEN MICHELET, født 31 decbr. 1891 paa Ringnes i Enebak, hvor han døde 19 jan. 1892.
- 9 g. MARTIN JØRGENSEN MICHELET, født 11 octbr. 1850 paa Holteie i Enebak; arbejder og indsidder paa Dal under gaarden Holt og senere paa Nordrehaug under Ringstad sammesteds, hvor han døde 27 mai 1883.
 Gift 16 august 1871 i Enebak med *Johanne Olsdatter*, født 3 aug. 1843 paa Østby i Baastad og død 19 mai 1874 paa Nordrehaug i Enebak; datter af gaardbruger *Ole Jacobsen Langholen* i Baastad og *Mette Olsdatter*. Et barn [10]:
10. HANS KRISTIAN MARTINSEN MICHELET, født 25 septbr. 1871 paa Dal under Holt i Enebak, lever som farmer i Amerika.
- 8 c. DOROTHEA ELISABETH MICHELET, født 9 jan. 1807 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor hun døde 5 marts 1816.
- 8 d. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 7 jan. 1809 paa Nordre Sæter i Baastad, blev sat i snedkerlære i Christiania og arbejdede her som svend til 1835, hvorefter han opholdt sig hjemme i Trøgstad. Herfra flyttede han 18 octbr. 1836 til Fredrikshald «for at drive profession som snedkermester i eget hus paa Busterud». Den 3 juli 1855 flyttede Fredrik Michelet til Enebak, hvor han i nogle aar drev snedkerverksted og forarbejdede møbler, drog derefter til Amerika og afgik her ved døden omkring 1870.
 Gift 26 decbr. 1836 i Fredrikstad med *Lene Brandt*, født 30 septbr. 1817 sammesteds og død 19 april 1863 paa Opsal i Enebak; datter af hører *Hans Christiansen Brandt* og *Birthe Marie Olsdatter*. Et barn [9]:
9. FREDRIKKE CHRISTIANE MICHELET, født 30 marts 1839 paa Sørhalden, Fredrikshald, døde omkring 1900 i Chicago.
 Gift 23 jan. 1859 i Enebak med skrædder paa Vestby *Joachim Heinrich Adolph Schwarke*, født 2 december 1838 i Polzin i pommersk Lauenburg og søn af *Johan Heinrich Schwarke*. Familien flyttede fra Christiania til Chicago i 1866.

- 8 e. NIELS DORPH MICHELET, født 15 septbr. 1810 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor han døde 26 octbr. 1810.
- 8 f. NIELS CHRISTIAN MICHELET, født 7 jan. 1812 paa Nordre Sæter i Baastad, blev konfirmeret 26 septbr. 1826 «med meget gode kundskaber» og døde 14 jan. 1830 sam- mesteds.
- 8 g. ANNE KRISTINE MICHELET, af faderens 2det ægteskab, født 8 septbr. 1824 paa Nordre Sæter i Baastad, døde 11 decbr. 1908 paa Jaer i Enebak.
 Gift 10 septbr. 1851 i Enebak med *Jens Peter Mørk*, født 9 febr. 1831 i Blaker i Urskog, søn af gaardbruger *Peter Christensen Mørk* og *Anne Kirstine Jørgensdatter*. Mørk var gaardbruger paa By i Enebak og landhandler ved Jølsen Tændstikfabrik og sad længe i ganske stor virksomhed, men lod sig skyve med paa for mange foretagender, tabte oversigten og mistede hvad han eiede. Han drog sluttelig til Amerika og døde 21 mai 1904 i Wisconsin.
- 8 h. PETER MICHELET, født 20 febr. 1827 paa Nordre Sæter i Baastad, døde der 7 octbr. 1902. Efter moderen kom han i besiddelse af hendes ^{2/3}-part i Nordre Sæter, og ved skjøde dat. 30 octbr. og thingl. 8 decbr. 1869 afkjøbte han sin søster og svoger Mørk deres trediepart i samme gaard for 200 spd., hvorved han blev eier af hele Nordre Sæter. Ved skjøde dat. 30 octbr., thingl. 8 decbr. 1869 kjøbte Michelet for 200 spd. sin svoger Jens Mørks eiende anpart i garden Vestre Melnæs i Enebak, gaards-nr. 34, brugs-nr. 4, ved delingsforretning 28 decbr. 1868 skyldsats til 1 ort 16 skill. Det var en skogeien- dom, som senere har fulgt familien. Michelet var en meget dygtig gaardbruger og en mand med borgersind og mange interesser, hvorfor han var en i kommunen vel benyttet og afholdt mand.
 Gift 27 april 1851 i Trøgstad med *Karen Thoresdatter Ulsrud*, født 16 juni 1827 i Enebak og død 1 aug. 1889 paa Nordre Sæter; datter af gaardbruger *Thore Christensen Ulsrud* og *Rønnaug Finsdatter*. Otte børn [9 a—9 h]:
- 9 a. PETER CHRISTIAN MICHELET, født 22 juli 1851 paa Nordre Sæter i Baastad, var fra 1904 jordbruger paa Prinseholen under garden Mellem Teig i Enebak og døde der 18 febr. 1916, begravet 1 marts i Trøgstad. Uden børn.
 Gift 21 april 1904 i Enebak med *Kristine Hansen*, født 21 april 1849 paa Nordli i Baastad, bosat paa Prinseholen; datter af jordbruger *Hans Gulbrandsen Aaserud* og *Marie Amundsatter Nyengen*, Eidsberg. Kristine var tidligere gift 13 marts 1872 i Enebak med gaardbruger Hans Jacobsen Teig, født 24 febr. 1833 paa Mellem Teig i samme prestegjeld og død der 28 febr. 1895.
- 9 b. RANDINE MICHELET, født 13 octbr. 1853 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor hun døde 28 marts 1895 paa garden Fjøs.
 Gift 1 febr. 1881 i Baastad med gaardbruger *Hans Hansen Fjøs*, født 3 jan. 1834 paa Fjøs og død der 18 april 1890; søn af gaardbruger *Hans Finsen Fjøs* og *Annechen Hansdatter*.

- 9 c. KAROLINE AMALIE MICHELET, født 7 aug. 1855 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor hun døde 24 octbr. 1861.
- 9 d. NIELS HAGBART MICHELET, født 11 marts 1860 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor han døde 24 octbr. 1861.
- 9 e. THEA MICHELET, født 6 octbr. 1862 paa Nordre Sæter i Baastad, hvor hun døde 2 juni 1916; ugift.
- 9 f. NIELS HAGBART MICHELET, født 19 novbr. 1864 paa Nordre Sæter i Baastad, overtog denne gaaard ved beslutning i skiftesamling i faderens dødsbo 25 novbr. 1902, overensstemmende med det i samlingen fremlagte udkast til kjøbekontrakt, for 16 000 kr. Uden afgang i kjøbesummen blev, i henhold til udkastet, de af Hagbart Michelets hjemmenværende søskende, som maatte ønske at blive boende paa Nordre Sæter, forbeholdt ret til to værelser i hovedbygningen. I salget medfulgte besætning, gaardsredskab, indbo og avling, værdsat til 4241 kr. Skjødet blev udstedt 8 octbr. og thinglyst 15 octbr. 1903. Ved skjøde af samme dag, thingl. 21 octbr. 1903, overtog Michelet ogsaa den faderen tidligere tilhørende anpart af Vestre Melnæs i Enebak for 2000 kr. — Michelet er en i kommunen adskillig benyttet mand.
- Gift 28 decbr. 1904 i Baastad med *Johanne Fjøs*, født 20 jan. 1874 i Baastad; datter af gaardbruger *Frantz Hansen Fjøs* og *Nicoline Johansen*. Tre børn [10 a—10 c]:
- 10 a. MAGNHILD KRISTINE MICHELET, født 9 mai 1905 paa Nordre Sæter i Baastad.
- 10 b. PAUL FREDRIK MICHELET, født 9 septbr. 1906 paa Nordre Sæter i Baastad.
- 10 c. HANNA MARIE MICHELET, født 29 mai 1908 paa Nordre Sæter i Baastad.
- 9 g. MINA CONSTANCE MICHELET, født 21 febr. 1868 paa Nordre Sæter i Baastad.
- Gift 28 juni 1907 i Trøgstad med *Theodor Lund*, født 1 juli 1868 sammesteds, gaardbruger paa Rød i Baastad fra 1896; søn af gaardbruger *Johan Arnesen Lund* og *Gunhild Evensen*.
- 9 h. CARL BERNHARD MICHELET, født 25 januar 1871 paa Nordre Sæter i Baastad. I 1887 blev Carl Michelet maskinfører ved Vestfossen cellulosefabrik, i 1899 ved Gjøvik cellulosefabrik og i 1902 materialforvalter ved Fladeby gaard. Fra 1903 til 1906 var han derefter landhandler paa Mellemsæter i Baastad og gik saa ind i Christiania Sporveisselskab, hvor han har gennemgaaet graderne og siden 1917 har været kontrollør.
- Gift 26 aug. 1898 i Baastad med *Mathea Johanne Torp*, født 23 marts 1869 sammesteds; datter af gaardbruger *Johan Eriksen Torp* og *Marie Røbringen*. Tre børn [10 a—10 c]:
- 10 a. KARI MILDRID MICHELET, født 20 octbr. 1898 paa Fossesholm i Øvre Eker.
- 10 b. INGRID MARIE MICHELET, født 12 octbr. 1902 paa Fladeby i Enebak.
- 10 c. ASLAUG MICHELET, født 28 marts 1906 paa Solvang i Baastad.

OVERSIGT

over den i det foregaaende omhandlede gren af slekten i Baastad og Enebak
forsaavidt angaar dens gifte mandlige medlemmer
og nulevende mandlige descendens.

Jacques Michelet

født ca. 1550, død 1610 i Metz. Korpsintendant; s. 12. * *Suzanne Joly*, s. 12.

Paul Michelet

født 1585, bosat i Metz; s. 12. * 1613 *Anne Pillon*, s. 12.

Paul Michelet

født 1617 i Metz; død 1660 i Smaalenene.

Major i Oplandske regiment; s. 12. * ca. 1647 *Karen Michelsdatter*, s. 34.

Hans Michelet

født 1650 i Furnes, død 1716 i Høland.

Kaptein ved 2. Søndenfj. dragonregiment; s. 41. * 1696 *Bartha Rasmusdtr. Brandt*, s. 47.

Christian Fredrik Michelet

født 1697 i Høland, død 1769 i Trøgstad.

Oberstløjtnant ved 1. Søndenfj. dragonregiment; s. 50. * 1737 *Johanne Christiane Augusta Holst*, s. 59.

Hans Michelet

født 1739 i Sørum, død 1779 i Christiania.

Kaptein ved 1. Søndenfj. dragonregiment; s. 67. * 1771 *Anne Christine Deichman*, s. 69.

Peter Christian Michelet

født 1773 i Baastad, død 1835 i Christiania.

Premierløjtnant ved Søndenfj. inf.reg.; gaardbruger paa Nordre Sæter i Baastad; s. 72.

* 1) 1803 *Anne Cathrine Heide*, s. 72. * 2) 1823 *Kirsti Thoresdtr. Flaatten*, s. 74.

<i>Hans Michelet</i> født 1804 i Baastad, død 1890 i Vestre Aker. Jordbruger i Enebak; s. 75. * 1822 <i>Christine Thoresdtr.</i>	<i>Jørgen Michelet</i> født 1805 i Baastad, død 1874 i Enebak. Husmand; s. 77. * 1829 <i>Inger Bergersdtr.</i>	<i>Fredrik Michelet</i> født 1809 i Baastad. Snedker i Enebak. Død i Amerika. * 1836 <i>Lene Brandt</i> ; s. 78.	<i>Peter Michelet</i> født 1827 i Baastad, hvor han døde 1902; s. 79. Gaardbruger paa N. Sæter. * 1851 <i>Karen Thoresdtr.</i>
<i>Hans Michelet</i> født 1844 i Enebak, hvor død 1917. Husmand, s. 77. * 1875 <i>Marthe Andersdtr.</i>	<i>Martin Michelet</i> født 1850 i Enebak, hvor død 1883. Arbejder, s. 78. * 1871 <i>Johanne Olsdtr.</i>	<i>Peter Michelet</i> født 1851 i Baastad, død 1916 i Enebak. Jordbruger paa Prinsesholen. * 1904 <i>Kristine Hansen</i> ; s. 79.	<i>Hagbart Michelet</i> født 1864 i Baastad. Gaardbruger paa N. Sæter. * 1904 <i>Johanne Fjøs</i> ; s. 80.
<i>Otto Michelet</i> født 1877. Bosat i Canada.	<i>Martin B Michelet</i> født 1879. Farmer i Dakota.	<i>Hans Kristian Michelet</i> født 1871. Farmer i Amerika; s. 78.	<i>Carl Michelet</i> født 1871 i Baastad. Sporvejs- kontrollør i Christiania. * 1898 <i>Mathea Johanne Torp</i> ; s. 80.
		<i>Paul Fredrik Michelet</i> født 1906 i Baastad; s. 80.	

7c. JØRGEN MICHELET, født 12 mai 1774 paa Nordre Sæter i Baastad, blev ved hjemmedaaben, bekræftet i Trøgstad kirke 19 juni, opkaldt efter sin oldefar, Jørgen Holst paa Hersæter. Secondløjtnant i dansk tjeneste; antagelig død i 1820-aarene i Holsten.

Allerede i femaarsalderen forældreløs blev Jørgen Michelet og hans et aar ældre bror Peter i 1779 optaget i huset hos sin farbror, den senere general Jørgen Michelet paa Solberg i Trøgstad, hvor han fik sin første opdragelse. Derefter kom han i Christiania Kathedralskole og boede i sin tid hos rektor Rosted, som han mangen gang bragte til fortvilelsens rand ved sin ustyrlige heftighed. Hans absolute uvilje til at lægge noget som helst baand paa sine lyster bragte ham efterhaanden gennem mangehaande viderværdigheder til fuldstændigt havari, saa meget beklageligere fordi han var et fra naturens haand meget vel udrustet menneske.

Den 1 juli 1790 blev han elev af Den matematiske skole, som Krigsskolen dengang kaldtes. Her opførte han sig daarlig, søgte slet selskab og hørte med til den kreds af kadetter, hvis navne stadig kom i straffejournalerne. Kompanichefen, daværende kaptein Diderik Hegermann lod det ikke mangle paa formaninger og advarsler, men intet hjælp, og tilslut blev bægret fuldt: Michelet fik afsked fra Krigsskolen 30 april 1794, og samme dag meddelte skolens direktør ham efter begjæring følgende attest: «Korporal Jørgen Michelet af det Nordenfjeldske infanteriregiment har som elev $3\frac{3}{4}$ aar været antagen ved Den kgl. militære matematiske skole. I denne tid har han for det meste været syg, vist ingen flid og ingen god konduite».

Hermed var adgangen til at blive officer ad ordinær vei stængt, og Michelet var dertil i den uheldige situation at have forødet hver smule af den ikke ubetydelige arvekapital, som var tilfaldt ham, ialt 2559 rdl. Under sin skoletid var han imidlertid blevet korporal ved Nordenfjeldske infanteriregiment i 1792 og fik da følgende testimonium: «Skriver en læselig haand og rene bogstaver; regner temmelig godt reguladetri». Denne korporalsstilling havde han alene at falde tilbage paa, og her indtraadte han nu i aktiv tjeneste og synes til en begyndelse at have taget sig sammen og gjort sine sager upaa-klagelig; idet han i 1795 blev forfremmet til *sergeant*. Noget senere har han vel saa forløbet sig igjen og gjort sin stilling uholdbar, for i 1797 erholdt han afsked fra krigstjenesten og blev tilstaaet *fænriks karakter*. Nu vilde han prøve den sjømilitære vei og gik tilsjøs i udenrigs fart for at skaffe sig «den fornødne befarenhed». I 1800 vendte han hjem igjen og var saa heldig at blive *volontær* paa blokskibet «Jylland» og komme med i slaget paa Kjøbenhavns rhed 2den april 1801. Da flaadens mandskaber dagen efter slaget paraderte for kronprinsen, den senere kong Fredrik VI, vil traditionen vide at han blev opmærksom paa Michelet som en særlig vakker og staut karl og kaldte ham frem af geledet, og da han fik høre hans navn spurgte kronprinsen om han var i familie med den Michelet, som han efter kampen ved Kvistrum bro havde foræret en gulddaase for udvist tapperhed. Ja, det var hans farbror og pleiefar [den senere general Jørgen Michelet]! Kronprinsen undersøgte da nærmere hans forhold og foranledigede at Michelet blev ansat som *underofficer* ved 3die musketerkompani af Dronningens livregiment tilfods. Nu følte han sig lykkelig ved at være kommet paa benene igjen, og i flere aar opførte han sig til alles tilfredshed og blev forfremmet til *fører* ved kompaniet.

Som saadan ansøgte han fra Kiel 10 novbr. 1808 om at blive officer ved en af regimentets annekterte bataljoner. Dette blev indrømmet, og 16 novbr. 1808 havde Michelet den tilfredsstillende at blive udnævnt til *secondløjtnant*. Men nu følte han sig for tryk i sadelen og blev igjen et offer for sine daarlige tilbøieligheder, særlig til drik. Ved parolbefaling af 4 juli 1814 blev han stillet à la suite, og ved reduktionen i 1815 fik han afsked 28 decbr. med 76 rdl. i aarlig pension.¹

I en ansøgning, datert Glückstad 12 juni 1816, søgte Jørgen Michelet kongen om at maatte blive ansat som officer i en linjebataljon eller, hvis dette ikke lod sig gjøre, som sergeant ved et infanteriregiment i Hertugdømmerne, da han umulig kunde leve af pensionen og ingen formue havde. Vedkommende regimentschef erklærte da paa foranledning at Michelet havde været en duelig underofficer, men siden som løjtnant var blevet saa drikfæddig at endog hans kamerater havde fundet det nødvendigt at anmelde det, og at regimentet ikke ønskede at faa ham som underofficer. Den kommanderende general i Hertugdømmerne havde bragt i erfaring at Michelet ikke senere havde forbedret sig, saa intet regiment kunde være tjent med ham som underofficer og allermindst som kommandersergeant, hvorfor han ikke kunde anbefale ansøgningen. Den blev derfor afslaaet.²

Kort efter reiste Jørgen Michelet hjem til Norge og slog sig ned hos sin slegt i Trøgstad for om mulig ved dennes hjælp at skaffe sig levebrød. I nogen tid underviste han sin bror, løjtnant Michelets børn, men beruset, som han jevnlig viste sig, blev han et saa slet eksempel for ungdommen, at dette hverv nødvendigvis maatte fratages ham. Datert Ramstad i Eidsberg 17 jan. 1818 søgte han den danske konge om afsked med charge og anciennetet efter sin første tjeneste samt om tilladelse til at forblive i Norge og her nyde pensionen fra Danmark. Herpaa fik han det svar at pensionen ikke vilde blive udbetalt, saa længe han opholdt sig udenlands, og hvad afskeden angik da var det sandsynlig at det eneste, han endnu kunde have gjort sig haab om, saafremt han var forblevet i Danmark, var en ny afsked med premierløjtnants karakter. Og hermed blev denne sag henlagt.³

Endnu i 1819 gjorde Michelet et sidste og forgjæves forsøg paa at komme ind i den norske hær: under 10 mai blev gennem generaladjutant Stabell fremlagt en ansøgning herom. I den anledning bemærker Stabell at «supplikanten er undertegnede aldeles ukjendt. Hans underdanigste ansøgning er heller ikke ledsaget af nogen attest om hans udviste forhold i den tjeneste, fra hvilken han er afskediget, og da armeen ikke heller for øieblikket mangler officerer, saa finder undertegnede aldeles ingen adgang til at anbefale ovenmeldte løjtnant Michelets underdanigste ansøgning, men indstiller samme til D. K. M.s naadigste decision».

Fra nu af forsvinder Jørgen Michelet ganske. Nogen tid hjemsøgte han nok slegtninge her og der, uden at der foreligger nogen nærmere oplysning, og saa tog han landeveien fat og vandrede om under det bagvendte navn «Telechim» for sluttelig, efter hvad det vil vides, at søge til Holsten, hvor han ventede at finde venner fra sine forspildte ungdomsaar. Her skal han være død i 1820-aarene. Ugift.

¹ Generaladjutantstabens Bureau; indkomne Sager 1808 Nr. 1991, samt indkomne Sager til 5te Protokol 1814 Nr. 1461. Danske rigsarkiv.

² Generaladjutantstabens Bureau; indkomne Sager til II Protokol 1816 Nr. 1396. Danske rigsarkiv.

³ Generaladjutantstabens Bureau; indkomne Sager til II Protokol 1818 Nr. 1086. Danske rigsarkiv.

- 6c. JACOB POST MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets 2den søn, født 25 juni 1740 paa Vølneberg i Sørum og opkaldt efter sognepresten hr. Jacob Post, hvis datter Maria havde været oberstløjtnantens 1ste hustru, blev ifølge faderens optegnelse døbt 30 juni i Sørum kirke¹; han tilføier: «Gud give han maatte opvoxe i Naade hos Gud og Menneskene». Døde som sogneprest til Manger 12 juli 1803.

Gift 17 septbr. 1776 i Vik med *Birgitte Elisabeth Cathrine Daae*, som var født 22 mai 1752 i Vik og efter sin ægtefælles død blev boende i Manger, hvor hun afgik ved døden 1 octbr. 1821 paa sin gaard Øvre Manger. Hendes forældre var den velhavende sogneprest til Vik hr. *Jonas Andersen Daae* og hustru *Dorothea Margrethe Pedersdatter Finde*, som tilhørte en af Bergen stifts mest fremtrædende embedslegter. Uden børn.

Sytten aar gammel kom Jacob Michelet i 1757 i Christiania Kathedralskole, der dimitterte ham til Kjøbenhavns universitet, hvor han blev student 31 juli 1760. Den 30 juli 1761 tog han baccalaurgraden og 12 juni 1762 den theologiske examen med *laudabilis*. Den 9 juli 1762 prædikede han til dimis i Nicolaikirken over salme 119 vers 140: «Dit ord er saare lutret og Din tjener elsker det», og opnaede herfor ligeledes karakteren *laudabilis*.

Under 15 mars 1765 blev Michelet kaldet til *personel kapellan* af sogneprest Elias Elieson til Tune — han havde paa forhaand erhvervet et under 11 marts af universitetet paa hans tidligere privatpræceptor, professor Anchersens erklæring udstedt vidnesbyrd: «semper moribus intemeratis vixisse» — og 29 marts 1765 blev han ordinert af biskop Nannestad. I denne anledning nedskrev han samme dag paa latin sit vita², saalydende:

«Qvod ad vitae meae curriculum attinet lucem hujus mundi primum aspexi ego Jacobus Posth Michelet in paroechia Sørum nomarchiae, quae Øvre Romeriige vulgo dicitur, anno Domini 1740 die 25 Junii a parentibus natus patre sc. *Christiano Fridericho Michelet* legionis cujusdam desultoriae tribuni legato & matre *Johanna Christina Augusta Holst*, qvi infantem adhuc ab incunabulis Deo & Musis consecrare decreverant meq[ue] | : qvantum permiserit aetas :| curis informatorum intra parietes domesticos formandum & instituendum mature tradiderunt. Annum autem agens 17 in disciplinam scholae cathedralis Christianiensis concreditus inter ejusdem qvintanos discere coepi, ex hoc tempore mutatis moderatoribus mutatoq[ue] loco doctissimorum magistrorum auspiciis & institutione munitus optimisq[ue] condiscipulorum exemplis erectus feliciori quam antehac augurio ad metam propositam properavi, quatuor enim peractis annis felices adeo in studiis feci progressus, ut ad celeberrima academiae Havniensis subsellia transmitti dignus fuerim judicatus scholastico nobilissimi nec non amplissimi Dⁿⁱ rectoris Jacobi Petri Herslebii S: Reg: M: consil: cancellariae ornatus testimonio. Havniam transvectum praesides amplissimi Musarum de meliori nota sibi commendatum in numerum civium academicorum me statim receperunt cursu ibi academico intra biennium legibus praescriptum strenue absoluto patriae redditus fui, meq[ue] ad exercitia concionatoria qvantum permisisset cura fraterculorum, qvorum institutio mihi a parentibus concredita fuit, applicavi. Tandem annuente Deo suffragante antistite summe venerabili Doctore

¹ Sørum kirkebog mangler for aarene 1731–1758 inkl.

² Vita-protokollen 1731–1755, fol. 269. Stiftsarkiverne i Christiania.

Friderico Nannestad & confirmante Rege serenissimo & augustissimo Friderico V^{to} ad comministerium ecclesiae Thunøe & Vartee in dioecesi Aggershusiensi a plurimum venerando D^{no} Elia Andreae filio Elieson fui vocatus. Qvod superest oro atq[ue] obtestor, ut Deus Op: Max: omnia in optimum vertat finem, et siquidem mortales sine Dei immortalis ope concilio & honore nihil rite nilq[ue] providenter auspicarentur, emitte igitur sanctum tuum Spiritum, qvem in munere hoc rite obeundo tam mihi qvam auditoribus humillime adprecior, ut omnia, quae fiant, in gloriam tuam proxime emolumentum meum & aeternam cedant salutem. [Herefter følger universitetets ovenfor nævnte erklæring, at han altid havde ført et ulasteligt levnet.]

His ex mandato præmissis, nihil mihi restat amplius addendum qvam referre me in sanctum hocce munus d: 29 Martii a summe venerabili, nobilissimo & amplissimo episcopo Friderico Nannestad esse inauguratum».¹

Ved kgl. reskript af 2 marts 1742 var det bestemt at der skulde oprettes et residerende kapellani i Tune, naar den daværende sogneprest, Lars Lange, afgik fra sit embede. I en alder af 72 aar søgte og fik Lange afsked i 1757 som emeritus mod at nyde pension af sin eftermand, og da denne, sogneprest Elias Elieson, blev udnævnt 4 novbr. s. a., fik han af hensyn til pensionsbyrden fritagelse for at blive yderligere økonomisk belastet med nogen residerende kapellan, saalænge Lange levede. Først i 1768 afgik Lange «endelig» ved døden i sit 83de aar og som den ældste af stiftets geistlige, og reskriptet af 1742 kunde saaledes befølges. Jacob Michelet indsendte strax, 14 juni 1768, sin ansøgning om det nye residerende kapellani i Tune, hvortil var fastsat en aarlig løn af 96 rdl., og biskop Nannestad erklærede i skrivelse af 18 juni at Michelet «som capellan pro persona i 3¼ aar har bevist

¹ I oversættelse lyder det saaledes:

«Hvad mit livsløb angaar saa jeg, Jacob Posth Michelet, første gang denne verdens lys i Sørum prestegjeld i det fogderi, som almindelig kaldes Øvre Romerike, idet jeg er født den 25. juni i det Herrens aar 1740 af forældre: faderen Christian Frederik Michelet, kaptein ved en dragonafdeling, og moderen Johanne Christine Augusta Holst, hvilke havde bestemt lige fra vuggen at vie gutten til Gud og Muserne og tidlig lod mig danne og undervise ved privatlæreres omsorg indenfor hjemmets vægge, saavidt alderen tillod det. I mit 17de aar blev jeg sat i Christiania katedralskole og begyndte at studere blandt dens disciple i 5te klasse, og fra denne tid ilede jeg, nu da jeg havde skiftet lærere og sted, under de lærdeste læreres ledelse og undervisning og opmuntret ved meddisciples gode eksempler mod det foresatte maal med lykkeligere anelser end hidtil. Thi efter 4 aars forløb havde jeg gjort saa heldige fremskridt, at jeg blev fundet værdig til at sendes til det berømte Kjøbenhavnske universitets tilhørbænke, forsynet med skolens vidnesbyrd af den navnkundige og anseede rektor hr. Jacob Pedersen Hersleb, H. Kongl. Maj.s kancelliraad. Da jeg var kommet til Kjøbenhavn optog de berømmelige Musernes beskyttere mig, som var blevet dem særlig anbefalet, strax blandt de akademiske borgere, og efter med flid at have fuldendt min akademiske uddannelse der i de lovbefalede 2 aar vendte jeg tilbage til mit fædreland og, saavidt omsorgen for mine smaa brødre, hvis undervisning mine forældre havde betroet mig, tillod, ofrede jeg mig for prækenøvelser. Endelig, ved Guds hjælp, den høiærværdige [kirkens] forstander dr. Frederik Nannestads anbefaling og den ophøiede og værdige kong Frederik V's stadfæstelse blev jeg kaldet til medtjener i Tune og Varteig i Akerhus stift af den velærværdige hr. Elias Andersen Elieson. Forøvrig er det min bøn og min begjæring at den gode og store Gud vil vende alt til det bedste, og eftersom vi dødelige intet kan begynde med held og klogskab uden den udødelige Guds hjælp, raad og ære, udsend derfor Din Helligaand, som jeg i ydmyghed beder maa blive mig og mine tilhørere tildel under den tilbørlige udøvelse af dette embede, saa at alt, som sker, maa blive til Din ære og dernæst til mit gavn og evige frelse. [— — —.]

Til disse paa befaling afgivne anførsler har jeg intet yderligere at tilføie end at meddele at jeg blev indviet til dette hellige embede af den høiærværdige, navnkundige og anseede biskop Frederik Nannestad d. 29 marts».

sig at være en tro og retsindig lærer, med hvilken baade menigheden og sognepresten kunde være vel tjent».

Under 30 juli 1768 blev Jacob Michelet saa udnævnt til *residerende kapellan* i Tune med 96 rdl. i aarlig løn, brugen af mensalgodset og en aarlig offerdag.¹

Han skulde ikke længe blive i denne stilling. Sognepresten, Elieson, var en mand i sine bedste aar, saa der var ingen rimelig udsigt til at vente snarlig succession i det embede. I 1773 modtog derfor Michelet en tilbudt stilling som *skibsprest* paa flaaden, men allerede vaaren 1774 steg han iland igjen, fik vartpenge og slog sig føre i Kjøbenhavn for at passe paa en gunstig leilighed til befordring.

Ved sogneprest Christian Garups død 5 febr. 1774 blev Lærdal sognekald ledigt i Bergen stift, og 21 marts indgav Michelet sin ansøgning om dette embede. Han fandt at det vilde være meget fordelagtig for kongens kasse, om han fik dette kald, fordi han nu «ved at nyde vartpenge maatte være til besvær». Bergensbispen, Fredrik Arentz, vilde imidlertid ogsaa have et ord at sige i sagen, og i skrivelse til kongen, dat. Bergen 22 febr. 1774, anbefaler han Jens Munthe, som i hele 24 aar havde været kapellan i Lyster, til fortrinsvis at komme i betragtning, hvorefter han opfører den resid. kapellan i Leikanger, Jacob Christian Jersin, og studios Mogens Michael Böschén, «som begge fører et anstændigt liv og prædiker ganske godt». Derimod kan han ikke anbefale sal. Garups personelle kapellan Ludvig Grøn, provsten Anders Daaes søstersøn, som ogsaa havde søgt embedet, men uden paa forhaand at melde sig til bispen, hvad der nok havde sine grunde, da han langt fra havde ført et uklanderligt levnet. Michelets kandidatur bliver i det hele taget ikke nævnt af biskopen, da han simpelthen var ganske ubekjendt med hans ansøgning, og det maa derfor have været ham en overraskelse da han fik meddelelse om at Michelet under 11 mai 1774 var blevet udnævnt til *sogneprest til Lærdal*.²

Her vandt han strax ved sit retsind og dygtige embedsførsel menighedens agtelse, og maaske end mere ved sin frygtløse og bestemte karakter dens hengivenhed. Efter den gamle provst, sogneprest til Vik, Thomas Georg Arentz blev Michelet 27 aug. 1784 valgt til hans efterfølger som *provst* i Sogns provsti.

Fra hans embedstid i Lærdal er bevaret beretning om en tildragelse, som viser at Michelets «franske blod» kunde komme i kog, trods kappe og krave, og som her skal refereres, da den tillige kaster et ganske interessant streiflyv over forskjellige af datidens forhold.

I juni maaned 1784 var presten Michelet med frue og sin myndling, den femtenaarige *Sophie Amalie Tuchsén*³ paa besøg hos sin svigermor, provstinde Daae paa hendes gaard Vange i Vik. Om eftermiddagen 25 juni kom fogden⁴, ledsaget af lensmanden, for at slutte en exekutionsforretning, der bestod i at levere penge efter dom til provstindens bror, kapellanen

¹ Cancelli-Indlæg 30 juli 1768. Rigsarkivet.

² *Munthe* blev 6 april 1775 sogneprest til Suldal, *Jersin* blev 27 septbr. 1775 sogneprest til Herø, *Böschén* cand. theol., blev klokker ved Korskirken i Bergen, og *Grøn* fik 10 septbr. 1777 Aamli sognekald.

³ *Sophie Amalie Tuchsén* var en datter af fru Michelets fætter, kaptein *Christian Fredrik Tuchsén*, som døde i 1781. Hun blev i 1790 gift med sin formynders yngre bror, sogneprest *Johan Wilhelm Michelet* i Fyresdal i Telemarken.

⁴ *Joachim Schweder Bang* blev foged i Sogn 18 april 1781 efter den entledigede foged *Simon Hansen* og forflyttedes 24 decbr. 1788 til Ringerike og Hallingdals fogderi. Han kom i kasseangel og fik afsked 27 jan. 1796.

hr. Claus Finde, som vinteren over havde boet paa gaarden. Hr. Claus var nu imidlertid reist afsted til Kjøbenhavn for at sollicitere¹, men fogden vilde ikke desto mindre fremme forretningen. Dette bragte presten i fuldt harnisk. Han raabte at hans hus ikke var nogen thingstue og at de øieblikkelig skulde pakke sig ud. Fogden formanede ham da til at vise respekt for den af Gud indsatte øvrighed, men presten tordnede: «Her skal ingen forretning ske i vores hus; hvad jeg gjør, skal jeg forsvare,» hvorpaa han kort og godt tog fogden i brystet, aabnede døren og sagde, at hvis han endelig vilde holde nogen forretning, fik han holde den i drengestuen!» Fogden, som var en dreven lovtrækker, «skjød sine folk til vidne og bad dem passe nøie paa og komme i hu hvad som passerede.»

Damerne begyndte at graate, især var provstinden fortvilet og bad fogden om at «vise taalmodighed og lave det til det bedste,» hvortil fogden svarede, at han for deres skyld vilde gjøre sit bedste, men forretningen maatte han holde.

Alene kunde fogden imidlertid intet faa udrettet, hvorfor han sagde, at han fik gaa og hente forstærkning. Presten raabte da: «Kommer Du igjen, skal døren være lukket,» hvortil fogden svarede: «Lukker Du, skal jeg aabne.»

Fogden gik nu hen til den lige i nærheden værende exercerplass, hvor han traf løytnant *Thomas Fasting*², til hvem han beklagede sig over, «at han var voldelig anfalden baade paa embede og person af hr. Michelet, saa at han maatte retirere og søge militær assistance for at forsikre sig imod videre vold og til at fuldføre den paabegyndte forretning.»

Løytnant Fasting svarede ham, at han ikke kunde indlade sig paa at medgive ham militær, med mindre han fik skriftlig rekvisition, da der tilfældigvis ingen stabsofficerer var tilstede.

Fogden gav sig dog ikke. Kl. 8 indfandt han sig paany paa exercerplassen medhavende skriftlig anmodning om militær assistance.

Løytnanten fandt nu at han maatte staa den civile myndighed bi, «da saadanne voldsomheder, begaaede af embedsmænd let ville kunde sammentrække til alt for onde eksempler blandt almuen». Han stillede en underofficer og 6 mand af vagten til fogdens disposition, men gik selv op til presten for at formaa ham til at forlige sig med øvrigheden. Men det vilde presten paa ingen maade høre paa, og «denne hidsige mand var paa ingen maade at stille til rette.»

Kl. 10 kom saa fogden med sine folk, eskortert af den militære magt. Alt var stille paa gaarden. Efter at fogden nogle gange havde banket og dundret paa døren kom da endelig presten ud og spurgte hvad dette var for et spektakel udenfor skikkelige folks huse midt paa natten! Derpaa opstod der et forfærdeligt skjænderi mellem fogden og presten. Enden paa historien blev at fogden og hans folk slap ind i huset og fik læst op sine kjendelser, medens presten slængte nøklerne til huset paa gulvet og forsvandt i fuldt raseri.

Da forretningen var endt forlod fogden og hans mænd gaarden og overlod til en af soldaterne at bringe husets nøkler til dets eiermand.

¹ Hr. Claus Finde havde været personel kapellan hos sin svoger hr. Jonas Daae i Vik fra 1765 og blev 26 novbr. 1784 sogneprest til Kinn og døde her ugift i 1816. Han var den rigeste prest i Bergen stift i sin tid.

² *Thomas Fasting*, søn af generalmajor *Johan Jacob Fasting* paa Bergenhus, blev gift i 1792 med *Karen Daae Tuchsén*, ældste søster af ovennævnte *Sophie Amalie Tuchsén*. Presten Michelet fik saaledes den tort at maatte optage ham i sin familiekreds.

Men dermed var sagen ikke afsluttet. Nu begyndte en skriven og indleveren af gjen-
sidige klager og beskyldninger, som det tog baade længe og vel at komme tilbunds i. Løit-
nant Fasting klager til sin øverste chef, generalmajor og kommandant paa Bergenhus Johan
Jacob Fasting, hvis søn han var. Denne sender klagen videre til Generalitets- og Kommis-
sariatskollegiet i Christiania med den bemærkning at «denne uregjerlige prest, hr. Michelet,
burde have holdet sig inden sine grænser, saa havde fogden uden ophold opfyldt sine pligter
og regimentet ikke blevet incommoderet.» Endelig lader fogden Bang optage thingsvidne,
hvorved hans folk og de udkommanderte soldater bliver forelagt en mængde «qvæstioner»
til besvarelse.

Thingsvidnet blev beskrevet og fogden oversender det til generalen i Bergen med en
følgeskrivelse, hvori han udtaler «at der burde fares frem mod presten Michelet efter al
lovens strengthed, og hertil synes mig at være saa meget mere grund, som det er mig berettet,
at denne urolige prestemand endog ikke skal have undseet sig ved at udvide sine fornær-
melser indtil Deres høivelbaarenhed selv! Beklageligt at vore saa oplyste tider skal kunde
vise et saa afskyeligt eksempel, og fast deraf formoder jeg enhver veltænkende undskylder
mig, om jeg i en sag som denne procederer i overensstemmelse med den strenge ret, manden
til straf og andre til afsky.»

Presten Michelet laa naturligvis heller ikke paa ladsiden. Han forfattede og indsendte
følgende pro-memoria til Generalitets- og Kommissariatskollegiet i Christiania, dat. Vange i
Vik 30 aug. 1784:

«Herved nødsages vi underskrevne, neml. jeg *Dorothea Margrethe Finde* Provsten sl. *Jonas
Daaes* Efterleverske og jeg *Jacob Post Michelet*, Sogne Prest til Lærdals Prestegjeld i Bergens
Stift underdanigst og vemodigst for det høie Kollegium at andrage og beklage os over, hvor-
ledes Hr. Løitnant *von Fasting*, En søn af Kommandant, Oberst og General Major *von Fasting*
i Bergen, da han i denne Sommer var betroet den øverste Kommando i Henseende til Som-
mer Exercitien for det 1ste Bergenhusiske Regiments Vik'ske og Livkompani haver til Hr.
Joachim Sveder Bang, Foged i Sogns Fogderi, hans frie Disposition overladt en Kongl.
Underofficer med 6 kongelig bevæbnede Soldater om Nattetider Kl. 10 Slet den 25 Juni
sidstleden at berende vor Gaard Vange i Viks Præstegjeld og Sogns Provsti beliggende, der
laa alene nogle Bøsseskud fra Exercitiepladsen, hvilket hænger kortelig saaledes sammen:

Klokken ungefær 5 om Eftermiddagen af førbenævnte Dato kom Hr. Fogden Bang med
Stedets Bondelensmand og en Mand, begyndte der at oplæse en Dom, som var baade os som
Eier af Stedet og hans Fogedembede ganske uvedkommende, da den Forretning henhørte til
Nordfjords Fogderi (som han her vilde foretage sig) efter Norske Lovs 1 Bog 2 Kap. 15 Art:
efterdi den betræffede Jordegods eller faste Eiendom, der i samme Fogderi var beliggende og
ikke tilhørte os. Jeg, *Jacob Post Michelet*, som saa at førbemeldte min Svigermoder, min
Kone, som jeg var udreist med for at besøge Samme, en udi min Svigermoders Hus sig op-
holdende fornemme Jomfru fra Bergen *Anne Frimand*¹, en ung Jomfru ved Navn *Amalie*

¹ *Anne Harboe Frimann*, datter af kjøbmand *Christopher Frimann* i Bergen, blev gift i 1786 med resid.
kapellan til Vik, fra 1789 sogneprest til Hospitalet i Bergen *Michael Sundt Tuchsén*, en bror af forannævnte
kaptein *Christian Fredrik Tuchsén* og fætter af fru Michelet.

Tuchsen, en datter af Hr. kaptein von *Tuchsen*, hvis Formynder jeg er, — thi flere Personer fandtes der ikke i Huset, foruden en gammel Husholderske, der var i Kjøkkenet, da Hr. Foged Bang med sin Bondelensmand og Mand fandt for godt at gjøre Indfald i vort Huses Dagligstue —, over dette uformodentlige Indfald blev meget forskrækkede, bad altsaa Fogden dels med Kjærlighed, dels med Alvorlighed, at han ikke vilde forskrække mine Fruentimmer med at styrte uvedkommende Penge og Processer i vort Hus og forvandle samme til en Thingstue, men, om han endelig her paa Gaarden vilde fremme nogen Forretning, skulde et andet bekvemt Sted blive ham indrømmet; saaledes formaaede jeg ham dels med Kjærlighed, dels alvorlige Formaninger at forlade vort Hus, tagende med sig baade Penge og Processen.

Tvende Timer derefter kom hr. Løitnant von *Fasting* med den gamle afskedigede Foged *Simon Hanssen* og bad os at vi ville overlade vort Hus til Foged Bangs Diskretion, da der, ifald vi ikke retirerte os, var bestilt Militær Magt mod os. Vi svarede, at vi ingen Sted havde at fly, men maatte i Stilhed oppebie hvad Voldsmænd havde besluttet mod vort Hus. Kl. 10 sl. om Natten saa vi gennem Vinduerne Hr. Foged Bang, Bondelensmanden med Øxe og Hammer, den før anmeldte Bondemand, en Underofficer og 6 bevæbnede Soldater at komme anmarscherende og berende vor Gaard. Jeg iførte mig derpaa i største Hast anstændige Klæder, slæbte mine af Skræk halvdøde Fruentimmer i et Kammer tilsammen paa Overværelserne, laaste Døren til, gik ud paa Gaarden, gjenlaaste Forstuen, og dels af Forfærdelse, dels af Respekt for min Konges allerhøieste Vaaben spurgte hvad de vilde. Men Fogden istedet for at svare løb paa Gaarden som et afsindigt Menneske, raabte snart paa Lensmanden at komme frem med Øxe og Hammer for at bryde Døren, snart gennem Vinduerne: Provstinde Daae, lad op! En af Soldaterne merkede jeg med vred Mine kastede sit med Bajonet forsynte Gevær i Haanden for at indjage Skræk. Endeligen bad Hr. Fogden mig laane sig et Bord udaf den tillukkede Bygning, da han ikke vilde gaa ind i det Værelse, som jeg til ham havde ladet berede paa samme Gaard. Da jeg herudi viste mig føielig og bragte ham et bekvemt Skriverbord, trængte han sig tillige med Lensmanden og Manden som og en Prokurator fra Bergen ved navn *Kramer* ind gennem Forstuen ind udi Storstuen, da imidlertid Soldaterne posterte sig ved Døren med skuldrede Geværer.

Fogden begyndte der at læse og skrive i Stuen, spurgte mig, om jeg vilde høre derpaa; jeg svarede, at jeg hverken vilde høre eller se, hvad Folk, som listede sig ind i brave Folks hus foretog sig om Natten, men overlod Huset, som det var opfyldt med Sølv og andre Kostbarheder, til Overmagtens frie Disposition, lagde Nøglerne paa Bordet, betingende alene Fred for min Person og mine forskrækkede Fruentimmer, som havde forstukket sig, og derpaa forføiede mig bort for at trøste dem, som var opfyldte af Skræk baade for min og deres egne Personer.

Da Fogden saaledes var blevet Mester af Huset, hørte vi fra Overværelserne at der blev gaaet gennem Dørene; ved forresten ikke, hvad der foretog sig, indtil om Natten Kl. 2 slet.

Da vi merkede, at Fogden, Prokuratoren, Lensmanden og Mand forlod Huset og leverte Nøglerne til en af Soldaterne, som blev staaende paa Gaarden efter deres Bortgang, skal Hr. Løitnant von *Fasting* være kommet op paa Gaarden og sagt dem, at de ikke maatte forlade Stedet, førend de af Fogden blev dimitterte; men da Fogden var gaaet bort, skal Lens-

manden være opgaaet og have dimittert Soldaterne tillige med Underofficeren, som da aldeles forlod Gaarden.

Det maatte naadigst i den hele Tildragelse tages i gunstigste Betragtning, at vi aldrig har nægtet Hr. Fogden anstændigt Hus paa Gaarden at gjøre Forretning udi(!), hverken første eller anden Gang, men at gaa ind i et Hus, hvor der var syge og forskrækkede Fruentimmer, nødte Frygten os for skadelige Følger paa Sundheden at afværge saa meget muligt.

Naadigste Herrer! Hvorvidt hr. Løitnant von Fasting har været berettiget til denne Gjerning, da han dertil umulig kan kunnet have hans Faders Tilladelse som regimentschef, der, da dette passerte, var 12 Mil derfra i Bergen, uden han siden har udvirket den som Søn, eller hvorvidt Hr. Løitnant von Fastings og Hr. Foged Bangs Kollution i denne Henseende har været, hvad Hensigt de har havt, er os aldeles ubekjendt, men hvor uanstændig denne Omgang er, og hvor forhaanende denne lader for de kongl. Vaaben at berende Enkers og en forsvarsløs reisende Prestemands Hus, falder enhver lettelig i Øinene.

Vi har ingen videre Besked kunnet erlange om den hele Handel, end som vi ser af Hr. Løitnant von Fastings Skrivelse, hvoraf indesluttet følger verificert Kopi, hvoraf og kan sees Underofficerens og Soldaternes Navne, som vare tilstede ved denne Forretning.

Naadigste og høigunstigste Herrer! Skal alle Hr. Foged Bangs Foretagender forsvares med kongl. Vaaben bliver der ikke mange, som kan bebo og være Indbyggere i dette Fogderi. Vi bønfalder Dem altsaa om Beskjærmelse mod Vold og Uret, og at vort uskyldige og forsvarsløse Hus maatte blive sat i Sikkerhed midt i dybe Fred, som Hans Majestæts tro og allerunderdanigste Undersaatter for at anfaldes, og Hans Majestæts vaaben ikke overleveret i vore Fienders Hænder, som saaledes, som her i al Sandhed er anført, skeet er, og i dette Haab og Forventning om Bønhørelse forbliver vi med dybeste Respekt

Det høie Generalitets- og Kommissariatskollegii høiformaaende Herrers underdanigste

Tjenerinde
Dorthe M. Finde sl. Daaes.

og Tjener
Jacob Post Michelet —.»

Tonen er haard og bitter paa begge sider, det maa medgives, men begge parter fik god tid til at kjøle sin harme, for sagen trak ud med optagelse af thingsvidner, forklaringer og erklæringer for sluttelig at ende med at de gode herrer fik sig en reprimande for «deres med hverandre reiste uanstændige og fornærmelige opførsel.»

Efter fjorten aars tjeneste i det tunge og i flere henseender vanskelige Lærdal søgte Michelet 24 septbr. 1789 Manger sognekald, som 21 august var bleven ledigt ved den gamle prest Wilhelm Frimanns død. Han skriver blandt andet, at «Lærdals kald er bekjendt for medelst dets farlige land» og sjøreiser som det besværligste i begge rigerne», og «det arbeide, som jeg har, er jeg ikke længere istand til at udholde saaledes som min gode vilje og nidkjerhed for Guds ære og menighedens tarv udfordrer».

Fra den tidligere biskop i Bergen stift, dr. Eiler Hagerup, som i 1778 var blevet forflytte til Christiansands bispestol, fremlagde han en attest, hvori det heder «at provsten Michelet ei alene har vel og forsvarligt forrettet sit embede og til bevis derpaa ved min visitats der paa stedet fremstillet en vel oplært ungdom, men og at han er en forstandig mand, som i

de ting, ham paaligger at forrette, fører en god og fornuftig konduite. Han betjener et af de allervanskeligste kald i dette land, dog uden at have beklaget sig derover. Herren forlene ham fremdeles naade til at føre aandens embede overhyrden til velbehag, menigheden til opbyggelse og sig selv til en god samvittighed». —

Fra sin biskop, dr. Ole Irgens, havde han en attest af 1788, hvori det heder: «Med embedets betjening er hans stræbsomhed og nidkjærhed for Guds kundskabs og gode sæders vedligeholdelse befunden udi mange maader ærværdige til Guds ords forkyndelse; han besidder gode gaver og fører derhos et ikke alene ulasteligt, men for mange følgeværdigt levnet, saa at ikke noget er mig bekjendt som kunde hindre denne velfortjente mands adgang til Kongens naade formedelst det guddommelige forsyns vise bestyrelse», og 6 octbr. 1789 fornyer biskopen denne sin anbefaling.

Facsimil af provst Jacob Post Michelets navnetræk, 1795.

Under 18 decbr. 1789 blev Michelet befordret til sogneprest til *Manger* i Nordhordlands provsti¹, og i dette embede virkede han til sin død 12 juli 1803, anset og afholdt som en dygtig og retsindig kirkens tjener. Han blev begravet paa sydsiden af *Manger* gamle kirke og saa nær ind til væggen at hans grav ved kirkens ombygning kom indenfor den nye kirkevæg og saaledes ikke længer kan paavises.

Provst Michelet havde levet i et meget lykkeligt ægteskab og under økonomisk særdeles gunstige forhold. Efter sine forældre og sin moster madame Sechmann havde han arvet tilsammen 3023 rdl. og faaet sig udlagt en halvpart i den gamle slegtsgaard *Hersæter*, hvilken han ved skjøde af 4 octbr. 1800 solgte for 4999 rdl. sin yngre bror, sogneprest Johan Michelet. Hans hustru, Birgitte Daae, havde som eneste barn medbragt omtrent 3500 rdl. i farsarv, en kapital i jordegods, værdifuldt løsøre og penge, som efter datidens forhold ikke var ubetydelig, om end intet særsyn inden den geistlige slegtskreds, hvortil hun hørte, og i 1800 arvede hun en omtrent tilsvarende sum efter sin mor, Dorothea Finde sal. Daae's. Fra dennes haand foreligger et testamente, datert *Manger* 2 aug. 1792, som giver et godt indblik i det smukke forhold mellem prestefolkene. Hun indsætter deri sin svigersøn provst Michelet, «som efter 16 aars kjærlige ægteskab med min eneste datter ikke er velsignet med børn», til enearving af alt hvad hun maatte efterlade. «Men desto større grund til denne min uforanderlige vilje», heder det, «er den sønlige kjærlighed og lydighed, bemeldte min svigersøn uafsladelig har bevist mig og som en følge heraf det kjærlige ægteskab, han lever

¹ Cancelli-Indlæg 18 decbr. 1789. Rigsarkivet.

med min datter, der endog strækker sig til det af dem under dags dato underskrevne testamente om at indsætte mig til eneste arving, om jeg skulde overleve dem.»

Medens hun tilbragte naadensaaret i Manger prestegaard kjøpte «Berthe E. C. sal. Michelet», som hun skrev sig, gaarden Øvre Manger i samme prestegjeld ved skjøde af 4 aug. og thinglyst 3 decbr. 1804, og her levede hun siden i sin lange enkestand og i uskiftet bo i henhold til kgl. bevilling af 2 aug. 1792. I 1807 solgte hun for 2000 rdl. sin gamle slegtsgaard Vange i Vik, som havde huset saa mange af hendes æt i Daae, Munthe og Leganger, til sin fætter, sogneprest Anders Daae i Leikanger, som dog først skulde faa raadigheden, naar hun var død; indtil den tid blev gaarden leiet ud. I 1816 tilfaldt der hende anseelige arvemidler efter hendes ugifte morbror, sogneprest Claus Finde i Kinn, som var sin tids rigeste prest i Bergen stift, og Berthe sal. Michelet blev derved en formuende dame. Hun forstod imidlertid ogsaa at faa pengene til at rulle; eksempelvis kan saaledes nævnes at hun skjænkede sin gudsøn Jonas Iverssøn Daae 585 spd. i jordegods. Det synes som hendes forvaltning af de mange eiendomme, der laa spredt over Søndfjord, Sogn og Søndmør, ikke har været heldig, og de transaktioner, hun indlod sig paa, var ikke fordelagtige. Kort før sin død i 1821 afhændede hun en del af det efter hr. Claus Finde arvede jordegods til presten Iver Daae i Fane for 1500 spd. I det hele var hun en ødsel og forfængelig dame, som i betragteligt mon satte overstyr af sin formue og sine værdier.

Skifte i Berthe sal. Michelets dødsbo¹ blev aabnet paa Øvre Manger 8 jan. 1822, og ved dette fremlagdes hendes testamente af 24 septbr. 1821, kgl. konfirmert 24 octbr. s. a., hvori hun til arvinger havde indsat sogneprest Iver Munthe Daae i Fane for $\frac{1}{3}$ 'del, major Joachim Knagenhjelm Daae i Lyster, sogneprest *Johan Wilhelm Michelets* enke *Sophie Amalie Tuchsens*, fru Anne Christine Blixencrone Reutz f. Leganger og Anne Marie Stuwitz f. Heiberg hver for $\frac{1}{6}$ 'del.² Af disse var Sophie Amalie Tuchsens, som side 86 anført, en datter af arveladerskens fætter, kaptein Christian Fredrik Tuchsens, og siden 1805 enke efter hendes mands yngre bror, sogneprest Johan Michelet i Fyresdal. Hun var da bosat paa Hersæter i Trøgstad og lod sig repræsentere paa skiftet ved fuldmægtig.

Af boets sølvtøi kan nævnes en forgyldt ølkande paa 80 lod, værdsat til 80 spd., sølvlaagede krus, thepotte, sukkerfad, sennepskande, saltkar, sukkerbøsse, peberdaase etc. En stor del sølvtøi samt omtrent al pretiosa havde provstinde Michelet afhændet i sine sidste leveaar, saa det var forholdsvis lidet, der nu var tilbage. I en fortegnelse paa det jordegods, provsten eiede i 1798 og som var hustruens arvegods dengang, opregnes ikke mindre end 35 gaarde og gaardeparter med en samlet smørskyld af 43 løb, 2 bismerpd. og $23\frac{3}{4}$ mk. De eiendomme, hun i 1816 arvede efter sin morbror, hr. Claus Finde, var 38 gaarde, delt i 61 brug, værdsat til 7917 spd. Af alt dette jordegods, som blev brugt af leilændinger, var en stor del bortsolgt før 1821, saaledes at provstinde Michelet ved salg og forskyvninger ved bytte og mageskifter ved sin død efterlod: 14 gaarde i Sogns fogderi (deriblandt Hoperstad i Vik), 1 i Nordhordlands fogderi, 5 i Søndfjords, 10 i Nordfjords og 7 i Søndmørs fogderi, til sammen 37 gaarde, som af skifteretten værdsættes til en samlet sum af 6669 spd.

¹ Nordhordlands skifteprotokol nr. 15, fol. 178 til 198. Stiftsarkivet i Bergen.

² Om disse hendes sletninge se de genealogiske verker: «Familien Daae», «Familien Heiberg» og «Familien Munthe».

Den 8 septbr. 1824 kunde boet bringes til afslutning. Aktiverne bestod for de største posters vedkommende af: jordegods for 6669 spd., bortsolgt løsøre for 1413, bankaktier for 1154, landskyld og bygsler samt indkomst af Indvikens halve kongetiende 593 og indkommet ved salg af noget jordegods 987 spd.; tilsammen 11 140 spd. Herfra gik gjeld og udgifter samt 100 spd., som var skjænket sognets fattige, ialt 2136 spd., hvorved boets beholdne formue androg til 9004 spd.

Af denne sum tilfaldt den testamentariske arving, sogneprest *Johan Michelets enke Sophie Amalie Tuchsén* $\frac{1}{6}$ 'del eller 1501 spd., som hun for de 1100 spd.'s vedkommende fik udlagt i gaardene Bolstad, Hoperstad og Brekke i Sogn, Aasnæs i Søndfjord og Tafjord paa Søndmør og kort efter omsatte i penge; forøvrig fik hun to bankaktier og kontanter.

Af provstinde Michelet, født Daae, besidder advokat C. F. Michelet et malet portræt fra hendes unge dage.

- 6 d. JØRGEN MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets 3die søn, født 1 juni 1742 paa Vølneberg i Sørum og opkaldt efter sin morfar Jørgen Holst paa Hersæter, blev ifølge faderens optegnelse døbt 5 juni i Sørum kirke¹; han tilføier: «Gud forlene ham alt godt for Jesu skyld». Døde 26 febr. 1818 paa Solberg i Trøgstad. Generalmajor; ugift.

Tolv aar gammel blev Jørgen Michelet i 1754 *korporal* i 1ste Søndenfeldske dragonregiment, hvis chef var daværende generalmajor Ove Ramel Sehested, og 3 april 1758 gik han ind som elev af Den matematiske Skole, som den norske krigsskole dengang hed. Han tilhørte saaledes det tredje kuld, som skolen uddannede siden dens oprettelse i 1750, og som fra først af tællede 27 elever, men da kort efter en større kontingent af den norske armé førtes til Holsten i anledning af de holsten-gottorpske stridigheder, svandt antallet ind, saa der ved kurssets slutning i december 1761 kun var 4 igjen. Den ene af disse var Michelet, som i februar 1762 udgik som nr. 2. I krigsskolens «Capacitetsliste» for 1760 har professor Døderlein anført: «Corporal Jørgen Hersæter² Michelet, 17 aar, haver et godt geni og applicerer sig meget vel, staar ogsaa i de omstændigheder at han kan poussere sin lykke med penge.» Før han forlod skolen var han imidlertid blevet officer, en begunstigelse hans far havde opnaaet gennem følgende bønsskrift til kongen, datert Slesvig 16 april 1760:

«Stormægtigste Monarck.

Allernaadigste Arve Konge og Herre!

Da ieg har den Naade og Løcke at staae udi Deris Majestets Tieneste som virkelig Obriste Lieutenant wed det Første Synderfeldske Dagoner Regiment, under Commando af General Lieutenant Sehestedt, Excellence, og er nu her Comenderet med den Escadron af same Regiment. Jeg haver 6 Søner, den ældste har den Naade og Løcke at staae som Lieutenant udi min Allernaadigste Konges Tieniste og er her med mig Comanderet, den anden *Jørgen Michelet* har og den Løcke at staae udi Fornæfnte Regiment

¹ Sørum kirkebog mangler for aarene 1731—1758 inkl.

² Naar han her tillægges navnet *Hersæter* er det ganske uden hjemmel.

som Under-Officers og haver nu Voren i den Mathematiske Skolle i Christiania paa det 4de Aar, for at gjøre sig des meere Habil Til min Allernaadigste Konges Tieniste. Allernaadigste Konge, Bønhør mig at denne min Søn maatte Faae Fenderichs Caractéer i Regimentet, hvor han tiener som underofficier. Allernaadigste Konge, ieg venter Allerunderdanigst een Naadig Bøn-Hørelse, og lever til mit Sidste med Liv og Blod . . .

Christian Friderich de Michelett.»

Hertil medgav regimentschefen, generalmajor Sehested, dat. Brotnov i Ullensaker 1 mai 1760, den anbefaling at Jørgen Michelet, «foruden at have været korporal i 6 aar, har det vidnesbyrd af sine informatores i Den mathematiske skoele, det han ei alleeneste sin tid der vel anlegger, men end ogsaa gjør gode progressus i de sammestæds docerende videnskaber, saa at han den af faderen for ham allerunderdanigst ansøgte karakter gandske vel meriterer.»

For sikkerheds skyld havde oberstløjtnanten ogsaa tilstillet overkrigssekretæren, grev Ahlefeldt, følgende skrivelse, dat. Slesvig 16 mai 1760:

*«Høy-baarne Greve
Høystbydende Hr. General Lieutenant
Cammer Herre og Ober Krigs Sekretair, Naadige Herre!*

Naadige og Høy-Bydende Herre, Pardonér mig at ieg ind-Comenderer Tiid efter anden, mens den Høye og store Berømselse, der staaer af min Høy-Baarne Greve, giver mig et stort Haab om at gjøre det, og at nyde Bønhørelse. Ieg haver allerunderdanigst for dristet mig at bede min allernaadigste Konge om Fenderich Caractér for min Søn, som nærmere indlagde udwiiser. Jeg er Forsikkret i mit Hierte, at naar deris Høy-grevelige Excellence vil fore stille den, at worde Bøn-høret; naadige og Høye Herre, Hielp mig udi min Allerunderdanigste An- dragende, Gud velsigne og ophøye Høy-Baarne Greve med alt det Kiert er. Da ieg lever til mit sidste . . . Naadige Herres . . . hørsomste tiener».¹

Kongen havde intet at indvende, og 28 mai 1760 blev Jørgen Michelet udnævnt til *fænrik reformé* ved det 1ste Søndenfjeldske dragonregiment og blev 21 april 1763 ansat som *virkl. fænrik* ved Ullensakerske kompani. I 1764 fik han følgende testimonium af regimentschefen, general Sehested: «Fændrik Jørgen Michelet, 24 aar, tient i 10 aar; faderen er oberstløjtnant i regimentet. Haver lært ingeniørvæsenet samt artilleriet, bruges som adjutant ved regimentet, applicerer sig vel i tjenesten og fører en god konduite.»

Den 1 januar 1766 blev han *secondløjtnant* ved Folloske eskadron af 2det Søndenfjeldske dragonregiment, og blev her 14 april 1772 *premierløjtnant*.

Under 10 juni 1785 blev «ædle og velbyrdige Jørgen von Michelet» *karakteriseret kaptein* og 22 august 1788 *virkelig kaptein [ritmester]* og chef for Trøgstadske kompani af samme regiment [hvis navn fra 1 jan. 1784 var ændret til «Smaalenske dragonregiment»].

Imidlertid var landet kommet i krig. Danmark-Norge havde i 1773 sluttet et hemmeligt forsvarsforbund med Rusland og forpligtet sig til at yde hjælp, hvis dette land blev angrebet.

¹ Skrivelserne beror i Krigsk. Refer. Sager 1760 28 mai, ad nr. 15. Danske Rigsarkiv.

Da saa Rusland i 1788 blev indviklet i krig med Tyskerne, benyttede Svenskerne anledningen og faldt sin østlige nabo i ryggen. Dermed var krigen med Sverige pludselig et faktum, en krig, som Norge kom til at føre paa egen haand.

Hæren lededes af prins Carl af Hessen, som fra 1772 havde været høistkommanderende general i Norge og almindelig ansaaes for at være en dygtig feltherre, og nærværende var ogsaa kronprins Frederik, den senere kong Frederik VI.

Prins Carls felttogsplan gik i korthed ud paa at han med hovedstyrken paa 15 bataljoner fodfolk, inddelt i 4 feltbrigader under generalmajorerne Schmettow, Hesselberg, Mansbach og oberst Stricker, det nyoprettede Norske Jægerkorps og 10 eskadroner dragoner og 3 artilleribatterier skulde rykke over grænsen ind i Bohuslen, trænge den rimeligvis svage svenske styrke tilbage og i ildmarscher gaa mod Göteborg, tage denne rige stad og saa afvente den danske hærs operationer.

Den 24 septbr. 1788 gik 2 kolonner under kommando af henholdsvis prins Carl og general Schmettow over Idefjorden og ind i Bohuslen. Den svenske hær kommandertes af den gamle general Carl Hierta, som ikke nærede synderlig frygt for noget norsk overfald. Hans 4100 mand store styrke var derfor spredt i smaa afdelinger fra Eda skanse i Vermeland til Kongelf i Bohuslen. Til fører af Svenskernes venstre fløi, der skulde forsvare Bohuslengrænsen, havde Hierta stillet den 60-aarige, dygtige og tapre officer, oberst Johan Werner Tranefelt, som da var chef for Bohuslenske dragonregiment.

Da Tranefelt fik høre om Nordmændenes fremrykning marscherte han ilsomt mod Svinesund, men da det ikke saa ud til at Nordmændene vilde foretage nogen overgang, rykkede han ligesaa hurtigt tilbage og naede om aftenen den 24. Vettalands bro søndenfor Ske kirke, hvor han gjorde holdt og gik i stilling, efter at have kastet broen af.

Den 25. ud paa eftermiddagen kom prins Carl efter og beredte sig til at retablere en overgang over Kvistrumelven. Herunder kom oberst Tranefelt ned til elven og spurgte, hvad den norske fremrykning skulde betyde, og det endte med at prins Carl, kronprinsen og den svenske oberst mødtes i hele hovedkvarterets nærvær. Tranefelt udbad sig da fem dages vaabenhvile for at kunne indhente forholdsordre fra general Hierta, men prinserne vilde selvfølgelig ikke indlade sig paa det. Tranefelt gik da med sine tropper tilbage over Svartaborg og Tanum og tog den 27. om aftenen kvarter ved Kvistrum, hvor han vilde oppebie Nordmændenes fremrykning.

Prins Carl, der forstod, at det var Tranefelts plan at hale tiden ud for at trække forstærkninger til sig, lod en af sine bataljoner besætte Strømstad, hvor han forefandt store oplag af korn og fourage, og satte selv efter Svenskerne med avantgarden, der bestod af jægerkompaniet, 3 bataljoner og 4 eskadroner samt 8 amusetter af det ridende artilleri.

Ved Kvistrumpasset havde en svensk oberstløjtnant, friherre Adolf Funck af det Bohuslenske dragonregiment, anlagt nogle forskansninger, medens han havde fundet det overflødig at besætte broen ved Kvistrum, og ved denne satte prins Carl sig fast om aftenen den 28 septbr.

Naar der tages hensyn til hele den eiendommelige maade, hvorpaa denne «krig» blev ført, er det kanske ikke saa underligt, at prins Carl samme aften sendte bud over i fiendens leir og inviterede saavel oberst Tranefelt som oberstløjtnant Funck til taffels i det norske

hovedkvarter! De svenske herrer undskyldte sig og svarede at de heller vilde komme til middag den følgende dag! Prinserne blev mere og mere ængstelige for at Svenskerne naarsomhelst kunde faa tilkaldt store forstærkninger og besluttede derfor strax at gaa til et hovedangreb.

General Hierta, den svenske hærs øverstbefalende, som i største hast var arrivert til den svenske leir, indsaa øieblikkelig stillingens haabløshed og sendte sin søn som parlamentær for at aabne forhandlinger. Fra norsk side svaredes hertil, at hvis Svenskerne ikke overgav sig som krigsfanger, vilde det gaa løs inden fem minutter. Hierta overveiede og overveiede. Da faldt klokken 5^{1/2} om eftermiddagen det første skud fra norsk side, og faa øieblikke efter var kampen i fuld gang.

General Mansbach, som fra gammel tid var vel kjendt i trakten, var imidlertid med sine 2 bataljoner rykket ind mellem fjeldene for at afskjære Svenskerne retræten; et jægerkompani og et grenaderkompani sluttede sig til ham. Mørket var nu faldt paa, en tæt krudtrøg skjulte næsten alt, fra Åtorp og Källhagen dundrede kanonerne stadig løs, og paa veien fra Kvistrum kunde rytteri skimtes at sprænge frem. Det var dragonerne under oberst Sundt, der hidtil havde staaet «en colonne» paa landeveien, som nu fik ordre af prins Carl til at attackere. Med oberst Sundt og kaptein Jørgen Michelet i spidsen fór de frem, men de var neppe naaede helt hen til den svenske stilling, da trommehvirvler hørtes og «chamaden» blev slaet. Michelet rasede over at kampen blev afblæst og havde mest lyst til alligevel at gaa paa.

Det var general Hierta selv, som paa trods af baade Tranefelts og andre modige officerers bønner havde slaet «chamade».

To svenske officerer begav sig nu paa veien til det norske hovedkvarter for at erfare betingelserne for overgivelsen. De stødte strax udenfor stillingen paa Michelet med sine dragoner, som svor paa at der ikke var tale om andet end fuldstændig overgivelse. Efter nogen forhandling rakte de svenske officerer kaptein Michelet sine kaarder, men i det samme kom en af prins Carls adjutanter med ordre om at værgerne skulde tilbageleveres og at saavel mandskaber som officerer skulde frigives mod løfte om ikke mere i denne krig at føre sværd mod den dansk-norske konge eller hans allierede.

Fangernes antal var over 800 mand, officerer iberegnet, og blandt disse befandt sig general Hierta, obersterne Tranefelt og Friesendorff med sine adjutanter, løjtnanterne Hierta og Levin, oberstløjtnant friherre Fock, major Frølich, kapteinerne von Cedercrona, von Knorring, von Svedenborg og von Mannerheim, løjtnanterne von Carlheim, von Klerck, Rudenschöld m. fl. Desuden faldt et rigt bytte af geværer, ammunitionsvogne, telte, feltkjædler og meget andet i Nordmændenes hænder.

Fra et øienvidne til kampen, formentlig en af hovedkvarterets adjutanter, er bevaret en skildring af kaptein Jørgen Michelets deltagelse i affæren ved Kvistrum bro¹:

«De subalterne Officerer af vores, der fornemmelig distinguerte sig ved denne Action var Capt. Gaarder af det Syndenfiælske gevorbne Inf. Regm., der egentlig kun kom til at bruge sin Musqvæt Ild, og Capt. Michelet af det Smaalenske Dragonregiment, der var foran

¹ Norsk militært Tidsskrift, bind 46, 1883, s. 187. Se ogsaa Morgenbladet for 29 septbr. 1888: «Kampen ved Kvistrum 29 September 1788», af premierløjtnant H. Angell.

i Spidsen af Dragonerne, da de reed mod det fiendtlige Retranchement; thi i Stæden for hans Plads havde været foran Liv Escadronen bag Obersten og Adjoutanten satte han sig foran den til Avant Garde udtagne Troup for at encouragere den gemeene Mand, og endnu, da han hørte Trommen røres, sagde han: «Nu give de sig, men hvem kan tro dem? Mon det ikke var rettest at hugge ind alligevel.» En af Dragonerne sagde, da han hørte Chamade slaaes: «Hør! nu kommer de med Tigger-Trommegrin». — Forfatteren tilføier i en note: «Denne Michelets Farbroder [3: farfar] blev skudt i Affairen ved Hølands Kierke 1716 under Oberst Kruses Komandoe; det lod, som han havde Lyst ved denne Leilighed at hævne sin Farbroders Død».

Efter kampen holdt kronprinsen en tale til de norske tropper og takkede dem for udvist tapperhed, ligesom han specielt takkede enkelte af officererne for deres optræden. Blandt dem var kaptein Jørgen Michelet.

Fra Kjøbenhavn tilstillede kronprinsen Michelet en pragtfuld med brillanter besat guld snusdaase, som fremdeles er i slegtens eie¹, ledsaget af følgende skrivelse fra «Carl Printz zu Hessen», datert 4 december 1788:

«Herr Capitaine von Michelet!

Min kiere Herr Capitaine von Michelet!

Hans Kongelige Høyhed Kronprinsen har overdraget mig at tilstille Dem den hosfølgende Guld-Daase som Tegn paa Høysammes fuldkomne og udmærkede Tilfredshed med Deres Opførsel i Affairen ved Quistrum Broe. Jeg efterkommer med saa megen Fornøjelse H. K. H. mig i denne Henseende bekiendtgjorte Villie, da Deres rosværdige Forhold ved bemeldte Leylighed har forøget den Agtelse, som ieg allerede forhen havde for Dem og hvorpaa det vil være mig særdeles kiert ogsaa fremdeles ved forefaldende Leylighed at give Dem Beviis.

Jeg er med megen Consideration, Min kiere Hr. Capitaine Michelet,

Deres vel affectionerede og beredvillige

Carl P. z. Hessen.»

Efter affæren ved Kvistrum fortsatte Nordmændene sin fremrykning mod Uddevalla, der med lethed blev taget, hvorefter Mansbach med sine folk tog Venersborg med magasiner af proviant og fourage. Kongelv og det gamle Bohus slot blev besat, og den norske hær rykkede nu mod Göteborg. En fransk forfatter, som foretog en reise i Norge og Sverige om høsten og vinteren 1799 til 1800 meddeler følgende oplysninger fra sit ophold i Norge: «Da dette [3: Smaalenske] regiment 1788 drog ind i Sverige havde næsten hver dragon 100 rdl. i lommen. Dragonsoldaterne var de kjækkeste folk, en kunde se. Deres pyntelige adfærd overalt vakte høiagtelse i det land, de gjorde indfald i. Endnu 10 aar efter sagde den da værende lagmand i Uddevalla til mig: Vi havde at gjøre med ædle og høisindede fiender; under deres ophold her var det intet hærverk eller opstyr. De betalte hvad de fik; landsmænd kunde ikke fare pynteligere frem. En saadan lovtale siges at være smigrende. Ellers er hver bonde i Norge født soldat.»²

¹ Den tilhører nu ingeniør Jean Michelet.

² Latoncaie: Promenade d'un français en Suède et en Norwège.

Göteborg havde imidlertid faaet trukket forstærkninger til sig, saa at garnisonen i de første dage af october tællede ikke mindre end 6000 mand, hvis kampmod ikke mindre opflammedes ved kong Gustafs ganske uventede ankomst efter sit uheldige togt til Finland.

Det tegnede til at blive en langvarig beleiring, da den svenske konge afslog enhver forhandling om byens kapitulation, men saa begyndte England og Preussen at intervenere, hvad foreløbig resulterte i en otte-dages vaabenstilstand fra 9 til 16 october kl. 12 nat, som derefter forlængedes til 13 november.

Da det nu var temmelig klart at krigen kunde betragtes som paa det nærmeste afsluttet, trak den norske hovedstyrke sig den 19 october tilbage til Uddevalla og egnen syd for denne by, og Jægerkorpset fik til opgave at besørge hele forposttjenesten langs Götaelven fra kysten af og op til Strøm, medens general Mansbachs brigade besørgede stillingen indtil Venersborg og videre over Åmål.

Fredsmågerne drev imidlertid paa med sit arbeide, og under paatryk af den politiske situation saavel i Sverige som ude i Europa blev den 5 novbr. atter en vaabenstilstand underskrevet i Uddevalla, der skulde vare til 15 mai 1789. Dette var ensbetydende med en fredsslutning; de forskjellige afdelinger marscherte tilbage til Norge, og allerede i november var den norske hær inden fædrelandets grænser efter et 7 ugers felttog, hvori Nordmændene havde vist baade mod og tapperhed og paa grund af det yderst slette sanitetsvæsen og intendantur lidt meget ondt. Felttogets politiske resultater var dog trods seiren meget smaa.

Nu fulgte en række fredens aar, og Jørgen Michelet avancerede i sit regiment efter tur og orden: den 5 marts 1790 blev han *second-major*, 29 aug. 1794 *premier-major*, 9 april 1802 *oberstløjtnant*, 16 octbr. 1807 reservert obersts karakter, og 24 mai 1808 blev han udnævnt til *oberst* i Kavaleriet med anciennetet fra 3 januar s. a.

Oberst Michelets krigerliv skulde, dog endnu ikke være afsluttet.

I 1808 brød krigen med Sverige ud paany, og Jørgen Michelet, der nu var en mand paa 64 aar, skulde endnu engang faa anledning til at mødes med fienden.

De søndenfjeldske tropper, linie og landværn, udgjorde en styrke paa 17500 mand, fordelt i 3 brigader, hvoraf høire fløibrigade paa 3000 mand under anførsel af oberst Hans Gram Holst samledes i Skjeberg. Tropperne lagdes ved udgangen af marts maaned i kantonement, og den besværlige bevogtningstjeneste paa de vigtigste tilgange over grænsen tog sin begyndelse.

Bønderne i de egne, som stødte op til grænsen, ydede officererne megen og effektiv hjælp ved som «kundskabsmænd» at snuse op fiendens dispositioner og bevægelser.

Brigaden Holst, hvortil oberst Michelet med sine folk hørte, skulde besørge bevogtningen af grænsen helt fra Svinesund til Krogfoss i Høland. Det blev en haard tjeneste for soldaterne, da deres udstyr med beklædning og skotøi var yderlig slet.

Der er bevaret en række rapporter fra oberst Michelet fra denne krig, som giver gode oplysninger om hvordan han fór rundt og indsamlede opgaver om fiendens styrke og stillinger, som da skyndsomst blev sendt videre til armeens daværende øverstbefalende, prins Christian August, hvis hovedkvarter var i Rakkestad og Skjeberg: 12 april 1808 sender oberst Michelet rapporter fra Søndre Opsal, 13. fra Taarneby, 14. paany fra Søndre Opsal, 15. fra

Rødenes, 17. fra Trøgstad, 18. fra Huseby, 20. fra Hemnes, 22. og 23. fra Rakkestad, 24. og 25. fra Hemnes, 26. og 27. fra Rakkestad, 1. mai fra Hemnes osv.¹

Af disse kan det have interesse særlig at gjengive den rapport, som Michelet sendte fra Hemnes i Høland 20 april:

«Da jeg ved Udbrudet idag fra Østbye var underrettet at 150 Svenske Husarer opholdt sig paa gaardene Lund og Pavestad med omliggende Gaarder blev Capitaine von Beichmanns Commando med den halve Deel af Capitaine Heyerdahls, der commanderer af Lieutenant von Riis, beordret at marschere til disse. Dette blev udført ved at passere udi største Stilhed giennem en stor Skovstrækning, høje Fielde og Sneen for det meeste saa dyb, at den stod os til Beltet, hvorved man uden at blive bemærket kom Huuset nær paa 100 Skridt, da Anfaldet skeede og hvorved Fienden, som isteden for Cavallerie var de grønne Jægere omtrændt 150 Mand, der trak Forstærkninger til sig fra de andre Gaarde, og saaledes igjen begyndte Attaqven paa nye. Men da min Commandoe, hvoraf de fra Cavalleriet afgivne kun havde 12 Patroner, samme havde forskudt, kunde man ikke længer holde sig, men maatte retirere. Fienden forfulgte aldeless ikke. Saa vidt man i een Hast kand komme undervær med af denne sammenbragte Commandoe, er ved dette Engagement 2de døde og 5 qvæstede paa vores Siide. Hvad Fienden har tabt er man uviss om, except een der var skudt død i Mandens Stue. Vore Folkes kundskab i Ligning med de Svenske gjorde at man ikke var heldig i Udførselen, Saa maae jeg og sige at vore Gevæhre foruden at de største deelen ere slette, have og nu ved afholdte Brug adskillige Mangler, som gjøre dem ubrugbare uden een Bøssemagers Hielp. Hvorhos jeg og underdanig maae ansøge, at Commandoen bliver forsynet med Patroner og Flintestene — — —».

De jevne ord, som her er brugt om officerer og soldater, der opsøger sin fiende uden endog at være forsvarlig bevæbnet, taler bedre end al krigshistorie om de norske troppers mod og vovsomhed i tillidsfuld fædrelandskjærlighed.

Oberst Michelet var med i affæren ved Høland 18 april og havde dagen i forveien havt et lidet eventyr paa egen haand, hvorom han indgav følgende

«Underdanigste Rapport.

«Den 15 April ved Middagstid rykkede de Svenske over Grændsen ved Ørje Broe, hvorfra Hr. Capitaine von Beichmann strax efter en liden ForpostFegting retirerede lige til Mysen i Edsberg. Den 15de ankom Hr. Obriste von Michelets Dragun Compagnie til Folkenborg i Rødenæs, hvorfra de Avancerede heele Our Søen udover og derved hindrede Fiendens Overgang dennegang.

Efterat Hr. Obriste von Michelet d. 16de i Dagbrækningen havde ladet 6 Flankører Manøvrere paa Iisen, rykkede strax Fienden ned paa Iisen noget søndenfor Præstegaarden i Rødenæs, hvorpaa han strax delede sin Esqvadron i 2 Deele og marscherede op med Front

¹ Det er bekjendt at Michelet skulde have udtalt sig temmelig skarpt om prins Christian Augusts undladelse af at benytte sig af hans rapporter til at gaa angrebsvis tilverks og at hans udtalelser kom prinsen for øre. Denne blev opbragt og spurgte Michelet ved første sammentræf «om han havde seet fienden i det hvide af øinene»; hvortil han fik til svar: «Ja, Durchlaughtighed, saaledes ved Kvistrum, men der ogsaa kun i reversen, da han forfærdet flygtede for mine dragoner»!

ved en ved Præstegaarden beliggende Holme og befæstede sig paa Kirkegaarden. Ved Synet af dette gjorde strax Fienden holdt og marscherede tilbage til Strandbredden, hvor de først stillede sig i Slagorden, men siden retirerede op i Fjeldet igjen, hvorfra han siden skal være marscheret paa Østsiden Søen og taget Nattequarter omkring ved Opsal en kort halv Miil norden for Søen, ligeledes paa Østsiden beliggende.

Efter at Fienden havde trukket sig tilbage og jeg havde bragt Bagagen i Sikkerhed, defilerede jeg tilbage med mine Draguner forbi Basmoen til Trøgstad Kirke og formerede en Linie af den tilstødende Commandoe under Hr. Løitnant v. Riis langs Kongsveien til Mysen i Edsberg. Cavalleriet af Trøgstadske Compagnie blev lagt bag Infanteriet og patrullerer til Onstad Sund. Det tilstødende Nedre Romerigske Dragon Compagnie lod ieg afgaa til Mysen under Hr. Obristlieutenant v. Lunds Disposition. Denne Stilling har jeg endnu, men ved et ankommen Brev fra Hr. Ritmester v. Darre, troede han, at ieg endnu burde videre udtrække Kjeden, ifald Øieren er passabel, men dens Kundskab har jeg for nærværende Tiid endnu ikke kunnet erhverve mig, men saasart denne Indberetning ankommer, skal jeg føre den fornødne Anstalt efter bedste Skjønnende og underdanigst indberette samme. Tiid og Omstændigheder har før ej tilladt at indberette samme.

Trøgstad Præstegaard d. 17 April 1808.

J. Michelet.»

J. Michelet

Facsimil af generalmajor Jørgen Michelets navnetræk, 1808.

I de egentlig store begivenheder i denne krig kom Jørgen Michelet paa grund af forholdene ikke til at deltage, men den daglige bevogtningstjeneste i kulde og væde, dag og nat med slet udstyrede soldater med utilstrækkelig proviant var anstrengende nok og kunde vel stille lige store fordringer saavel til officerer som meniges uforsagthed og gode moral.

Omsider gjorde freden i Jønkjøping 10 decbr. 1809 ende paa den intetsigende krig, og de norske tropper kunde slitne og trætte faa vende hjem.

Imidlertid var oberst Jørgen Michelet under 23 mai 1809 befordret til *chef for Trondhjemske dragonregiment*, og 16 novbr. s. a. blev han udnævnt til *generalmajor*. I denne høie stilling blev han kun staaende i to aar. Han nærmede sig nu stærkt de sytti; sydpaa havde han sine store eiendomme og hele sin slegt. I 1811 bestemte han sig derfor til at trække sig tilbage til privatlivet og søgte afsked som general og chef for Trondhjemske dragonregiment, hvilken blev ham i naade bevillet 2 mai 1811 med 1200 rdl. i vartpenge.

Jørgen Michelet havde, som side 66 berettet, i arv efter sine forældre modtaget 1567 rdl. og efter sin moster, madame Sechmann 1456, tilsammen 3023 rdl., en efter den tids forhold ikke saa ringe kapital. For den efter mosteren faldne arv havde han for 1600 rdl. faaet sig udlagt den prægtige gaard *Solberg i Trøgstad*, som havde en aarlig landskyld paa hele 15 lispd. tunge [p: tungt, godt korn] og som han selv valgte til sit aasæde. Dernæst overtog han forældrenes halvdel af Trøgstad og Baastad kirker med tilliggende jordegods for 1750 rdl.

og erhvervede ved mageskifte af 31 decbr. 1803 ogsaa sin yngre bror, oberst Ove Ramel Michelets halvdel for en lignende sum, hvorved han blev eneieier af begge kirker. Først ved skjøde af 17 decbr. 1849 blev disse indløst af sognemenighederne for en samlet sum af 3500 spd., men da uden jordegods. Fra tid til anden eiede Michelet ogsaa flere mindre gaarde og gaardeparter, som dog ikke fik nogen større betydning for hans virksomhed som eiendomsbesidder.

Paa Solberg havde Michelet sin bopæl og her nedlagde han som den yderst interesserte landmand og gaardbruger et meget dygtig arbeide. Privatlivet i den landlige ro og uafhængighed var ret efter hans sind, og det vil vides at det var længslen tilbage til dette, som bevægede ham til at tage sin afsked som general endnu medens han var i fuld legemlig vigør. Tidlig paa færde førte han nøie opsyn med gaardsdriften og deltog selv ofte i arbeidet, særlig naar der skulde præsteres en kraftanstrengelse. Fysiske kræfter satte han som fuldblods krigsmand megen pris paa, og den som kunde vække hans bifald i den retning havde senere et vist frisprog overfor den barske herre, hvad der endnu gaar historier om i Trøgstad.¹

Selv var general Michelet en mand med store legemskræfter, ikke høi af vext, men meget spænstig og kraftig bygget; en dygtig og udholdende rytter. Det fortælles at han paa en vinterreise til Christiania over Øieren paatraf en række af Helle Juels plankekjørere fra Enebak, som ikke vilde give ham plads til at komme forbi. Han satte da hesten i firsprang ud til siden og før forbi, stansede saa op og lod sin tjener spænde den ene af skjækerne fra og holde hesten, medens han selv gik tilbage til plankekjørerne og gav dem en drabelig omgang med skjæken! Paa hjemturen drog han som vanligt indom hos Helle Juel paa Vestby og fortalte ham historien, hvorefter Juel lod plankekjørerne enkeltvis indkalde og gav dem en omgang til!

Han var en mand, som folk ellers gik af veien for, den gamle general; dovenskab og slendrian faldt ikke i hans smag, og ve den som ikke holdt sine aftaler! Rakt og ret skulde mands veie falde, aaben og ærlig vandel forlangte han af dem, som vilde have med ham at gjøre. Men saa havde folk ogsaa tillid til ham, og de vidste vel at der indenfor den stramme uniformsfrakke slog et varmt hjerte. Det var saaledes ingen hemmelighed at Michelet hjalp unge, kvikke bondegutter iveri, naar al udvei syntes stængt for dem, og særlig tog han sig af dem, som krigen havde gjort til krøblinger, og skaffede dem en haandverksuddannelse, saa de siden kunde hjælpe baade sig selv og andre. Derfor var Michelet ligesaa afholdt i sin hjembygd af alle dem, han paa en eller anden vis var kommet paa nærmere hold, som han overalt nød den uafkortede respekt, der følger en frygtløs og karakterstærk mands retsindige færd. Ved ham blev de gode traditioner, som knyttedes til Michelet'ernes navn i Trøgstad, yderligere befæstet.

¹ Der fortsættes saaledes at generalen en dag slap sin svære folkevonde gaardshund løs, da han fik se kjæmpen Paul Ekaas i Baastad komme anstigende til Solberg, som sædvanlig iført sine lange hjorteskins handsker — et lapseri, som Paul havde lagt sig til fra den tid han i 1760 havde været soldat i Holsten. Hunden før løs paa kjæmpen og hug i hans ene haand. Men da tog Paul den for sig, bændte kjæverne fra hinanden og knækkede bæstets nakkeben med sine behandskede næver! Generalen stod stram og saa paa affæren, saa gik han mod kjæmpen og sagde: «Det var pinedød godt gjort, Paul Ekaas, kom ind og faa en dram!» «Ja, nu bider ikke den lillebikja flere», svarede Paul, og siden var han og generalen fine venner. —

Solberg, som fra den tidligere eier, presten Sechmanns tid var i god hævd, blev af Michelet drevet yderligere frem under energisk rationel drift. Nye stenfjøs blev opført til underbringelse af en forøget besætning. Det var her som paa Sæter den romerik'ske rød-kollerace, som udelukkende var gjenstand for avl, hvad der fik stor betydning for den senere smaalenske kvægavl.¹ Ogsaa faareavlen fik et hidtil ukjendt opsving. For denne nærede general Michelet en ganske særlig interesse. Ved sin overtagelse af Solberg forefandt Michelet en liden faareflok, som var avlet efter en spansk vædder, der var kommet fra generalmajor Deichman. Dette blev en fortrinlig race, som leverte en meget finere uld end det almindelige norske faar. Til forskjellig tid hjemførte Michelet engelske og skotske faar for at forsøge en yderligere forbedring, men de var saa stride i ulden at han igjen maatte skaffe dem bort for ikke aldeles at fordærve sin race. Ved aar 1800 var besætningen steget til 81 faar og 34 væddere, og Michelet arbeidede med held for udbredelsen af denne faareart i distrikterne. At den kunde holde sig saa kraftig og frugtbar, som den gjorde, tilskrev han særlig den omstændighed, at der kun blev tilladt avl af dyr, som var tre aar gamle. Ulden blev kun klippet én gang aarlig, om vaaren, og mængden kunde variere fra 3¹/₂ til 7 skaalpund pr. dyr. Fabrikerne paa Moss modtog al uld i bytte mod tøier og varer.²

General Michelets fortjenester af faareavlen vakte opmærksomhed ogsaa udenfor landet; flere gange modtog han saaledes besøg af danske statsøkonomer, som ønskede at nyde godt af hans erfaringer. I Trøgstad drev provsten Heidenreich faareavl, ganske vist i mindre skala og paa engelsk avl, men efter Michelets principer, og paa Evje herregaard fulgtes ligeledes hans anvisninger med fortrinlige resultater.

I det hele blev Solberg gaard i Michelets tid drevet op til ligefrem mønsterbrug, og det fortælles at han ogsaa førte ganske god kontrol med at alt gik som det burde hos sin slegt paa nabogaardene, baade paa Sæter, hvor hans brorsøn, løjtnant Peter Michelet holdt til, paa Hersæter, hvor hans bror sogneprestens enke og talrige barneflok boede³, og paa Ramstad i Eidsberg, hvor han havde sin bror oberst Ove Michelet. Hele slekten var saaledes samlet i den nærmeste omegn som en hel liden koloni, og selv vidste den gamle, formuende general intet herligere end at se den hos sig paa Solberg, særlig i julehøitiden.⁴ Da var han ret i sit es og udfoldede af hjertens lyst sine bedste egenskaber som jovial vert og fornøielig kronikør. Med sædvanlig overdrivelse fortæller Conradine Dunker i sine «Erindringer» om et længere selskabeligt besøg paa Solberg i 1796 at Michelet var en rig og «meget jovialsk

¹ Se Norsk Landmandsblad 1895 nr. 47.

² Se professor P. C. Abildgaards afhandling «Extrakt af Indberetninger til den kgl. Direktion for Stutterie-væsenet om Faareavlen i Norge» i det af Carl Gottlob Rafn udgivne: Bibliothek for Physik, Medicin og Oeconomie, Kjøbenhavn 1800. Bind 18 s. 143 flg.

³ Under et besøg paa Hersæter beklagede svigerinden sig over at hendes husmænd og flere daglønnerne istedetfor at drive paa med høstarbeidet var gaaet afsted til en husmandsplads paa andagt, som blev afholdt af en af hendes husmænd, kaldet «provsten i Brua», en af generalens tidligere dragoner. Hertil svarede generalen ingenting, men forlod hende om en stund «for at se sig lidt om». Han gik ned til den angjældende plads og ryddede slig op med sin knortekjæp at forsamlingen tog tilbens ud gennem vinduerne! Saa gik han tilfreds tilbage til svigerinden og underrettede hende om at hendes folk nok var kommet paa arbejde igjen!

⁴ Det var den gamle general en sorg da han i 1816 maatte afgive mesteparten af sit sølvtøi som tvungent indskud i Norges Bank, men han bøiede sig loyalt for paabudet. Ved den leilighed gik i smeltedigelen blandt andet det massive sølvhefte af det sværd, der efter traditionen var skjænket en officer af hans slegt Michelet som belønning af Ostendes indvaanere for tapper krigertjeneste under Ostendes beleiring 1601—1604.

mand, og vi havde megen moro af at høre paa ham. Den franske revolution var idelig hans thema. De franske navne lemlæstede han Gudsjammerlig. Jeg erindrer ikke mere det latterlige navn, han gav Dumouriez, men han bad mange gange djævlen besplintre sig paa at Sieyès, som han kaldte Seies, var det klogeste hoved i hele Frankrige, ja i hele Europa.»

Som bestyrerinde i sit hus havde generalmajor Michelet i mange aar jomfru *Dorothea Elisabeth Heide*, en faster af hans brorsøn, løjtnant Peter Michelets 1ste hustru Anne Cathrine Heide, som selv i flere aar før sit giftermaal ligeledes havde opholdt sig i hans hjem sammen med sin ældre bror, dragonkornet Rasmus Wexel Heide. For at sikre sin fortjente husbestyrerinde en sorgfri alderdom skjænkede Michelet hende gaarden Lille-Aamot i Trøgstad med adgang til, under hendes virksomhed paa Solberg, at disponere alt fornødent til at sætte eiendommen i hævd til standsmæssig beboelse og drift efter hans død. Da denne indtraadte i 1818 flyttede jomfru Heide ogsaa til Lille-Aamot, men som en kjær veninde af generalens søsterdatter og testamentariske arving, fru Johanne Hals, kom hun stadig mere til at opholde sig paa Solberg, og her lukkede den gamle dame ogsaa sine øine i 1837.¹ Sin ugifte, gamle trostjener Kristen gav generalen den lille gaard Orderud til fri brug for levetiden.

Ved sin mors død i 1788 tog Michelet til sig sin søsterdatter *Johanne Harbou*², hvis fødsel i 1771 havde kostet moderen, Ide Sophie Michelet livet, og som siden havde været hos sin mormor, fru oberstløjtnant Michelet paa Hersæter. Hun forblev paa Solberg til sit giftermaal i 1795 med daværende premierløjtnant, senere oberstløjtnant i Artilleriet *Nils Hals*, og var sin onkel en meget kjær pleiedatter. Forinden Michelet gik i krigen i 1808 indsatte han hende til sin universalarving i følgende under 23 marts s. a. oprettede testamente:

«Min tiltagende Alder og dermed forbundne aftagende Helbred erindrer mig om min Dødelighed, og daglige Exempler overbeviser mig, at min Afskeds Tiid kand maaske være mig nærmere end ieg troer.

Da ieg ingensinde har været gift eller har nogen Lives Arving, og ieg nu paa min Alderdom ikke enten har Lyst eller Tanke til at forandre mig, saa ønsker jeg at kunne i levende Live bestemme, hvorledes den Formue, Gud har givet mig og som ieg fornemmelig ved egen Fliid og Vindskibeligbed har erhvervet, efter min Død skal forholdes med, og til den Ende er det ieg herved paa Hans Kongelige Majestæts forventende Allernaadigste Confirmation, med godt Overlæg og med fuld Sands og Samling bestemmer og fastsætter, at min Efterladenskab efter min Død skal tilhøre *Johanne Christine Hals*, fød *Harbou*, i Egteskab med Artillerie Major *Niels v. Hals* og hendes Arvinger af hvad Navn nævnes kand. Derimod skal *Johanne Christine Hals* eller Arvinger udbetale til Garvermester *Jørgen Jørgensen*³ den

¹ Hendes silhouette og elegant indbundne salmebog er i ingeniør Jean Michelets besiddelse.

² *Johanne Augusta Christine Holst Harbou*, født 13 april 1771 paa Knive i Skoger, var datter af generalmajor *Niels Harbou* og *Ide Sophie Michelet*, side 105. Hun ægtede 4 april 1795 løjtnant *Nils Christian Fredrik Hals* og døde 16 decbr. 1838 paa Solberg; søn af major *Bastian Hals* og *Maren Jonstrup*. Om hans uheldige skjebne som kommandant i Fredrikstad i 1814, da han 4 aug. maatte overgive fæstningen til Svenskerne, se bl. a. «Familien Hals» s. 59 flg.

³ *Jørgen Jørgensen* var general Michelets uægte søn med *Helene Pedersdatter Svarverud* og døbt 27 septbr. 1767 i Trøgstad. Efter i nogle aar at have opholdt sig i Grenaa i Danmark boede han først i Christiania og senere paa Malmø ved Mandal, hvor han drev garveri og hvor han ogsaa døde 14 decbr. 1838. Han var stor-thingsrepræsentant fra Mandals amt i 1814.

Summa 1000 Rdlr. — siger et Tusinde Rigsdaler — for en Gang, og Jomfrue *Dorothea Elisabeth Heide* saalænge hun lever 60 Rdlr. Aarlig, siger Tresindstve Rigsdaler.

Ald bevislig Gield, som findes, betaler *Johanne Christine Hals* eller Arvinger, ligeledes besørger *Johanne Christine Hals* eller Arvinger min sømmelige Begravelse. Denne min Disposition og sidste Villie, som af mig frivillig er fattet og besluttet, og som ikke i nogen Maade er stridende imod Loven eller Ærbarhed, haaber ieg Deres Kongelige Mayestæt paa Ansøgning allernaadigst vil confirmere og stadfæste, til hvilken Ende den herved bekræftes af mig med mit Navns Underskrift og mit hostrykte Signete; og haver desuden formaat 2de gode Mænd som Vidner med mig at underskrive og forsegle dette Dokument.

Solberg den 23 Martij 1808.

J. Michelet
(L. S.)

At vi have seet Testator egenhændig underskrive dette sit Testamente og hørt ham erklære samme ved fuld Sands og Samling at være hans sidste Villie og Disposition, det bekræftes herved paa Forlangende under vore Hænder og Signeter

Datum ut supra.

P. Lund¹
(L. S.)

H. P. Lund¹ —»
(L. S.)

Dette testamente fik kgl. konfirmation 26 mai 1818, tre maaneder efter generalens død.

Ved sin død 26 febr. 1818 var general Michelet i sit 76de aar og havde i de sidste maaneder merket kræfterne svinde, saa hans bortgang kom ikke uventet hverken for ham selv eller hans omgivelser. For at kunne give hans høitidelige begravelse fra Trøgstad kirke et pompøst præg, med nærvær af en talrig slegt, officers- og vaabenfæller, blev truffet store forberedelser, og jordfæstelsen fandt derfor først sted den 21 marts eller nær en maaned efter dødsdagen. Af de dekorationer, som under sørgehøitideligheden prydede kirken, forefindes fremdeles et par paa blikplader oljemalede (feilagtige) familievaaben, som dengang var anbragt paa store voxlys.

Oberstløitnant Hals og frue brugte og beboede Solberg til 1838, da de begge her afgik ved døden, og holdt de gode traditioner fra generalens tid vedlige, saa eiendommen var i god hævd da deres søn kaptein *Jørgen Michelet Hals*² overtog den efter forældrene for 6700 spd. Ogsaa han var en dygtig jordbruger, særlig interessert for hesteavl, og forøvrig besad han megen kunstforstand, var en udmerket tegner og forstaaelsesfuld literaturskønner. Da han i 1847 solgte Solberg (for 13000 spd.) til en bonde for istedet at købe gaarden Strønæs i Trøgstad, gik dermed den gamle eiendom ud af slegten.

¹ Generalmajor *Peter Lund* og hans søn *Hans Peter Lund* i Eidsberg. — Da sidstnævnte vidne ikke havde nogensomhelst erindring om at han havde underskrevet testamentet eller havde seet sin far og general Michelet underskrive det, og da tillige andre omstændigheder kunde tyde paa uregelmæssigheder ved testamentets affattelse, anlagde testators brorsøn, senere generalmajor Christian Fredrik Michelet med de fleste af sine søskende proces ved Heggen og Frøland sorenskriveri 2 decbr. 1818 med paastand paa testamentets ugyldighed. Ved dom 2 septbr. 1819 blev testamentets gyldighed opretholdt, men procesomkostningerne hævet, idet retten fandt sagsanlægget rimelig begrundet.

² *Hals* var født 6 febr. 1798 i Christiania, hvor han ogsaa døde 13 mai 1875. Blev secondløitnant i 1815 og tog afsked som kaptein i 1ste Akersh. brigade i 1855. Om hans familieforhold se «Familien Hals».

6e. IDE SOPHIA MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets 2den datter, født den 10 septbr. 1744 paa Vølneberg i Sørum, blev ifølge faderens optegnelse døbt 14 septbr. i Sørum kirke¹; han tilføier: «Gud forlene hende udi alt godt». Den 21 april 1771 afgik hun ved døden paa Knive i Skoger, otte dage efter at have født en datter til verden.

Gift 11 marts 1768 paa Solberg i Trøgstad, efter kgl. bevilling af 18 febr., med da-værende kaptein *Niels Harbou*, som var født 2 decbr. 1730 i Fiskum og døde 24 juni 1806 paa Knive i Skoger; bror af den s. 67 nævnte oberstløjtnant Otto Harbou og søn af chef for 3die Trondhjemske infanteriregiment, generalmajor *Hans Christian Harbou* og *Sara Nielsdatter Moss*.

Harbou blev 18 octbr. 1749 karakt. secondløjtnant ved 1ste Akershusiske infanteriregiment, hvor han stod i underofficersnummer. Den 12 aug. 1750 blev han virkelig fænrik ved faderens kompani i samme regiment, den 6 juni 1753 premierløjtnant, 25 octbr. 1759 kaptein og 1 jan. 1766 chef for Fyresdalske kompani, som han i december 1767 efter indstilling fra regimentschefen byttede med Bamleske kompani, hvis chef, kaptein Christian Jørgen Scharffenberg da var i fremmed krigstjeneste. Grunden til byttet var officielt den at kompaniet maatte have sin chef tilstede, «fordi det var meget vidtløftigt af begreb og desforuden ved søkanten beliggende», men i virkeligheden blev det arrangeret fordi Harbou i Bamle distrikt vilde faa «anledning til et etablissement og derved undgaa med forlis aldeles at kvittere og afhænde den besætning af heste og kjør samt møbler, som han havde i behold efter sit forrige etablissement» paa Aarsnes i Sande. Kort efter fik han Hurum'ske kompani og flyttede nu til gaarden Knive i Skoger, som han købte for 3500 rdl. ved skjøde af 22 decbr. 1770.

Den 16 juli 1783 blev Harbou forfremmet til major med anciennetet fra 22 aug. 1774, og 11 decbr. 1789 fik han oberstløjtnants karakter. Under 1 jan. 1792 blev han kommandør af national bataljon ved Nordensfjeldske regiment og 23 octbr. 1795 virkelig oberstløjtnant og chef for et grenaderkompani ved Telemarkske regiment; samtidig fik han obersts karakter med anciennetet fra 27 febr. s. a. Den 11 novbr. 1796 blev Harbou chef for Oplandske regiment, var fra 23 octbr. 1798 til 21 septbr. 1804 kommandant ad interim paa Kongsvinger fæstning, og modtog 15 jan. 1802 udnævnelse til generalmajor. Fra dette embede tog han afsked med vartpenge 21 septbr. 1804 og flyttede fra Kongsvinger tilbage til sin gaard Knive, hvor han siden var bosat.

Ved sin hustru Ide Sophia Michelets død i 1771 lod Harbou ridse følgende inskription paa den blyplade, der fæstedes paa hendes kiste:

«Død! er Du Herre overalt?
Over Liv, Ungdom, Forbindtligheder!
Fælder Du Blomstret i Foraaret før Høsten,
Og af Dig selv sønderriver de sarteste og ømmeste Baand?
Nei! Liv og Død, Tid og Evighed,
Dertil oplader den Herre over Begge Dørene.
Lad os tænke ved Støvet af disse Levninger

¹ Sørum kirkebog mangler for aarene 1731–1758 inkl. I faderens optegnelse henlægges hendes fødsel og daab til october maaned, hvilket imidlertid efter gravskriften maa være feilagtig.

Efter Høiædle og Velbaarne, nu Salige Frue
FRUE IDE SOPHIE von HARBOU Født MICHELETT,

Denne værdige Daatter,

Født til Verden den 10 September 1744

Af høiædle og høivelbaarne Herre Obriste Lieutenant

CHRISTIAN FRIDERICH von MICHELETT

Og høiædle og velbaarne Frue,

FRUE JOHANNE CHRISTINA AUGUSTA MICHELETT Født HOLST.

Ligesaa værdig som høit elsket Ægtefælle

For den dybt sørgende gjenlevende Enkemand,

Høiædle og velbaarne Hrr. NILS von HARBOU,

Capitain for det Hurumske Infanteri-Compagni.

Forsynet, som nu opløste,

Knyttede deres Ægteskabs Baand den 11 Marts 1768,

Velsignede det med trende Børn,

Een Søn og tvende Døttre.

Knap fik hun Tiid

Den 13 April 1771 at føde den Sidste til Livet,

Førend hun den næst paafølgende 21. om Morgenen

Kl. 3 ved Sygdom, som vi kalde Fridsler,

Fandt sit eget Livs Ende paa Knive Gaard

I Skouger Bøigd og Jarlsberg Grevskab.

Saaledes gik Solen ned om Middagen;

Storm og Bitterhed endte Foraaret og den begyndte Lyksalighed.

Uskyldige Smaae, følesløse ved Eders spæde Ungdom,

I kjende ei endnu hvilket Tab

Af den ømmeste forstandige Moder

I maae lade Eders Fader græde dobbelt;

Thi han begræder alene den kjærlige, husraadige Ægtefælle

Som forenede Ungdoms Belevenhed med rare Sindets Gaver

Og i Aandens Glæde, frivillig fornøjet med Jesu Naade,

Fulgte sit høiere Kald og Bestemmelse til Saligheed

Efter 26 Aars, 7 Maaneders og 11 Dages Alder

Og 5 Aars, 1 Maanedes og 10 Dages

Lyksaligt og fornøiet Ægteskab.»

Selvsamme nat, hun døde, havde hendes mor, oberstløjtnant Michelets enke paa Hersæter, en drøm, hvori hun saa 3 smaa børn komme grædende imod sig. Hun forstod dette saaledes, at hun skulde tage datterens tre efterladte børn til sig, og efter begravelsen ved Skouger kirke 30 april 1771 lod hun dem hente til Hersæter. Det ældste, datteren Sara Christiane Harbou, blev gift med major Daniel Zarbell, sønnen Hans Christian Harbou døde 1790 som secondløjtnant, og Johanne Christine Augusta Harbou blev, som side 103 meddelt, gift med oberstløjtnant Nils Hals og arvede sin morbror, general Jørgen Michelet paa Solberg i Trøgstad.

Efter sin første hustrus død indgik Niels Harbou nyt ægteskab 8 marts 1773 paa Tronstad i Hurum med *Henrika Margrethe Huitfeldt*, som var døbt 21 octbr. 1746 i Fron og døde 2 aug. 1815 i Larvik; datter af etatsraad *Claus Huitfeldt* til Tronstad og *Anne Margrethe Huitfeldt*. I dette ægteskab fødtes to sønner og fire døtre.

Ved general Harbous død viste det sig at han var en ganske formuende herre. Knivegaard blev strax solgt ved auktion for 14201 rdl. til Anders Haakonsen Lindum, som fik skjøde udstedt 21 novbr 1807, og boet blev opgjort med en beholden formue paa 32 400 rdl.

Heraf fik enken halvparten, og 16 200 rdl. blev delt mellem to gjenlevende sønner, som hver fik 3240 rdl., og sex døtre, der hver tilfaldt 1620 rdl. I de faa aar, generalinden overlevede sin ægtefælle, svandt hendes lod betydelig ind; tiderne var jo vanskelige, og traditionen vil vide, at hendes svigersøn, byfoged i Tønsberg Olaus Christopher Hammer, som styrede hendes affærer, ikke skilte sig derfra paa nogen videre heldig maade.¹

6f. BARTHA CATHRINE MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets 3die datter, blev født 30 april 1746 paa Nordre Sæter i Baastad og døbt 6 mai i Trøgstad kirke. I sine optegnelser herom tilføier faderen: «Gud unde at hun maatte fremdeles voxe i alt godt», et ønske, som ikke skulde gaa i opfyldelse, idet hun allerede afgik ved døden 24 april 1748 paa Nordre Sæter. Hun blev begravet i Trøgstad gamle kirke.

6g. OVE RAMEL MICHELET, født 10 juni 1749 paa Nordre Sæter i Baastad, var oberstløjtnant Christian Michelets 4de søn og blev ved daaben 15 juni i Trøgstad kirke opkaldt efter hans regimentschef, general Ove Ramel Sehested. I optegnelsen om sine børn tilføier faderen: «Gud velsigne ham i alle gudelige Dyder». Han døde 12 april 1839 paa sin gaard Ramstad i Eidsberg. Oberst.

Som to ældre brødre skulde Ove Michelet gaa den militære vei og blev den 21 april 1763 korporal ved Enebakske kompani af 1ste Søndenfjeldske dragonregiment, hvortil slegtens traditioner i særlig grad var knyttet. Sit officerspatent fik han 14 april 1772 ved udnævnelse til *secondløjtnant* ved Trøgstadske kompani af 2. Søndenfjeldske dragonregiment, hvori han blev befordret til *premierløjtnant* 9 april 1777. Regimentet fik ved kgl. ordre af 26 novbr. 1783 sit navn forandret til Smaalenske dragonregiment fra 1 jan. 1784, og heri blev Michelet *karakteriseret kaptein* 10 juni 1785 og gjorde som saadan tjeneste under hele felttoget i 1788 uden at herom foreligger oplysninger til hans specielt militære biografi.

Under 17 april 1789 blev Michelet *virkelig kaptein* og chef for Enebakske kompani paa 200 rdl.s aflønning og kom paa fuld gage 1 novbr. 1791. Som vel anbefalet officer fik han derefter udnævnelse til *karakteriseret major* 20 novbr. 1795 og erholdt ved kgl. resolution af 26 octbr. 1804 tilladelse til at bytte sit kompani med det Rakkestadske kompani, hvis chef var ritmester Johan Bjørn og som ligeledes laa under Smaalenske dragonregiment. *Virkelig major* blev Michelet 27 juni 1806 og allerede aaret efter, 19 juni 1807, *karakt. oberstløjtnant* med anciennetet fra 23 marts 1804. Han deltog i felttoget 1808 til 1809, blev 10 septbr. sidstnævnte aar *virkelig oberstløjtnant* i Oplandske dragonregiment, fik 9 octbr. 1809 *obersts* karakter og byttede sig den 6 febr. 1810 med oberstløjtnant Hans Jacob Scheel over i Akershusiske dragonregiment. Fra dette embede fik han efter ansøgning afsked i naade «formedelst alder og svaghed» 7 aug. 1810 med 400 rdl. i aarlig pension.

Indenfor dette omrids af oberst Michelets liv skjuler sig 38 aars pligtogfyldende og samvittighedsfuld officerstjeneste i fred og krig, i troskab mod slegtens gode, gamle traditioner.

¹ Se [Dansk] Personalhist. Tidsskrift, række 2, bind 3 s. 58.

Ved skjøde dat. og thinglyst 3 octbr. 1787 købte Ove Michelet gaarden *Ringstad* i Enebak af Torsten Paulsen for 2600 rdl. Med pladser og kværnbrug havde eiendommen en skyld af 10½ lispd. tunge [ɔ: tungt, godt korn], og her havde han siden sin bopæl indtil 1803. Ved skjøde af 24 aug., thingl. 5 septbr. dette aar solgte han Ringstad for 4200 rdl. til Morten Hoff Bull og gjorde dermed en meget god forretning.

Som side 66 berettet havde han i arv efter sine forældre modtaget 1567 rdl. og efter sin moster, madame Sechmann 1456, tilsammen den nette sum af 3023 rdl. Af den efter mosteren faldne arv havde han for 1500 rdl. efter eget ønske faaet udlagt hendes prægtige gaard *Rustad* i Eidsberg, med tilhørende to kværnbrug, og overtog dertil halvparten i *Trøgstad* og *Baastad* kirker med tilliggende jordegods for 1750 rdl., hvilken han dog senere mageskiftede 31 decbr. 1803 til sin ældre bror, general Jørgen Michelet paa Solberg.

Facsimil af Ove Ramel Michelets navntræk, 1799.

Ved skjøde af 31 jan. 1797 købte Ove Michelet gaarden *Østre Kjeserud* i Eidsberg, som havde en landskyld af 1 skippd. 7 lispd. korn, og ved kgl. resolution af 4 novbr. s. a. fik han tilladelse til at bytte denne eiendom med kapellangaarden *Ramstad* i samme prestegjeld. Ved hovedmatrikuleringen i 1818 lod han gaardene *Rustad* og *Ramstad* slaa sammen til én eiendom, *Ramstad med Rustad*, der fik en skyld af 11 spd. 6 sk. Forøvrig besad oberst Michelet fra tid til anden flere andre eiendomme, som kunde være en meget fordelagtig pengeanbringelse; saaledes havde han en tid *Bøkkelstad* i *Trøgstad*, som han igjen byttede med gaarden *Høitorp* i Eidsberg.

I besiddelse af tre af bygdens mest værdifulde gaarde var oberst Michelet paa *Ramstad* en af *Smaalenenes* største gaardbrugere. Han drev selv sine eiendomme med megen dygtighed. Som sine brødre i *Trøgstad* var han særlig interessert i fremavl af melkedygtigt kollekvæg, og fra hans besætning «*Ramstadkuene*» stammer netop de dyr, som har dannet kjærnen i den senere saa eftertragtede *Smaalensrace*. Skogen var den gang paa omtrent 3000 maal og af fineste bonitet, saa obersten hvert aar kunde skjære betydelige plankepartier paa sine to til *Ramstad* hørende sagbrug, hvad der kastede ganske godt af sig. Selv var han en meget agtpaagiven herre i tilsynet med al sin bedrift og havde ord for at være streng overfor sine arbejdere, men behandlede dem altid reelt og retfærdig, saa de skiftede sjelden arbeidsherre, og aldrig vendte han det døde øre til, naar trængende søgte hans hjælp.

Som sin ældre bror general Jørgen var oberst Michelet ikke nogen høivoxet mand, men særdeles vel proportionert og i besiddelse af rene kjæmpekræfter. Det fortælles at han engang, da han red gennem porthvælvingen paa *Hersæters* store ladebygning, greb fat i en svær

jernring, som var anbragt der, og løftede sig og hesten godt op fra marken! Han var en rask og udholdende rytter, energisk og virksom og besad betydelig indsigt i skogdrift og de industrielle bedrifter, specielt sagbrug, som var forbundet med hans eiendomme.

Oberst Michelet indgik to gange ægteskab:

Gift 1. gang 29 jan. 1788 i Trøgstad med *Maren Rosted*, der var født 23 febr. 1753 i Høland og døde 3 marts 1794 paa Ramstad efter at have bragt et dødfødt barn til verden; datter af provst og sogneprest til Høland hr. *Jacob Rosted* og *Gjertrud Petronelle Hofgaard*.¹ Hun havde tidligere været gift fra 28 jan. 1774 med sogneprest til Trøgstad hr. *Thomas Andreas Leth*, som var afgaaet ved døden 22 octbr. 1786, og havde med ham tre døtre. Ved hendes begravelse blev følgende inskription² anbragt paa kisten:

Denne rovgjerrige Grav,
Thi den er Moders og Barns Grav tillige,
Indslutter det, som blev Graven til Bytte
At
Højædle og Velbyrdige
Nu salige
Frue MAREN ROSTED
Fød d. 23de Febr. 1753.
Forenet i Ægteskab
Første Gang d 28 Jan. 1774.
Med salig Hr. THOMAS ANDREAS LETH,
Sognepræst til Trøgstad,
Hvis Tab Hun maatte begræde d. 22de October 1786,
Efterat Hun ved Ham var bleven Moder for 3de Døttre,
Hvoraf de 2de endnu sørgende igjenleve;
Anden Gang d. 29 Jan. 1788
Med Hr. Ridtmester OVE RAMMEL von MICHELET,
Af hvem Hun nu selv begrædes
Som den, der for ogsaa at blive Moder ved Ham
Blev Martyr,
Og berøvedes sit eget Liv d. 3die Marts 1794
For at ofre Verden et Liv,
Som udsluktes, før det saae Lyset.
Sørgelige Tanke!
Intet kan formilde din Bitterhed
Uden Tanken om den salige Udødelighed,
Bestemt for Religionens og Dydens Venner
Hisset.

Gift 2den gang 12 juli 1796 i Christiania³, hjemmeviet ifl. kgl. bevilling af 9 april, med købmand Ole Saxilds enke *Dorothea Gjædde*, der var døbt 2 april 1748 i Urskog og døde

¹ Se E. A. Thomle: Familien Hofgaard i Norge, s. 21.

² Flere haandskrevne eksemplarer paa store kvartark med sørgerand blev tilstillet familien, og at disse beror ét hos advokat C. F. Michelet.

³ Brylluppet var oprindeligt bestemt til 9 juni mellem kl. 1 og 5 slet og aftale herom truffet med stiftsprovst Lumboltz, som imidlertid i sidste øieblik med vanlig vrangvillighed nægtede at vie parret, da Michelet ikke havde skaffet magistratens paategning paa det skiftebrev, som var udfærdiget efter brudens afdøde ægtefælle og som forøvrig var i fuld orden! Michelet blev herover med god grund saa forarget at han indgav klage over stiftsprovsten til Konsistorialretten.

6 novbr. 1826 i Christiania. Hendes forældre var magasinforvalter paa Blaker skanse *Nicolai Bjørn*, som almindelig kaldtes *Nicolai Dillerud* efter pladsen [Delerud], hvor han var bosat, og *Sophie Hansdatter Gjedde*¹. Dette sin mors familienavn optog børnene og førte det saa længe de var ugifte, men oberstinde Michelets søn af 1ste ægteskab, Erik Nicolai Saxild, demonstrerte senere ved enhver leilighed derimod, og i nedenstaaende nekrolog kalder han derfor ogsaa sin mor «oberstinde Michelet født Dillerud».

Dette ægteskab, hvorved oberst Michelet forøvrig fik nogen formue, væsentlig bestaaende i et par gaarde i Christiania, blev ikke lykkeligt og endte med skilsmisse i 1810. Under 7 novbr. d. a. indgik ægteparret i den anledning en overenskomst, som begynder med at «Vi undertegnede Oberst Ove Rammel v. Michelet og Dorothea Michelet født Gjedde ere med hinanden blevne enige om at ansøge Separationsbevilling fra Bord og Seng, formedelst at jeg, Dorothea Michelet, i min Alderdom ikke kan bestyre en Land Huusholdning og derfor ønsker at boe i en Kjøbstad, og jeg, Oberst Michelet, ikke kan sælge i denne Tiid, hvori Jord-Eiendomme ere af en saa udmærket Værdie, mine Gaarde paa Landet og ikke heller kan lade dem bestyre og drive af andre, men altid maa selv være nærværende». Obersten overdrog sin hustru deres gaard nr. 59 i Dronningens gade, værdsat til 500 rdl., Ilenløkken i Natmandsgaden med lade og høavling, vurdert til 2000 rdl., og løkken Frydenvold til 1000 rdl. Derhos skulde de dele alt guld, sølv, linned og møbler, som havde en samlet værdi af 2000 rdl., og fruuen fik endelig to kjør, en del hø og korn samt en obligation paa 4000 rdl., hvoraf obersten skulde svare 4 % aarlig rente. Selv overtog han den fællesboet mulig paa hvilende gjeld, hvorimod fruuen skulde betale pensionen i Enkekassen. Med disse dispositioner erklærede hun sig tilfreds og fraskrev sig ethvert yderligere krav paa boet. Under 28 decbr. 1810 fik de derpaa kgl. bevilling til skilsmisse.² — Oberstinden flyttede til Christiania og afgik her ved døden i 1826 af nervefeber, 78 aar gammel; ved hendes begravelse lod hendes søn Erik Saxild uddele et trykt mindeblad med følgende af ham forfattede nekrolog:

«Den trætte Vandrer trænger til Hvile,
Og er glad ved at den tilbydes ham.
En saadan træet og udmattet Vandrer
Er Mennesket i Alderdommens svage Dage.
Men vel ham! Hvile er ham beredt,
Naar han i at fuldende Løbet paa Livets Bane
Beholder Troen paa Ham,
Der blev vor Broder og Frelser,

¹ Sorenskriver i Øvre Romerike *Hans Jensen Gjedde*, født 1656 og død 2 april 1710 i Ullensaker, blev her gift 3 aug. 1693 med *Sara Holst*, født 1674 og begr. 28 jan. 1750 i Akershus slotsmenighed; datter af sorenskriver *Hans Thomasen Holst* og *Cathrine Alexandersdatter Borch*.

Deres datter *Sophie Gjedde*, døbt 25 jan. 1709 i Ullensaker, blev gift med ovennævnte magasinforvalter *Nicolai Bjørn* og havde børnene: 1. *Sara Gjedde*, der døde 7 aug. 1779, 35 aar gl., i Christiania, hvor hun 7 juni 1775 havde ægtet kjøbmand *Ole Eriksen Saxild* fra landsbyen Saxild ved Aarhus — og 2. *Dorothea Gjedde*, døbt 2 april 1748 i Urskog; gift første gang 7 juni 1786 i Christiania med nævnte kjøbmand *Ole Saxild*, som døde 17 septbr. 1794, 57 aar gl., hvorefter hun blev gjengiftet 12 juli 1796 med ovennævnte oberst *Michelet*. Af første ægteskab havde hun sønnen *Erik Nicolai Saxild*, født 6 novbr. 1787 i Christiania, hvor han var prokurator, senere raadmand, og døde 2 novbr. 1846; varmt interessert for humanitær og filantropisk virksomhed. Se forøvr. H. F. Holst: «En Holsteslegt» s. 49 flg., [hvori *Sophie Gjedde* forøvrig er udeglemt].

² Retsprotokol nr. 6027, fol. 451. Stiftsarkiverne i Christiania.

Den korsfæstede Herre Jesus Christus;
 Thi han er Veien, Sandheden og Livet:
 «Hvo, der troer paa ham, om han endog dør,
 Skal han dog leve.»

Denne Hvile, efter fuldendt Dagværk, nyder nu
 Fru Oberstinde

DOROTHEA MICHELET født DILLERUD.

Henimod Ni og sytti Aar vandrede hun blandt os,
 Og Livets Møie med dets Sorger
 Blev ikke sjelden hendes Deel. —

Men ved sit Livs Aften erfarede hun

«At Herren har gjort det vel Altsammen.»

Nu, liig den trætte Vandrer efter fuldendt Reise,

Glæder hun sig over at have fundet Hjemmet,

Og priser nu, med Millioner salige Aander,

Herren for Hans Naade og Miskundhed,

Som hun med Støvets Tunge ogsaa ofte allerede prisede heneden.

* * *

Den 6 November 1826 i Aftenstunden

Bortkaldte Herren hende, efter sit urandsagelige Raad,

Fra hendes kjære Familie-Kreds

Til et langt herligere Samfund,

Til sin himmelske Salighed.

Rolig og blid modtog hun denne Herrens Styrelse med hende.

Da, forklarede Moder! vandt Du Seier

Ved vor Herre Jesum Christum.

Du, min sømme Moder! der paa denne Dag,

For Ni og tretti Aar siden,

Skjænkede mig, Din eneste Søn, Livet og var derved saa glad,

Du fuldendte da Striden!

Din Søn har endnu Striden at føre, Livets Sorger at prøve,

Og Dine Fem kjære Børnebørn have ei begyndt den,

Og i Barndommens Dage kjende blot Livets blomsterstrøede Vei.

Beed for os Alle til Din og vor Frelser,

At Han vil styrke os,

At Troen og Kjærligheden til Ham maa ogsaa lede os

Paa Livets Reise til Evighedens Hjem!

Vær Du med Din forklarede Ægtemage,

Min for To og tretti Aar siden henvandrede Fader,

Vore Forbedere for Herrens Throne!

Thi I elske jo os endnu; da «Kjærligheden affalder aldrig»

Saa, efter fuldendt Kamp, istemme ogsaa vi med Psalmedigteren:

«Lyksaligt er det Øieblik,
 Naar vi opdage Himlens Skik,
 Som Tunger ei udsige,
 Iblandt fuldendte Sjeles Tal,
 Bestraalet af vor Jesu, skal
 Vor Glæde altid stige
 I Salighedens Rige.»

«Et Par Ord om den salig Afdødes Levnet, nedskrevne for Familien og de nærmeste Venner, der naturligvis kun kan have Interesse af en saa ubetydelig Biographie:

Min Moder var født paa Skandsen Blakjer i Urskougs Præstegjeld, i Marts 1748, hvor hendes Fader var ansat som Forvalter.

Efter sin Faders Død blev hun af daværende residerende Capellan ved Vor Frelsers Menighed i Christiania, Johan Cornisch, antagen og med faderlig Omsorg opdragen, hvorefter hun conditionerede hos Grosserer James Collett og Stiftamtmand Lewetzau her i Byen. Min salig Fader, Ole Saxild, Kjøbmand her i Staden, var imidlertid bleven gift med hendes Søster, Sara, og min salig Moder kom da i deres Huus; i Aaret 1779, den 7. August døde hendes Søster, og 7de Juni 1786 blev min Moder gift med min Fader, der den 17. September 1794, efter et saare kjærligt Ægteskab i 8 Aar, blev hende ved Døden berøvet. Den 12. Juli 1796 indlod hun sig i Ægteskab med daværende Major, nu Oberst af Cavalleriet, Ove Rommel(!) Michelet og flyttede fra Christiania, først til Gaarden Ringstad i Enebak Sogn, siden til Gaarden Ramstad i Edsberg Sogn. I Aaret 1810 i November Maaned flyttede hun igjen til Christiania og boede i den hendes saa kjære Gaard, hvor hun nu i over 30 Aar har med sjelden Stræbsomhed og Retskaffenhed syslet i sit Kald som Ægtehustru, Moder og Huusmoder. 12te Søndag efter Trinitatis, den 13. August dette Aar, blev hun, efterat hun, som sædvanligt, med sin Familie havde deeltaget i den Dags Gudstjeneste, lagt paa Sygesengen; den 22. August om Aftenen deeltog hun paa Sygeleiet i Forening med mig og min Kone og i elskede Børnebørns og nogle Venners Overværelse i den hellige Nadvere, som Herr Stiftsprovst Sigwardt uddelede, efterat han havde holdt en kort Tale over disse Jesu Ord hos Math. 18 Cap. 20 V.: «hvor To eller Tre i mit Navn ere forsamlede, er jeg selv midt iblandt dem.»

Hengiven i Guds Villie, blid, kjærlig mod Alle og rolig, modtog hun Dødens Budskab den 6. November 1826 Klokken 9½ om Aftenen, som just var min Fødselsdag, paa hvilken hun for 39 Aar siden i samme Gaard skjænkede mig Livet, og som altid i mine Forældres Huus og siden i vor Familie-kreds har været en os kjær Dag; og var derfor ogsaa nu i den Døendes glade Erindring.

Eric Nicolai Saxild. —»

Oberst Michelet forblev boende paa Ramstad, og her oprettede han 4 febr. 1836 sit testamente, hvorved han til universalarving indsatte proprietær Ole Smith paa gaarden Skaarer i Eidsberg og hustru Karen Bähr Leth, som var en datter af oberstens 1ste hustru Maren Rosted i hendes tidligere ægteskab med Trøgstadpresten hr. Thomas Leth. Arvingerne havde at udrede enkelte smaalegater til familierne Smith og Leth og overtog forøvrigt alt hvad obersten havde eiet af jordegods og løsøre. Testamentet fik kgl. konfirmation 18 mai 1839.

I den høie alder af 90 aar afgang oberst Ove Ramel Michelet ved døden i 1839 paa sin kjære gaard Ramstad, barnløs og ensom, og blev begravet paa den nedre gravlund ved Herlands kirke. Et øienvidne har berettet at han laa paa *lit de parade* i røde ridebuxer og kom i fuld uniform i en egetræs kiste; med sværdet paa laaget. Naar det har været skrevet at han var af usædvanlig legemshøide, fordi «graven var adskillig længere end almindeligt», da er dette ikke rigtig. Arvingerne fandt sig ikke opfordret til at sætte nogen mindesten.¹

- 6h. BARTHA CATHRINE MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets fjerde datter, blev født 21 juni 1752 paa Nordre Sæter og døbt 24 juni i Baastad kirke. Hun døde 15 juli 1754 af kopperne og «blev sat i Trøgstad kirke til sin søster».
- 6i. JOHAN WILHELM MICHELET, oberstløjtnant Michelets femte søn, blev født 13 novbr. 1753 paa Nordre Sæter og fik ved daaben 18 novbr. i Baastad kirke navn efter faderens tidligere regimentschef, general Johan Wilhelm Oetken. «Gud hielpe ham med mine andre Børn for Jesu Skyld», skriver faderen i sin optegnelse. Døde 27 febr. 1805 paa Molands prestegaard i Fyresdal. Sogneprest.

¹ Indre Smaalenenes Avis, 1911 nr. 122.

Johan Michelet var en tid betænkt paa at følge slegtens traditioner og blive officer, men bestemte sig saa for den studerende vei og gjenngik de øverste klasser af Christiania kathedralskole, som dimitterte ham til Kjøbenhavns universitet, hvor han blev student med *laudabilis* 8 octbr. 1777. Den 15 juli 1778 tog han examen philosophicum og begyndte paa det theologiske studium. I dette var dengang adgang til at lægge op til en paa forhaand bestemt karakter, og da Michelet var kommet forholdsvis sent til universitetet besluttede han at tage noget af tiden igjen ved at nøie sig med at læse til karakteren *non contemnendus*.¹ Denne karakter erholdt han derfor til den theologiske examen, som han underkastede sig allerede 28 novbr. 1780. Sin uddannelse afsluttede han 21 febr. 1781 med *dimisprædiken*, for hvilken han fik *haud illaudabilis*.

Det første skridt paa embedsbanen tog Michelet ved sin ansættelse 15 mai 1782 som *personel kapellan* hos sin ældre bror, sogneprest Jacob Post Michelet i Lærdal. Her virkede han i syv aar for den beskedne løn af 30 rdl. aarlig, og da han i 1788 indgav ansøgning om befordring til bedre embede gav biskop Irgens ham en erklæring om hans forhold, datert Bergen 27 decbr. 1788, hvori han skriver:

«At den ærværdige Joh. W. Michelet i sin tjeneste har udvist flid og troskab er mig ikke alene af troværdige berettet, men jeg har ved de af mig holdne visitatser selv erfaret det. Han har tillige ført et dydigt og kristeligt levnet, saa at intet er mig bekjendt som bør hindre hans adgang til kongens naade ved ansøgning om en for ham ønskelig forflyttelse. Han har baade de egenskaber, som udi indfødsretten er bestemt, og derhos de til læreembedet fornødne gaver.»

Efter i en kort tid at have bestyret Borge kald i Smaalenene efter presten Wingaards død i 1788 blev Michelet under 24 juli 1789 udnævnt til *sogneprest* til Fyresdal eller Molands kald i Øvre Telemarken², som s. d. var blevet ledigt ved sogneprest Henning Junghans Bugges befordring til Hommedal. Aaret efter, onsdag 28 juli 1790, blev han indsat i embedet af den elskelige biskop Hans Tybring, som da for første gang visiterede i Fyresdal efter sin udnævnelse til biskop i Christianssand stift i 1789.

Forholdene i Fyresdal var ved sogneprest Michelets ankomst ligefrem elendige efter mange aars tilbagegang i distriktets næringskilder, kornavl og fædrift, og særlig fordi kjøbmændene i Arendal, som havde skaffet sig hals og haand over den betydelige tømmerhandel, havde udsuget bønderne i utilbørligt varebytte. Paa opfordring af fogden havde presten Bugge foretaget nøiagtige undersøgelser om forholdene, og det billede, han gav, var saavist ikke lysteligt: i løbet af de ti sidste aar var i 1786 antallet af storfæ gaaet ned med 526 og af smaafæ med 1831 stykker; i det samme aar var 10 gaarde ikke tilsaaet, 15 kun halvt tilsaaet, 15 gaardbrugere eiede ikke en eneste ko, 7 havde én og 22 hver to køer; ingen havde fuld besætning. Af bygdens 120 gaardbrugere var det kun de 10, som eiede sin gaard, 80 var i større gjeld end gaardens værdi og 30 var leilændinger; af de 40 husmænd var 30 betlere. Aarsagen til den elendige tilstand, oplyste presten, laa i de yderlig trykkede trælastpriser: for 16 til 18 aar siden havde bønderne faaet 8 rdl. for en tylv langbjelker og henved 6 for en tylv korte bjelker. Nu fik de nøiagtig halvparten, og naar de kom kjørende til Arendal for at faa op-

¹ Det samme gjorde bl. a. den bekjendte biskop i Bergen Johan Nordal Brun i 1767.

² Fyresdal blev 5 mai 1769 delt i to kald: Fyresdal eller Moland [med Veum] og Mo [med Skafsaa].

gjør af kjøbmændene og købe korn, gik det ofte for sig paa den maade at bonden istedetfor at faa 4 tønder korn maatte nøie sig med 1 tønne, men dertil blev paatvunget en mængde kostbare og unyttige varer, som blev ham krediteret. Det hændte saaledes at bonden kom i gjæld for 6 rdl. for kornet, men for 50 rdl. for andre varer. Paa denne vis blev han snart økonomisk ødelagt: kjørene maatte sælges for at skaffe penge til skatter og arbejds løn, og naar kjørene var væk, blev der ingen gjødsel til akrene, saa det ene trak det andet med sig i undergangen. Mange var gaaet fra gaard og grund og flyttet ud af bygden. Hvad yderligere formørkede billedet var en i sin almindelighed daarlig moralsk holdning, med brændevinsfylder, sædelig slaphed og religiøs indifferentisme; ved visitatsen ved presten Michelets ankomst i 1790 skrev saaledes biskopen: «Blandt den liden del af sognets almue, som for medelst støletid kunde være tilstede, var der en og anden, der havde god Guds kundskab» — Paa den anden side var den hjemlige kvindelige husindustri al ære værd, og hvad der præstertes af søm og vævning fortjente megen anerkjendelse.

Saadan var forholdene, da presten Michelet tiltraadte sit embede, og han fik i sandhed en vid arbejds mark. Personlig havde han den tilfredsstillelse at se en ny hovedbygning reist paa prestegaarden, da han kom flyttende fra Lærdal; det var en mindre, men solid to'etages torvtækket tømmerbygning, som dog blev staaende uden bordklædning og med upanelte værelser, saalænge Michelet levede, og først i 1819 kom i fuldstændig stand. Prestegaardens jordvei var derimod saa vanskjøttet at den knapt kunde føde 4 kjør, og presten maatte holde hest i fællesskab med en af naboerne!

Der er skrevet om Michelet at han var mere jæger end prest, og ligefrem at han ofte forsømte kirketjenesten for at følge sin passion at gaa paa jagt.¹ Bortset fra lokale historier, som viser sig umaadelig overdrevne, er kaldsbogen den eneste kilde, hvorfra en saadan betragtning er hentet. I denne har Michelet selv ført nøiagtigt dagregister over sine embedsforretninger, og heri forekommer at der fra 7. til 20. søndag efter Trefoldighed i 1796 og fem søndage i september 1798 blev holdt «skoleprækenere»: klokkeren læste under prestens forfald en prædiken op i kirken. Efter disse forfald at bedømme prestens nidkærhed i embedsførsel er et stridt stykke og det hjælper lidet at reparere paa dadelen ved at tilføie at han dog hvert eneste aar holdt takkeprædiken om høsten for jordens grøde og ligeledes fastprædikener hver vaar. Det virkelige forhold er et ganske andet. De nævnte forfald viser sig nemlig praktisk talt at være de eneste, som forekommer i presten Michelets hele tjenestetid fra 1790 til hans død i 1805, og hertil viser sig deres aarsag at være hans lovlige fravær i Kjøbenhavn for at sollicitere, sygdom og 3'ugers permissioner af biskopen for at han kunde besøge sin eiendom i Smaalenene, hvortil biskopen bl. a. i 1799 og i 1801 «ønsker ham megen lykke». Det rette og rigtige billede af presten Michelet og hans virksomhed kan ikke bygges paa uefterretteligt snak, men paa de vidnesbyrd, der foreligger i Kancelliets indstillinger, i biskopens visitatserklæringer og i de officielle attester, han modtog fra denne sin høie foresatte for at vedlægge dem sine ansøgninger om at blive befordret til et kald med leveligere vilkaar.

Under 10 septbr. 1793 skriver saaledes biskop Tybring: «Af en heldig begyndelse [i 1790] kunde jeg ønske menigheden til lykke med denne deres nye lærer, og jeg har ikke siden den tid erfaret noget, der kunde svække mit haab enten hvad hans lære eller levnet angaar. Liden

¹ I. L. Qvisling: Fyresdals Prestegjelds og Presters Historie, 1888, s. 379 flg.

er den del, som er tilfaldt ham af det forhen delte kald, og haard er den egn, som han lever udi, saa jeg derfor ikke undres over, at han søger allernaadigst forflyttelse til noget bedre, men meget mere ønsker at han dertil maa være anbefalet.»

«Ved min visitats idag», skriver biskop Tybring 23 juli 1797 paa Molands prestegaard, «og ved den ypperlige Guds kundskab, som ungdommen her røbede, erfarer jeg med glæde at sognepresten til stedet, hr. Michelet, som her ved min forrige visitats-dag i aaret 1790 begyndte sit embede, har arbeidet med held i dette vigtige fag og udmerket sig som en mand, der søger at opbygge i lære og levnet.»¹

Endelig skriver den nye biskop, P. Hansen, dat. Christiansand 2 maj 1801: «Idet jeg her ved meddeler presten Michelet mit vidnesbyrd om hans rosværdige iver til paa alle mulige maader at stifte nytte og udbrede kundskab hos sine menigheder kan jeg ikke andet end anbefale ham værdig til Deres Majestæts naade ved forflyttelse til et bedre embede, hvilken hans allerunderdanigste ansøgning faar en saa meget mere vegt, som han efter 7 aars tjeneste som personel kapellan i Bergen stift nu har tjent i det saare lidet Molands kald paa 12. aar, har en talrig familie og kan fremlægge biskopperne Irgens', Schmidt og Tybrings rosværdige attester tillige med den hæderlige menigheds bevidnelse om hans ufortrødne flid til almuens bedste, hvortil og bør regnes at han med held har forekommet giftige koppers epidemi ved at indpode kopperne hos et betydeligt antal børn i sine sogne.»

Det vil af disse bispernes vidnesbyrd med fuld klarhed fremgaa at presten Michelet har skjøttet sine kaldspligter paa udmerket maade og med held virket for sin menigheds vel. Han var en indsigtfuld, praktisk og hjælpsom mand, som i det daglige kunde yde mangan bistand, i en snarvending give raad for sygdom og personlig foretage vaccinationer. Det faldt derfor ganske naturligt at han kom paa en særlig god fod med biskop Tybrings efterfølger paa Christiansands bispestol, den resolute og praktisk anlagte biskop Peder Hansen, hvis kjæphest var almueskolevæsenets forbedring, men hvis rationalistiske anskuelser og myndige, prælatmæssige optræden virkede stødende, særlig paa ældre prestemænd, som havde følt sig hjertelig knyttet til hans humane og faderlige forgjænger. Michelet var selv rationalist og lagde aldrig skjul paa sine anskuelser, og maaske maa netop heri søges grunden til at hans eftermæle i Fyresdal mere er knyttet til det praktiske og legemlig kraftige friluftsmenneske end til den fromme kirkens tjener. Et hidsigt gemyt og en kraftig næve — et temperament og en færdighed, som ikke kan frakjendes ham — bidrog selvsagt yderligere til at fremhæve jægeren paa prestens bekostning i en menighed, hvor hans forgjængere havde prædiket den mørkeste orthodoxy af et enfoldigt hjerte.

Allerede i 1792 var paa Michelets foranledning en del bibler og religiøse skrifter paa det Stistrup'ske legats bekostning blevet opsendt til Fyresdal, og i novbr. 1800 meddelte han

¹ I kaldets ministerialbog har biskop Tybring indført følgende:

«Anno 1797 Dom. 6. p[ost] Trin.[itatem] visiterede jeg 2den gang i min embeds tid udi Molands hovedkirke og nød den ypperlige Guds kundskab, som sognets tilstedeværende ungdom røbede, med særdeles glæde erfarede at sognepresten hr. Michelet, som forrige gang i aaret 1790 ved visitatsen har begyndt sit embede, havde udvidet og med held arbeidet paa den vigtige og mægtigste sag for en lærer, nemlig ungdommens undervisning Denne ministerialbog og hvad andet kaldet vedkommer fandt jeg som forrige gang i god orden, hvilket alt under Guds naades velsignelses ønske over kaldets lærer og hans anfortroede menigheder bevidnes paa Molands prestegaard den 23 juli 1797.

H. Tybring.»

biskopen at han stod i begreb med at stifte et «selskab for oplysning og til gode sæders udbredelse». Biskop Hansen blev herover helt begejstret: «med den inderligste fornøielse» modtog han denne efterretning, som Michelet «havde behaget» at give, sendte strax en protokol og bad om at han selv maatte faa blive med paa selskabets konstitution ved førstkommende visitats. Samtidig bifalder han Michelets plan at faa indført den nye Evangelisk-kristelige salmebog og skriver: «Deres Velærværdighed vil herved fortjene Deres menigheds velsignelse i sin tid og H. Majestæts allerhøieste bifald». I 1808 blev salmebogen indført i Fyresdal og benyttedes første gang ved gudstjenesten i Molands kirke 10de søndag efter Trefoldighed og i Veums kirke otte uger senere. Michelet var den første af provstiets prester som søgte om adgang til at prædike over selvvalgte, frie tekster, hvilket blev bevilliget ham ved kancelliskrivelse af 30 septbr. 1803. Nogle maaneder senere fulgte de andre prester efter.

Da forligelseskommissionerne paa landet blev oprettet 12 jan. 1797, blev Michelet valgt som første forligelseskommissær i Fyresdal og gjorde i denne stilling saa godt og fortjenstfuldt arbeide at han gennem stiftamtmanden blev tilkjendegivet kongens tilfredshed.

Det var uden forhaands kjendskab til forholdene i Fyresdal at Michelet var kommet did som sogneprest, og det vækker derfor ikke forundring at han efter et par aars forløb ønskede sig bort derfra. Han søgte jevnlig fra 1792 af at komme i betragtning ved vakancer i bedre kald, men stadig forgjæves. Flere end 30 gange indsendte han ansøgninger, og selv søgte han personlig foretræde hos de formaaende mænd i Kancelliet i Kjøbenhavn, men naar han alligevel ikke naaede frem, var det først fordi de embeder, han søgte, var af de betydeligere, som derfor blev besat med ældre kolleger, og dernæst fordi Michelet aldrig kunde præstere de vanlige jeremiader over bekymringsfulde økonomiske forhold, da han var en velstaaende mand. Han maatte nøie sig med at fremholde kaldets smaa indtægter og senere ønsket om at skaffe sine børn passende skolegang.

Datert Molands prestegaard 31 mai 1804 indgav han følgende ansøgning om Raade kald i Smaalenene, som var blevet ledig ved sogneprest Christian Hesselbergs død 25 mai og hvis indtægter var ansat til godt og vel 263 rdlr. aarlig foruden embedsgaard.

«1782 den 15de Maj blev ieg allernaadigst beskikket til Capellan pro Persona for Leyerdahls Præstegield i Bergens Stift og den 24de Julij 1789 befordret til Sognepræst for Moelands Præstegield i Øvre Tellemarken og Christiansands Stift. Den ældste af de Præster, der har af de smaae deelte promotions Kald.

Formedelst Almuens Fattigdom har ieg aarlig, lige siden min Ansættelse her paa Stædet, maattet eftergive 50 rd. og derover, ja undertiiden næsten 100 rd., som afgaar fra mine ellers meget smaae Indtægter, og som ikke kunde inddrives uden at være ubarmhertig. At dette medfører Sandhed kan mine Restance>Lister udvise.

Ieg har lige siden Forligelses Commissionernes Indretning i Norge været 1ste Forligelses Commissair for Moelands Præstegield og det med saa megen Held og Nytte, at derfor igienem det danske Cancellie og Hr. Amtmand Selmer er tilkiendegivet mig Deres Kongelige Majestæts allernaadigste Tilfredshed.

Allernaadigste Kongel Ieg har allerede ansøgt over 30 Gange om Forfløttelse fra dette lille Kald, og sidder med en stoer Børneflokk og en sygelig Kone.

Jeg fordrister mig derfor i Betragtning af de oven anførte Aarsager, allerunderdanigst at ansøge om Forfløttelse til det nu vacante Sognekald Raae i Aggershuus Stift, Smaalshenes Amt.

Allerunderdanigst
Johan Wilhelm Michelet.»

I modsætning til de vanlige jammerfyldte og ydmyge bønskrifter er Michelets ansøgning kort og fyndig — maaske med et stænk af den træthed og lede, han naturlig maatte føle ved atter igjen at maatte henvende sig. Men denne gang skulde han naa frem. I sin forestilling til kongen fremholdt Kancelliet hans ubestridte dygtighed under henvisning til biskoppernes

Gud være æret! mine Velyndere være takket, som har givet mig et nyt Haab om en rolig Alderdom, og mine mange Børns Opdragelse. —

*Molands Kirkegaard
d. 26. November 1804.*

*Et anbefalen mig
Molands Kirkegaard
Michelet*

Facsimil af sogneprest Johan Michelets haandskrift og navnetræk.

anerkjendende vidnesbyrd, og under 2 novbr. 1804 blev Michelet endelig udnævnt til sogneprest i Raade. I skrivelse af 26 novbr. takker han stiftets nye biskop, dr. Jens Bloch, for meddelelsen og tilføier at det «vil blive høist vanskeligt og tillige bekosteligt» at faa Fyresdals kald betjent, ifald hans efterfølger ikke kunde indtræffe inden hans afreise til Raade; han slutter med de ord: «Gud være æret! mine Velyndere være takket, som har givet mig et nyt Haab om en rolig Alderdom og mine mange Børns Opdragelse.»¹

Det gode og anseede Raade kald skulde Michelet dog aldrig komme til at tiltræde. I begyndelsen af februar 1805 kjørte han en dag sammen med sin ældste søn over isen paa Fyrisvandet. Isen brast under slæden, og presten paadrog sig ved det kolde bad en forkjølelse, som ved uforsigtighed gik over til lungebetændelse og lagde den kraftige mand paa dødsleiet. Den 27 februar 1805 afgang Michelet ved døden, 51 aar gammel, og 7 marts foregik jordfæstelsen i Molands kirke, hvor sogneprest Eiler Kaurin i Laardal holdt parentationen.² I sørgeskaren saaes Fyresdals nye sogneprest, tidligere residerende kapellan i Skjeberg, Fredrik

¹ Embedsbreve til biskop Bloch. Stiftsarkiverne i Christiania.

² Da Molands gamle kirke blev nedrevet i 1841 blev Michelets kiste, som stod lige under kirkegulvet, begravet paa kirkegaarden. Hans lig laa endnu, i samarie og krave, tilsyneladende uberørt af tidens forgjængelighed, men smuldrede ganske sammen ved flytningen — en foreteelse som var almindelig forekommende i de gamle landskirker, hvor kisterne med liget omhyggelig nedlagt i humle blev sat ovenpaa jordsmonnet, saa det langsomt tørrede ind.

Lund, som havde faaet sin udnævnelse 25 jan. 1805 og nu vilde træffe aftale med presten Michelets efterladte enke om sin tiltrædelse af embedet til 14 april.¹

Michelet blev gift 25 marts 1790 i Lærdal med *Sophie Amalie Tuchsén*, som var født 11 aug. 1769 i Bergen og datter af kaptein i 1. Bergenshusiske regiment *Christian Fredrik Tuchsén* og *Margrethe Marie Rye*. Bekjendtskabet med Amalie Tuchsén havde Michelet gjort som kapellan hos sin bror presten Jacob Michelet i Lærdals prestegaard, hvor hun var kommet i huset efter sine forældres tidlige død, idet hendes far var en fætter af prestens hustru Birgitte Daae, hvad nærmere er omhandlet s. 86. Her voxte hun op til en ganske usædvanlig smuk, høi og statelig ung dame, som strax gjorde et stærkt indtryk paa den vakre og staute kapellan, og den gjensidige tilbøielighed førte til en troløvelse, hvis fuldbyrdelse i ægteskab dog maatte udsættes til Michelet havde faaet sig et rimeligt embede. I 1789 arvede Michelet efter sine forældre og sin moster madame Sechmann den ganske pene kapital af tilsammen 3023 rdl., og omtrent samtidig modtog han udnævnelse til sogneprest i Fyresdal. Kort før han skulde tiltræde dette embede, feirede parret derfor sit bryllup og udpaa sommeren 1790 kunde de indrede sit hjem i Molands prestegaard.

Her blev det et andet liv end sognebønderne havde været vant til. Michelet og hustru var raske og livlige mennesker, som i udpræget grad elskede at færdes i Guds fri natur og nu kunde nyde denne glæde i fuldeste maal. Dertil kom at Michelet var en vældig jæger, og naar bønderne mødte den vakre, velvoxte prestemand streifende om i skog og fjeld med sin kjære bøsse i haanden, og saa de bjørne og elge, han fældede, kan det vel hælde, at de faldt i forundring. Bjørnen drev han ud af hiet og forfulgte paa ski, i ulveflokkene, som dengang var en sand plage for bygden, fik han ryddet godt op, og ræven skjød han gennem en bevægelig vindusrude, han havde lavet i sit soveværelse. Hver sommer tilbragte han «presteferien», den fem-ugers ferie i heietiden som fra gammel tid havde ligget til embedet, paa sin sæter Votne, hvor han ret af hjertens lyst kunde fiske og jage den udslagne dag.

Personlig tog Michelet ivrig del saavel i tømmerfløtningen og lænseholdet i Fyrsvandet, hvad dengang var en herlighed til prestegaarden, som i jordarbeidet paa Moland, og ved sit eget eksempel vakte han bøndernes arbejdslyst og ordenssands og manede dem til nøisomhed i de daglige behov.

At presten Michelets ubundne friluftsliv skulde give anledning til alskens historier blandt almuen vil være naturlig nok; de fandt villig mange veie, og i traditionen om hans navn samlede sig den kritikløse og fuldstændig feilagtige anskuelse at han var mere jæger end prest, ja at han endog selv skulde have angret at han ikke havde fulgt sin barndoms lyst til at blive officer!

Med en saa temperamentfuld ægtefælle som Michelet kunde selvsagt ogsaa forekomme øiebliks overilelser, hvad dog aldrig kastede nogen skygge over et lykkeligt ægteskabeligt samliv.²

¹ Embedsbreve til biskop Bloch; skrivelse fra provst Aschenberg af 5 marts 1805. Stiftsarkiverne i Christiania.

² Den dramatiske situation, som ifl. Qvisling: Fyresdals Prestegjelds og Presters Historie s. 386 skal have fundet sted umiddelbart før presten Michelets død, er det rene opspind, ligesom dens angivelige foranledning er ufejerterrettelig tale. Var noget saa sensationelt virkelig haendt, havde nok provsten Aschenberg berettet derom i den skrivelse af 5 marts 1805, hvorved han meddeler biskopen Michelets dødsfald, men deri forekommer af gode grunde ingen antydning i saadan retning. [Embedsbreve til biskop Bloch. Stiftsarkiverne i Christiania.]

I «Tidens Tegn» for 21 marts 1916 har Haakon Lie skrevet en forøvrig meget interessant kjelderartikel «Nimrod» om det samme emne, hvori han tegner et i flere henseender, fortrinligt billede af den varmblodige prestelige jæger og hans stolte frue.

Fruen delte sin ægtefælles sportsglæder og deltog selv ofte i hans jagtture, og hjemme paa prestegaarden var hun den sindige, dygtige og forsonlige husmor, som ogsaa ved sin store godgjørenhed og hjælpsomhed vandt bøndernes hjerte. Hun vil i traditionen gjerne erindres som den fornemme og statelige dame med fløielsbaret opkrattet med stor strudsfjær, livlig og venlig overfor alle.

Under 21 decbr. 1798 havde Michelet og frue faaet kgl. bevilling for den længstlevende i sin tid at blive siddende i uskiftet bo, hvorfor intet skifte blev afholdt ved prestens død. Medens der endnu var godt vinterføre forlod fru Michelet Fyresdal og flyttede med sine børn til den gamle slegtsgaard *Hersæter* i Trøgstad, som presten havde taget i arv efter sine forældre i 1789 sammen med sin ældste bror, provsten Jacob Michelet, og af hvilken han elve aar senere blev eneieier, idet han ved skjøde af 4 octbr. 1800 indløste broderens halvpart for 4999 rdl. ved hjælp af et pengelaan hos sin formuende svoger, kaptein Fredrik Wilhelm Tuchsén. Dette laan tilbagebetalte fru Michelet efter i 1824 at have modtaget 1411 rdl. i arv efter sin fars kusine, nævnte provst Michelets enke Birgitte Daae. Ved Kancelliets ordre af 21 juni 1805 blev hendes naadensaar i Raade sognekald sat fra 3 juni dette aar til samme dag 1806, og hun fik i dette indtægten af Raade store prestegaard, men den hende tilkommende enkepension af kaldet maatte hun dele med to ældre presteenker, saa der i lang tid kun tilfaldt hende 18 rdl. aarlig.

Paa *Hersæter* levede siden fru Amalie Michelet i sin lange enkestand, omgivet af sin ægtefælles store familiekreds. Statsbankeroten med myntreduktionen i 1813 havde selvsagt sine uheldige følger ogsaa for hendes økonomi og var en væsentlig aarsag til at hun forblev siddende i uskiftet bo, og krigsaaret 1814 blev hende en kostbar tid med indkvarteringer af norske tropper paa *Hersæter*. Blandt dem havde hun forøvrig den glæde at gjense en hel del Fyresdøler, som siden i lange tider kunde berette hvor god og hjælpsom deres tidligere prestefruer havde været overfor dem. Værre blev det senere paa aaret. Da kom de svenske tropper, hvad der paaførte hende store udgifter og mange fortrædeligheder, fordi gaardens jorder blev til det yderste afbejtede, saa det i flere aar gik daarlig med avlingen. Ved det tvungne indskud til Norges Bank i 1816 strøg meget af familiens sølvtøj med, og den økonomiske tilstand i det hele blev paa faa aar stærkt reduceret.

I 1822 bestemte fru Michelet sig til at skifte med sine børn, dertil særlig bevæget af sine svigersønner, og *Hersæter* blev da værdsat af private skjønsmænd til 5000 spd. Hendes ældste søn, den senere generalmajor Christian Michelet ønskede at indløse *Hersæter* i fællesskab med sin yngre bror Simon Michelet, men opgav igjen dette, da han ikke fik den paaregnede støtte af sin svigerfar, ritmester Rasch paa Mustorp i Eidsberg, som meget langtfra var den veilstandsmand, han var anset for. Da derefter svigersønnerne, presten Heidenreich og kaptein Koller, og muligt ogsaa den yngste søn Johan Michelet, som forøvrigt kun var sytten aar dengang, satte sig imod at Simon skulde overtage *Hersæter*, blev det besluttet at dele eiendommene mellem samtlige børn saaledes at de fem sønner hver fik $\frac{1}{6}$ og de to døtre tilsammen $\frac{1}{6}$ del: *Christian Michelet* overtog Finsrud, Dybedal og Bulterud, *Simon, Jacob* og *Michael Michelet* fik hver sin $\frac{1}{3}$ del af hovedbølet *Hersæter*, *Johan* fik Brataasbrugene, og svigersønnerne *Heidenreich* og *Koller* overtog Kværner med sagbrug, møller og teglverk; de fornødne skjøder blev opsat 18 april 1822, 5 novbr. 1823, og 5 decbr. 1824.

OVERSIGT
over fru Amalie Michelet f. Tuchsens fædrene ahner.

<p><u>Johannes Paludan</u> Dr. medicinæ, født 1497 i Nederlandene, død ca. 1570 i Lübeck. * <u>Barbara</u> <u>von der Rone.</u> <u>Elisabeth</u> <u>Paludan</u> * <u>Ludvig Munthe</u> kjøbmand i Lübeck, død ca. 1580. <u>Hr. Hans Munthe</u> født 1561 i Lübeck, død 1601. Sogneprest til Tikjøb paa Sjælland.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Søren Jacobsen Stage</u> borgermester i Ribe, død 24 juni 1577. * 1537 <u>Anne Sørensdtr. Klyne</u>, død 1574. <u>Maren Stage</u> født 1539, død 4 juli 1615. * <u>Mag. Hans Svaning</u> Kgl. historiograf, født 1503 i Svaninge paa Fyen, død 20 sept. 1584 i Ribe. <u>Maren Svaning</u> * 5 febr. 1604 <u>Søren Christensen Friis</u> slotsskriver paa Riberhus. <u>Ingeborg Friis</u> død 1654 i Bergen. Biskop i Bergen stift.</p>	<p><u>Iver Johannesen Flak</u>, paa Flak i Byneset 1530. <u>Erik Iversen</u> borger i Trondhjem 1550. <u>Hr. Iver Eriksen</u> død 1610. Sogneprest til Norddalen. <u>Hr. Erik Nordal</u> født 1591, død 1658. Sogneprest til Leikanger. * <u>Karen Nielsdtr. Werner.</u> <u>Mag. Iver Leganger</u> født 1629, død 1702. Provst, sogneprest til Vik i Sogn. <u>Karen Leganger</u> født 1668 i Vik, død 1702.</p>
<p><u>Niels Hansen Meng</u> død 1676 i Fredrikshald. Præsident. Søn af <u>Hans Pedersen Meng</u>, kjøbm. i Fredrikstad. <u>Maren Meng</u> * <u>Ole Christensen</u> Rig kjøbm. paa Fredrikshald. <u>Maria Meng</u> død 1741 i Bergen. * <u>Johan Fredrik Tuchsens</u> født ca. 1670, død 1730 i Bergen. Generalmajor. Kom. paa Bergenhus. <u>Fredrik Wilhelm Tuchsens</u> født 1703 i Bergen, død 20 apr. 1747 i Leikanger. Major i 1. Bergenhussiske infanteriregiment.</p>	<p><u>Birgitte Munthe</u> født 1634 i Borreby, Skaane, død 1708 i Lyster. * <u>Christopher Gjertsen</u> <u>Morgenstjerne</u> født 1619, død 1679. Foged i Indre Sogn. <u>Hr. Ludvig Munthe</u> født 1657 i Lyster, død 1708. Sogneprest til Vik i Sogn. <u>Birgitte Munthe</u> født 1686 i Vik, hvor død 1770. * <u>Hr. Anders Daae</u> født 1680 i Trondhjem, død 1763 som sogneprest til Vik i Sogn. Søn af <u>Jonas Edvardsen</u>, død 1688 i Trondhjem, kjøbmand, og <u>Kirsten Jensdatter.</u> <u>Karen Cathrine Daae</u> født 18 apr. 1718 i Vik, død septbr. 1792 paa Sæbø.</p>	<p><u>Peder Nielsen Finde</u> Borgermester i Aalborg 1585. <u>Jørgen Finde</u> Slotsskriver paa Akershus 1607. Foged i Moss og Rakkestad. <u>Hr. Peder Finde</u> født 1610, død 1691. Sogneprest til Førde. * <u>Barbara Henriksdtr. Nitter.</u> <u>Anna Finde</u> født 1645, død 1728. <u>Michel Funtin</u> raadm. i Oslo. Trælasthdl. * <u>Thora Hansdtr.</u> <u>Malene Funtin</u> født 1607. Foged i Moss og Rakkestad.</p>
<p><u>Christian Fredrik Tuchsens</u> født 11. sept. 1740 i Leikanger, død 25 sept. 1781 i Utvikken. Kaptein. * 13 decbr. 1764 i Bergens Korskirke med <u>Margrethe Marie Rye</u>, side 121.</p>		

OVERSIGT
over fru Amalie Michelet f. Tuchsens mødrene ahner.

Henning Arnisæus
født i Schlanstedt. Dr. medicinæ. Profes-
sor i Helmstedt. Christian IV's livlæge.
Død 1636 i Hillerød.

* *Elisabeth Gøtz*, en borgermesterdatter
fra Soltquelle.

Elisabeth Arnisæus
* *Johannes Irgens [Jürgens]*
Dr. medicinæ i Itzehoe.
Bergdirektør paa Røros.
Død 1659.

Anna Cathrine Irgens
død 1 marts 1669 i Christiania.
* *Henrik Sigismund Hassius*
født i Sachsen, død 1694 paa
Kongsberg. Oberbergamtsfor-
valter ved Kongsbergsølvverk.

Margrethe
Paulin
af Kjøbenhavnsk
slegt, død 8 aug.
1716 i Bergen.

Henrik Rye
pensionarius
over Maribo
kloster amt.
* *Sophie Chri-
stine Walter*,
død 1680.

Henrik Rye
død 1703 i
Bergen.
Kammerraad.
Generaltoldforvalter i Bergen.

Paul Christian Rye
født 6 octbr. 1684 i Kjøbenhavn,
død 14 juli 1773 i Vik, Sogn.
Oberst. Kommandant paa Bergenhus fæstning.

*Margrethe Marie Rye*¹
født 29 mai 1738 i Hole, død 27 mai 1773 i Bergen.
* 13 decbr. 1764 i Bergens Korskirke med *Christian Fredrik Tuchsens*, kaptein.

Sophie Amalie Tuchsens
født 11 aug. 1769 i Bergen og død 6 mai 1848 i Trøgstad.
* 25 marts 1790 i Lærdal med *Johan Wilhelm Michelet*, sogneprest.

Anders Johnsen
født 1590 i Halmstad, død
1651 i Undal. Tolder,
handelsmand.
* *Ingeborg Lauritzdtr.*
Westhoff, død
1679 i Christiansand.

Lauritz Undal
født 1631 i Undal, død
1703 i Holme.
Lagmand paa Agdesiden.
Assessor i Overhof-
retten. Kommerceraad.

Anna Undal
født 1666 i Christiansand,
hvor død 11 febr. 1742.

Anna Cathrine Lillienpalm
født 1706 i Trankebar, død
19 aug. 1747 i Bergen.

Lauritz Hansen
Raadmand i Oslo. Død
1637 i Christiania. Lod
bygge Christianias første
raadhus og sin bolig «Gar-
nisonssygehuset» (1626).
* *Marthe Hansdatter*.

Anna Hagedorn
død 1675 i Tønsberg.
* *Augustinus Olufsen Wroe*,
vel fra Vrou i Jylland.
Lagmand paa Agdesiden.
Død 1657.

Martha Wroe
død 1715 i Christian-
sand.

¹ Hendes bror, oberst *Johan Henrik Rye*, 1722–1790, var far til oberstløjtnant *Mathias Andreas Rye*, 1756–1818, hvis søn igjen var den berømte general *Olaf Rye*, helten fra 1848, født 16 novbr. 1791 i Bø i Telemarken, faldt paa slagmarken ved Fredericia 6 juli 1848.

Kort efter overdrog Simon og Jacob Michelet sine $\frac{2}{3}$ 'dele af Hersæter til moderen, og fru Amalie Michelet forblev siden i besiddelse af denne hovedpart, som i det nye matrikelverk af 1838 fik nyt gaards-nr. 69, brugs-nr. 98 a med en skyld af 9 dl. 2 ort 21 sk. (gammel skyld: 1 skippd. $\frac{7}{8}$ lispd.). Hertil købte hun Søndre Brataas tilbage af sin søn Johan Michelet for 500 spd. ved skjøde af 6 aug., thingl. 7 novbr. 1836, men solgte halvparten igjen for 250 spd. ved skjøde til Erik Hansen dat. 15 octbr. og thingl. 7 novbr. 1836. — Den arv, fru Michelet i 1824 modtog efter sin svigerinde provstinde Michelet f. Daae, bødede paa meget, og i svogeren general Jørgen Michelet og senere i sin svigersøn provsten Heidenreich havde hun en trofast og fortrinlig støtte i alle forretningsanliggender, saa hendes senere aar henrandt i trygge og gode kaar. Af den store flok børnebørn, som hun efterhaanden saa voxte op, kunde mange i sommertiden og juleferien ret af hjertens lyst boltre sig paa det prægtige Hersæter. Den gamle umalte hovedbygning var en stor to'etages kasse med hovedindgang midt paa façaden. En bred gang, som førte til køkkenet, delte bygningen over midten med et svært værelse paa hver side, og bagenfor hvert af disse laa to mindre værelser; ovenpaa var omtrent samme indredning. Noget særligt udstyr af selve rummene, med tapet eller vægmalerier, forefandtes ikke, men det hele havde dog et vist storstilet præg. Gaarden havde dengang god skog, og Hersætersjøen var rig paa gjedde og brase. Ungdommens fryd var forøvrig «aaen», som løber i sjøen strax nedenfor husene, for der vrimlede det af krebs, og at fange dem med hov bød paa mange fornøielser. Midt i sjøen laa en meget smuk ø med stor skog, hvori der for udsigtens skyld var hugget en bred aabning, saa det hele mindede noget om fransk parkkultur. En mængde stargræs voxte langs bredderne og blev dengang betragtet som en herlighed, fordi det omhyggelig høstet og tørret var et udmerket hakkelsefoder til kreaturene; desuden var det skjulestedet for talrige vildænder, som særlig general Jørgen Michelet forbeholdt sig fornøielsen af at bekriige.

Den 6 mai 1848 afgik fru Amalie Michelet ved døden paa Hersæter og blev begravet ved Trøgstad kirke, hvor et malmmonument viser hendes grav. Hverken af hende eller hendes ægtefælle er bevaret portrætter.

Sogneprest Johan Wilhelm Michelet og hustru Sophie Amalie Tuchsén havde syv børn [7 a—7 g]:

7 a. JOHANNE CHRISTINE AUGUSTA HOLST MICHELET, født 17 jan. 1791 paa Molands prestegaard i Fyresdal, blev ved hjemmedaaben, bekræftet i kirken 20 febr., opkaldt efter sin farmor. Hun døde 9 marts 1832 paa Trøgstad prestegaard.

Gift 1 april 1812 i Trøgstad med *Carl Fredrik Heidenreich*, som var født 10 febr. 1787 i Elverum og døde 6 april 1852 under lægebehandling i Christiania, begravet ved Trøgstad; søn af sogneprest til Elverum, senere til Trøgstad *Adolph Carl Heidenreich* og *Sophie Rasch*. Provst, sogneprest til Trøgstad.

Dimittert fra Christiania kathedralskole tog Carl Heidenreich examen artium ved Kjøbenhavns universitet 8 novbr. 1804, examen philosophicum 11 octbr. 1805 og theologisk attestas 16 jan. 1812, alle med haud illaudabilis; for sin dimisprædiken fik han karakteren laudabilis. Hermed var hans bane givet. Allerede 22 april 1812 blev han personel kapellan hos sin far i Trøgstad og ordinertes 13 mai. Af daværende kronprins

Carl Johan fik han uanmodet flere gange tilsagn om befordring, saaledes 23 aug. 1814 og senest 6 febr. 1817, og da faderen tog afsked som sogneprest til Trøgstad 2 juni 1817 blev Carl Heidenreich 13 octbr. s. a. udnævnt til hans efterfølger, skjønt han ikke var indstillet af statsraadet. Provsten Aschehoug anbefalede ham varmt og sluttede med de smukke ord: «Far og søn elske hinanden høit; saare tungt for dem begge, hvis de skulde skilles ad, og sørgeligt, dersom deres fælles ønske ikke naadigst bønhøres.» Kaldet var paa 410 spd. aarlig gage, men heraf skulde den nye sogneprest betale de 200 i pension til sin gamle far indtil dennes død, hvilken indtraf i 1822. Under 8 decbr. 1847 fik han bestalling som provst i Mellem Borgesyssel provsti.

Provsten Heidenreich berømmes af biskop Bech som en redelig, virksom og duelig kirkens tjener, i al sin vandel en pryð for sin stand. Som mangeaarig forligelseskommissær fra 1814 af nedlagde han et fortjenstfuldt arbeide og var ogsaa i det praktiske liv paa mange vis en meget nyttig mand for sin menighed.

Trøgstad prestegaard var herredets største brug med en landskyld af noget over 14 dl., en avling af 225 tønder korn og en besætning, som fra 6 hester og 32 kjør i 1818 var øget til 12 hester, 51 kjør, 34 faar og 6 svin i 1835 — en fremgang som tilskrives provsten Heidenreichs levende interesserte og dygtige arbeide for jordbruget. Eiendommens afkastning som indtægterne i det hele maa have været ret betydelige for at kunne bære de omkostninger, der krævedes til saavel gaardsdriften og den daglige husholdning for en stor husstand som den gjestfrihed og splendide selskabelighed, det var presten Heidenreich en fryd at kunne udvise. Selv var han en fuldendt selskabsmand, en statelig skikkelse med megen mandig værdighed, som gjerne vil erindres i hin tids smukke dragt, knæbenklæder og kjole med hvidt kalvekryds og høie blanke støvler, jovial og oprømt byde sine gjester velkommen. Ret ofte kjørte han til Christiania med et spand velpleiede hester for vognen, én sort og én hvid, for at deltage i «Norske Selskab», hvor han var en meget velseet gjest, eller i den mere private selskabelighed hos gamle studiefæller fra Kjøbenhavnertiden, hos hvem han da med liv og lystighed deltog i sang og taler og datidens øvrige adspredelser. Men livets alvor blev derfor ikke glemt. I sit hus holdt han streng disciplin, krævede flid og arbeidsomhed som han selv var en virksom herre og levede jevnt borgerligt i det daglige.

Med megen geistlig anseelse erhvervede provsten Heidenreich sin menigheds hengivenhed som prest og menneske og var inderlig afholdt af sin familie og husstand. I ægteskabet med Johanne Michelet havde han 9 børn, af hvilke den ældste søn, *Adolph Wilhelm*, blev sin fars personelle kapellan og siden residerende kapellan i Vang paa Hedemarken, og datteren *Sophie Amalie Heidenreich* ægtede sin morbror kaptein *Johan Wilhelm Michelet*.

Efter sin 1ste hustrus død indgik provsten Heidenreich nyt ægteskab den 18 juni 1835 i Trøgstad med hendes yngre søster *Dorothea Margrethe Marie Rye Michelet*, til hvem det forøvrigt henvises.

- 7b. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, sogneprest Johan Michelets ældste søn, blev født 7 decbr. 1792 paa Molands prestegaard i Fyresdal og fik ved hjemmedaaben, stad-

fæstet i kirken 1 marts 1793, navn efter sin farfar. Han døde 13 mai 1874 paa Fjeldstuen i Asak ved Fredrikshald. Generalmajor.

Tolv aar gammel blev Christian Michelet sendt til Landkadetakademiet i Kjøbenhavn, hvor han 13 septbr. 1805 blev indskrevet som kostkadet paa 154 rdl.'s betaling. Udexaminert herfra blev han 1 jan. 1810 udnævnt til *secondløjtnant* i Slesvigske infanteriregiment med anciennetet fra 9 decbr. 1809, men sex dage efter overført til Norske Livregiment's 2den bataljons jægerkompani og 11 febr. 1811 forsat à la suite til Akershusiske Skarpskytterkorps, hvilket fra 20 april 1811 indgik i den Akershusiske Legion, hvor han 7 marts 1812 blev *premierløjtnant* ved Eidsvoldske kompani. I 1813 og 1814 forrettede han som adjutant hos oberstløjtnant Fredrik Huitfeldt ved Akershusiske nationale Skarpskytterregiment.

I 1817 gennemgik Michelet Artilleriets exercerskole og forrettede samtidig laboratorietjeneste. Ved arméforandringen i 1818 blev han fra 1 jan. s. a. premierløjtnant ved Gudbrandsdalske korps af 1ste Akershusiske infanteribrigade, forsattes 8 april 1820 til Hedemarkske musketerkorps, blev 5 mai 1821 adjutant ved Romerikske lette infanterikorps og fik 1 octbr. 1825 udnævnelse til *kaptein* og stabsadjutant med forbigaaelse af 12 kammerater.

Efter at have garnisonert i Christiania 1825 til 1833 blev Michelet 5 april 1834 chef for Ullensakerske kompani af Romerikske lette musketerkorps, med bopæl paa Blaker skanse, var derefter chef for Næsiske kompani indtil han 14 novbr. 1840 udnævntes til *korpsmajor* ved Fredrikstenske musketerkorps og chef for Frølandske kompani under dette korps; som saadan havde han sin bopæl paa Fredrikshald. Da valget til korpsmajor ifølge bestemmelsen i den kgl. resolution af 5 marts 1827 skulde ske blandt de af brigadens kapteiner, der «er de dueligste og til at oplære andre mest skikkede», fandt brigaden «paa bedste maade at betordre tjenestens gavn ved at indstille Michelet».

Den 22 decbr. 1846 blev Michelet *oberstløjtnant* og chef for Fredrikstadske gevorbne musketerkorps, med bopæl i Fredrikstad; 3 novbr. 1851 blev han udnævnt til *oberst* og chef for 2den Akershusiske infanteribrigade, med bopæl i Christiania. Til dette embede, som var blevet ledigt ved generalmajor Lowzows afsked, var af brigaderne m. v. bragt i forslag sex officerer i alderen 64 til 61 aar, hvorhos Michelet meldte sig med ønske om at komme i betragtning. Chefen for Generalstabten, generalløjtnant Bloch, erklærede «at samtlige disse vel er hæderlige mænd og duelige officerer, men at de alle med undtagelse af Michelet var for gamle til at burde komme i betragtning, naar det haves andet valg, og desuden fandt han sig strengt bundet til bestemmelsen i arméplanens § 9 lit. f., der ubetinget medfører at der efter ære og samvittighed til de høiere militærposter stedse skal foreslaaes de dueligste. Da nu Michelet baade med hensyn til vigør og paa grund af hans særdeles og mere end almindelige kommandoduelighed er den dueligste af alle de foreslaaede, følger ligefrem at han maa tages i fortrinlig betragtning.» Hertil sluttede departementet sig.

Den 25 febr. 1854 blev Michelet chef for 1ste Akershusiske infanteribrigade og kommandant paa Fredriksten fæstning, med bopæl i kommandantboligen, og 10 marts 1854 modtog han udnævnelse til *generalmajor*. Til dette embede, som var blevet ledigt ved generalløjtnant Blochs udnævnelse til statsraad 3 decbr. 1853, havde brigaderne bragt fem stabs-officerer i forslag, blandt hvilke ikke var Michelet, som selv i egenskab af chef for 1ste Akershusiske brigade havde indstillet oberst Christopher Stenersen. Departementet fandt imid-

lertid at Michelet «maatte ansees fortrinlig skikket» og lod udnævne ham. Generalmajorens indtægter var dengang 1608 spd. i gage, hvortil kom forskellige smaa beneficier og revenantbons, saa den samlede aarlige indtægt androg til 2205 spd. 113 sk. 3: kr. 8823,75.

Dette er de enkle data for generalmajor Michelets militære karriere, men hans virksomhed som officer og fremfor alt hans deltagelse i krigen med Sverige i 1814 kræver en udførligere skildring, og hertil vil passende kunne tjene de interessante optegnelser, som han selv har forfattet og som lyder saaledes¹:

«I mine Forældres Hus nød jeg Undervisning i de almindelige Skolefag for at kunne gaa Studerbanen; men da min Fader døde i mit 17de Aar, blev jeg tilligemed min Broder Simen Themstrup sendt til det danske Landkadetakademi, hvorfra jeg blev dimittert som Secondløjtnant i Slesvigske Infanteri-Regiment den 9. Decbr. 1809.

Min Ungdom saavel i Forældrehuset som paa Akademiet hengik i uafbrudt Lykke og Tilfredshed. Under Kjøbenhavns Beleiring udførte Kadetterne Laboratoriarbejde og exercerte det nyoprettede Studenterkorps samt assisterede ved Slukning, naar Bomber faldt i Akademiets vidtløftige Bygninger.

Da jeg var altfor fremmed i Slesvig til at jeg kunde finde mig tilfreds der, udvirkede min Velynder, major Krebs², at jeg blev forsat til norske Livregiment, hvor jeg blev staaende til Foraaret, og garnisonerte i Kjøbenhavn. Da man ventede at Krigen mellem de forenede Riger og Sverige hver Dag vilde udbryde, ansøgte jeg Kongen om at gaa tilbage til mit Fødeland for at kjæmpe med mine Landsmænd mod den fælles Fiende, og blev jeg ansat ved Akershusske Skarpskytterregiment, der havde sin Station paa Kongsvinger.

Aaret 1812, 7 Marts, forfremmedes jeg til Premierløjtnant ved Eidsvoldske Kompagni, hvilket Kompani jeg kommanderte indtil 1813, da jeg ansattes som Adjutant hos Oberstløjtnant Fredrik Huitfeldt, der kommanderte 1000 Mand Skarpskyttere og Jægere, hvilke var stationerte langs den svenske Grænse fra Ørjebro til Svinesund. I denne min Stilling fik jeg megen Anledning til at gjøre mig bekendt med mine militære Pligter, hvilket for en ung Mand maatte være dobbelt interessante, da den hele Kommando blev ledet af mig, og hvortil jeg blev opmuntret af Chefen for den hele Forpostkjede, Oberst Stabell³, der tilfulde erkjendte min Lyst og Iver. Oberstløjtnant Huitfeldt var nemlig decripid og i høi Grad uvidende som Militær. Sin Ungdom havde han tilbragt i Frankrige og indtil 1813 ikke beskæftiget sig med militære Sager, som han ikke heller interesserte sig for. Under Felttoget 1788 i Sverige var han fastkommandert til Vagthavende ved Krigskassen, hvorfor Kammeraterne kaldte ham Sølv-Huitfeldt. Han manglede ikke Mod og var en nobel og fin Mand. — Forposttjenesten løb meget ensformig af, da intet alvorligt Sammenstød med Fienden forefaldt.

¹ De er efter generalmajorens diktat nedskrevet af hans søn *Wilhelm Michelet* i 1848 og senere rettet og givet enkelte tilføjelser af generalmajoren selv, ligesom denne egenhændig har tilskrevet sine oplevelser fra tiden efter 1848. Optegnelserne eies af advokat C. F. Michelet. — Under felttoget i 1814 førte Michelet nøiagtig dagbog, som under strabadserne blev temmelig ilde medfaren, men var i behold endnu omkr. 1860; hvilken skjebne den senere har faaet, vides ikke.

² *Samuel Andreas Krebs*, 1767—1818, helten fra Lier og Matrand.

³ *Fredrik Wilhelm Bruenech Stabell*, 1763—1836, blev 1818 generalmajor, 1821 generalløjtnant og 1833 general. Se hans autobiografi i «Norsk personalhist. Tidsskrift» I s. 121 fig.

I December Maaned 1813 foretog de Norske under Kaptein Spørck¹ et Streiftog ind i Sverige fra Fredrikshald til Vestre Ed for at tilintetgjøre et Magazin, og for at beskytte dette Foretagende befalede Christian Frederik at en Patrulje paa 60 Mand skulde sendes over Bjerkebæk ind i Sverige henimod Vestre Ed. Denne Patrulje tilbød jeg mig at føre, uagtet jeg som Adjutant var udenfor saadan Tjenestedetaille, og heldigvis skilte jeg mig saa godt herfra at jeg fik offentlig Ros. 2 August 1814 rykkede Bataljonen Huitfeldt til Kjølffeldet for at møde den fremrykkende Fiende under Kronprinsen af Sveriges Kommando. Det Terrænoomraade, som blev bestemt Bataljonen at forsvare, blev besat til Chefens, oberst Stabells Tilfredshed, og var da Stemningen mellem Tropperne særdeles god. 2de Dage derefter forefaldt en liden Forpostfægtning uden Resultat. Da de første Skud faldt, udbrod jeg «Gudskelov» saa høit, at General Staffeldt², som var ankommet med Forstærkning, hørte det. Han vendte sig om og sagde: «Har han været med før, siden han er saa glad?» Jeg svarede at jeg endnu ikke havde kjæmpet, men at jeg under Kjøbenhavns Beleiring havde hørt Kuglerne suse. Han befalede mig derpaa at ride foran og derefter melde ham hvad der passerede. Jeg sprængte frem i Karrière, men netop som jeg kom i den forreste Kjæde, begyndte Fienden at retirere, og opdagedes da at det kun var nogle Patruljer, som havde vexlet Skud, hvilket jeg meldte Generalen.

Den følgende Dag lovede Generalen os en varm Frokost, men istedetfor at holde Ord marscherte han med sine Tropper og med Artilleriet, Batteriet Møller³, tilbage til Rakkestad, hvilket var det første Skridt til den almindelige Misfornøielse, som siden udbredte sig i hele Arméen. Grunden til hin Tilbagemarsch var alle uforklarlig og gjorde Oberst Stabells Stilling høist tvilsom; hans Styrke bestod nu kun af 1100 Mand Infanteri og 2 Amusetter. Tjenesten udførtes endnu med Lyst og der var ingen, der tvilede om et heldigt Udfald, indtil om Aften 5te August Kl. 11 en Adjutant, Kaptein Julius Arenfeldt, ankom til Oberst Stabell, der stod omgivet af en Del Officerer ved en Vagtild. Oberst Stabell bad om den skriftlige Ordre fra Staffeldt, men Adjutanten svarede at den Befaling, han overbragte, var mundtlig og kunde kun meddeles under fire Øine. Stabell ytrede, at mundtlige Befalinger kunde han kun modtage i Vidners Overværelse, hvilket Adjutanten paa Grund af Generalens udtrykkelige Befaling ikke kunde indgaa paa. Da Adjutanten gjorde Tegn til at reise tilbage uden at meddele Ordren, indvilgede Obersten i at modtage Meddelelsen og traadte han mellem nogle Træer for at tale med Adjutanten, idet han gav mig et Vink at følge efter, hvilket jeg imidlertid ikke forstod og saaledes heller ikke hørte hvad der mellem dem passerte. Da Adjutanten var færdig og afreiste spurgte Obersten mig, om jeg havde hørt noget, hvortil jeg svarede nei, hvorpaa Obersten fortalte at han havde faaet Ordre at trække sig tilbage til Rakkestad, hvortil han imidlertid ikke uden Kamp fandt sig foranlediget, da det var stridende mod hans Ed og Pligt. Han befalede mig at reise til General Staffeldt og sige ham

¹ Johan Henrik Spørck, 1778—1849, forsvarede sig med stor tapperhed i Tistedalen mod en mange gange overlegen fiendtlig styrke. Generalmajor og chef for Generalstabten.

² Generalløjtnant Bernhard Ditlev Staffeldt, 1753—1818, gjorde glimrende affærer under felttoget i 1808, var i 1814 chef for den brigade, der dækkede overgangene over Glommen. Blev ved Høiesteretsdom 1816 for mislig krigsførsel dømt fra livet, hvilken dom ved kgl. res. 1817 blev formildet til fæstningsarrest. Han faldt som sonoffer for den uheldige kongelige ledelse af felttoget i 1814.

³ Johan Carl Møller, 1787—1841, oberstløjtnant; kammerherre.

hvad han havde sagt og tillige bede om Forstærkning og befale hans Reserve med Bagage at marschere til Kjølen.

Ved at kommandere mig fra Bataljonen Huitfeldt, ved hvilken jeg var Adjutant, blev Kommandoen ikke ubetydelig derangert, thi den, som blev befalet til at overtage mine Forretninger, var aldeles fremmed for Adjutantforretningerne m. m. Jeg reiste til Rakkestad saa hurtig som muligt og traf General Staffeldt 6te August staaende i Samtale med General Hegermann udenfor Rakkestad Prestegaard. Paa Fremførelsen af mit Ærende svarede Generalen i Vrede, at han aldrig havde givet Stabell Ordre til at retirere og at han frabad sig saadanne Beskyldninger! Overrasket ved en saadan Modtagelse svarede jeg temmelig djærvt at Generalens Adjutant havde igaar Aftes bragt den Ordre, hvilket Generalen imidlertid fremdeles benægtede uden at anføre eller oplyse hvilket Ærende Kaptein Arenfeldt havde været hos Stabell paa Kjølffjeldet. I min Fortvivlelse lod jeg mig anmelde hos Christian Frederik for at meddele det Passerte og for at faa den Forstærkning til Stabell, som Staffeldt nægtede uden høiere Ordre at give. Men Adgangen til Kongen blev mig nægtet af Kammerherren, uagtet jeg gjorde ham ansvarlig for Følgerne af en Opsættelse. Efter flere forgjæves forsøg paa at skaffe Undsætning gik jeg hen for at beordre Stabells Reserve til at rykke frem, men da jeg vilde stige tilhest kom General Staffeldt meget venlig hen til mig og sagde: «Løitnanten er en meget hidsig ung Mand», og bad mig ikke begaa nogen Ubesindighed. «Bi nu til Middag», sagde han, «saa skal jeg skaffe Dem Adgang til Kongen, og Sagen kan da muligens rettes». Han sagde mig ved samme Leilighed en Del Komplimenter for mit Forhold den foregaaende Dag; han gjorde mig tilsidst opmærksom paa at jeg var smudsig i Ansigtet og at jeg, saavidt der var Anledning dertil, burde se at bringe mit Toilette i Orden. Jeg sprang derpaa ned til Rakkestad Elven og vaskede mig, dernæst paaskyndede jeg Reservens Marsch. Efter et Ophold af en halv Time ilede jeg tilbage til Oberst Stabell i den Overbevisning, at der ikke var nogen Rede at faa paa nogen Ting og at jeg havde faret med Limstangen. Da jeg kom til Degnes mødte jeg Stabell i rask Retræt, og jeg afgav Rapport om det Passerte, som syntes at gjøre lidet eller intet Indtryk paa ham, hvilket ærgrede mig. Jeg traadte nærmere hen til ham og sagde at der ved Hovedkvarteret var faldt Ytringer, der tydede hen paa at hans Hensigter var miskjendte. Med megen Rolighed bandt han sit Halstørklæde paa og spurgte mig ligegyldig om jeg troede han var miskjendt blandt sine Kammerater, hvortil jeg med Varme svarede nei. «Lad da et fordærvet Hof og dets Kreaturer tænke og sige hvad de ville», sagde han heftig. Jeg spurgte ham da, om jeg kunde melde mig hos Oberst Huitfeldt, hvortil han svarede: «Løitnanten kan bie lidt og gaa hen at rekreere Dem». — Det første, jeg foretog mig, var at spørge efter min Hest, som jeg havde sat igjen paa Skydsskiftet Vatvet, og da ingen vidste Besked derom, besluttede jeg at opfordre 100 Mand Frivillige til at følge under min Kommando til Vatvet, som jeg antog endnu ikke var i Fiendens Vold. Jeg gik ind til Stabell og fik, skjønt det syntes ugjerne, Tilladelse dertil, og inden et Par Minutter stod Kommandoen kamplysten færdig til at afmarschere, men idet jeg uddelte Feltraab, hører jeg almindeligt Hurra rundt om, uden at kunne udfinde Aarsagen dertil. I kortere Tid end disse sidste Ord er nedskrevne var jeg og min Kommando omringede af Tusinde, der alle talte i Munden paa hinanden, Trængselen blev større og tilsidst var jeg høit i Veiret, uden at der dog udøvedes nogen Molest. Efter

at jeg gjentagende havde spurgt hvad dette Optrin skulde betyde, sagde de, at de intet ondt vilde gjøre mig og at de holdt af mig, men de forlangte at jeg skulde fremføre deres Ønsker for Oberst Stabell, idet de ytrede at de troede sig forraadte, fordi de maatte forlade Arne og Hjem, som nu var i Svenskernes Vold, uden Sværds slag. De vilde derfor enten slaas paa Liv og Død for at drive Svensken tilbage eller gaa over til Fienden, hvis der ikke foretoges Noget til deres Hjems Redning. Jeg lovede at bringe dette Ærinde til Obersten, der med samme Rolighed modtog dette Budskab som Efterretningen fra Hovedkvarteret; han udstedte Ordre til at samle Afdelingerne, men det gik smaat, fordi enkelte Chefer var berusede og andre havde fjernet sig paa Grund af Tumulten. Efter $\frac{1}{2}$ Times Ophold gik Obersten til Tropperne, og efter megen Møie fik han dem bragt i Orden, saa at han kunde fortsætte sin Marsch tilbage til Rakkestad. Hovedaarsagen til denne Tumult var de gifte Mandskabers Koner og Forældre, som Fienden sendte med trykte Proklamationer for at formaa Tropperne til Frafald, idet de forestillede dem at Svenskerne kom som Venner for at afhjælpe Hungersnøden og befri dem fra Jydens Regimente, som var ulovligt og førte til Nationens Ødelæggelse; dels ogsaa Chefernes tvetydige og lunkne Adfærd og endelig at Hunger allerede rasede blandt Mandskaberne, som fik umalet Havre istedetfor Brød. Havde General Staffeldt derimod i Forening med Stabell angrebet Fienden fra Kjøl fjeldet, havde Krigen maaske faaet et andet Udfald; thi Entusiasmen var dengang meget almindelig blandt alle, med Undtagelse af de høieste Foresatte, som viste en utaalelig Lunkenhed.¹

Da Tropperne satte sig i Marsch, blev jeg af Stabell beordret til at oppebie Arrieregarden ved Degnes Kirke og tillægge den Ordre at rykke tilbage til Gaarden Bjørnestad.

Ligesom Markerske Jægerdivision marscherer forbi, opdager jeg at Løitnant Nelle² rider paa min Hest. Jeg ilede hen til Løitnanten, takker ham, fordi han havde medtaget min Hest og beder om at faa den tilbage. Løitnanten blev vred og ytrede at den var lovlig erhvervet Krigsbytte, at jeg kunde været med i Affæren, saa havde jeg kunnet tage min Hest selv og andet saadant dumt Tøv. Jeg forestillede ham at jeg var bleven kommandert til Hovedkvarteret og sagde, at jeg haabede at han ikke vilde berøve en Krigskammerat hans lovlige Eiendom; men istedetfor at tilbagelevere Hesten blev han vred, hvorover jeg blev saa rasende at jeg greb en Pistol, spændte Hanen og sagde at hvis han ikke steg af Hesten, skjød jeg ham en Kugle gennem Panden. Løitnanten hoppede strax af Hesten og sagde, at jeg vel kunde begribe at det blot var Spøg og alene gjort for at drille mig en Smule. Glad over at have faaet Hesten tilbage, rakte jeg ham Haanden, og Sagen var i samme Øieblik glemt.

Efter at have tilbragt flere Timer alene paa den ensomme Kirkegaard, lyttende efter de svenske Anraab og skjulende mig bag Kirkemuren for de speidende svenske Patruljer, som marscherede i kort Afstand fra min Post, og betragtede det maleriske Syn af Fiendens Vagtild,

¹ I sin autobiografi [Norsk personalhist. Tidsskrift I s. 137] fortæller general Stabell: «Aarsagen til dette Mytteri var fornemmelig, at da Fredrikstad var overgivet, fik de der værende Tropper Tilladelse til at vende hjem med hele deres Mundering og Armatur. Nogle af disse havde sneget sig ind imellem mine Forposter og fortalt hvor vel de var bleven behandlede og raadet dem til at gaa hjem. — Det gik saa vidt at Mandskabet under Marschen, naar vi stødte paa Skove, listede sig bort til Siderne . . .»

Stabell «befalede divisionscheferne at tage deres fløimænd frem og kommandere til gevær og forsikre om at han vilde kløve hovedet paa dem, der ikke tog sit gevær . . .»

² Wilhelm Jacob Adolph Nelle, 1789—1858, premierløitnant.

hørte jeg en sagte Støi ved Kirkehegnet. Jeg opdagede da en Mand med et Gevær, der listede sig henimod Fienden; jeg spændte Hanen paa min Pistol, red henimod Manden og spurgte med lav Stemme: hvem der? Personen blev saa forskrækket, at han tabte Geværet og var nær ved at falde omkuld. Han sagde siden, at han troede det var en Dødning, da Hesten, hvorpaa jeg red, var lysegul. Efterat han var kommet sig af Forskrækkelsen opgav han at være en afskediget Løitnant Ibsen¹, der havde taget Tjeneste som Frivillig ved Markerske Kompani, hvorved han havde forrettet Furertjeneste, hvoraf han var kjed og derfor vilde begive sig hjem. Da jeg havde noget Bekjendtskab til Personen, som var i høi Grad drikfædig, og som forklarede yderligere, at han i beruset Tilstand var bleven liggende efter sin Afdeling og af den Grund havde besluttet at vende tilbage til Hjemmet, lovede jeg ikke at anmelde ham, hvis han vilde gaa tilbage til sit Kompani, hvorover han var meget glad og jeg ikke mindre, da han var midt i den for mig fremmede Egn, og Ensomheden paa en af Fienden omgivet Kirkegaard midt om Natten ingenlunde var mig behagelig. Dertil kom den Tvivl at Arrieregarden maatte være paa en anden Plads end den, som af Stabell var opgivet for mig og hvorom jeg blev oplyst af Ibsen — uden hvilken Oplysning jeg sikkerligen var falden i Fiendens Hænder.

Arrieregarden var placert vestenfor Kirken, hvor jeg omsider traf den og fulgte den til sit Bestemmelsessted. Den kommandertes af Løitnanterne Norbye og Sæther af Kaptein Spørcks Kompagni.² Dette var tredie Nat, jeg havde tilbragt uden Søvn og saa godt som uden Mad, med Undtagelse af lidt Havrebrød og Melk, som jeg Tid efter anden havde faaet kjøbt, og jeg var saaledes temmelig medtaget, da jeg kom til Bjørnestad, hvor der indtraf Ordre strax at rykke over Broen, der imidlertid var afkastet. Mandskabet kravlede over paa nogle Stokke, men min Hest maatte svømme over. Da jeg meldte mig for Obersten blev han forundret over at se mig, da der gik det Rygte, at jeg var taget til Fange; han viste sig overmaade venlig imod mig og skaffede mig en Kop The og lidt Smør og Brød. Efter at have stillet Hungeren spurgte jeg, hvor jeg skulde begive mig hen; han sagde at min Bataljonskommandør var paa Veien til Trøgstad for at ordne sine Tropper og at jeg vilde have vanskeligt for at træffe ham, og han spurgte mig derhos, om jeg havde noget imod at blive og gaa tilhaande under Træfningen, hvilket Tilbud jeg med Glæde modtog.

Jeg tog Post ved Broen, som vi ventede Fienden vilde forcere, og blev der, indtil jeg kun havde 3 Mand tilbage. Træfningen var heftig, og de Norske retirerte ikke fra første Stilling, førend Ammunitionen var bortskudt og Stabell gav gjentagende Signal til at retirere. Stabell lagde meget personligt Mod for Dagen, ja endog en ualmindelig Dødsforagt, idet han under hele Affæren sad tilhest nogle Skridt bag Kjeden og med Rolighed ordnede Forsvaret. Jeg talte med ham, og han beklagede sig over, at han og hans Kommando blev forraadte af Kongen. Han viste mig et Papir, hvorpaa der stod, at han skulde forsvare Overgangen med 4 Kompanier af Norske Jægerkorps, hele Bergenhusske Skarpskytterbataljon m. fl., og istedetfor de flere Tusinde Mand havde han kun 400 Mand, som kjæpende maatte vige for saa mangedobbelt Overmagt. Nogle Taarer faldt nedover Kinderne, og han ønskede at den første Kugle maatte ende hans ulykkelige Stilling — han syntes at søge Døden. Jeg gik efter Samtalen hen til Bjørnestadbroen, som blev forsvaret af 2 Amusetter og Bergske Kompani,

¹ Michael Lowzow Ibsen, en prestesøn af Id, havde bopæl paa Fredrikshald.

² Christian Norbye, 1793—1884, premierløitnant; toldinspektør. Lars Sæther, 1791—1840, kaptein.

der blev kommandert af Løitnant Fuglberg¹. Løitnant Hørbye² kommanderte Artilleriafdelingen. Chefen for Bergske Kompani, Kaptein Schultz³, havde af Frygt for at blive dræbt af sine egne Folk forladt Kompaniet. 2 Dage forinden den ommeldte Træfning ved Bjørnestad fandt Sted var Kapteinen bleven omringet af Kompaniet, og var han sikkerligen bleven myrdet, ifald jeg ikke tilfældigvis var kommet og faaet forhindret det. Som Adjutant havde jeg Myn- dighed, og dertil havde jeg gjort Tjeneste ved Kompaniet, saa jeg var godt kjendt af Folkene. Kaptein Schultz var vildtysker, grusom, egennyttig og drikfældig, og var i høieste grad forhadet. Løitnant Hørbye viste sig meget konfus, han kommanderte Ladning med Kardætsker paa 800 Alen osv.; tilsidst da et Par fiendtlige Kugler fór forbi, forlod han kanonerne, som uanset Løit- nantens Kommando: i Retirering prots paa blev staaende og kommandertes da af en kjæk Un- derofficer, Bøe. Da Fienden stormede stærkt paa, bad Underofficeren sætte Kardætskbøssen ovenpaa Kugleskuddet, men det bevirkede at Stillemaskinen paa Kanonen gik istykker, saa kun den ene Kanon var brugbar. Imidlertid blev den anden Kanon benyttet med Held, indtil Fienden tvang den kjække Underofficer til at retirere. Flere af Artilleristerne var saarede, hvoriblandt én merkelig nok blev truffet af en Musketkugle nederst i Panden, hvilken efter i 40 Aar at have ligget indenfor Pandebenet faldt ud under en stærk Hosten. Jeg udvirkede ham en Pension af Understøttelseskassen for Saarede og Faldnes Efterladte. Personen hed John Eriksen Kjølabbakken og lever frisk og rask endnu (1863). Da Fienden 3 Gange forgjæves søgte paa flere Steder at komme over Elven og at storme Broerne, hvoraf Strøet var borttaget, forsøgte den at slaa Bro over Elven vestenfor Rakkestad Broen, omtrent lige overfor Lærdalske Kompani, der under Kaptein Wigh⁴ og Løitnant Lem⁵ dannede høire Fløi af de Norskes Stilling. Fienden tog Tømmer af en Lade paa Bjørnestad og for at beskytte Foretagendet placerte 4 6'pundige Kanoner paa Bakkeskraaningen mod Elven, hvorved ommeldte Kompani tillige med Markerske Jægerkompani, der laa noget tilbage, ikke kunde forhindre Broslagningen, der imidlertid blev forsinket ved en virksom Ild fra et Kompani af norske gevorbne Jægerkompani under Kap- tein Bredal⁶ og Løitnant Scheel⁷; den sidste blev senere Toldinspektør og, som jeg tror, den eneste som foruden mig endnu (1863) er ilive af samtlige Officerer, som deltog i Affæren ved Rakkestadbroen. Paa Bergske Kompanis venstre Fløi stod et Jægerkompani af Søndens- fjeldske Regiment under Løitnant Norbye og Sæthers Kommando. Samtlige Tropper opførte sig hæderligen og forlod ikke Stillingen førend Retræt gjentagende blev befaleet, med Und- tagelse af Kaptein Schultz og Løitnant Hørbye; den første af Frygt for sine egne Folk og den anden af periodisk Sindsforvirring, hvoraf han var bekjendt at lide, og som Følge deraf be- tragtedes hans Opførsel som utilregnelig. Kammeraterne syntes at det var uforsvarligt at til- dele ham nogen Kommando og som da viste sig at være fuldkommen begrundet senere i Affæren ved Tveten. Da Løitnant Fuglberg fik Ordre til at retirere medtog jeg af ham 20 Mand for at forhindre Fienden fra at vade over Elven mellem Brokarrene. Tilsidst havde

¹ Henrik Herman Fuglberg, 1755–1823, premierløitnant ved Oplandske regiment.

² Jens Hørbye, 1787–1853, premierløitnant; toldbetjent.

³ Joachim Friedrich Schultz, f. 1769 i Lübeck, død 1826 i Bergen som overtoldbetjent.

⁴ Amund Wiegh, 1784–1846, oberstløitnant.

⁵ Arnoldus Lem, 1787–1829, regiments-kvartermester; senere overtoldbetjent i Bergens distrikt.

⁶ Nils Henrik Bredahl, 1783–1837, kaptein.

⁷ Anthon Henrik Scheel, 1791–1878, kaptein; toldkasserer i Skien.

jeg kun, som nævnt, 3 Mand hos mig; de andre var bleven tvungne til Retrait, og Flere af dem var saarede. Da Fienden udelukkende beskjæftigede sig med at samle Materialier til Broens Istandsættelse ophørte tildels Ilden fra Fiendens Side, og da det var absolut fornødent at holde Broen saaledes, indtil de Retirerende havde kunnet tage Post i Skovkanten, blev jeg liggende bag en lille Jordforhøining og chargerte, indtil jeg antog at Hensigten var opnaaet og at Oberst Holmsted i Téten af Carlstad-Jægere nærmede sig med stærke Skridt. Vi retirerte i Løb følgende Kongeveien, vendende Ansigtet mod Fienden for ikke at blive skudt bagfra, hvilket viste sig ikke at være forbundet med nogen Fare, da de enkelte Skud, som var rettede efter os, gik altfor høit.

Da Stabell var trængt tilbage fra sin første Stilling, kom Forstærkning, men uagtet han virkelig med Dygtighed ordnede Forsvaret, kunde de nyankomne ikke sætte sig ind i Planen og tildels ikke orientere sig, hvorved Affæren tabtes, uanseet Enhver kjæmpede hæderligen. Fienden forfulgte de første Fordele saa hurtigt at endog Divisionen Daae¹, i det samme den rykkede hen paa den anviste Plads, blev angrebet i Ryggen af Carlstad-Jægere. Kapteinen, som jeg stod og talte med, vendte sig om og gik Jægerne imøde, men da han observerte at det var Fienden, sprang han tilbage, men fik et Kolbeslag i Nakken, saa at han faldt. Løitnant Collin², som var Næstkommanderende, kommanderte omkring og brød med en stor Del af Divisionen igjennem den fiendtlige Linie — jeg marscherte ved hans Side. Da Divisionen havde brudt igjennem, blev den modtaget med glat Lag af Divisionen Leegaard, som troede det var Svensker, og vi var saaledes mellem en dobbelt Ild. Feiltagelsen blev imidlertid opdaget, men den foraarsagede et Ophold, som Fienden benyttede saaledes at Divisionen Daae tildels blev opløst, uanseet den bestod af udmerkede Soldater og var kommandert af en kjæk Officer, nemlig Collin. Affæren varede uafbrudt til sent om Aftenen, og mangan Nordmand og Svenske maatte bide i Græsset. Mange Nordmænd faldt for Landsmænds Kugler, fordi Forstærkningen kom for sent, og Stabell tabte alene derved en Affære, som maaske havde gjort hans Navn berømt; thi han besad utvilsomt baade Mod og Feltherretalent. Hans Forhold ved Rakkestad udslettede for en Del den Mistanke, man nærrede mod hans Hensigter. Vel var det hans Overbevisning at alene Foreningen med Sverige kunde gjøre hans elskede Fædreland lykkeligt, og paa Eidsvold udtalte han sine politiske Anskuelser med Frimodighed, men naar det gjaldt Æren paa Kampens Dag tror jeg, at han alene følte for den. Imidlertid maatte hans Forhold baade før og efter forekomme den Uindviende, og hvortil jeg regner mig selv, høist besynderlig.

Natten efter Træfningen ved Rakkestad tilbragte jeg i en Hytte ved Trømborg i Eidsberg sammen med Oberst Stabell, der skiftevis vaagede med mig og patruljerte for at forekomme Overrumpling; thi Troppernes Udmattelse var saa stor, at baade Vagter og Skildvagter sov baade paa svensk og norsk Side.

Den følgende Dag marscherte Stabells Korps, uden at være forfulgt, til Mysen, hvor jeg endelig stødte til min Bataljonschef Huitfeldt og overtog mine Forretninger igjen; men af den stolte Kommando, hvormed han rykkede ud, savnedes omtrent 300 Mand, og de resterende 700 Mand var tildels demoraliserede ved Hunger og Udmattelse. Jeg gjorde alt

¹ Gerhard Heiberg Daae, 1788—1860, kaptein i Bergenske Skarpskytterbataljon.

² Christopher Stenersen Collin, 1789—1842, kaptein.

hvad jeg kunde for at skaffe Proviant, og vi maatte tage den, hvor den var at faa, men tilstrækkelig mætte blev Folkene ikke, og saaledes var de nedbøiede, ligesom en stor Del af deres Officerer, der syntes at ønske en Forening med Sverige, var lunkne, men høit turde de ikke ytre sig.

Den paafølgende Dag marscherte Stabells Korps til Jørgentvet, hvor han sagde at ville forsvare sig. Da Huitfeldts Kommando udgjorde Arrieregarden, udstillede jeg i Chefens Navn Vagter og Poster, placerte 2de Amusetter ved søndre Jørgentvet, lod hugge Skoven ned, saa at Fienden kun gennem Forhugning kunde storme, og lod Divisionen indtage en saadan fast Stilling, at den vilde være vanskelig at forcere. Efter Krigen havde jeg en Del Ubehageligheder for Skoven, jeg havde nedhugget, og fordi en Del Øxer var bleven borte under Arbeidet. Efter saaledes at have ordnet alt red jeg over til nordre Jørgentvet for at melde Stabell hvorledes alt var ordnet, og da var der et Krigsraad samlet, men hvad der blev afhandlet kjender jeg ikke. Stabell ytrede sin Tilfredshed med Besættelsen af Positionen og sagde til mig og hans Adjutant Glückstad¹, som havde været i et Ærinde ved Hovedkvarteret, at vi trængte til Hvile og bad os at vi vilde lægge os lidt. Vi gik ogsaa sammen op paa et Værelse, og da mine Ben var hovne, trak jeg Støvlerne af, lagde mig i Klæderne paa en Seng, og Søvnens kom øieblikkelig. Omtrent Kl. 1 om Natten blev vi vækket af Verten, Holm Jørgentvet, der i forskrækket Tone fortalte os, at Svensken havde været der, og at han kun tilfældigvis ved at opdage vore Hester var kommet paa den Tro at der endnu var Norske paa Gaarden, da den norske Arméafdeling for flere Timer siden havde marschert henimod Tveten i Trøgstad. Han besvor os at skynde os, da han havde svaret de Svenske at ingen Nordmand fandtes paa Gaarden, og han derfor vilde være udsat for Livsfare, ifald Fienden opdagede os. Vi skyndte os op, men da det var mørkt, kunde jeg ikke finde min ene Støvle. Jeg bad Verten tænde Lys, men han vilde ikke, da han frygtede for derved at lede Fiendens Opmerksomhed paa Gaarden. Jeg besvor Løitnant Glückstad at bie mig, men han svarede at hvis jeg ikke snart fandt min Støvle reiste han, da han ikke vilde lade sig fange for min Skyld. Min Forbitrelse var stor, thi reiste jeg uden Støvle, vilde mine Kammerater le af mig, og blev jeg fanget i Hoselæsten, vilde jeg udsætte mig for Brüggemanns Skjæbne [se s. 43] — to slemme Alternativer. Omsider blev Støvlen fundet, vi svingede os glade paa vore Heste og naaede, uden mere at blive forfulgte, Tveten om Morgenen Kl. 4. Det var anden Gang mine Kammerater troede jeg var falden i Fiendens Vold.

At Oberst Stabell marscherte fra os uden at avertere os derom fremkaldte atter Mistanken om at han ikke nærede redelige Hensigter — dog vi gjorde ham muligens Uret, thi den Glæde, han viste ved at se os igjen, syntes uforstilt. Paa Tveten blev holdt Krigsraad og besluttet at Stillingen ved Trøgstad skulde forsvares, og kundgjorde Stabell da, at han var bleven nøie bekjendt med Planen for Krigen, der gik ud paa at trække sig over Fetsund tilbage over Glommen, hvor først det egentlige Forsvar skulde begynde.

Positionen ved Trøgstad blev vel besat, men da Angrebet mod Onstadsund blev foretaget af Fienden, sammenkaldtes paany et Krigsraad, hvori Stabell forelagde det Spørgsmaal, om han skulde angribe Fienden for at hindre hans Fremtrængen mod Langenes, hvorom der udtaltes forskjellige Meninger. Under Deliberationerne modtog han Ordre fra Hovedkvarteret

¹ Ludvig Michael Glückstad, 1793—1866; korpsmajor.

at han endelig maatte henlede sin Opmerksomhed paa Fetsund, der var saa godt som blottet for Forsvar, og da der omtrent til samme Tid kom det Skrækkens Budskab, at Svensken var rykket med 10 000 Mand over Ørjebro (hvilket Budskab imidlertid var usandfærdigt), besluttede man ikke at foretage noget alvorligt, men kun at retirere i Orden, naar Overmagten tvang dertil. Vi laa saaledes i et Par Dage i Uvirksomhed i Trøgstad. Den 3die Dag, 11 August (saavidt erindres), blev vi angrebne af en overlegen Magt i 3 Kolonner, der hver havde 4 Kanoner og noget Kavaleri. Oberstløjtnant Huitfeldts Bataljon var adspredt, kun 2 Divisioner var samlede ved Tveten, hvor de understøttedes af 2 Amusetter under Løjtnant Hørbye, der skulde forsvare Hovedveien, som fører til Trøgstad Kirke. Kaptein Schultz stod med 170 Mand paa Bakken nedenfor Tveten som Bedækning for Amusetterne. Fienden kjørte uhindret op 4 sexpundige Kanoner paa Høiden nordenfor Høntorp og begyndte med Kugleskud, som imidlertid gik over uden at saare Mandskabet. Amusetterne besvarede Kanonilden, men da Løjtnant Hørbye paa Grund af Ordre at trække sig tilbage for Overmagten protsede paa og retirerte, blev Kaptein Schultz's Mandskab modløst, hvortil især bidrog at Kapteinen havde sig en Slurk af en Feltflaske med Brændevin, saa at han var aldeles beruset, og kun løjtnant Fuglberg og Sergeant og Dannebrogsmænd Mellbyes Udholdenhed bragte Mandskabet til at staa indtil Fienden angreb Divisionen. Samtidig hermed skede et Angreb i Flanken, hvorved næsten hele Bergske Kompani tilligemed Kaptein Schultz blev taget tilfange. Omtrent 90 Mand reddede sig under Løjtnantens og Sergeantens Kommando fra Fangenskab, og det var især Fribataljonens Mandskaber fra Romerike. Nogle antog, hvilket ikke er usandsynligt, at Bergske Kompani strakte Vaaben for at kunne komme hjem, da det var blevet bekjendt at alle Fanger strax fik Tilladelse at gaa til sit Hjemsted. Sandt er det imidlertid at Forsvaret var yderst mat. Kaptein Schultz, en Tysker, burde allerede ved Rakkestad været frataget Kommandoen, da han under Affæren i Drukkenskab forlod sin Kommando og retirerte eller flygtede lige til Trøgstad, hvor han først senere stødte sammen med sin Afdeling. Da jeg var Vidne til den fatale Overgivelse, beordrede jeg Divisionen de Seue¹, 200 Mand stærk, at rykke frem med fældet Bajonet for at drive Fienden tilbage og fratage ham de fangne, men Kapteinen var ogsaa drukken og sagde, at han ikke kunde adlyde en Ordre, hvorved en betydelig Del af hans Kommando vilde blive opofret. Under hans Snak gik det gunstige Øieblik tabt, og Divisionen rykkede op og formerte Kjæde i det tilstødende Fjeld. Da jeg indsaa, at fra den Kant ingen Redning var at vente, red jeg tilbage til en Afdeling ridende Jægere, opfordrede dem til at følge mig, hvortil de syntes villige, og satte i Karriere foran mod Tveten, men da Kuglerne begyndte at suse, slog Jægerens Heste sig gale, og med Et gjorde de omkring og red i Uorden alt hvad Tøiet kunde holde tilbage, og da jeg desuagtet søgte at forcere Kavaleritroppen frem, steilede min Hest over, hvorved jeg faldt forstødt til Jorden, og, for at gjøre alt fuldkommen galt, sprang min Hest fra mig. Jeg hinkede henimod Kirken, hvor min Hest var bleven stanset og hvor jeg fik krøbet op paa den igjen. Bag Kirken traf jeg Oberst Stabell, og spurgte jeg ham, om jeg ikke kunde lade Amusetterne rykke frem paa Høiden ved Kirken og chargere det fremrykkende fiendtlige Kavaleri, hvortil han svarede ja, men da jeg var færdig til Skud kom der Ordre, at Kanonerne skulde trække sig tilbage, da Hensigten ikke var at levere nogen alvorlig Affære. Med stor Fortvivlelse

¹ Christian de Seue, 1772—1842, major.

adlød jeg Befalingen, og fra det Øieblik svandt hos mig alt Haab og Tro paa noget hæderligt Udfald af Norges Kamp. Uden nogen Fægtning trak Stabells Korps sig tilbage til Fet-sund, hvor vi oppebiede Freden den 4 Novbr. 1814.

Under Vaabenstilstanden gjorde 2den og 3die Bataljon af Skarpskytterne Opstand, hvoraf omtrent 500 Mand gik over til Fienden. Oberst Stabells Forhold under Oprøret kan ikke retfærdiggjøres. Han viste derunder en utilgivelig Lunkenhed, som end mere bestyrkede den Mistanke, man allerede nærrede mod ham. Dengang var der kun én Mening om Manden, men efterat General Seiersteds Plan for Krigen var bleven bekjendt, begyndte man efterhaanden i Opinionen at frikjende, og kom man til det Resultat, at der blev gjort ham Uret, og at han muligens var uskyldig, idetmindste indtil Rakkestadaffæren var forbi. Siden var han rigtignok lunken — en tildels undskyldelig Følge af den forræderiske Maade, paa hvilken han blev behandlet ved Rakkestad. Stabell blev paalagt at retfærdiggjøre sit Forhold under Krigen, og jeg forfattede for Oberstløjtnanten Huitfeldt en Slags Rapport over det Passerte — efter Huitfeldts Ordre saaledes, at Stabells Handlemaade, som han antog for rigtig, blev anset som en uundgaelig Følge af Omstændighederne, hvorpaa Stabell støttede sig og hvorefter Sagsforfølgelse mod ham bortfaldt.

Under Vaabenstilstanden førtes af Officererne et yderst ryggesløst Liv, der blev Pinden til mangen brav Mands Ligkiste. Uagtet jeg ikke i Almindelighed deltog i nogen Svir, var jeg dog en Dag blevet noget rar i Hovedet. Efter Frokosten red jeg i Følge med omtr. 30 Officerer for at besøge Kaptein Adolph Riis¹, som var indkvarteret paa Gaarden Vinsnes i Fet Sogn. Da vi kom fra Akre, og Øieren var steget ved Høstregnet, saa at hele Tuen stod under Vand, kunde vi ikke komme over med den sædvanlige Flaade mellem Gaarden Balnes og Vinsnes, men maatte reise langt mod Nord for at komme over. Samtalen kom tilfældigvis paa om Nogen kunde ride over, og jeg sagde, at det nok gik an, naar man kunde svømme, hvorom jeg var overbevist, da jeg Aftenen før havde i Selskab med Kaptein Haxthausen² redet over Opdæmningen noget længere oppe, hvor Vandet dog var mindre. Kaptein Riis sagde, at det var bare skryt, hvorpaa det ene Ord tog det andet, og endte med at han skulde følge mig, dersom jeg turde gjøre det m. m. Jeg gav Hesten af Sporerne, satte ud i Vandet og sagde i det samme, at han var en Poltron, ifald han ikke fulgte med. Men i det samme Hesten hoppede i Vandet, gik det under med den, hvilket afskrækkede Kapteinen fra at følge med. Jeg fortsatte, uden at reflektere paa mine Kammeraters Bønner om at vende om, Kursen til det andet Land, der mindst laa 250 Al. fra den Bro, hvorfra jeg red ud, men uagtet jeg havde en ualmindelig rask Hoppe, som jeg havde faaet af General Michelet, min Farbroder, saa blev den træt, og jeg maatte til at svømme, hvorved jeg nær havde sat Livet til, da Hesten kom til at træde paa mig. Mine Kammerater, der saa den Fare, hvori jeg svævede, fik ud Baaden og Flaader for at redde mig, men Gud gav mig Styrke til at naa Land uden Hjelp. Jeg blev liggende syg i nogle Dage og har siden den Tid havt et Hold i venstre Bryst, som vil minde mig til min Dødsdag om min Ungdoms Ubesindighed. Den kostbare Hoppe blev bovlam efter Turen.

¹ Adolph Christian Riis, 1780—1847, major. Blev gift 1805 med Anne Margrethe Heidenreich, 1785—1860, en søster af Trøgstadpresten Carl Fredrik Heidenreich, se s. 122.

² Carl Ludvig Haxthausen, 1790—1830, kaptein; kammerjunkier.

Mandskaberne skjøttede sig selv, og en Del deserterte til deres Hjembygder. Hæren var aldeles demoraliseret, og saaledes var det en Lykke at Freden blev sluttet. Jeg var kjed af det militære og begyndte at studere, men hyppige Kommandoture afbrød Løsningen, saa at det gik langsomt.»

Hermed afslutter general Michelet sine optegnelser om felttoget og krigsbegivenhederne i 1814¹ og fortsætter derefter med en kort redegjørelse for hvad han senere oplevede. Forinden denne del af optegnelserne meddeles, vil det imidlertid være af interesse at gjengive en skildring, Michelet har efterladt om et besøg paa Fredrikshald i de politisk spændende dage i 1814, da efterretningen om Kielerfreden naaede til Norge. Denne skildring er skrevet i en liden notisebog med titelen «En Reise fra Hovedkvarteret Rive i Aremark til Fredrikshald Januar 1814» og lyder i forfatterens orthografi som følger:

«Efter Indbydelse fra Justitsraad *Glückstad*² gjennem Premierlieutenant *Ludvig Mikal von Glückstad*, der som Adjutant hos Oberstlieutenant, Ridder *von Stabell* var indkvarteret paa Herseter Gaard i Trøgstad, hvilken Gaard eiedes af min Moder, Enkefrue Michelet, reiste jeg fra Rive i Aremark den 26de Januar 1814 til Fredrikshald og blev paa det venligste modtaget af Justitsraaden og hans Frue, født *Mamen*, Søster til Chefen for Fredrikshalds borgerlige Jægercorps Capitaine *Dines Mamen*.³

Aftenen passerede jeg med Familien, der foruden Vert og Vertinde bestod af en yndig Datter, Frøken *Petronelle Glückstad*⁴, og en halvvoxen Broder.⁵ Selskabet forøgedes senere med den vakre og rige Lastehandler og Skoveier *Mads Wiel*, der kort iforveien var bleven forlovet med Frøkenen. Den følgende Dag meldte jeg mig tjenstligen for Commandanten paa Frederiksten, Generalmajor *von Ohme*⁶, og for Chefen for Søndenfjeldske Regiment, Oberste, Kammerherre *von Petersen*, gift med den høifornemme Frøken *Scheel* og saaledes Svoger til Hans Durchlauchtighed *Prinds Emil af Augustenborg*.⁷

Dernæst aflagde jeg en Visit hos Capitaine, Ridder *von Spørck*⁸, der havde udtalt sin

¹ Om felttoget i 1814 kan henvises til de detaillerte oplysninger i oberstløjtnant H. J. Barstad: «Bergensiske nationale Skarpskytterbataljons Historie 1810–1817» og til sammes «Bergenshusingerne i Felten» og «Leirdølernes Saga». — En del af de af Michelet nævnte officerer er omhandlet i V. Ødegaards «Norske Jægerkorps's Historie» og C. J. Ankers «Generalspersoner».

² *Andreas Melchior Glückstad*, 1761–1815, sogneprest til Skjeberg fra 1786 til 1811, derefter direktør for bergverkerne skoge, nedsatte sig som trælasthandler paa Fredrikshald og drev betydelige forretninger; justitsraad. Han var i 1814 gift med sin 2den hustru *Cathrine Elisabeth Mamen*, 1779–1853, en datter af den jydskfødte rige kjøbmand og skibsrheder *Christen Mamen* paa Fredrikshald.

³ *Dines Klein Mamen*, 1788–1854, grosserer.

⁴ *Petronelle Glückstad*, 1796–1880, datter af nævnte justitsraad *Glückstad* og 1ste hustru *Anne Bolette Krefting*, blev gift 18 marts 1814 med sagbrugseier *Mads Truelsen Wiel*, 1791–1835.

⁵ *Christen Mamen Glückstad*, 1806–1890, sogneprest senest til Hitterdal.

⁶ *Johan Andreas Cornelius Ohme*, f. 1746 i Holsten, død 1818 i Fredrikstad; generalmajor 1812, Fredrikstens heltmodige kommandant i 1814.

⁷ Kammerherre *Johan Daniel Fredrik Petersen*, 1757–1816, var i 1814 næstkommanderende paa Fredriksten og blev s. a. generalmajor. Hans hustru, *Henriette Fredrikke Scheel*, var datter af stiftamtmand i Christiania, senere dansk statsminister *Jørgen Erik Scheel* og søster af *Sophie Scheel*, der var gift med prins *Emil af Augustenborg*, 1767–1841, prins *Christian Augusts* ældre bror.

⁸ *Johan Henrik Spørck*, se s. 126.

Tilfredshed med mit Forhold som Fører af et Commando af 2 Underoff. og 70 Mand af Bergske Compagni, som var udcommanderet fra Marker over Bjerkebæk for at soutenere Capitainen ved Angrebet paa Vestre Ed, hvorved et Magazin blev erobret.

Capitainen var meget forekommende; han spurgte om hvorlænge mit Ophold blev, hvortil kun nogle faae Dage blev Svaret. De kommer vel til Festen paa Kongens Geburtsdag¹? Jeg svarede, at jeg var buden af min Vert, Justitsraad *Glückstad*.

Efter at jeg havde forsynet mig med nogle Baleffecter vendte jeg tilbage og spiste Middag hos min Vert, hvor jeg for Curiositeten maa anføre, at blandt andet blev jeg tracteret med Rokkelorsild, en Ret, som jeg aldrig før havde hørt Tale om; Justitsraaden roste den Ret, men mig smagte den ikke. Hvorom alting er, Middagen var god. Om Eftermiddagen satte jeg min Balstads istand; den var meget simpel. Uniform med hvide Beenklæder og Strømper og Skoe, nye, gule Handsker etc.

Kl. 6 gik jeg ifølge med den Glückstadske Familie til den militaire Klub, hvor Festen var arrangeret. Localet var smukt og man saae Kong Frederik den 6te i Legemsstørrelse i Transparent, omgivet med kongelige Emblemer. Ingenieurcapitaine *von Schnitler*² havde forestaaet Decorationen, som han ikke var lidet stolt af. Capitainen var en overmaade smuk Mand; han var i stor Uniform: rød Kjole, sorte Rabatter, blaae Beenklæder, broderede med Guld, og Støvler med Guldtræsser om Skafterne og en Dusk med Guldcantiller foran paa hvert Skaft. Han bar forøvrigt Guldepauletter, skjønt Brugen af dem var ophørt 31 Decbr. f. A.

Justitsraaden havde lovet at presentere mig, men han havde formodentlig glemt det. Lykkeligvis blev jeg gjenkendt af Cancelliraad Dahl³, der tog sig meget venlig af mig; han presenterede mig for en gammelagtig Herre, der syntes at nyde ualmindelig Opmerksomhed, da Selskabets civilklædte Herrer bukkede med Ærbødighed for ham eftersom han skred frem gennem Salen. Af de flere forsamlede Militaire vistes han derimod ringe Opmerksomhed. Personen hedde *C. Tanck*.⁴ Der laa megen Pretension i hans forresten fornemme Gang gennem Salen. Han var en liden undersætsig Mand med fladt Ansigt, med Pudder i Haaret og Haarpung, sorte Silke Knæbuxer og Strømper og Sko med brillante Skospænder. En Snusdaase havde han i Haanden. Han takkede mig, fordi jeg havde valgt hans Kudsk, der var Soldat, til Oppasser og permitteret efter et gennem min Chef, Oberstlieutenant Huitfeldt fremsat Ønske. Han presenterede mig ogsaa for sin Frue, en middelaldrende Kone med et takkeligt, men noget corpulent Ydre.⁴

Major *Huitfeldt*,⁵ der eiede Eskevigen, havde jeg Hilsener til fra min Chef, der var hans Fætter. Det var en ligefrem Mand, med stive militaire Manerer. Han presenterede mig for

¹ Kong Frederik VI's fødselsdag var 28 januar [1768].

² *Brostrup Müller Schnitler*, 1776–1839, major i Ingeniørbrigaden.

³ *Carl Adolph Dahl*, 1769–1819, en skippersøn fra Rægefjord i Dalene, blev 1803 byfoged paa Fredrikshald og sorenskriver i Ide og Marker, 1809 kancelliraad; Eidsvoldsmand 1814. Gift med *Johanne Theodora Stang*.

⁴ *Carsten Tank*, 1766–1832, handelsmand paa Fredrikshald og eier af Rød; medlem af statsraadet to maa-neder i 1814, storthingsmand, præsident i 1821. Hans frue i 1814 var *Cathrine von Cappelen*, 1772–1837, datter af kjøbmand og trælasthandler *Diderik von Cappelen*, som i sin tid var Skiens rigeste mand, og *Petronelle Petersdatter Juell*. Hans 1ste hustru var *Bartha Sophie Leth*, 1777–1795, datter af borgermester *Christian Leth* paa Fredrikshald og *Marie Margrethe Ziegler*.

⁵ Major *Arild Huitfeldt*, 1769–1845, gift med *Anne Elisabeth Wiel*, havde arvet Eskevigen i 1811 efter sin svigerfar *Truls Wiel*. Han opførte den store hovedbygning, som fremdeles staaer, og gik konkurs i 1823.

Capit. Finne, Vossgraff, Thams med Flere.¹ Af Prem. Lieutn. L. von Heidenreich², som jeg kjendte fra Trøgstad, blev jeg ført hen til en Deel unge, pene Lieutenanter, hvoriblandt en Lieutn. v. Radich³ tiltrak sig min Opmerksomhed ved sit belevne Væsen og sit smukke, krøllede Haar og den Gunst, han syntes at staa i til det smukke Kjøen; han holdt sig øverst i Salen, medens de øvrige Lieutenanter bevægede sig i den nedre Deel af Salen. Min Vertinde, Fru Glückstad, presenterede mig for den riige Frøken Anker⁴ og for en ganske vakker, men noget pretentius Jomfru Jørgensen⁵, der var smukt pyntet med Perler om Haaret; hun syntes at være meget afgjort, og man sagde, at hun var meget riig. Selskabets Damer vare i det hele taget ret vakre og iklædt pene, hvide Kjoler med meget korte Skjorter og Karduaner. De fleste dandsede godt, og en smuk fri Gang udmærkede mange af dem. Blandt de smukkeste vare 2 Jomfruer Weberg, 2 Jomfruer Pelz; den yngste var bleven forlovet med en Lieutn. Welzin af Vesterlehnske Regiment⁶. Lieutn. von Westphalen⁷, en vigtig og mindre dannet Mand, gjorde mig bekjendt med endeel Jomfruer nederst i Salen, hvoriblandt jeg ikke let glemmer en Jomfru Wahl og Finkenhagen⁸, der vist hørte til de Ringeste hvad Opdragelse angaar.

Af civile Personer gjorde jeg Bekjendtskab med en meget dannet og artig dansk Mand, Hr. Adler, der var Rector eller Lærer ved Christian Augusts Minde.⁹ Senere paa Aftenen hørte jeg ham og en meget smuk ung Mand, Hr. Conradi¹⁰, synge flere muntre Selskabssange. Efter saaledes at have beskrevet Selskabet vil jeg forsøge at beskrive Festen.

Efterat en meget smuk Sang til Kongens Ære var afsjungen, blev et længe Leve udbragt af Directionen for Klubselskabet. Derefter blev Dandsen opført af Cancelliraad Dahl og Fru Anker.¹¹ Det næstøverste Par var Hr. Tank med Fru Dahl; han saa comisk ud i Dandsen, manglede aldeles Tact og syntes at ville give en Grand Seigneur, hvilket han nok muligens var. Jeg dandsede med en ung Frøken Mansbach¹², der var meget snaksom og underholdt mig om sin fornemme Familie Haxthausen, Anker m. flere. Da hun erfarede, at jeg havde

¹ Edvard Nicolaj Finne, 1767—1844, generalmajor; Peter Michael Vosgraff, 1787—1862, oberstløjtnant; Lars Thams, 1776—1842, artillerikaptein.

² Lars Christian Heidenreich, 1792—1848, kaptein; overtoldbetjent. Bror af Trøgstadpresten Carl Fredrik Heidenreich, se s. 122.

³ Johan Wilhelm Radich, 1791—1871, oberstløjtnant; kammerherre.

⁴ Ellen Margrethe Anker, den i 1812 afdøde grosserer Niels Ankers ældste datter, gift i 1831 med konsul Thomas Stang.

⁵ Cathrine Jørgensen, 1788—1867, søster af grosserer paa Fredrikshald Jørgen Jørgensen [Wesseltoft]; blev gift med ovenn. kammerherre Johan Wilhelm Radich.

⁶ Regimentschirurg Georg Fredrik Nicolaus Webers datter Gunhild Weber, f. 1795 og gift 1815 med købmand Hans Henrik Angell i Drøbak. Nicoline Margrethe Peltz, f. 1791, og Elisabeth Marie Peltz, f. 1795 og gift 1816 med kaptein, senere oberstløjtnant Ludvig Weltzin; døtre af kontrollør ved Sukkerverket Ole Christian Peltz og Christine Marie Mørch.

⁷ Henrik Westphalen, 1792—1871, kaptein; overtoldbetjent i Christiania distrikt.

⁸ Formentlig en af løjtnant Peter Lucassen Wahls døtre fra Id. — Marie Finckenhagen, senere gift med den s. 128 nævnte løjtnant Nelle.

⁹ Johan Gunder Adler, 1784—1852. Lektor, bekjendt for sit grundlovsudkast; kabinetssekretær hos Christian Frederik i 1814; fulgte kongen tilbage til Danmark og blev geheimekonferentsraad.

¹⁰ Formentlig Thomas Conradi, 1786—1828, senest sproglærer i Stavanger.

¹¹ Grosserer Niels Ankers enke Annette Beate von Wackenitz, 1776—1855.

¹² Formentlig Maria v. Mansbach, datter af generalløjtnant Johan Friedrich v. Mansbach, hvis hustru Isabella v. Oldenburg var søster af Regine Marie v. Oldenburg, gift med grosserer Jan Anker paa Fredrikshald, og af Cathrine v. Oldenburg, gift med generalløjtnant, statsraad Fredrik Gottschalk Haxthausen.

været dansk Cadet, blev hun lidt eftertænksom. Hun havde nemlig havt en Broder¹ paa det danske Akademie, som opførte sig meget slet, gjorde sig skyldig i Tyveri og flygtede i 1807 efter Bombardementet over til de engelske Tropper. I 1810, ligesom jeg havde Hovedvagt i Citadellet Fredrikshavn, blev han som Statsfange i Lænker indsat i Fængslet bag Kastelkirken. I Krigen havde han mistet sin venstre Arm; jeg talte ofte med den Ulykkelige, der var meget begavet og en behagelig Fortæller. Paa Grund af hans Ungdom blev han bedre behandlet end de øvrige Fanger.

Efter en tarvelig Soupé fortsattes Dandsen, og da Punsch var i rigelig Mængde, blev Selskabet meget muntert, men stedse inden Velanstændighedens Grændser. Borgercorpsets Officerer og Menige toge sig godt ud i sine grønne Uniformer, og hele Selskabet efterlod hos mig et meget behageligt Indtryk. I Selskabet blev ikke, besynderlig nok, politiseret, uagtet der taltes saa smaat om Danmarks ulykkelige Krigsførsel.

Et Par Dage efter Geburtsdagsfesten blev jeg tilligemed min Vert buden til Middag hos *Vilh. Hansen*, Svoger til Huitfeldt og Spørck.² Selskabet var meget muntert og Beværtningen god og Viin i Overflødighed. Da Stegen var serveret, bragte et Postbud Hr. Tanck et stort Brev, der indeholdt den ulykkelige Kieler-Tractat, som han oplæste for Selskabet, ledsaget med nogle Ord, der udtrykte hans Glæde over, at Norges unaturlige Forening med Danmark var ophævet. Krig vilde for Eftertiden ophøre, og vore svenske Brødre vilde modtage os med aabne Arme. Handelen vilde blive befriet fra de trykkende Indskrænkninger m. m. I sin Tale gjorde han Udfald mod den danske Regjering og Folk, og at det maatte ansees for en Lykke at blive forenet med det tapre svenske Folk.

Nu brød en Storm løs, som ikke lader sig beskrive. En Capitain *C. U. von Baetzmann*³ af Bergenhusiske Regiment reiste sig, og med mandigt Alvor spurgte han om en hæderlig Nordmand vilde lade sig sælge som Slagteqvæg. Neil norske ville de være, og for den Sag opoffre Liv og Blod. Vanartede svensksindede Nordmænd kunde seile sin egen Søe, een Udtalelse som den, Hr. Tanck har givet til Bedste, ville vi ikke uden Protest tage til Takke med. Selskabet reiste sig, og der dannedes 2 Partier, et under Tanck, som bestod mest af Kjøbmænd, der under Krigstilstanden havde ført en lønnende Smughandel over Helle med Svenskerne, det andet under Baetzmann, hvortil sluttede sig endeel Embedsmænd, Officerer og Cancelliraad Dahl, der antog en Mæglers Rolle, hvortil han med sin ualmindelige Begavelse var meget skikket. Men Stormen havde snart naaet en saadan Høide, at Tanck med sit Parti maatte forlade Laget. De Tilbageblevne rasede som gale Mennesker, den ene Taler afløste den anden, hvori Tancks Parti blev udskjældt som Landsforrædere, der havde pleiet Underhandlinger med Forræderen, Oberste *J. H. Holst*⁴, som fulgte Prinds Christian August til Sverig, hvor han efter Prindsens Død forblev og lod sig adle. Endelig udbrød man i

¹ Den ulykkelige unge mand var *Carl Fredrik Christoph v. Mansbach*; han rømte 26 juni og blev afskediget 5 oct. 1807.

² *Wilhelm Hansen*, 1776—1851, konsul, trælasthandler; gift 1806 med *Anna Cathrine Wiel*, 1785—1864, datter af cancelliraad *Truls Madsen Wiel* til Berby og søster af *Anne Elisabeth Wiel*, gift med major *Arild Huitfeldt*, og af *Magdalene Wiel*, gift med generalmajor *Johan Henrich Spørck*.

³ *Christian Ulrik Bætzmann*, 1774—1824, oberstløjtnant og chef for Hardangerske musketerkorps.

⁴ *Johan Hübner v. Holst*, adjutant hos prinsen, fulgte ham til Sverig, blev der generalmajor 1821 og ophøiet i adelstanden 1817; døde 1836.

Sangen: «For norske Kjæmpers Fødeland»¹ og derefter tømte Glas paa Glas. Jeg gik med min flegmatiske Vært hjem i høieste Grad bedrøvet. Som opdraget i Danmark, hvor jeg havde mange Barndoms- og Ungdomsvenner gjorde det mig ondt at skilles fra den danske Konge, der havde vist ikke alene mine Forfædre, men ogsaa mig for Hines Fortjeneste som Krigere megen Naade og Velvillie.

Dagen efter reiste jeg med tungt Hjerter tilbage til Rive, hvor jeg blev ikke mindre bedrøvet over at min Chef, tvertimod udtrykkelig Forbud, havde haft et personligt Møde med den svenske Oberste Haij og derunder indladt sig i Underhandlinger, hvortil han ikke var berettiget. Fra General Ohme var indløbet en Irettesættelse, hvortil blev svaret at Sagen vilde blive indmeldt til Prindsregenten. Det blev besluttet, at jeg strax skulde reise til Oberste von Stabell og see at jevne paa Sagen, hvilket uden Vanskelighed blev opnaaet. Under Opholdet blev jeg befalet at overvære den høitidelige Eeds Aflæggelse til Norges Selvstændighed i Trøgstad Kirke. Derefter reiste jeg tilbage til min Chef, der udstedte Ordre til Sammenkaldelse af Tropperne til Selvstændigheds-Edens Aflæggelse.

Samlingsstedet for de 2 nordre Compagnier var Aarnæs i Ødemark og for de 3 søndre paa Rød i Aremark. Ved min Tilbagekomst fra Fredrikshald bleve vi overraskede ved et Besøg af den svenske Capitaine Cedercrona² og Lieutn. Brandt, der kom for at underrette os om, at Norge var afstaaet til Sverrig, og anmodede som en Følge deraf at Fiendtlighederne paa begge Sider maatte ophøre. De havde kjørt forbi Skildtvagten uden at standse paa dens Anraab. Skildtvagten raabte i Gevær. Jeg gik ud og førte Officererne ind, idet jeg gjorde opmærksom paa, at en saadan Tilsidesættelse en anden Gang vilde ikke gaa ustraffet af.

Cedercrona antog, da vi vare blevne Brødre, at ingen Fiendtlighed kunde opstaa af den Mangel paa Respect for Skildtvagten Anraab. Efter at de svenske Officerer havde taget af sig Reisetøiet, henvendte Cedercrona sig til Oberstl. Huitfeldt og anmodede om at den fiendlige Patroulleren maatte ophøre, hvortil blev svaret, at intet i den Henseende kunde foretages uden høiere Ordre. Han gjorde opmærksom paa, at Ansaret vilde blive svært, ifald der opstod et alvorligt Sammenstød.

Efter at have nydt en tarvelig Frokost med tilbørlige Super begyndte de at politisere. Jeg svarede paa hans Tiltale, at vi ikke lod os afgive som Fæe, at Kronprindsens [Bernadottes] Maade at føre Krig paa kunde ikke være tillokkende for Nordmændene, ligesom hans fiendtlige Optræden mod Keiser Napoleon og sit Fædreland Frankrige var af den Beskaffenhed, at det norske Folk ikke kunde ønske at komme under hans Scepter. Derover blev Cedercrona varm og søgte at forsvare Kronprindsens Handlemaade, der ved at have modtaget Valget som Kronprinds til Sverrig alene maatte see paa sit nye Fædrelands Vel. Endelig udtalte han som svensk Rigsdagsmand, at vi ikke frivillig burde tiltræde Foreningen uden at betinge os de samme Vilkaar og Fordele som det svenske Folk; thi faar Kongen Norge med Souverainitet, saa tør det muligens fremkalde et Forsøg hos os i samme Retning, og Friheden giver vi ikke lettelig slip paa. Kun en meget indskrænket Kongemagt kjæmper det svenske Folk for. Dermed skiltes vi ad i al Venskabelighed. —

¹ Ordlyden i Johan Nordal Bruns celebre fædrelandssang, 1771, er som bekjendt: «For Norge, Kjæmpers Fødeland».

² Johan Ulric Cedercrona, 1790—1855, oberstløjtnant.

[Anm.] Den Justitsraad Glückstad havde været Præst i Skeberg, og han var bekendt ved den Tale han holdt ved Prinds Christian Augusts Reise over Svinesund til Sverige¹; han hørte til det store Officersparti, fornemmelig af Søndenfjeldske Regiment, som man mumlede om vilde udraabe Prindsen til Norges Konge, efter at Talen var afholdt. Hvad der var kommet iveien veed jeg ikke, men man sagde, at flere danske Embedsmænd, som havde samlet sig i Anledning af Afskedsfesten, havde indtaget en saa imponerende Stilling, at Hovedmanden for Planen tabte Besindigheden, fornemmelig ved Prindsens vaklende Holdning. Oberste, Kammerherre *Petersen* af Søndenfjeldske Regiment, Datter-Dattersøn af Præsten *Ramus* i Norderhaug, skulde ikke være vundet for Planen, skjøndt han var besvogret med Prinds Emil af Augustenborg².

Efter hvad min Vært slog paa vilde Sagen have gaaet godt, ifald man ved Hurraraabet blot havde talt nogle Ord. *Grev Wedel* skal have været bekendt med Sammensværgelsens Hensigt, da han var Medlem af Regjeringscommissionen og stod paa den intimeste Fod med Prinds Christian August, der skal have været fuldkommen bekendt med, hvad der var paa-tænkt. Den sidste Nat, Prindsen opholdt sig i Norge, laa han paa Rød, og man fandt i den Seng, han havde ligget, et Lommetørklæde, vædet af Taarer. Man antog, at hans Adjutant *Darre*³ havde gjort ham vaklende. Prindsens Uvillie mod den danske Regjering var indpodet det Augustenborgske Huus fra Fader til Søn, og tildels blev han paavirket af sine norske Omgivelser, der i det Aar var i høi Grad misfornøiede med den danske Regjering, hvorpaa jeg, der havde været dansk Cadet og staaet i dansk Tjeneste, da jeg kom tilbage til mit Fædreland i 1811, ofte havde Prøve paa, hvilket ikke var at undres over paa Grund af den saarende Amalgamationspolitik, og især maa jeg bemærke at neppe mere end 2 Regimentschefer var Nordmænd, 2 Biskopper og kun 1 Amtmand født i Norge⁴ — —

¹ Prins Christian August af Augustenborg, feltmarskal og statholder i Norge, blev 18 juli 1809 valgt til kronprins i Sverige, forlod Christiania 4 jan. 1810 til befolkningens dybe sorg, kom til Stockholm 22 jan. og døde pludselig 28 jan. 1810.

Michelets anførsel om grev Wedels interesse for prinsens kandidatur til Norges krone er fuldkommen rigtig. Hans opfatning af prinsens forhold som «forræderi» er derimod ganske feilagtig. Den deltes forøvrig dengang af mange baade militære og civile embedsmænd og havde sin grund i det nære forhold, hvori de og deres forfædre havde staaet til det Oldenborgske kongehus og hvorfra de bevarede dyrebare minder; dertil kom bl. a. den tilknytning til Danmark, som uddannelsen ved rigernes eneste universitet i Kjøbenhavn i aarhundreder selvsagt havde medført og som havde en betydning, der neppe kan overvurderes. Michelets opfatning af prinsens politiske mission var, som han selv tilslut siger, visselig i høi grad paavirket af slegtens traditioner.

I historien vil prins Christian August berømmes for sine utrættelige bestræbelser for Norges vel; en trofast, opofrende og retskaffen karakter, ligefremt væsen og tarvelighed i levesæt havde gjort ham umaadelig afholdt i Norge.

² Den senere generalmajor *Petersen* var søn af stiftamtmand i Bergen *Christian Petersen* og *Anna Larsdatter Michelsen*, som var datterdatter af Norderhovpresten hr. *Jonas Ramus* og *Anna Colbjørnsdatter*; se s. 135.

³ *Nils Stockfleth Darre*, 1765—1809, adjutant hos prins Christian August; major.

⁴ Fuldt saa galt var det nu alligevel ikke. Af de ved unionsbruddet fungerende regimentschefer var *Carsten Gerhard Bang* ved Nordenfjeldske regiment, *Johan Daniel Fredrik Petersen* ved Søndenfjeldske og *Knut Andreas Meyer* ved Søndenfjeldske dragonregiment født i Norge, og hertil maa regnes chefen for Ingeniørkorpsset, *Hans Henrik Ramm*, og generalstabschefen, oberst *Johannes Sejersted*.

Af landets fem biskopper var hele fire født i Norge, nemlig *Christian Sørenssen* i Christiansand, *Johan Nordal Brun* i Bergen, *Peter Olivarius Bugge* i Trondhjem og *Mathias Bonsach Krogh* i Tromsø. De tre sidste var biskopper fra 1804, Sørenssen fra 1811. Af amtmændene var *Poul Christian Holst* i Akershus, *Claus Bendeke* i Hedemarken, *Ole Hannibal Sommerfeldt* i Christians amt og *Hilmar Meincke Krogh* i Romsdals amt født i Norge. Holst var amtmænd fra 1813, Bendeke fra 1804, Sommerfeldt og Krogh fra 1811.

*Falsen*¹, Medlem af Regjeringscommissionen, dansk af Fødsel, støttede ikke Prindsen med Hensyn til fremtidige Eventualiteter. Min Farbroder Oberste [*Ove Ramel*] *Michelet* var Chef for Grændsecordonen i 1808 og en Deel af 1809. Han var meget dansksindet og fortalte mig ofte om Prinds Christian Augusts forræderske Planer. Af Patrouillerne blev ofte opsnapet Breve fra Sverige, navnlig fra en Præst *Dahlmann* i Tysmark og en Rigsdagsmand *Svartengreen*. Da min Onkel var rasende forbitret paa Prindsen, saa antog jeg at Beskyldningerne vare altfor lidenskabelige til at fæste ubetinget Tillid til dem. — —

Afdøde General *Birch*² virkede af alle Kræfter under sit Ophold i Stockholm for at befri Christian Augusts Minde for de Beskyldninger, som fra flere Hold gjordes mod hans Forhold til Danmark-Norge. Jeg kan aldrig i min Dom frikjende Prindsen for Forræderi, men oven meldte Birch var en af de klogeste Personer, jeg har kjendt. Han skjulte sine Planer under Godmodighed og Tjenstagighed. Selv den bekjendte [svenske forfatter *M. J.*] *Crusen* stolpe paavirkede han til Gunst for Eftertidens Dom om Christian August.

Denne Anmærkning i sin Helhed er mine egne Anskuelse, der muligens kan være paavirkede af mine Forfædres Fortællinger. — — »

Michelets autobiografiske optegnelser efter 1814 fortsættes derefter som følger:

«I 1817 laa jeg i Christiania forat gennemgaa Exercerskolen ved Artilleriet og Laboratorietjenesten, og i 1818 ved Arméforandringen blev jeg ansat som Premierløjtnant ved Gudbrandsdalske Korps, i hvilken Stilling jeg stod i 2 Aar. I 1819 var jeg indbudet Officer til Leiren i Skaane paa Bonarps Hede, hvor jeg havde Anledning til at erhverve mig praktisk Duelighed som Befalingsmand for en større Afdeling, som siden er kommen mig til uendelig Nytte.

I 1820 blev jeg forsat til Hedemarske Korps, i 1821 til Adjutant ved Romeriske Korps. I 1822 marscherte jeg som Adjutant ved Romeriske Korps til Ödskjoldsmoor i Sverige, hvorved jeg ikke alene høstede Nytte, men ogsaa Ære. I 1825 garnisonerte jeg under Kongens Ophold i Christiania, og blev jeg ved Slottets Grundlæggelse udnævnt til Kaptein og Stabsadjutant (11 Oct. 1825) som Belønning for den Tjenesteiver og Duelighed, jeg ved enhver Leilighed havde lagt for Dagen. Ved denne Forfremmelse sprang jeg forbi 12 af mine Kammerater, og Stabell, sagde man, havde udvirket mig dette Avancement. I 1828 laa jeg i Leir paa Etterstad og i 1833 garnisonerte jeg igjen i Christiania under daværende Kronprins Oscars Ophold. I 1834 blev jeg Chef for Ullensakerske Kompani og senere for Næs'ske. Da Lykken syntes at smile til mig, lagde jeg mig med Flid efter militære Kundskaber, og blev jeg atter foretrukket i 1840 mange af mine Kammerater, idet jeg udenfor Tur forfremmedes til Korpsmajor ved Fredrikstenske gevorbne Musketerkorps, efter med Held at have presentert det gevorbne Fredrikstenske Musketerkorps for Hans Majestæt Kongen. I 1848 blev jeg udkommandert som Chef for Fredrikstadske Feltkorps, stort 711 Mand, for at hjælpe Danmark i dets Strid med Slesvig-Holsten, men vi kom ikke længere end til Malmø i Skaane,

¹ *Enevold de Falsen*, født i Kjøbenhavn 1755, død i 1808 i Christiania, justitiarius i Akershus stiftsoverret; medlem af Regjeringskommissionen 1807.

² *Paul Hansen Birch*, 1788—1863, havde tjenstgjort fra 1806 som secondløjtnant ved Søndensfjeldske regiment, hvis chef da var prins Christian August, og havde i 1809 været hans adjutant; var referent i Stockholm 1817—1823 og blev generalmajor 1824. Bekjendt filantrop.

hvor vi kamperte i 3 Maaneder. Under dette Kampement vandt jeg min Konges og Kronprinds's Naade i den Grad, at jeg blev udnævnt til Ridder af St. Olafs Ordenen for militær Fortjeneste. Sværdordenen var jeg i 1843 bleven benaadet med. Arméen talte kun 5 [skal være 6] Olafsriddere, da jeg blev udnævnt, og saaledes blev det betragtet som en misundelsesværdig Lykke. Hvad Lykke der i det Militære endnu staar mig aaben, det ved kun Gud, men stor kan den vel neppe blive, da jeg allerede er 56 Aar. — — —»

[Det følgende er nedskrevet med generalens egen haand:]

«Jeg troede hermed at nedlægge min Pen og at min militaire Carrière var endt, men under 3die November 1851 blev jeg efter at være indstillet af Armécommandoen og den norske Regjering af Hans Majestæt Kong Oscar befordret til *Oberst* og chef for 2den Akerhusske Infanteri Brigade — en Befordring som maatte agtes som en stor Lykke, fornemmelig fordi jeg var blandt de yngste af Anciennet, som kunde komme i Betragtning ved Besættelsen af de første Tillidsposter i Armeen, og hvorved jeg kun fik éen Formand til Generalmajor. Med den inderligste Bøn til Gud, at jeg i min nye, vigtige Stilling maatte kunne gjøre mig fortjent og værdig den Ære og Tillid, man havde vist mig, og at jeg maatte kunne virke til Ære for den Stand, som jeg har helliget mit Liv, og til Gavn for min Konge og dyrebare Fædreland, lader jeg min Pen hvile for denne Gang. —

Min Afsked fra Fredrikstadske Corps blev feiret paa en for mig høist smigrende og hædrende Maade den 26de Marts 1852. I Klublokalet i Fredrikstad var Spiseværelset decoreret med militaire Emblemer, og mit Familievaaben var omgivet af Spyd, Landser, Trommer, Geværer og Corpsets Fane tilligemed 3 Regimentsfaner fra den gamle norske Armée. I Geværpiberne stod brændende Lys og mit Navnciffer i Transparent med adelig Hjelm og Crone over. En smuk Sang, forfattet af Lieutenant *Dahler*¹, blev sunget, og en Tale af Kammerherre *Krefting*² tolkede paa en rørende Maade Afskeden, og da 3 Gange Hurra blev udbragt, gjenlød et Chor af Hurra ude paa Gaden fra Corpsets Underofficerer og Mandskaber, som havde samlet sig for at bidrage Sit til at gjøre min Afsked høitidelig. Jeg takkede Selskabet og derpaa den forsamlede Mængde af mine forrige Underordnede i et hjerteligt og rørende

¹ *Julius Dahler*, f. 1828, surn. secondløjtnant, død 1878 som kaptein. Sangen lød saaledes:

Mel.: Fra Støvdækket hæver sig dristigt vor Aand.

Den Skik stammer ned ifra Norriges Old,
Naar Konningen ordned sin Fylking,
At Høvdingen valgtes ved Klangen af Skjold,
Saa Fjeldet gjenlød ved den Hylding.
Den Skik, som er arvet fra Fædre,
Vi festlig idag ville hædre.

Din Hæder Du delte med alle de Mænd,
Som Du under Banneret førte, —
Saa dele med Dig vi vor Glæde igjen
For Tiden, da vi Dig tilhørte.
Dit Navn her vi aldrig skal glemme,
Men inderst i Hjertet det gjemme.

Vor Drot har udkaaret sig En blandt de Mænd,
Der Fylking kan ordne med Snille;
Han vandt sig et Hjerter hos hver ærlig Svend,
Som bænkedes i dette Gilde.
Ved Bægerets Klang skal gjenlyde
Hvad før man med Skjoldet mon tyde.

Saa hæve vi Bægret med Stolthed i Hu,
Mens Vemodet helliger Stunden, —
Mens Hjerterne gløde i Afskedens Nu,
Vi tømme det ud indtil Bunden,
Dit Minde, din Hæder og Ære
Vort Bæger skal helliget være!

² *Axel Motzfeldt Krefting*, 1794—1852, kaptein; kammerherre.

Sprog for den Hengivenhed og Velvilje, man stedse havde vist mig som Chef. Entreponeu-erne for Selskabet var Capitaine Falkenberg¹, en sand Riddersmand, og Doctor Larsen², en dygtig Læge og en udmerket hæderlig Mand. Deltagere var Kammerherre og Capitaine Krefting, Capitaine Bay, Capitaine Falkenberg, Premierlieutanterne Munch, Klouman, Apenes og Ring, Secondlieutanterne Wilse, Castberg, Dahler, Ramm, Krefting, C. Dahl og A. Dahl og Doctor Eger med Flere.³ Desforuden var indbudne Hædersmanden, Stedets Commandant, Oberst, Ridder Blich⁴ og Corpsets nye Chef, Kammerherre, Oberstlieutenant, Ridder Brandt.⁵ Champagnekorkene sprang larmende, og Munterhed og Glæde gjenlød fra den ene Ende af Salen til den anden. Det var den lykkeligste Dag, jeg havde oplevet i min militaire Stilling, og Erindringen om den Hæder, der ved Arrangementet af denne Fest vistes mig, vil endog gøre mig godt i min Dødsstund. Gud give at jeg maatte fortjene den Udmerkelse, min naadigste Konge, Foresatte og mine Kammerater stedse have vist mig!»

«Atter engang griber jeg Pennen for at nedskrive de vigtigste Begivenheder i de sidste 2 Aar; de er vistnok ikke mange og af Betydenhed hvad den offentlige Stilling vedkommer, thi at jeg troligen og ikke uden Held har virket, efter Evne, i min Brigadechefs Stilling for den mig an betroede Commando, og at jeg forrige Høst commanderede et lidet Corps mod Hans kongelige Høihed Kronprinsen i flere Dage og hvorved jeg vandt min høie Foresattes og jeg tror ogsaa mine Cammeraters Agtelse — maa træde i Baggrunden for de glædelige og sørgelige Begivenheder inden min elskede Familierekreds — — —

Den 10de Marts [1854] blev jeg udnævnt til *Generalmajor* efterat være befordret under 25de Februar samme Aar til Chef for 1ste akershusiske Infanteri-Brigade og Commandant paa Fredriksten Fæstning, og Høsten 1854 var jeg Chef for Leiren paa Gardermoen⁶, hvortil var commanderet hele den norske Armées Underofficersklasse, endel Artilleri og Cavaleri. Leiren blev hævet den 11te October, efterat vi 1 Maaned havde ligget i Telt under et meget stormende Veir, hvilket imidlertid ikke havde nogen Indflydelse paa Sundhedstilstanden, thi da vi skiltes ad, var af ca. 1200 Mand kun 2 Mand syge. Jeg blev paa den for mig mest smigrende Maade tilkjendegivet mine Foresattes og Cammeraternes Tilfredshed med min Virksomhed, og Hans Majestæt Kongen belønnede mig med Commandørkorset af St. Olafsordenen den 21 August 1855 for militair Fortjeneste.

Aaret 1856 levede jeg i Ro paa det stolte Fredriksten. Aaret 1857 ligeledes. I dette Aar var Hans kongelige Høihed Kronprins Carl paa Fredrikshald og viste mig den Naade at tage en Middag hos mig, hvortil alle her paa Stedet værende Militaire, Officerer og de i Classe med dem staaende var indbudne. Under Kronprinsens Ophold i samme Aar var jeg

¹ Johannes Falkenberg, f. 1815, kaptein; død 1871 som oberstløjtnant.

² Ole Peter Larsen, f. 1808, kaptein; død 1876 som brigadelæge.

³ Herman Bay, f. 1790, kaptein; Peter Christian Munch, f. 1817, premierløjtnant, Carsten Klouman, f. 1816, premierløjtnant, Jacob A. M. T. Apenes, f. 1818, premierløjtnant, Jens D. Ring, f. 1821, premierløjtnant; Hans Peter L. Wilse, f. 1830, secondløjtnant, Niels Arntzen Ramm, f. 1831, secondløjtnant, Carl Dahl, f. 1830, secondløjtnant, Andreas Dahl, f. 1829, secondløjtnant; Conrad Christian Eger, f. 1814, kompanichirurg. — Samtlige dengang i disse charger tjenstgjørende under Michelet i Fredrikstadske korps.

⁴ Jens Christian Blich, 1786—1857, oberst.

⁵ Jens Brandt, 1794—1874, oberst.

⁶ Det var en instruktionsleir for armeens over- og underbefal.

befalet at være tilstede ved de af H. K. Høihed anstillede Feltmanøvrer. I 1858 var jeg udnævnt til Chef for de til Unionsleiren paa Axvalla commanderede 2000 Mand, men da de norske Tropper under Øvelserne blev indlemmede i de svenske Afdelinger, strakte min Overcommando sig kun til Jurisdictionen og Troppernes Oeconomie og Ophold i Leiren, hvilken Forholdsregel saarede ikke alene mig, men jeg tør sige at den vakte Forbitrelse i Hæren og hos den norske Nation. Min Fortrydelse over et saadant Arrangement lod jeg i al Underdanighed H. K. Høihed vide — der forsikrede mig «at intet Menneske vilde saare mig, at Arrangementet var ledet af høiere Hensyn, at han og generalmajor Wrede var Rekrutter etc.». Under Leirens Øvelser var jeg befalet til at gjøre Tjeneste hos H. K. H., og senere, da Feltmanøvrerne begyndte, var jeg i Forening med Generalmajor Stedingk Kampdommere — en Funktion, der var mere ærefuld end behagelig. Den 4de Juli blev jeg udnævnt til Storkors af Sværdordenen.

Det havde ikke undgaaet Prinsen at jeg var misfornøiet, og i den Anledning havde jeg en Samtale med ham, hvorunder han paa den kjærligste og venligste Maade tilsidst sagde: «ursäkta Recruten Carl!» Uagtet at ingensomhelst Fornærmelse var tilsigtet min Person og jeg til enhver Tid blev vist en for mig hædrende Opmerksomhed, er fra Axvalla-Leiren Interessen for det Militaire aftaget, og Beslutningen om nogen Tid at tage Afsked bleven moden. Alene Muligheden af at Krigen i Italien kunde bringe de forenede Riger ind i en Krig har udsat min Beslutning. Min Helbred, uanseet de 66 Aar, er for Tiden saa god, at et Felttogs Strabadser afskrække mig ikke, da ogsaa min Kamplyst er usvækket. I 215 Aar har min Familie været i Norge, og til Dato har næsten alle Mand af den været Officerer og tjent med Ære i Krig og Fred, og min Stamfader og hans Søn er bleven som Helte liggende paa Valpladsen — Krigerens skjønneste Død! Saa min Families Historie. At det ogsaa er mit Ønske at falde med Ære efter i 54 Aar at have baaret den militaire Kjole, vil I, mine kjære Sønnner, ikke fortænke mig i. Som Kriger har jeg levet og som Kriger ønsker jeg at dø!

¹ Ved sit 50'aars jubilæum 9 decbr. 1859 feiredes general Michelet bl. a. med følgende sang:

«Norges gamle Krigere. Tilegnet Hr. Generalmajor Michelet».

Mel.: Unge Gjenbyrds Liv i Norden.

Vaabenbrag lød over Jorden,
Norges unge Søn forstod:
:/: Friheds Træ har skudt i Norden,
kræver Blod for Hjerterod! :/:
Lad os mindes, Nor, de kjære
Sønner ifra Kampens Dag.
:/: Hvo for Frihed stred med Ære,
han har stridt for Nordens Sag! :/:

Kampen hviler længst i Norden,
andet Maal blev Kriger sat,
:/: og til Frihed, Lov og Orden
ledes nu hver norsk Soldat. :/
Kammerat fra Fjeld og Dale,
du skal fatte Aandens Værk,
:/: Nordens Aand i Daad og Tale:
«Være fri, bevidst og stærk!» :/:

Norges Søn fra Fjeld og Strande,
født i Hytte eller Slot,
:/: under Fanen skal du stande
for dit Land og for din Drot! :/:
Du med Liv og Lyst skal lære
vogte Nordens Sag — Giv Agt!
:/: Her er En, som staar med Ære,
Femti Aar har han holdt Vagt! :/:

Ved Kong Carl XV's Kroning [5 aug. 1860] lagde jeg under Ceremonien Kongekaaben paa Kongens Skuldre, i det han var bleven salvet i Choret i Trondhjems Domkirke.

Den 5te August¹ samme Aar afsløredes Monumentet over Kong Carl XII paa Fredriksten. Som Commandant førte jeg Commandoen over tilstedeværende Norske og Svenske Tropper — 800 Mand Svenske, 3de Artilleri Batterier, 2 Escadroner af ridende Jægere, 800 Mand af 1ste akershusiske Brigade. Til Høitideligheden var indbudne alle svenske Generaler, samtlige Regimentschefer og Stabsofficerer, der fremmødte i rigt Antal. I Commandantboligen var den Aftenen en brillant Souper, hvor jeg udbragte Skaalen for det Kongelige Hus. H. M. Dronningen, Sessan², Prins Oscar med flere af det kgl. Hus var tilstede. Dagen efter var stor Mønstring og store Høitideligheder i Fredrikshalds By. Opreisningen af Monumentet skyldes udelukkende mig; jeg betragtede det som Æressag for Fredriksten og Fredrikshald. De Vanskeligheder og Ubehageligheder, jeg havde at kæmpe med for at opnaa Øiemedet, lader sig neppe beskrive. De er, som saa meget andet, overstaaede og glemte. Monumentets Opførelse gav senere Anledning til Carl XII's Statue i Stockholm.³ Dog, hvad jeg har gjort, blev utaknemmeligen glemt af Kongen, Prins Oscar m. fl. — dog endel af de mange Taksigelsesbreve fra svenske Chefer er opbevarede i Commandantarkivet og blandt mine Familiepapirer.

I 1862 var jeg en Tid Høistbefalende paa Gardermoen og efter H. Majestæts Ankomst førte jeg Commandoen over en Armédivision, bestaaende af Christiansandske og Bergenske Infanteri-Brigader, Oplandske ridende Jægercorps og en Bataillon Artilleri.

I 1864 var jeg ca. 2½ Maaned [fra 22 mai til 29 juni] Høistbefalende i Leiren paa Gardermoen for at danne de Tropper, omtrent 6000 Mand, som var bestemte til at deltage i den danske Krig. Mine Besværligheder og Oprofrelser i flere Henseender blev som sædvanlig blot lønede med sædvanlige rosende Floskler. Som Følge af min Stilling steg mine Repræsentationsomkostninger til 800 Spd., hvilke da uden store Savn lod sig dække.

1867 var jeg ligeledes Høistbefalende paa Gardermoen [fra 17 aug. til 9 septbr.], indtil Prins Oscars Ankomst, og senere førte jeg Commandoen over en Division. Dette var min sidste Commando, og jeg takker Gud fordi han havde holdt sin Haand over mig og ledet mig saaledes at jeg med Ære kunde stikke mit Sværd i Skeden.⁴

Den 2den April 1868 fik jeg efter Ansøgning i Naade Afsked af Krigstjenesten efter i

¹ Generalen forveksler her datumet med kroningsdagen. Afsløringen af monumentet, der bekostedes af den svenske armé, foregik 29 august 1860 ved kong Carl XV.

² ∴ Prinsesse Louise, senere [Frederik VIII's] dronning i Danmark.

³ Molins statue i Kungsträdgården.

⁴ Paa sin 75'aars fødselsdag, 7 decbr. 1867, blev general Michelet fejret med følgende sang:

Hvem vil være med at sjunge
Bedste Melodi han fandt!
Sjunge for vor gamle, unge,
Hæderskronte Commandant!
For vor kjære Commandant.

Vi vil friske Krandsen binde
Til en Høitid i hans Sindel!
Dagen lukker i hans Minde
Femogsyvti Somre ind. ∴:

Aar svandt hen med tusind Minder,
Lige ungdomsfrisk Du staaer
Varm i Tanke, varm i Sinde
I Dit Hjerte er der Vaar. ∴:

Derfor eier din Erindring
Mangt et Blad at dvæle ved,
Derfor er vor bedste Vinding,
At Du vandt vor Kjærlighed. ∴:

Lad til Krandsen os da vinde
Rigest Skat fra Ønskers Væld:
Fremtid klar som Sol paa Tinde,
Aften lun som Sommerkvæld. ∴:

Vi vil Alle, Alle sjunge
Bedste Melodi vi fandt!
Held vor kjære, gamle, unge
Hæderskronte Commandant!
Held vor kjære Commandant!!!

Krig og Fred som Officer at have tjent Konge og Fædreland i 58 Aar og i 62 Aar baaret Uniformen, med 1400 Spd. i Pension, hvilken blev af Stortinget nedsat til 1000 Spd.

Faa af mine Cammerater har opnaaet saa høie og vanskelige Stillinger. Behagelige har de ikke alletider været, og det sande Udbytte har hovedsagelig været megen Livserfaring og Menneskekundskab, som jeg ønskede at kunne skjænke mine Børn i Arv. Jeg sander det gamle Ordsprog: Konge og Folkegunst er ikke at stole paa.»

Til disse biografiske oplysninger kan føies at general Michelet som daværende kaptein og kommandant paa Blaker skanse i 1838 og 1839 blev valgt til *ordfører* i Urskog herredstyre og saaledes var herredets første ordfører efter formandskabsloven af 1837; i aarene 1839 til 1841 var han tillige *forligelseskommissær* i Urskog samtidig med sogneprest Simon Olaus Wolff.¹

Under 6 febr. 1843 blev Michelet ridder af svensk Sværdorden; 1 decbr. 1848 ridder af St. Olavs orden «for militær fortjeneste» og kommandør 21 aug. 1855 «for militær fortjeneste».² Storkors af svensk Sværdorden 4 juli 1858.

Ved sit 50 aars-jubilæum som officer, i 1859, blev Michelet hædret af sine korpskamerater med en festmiddag og ved denne overrakt en meget vakker sølvvopsats³, inskribert: «Fra Officerer, Mellemstab og Underofficerer af 1ste Agershusiske Brigade — Til Generalmajor m. m. Michelet, 1809—1859».

Inden den gamle general trak sig tilbage fra sin militære chefsstilling til privatlivet ønskede en kreds af medborgere at hædre ham under et festligt samvær «for at give generalen et bevis paa den store og udelte agtelse og velvilje, han havde erhvervet sig hos alle, med hvem han var traadt i forbindelse». Festen holdtes 19 mai 1868 i Fredrikshalds klublokale, hvor 70 militære og civile herrer med oberstløjtnant Fredrik Münster og byens ordfører, overretssagfører, senere amtmand Lauritz Rasch i spidsen modtog æresgjesten. Kl. 5 blæste musikken

¹ I 1832 sees Michelet at have skjænket Universitetets samlinger «en del oldsager», for hvilke han 20 juni s. a. modtog Kollegiets tak.

² Under 14 aug. 1855 var daværende prins Oscar blevet udnævnt til oberst i 1ste Akershusiske brigade, og general Michelet havde som brigadens chef sendt prinsen sin lykønskning; i den anledning modtog han følgende skrivelse:

Min Ven!

Christiania, Oscarshal den 28de Aug. 55.

Ieg har imodtaget Din Skrivelse af Anledning af min Udnævnelse til Oberst i Armeens 1^e Infanteri-Brigade, hvoraf ieg med Glæde seer at man ikke med skiæve Øine betragter den nye Kammerat, der saa med et, ligesom af en Bølge, er opkastet paa Landjorden! Saa vidt det staaer i min Magt og ligger indenfor Grændserne af mine Evner og min Tid, skal ieg altid og i Alt bestræbe mig for at viise mig min nye Stand værdig, og kan forsikre at god Villie aldrig vil fattes, ligesom ikke heller varm Interesse for Arméens, som i sær for vor Brigades Bedste! Kan ieg gjøre noget godt for samme, saa vær forsikkred om at ieg vil og skal det.

Det er mig en sand Glæde at ved denne Leilighed ogsaa kunde gratulere min nye Chef til en ny Prøve af Kongens Anerkiendelse, da Du ved sidste Ordens Capitel blev Commandeur af Sanct Olafs Orden. Du pryder denne nye Grad lige meget, som den pryder Dig!

Lev vel; og maae Held følge dine Bestræbelser for Armeens og Brigadens Ære og Vell! Disciplinen er den eneste Grundvold hvorpaa nogen skiønn og fast Bygning, i militærisk mening, kan opføres. Uden en saadan Grund kan ieg ikke tænke mig nogen Esprit de Corps; og det bliver kuns en «Samling af Mennesker», hvor der burde have været «Moralsk personlighed,» en fast og enig Corporation. Ieg veed at Du deler mine Anskuelser og ieg lykkønsker mig dertil. Lev vell —

Venskabs og Høiagtelsesfuldt
Oscar.

³ Opsatsen eies af generalens sønnesøn, advokat C. F. Michelet.

til taffels, ved hvilket oberstløjtnant Münster opfordrede selskabet til at synge følgende af sogneprest C. U. D. Foltmar forfattede sang:

Mel.: «Hvor herligt er mit Fødeland».

Se Snekken hist med høie Stavn!
Omkring dens Barm sig Voven slynger,
Idet den majestætisk gynger
Paa Bølgen blaa i trygge Havn.
Den seiled fredsæl om i Norden,
Den sendte ud Kartovers Torden.
:/: Nu hviler den for Ankret fast,
Med hædret Flag fra høien Mast :/:

Saa, Hædersgubbel staaer Du her.
Paa meer end femtiaarig Gjerning
I Fredens Lye, ved Kampens Tærning,
Du nu tilfreds tilbageseer.
Din Drot Du stedse kjær har været.
Af Dine Brødre elsket, æret,
:/: Et Mønster for Din Stand Du var,
Med Barmen kjæk, med Tanken klar. :/:

Du staaer i Aftenrødens Guld
Hos elsket Viv, blandt Elskovs-Panter,
Et herligt Bed af skønne Planter,
En Kreds saa elskelig og huld!
Der vifter Fredens hvide Fahne.
Der smykker Kjærlighed Din Bane.
:/: Det Ønske vi tiljuble Dig:
Blandt Dem lev længe lykkelig! :/:

Da sangen var sluttet holdt oberstløjtnanten festtalen, hvori han blandt andet gjorde opmærksom paa at general Michelet var blevet forundt en høiere alder, en længere tjenestetid og en betydningsfuldere virksomhed end hidtil nogen norsk officer efter 1814, og han sluttede saaledes: «Vi takker hr. generalen for Deres optræden som officer og chef, for Deres nidkjære og heldbringende bestræbelser for brigaden og for den loyale og humane aand, der stedse har raadet i Deres kommandoforhold. Vi takker Dem som borgere af denne kommune for Deres aabne og freidige færd og for den hjertelighed og beredvillighed, hvormed De ved alle leiligheder har imødekommet Deres medborgere. Vore ønsker for Deres fremtid, hvorom vi alle med de varmeste følelser er enige, er lige saa oprigtige som de af menneskelige hensyn synes berettigede — —». Udpaa aftenen indfandt sig underofficerernes sangforening, som foredrog flere sange, og fanejunker Holmen bragte generalen en tak for den omsorg og humanitet, han altid havde vist korpset.¹

Ved general Michelets afsked skrev «Fredrikshalds Tilskuere»: «den høie stilling, han har opnaaet, vidner om hans dygtighed og nidkjerhed som militær, og den almindelige høiagtelse og kjærlighed, han nyder, er en frugt af den retskaffenhed og mildhed, som har udmerket hans styre, og den faderlige omhu og deltagelse, han har vist mod de tusinder, som har staaet under hans kommando.»

Michelet blev som 29'aarig løjtnant gift onsdag 5 decbr. 1821 kl. 9 morgen paa Mustorp i Eidsberg med *Edle Michaeline Rasch*, som var født 5 febr. 1804 paa Mustorp og datter af ritmester *Michael Rasch* og *Edle Valentine Heyerdahl*. Hun døde 26 april 1892 hos sin søn oberst Georg Michelet paa Søndre Næs i Slagen ved Tønsberg.

«I mit huslige liv», skriver general Michelet i sine optegnelser, «har jeg stedse haft erstatning og trøst for de mindre lykkelige øieblikke i den besværlige og tornefulde bane, som jeg

¹ En udførlig beretning om festen findes i «Morgenbladet» for 12 juni 1868.

OVERSIGT
over fru Edle Michelet f. Rasch's fædrene ahner.

Hans Wincke
byfoged i Kjø-
benhavn 1535.

Knut Pedersen * *Anna Wincke*
Slotsskriver i Kjøbenhavn, død
1569 paa Knardrup.

Peder Knutsen
foged paa Toten 1580. Stifts-
skriver i Oslo og Hamar.
* *Gunhild Gyldenaar*, se s. 149.

Hr. Mogens Pedersen
født 1584 paa Toten, død
1678 i Onsø. Sogneprest.
* *Marie von Lübeck*, død
1619, dtr af raadm. i Fre-
drikstad *Hans von Lübeck*
og *Anne Hellesdtr.*

Anne Mogensdtr.
død 1693 i
Stavanger.

Gunder
Michelsen
død 1653 i Aal-
borg.
* 3 marts 1630
Mette Tøgersdtr.

* *Jacob Lauritzen*
Rasch, lagmand
i Stavanger,
død ca. 1653.

Michel * *Sophie Rasch*
Gundersen født 1647, begr.
db. 19 aug 1630 27 decbr. 1727 i
i Aalborg, begr. Stavanger.
3 jan. 1707 i
Stavanger. Sorenskriver i Jæderen.

Gunder Michelsen Rasch
født 1670 i Ogne, død i decbr. 1719.
Skibsfører i Christiansand.
* *Helvig Nielsdtr.*, død 6 mai 1719.

Maren Sophie Rasch
født 1702 i Christiansand,
død 19 juni 1778 i Urskog.
* *Peder Pedersen Bue*
gaardbruger paa Skjelfos i Hobøl.

Hr. Lars Rasch * 11 mai 1757
født 1724 i Hobøl, død 11 apr. 1778 i Fredrikshald.
Sogneprest til Urskog. Provst i Nedre Romerikes provsti.

Johan Rist
patricier i
Nordlingen.

Michael Rist
patricier i
Nordlingen.

Caspar Rist
født 1544, død
1627. Konsisto-
rialassessor i
Pinneberg.

* *Margrethe*
Rengemuth
død 1655.

Lars Rist
født i Ottersee
ved Hamburg.
Amtmand i Jemt-
land, død ca. 1660
* *Else Knutsdtr.*
Sæbye.

Hr. Knut Rist *
født 1649 i Jemt-
land, begr. 18 mai
1727. Resid. kapellan i Saltdalen.

Lars Rist
født 1692 i Værø, begr. 22 juni
1762 i Christiania.

Hr. Lauritz Niel-
sen Krabbe
død 15 juli 1619.
Sogneprest til
Stangvik.

Hr. Peder Krabbe
født 1596 i Su-
rendalen. Sogne-
prest til Aure,
død 1686.

* *Susanne Olsdtr.*
Skriver.

Ursula Krabbe
født 28 jan. 1630.
* *Hr. John Todal*
Sogneprest til
Rødø.

* *Susanne Todal*
død 1701 i
Saltdalen.
* *Hr. John Todal*
Sogneprest til
Rødø.

* *Susanne Margrethe Rist*
døbt 12 decbr. 1728 i Chr.a, død 14 febr. 1774 i Urskog.
Stadschirurg i Christiania.

Christopher Iversen
Schøller
født 1534, død 1594.
Slotsskriver paa
Riberhus.
* *Karen Hansdtr.*

Eiler Schøller
født 1584 i Ribe,
død 5 febr. 1628,
forvalter over Bakke
klostergods og fo-
ged i Herjedalen.
* *Maren Christensdtr.*
Jyde.

Karen Schøller
født 23 marts
1615, død 29
jan. 1645.

* *Lars Bastiansen*
Stabel
borgermester i
Trondhjem, død
18 jan 1669.

Bastian Stabel
død 1698 i Urskog.
Kapteinløitnant, kommandant
paa Blaker skanse.

Tobias Stabel
født ca. 1678. Sjøofficer.
* *Ingeborg Jørgensdtr.* fra Vestby,
begr. 29 juli 1716 i Christiania.

* *Karen Stabel*
døbt 30 jan. 1706 i Christiania,
hvor begr. 10 jan. 1755.

Tobias Søftensen
foged i
Hedemarken,
død ca. 1673.
* *Mette Anders-*
dtr. Bruun.

* *Karen Tobiasdtr.*
død ca. 1685.
Kapteinløitnant, kommandant
paa Blaker skanse.

Michael Rasch
født 10 april 1769 i Urskog, død 19 decbr. 1849 paa Mustorp i Eidsberg.
Ritmester ved Dragonerne.

* 30 septbr 1802 i Høland med *Edle Valentine Heyerdahl*, se s. 149.

OVERSIGT

Over fru Edle Michelet f. Rasch's mødrene ahner.

Erlend Baardsen 1442, paa Ringerike.Dyre Erlendsen paa Sørum i Hole 1444. * Sigrid Jonsdatter.Sevald Dyresen 1500.Dyre SevaldsenLagmand paa Oplandene, død 1549 paa Toten.Magnhild Dyresdtr.* Mogens Haakonsen [Gyldenaar] i Alsen, Jemtland.Gunhild Gyldenaar, død 1634 paa Toten.* Oluf Reersen. Raadmand i Oslo 1574.Marthe Olufsdtr.Gift 8 sept. 1594 paa Toten. Sogneprest i Christiania, død 1630.Hr. Lauge Thomasen
Sogneprest til Modum 1575.Hr. Thomas LaugesenSogneprest i Christiania, død 1630.Erik Gudbjørns-
sen Vigernæs
født 1605, død
1691. Gaardbr.
paa Berger i
Urskog.Marthe Johnsdtr.
Berger.Halvor Haneborg
født 1630, død
1686. Gaardbr.
paa Haneborg.* Angerd Anders-
dtr. Haneborg
død 1675.Anders
Haneborg
født 1666, død
1731. Gaardbr.
paa Haneborg* Marthe
Reiersdtr. Ege-
berg af Trøgstad.Halvor Rakkestad *
født 1690, død
1742. Propr. til Rakkestad i Høland.
Lensmand.Christian Heyerdahl
døbt 19 mai 1723 i Høland, hvor død
24 jan. 1802 paa Fosser.Oberst. Eier af Fosser i Høland.Halvor Heyerdahl
døbt 19 jan. 1748 i Høland, død 11 novbr. 1819Sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen.Edle Valentine Heyerdahl

født 30 septbr. 1783 i Høland, død 21 aug. 1870 i Christiania

* 30 septbr. 1802 i Høland med *Michael Rasch*, ritmester, se s. 148.Svend
Svendsen
lensm. i
Høland,
død 1689.Hr Jørgen * Mette
Svendsen Bottesdtr.
Chortogæus
død 12
marts
1687.Anne Jørgensdtr.
døbt 6 jan. 1667 i
Rødenes.* Haagen Lauritzen
lensm. i Høland, død
4 nov. 1698 i Fr.hald.Mette Heyerdahl
født 1697, død 1770.
1742. Propr. til Rakkestad i Høland.
Lensmand.Hr. Botle
Jensen
Morsing
prest i
Rødenes,
død 1654.* Mette
Bottesdtr.
død 12
marts
1687.Ole Andersen
Fremmen
i Eidsvold
* Anne Olsdtr.Hans * Cathrine Hed-
Fremming vig v. Hadelen
døbt 1 jan. født 1689,
1691 i Eids- død 1777 paa
vold, død 28 Toten.
oct. 1746 i Vinger
Oberstløjtnant.* Anne Margrethe Fremming
døbt 25 marts 1725 i Høland,
hvor begr. 23 febr. i 1748.Oberst. Eier af Fosser i Høland.Eilert von
Hadelen
begr. 28 marts
1714 paa
Toten.Kaptein.
* Margrethe
Brockenhuus
begr. 10 sept.
1745 paa
Toten. Fra
disse føres
ahnerne op i
den danske
adel.* Cathrine Hed-
vig v. Hadelen
født 1689,
død 1777 paa
Toten.* Anne Margrethe Fremming
døbt 25 marts 1725 i Høland,
hvor begr. 23 febr. i 1748.Oberst. Eier af Fosser i Høland.Mads
Pedersen
kjøbm. i Ha- land, død
derslev 1649 i Chr a.
* Christine
Andersdtr.Mag. Jesse * Elisabeth
Madsen, Boesen.
født 1611 i Haderslev,
død 1678 i Skien, hvor
sogneprest.Magdalene Jessesdtr.
død 1707 i Skien.
* Andreas Cornish
født i England, død 1690
i Skien. Raadmand.Willum Cornish
døbt 13 dec. 1676 i Skien,
død 6 juni 1721 i Chri-
stiania. Kjøbmand.Hr. Johan Cornish
født 5 nov. 1719 i Christiania,
hvor død 29 mai 1773.
Resid. kapellan i Christiania.* Maren Christine Elisabeth Cornish
født 3 sept 1753 i Urskog, død 16 jun 1829 i Eidsberg.Magdalene -
Thomasdtr.
* mag. Oluf
Boesenf. 1583 i Høland, død
1649 i Chr a.
Biskop i
Chr.a.* Elisabeth
Boesen.
født 1611 i Haderslev,
død 1678 i Skien, hvor
sogneprest.Magdalene Jessesdtr.
død 1707 i Skien.
* Andreas Cornish
født i England, død 1690
i Skien. Raadmand.Willum Cornish
døbt 13 dec. 1676 i Skien,
død 6 juni 1721 i Chri-
stiania. Kjøbmand.Hr. Johan Cornish
født 5 nov. 1719 i Christiania,
hvor død 29 mai 1773.
Resid. kapellan i Christiania.* Maren Christine Elisabeth Cornish
født 3 sept 1753 i Urskog, død 16 jun 1829 i Eidsberg.Rasmus
Søftensen
raadmand i Chr.a,
død 1669.
* Sidsel Hørmansdtr.Sidsel Rasmusdtr.
født 1635, død 1703
i Christiania.
* mag. Jochum Lobes
tysk prest paaAkershus,
død 1672.Helle Lobes
døbt 29 aug.
1652 i Chr a.
* Anders
Hansen Krog
begr. 7 marts
1694. Kjøbm.
i Christiania.* Marie
Andersdtr.
døbt 20 juli
1679.* Edle Valentine
Otzen, døbt 31
marts 1732, begr.
16 jan. 1781.Peter
Marquard
Otzen
født 1688,
død 28 aug.
1759.Raadmand
i Roskilde.
* Elisabeth
ChristineHöpfner
født 1705,
død 3 aug.
1773.

har gennemvandret, ligesom for de næringsorger, der har hjemsøgt mig. Jeg var født til rigdom, men pengeforandringen [ϕ: statsbankeroten i 1813], min fars pludselige død og andre omstændigheder foraarsagede at kun sparsomt brød blev mig og min talrige familie tildel.»

Generalens mor blev, som foran meddelt, siddende i uskiftet bo paa Hersæter med alle eiendomme, og først i 1822 bestemte hun sig til at dele med sine børn, dertil væsentlig bevæget af sine svigersønner. Generalen ønskede da som ældste søn at overtage ættegaarden Hersæter, som af privat opnævnte skjønsmænd blev værdsat til 5000 spd., og foreslog sin yngre bror Simon Michelet at gaa med i fællesskab om dette, men da han ikke fik paaregnet støtte hos sin svigerfar, ritmester Rasch paa Mustorp, som paa langt nær var den velstandsmand, han gjerne holdtes for, fik han betænkeligheder og opgav planen. Ved den endelige ordning overtog general Michelet gaardene *Finsrud* for 500 spd. og *Dybedal* og *Bulterud* for 500 spd. ved skjøde af 5. novbr. 1823, thinglyst 8 jan. 1824, men da disse eiendomme ikke passede til aasæde for ham og han desuden trængte en lettelse i sine økonomiske forhold, solgte han dem ved skjøde af 24 aug., thinglyst 2 septbr. 1824 til gaardbruger Aslak Larsen Jenseg for tilsammen 1800 spd. Hermed gik disse dele af jordegodset for altid ud af slegten.

Sine lykkeligste aar levede general Michelet mellem 1823 og 1840, da han boede paa Blaker skanse og ved siden af sine militære pligter kunde faa tid til at deltage i det kommunale liv og virke i de medborgerlige hverv, som der blev budt ham. Fra 1840, da han kom til Fredriksten som stabsofficer, blev det et slidsommere liv med mange flytninger, som faldt kostbare med en stor familie; gagen var jo ringe, skillingen maatte snus og vendes for at række til, og nogen særlig økonomisk sands besad han vel heller ikke. En god og trofast ven i mangt et knibetag havde han i sin svoger, den velstaaende foged i Nedre Romerike *Erik Hauge* i Ullensaker, som var gift med en søster af hans hustru.¹ «Min hæderlige svoger Hauge har stedse troligen delt med mig de livets goder, han har været i besiddelse af», skriver Michelet, og hos ham var flere af Michelets børn paa lange besøg, og for to af dem holdt fogden bryllup i sit hjem.

General Michelet var en meget slegtskjær mand; selv «en mand fra valpladsen» var minderne om forfædrene, som der var faldt i kamp mod fædrelandets fiender, ham altid dyrebare. Baade de og han havde kjæmpet mod den samme fiende under de faner, der var skjænket af Danmark-Norges fælles konge; derfor var bruddet i 1814 og den nye union en oplevelse, som ikke kunde andet en saare hans følelser, og derfor kunde han ogsaa udtale sig som han i sine optegnelser har gjort om prins Christian August. Loyalt bøiede han sig imidlertid for den fuldbragte kjendsgjærning, og ingen har vel kunnet udføre sine embedspligter i dybere kjærlighed til sit land end han, neppe nogen ofret et villigere arbeide for dets vel. Nogen varm unionsven blev han imidlertid aldrig, og Axvallaleiren i 1858, hvor den norske militærledelse og specielt hans egen kommando blev skudt tilside paa en for Nordmændene lidet tiltalende maade, bragte paany hans blod ikog. At han ikke da paa staaende fod indsendte sin afskedsansøgning

¹ *Erik Hauge*, født 1 jan. 1799 i Strøm, Odalen, og søn af privilegert landhandler *Ole Hauge* og 1ste hustru *Olava Mathea Stenersen*, var foged i Nedre Romerike fra 1840 og blev i 1858 sorenskriver i Nordre Jarlsberg; ridder af St. Olavs orden. Han døde 28 juli 1863 i Gjerpen under et besøg hos sin ven foged Borchsenius. Gift 1ste gang 10 octbr. 1826 i Ullensaker med foged Peter Herman Petersens enke *Rebekka Angell Blytt*, født 26 august 1793 i Trondhjem og død 28 april 1831 i Ullensaker. Gift 2den gang 19 april 1834 i Eidsberg med *Fredrikke Dorothea Christiane Rasch*, født 13 juli 1813 paa Mustorp og død 11 jan. 1835 i Ullensaker; uden børn.

skyldtes alene helt udenfor liggende hensyn, som var vægtige nok til at holde ham tilbage. Han tilgav imidlertid aldrig unionskongen den tort, som der var blevet vist ham og hans landsmænd.¹

Efter at have taget afsked som general var Michelet bosat paa sin vakre lille eiendom «Fjeldstuen» ved Fredrikshald. Denne bestod oprindeligt af flere parceller af det saakaldte Osgods i Asak sogn, nemlig nr. 51, 61 og 80, samt af løkken Korpaas, som laa indenfor Fredrikshalds bygrænse. Disse fire dele købte Michelet for 3000 spd. af købmand Carl Knap ved skjøde af 28 april 1866, thinglyst 2 mai næstefter ved Idde og Marker sorenskriveri, og lod dem forene til eiendommen «Fjeldstuen», gaardsnr. 98, brugsnr. 10 i Berg herred, med skyld 2 mark 33 sk. Michelet lod opføre en villabygning samt udhuse til hester og nogen kør og drev et lidet gaardsbrug.

Her feirede general Michelet og hustru sit guldbryllup under stor og hjertelig deltagelse i kredsen af børn og børnebørn 5 decbr. 1871², og paa «Fjeldstuen» afgik den gamle general ved

¹ Det fortælles at kong Carl XV efter souperen hos general Michelet paa Fredriksten i 1860, efter afsøringen af Carl XII's monument, spøgende sagde til ham: Du opfatter vel ikke Din kommandantstilling her paa fæstningen saaledes at Du vilde skyde paa svenske soldater, om de kom hid? Hvortil generalen langsomt og alvorligt svarede: «Jeg opfatter mit embede saaledes at jeg vil skyde ned hver eneste soldat, som ikke er Nordmand.» Kongens stemning var siden ikke den muntreste, og generalens svar skal nok have været grunden til at han ikke fik den tak, han kunde have ventet for sit arbeide for monumentets reising.

² Ved denne fest blev afsunget følgende sange:

Mel.: «Paa Norriges Klipper dets Genius staar.»

Der findes dybt i vore Hjerter en Trang,
Ei hæmmes den kan, ikke hvile.
Den stiller et Maal for Livsvandringens Gang,
Og rastløst mod Maalet vi ile.
Og, naa vi det, da tørst herved
Ret venligt tilsmiler os Freden.

Held Eder, I venlige hædrede Parl
I naaede Maalet, som Mange
At vinde sig visselig tilønsket har,
Men — uden sin Phønix at fange;
Thi Baandet, som er Eders Glæde,
Til Guld blev den deilige Kjædel

Det er ikke Rigdom, ei Magt eller Glands,
Som Freden i Hjerterne skaber.
Alt Saadant en Stund blot kan trylle vor Sands,
Men snart sig Fortryllesen taber.
Kun Kjærlighedsbaandet, det hulde,
Kan glæde vort Hjerter tilfulde.

Men Guldet er varigt; forgaa det ei kan,
Lig det er den Kjærligheds Lue,
Som tindrer vel mildt her i Jordlivets Land,
Men *straaler* fra Himmelens Bue,
Tændt i Eders henrundne Dage,
Skal den Eder *evigt* ledsage! [Af sogneprest Foltmar].

«Hilsen til Generalmajor Michelet og Frue paa deres Guldbryllupsdag fra Fredrikshalds Sangforening»:

Vor Tanke gjerne tager
sin Flugt til Livets Vaar.
Der staar en Brud saa fager
idag for femti Aar; —
en Mand med Mod og Milde
hun rækker Haanden glad,
og hid til Høsten silde
de fulgtes trofast ad.

De svundne Dages Minder
som rene Perlers Glands
idag sig sammenbinder
til en Guldbryllupskrans
med Blomst af Børn, som ligner
og arter Eder paa —
saaledes Gud velsigner
dem, som hans Veie gaa.

Hvad Gud mon sammenføie,
mens Livet det var ungt,
sin Prøve stod i Møie,
i baade Let og Tungt.
Det Syn os alle glæder
og løfter Sjæl og Sind,
og selv I lagde Hæder
høit straalende derind.

Fra Hytter og fra Sale
det Hjerte-Ønske tag:
Gud lade Solen dale
blidt over Eders Dag!
mens Aftenrødens milde
og farverige Skjær
fra Lysets rige Kilde
Fredshilsen Eder bær!

M. B. Landstad.

døden 13 mai 1874. Han var da i sit 82de aar, havde i 50 aar staaet i aktiv militærtjeneste og var den ældste officer i arméen baade i alder og anciennetet. Mellem de nekrologer, samtidens blade indeholder, og som alle pointerer den afdødes fremragende dygtighed og den hengivenhed, hans humanitet og velvilje havde erhvervet ham, læses følgende af rektor ved Fredrikshalds skole *Hans Blom* forfattede vers¹:

General Michelet.

Liljens hvide Blad paa høie Ranke,
som med Rosen lægges paa hans Grav,
o, det gjemmer vist en deilig Tanke
om hvad Herren tog og hvad han gav.
Da han over til de Dødes Have
i det fjerne Blaa ham vandre lod,
skjænket han ham vist som Reisens Gave
Kjortlen, toet ren i Lammets Blod.

Ja, den Gamle ofte vilde klage,
naar han søgte *did*, hvor Lammets bor,
at det for en Ung er onde Dage,
naar Forstand vil se, før Hjertet tror.
Og han vilde dog saa gjerne føie
sin Fornuft til Troens Lydighed
Og sit Knæ saa gjerne bøie
ham, for hvem hvert Knæ skal bøies ned.

Kjærligt vil den Fattige ham mindes,
hvem han gjerne gav af hvad han fik,
kjærligt mangan Takkekrans vil bindes
for at kjærligt Ord, der hvor han gik.
Kjærligt mødte Barnet Generalen,
kjærligt mødte Barnet ham igjen,
nu det leder efter ham i Salen,
undres over, hvor han vel gik hen.

Os hans Venner paa hans gamle Dage
var han kjær, i Livets Aftenstund
vel maa sørgende Vi staa tilbage,
nu han sover sødt sin sidste Blund.
Kjærlig og beskeden var hans Tale,
kjærlig hørte han en Yngres Raad,
kjærlig vil hans *Billede* sig male
nu, for mangens Fryd og for hans Graad.

Gamle Norge, han fra Ungdoms Dage
havde tjent, da det var stedt i Nød,
did hans Tanke vendte helst tilbage,
tro det fulgte dog indtil hans Død.
Endnu sent, da Krigens Fakkeltændtes,
da den truet Norden med sin Brand,
just til ham dets Kongers Øie vendtes.
Saa farvel og Tak, du gamle Mand.

Kort efter sin ægtefælles død solgte generalinde Michelet «Fjeldstuen» til sin søn kaptein Wolff Michelet for 4500 spd. ved skjøde af 6 octbr. 1874, thinglyst 13 jan. 1875, og flyttede til Christiania og senere til sin søn oberst Georg Michelet paa Søndre Næs ved Tønsberg. Her afgik den gamle dame ved døden 26 april 1892 i den høie alder af over 88 aar. Hun var vistnok det sidste gjenlevende menneske i Norge, som ikke blot kunde erindre, men ogsaa havde talt med prins Christian August. Til hendes allerførste barndomsminder hørte nemlig at prinsen under et tilfældigt besøg paa Mustorp hos hendes far i 1809 havde taget hende paa fanget og snakket med hende. Hun huskede ham som en bleg liden herre med en svær næse. Fra trængselsaarene 1812, 1813 og 1814 havde hun bevaret mange minder, og fra de 7 kongers tid, hvori hun havde levet kunde hun berette mangt og meget, som knyttede sig til forgrundsfigurerne i de historiske episoder, hvortil hun havde været en opmærksom iagttaget paa nært hold. Hun havde en hukommelse og et fortællertalent som faa, og ved sit hjertevarme sind

¹ «Morgenbladet» for 29 mai 1874. — En længere biografi med portræt er indtaget i «Ny illustr. Tidende» for 14 juni 1874, nr. 24.

og gode, lyse humør spredte hun hygge og glæde, hvor hun kom. Bortset fra lidt daarligt syn og hørsel bevarede den gamle generalinde sin livlige aand usvækket til det sidste, og som den centrale skikkelse, hvorom en talrig skare af børn, børnebørn og børnebørns børn var vant til at færdes, efterlod hun et stort savn. Hendes begravelse foregik paa Os kirkegaard ved Fredrikshald, hvor hun blev stedt til hvile ved sin ægtefælles side, og hvor et monument viser deres grav.

Generalmajor Christian Michelet og hustru Edle f. Rasch havde 11 børn [8 a–8 k]:

8 a. AMALIE VALENTINE MICHELET, født 8 novbr. 1822 paa Mustorp i Eidsberg, fik ved hjemmedaaben, som stadfæstedes i Eidsberg kirke 15 novbr., navn efter begge sine bedstemødre. I 22'aarsalderen faldt «min elskelige Amalie i en voldsom nervefeber», skriver faderen i sine optegnelser, og afgik ved døden 28 septbr. 1844 paa Sukkerverket i Fredrikshald, hvor forældrene da boede.

8 b. WILHELM MICHAEL MICHELET, født 29 decbr. 1823 paa Blaker skanse, fik ved hjemmedaaben, som stadfæstedes 3 mai 1824 i Urskog kirke, navn efter begge sine bedstefædre¹. Afgik ved døden 3 febr. 1910 i Stavanger. Foged i Ryfylke.

Dimittert fra Fredrikshalds skole tog Wilhelm Michelet examen artium med laud.² i 1842 og examen philos. med laud. i 1843; til juridisk embedsexamen i juni 1849 fik han haud illaud., men ved examenen 8 jan. 1850 blev han juridisk kandidat med laudabilis. Høsten 1850 blev han ekstraskriver i Marinedepartementet og gik i 1851 over i Indredepartementet som kopist. Her blev han 16 octbr. 1857 udnævnt til *kgl. fuldmægtig* og gik som saadan 14 novbr. 1857 over i den ved *kgl. resolution* af s. d. oprettede Generalpostdirektion. Under 28 septbr. 1860 modtog han udnævnelse til *bureauchef* i Marine- og Postdepartementet og blev chef for 2det Postadministrationskontor, som han bestyrede i henved ti aar, indtil han 26 marts 1870 blev udnævnt til *foged* i Ryfylke fogderi med forpligtelse til, efter *kgl. resolution* af 6 juli 1861, at tage bolig i eller ved Stavanger. Dette embede, hvortil han var blevet indstillet som nr. 1 af 26 ansøgere, havde været aflagt med bruto 1250 spd. aarlig, men ved lov af 8 mai 1869 var indtægten af smaa exekutionsforretninger (paa under 30 spd.), beregnet til 123 spd., bortfaldt, hvorhos udgifterne ved embedets bestyrelse androg til 434 spd., saa embedets nettoindtægter ikke kom høiere end rundt 700 spd. aarlig, og heraf var 444 spd. den faste gage. For fogedkassen maatte embedets indehaver stille en kaution af ialt 3000 spd.

Foged Michelet tog bopæl i Stavanger og indehavde fogedembedet i 27 aar. Da han i 75'aars alderen søgte sig entlediget var det «fordi embedet som omfattende et fjorddistrikt var forbundet med reiser, der oftere havde været besværlige og tildels farefulde; forretningerne havde derhos efterhaanden tiltaget i en meget betydelig grad og kontorgodtgjørelsen i en aarrække været utilstrækkelig, saa fogden havde af sin gage

¹ Besynderlig nok fik han af sin fartars fornavne ikke daglignavnet *Johan*, som forøvrig blev optaget i slegtens yngre linier.

² For opgaven i norsk skriftligt: «At udvikle sandheden af den sætning: den som overvinder sig selv er større end den, der indtager en stad» fik han karakteren 2.

over den i det foregaaende omhandlede del af slekten samt sogneprest

Jacques Michelet

født ca. 1550, død 1610 i Metz. Korpsintendant; s. 12. * *Suzanne Joly*, s. 12.

Paul Michelet

født 1585, bosat i Metz; s. 12. * *Anne Pillon*, s. 12.

Paul Michelet

født 1617 i Metz; død 1660 i Smaalenene.

Major i Oplandske regiment; s. 12. * ca. 1647 *Karen Michelsdatter*, s. 34.

Hans Michelet

født 1650 i Furnes, død 1716 i Høland.

Kaptein ved 2. Søndenfjeldske dragonregiment; s. 41. * 1696 *Bartha Rasmusdtr. Brandt*, s. 47.

Christian Fredrik Michelet

født 1697 i Høland, død 1769 i Trøgstad.

Oberstløjtnant ved 1. Søndenfjeldske dragonregiment; s. 50.

Gifte 30

<i>Maria Post Michelet</i> født 1738, død 1805. * 1761 <i>Otto Harbou</i> . Oberstløjtnant. Side 67.	<i>Hans Michelet</i> født 1739, død 1779. Dragonkaptein. Tavle s. 81.	<i>Jacob Post Michelet</i> født 1740, død 1803. Sogneprest i Manger. * 1776 <i>Birgitte Daae</i> S. 84. Uden børn.	<i>Jørgen Michelet</i> født 1742, død 1818. Generalmajor. Side 93. Ugift.	<i>Ide Sophia Michelet</i> født 1744, død 1771. * 1768 <i>Niels Harbou</i> . Generalmajor. Side 105.
--	--	--	--	--

<i>Johanne Christine Augusta Holst Michelet</i> født 1791, død 1832. * 1812 <i>Carl Fredrik Heidenreich</i> . Sogneprest i Trøgstad; s. 122.	<i>Christian Fredrik Michelet</i> født 1792, død 1874. Generalmajor; s. 123. * 1821 <i>Edle Michaeline Rasch</i> født 1804, død 1892; s. 147.	<i>Simon Themstrup Michelet</i> født 1793, død 1879. Stiftamtskriver. Side 195. * 1822 <i>Maren Bastine Hals</i> .	<i>Jacob Post Michelet</i> født 1796, død 1866. Farmer i Wisconsin. Side 222. * <i>Gregine Olsdatter</i> .
---	---	--	--

<i>Amalie Valentine Michelet</i> født 1822, død 1844. Side 153. Ugift.	<i>Wilhelm Michael Michelet</i> født 1823, død 1910. Foged i Ryfylke; s. 153. * 1865 <i>Aimée Adelaide Alvin</i> .	<i>Carl Johan Michelet</i> født 1826, død 1902. Amtmand. Side 156. * 1) 1853 <i>Olava Emilie Mathea Bühring</i> . * 2) 1882 <i>Johanne Bruun</i> .	<i>Johanne Christine Augusta Holst Michelet</i> født 1828, død 1908. Ugift. Side 173.	<i>Georg Ove von Ramel Michelet</i> født 1830, død 1908. Oberst. Side 173. * 1858 <i>Anna Beata Stang</i> .	<i>Edle Michaeline Michelet</i> født 1833, død 1905. * 1856 <i>Even Saxlund</i> . Høiesterechtsassessor. Side 188.
--	--	--	---	--	---

SIGT

Johan Michelets og hans ældste søn generalmajor Christian Michelets børn.

Jørgen Nielsen Holst
født 1599^{*} i Hammelev i Holsten, død 1676 i Trøgstad.
Foged i Heggen og Frøland; s. 59.
* ca. 1632 *Maren Jensdtr. Pharo*
født 1612 i Tune, død 1702 i Trøgstad.

Hans Jørgensen Holst
født 1644 i Trøgstad, hvor død 1717. Proprietær paa Hersæter.
* 1680 *Sophie Romedahl*, født 1659 i Romedal, død 1717 i Trøgstad; s. 61.

Jørgen Hansen Holst
født 1683 i Trøgstad, hvor død 1767. Proprietær paa Hersæter.
* 1712 *Ide Pedersdatter*, født 1684, død 1766; s. 63.

Johanne Christiane Augusta Holst
født 1718 i Trøgstad, hvor død 1788; s. 59.

juli 1737.

<i>Bartha Cathrine Michelet</i> født 1746, død 1748; s. 107.	<i>Ove Ramel Michelet</i> født 1749, død 1839. Oberst; s. 107. * 1) 1788 <i>Maren Rosted</i> . * 2) 1796 <i>Dorothea Gjedde</i> . Uden børn.	<i>Bartha Cathrine Michelet</i> født 1752, død 1754. Side 112.	<i>Johan Wilhelm Michelet</i> født 1753 i Trøgstad, død 1805 i Fyresdal. Sogneprest; s. 112. * 1790 <i>Sophie Amalie Tuchsén</i> ; s. 118.	<i>Paul Wilhelm Michelet</i> født 1757, død 1778. Side 241.
<i>Dorothea Margrethe Marie Rye Michelet</i> født 1799, død 1856. Side 227. * 1) 1821 <i>Rasmus From Koller</i> . Artillerikaptein. * 2) 1833 <i>Carl Fredrik Heidenreich</i> . Sogneprest i Trøgstad.	<i>Michael Sundt Tuchsén Michelet</i> født 1801, død 1876. Proprietær. Side 228. * 1820 <i>Karen Sophie Sørensen</i> .	<i>Johan Wilhelm Michelet</i> født 1805, død 1891. Kaptein. Overtoldbetjent. Side 232. * 1841 <i>Sophie Amalie Heidenreich</i> .		
<i>Fredrikke Dorothea Christiane Michelet</i> født 1834, død 1883. * 1858 <i>Gudbrand Helenus Hartmann</i> . Rektor i Skien. Side 189.	<i>Hans Christian Fredrik Michelet</i> født 1835, død 1910. Ritmester. Ugift. Side 190.	<i>Dorothea Margrethe Marie Rye Michelet</i> født 1838, død 1853. Side 190.	<i>Simon Olaus Wolff Michelet</i> født 1840, død 1882. Infanterikaptein. * 1869 <i>Petronelle Maren Olava Wiel</i> . Side 190.	<i>Marie Bastine Michelet</i> født 1842. Side 195.

maattet gjøre et ikke ubetydeligt tilskud»¹. Under 23 jan. 1897 blev han i naade entlediget fra 1 april at regne med 2000 spd. i aarlig pension. Michelet flyttede strax efter til Larvik, men klimabet her havde en uheldig indflydelse, og han tog efter en kort tids forløb atter bopæl i Stavanger, hvor han afgik ved døden 3 febr. 1910 i den høie alder af 78 aar.

Foged Michelet var den længst levende af et embedsmandskollegium, som i mange aar havde virket i Stavanger amt og nydt almindelig agtelse og anseelse. Det havde foruden af Michelet bestaaet af amtmand Morgenstjerne, sorenskriverne Gustav Hofgaard i Jæderen, Hilmar Strøm i Karmsund og Jacob Bull i Ryfylke samt af foged Halfdan Olsen i Jæderen og Dalene, som alle var bosat i Stavanger by med undtagelse af Bull, der havde sin bolig i Vikedal. Som dygtig og samvittighedsfuld embedsmand nød foged Michelet uafkortet respekt og agtelse; retsind og humanitet var i hans fred-sæle og elskværdige væsen forenet paa en sjelden harmonisk maade, og han var derfor afholdt i usædvanlig grad. Han var vel ogsaa det mest fordringsløse og i sandhed bramfrie menneske, som kunde tænkes; det var saaledes af ren beskedenhed han ikke ønskede at blive amtmand. Hans milde og noble sindelag kom tilsyne ikke bare i forholdet til medmennesker, men det strakte sig ogsaa til dyrene. Han nærede en ligefrem rørende omhu for de stumme blandt medskabningerne og brændte af nidkjærhed mod al mis-handling af dem; som et karakteristisk eksempel paa hvilken dyreven han var kan nævnes, at naar den gamle foged paa sine ture saa en manet, som var drevet op paa stranden, kunde han ikke passere uden først at hjælpe den ud i sjøen igjen.²

Det var væsentlig paa foged Michelets initiativ at den lokale «Forening til Dyrenes Beskyttelse» stiftedes i Stavanger amt 18 jan. 1876, og hans varme interesse skyldtes det at den vandt saa stor tilslutning og fik udrettet saa meget, som tilfældet blev. Han var medlem af denne forenings bestyrelse saalænge kræfterne tillod ham at arbeide aktivt for den gode sag.

Den 21 jan. 1896 blev Michelet ridder af St. Olavs orden «for embedsfortjeneste».

Gift 28 jan. 1865 i Christiania med *Aimée Adelaide Alvin*, som er født 26 septbr. 1839 i Antwerpen og datter af oberst i Liège *Aimé Joseph Alvin*, født i Valenciennes 1808, og *Aimée Florentine Hennuyez du Tillena*, født i Ath i Belgien. Oberstens far fik sine eiendomme konfiskert under den franske revolution i 1793 og blev dømt til døden som royalist, men flygtede til Holland for at redde sit hoved og vendte i 1803 tilbage til Frankrige under keiserdømmet. Efter sin ægtefælles død har fru Michelet været bosat i Bergen. Ægteskabet var barnløst.

- 8 c. CARL JOHAN MICHELET, født 25 juli 1826 paa Blaker skanse og hjemmedøbt samme dag; daaben bekræftedes 10 septbr. i Urskog kirke. Politiker; amtmand. Afgik ved døden 30 jan. 1902 i Christiania.

Privat dimittert af H. T. L. Schaanning blev Carl Michelet student i 1843 med haud

¹ Se herom Storthings-Proposition 1895 nr. 55.

² Nekrologer med portræt i «Vestlandet» og «Stavanger Aftenblad». — Da fogden en dag, fortælles det, fik besøg af en mand, som forlangte skudpræmie for en bjørn, før han op: «Skudpræmie! Mulkt skulde De have!» Det er bekjendt at han paalagde sin bror amtmanden, da denne kom paa Storthinget, endelig at sørge for at storthingsmændene meldte sig ind i Dyrebeskyttelsesforeningen.

illaudabilis, tog examen philos. i 1844 og juridisk embedsexamen 9 jan. 1849, begge med laudabilis. Kort efter blev han autorisert som fuldmægtig hos advokat Kraft og senere, i 1849, hos advokat Skjelderup, hvorefter han i april 1854 af stiftamtmanden fik konstitution som overretsprokurator og 2 febr. 1856 blev autorisert som *overretssagfører*.

Som saadan nedsatte Michelet sig i Christiania og oparbejdede med stor dygtighed en meget god og anseet praxis. I jan. 1858 søgte han om at maatte tage advokaturen, men Høiesteret fandt at der ikke var brug for flere advokater, hvorfor Michelets andragende om at aflægge den befalede prøve ikke kunde anbefales, og ved kgl. resolution af 22 febr. blev det da ogsaa afslaaet.¹ Se, det var forholdene dengang! Han fortsatte imidlertid sin sagførerforretning, som fremdeles var i betydelig udvikling, da han i 1863 sammen med fire andre meldte sig til politimesterembedet i Christiania, som var blevet ledigt ved politimester Morgenstiernes befordring til sorenskriver i Lier, Røken og Hurum. Embedets gage var ifølge kgl. resolution af 21 marts 1862 forhøiet fra 750 til 1050 spd. (4200 kr.).

Michelet blev udnævnt til *politimester* 2 juni 1863 og tiltraadte embedet den paafølgende 1 august. Den første store sag, han fik befatning med som politimester, var det uhyggelige rovmord paa laxebonden Knut Nielsen Grøtte fra Lærdal, som foregik midt paa lyse dagen 10 aug. 1863 i en baad i Lindøsundet. Ved fremragende dygtighed, ogsaa som opdager, lykkedes det Michelet inden fjorten dage at fukke forbryderne i Kjøbenhavn; det var tyskeren Priess og dansken Simonsen. Allerede 27 august blev de bragt tilbage til Christiania, blev efterat have afgivet fuld tilstaaelse dømt til døden og henrettedes 19 april 1864 paa Etterstad. Det var den sidste henrettelse, som foregik i Christiania.²

Denne energisk og dygtig ledede affære indbragte Michelet megen popularitet, og hans arbeide for grundlæggelsen af en ny politiorganisation og den humane optræden, han altid viste, øgede hans anseelse og indbragte politiet en velvilje hos det store publikum, som det ikke tidligere havde nydt. Med betydelig dygtighed virkede Michelet i dette vanskelige og i flere henseender udsatte embede indtil han i 1870, paa foranledning af en med stiftamtmand Arntzen opstaaet tvist om et politispørgsmaal, indgav sin afskedsansøgning.

At en ung mand, som fra sagfører havde gjort den ganske betragtelige kariere at blive hovedstadens politimester, fandt sig opfordret til et saadant skridt efter kun faa aars forløb vakte den største opsigt, og sagen blev gjenstand for vidtløftig behandling i aviserne, saa meget mere som det var i en avisartikel, den havde sit udspring.

¹ Høiesteret ansaa det ikke ønskeligt at have flere advokater end nødvendig for rettens behov, 6 à 7 stykker, hvis indtægter ved kgl. resolution af 8 juli 1853 var forudsat at udgjøre 1000 spd. (4000 kr.). De blev udnævnt i statsraad. Men efterat sagførselen ved de underordnede retter var blevet frigivet ved lov af 12 aug. 1848, reiste sig snart lignende krav for Høiesterets vedkommende, og for Storthinget i 1857 forelaa to forslag om advokatens frigivelse, af hvilke det ene var fremsat af *Carl Michelet* og *Hans Grønn* og vedtaget af *Johan Sverdrup*. Det havde tilfølge loven af 28 septbr. 1857, hvorefter juridiske kandidater med laudabilis og tre aars juridisk praxis kunde forlange at autoriseres af Justitsdepartementet som høiesteretsadvokater efter at have aflagt en nærmere bestemt prøve. Loven skulde imidlertid først træde i kraft fra 1861, og det sees saaledes at Høiesteret i sidste trist benyttede sig af adgangen til at afslaa Michelets ansøgning om udnævnelse til advokat. Se forøvrig G. Hallager: «Norges Høiesteret 1815—1915», bind I, s. 328 flg.

Blandt de jurister, som begyndte sin praktiske uddannelse som fuldmægtig hos Michelet, kan nævnes den senere statsminister *Emil Stang* (1861).

² En interessant beretning om den hele affære foreligger i Alfred Sinding-Larsens bog «Efter naadigst Befaling», Christiania 1906, s. 158 flg.

I «Morgenbladet» for 13 juli 1870, nr. 190, havde en anonymus i en artikel «Politiet og Betleriet» klaget over det overhaandtagende tiggeri i husene og bebreidet politiet at det saa gennem fingre med denne plage. Herpaa svarede Michelet udførlig i bladets nr. 194, at politiet saa langt fra havde været udfaldende i det paaklagede forhold, at han tvertimod havde været særlig opmærksom paa ondet og for at ramme det i dets rod havde indleveret forslag om oprettelse af arbeidsskoler og om organisation af samarbeide mellem fattigstyret og politiet.¹ Imidlertid havde stiftamtmand Arntzen bag politiets ryg indgivet til Justitsdepartementet en embedsmæssig erklæring over den anonyme artikel, og dette havde medført at politimesteren fik tilhold om bl. a. at opspore betlerne i privathusene, hvor de henvendte sig med sine tiggerrier. Dette tilhold fandt Michelet ganske stridende mod Grundlovens § 102, som beskytter de private hjem mod inkquisitioner, og i sin svarskrivelse til Justitsdepartementet af 28 juli erklærede han ikke at kunne indlade sig paa en saadan efter hans opfatning ganske ulovlig virksomhed, hvorfor han begjærede sin afsked uden pension. Han erklærede forøvrig at stiftamtmanden ikke kunde høres med nogen begrundet mening om politiets virksomhed, fordi han i lang tid havde været uden evne til at varetage sit embede. — Hermed var 1ste akt tilende, og tæppet gik op for 2den.

I nr. 237 for 1870 indtog «Den norske Rigstidende» in extenso Justitsdepartementets foredrag angaaende politimester Michelets afsked, og nu bar det løs! Forstandige mennesker fandt med Michelet at en husinkquisition var ganske ulovlig, og stiftamtmand og departement søgte at komme undaf med den udtalelse, at det beroede paa en misforstaaelse af Michelet naar han talte om husinkquisition, da meningen kun havde været at politiet skulde forhøre sig i de huse, som det saa blev besøgt af tiggere.

I «Aftenbladet» nr. 103 rykkede professor Fredrik Brandt ud med en for politimester Michelet stærkt anerkjendende artikel, der naturligvis havde et tilsvær fra stiftamtmand Arntzen tilfølgende. Drammens'bladene tog affære, og i «Morgenbladet», som ofrede et betydeligt spaltesrum paa denne celebre sag og aabent slog kreds om de øverste autoriteter, lod redaktør Friele sin politiske galde faa frit løb i en adskillig infam artikel mod Michelet i nr. 341. Endelig kom Arntzens sidste indlæg i «Morgenbladet» nr. 366, hvori han i anledning af Michelets anker over mangelfuld embedsvirksomhed forklarede at aarsagen var at søge i gigt og svigtende helbred; overfor Michelet personlig maatte han anerkjende «den dygtighed og kvikhed, hvormed han bevæger sig i det offentlige liv.» Imidlertid havde Justitsdepartementet i haab om en mindelig ordning ladet Michelets afskedsansøgning hvile, hvorfor politimesteren fandt sig beføiet til at begjære den fremmet, og 19 novbr. 1870 erholdt han endelig sin afsked i naade.²

Michelet gjenoptog strax sin tidligere virksomhed som *overretssagfører*, nu i forening med advokat Thorvald Heiberg, men da hans efterfølger i Christiania politimesterembede, Carl Steen, afgik ved døden 6 jan. 1877 — stiftamtmand Arntzen havde taget afsked 9 mai 1874

¹ I «Morgenbladet» 1868 nr. 112 havde Michelet skrivet en meget bemærkelsesværdig artikel: «Om den tiltagende Pauperisme og mulige Foranstaltninger derimod».

² Se forøvrig: «Den norske Rigstidende» 1870 nr. 237, «Aftenbladet» 1870 nr. 280, 286, 301, 303 og 356, «Drammens Tidende» for 26 octbr. 1870, «Drammens Blad» for 7 og 11 decbr. 1870 og «Morgenbladet» 1870 nr. 295, 297, 336, 337, 340, 341 og 366.

I 1870 udgav C. M. [o: Carl Michelet] «Aktstykker vedkommende Politimester Michelets Afsked», 40 sider 8'vo. Den 17 mai 1871 holdt han festtalen for dagen. Den staar at læse i «Morgenbladet.»

og var død 25 mai næstefter — meldte Michelet sig paany til dette og blev atter udnævnt til *politimester* 14 april 1877. I denne stilling forblev han til 1882, da han 16 septbr. blev udnævnt til *amtmand* i Jarlsberg og Larvik amt, hvilket embede var blevet ledigt ved amtmand Hvoslefs død 15 juli næstf. Denne udnævnelse, som kom meget overraskende, blev af Michelets daværende politiske antagonist, redaktør Friele i «Morgenbladet» taget meget unaadig op. Bladet indeholdt umiddelbart efterpaa en hidsig artikel, som dog ved sine overdrivelser rimeligvis og mod sin hensigt gavnede mere end den skadede.

Den 5 novbr. 1864 blev Michelet udnævnt til ridder af den svenske Nordstjerneorden, 15 octbr. 1868 til ridder af St. Olavs orden «for fortjenstlig embedsvirksomhed», blev 21 jan. 1882 kommandør 1. kl. af svensk Wasaorden, 4 novbr. 1893 kommandør I. kl. af St. Olavs orden «for statsborgerlig og embedsfortjeneste» og den 21 jan. 1901 modtog han storkorset af St. Olavs orden ligeledes «for statsborgerlig og embedsfortjeneste».

Carl Michelet kom tidlig ind i *det offentlige liv*, hvortil han medbragte specielt fremragende evner og alt overveiende interesse. Han skulde da ogsaa komme til at spille en fremtrædende rolle.

I 1863 blev han indvalgt i Christiania formandskab og var siden medlem af dette til 1868 og derefter af repræsentantskabet til 1882. Han blev strax i 1863 valgt til viceordfører, var dette ogsaa i 1864 og 1865, og valgtes til *ordfører* i 1866, 1867 og 1868.

Han var medlem af den i 1864 nedsatte kgl. kommission angaaende Christiania politi og ligeledes af den 8 decbr. 1866 nedsatte kgl. kommission angaaende Christiania bys kommunale anliggender — begge i alt væsentlig foranlediget nedsat ved Michelets forestillinger. Fra 30 april 1877 til 10 juli 1879 var han beskikket medlem af Bodsfængslets direktion. I aarene 1872—1882 var han oftere fungerende suppleant i administrationen for Norges Banks afdeling i Christiania og 1878—1881 suppleant i Hypothekbankens direktion. Han var derhos i 1869 og følgende aar medlem af anlægsbestyrelsen for Christiania-Drammensbanen. Som *amtmand* mødte han paa et utal af landbrugs- og amtsudstillinger, blev overdraget en mængde hverv af forskjelligste art og var overalt den ledende administrative kraft.

I valgperioden 1871—73 blev Michelet 4de stortingssuppleant for Christiania. Efter som *amtmand* at have flyttet sin stemmeret til Hedrum 1 novbr. 1885 valgtes han af det da overmægtige Høireparti til *Iste repræsentant* paa Stortinget 1886—88 for Jarlsberg og Larvik amt, fik da sæde i Konstitutionskomiteen og var dennes formand i 1888. Ligesaa valgtes han i 1889—91, paa hvilke thing han var formand i Landbrugskomiteen, hvis institutionelle oprettelse skyldes hans forslag. Til Stortinget 1892—94 gjenvalgtes han ikke i det da af Venstrepartiet erobrede amt, men fra 1895 sad han igjen paa Stortinget, var i perioden 1895—97 medlem af Lagthinget, i 1898—1900 medlem af Valgkomiteen og i begge disse perioder samt i 1900—03, indtil han fra 20 novbr. 1901 blev permittert paa grund af sygdom, formand i Næringskomiteen nr. 2.

I de sidste aar havde hans helbred været noget vaklende, han var saaledes permittert fra Stortinget i 1898 fra 12 april, og da sygdom tvang ham til 20 novbr. 1901 at søge en længere permission, var det sidste gang Michelets velkendte skikkelse viste sig i Storthingsalen. Nat til 30 jan. 1902 afgik *amtmand* Michelet ved døden i Christiania.

Den næstfølgende dag, 1 febr. 1902, aabnede præsident Liljedahl Stortingets møde med følgende tale, idet forsamlingen reiste sig:

«Før der gaaes over til Dagsordenen har jeg at meddele det Sørgbudskab, at siden Stortinget sidst var samlet, er vor Kollega, Amtmand Michelet, vandret bort. Amtmand Michelet var Stortingets ældste Medlem; men trods sin Alder var han lige til det sidste ung i Sind og i Interesser. I ham har Stortinget tabt en af sine mest erfarne og indsigtfulde Arbeidere, Fædrelandet en varmhjertet Patriot, og vi, hans Kolleger, uanseet Partistandpunkt, en afholdt Ven og Kammerat, afholdt ikke mindst paa Grund af det rige Fond af personlig tiltrækkende Egenskaber, som han besad. Derfor er jeg sikker paa at have Nationalforsamlingen med mig, naar jeg her fra dette Sted udtaler den hjerteligste Tak for Amtmand Michelets Færd og Virken blandt os. Fred over Amtmand Michelets Mindel!»

Præsidenten udbad sig og erholdt derefter Stortingets bemyndigelse til at lægge en sølvkrans paa den afdødes baare.

Det var i den efter 1870 nærmest følgende tid, da Michelet i forening med advokat Thorvald Heiberg gjenoptog sin sagførerpraxis, at herrerne Michelet og Heiberg var politisk stærkt Venstre-interessert eller ialfald stod i en særdeles kraftig opposition til det dengang eneraadende «Morgenbladet» og dets frygtede redaktør, Christian Friele. Som følge heraf var firmaet ogsaa med daværende konsul Tho. Joh. Heftye blandt dem, som pekuniært støttede det allerede dengang økonomisk svage «Dagbladet.» Medens Heiberg alle dage forblev venstremand, nærmede Michelet sig efterhaanden mere og mere Høirepartiet og maa vel siges at have tilhørt dette fra 1880 af.¹

Da ministeriet Schweigaard efter rigsretsdommen over ministeriet Selmer var blevet ud-

¹ Medens Michelet var politimester i 1879 gik flagagitationens bølger høit, og der blev indbudt til et flag-folkemøde i Christiania. Det var de svenske farver, som skulde ud af flaget, og mangt og meget blev sagt, som ikke var behageligt at høre for kongelige øren. Blandt andet hed det at Kongen ikke engang forstod det norske sprog. Herover følte kong Oscar sig med føie fornærmet og for at vise, han kunde norsk, skrev Kongen følgende vers, og sendte det originale koncept til Michelet, dat. 16 marts, med tilladelse til at vise det til hvem han vilde:

Til «Indbyderne» ved Flag-Folkemødet i Christiania Marts 1879.

Er Fællesmærket da et Trællemærke? Hvad!
Sig, er det norske Folk da ei, som Flaget, frit?
Kan Nordmænd ikke heise det fra Toppen glad
Og kalde det med stolt og god Bevisthed: *Sif*?
Hvem drister sig at nævne den: en Slave,
Som elsker Flaget, skjøndt en Konges Gave!

To ædle kjæmpe Folk, dem lange Kriges Gru
Til fælles Ufærd skildte, slutted endlig Fred.
Ja, endnu mere, slutted' Broder Pagt, og nu
Et Mærke bære de til Tegn paa Enighed.
Og dette skulde som et Skamtegn flyve!
Og dette vil I rane, frække Tyvel!

Nu, hvad er saa Jert Mærke? Ak, vi vel det veed:
Et Kainsmærke! gammelt Tegn på Broderhad;
I vilde rakke alt det vundne gode ned —

Men bygge intet op — thi hvad kan reises — hvad,
Når Ret vil kaldes det, I *Uret* gjøre;
Når Nag og Selvforgudning Ordet føre!

I snakker om det «*fine*». Kjender I den Dyd?
Nej! Ondt er grovt i grund; det har I viist saa klart,
Det onde Ord gaaer ud, som et forgiftet Spyd
Af ondskabsfulde Sind; at saare er dets Art;
Men selv det falske, ækle Folkesmiger
Er Løgn, hvormed I Jer til Magten sniger!

Troer ikke dog I daarer Nordmænds sunde Sands!
Vort Folk er frit og sandt, det har alt sagt sin Dom;
Den Dommen lyder vidt omkring: Til Lands og Vands,
Kom, gode Norske Flag med Broder Mærket — Kom!
Pryd kjære Hjem, pryd stolte Skibes Stavne!
Vi værne om det mod baad' Ræv og Ravne!

nævnt 3 april 1884, fandt det ingen stærk støtte i sit partis presse, og blandt meningsfællerne i Stortingets Høireparti var anskuelserne delte om partiets politiske optræden. Overfor det overmægtige Venstreparti var dets stilling saaledes allerede fra første dag uholdbar, og ministeriet levede som bekjendt heller ikke længer end til 26 juni. I den mellemliggende tid blev der søgt flere muligheder for et kompromis og dannelse af en ny regering, bestaaende af tilhængere af statsraadsagen m. m. inden Høire, og et af repræsentanten Livius Smitt fremsat forslag i denne retning samlede en tilstrækkelig majoritet. Under disse forhandlinger spillede amtmand Michelet en viss rolle, og følgende brev til ham fra Venstrepartiets fører, Johan Sverdrup, dat. Nordal i Østre Aker 25 april 1884, vil derfor have sin interesse.

«Hr. Amtmand Michelet.

Nordal 25de April 1884.

Da jeg deler Deres Mening, at en rimelig Løsning af den nærværende Konflikt ved Overenskomst vil være til Gavn for Kongen, for Norge og for Norden, finder jeg ikke at kunne afslutte de Konferentser, jeg leilighedsvis har havt med Dem om denne Sag, forinden jeg har meddelt Dem Følgende:

Det er min personlige Formening, at det norske Venstre i Stortinget sandsynligvis vil indgaa paa en Overenskomst, der har til Forudsætninger:

1. at det af Repræsentanten L. Smitt fremsatte Forslag til Grundlovsbestemmelse om Statsraadernes Deltagelse i Stortingets Forhandlinger — Alternativ B — accepteres.
2. at en Beslutning af Stortinget om Bevilgning til Folkevæbningssamlagene, som den med behørige Betingelser i 1883 fattede, tages tilfølg.
3. at Jernbanernes Centralstyrelse ordnes ved Lov saaledes, at 2de af Stortinget valgte Medlemmer indtræde i Bestyrelsen og at dennes samtlige Medlemmer have fuld beslutende Myndighed i alle Sager, der forelægges den samlede Bestyrelse.
4. at det nærværende Ministerium afløses af et nyt, hvis Medlemmer slutter sig til den nye Institution — Statsraaderne i Stortinget — med dens Konsekventser og i sin Midte tæller Mænd, hvis Personlighed afgive Garantie for Samarbejde mellem Regjering og Storting. Jeg nævner Exempelvis et Ministerium: Professor Dr. O. I. Broch. —

De vil tillade at jeg slutter med det Ønske, at Gud vil give Ordet Magt paa Deres Tunge, hvis det forundes Dem at tale Kongens, Fædrelandets og Unionens Sag. Jeg ved ikke at udtrykke mig kortere og bedre.

Med Høiagtelse

J. Sverdrup.»

Efter modtagelsen af dette brev foretog amtmand Michelet en reise til Stockholm og lod under en audiens hos Kongen falde tilstrækkelige antydninger om et saadant kompromis. Det blev imidlertid kort og tydelig afvist af majestæten.¹

Professor Brochs forsøg paa at danne nyt ministerium strandede, og under 26 juni 1884 udnævntes saa ministeriet Sverdrup. Den 1 juli sanktionerte Kongen den nye grundlovsbestemmelse om statsraadernes deltagelse i storthingsforhandlingerne, og om eftermiddagen 2 juli mødte for første gang Statsraadets samtlige medlemmer i Stortinget. De øvrige strids-spørgsmaal blev ligeledes hurtig ordnet: den 1 juli faldt kgl. resolution om ordningen af jern-

¹ De herom foreliggende udførlige dagbogsoptegnelser samt Michelets store politiske korrespondance ansees det endnu for tidlig at offentliggjøre.

banernes centralstyre, 4 juli sanktionerte kongen udvidelsen af den statsborgerlige stemmeret, og ved kgl. resolution blev bevilgningen til Folkevæbningssamlagene taget tilfølge. —

Om amtmand Michelets politiske virksomhed er det endnu fortidlig at fælde nogen dom. Først naar hans efterladte udførlige dagbøger bliver offentliggjort vil tiden dertil være inde, og i forbindelse dermed en vurdering af den stilling og indflydelse, han havde i Storthinget, hvor han for sit bestandig slagfærdige vid¹ og elskværdige omgangstone var afholdt af alle partier. I det følgende skal derfor kun gjengives en del af de nekrologer, som fremkom i de forskellige politiske organer ved hans død:

Morgenbladet, 1902 nr. 58.

«Altid slagfærdig, altid med en Spøg paa Læben, har den elegante gamle Amtmand, der var al officiel og privat norsk Surheds stedse væbnede Modstander, nydt den Lykke at vandre bort, før Alderen havde formaaet at kaste stærke Skygger over hans Person.

Amtmand Michelet var juridisk uddannet, men saare ulig de fleste af hans Samtids norske Jurister. Der var mere ved ham end Navnet, som mindede om hans franske Afstamning fra en gammel Huguenotslægt. Han eiede den klare Form for den klare Tanke, han foragtede med et godt Hoveds Overlegenhed de brydsomme Detaljer og kunde herved opnaa at se en Sags Midtpunkt uden Specialindsigt i dens Historie, men ogsaa stundom af samme Grund fristes til at gribe feil af Mangel paa Grundighed i Emnets Behandling. Han var en *Grand Seigneur*-Type med den ulasteligste Façade og eiede ved Siden deraf en saa let Intelligens og et saa skarpt Blik for Menneskene, at han kunde udjevne og bringe til Endskaab i en Fart Sager, som under en mere juridisk-departemental Behandling vilde snegle sig frem i lange Tider og med mange Floker. Disse Egenskaber gjorde ham til en søgt Sagfører, en dygtig Ordfører, en snarraadig Politimester, en populær Amtmand, en meget skattet Selskabsmand og til en i Storthinget stedse med Fornøielse hørt Taler, medens det forberedende Arbeide i Komiteerne lagde mindre Beslag paa hans Interesse. Michelet var Aristokrat i Tankegang og eiede derfor ogsaa den virkelige Aristokrats Omgjængelighed i Væsen, loyal mod sin Konge og trofast mod sit Land, altid paa Vagt mod Tilløb til Overgreb, men fuld af Spot over dem, der maatte ville udnytte den politiske Stilling til chauvinistiske Bravader eller til unionelle Nederlags ydmygende Valgseire.

Under Krisen i 1895 var Amtmand Michelet af Kongen overdraget at undersøge Vilkaarene for Dannelse af et Forretningsministerium, — en Mission, som dog blev uden Resultat — —.»

¹ Bekjendt er den lille episode i Storthingssalen, da Michelet bød statsminister Sverdrup en pris af sin berømte snusdaase og paa Sverdrups forbauselse over denne galantitet overfor en politisk modstander, med en charmant haandbevægelse, svarede: «Paa denne maade vil jeg altid kunne prise Deres Excellence».

Blandt de mange træk af hans humoristiske sands kan her nævnes et par: I jobbetiden omkring 1898 fulgtes Michelet og en udenbys ven udover Drammensveien en formiddag, og vennen var stadig optaget af de elegante ekvipager, de mødte. «Nei, hvem er det, som kjører der, Du?» «Det ser jeg aldrig efter», svarede Michelet, «for de, som sidder indi nu, er de, som stod bagpaa for et par aar siden!»

I et aftenselskab hos grosserer Ole M. Hauge henvender verten sig ved bordet spøgefuldt til sin sidemand stiftsprovst P. A. Jensen: «Ja, sig mig nu, stiftsprovst, hvad skal man nu egentlig gjøre for at blive salig?» — «Jo», faldt Michelet ind, «drik en flaske rødvin til, Du Hauge, saa skal Du nok se, Du bliver salig!» —

De fire svorne venner: Michelet, oberstløjtnant A. D. S. Hjorth, professor F. Brandt og stadsfysikus Bidekap kaldte sig selv «byens værste skøiergutter».

Aftenposten, 1902 nr. 76.

«Som Politimester udfoldede Michelet en betydelig og energisk Virksomhed og blev inden Etaten meget afholdt. I Michelets Funktionstid falder Hovedstadens begyndende Opløstringsperiode, hvorved der ogsaa kom til at stilles mange Krav til Politiets Chef. Michelet maatte fordrer meget, kanske indimellem mere, end han altid kunde vente at se opnaaet med de Midler, der stod til Raadighed. Han var en forudseende Mand, men maatte ogsaa finde sig i, at andre, der i Øieblikket var de ansvarlige, ikke kunde følge ham i hans Tiltag. Han vilde gjerne give «sit» Politi et militært Tilsnit, hvad ogsaa tildels lykkedes.

Lige efter hans Embedstiltrædelse blev det bekjendte Mord paa Laxebonden fra Lærdal forøvet. Michelet og hans flinke Fuldmægtig Steen skaffede Morderne, Priess og Simonsen, der allerede var undslupne til Kjøbenhavn, for Dagen. Senere havde han, næsten med regelmæssige Mellemløb, at møde de store Pøbelopløb, som i de Tider pleiede at foranstaltes her i Byen, ofte paa de mest intetsigende Grunde. Politiet havde der vanskelige Opgaver, som dog i Regelen løstes heldig.

En Tvist med den daværende Stiftamtmand Arntzen bragte i 1870 Michelet til at indgive Ansøgning om Afsked. Saadan blev ham ogsaa bevilget under 16 November. Det var et Politianliggende, det gjaldt — Foranstaltninger mod Hustiggeriet og Politiets Ret til at skride ind mod dette. Tvisten foranledigedes ved en anonym Avisartikel. Michelet og Arntzen havde hver sine afvigende Meninger, og da den førstnævnte mente at være ladt i Stikken af sin Overordnede, traadte han af.

Efter sin Afsked nedsatte han sig paa ny som Overretssagfører i Kristiania og praktiserede i denne Egenskab til 1877. Da Embedet som Hovedstadens Politimester den Gang atter var bleven ledigt, meldte Michelet sig paa ny og udnævntes for anden Gang 14 September 1877. — — —

Efter Amtmand Hvoslefs Forflyttelse til Kristianssand blev Michelet dennes Eftermand som Amtmand i Jarlsberg og Larviks Amt. Han udnævntes til dette Embede under 16 September 1882. Som Amtmand tog han først Bolig paa Nanset ved Larvik, hvor han boede en Række af Aar, og derefter paa Nes ved Tønsberg.

Som Amtmand vandt Michelet hurtig en stor Popularitet. Han eiede en sjelden Evje til at blive kjendt med Amtets Befolkning og viste iøinefaldende Interesse for dennes Næringsveie. Fremfor alt var han Landbrugets og Landbrugernes Mand, hvorved han specielt kom i Besiddelse af en meget udbredt Tillid hos alle, som havde didhørende Interesser. Ved alle Landbrugsmøder og Udstillinger var han gjerne Leder eller ialfald en virksom Deltager. Som Talsmand for Amtets Landbrugerstand blev han i 1885 og 1888 indvalgt som dennes første Repræsentant paa Stortinget og fungerede som saadan til 1891. Ved de senere Valg har han ligeledes, saa ofte Høire har seiret [1894, 1897, 1900], været at regne som Amtets selvskrevne Repræsentant. Det var paa hans Initiativ, at der i Stortinget oprettedes en egen Landbrugskomité, i hvilken han strax blev Formand.

Michelet blev valgt af Høire og som Høiremand. Men han havde ikke udenfor Stortingene deltaget i Høires Arbeide, og han har endog for en Del staaet i en oppositionel Stilling til de Mænd, som fornemmelig bar dette. Med en vis Tvivl kunde derfor hans første Indtræden i det offentlige Liv imødesees. Imidlertid valgte han sit Parti, og uagtet han i flere

Henseender kan have indtaget en Særstilling, har han dog altid senere tilhørt Høire. I Rækken af Høires Repræsentanter har han, med sin hurtige Opfatning, skarpe Vid og Slagfærdighed indtaget en fremtrædende Plads. Det er Landbrugets Anliggender, som især har lagt Beslag paa hans Interesse og Arbeide i Stortinget.

Under den politiske Krise i 1895 modtog Michelet af Kongen Paalæg om at undersøge, om der gennem Forhandlinger med de 3 Partier i Stortinget kunde opnaaes betryggende Betingelser for Dannelsen af et Forretningsministerium. Stortingets Høire gav sin Tilslutning til et saadant Forslag.

Michelet konfererede i den Anledning med Venstreforeningens Formand og Storthingspræsidenten om, hvorledes Venstre vilde stille sig til et Forretningsministerium, dannet paa Udsættelse — saaledes forstaaet, at Konsulat- og Diplomatbudgettet bevilges paa samme Maade som i 1892, derunder ogsaa til Legationen i Wien, at Sveriges Forskud tilbagebetales, og at Flagsagen udsættes, saa længe dette Forretningsministerium bliver siddende.

Foreningen besluttede imidlertid enstemmig at bemyndige Formanden til at meddele Amtmand Michelet, at Venstre fandt den omhandlede Ordning uantagelig.

Dermed viste det sig umuligt for Michelet at løse den ham betroede Opgave.

Til en vis Grad har Michelet kunnet minde om K. Motzfeldt, med dennes mere uafhængige Stilling, med hans eiendommelig formede Indlæg i mangen en Debat. Michelet havde tidlig en levende Interesse for Politik. Men han var kommen i en Stilling, der gjorde det vanskeligt for ham at træde ind i det offentlige Liv netop i de Aar, da han havde været mest udviklingsdygtig. Det kan være, at han netop i Kraft af sin Personligheds hele Art har øvet større Indflydelse paa Sagerne Gang i Komiteerne og ved forudgaaende Samtaler end netop ved de Indlæg, han leverede i Debatterne. Hans Snusdaase, der stadig bødes frem, kan siges at være bleven historisk.

Michelet var en i flere Henseender rigt udstyret Personlighed, og den store Popularitet, han i Amtet vandt paa sine ældre Dage, var betinget af denne og vel begrundet.

Der var hos den livlige, bevægelige Mand adskillige Træk, der sterkt mindede om hans Slegts galliske Oprindelse, ja, igunden nærmest kunde finde sin Forklaring deri, og den, som i Fremtiden faar at sysselsætte sig med vore Dages Historie og derigjennem ogsaa med de Personligheder, som i den har været de mest fremskudte, bør merke sig denne Eiendommelighed hos Amtmand Michelet, for at kunne forstaa den Plads, han indtog i sin Samtid.»

Dagbladet, 1902 nr. 29 [med portræt].

«Med Amtmand Michelet er en af de mest originale og mest skattede Tingmænd gaat bort. Michelet var ikke af dem, der har sat dybe Merker i vort politiske Liv eller reist de store Milepæle paa Samfundets Udviklingsvei, men han har dog formaaet at gjøre sig sterkt gjældende baade i vor Politik og i vor Administration. Hans skarpe Intelligens svigtede ham aldrig, ikke engang nu paa hans gamle Dage, og han formaaede derfor med Lethed at finde frem til det Centrale selv i den mest indviklede Sag. Han blev aldrig hengende i Detaljerne. Han samlede derfor altid Repræsentanterne i tæt Klynge omkring sig, naar han havde et Ord at si.

Han blev i 1863 Politimester i Kristiania, og fra første Færd la han Snarraadighed og skarp Forstand for Dagen. Han var en udmerket Politimester, vistnok den bedste vi har havt.

Men Frieles den Gang almægtigtige «Morgenbladet» og dets Klik kunde ikke like ham. Han var dem for initiativrig. Saadant som en ny Organisation af Politiet eller en ny Kommunalordning for Kristiania kunde de ikke taale. Stillingen blev da uudholdelig, og han søgte sin Afsked i 1870, men i 1877 blev han paany Politimester.

I 1882 udnævntes han til Amtmand i Jarlsberg og Larvik, og det varede ikke længe, før man merkede, at den initiativrige Politimester ogsaa vilde bli en meget virkelysten Amtmand. Han satte sig hurtig ind i Forholdene og har med Dygtighed og Held arbeidet for Landbrugets Opkomst i sit Amt.

Det var dog som Tingmand og Politiker, Michelet var mest landskjendt. I 1885 valgtes han første Gang ind paa Stortinget fra Jarlsberg, og siden har han repræsenteret dette Amt med Undtagelse af Perioden 1892—94, da der var Venstrevalg.

Michelet var en Embedsmand af den gamle Type. Aristokrat til Fingerspidserne, men ogsaa med den virkelige Aristokrats Evne til at omgaas alle. Han kjendte sit Værd, og det var derfor ikke nødvendig for ham at holde nogen paa Afstand. Han var fremforalt Patriot, men ogsaa kongetro. Fædrelandet og Kongen var for ham alt, men Kongen dog intet uden i og med Fædrelandet.

Han var en Personlighed som skabt til at være den centrale Figur. Det har vel neppe hændt, at nogen Fremmed fra By eller Bygd har kommet ind paa Stortingsgalleriet, uden at de meget snart har bidt sig Mærke i Amtmand Michelet og spurgt, hvem den statelige gamle Mand var.

Hvad der laa Michelet mest paa Hjerter, var vore Næringsveies Opkomst og vort Forsvars Reisning. Naar det gjaldt disse Ting kunde den klare Logiker og uforbederlige Satiriker gaa varm. Han vokset under Trykket af den indre Glød. Hans Ord slog tungt ned, og der blev stille blandt dem, som havde flokket sig om ham.

I de almindelige Dusedebatter tog han sjelden Del. Han foretrak at gaa rundt blandt Repræsentanterne og si vittige Bemærkninger og by dem Snus af den historiske Snusdaase.

Apropos Snusdaasen! Det er sagt, at han med den har vundet flere Seire end ved sine Taler. Og det er ikke utroligt, thi den gamle Amtmand var en farlig Diplomat. Han kjendte Menneskene, han vidste, hvorledes de skulde tas — —.

Som Komitémand er han selvfølgelig mindst kjendt af den store Almenhed, men alle Kolleger er enige om, at hans specielle Begavelse her kom mest til sin Ret. Han greb straks alle Hovedpunkterne. Han nærede en suveræn Foragt for alt udenpaahængt, for alle Detaljer. «Den Tingmand, som læser alt sligt, læser sig snart til Idiot», var hans Ord.

Det varede aldrig længe før Michelet havde selv den mest udviklede Sag klarlagt i sine Hovedtræk. Men han var ikke den Mand, som brutalt vilde ha alle ind under sin Vilje. Selv den skarpeste Opposition tog han med Ro. Han veiede alt, og fandt han, om det bare var det mindste Gran af Fornuft, fik han svinget det ind.

Det var hans Stolthed at faa enstemmige Indstillinger, ligesom det var hans Program at faa klare, korte og for Detaljer mest mulig frigjorte Indstillinger istand. «En detaljebelæstet Indstilling viser en slet Komité og en slet Ledelse», pleiet han at si. Derfor er der vel heller ikke mange Komitéformænd, hvis Indstillinger gjennemgaende er kommet saa uskadt ud af Stortingets Skjærsild.

Med Amtmand Michelet er vandret bort en helstøbt Personlighed, en klar Realpolitiker, en usvigelig Fædrelandsven. Han var ikke vor Meningsfælle, men havde alle vore Modstandere tænkt som Michelet, havde kanske mangen farlig Brydning været undgaat.»

Verdens Gang, 1902 nr. 29.

«I sine yngre Aar var han en tid Sagfører, hvorefter han 1863 udnævntes til Politimester i Kristiania. I dette Embede virkede han med en reformativ Nidkjerhed, som paa visse Hold ikke var velseet. Som han selv udtalte i sin Afskedsansøgning, kunde han ikke indskrænke sig til alene efter bedste Evne at bidrage til Opretholdelsen af gjældende Love og bestaaende Retstilstande; han ansaa det ligesaa meget for sin Pligt «at søge Roden til de Samfundsønder, der direkte eller indirekte afføder Lovovertrædelser, og, naar denne var funden, da at move om eller bringe i Forslag de Forandringer, der burde gennemføres». I det hele taget var han en virksom Initiativets Mand. Blandt andet androg han om Nedsættelse af en kongelig Kommission til Udarbeidelse af en ny Politioorganisation med Videre og som Ordfører i Kommunestyret om Nedsættelse af en lignende Kommission til at udarbeide en ny Kommunalordning for Kristiania. Han fik ingen Støtte af sin nærmeste Overordnede, Stiftamtmanden, ved nogen af disse Anledninger, og hele hans Virksomhed var Gjenstand for idelige Angreb i det dengang næsten almægtige «Morgenbladet». Stiftamtmandens og Bladets Forhold ligeoverfor ham gjorde tilsist Stillingen saa utaalelig for den ærekjære Mand, at han i 1870 tog sin Afsked.

Da hans Efterfølger i Embedet døde 1877, var Forholdene adskillig forandrede, og Michelet søgte og fik igjen Politimesterstillingen — til almindelig Tilfredshed for den største Del af Byens Befolkning, hos hvem han var meget populær. Men «Morgenbladet» havde ikke skiftet Sind overfor ham; det søgte stadig at komme ham tillivs, især da der gik Rygter om, at han skulde nære liberale politiske Anskuelser. Det var dog neppe disse Chikanerier, som bevirkede, at han i 1882 gik over i den baade anseligere og roligere Stilling som Amtmand.

Denne Stilling har han dog ingenlunde betragtet som nogen Hvilepost. Den Virkelyst, som laa ham i Blodet, fik ogsaa her sine Udslag, og han kan sikkert regnes blandt de Amtmænd, som har udrettet mest. Med en Iver, som man ikke skulde ventet af ham, der alle sine Dage havde været Bymand, har han saaledes taget sig af Landbruget og givet mange Impulser til dets Fremme i sit Amt, ligesom han med Dygtighed har talt dets Sag i Stortinget.

Det var i 1885, han først valgtes til Tingmand. Senere har han stadig været gjenvalgt undtagen i Perioden 1892—94, da Amtet repræsenteredes af Venstremænd.

I Stortinget gjorde han sig snart bemærket, ikke ved mange og lange Taler, men ved at alt, hvad han sagde, var saa vel gjenomtænkt i hans gode Hoved. Hans oratoriske Gaver var langt fra glimrende; men han blev stedse hørt med den største Opmerksomhed, fordi han kun tog Ordet, naar han virkelig havde noget at sige, og fordi hans fine, skarpe Intelligens prægede enhver Sætning. Nu og da kunde han ved en vel turneret Vittighed live op i selv den kjedeligste Debat.

Han var valgt som Høiremand og var Høiremand; men det var ikke ganske frit for, at hans Partifæller stod lidt utrygge overfor ham. Ikke saa sjelden faldt det ham ogsaa virkelig ind at gaa sine egne Veie. Vi skal kun minde om, at han stillede sig anderledes end Høires

store Gros til de ekstraordinære Forsvarsforanstaltninger. I Emil Stangs Førertid var der dem, som ansaa ham for en ikke ufarlig Medbeiler til den ledende Stilling inden Partiet. Sikkert er det at han var Føreren overlegen i Begavelse; men nogen særlig Trang til at fordrive ham og indtage hans Plads havde han neppe. Ti nogen politisk Kampnatur var han ikke, og han var sig vistnok ogsaa bevidst, at om han end kunde være en klog Taktiker, savnede han andre Egenskaber, som en parlamentarisk Leder ikke vel kan undvære.

I Stortingssalen befandt Michelet sig vel, det var ikke vanskeligt at se paa ham. Han var Elskværdigheden selv mod alle sine Kolleger og personlig afholdt af alle. Naar Forhandlingerne ikke krævede nogen særdeles spændt Opmærksomhed, var han jevnlig paa Vandring omkring til den ene og den anden, slog af en Passiar snart her og snart der, sagde gemytlige Vitser og trakterede gjæstfrit Snus paa Meningsfæller og Modstandere. Naar man saa den smukke, fine gamle Herre smilende bevæge sig omkring blandt Medrepræsentanterne, virkede han som en Type fra den «gode gamle Tid», en i beste Forstand fornemmere Tid. Som noget i Lighed med ham vil man gjerne forestille sig en Diplomat af den ældre Skole; at han ogsaa i Virkeligheden var diplomatisk anlagt, er sikkert nok.

Amtmand Michelet vil mindes som en virksom og fremragende dygtig Embedsmand, en betydelig offentlig Mand og en fuldendt Gentleman.»

Landmandsposten, 1902 nr. 13.

«Fra sine yngre Aar og helt til 1882 var Michelet Bymand. Det Aar udnævntes han til Amtmand i Jarlsberg og Larviks Amt. Fra 1885 har han repræsenteret Amtet i Stortinget [undtagen 92—94].

Uagtet Michelets Uddannelse og Udvikling ingenlunde drog ham til Jordbruget, viste det sig dog snart efter at han havde tiltraadt sit Amtmandsembede, at man havde faaet en gjild Amtmand. Thi Amtmand Michelets levende Interesser og store Virksomhedstrang gjorde, at han med enestaaende Dygtighed tog sig af Amtets Jordbrug, ligesom han vidste at tage Initiativer og give Impulser til dets Fremme.

Som Storthingsmand var Michelet altid den klare, greie og sikre Talsmand for vort Lands Jordbrug, der i ham havde en varm Ven og en sikker Støtte.

Amtmand Michelet maa regnes blandt de enkelte faa gode gamle Embedsmænd, som har gjort sig fortjent ogsaa af Jordbruget.

Michelet var dog en myndig Administrator, der godt forstod at sætte Bremse paa, naar han ikke bifaldt, hvad der arbejdedes med.

Den staute, noble Skikkelse, saa længe vel kjendt i Norges Storting, vil blive meget savnet. Michelet var direkte Medlem af Norsk Landmandsforbund.»¹

Ved skjøde af 29 marts 1887, thinglyst 1 april, købte amtmand Michelet gaarden Nordre Næs i Slagen, gaardsnr. 156, brugsnr. 1, af skibsrheder Thorvald Dahls bo for 63 500 kr.

¹ Ved amtmand Michelets bisættelse 4 februar i kapellet paa Vor Frelzers gravlund, som var fyldt til sidste plads af dem, der vilde vise ham den sidste ære, fremmødte Stortinget in corpore, og storthingsmand, sogneprest Christofer Knudsen holdt mindetalen. Præsident Liljedahl lagde en sølvkrans paa baaren «med en oprigtig tak for amtmand Michelets offentlige virksomhed», storthingsmændene Jacobsen og Schanche kranse fra Næringskomiteen og Landbrugskomiteen, hvorhos Christiania politikammer og korpsets politibetjente havde sendt

og flyttede hertil fra Nanset i Hedrum, hvor han hidtil havde haft bolig og kontor. Med sin centrale beliggenhed, omtrent midt i amtet, var Næs et langt bekvemmere embedssæde. Her paa sin smukke eiendom trivedes Michelet udmerket og udviste en gjestfrihed i stor stil, hvortil hans personlige egenskaber som charmant og aandfuld vert i fremtrædende grad egnede sig. Ved skjøde af 19 octbr. 1899 solgte han eiendommen til fru Agnes Jakhelln for 73 000 kr. og boede siden paa kammerherre Morgenstiernes gaard Presterød i Sem.

Amtmand Michelet indgik to gange ægteskab:

Gift 1ste gang 27 marts 1853 i Ullensaker med *Olava Emilie Mathea Bühring*, som var født 27 febr. 1826 paa Sem i Odalen og datter af proprietær *Johan Andreas Bühring* og *Adelheid von der Weyde Bergh*. Efter sin fars død i 1844 kom den da attenaarige Olava Bühring til foged Erik Hauge i Ullensaker, som var en stedsøn af hendes mor, idet Adelheid Bergh tidligere havde været gift med fogdens far, landhandler Ole Hauge, hvad nærmere er omtalt s. 150 og s. 170. Hos fogden, som ogsaa var general Michelets svoger og saaledes onkel til Carl Michelet, gjorde det unge par det første bekjendtskab, og bryllupet feiredes ogsaa i hans hus i nærvær af en talrig slekt. — Et aars tid efter at have oplevet sit sølvbryllup afgik fru Olava Michelet ved døden 24 april 1879 i Christiania.

Gift 2den gang 23 novbr. 1882, hjemmeviet i brudens hjem i Strandgaden i Christiania, med *Johanne Bruun*, som var født 2 mai 1840 i Christiania og her afgik ved døden 6 octbr. 1887 paa lækken Otium ved Frogner; begravet i Slagen. Hendes forældre var høiesterets-assessor *Eskild Bruun* og *Dorothea Marie Young*. I anledning af sin hustrus død modtog Michelet fra Bjørnstjerne Bjørnson et kondolancebrev, dat. Paris 9 octbr. 1887, som her skal meddeles, fordi det indeholder et bidrag til Michelets karakteristik, som rammer i blinken:

«Kære, gode væn Michelet, jeg læser i avisen mit navn; ser, det er Maria Stuart, som skal spilles, og lige ved ser jeg dit kære navn, og så er det din hustrus dødsfald, du gør kært for slægt og venner.

Så har du ogsaa tapt denne ny, rike glæde i dit liv, og en god, sun rådgiver har sluttet følge med dig.

Jeg har ingen anelse om, hvordan du tar det, jeg vet bare, at der er en egen ævne til fornyelse i dig, og at det gælder for dig at bli stærkt optat, så det billede af klarhed og grejhed, som er din hustrus, blir sunt i din sjæl, ikke følger med i sygdom, men i arbejde, liv, planer.

Og skulde du ville bryte af og med din datter søke adspredelse fra altfor kænte steder, der du og den afdøde altid var sammen, så kom herner til os, og vi skal være gode med dig, og vi to skal ha mange rike stunner. Du hører til de beste mennesker, jeg kænner, og

pragfulde kranse. En politiafdeling havde udbedt sig tilladelse til at paradere udenfor kapellet. — Kisten blev derefter ført til Slagens kirke, ved hvilken begravelsen foregik 5 febr. 1902. Sogneprest til Sem, Kierulf, holdt her mindetalen, hvorefter kranse blev frembaaret fra amtets ordførere, Tønsberg kommune, amtets storthingsmænd, lensmænd, landbrugsskole og landhusholdningsselskab og fra Sem kommune. Biografiske artikler om Michelet findes forøvrig i: Aarvak 1900:01 nr. 2, Allers Familie-Journal 1902, till. nr. 8, Folkebladet 1902, s. 65, Hjemmets og Arbeiderens Ven 1896 s. 461, Ill. Familieblad 1901:02 s. 169, 174, Ill. Maanedssblad 1901 s. 145, Norsk Fam.-Journal 1902 s. 54, Norsk Landmandsblad 1902 s. 125 og Norsk Ungdomsblad 1902 s. 29.

at kunne være 'noget for dig i en tid som denne skulde være som at afbetale på alle deres gæld til dig, som du har glædet. Min hustru sender dig de innerligste hilsener, som og til din datter, og jeg er hos dig sent og tidlig,

din vän
Bjørnstj. Bjørnson.»

Ved gavebrev af 7 aug. 1886 skjænkede fru Johanne Michelet 12 000 kr. til fremhjælp af husflid og haandgjerning blandt Jarlsberg og Larvik amts landbefolkning. Denne gave blev anordnet som «Amtmandinde Michelets Legat» med statuter konfirmert 27 octbr. 1902.

I 1ste ægteskab havde amtmand Michelet fire børn; 2det ægteskab var barnløst. [9a—9d]:

- 9 a. EUGEN MICHELET, født 16 septbr. 1853 i Christiania, afgik her ved døden 8 jan. 1866.
9 b. EDLE MICHELET, født 28 decbr. 1855 i Christiania, døde her 8 marts 1895; ugift.
9 c. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 25 april 1860 i Christiania. Ritmester.

Dimittert fra Aars & Voss' skole tog Christian Michelet examen artium paa real- linjen i 1879 med haud illaudabilis, gennemgik derefter Krigsskolen og blev 11 novbr. 1882 udnævnt til surnumerær *secondløjtnant* i Kavaleribrigaden med anciennetet fra 8 aug. s. a.; kom i nummer 10 febr. 1886. Under 2 febr. 1889 blev han *premierløjtnant* og 26 juni 1896 udnævnt til *ritmester* i samme brigade; chef for Nannestad eskadron.

Ved kgl. resolution af 1 aug. 1903 blev Michelet beordret til chef for Kavaleriets rideskole, hvilken stilling han indehavde til 13 jan. 1909.

Under et ophold i Frankrige i 1882-83 frekventerte Michelet rideskolen i St. Cyr, var i 1890-91 med offentligt stipendium beordret til rideskolen i Hannover og opholdt sig i 1897-98 ligeledes med offentligt stipendium i England for at studere hesteopdræt og racekrydsning. I 1899 beskikkedes han til medlem af den departementale kommission til militærhestens forbedring, og i 1902 var han medlem af en kgl. kommission til fremme af arten af en lettere militærhest.

I 1894 blev Michelets besvarelse af «Norsk militært Tidsskrift»s prisopgave «Om Rideundervisningen ved Kavaleriet» belønnet med anbefaling til optagelse i tidsskriftet, og i 1902 erholdt han tidsskriftets sølvmedalje for sin besvarelse af den stillede prisopgave: «Bør vort kavaleris uddannelse søges lagt i en anden retning end hidtil». Han modtog i 1912 kong Gustafs erindringsmedalje om den 5. Olympiade i Stockholm; Kongens Fortjenstmedalje i guld 11 novbr. 1918. Ridder af svensk Sværdorden 31 jan. 1919. Bosat paa sin eiendom «Villa Fürst» paa Snarøen i Asker.

Da Akershus Dragonregiment 31 aug. 1913 feirede sit 250-aars jubilæum paa Gardermoen hævdede ritmester Michelet i spidsen for Nannestad eskadron med hæder sin slegts ærerige traditioner i det gamle regiment. I det samtidige nummer af bladet «Sport» heder det herom: «Gjennem mange aar har ritmester Michelet indtaget en frem- skudt plads blandt dem af vore kavaleriofficerer, som dyrker hestesporten som den her- ligste og vakreste af alle sportens mange døtre. Som regel pleier ryttersporten fremfor nogen anden sport at høre de unge aar til. Men ingen regel uden undtagelse, og rit-

OVERSIGT
over fru Olava Michelet f. Bühring's fædrene ahner.

Hr. Toralde Sigurdsson, norsk rigsraad 1388.

Trond Toraldesen, død ca. 1440.

Iver Trondsson, Aspa paa Nordmør.
Bror af erkebisp Olaf Trondsson i Nidaros.

. . . Iversdatter

Søster af erkebisp Gaute Iversson i Nidaros.
* Erik paa Aasgaard i Stangvik.

Torsten Eriksen, paa Nordmør 1548.

Ouden Torstensen paa Aasgaard, 1598.

Ouden Oudensen paa Moldegaard, 1640.

Hr. Ole Oudensen, prest i Tromsø,
født 1637 og død 1719.
* Karen Monsdtr., død 1729.

Knut Olsen, købmand i Tromsø, født 1679
og død 25 decbr. 1729.
* Ellen Pedersdtr. Hutcher, død 1724.

Hr. Ole Andreas Thulesius
født 1709; begr. 9 marts 1798.

Tredieprest ved Vor Frelsers menighed i Christiania.

Andrea Margrethe Thulesius

født 2 april 1762 i Christiania, hvor død 26 febr. 1814.

* Ludvig Diderik Bühring, kaptein i Artilleriet, født 15 mai 1754
og død 14 mai 1797 i Fredrikstad.

[Søn af kaptein Johan Georg Bühring, begr. 30 sept. 1758, 60 aar gl, i Erikstrup, Bigum, Jylland.]

Johan Andreas Bühring

døbt 2 aug. 1786 i Akershus slotskirke, død 31 juli 1844 i Odalen.
Proprietær til gaarden Sem i Odalen.

* Adelheid von der Weyde Bergh, se tabellen side 171.
[tidligere enke efter landhandler Ole Hauge, s 150.]

Olava Emilie Mathea Bühring

født 27 febr. 1826 i Odalen og død 24 april 1879 i Christiania.
* 27 marts 1853 med Carl Johan Michelet, amtmand.

Mats Svendsen til Eget, 1478.
* Anne Roed.

Svend Matsen til Eget 1537.
* Maren Sørensdatter Munk.

Thomas Svendsen til Ellinggaard, 1556.
* Dorthe Christensdatter Munk.

Otte Orning til Vatne, 1585.
* Anne Eriksdatter Orm.

Erik Orning til Vatne. Admiral. Død 1645.
* Karen Andersdatter Movat.

Bernt Orning til Orninggaard, Stord. Admiral.
* Anna Juel, dtr. af Børge Mogensen Juel
til Lungegaard og Blanceflor Bildt.

Else Elisabeth Orning
* Morten Grønvold, infanterikaptein 1699.

Bernt Orning, oberstltn. i Dragonerne,
død 24 juni 1729.

* Birgitte Hedemark, datter af kornet Jacob
Nielsen Hedemark og Kirstine Pedersdtr. Baahr.

Anne Lange Orning
født 1728, død 1 juni 1808.

OVERSIGT
over fru Olava Michelet f. Bühring's mødrene ahner.

			<i>Adam von der Weyde</i> født 1498 i Flandern, adlet 1547 af keiser Karl V, kom til Danmark 1567. Døde 1574.
			<i>Marcus von der Weyde</i> født 1557, død 1628.
	<i>Nils Hansen Meng</i> Præsident i Fredriks- hald. Død 1676. Se side 120.		<i>Erasmus von der Weyde</i> født 1606, død 1682 i Fredrikshavns Citadel. Løitnant.
	<i>Anne Meng</i> * <i>Peter Lorentz</i> Kjøbmand paa Fre- drikshald. Assessor i Overhofretten.	<i>Knut Jacobsen</i> Borgermester i Odense. Død 1677. Var vistnok fra Blankenborg i Rørup paa Fyen.	<i>Rudolph v. d. Weyde</i> født 1645, død 1715. Kaptein i Fredrikssort i Holsten.
<i>Berger Lauritzen</i> <i>Berg</i> født 1663, begr. 7 jan. 1736 i Strøm. Gaardbruger.	<i>Mette Dorothea</i> <i>Lorentz</i> født 1671 i Fr.hald, død 22 marts 1733 i Vinje.	<i>Peder Blankenborg</i> død 1711. Borger- mester i Odense. * <i>Karen Jacobsdtr.</i> <i>Mule</i> død 1733 i Odense.	<i>Johan Johannsen</i> kirkevæрге i Meldorf. * <i>Margrethe Boye</i> datter af major <i>Peter Boye.</i>
* <i>Marthe Torkelsdtr.</i> <i>Auli</i> , født 1667, begr. 2 april 1707.	<i>Hans Prydz</i> født 1694 i Fr.hald, begr. 23 marts 1734 i Kjøbenhavn.	<i>Louise Birgitte</i> <i>Blankenborg</i> født 1686 i Odense, død 3 decbr. 1761 i Kjøbenhavn.	<i>Conrad Heinrich</i> <i>Johannsen</i> født 1668 i Meldorf. Krigskommissær. Justitsraad. * <i>Margrethe</i> <i>Fredrikke Schultz.</i>
<i>Torkel Berg</i> døbt 14 jan. 1694 i Strøm, hvor begr. 6 juli 1771, Gaard- bruger.	<i>Caroline Sophie Prydz</i> født 1727, død 15 aug. 1794 i Strøm, Odalen.		<i>Hans Elias v. d. Weyde</i> født 1691 i Fredriks- havns Citadel. * <i>Birthe Marie Smith</i> død 1739 i Kb.havn. Datter af kaptein <i>Johan</i> <i>Georg Smith</i> og <i>Anne</i> <i>Cathrine Kaas.</i>
* <i>Anne Aslaksdtr.</i> <i>Skøjen</i> , født 1690, begr. 7 sept. 1765.	<i>Torkel Berg</i> født 1762, død 28 mai 1809 i Odalen. Løitnant. Proprietær til Søndre Berg i Odalen.		<i>Conrad Wilhelm</i> <i>Johannsen</i> født 1727, død 17 jan. 1762 i Itzehoe. Infanterikaptein i dansk tjeneste.
<i>Berger Berg</i> døbt 26 sept. 1723 i Strøm, hvor død 11 decbr. 1802. Proprietær til Søndre Berg i Odalen.			<i>Adelheid Birgitte v. d.</i> <i>Weyde</i> født 1731 i Kallund- borg, død 1803.
			<i>Anne Marie Nicoline Fredrikke Johannsen</i> døbt 3 jan. 1759 i Akersh. slotskirke, død 17 oct. 1814 i Odalen.
		<i>Adelheid von der Weyde Bergh</i> født 19 april 1786 paa Søndre Berg i Odalen, død 24 aug. 1863 i Søndre Land. * <i>Johan Andreas Bühring</i> , proprietær; se tabellen side 170.	
		<i>Olava Emilie Mathea Bühring</i> født 27 febr. 1826 i Odalen og død 24 april 1879 i Christiania. * 27 marts 1853 med <i>Carl Johan Michelet</i> , amtmand.	

mester Michelet bekræfter blot regelen. For han er en undtagelse, og det i sandhed en straalende. Den 31 aug. 1913, i sit 54. aar, gaar han bort og slaar hele ungdommen af marken — H. M. Kongens præmie baade i prisridning og i prishopning. Han være os et manende eksempel paa energi, udholdenhed og interesse for den sport, vor livsstilling med saa stærke baand knytter os til — og uden hvilken vi i alvorets stund aldrig vil kunne komme til at gjøre tilbørlig fyldest for os.» Ritmester Michelet har været en foregangsmand inden sit vaaben paa ryttersportens omraade.¹

Gift 5 octbr. 1899 i Trefoldigheds kirke i Christiania med *Charlotte Elisabeth [Lizzi] Fearnley*, født 8 mai 1876 sammesteds og datter af skibsrheder, hofjægermester *Thomas Nicolay Fearnley* og *Elisabeth Young*. Uden børn.

9d. CARL MICHELET, født 25 juni 1862 i Christiania. Læge.

Dimittert fra Gjertsens skole tog Michelet klassisk examen artium i 1881 med haud illaudabilis, examen philos. i 1882 med laud. og blev medicinsk kandidat i juni 1892 med haud illaud. Efter at have praktisert en tid i 1893 i Tønsberg flyttede han til Christiania, hvor han var praktiserende læge til aug. 1897, da han blev ansat som reserve-læge for tre aar ved det kommunale Sygehus' epidemiske afdeling. Fra aug. 1900 fortsatte han atter sin privatpraxis indtil han 24 decbr. 1904 modtog ansættelse som læge ved Finmarkens amtssygehus i Hammerfest. Inden han tiltraadte denne stilling gjorde han kandidat tjeneste ved Fødselsstiftelsen og Rigshospitalets kirurgiske afdl. A. Fra 1 jan. 1907 var Michelet 1. assistentlæge ved Tromsø amtssygehus i 3 aar og derefter i 2 aar læge ved en hvalfangerstation i Syd Georgia. Under 31 juli 1912 blev han kgl. konstitueret *distriktlæge* i Lærdal, hvor han siden har praktisert.²

Gift 13 marts 1894 i Christiania, viet i doktor Thrap Jensens hjem paa Sagene, med *Sara Sofie Jensen*, født 29 juli 1861 i Christiania og død 21 juni 1914 i Lærdal; datter af stiftsprovst, overhofprædikant *Peter Andreas Jensen* og 2den hustru *Mette Marie Riddervold*.

Rasmus Jensen Blomhoff

Student fra Bergen 1684, klokken til Graven, død 1704.

Jokum Rasmusen Blomhoff

Borgerskab 1725 som anlemager i Bergen, hvor begr. 20 jan. 1734 [Domkirken].

* *Ragnhild Andersdatter*, begr. 10 jan. 1738 i Bergen.

Andreas Jokumsen Blomhoff

f. 1730 i Bergen, hvor han var anlemager og blev begr. 22 septbr. 1786.

* *Gjertrud Baltzersdatter Ritscher*, begr. 31 aug. 1761.

Sara Blomhoff

døbt 11 decbr. 1757 i Nykirken, Bergen. Gift 1786 med høker *Ole Jensen*.

Andreas Blomhoff Jensen

døbt 25 mai 1787 i Nykirken, Bergen, hvor død 27 mai 1857; feierinspektør.

* *Serene Pedersdtr.*, født 1781 og død 21 mai 1816 i Bergen.

Peter Andreas Jensen

født 22 decbr. 1812 i Bergen [Domkirken], død 15 juni 1867 i Christiania.

¹ Se forøvrig «Morgenbladet» 1913 nr. 485 og særlig 1919 nr. 293; «Norsk Idrætsblad» 1897 s. 215.

² Se forøvrig I. Kobro: Norges Læger 1800-1908, II s. 124 [med portræt].

Stiftsprovst i Christiania; overhofprædikant.

- *Mette Marie Riddervold*, født 9 aug. 1827 i Fredrikstad og død 4 mai 1895 i Tønsberg, datter af biskop i Trondhjem, statsraad *Hans Riddervold* og *Anne Marie Bull*.¹

Sara Sofie Jensen, gift med ovennævnte læge *Carl Michelet*.

Doktor Carl Michelet og hustru Sara f. Jensen har to børn [10a—10b]:

10a. CARL GEORG MICHELET, født 27 septbr. 1896 i Frogner sogn, Christiania. Elev ved Hortens mekaniske Verksted.

10b. EDLE MICHELET, født 24 marts 1899 i Vestre Aker. Student 1919 fra St. Hanshaugens skole i Christiania.

8d. JOHANNE CHRISTINE AUGUSTA HOLST MICHELET, generalmajor Christian Michelets fjerde barn, blev født 8 juli 1828 paa Blaker skanse og hjemmedøbt samme dag; daaben bekræftedes 20 juli i Urskog kirke. Hun afgik ved døden 22 octbr. 1908 paa Søndre Næs i Slagen, hvor hun i mange aar styrede sin bror oberst Georg Michelets hus. Ugift.

Frøken Augusta Michelet var en sjelden begavet dame, i mangt og meget lig sin ældre bror amtmanden; varmt interessert for alt og alle og derfor ogsaa afholdt af enhver, som kom i berøring med hende.

8e. GEORG OVE von RAMEL MICHELET, født 2 april 1830 paa Blaker skanse, fik ved daaben 31 mai i Urskog kirke navn efter sine farbrødre, generalmajor Jørgen og oberst Ove Ramel Michelet. Afgik ved døden 4 jan. 1908 paa sin eiendom Søndre Næs i Slagen ved Tønsberg. Oberst.

«Mine barndomsaar paa Blaker skanse», skriver Georg Michelet i nogen efterladte optegnelser fra 1883, «hører til mine kjæreste erindringer. Det fri, utvungne liv i skog og mark gjorde mig rask og stærk og gav mig en livskraft, der i høi grad bidrog til at lade mig udholde en senere anstrengende skolegang. Ved fars befordring i 1840 til major paa Fredriksten indtraadte ogsaa for mig et vendepunkt i mit liv, idet en anstrengende skolegang og et tvungent byliv traadte istedet for de sorgløse, glade barndomsdage paa landet. Jeg blev placert paa Fredrikshalds borgerskole og for at forberedes til Krigsskolen blev jeg derhos nødt til at erholde privat undervisning. I 1844 blev jeg konfirmeret og det paafølgende aar sendt til Christiania og anbragt paa skolebestyrer, senere rektor Hartvig Nissen og senere professor O. J. Brochs privatinstitut og forlod dette efter $\frac{3}{4}$ aars ophold, hvorunder jeg nød den udmerkelse at erholde ved en i Friemurerlogen afholdt aarsfest offentlig rosende omtale samt 2de bøger som belønning. Fra dette institut blev jeg i 1845 dimittert til Krigsskolens 2den klasse som nr. 1 af ca. 30 kammerater.» Den 1 jan. 1846 blev han optaget som kadet.

I 1848 vilde Georg Michelet have afsluttet sin militære skoleuddannelse og faa sit løjtnantspatent. Det var netop som den dansk-tyske krig paagik i Slesvig, og hans far, general Michelet nærede en tid den plan at søge den unge mand anbragt ved en dansk kommando for derved at skaffe ham en praktisk uddannelse i felten, hvortil her var en

¹ Om *Riddervold* se [Z. Backer:] Familien Riddervold [hektogr.] og om *Bull* Norsk personalhist. tidsskrift 1.

sjelden anledning, og hvorved han tillige vilde kunne vedligeholde slegtens krigstradition, begge dele militære fordele, som turde faa betydning for den fremtidige officersbane. Generalen henvendte sig da til sin «fætter», den berømte general i dansk tjeneste, nordmanden Olaf Rye¹ og fik fra ham følgende svar:

«Deres venlige Brev af 27 Marts modtog jeg i torgaars, men da jeg just var paa en Fremrykning med mit Korps og min Tid saa aldeles optaget, saa har jeg ikke før seet mig istand til at besvare det. — Saa ubehageligt det var for os alle her og navnlig Nordmændene, som det nærmere berørte, alle de taabelige Fordringer som Hr. Lt. Dankertsen og Consorter² gjorde og sogar overgav til Offentligheden, saa kan De Her Oberstløjtnant! være forvisset om at enhver norsk Officeer, der melder sig til Tjeneste ved den danske Armee, vil blive modtaget med Venlighed og Velvilje, og hvis han er en dannet Mand med Forekommenhed blive optaget i alle danske Officerers Kredse. Saa gierne vi have modtaget de brave svenske Officerer og saa dygtige og tapre de fleste ved alle Leiligheder have været, saa er vi dog alle enige om at norske Officerers Ansættelse hos os ville have været heldigere, i det Sproget er de svenske Officerer saa meget til Hinder for at gjøre sig forstaaelig for den danske Soldat, hvilket ikke vil være Tilfældet med de Norske — Endskiøndt vor Armee i den nu forøgede Tilstand for en stoer Deel er forsynet med Officerer, men disse er for en stoer Deel Mænd under militair Dannelse, og ieg tvivler ikke om at Krigsministeren vil ansætte enhver norsk Officeer, der er afgaaet fra Krigsskolen, naar han melder sig, og vil de som sagt af Armeen med Fornøielse blive modtaget; navnlig seer ieg gierne om de bleve ansatte ved mit Korps.

Ieg commanderer for Øieblikket det Korps, som staaer her i Jylland med Bestemmelse at gaae ind nord fra, det bestaaer af 5 Inf. bat., 16 Eskadr. og 3 Bat. Ieg gik den 3die April om morgenen Kl. 5 over den slesvigske Grændse i 3 Kolonner. Indtil Hadersløv forefaldt intet. Fienden havde kuns smaae Kavalerie-Afdelinger og vi gjorde nogle enkelte Fanger. I Hadersløv kom det til en temmelig heftig Kamp, da Byen var besat af omtrent 1200 Mand Inf. og 2 Eskadr. Igaar rykkede ieg frem mod Appenrade. Fienden veg over alt tilbage og modtog ingen Fægtning — min Hensigt var at besætte Appenrade og saaledes forene mig med Armeen fra Als, men 1/2 m. nord for denne sidstnævnte Bye fik ieg Ordre at gaae tilbage til Mangstrup og Hadersleben, hvor ieg nu staaer. Igaar og idag har der hørtet stærk Canonade syd øst paa, men vi vide ikke hvad det har havd at betyde.

Det vilde meget glæde mig om De vil sende Deres Søn til mig, ieg vil modtage ham som det sømmer en Fætter. Anbefalende mig i Deres Venskab

Mangstrup p. Hadersløv den 5te Marts (1) 1849.
[Stemplet 13 april]

Deres Fætter
Olaf Rye.»

¹ Se side 121.

² Johan Werner Krohn Danckertsen, 1824—1883, som i 1846 var blevet secondløjtnant i Bergenske brigade, havde personlig sammen med løjtnant Lorentz Harboe henvendt sig direkte til den norsk-svenske minister i Kjøbenhavn for at faa ansættelse i den danske armé under den dansk-tyske krig i 1848 og ganske undladt at søge tilladelse gennem sine militære foresatte — en utilladelig fremgangsmaade, der skaffede mange ubehageligheder. Herrerne fik 26 april 1848 ordre fra general Wedel-Jarlsberg om at holde sig i skindet til de fik kgl. tilladelse; denne blev meddelt 11 mai, og 23 mai fik Danckertsen ansættelse som secondløjtnant i den danske armé. Han deltog med megen hæder i kampene ved Nybøl og Dybbøl og blev 9 decbr. 1848 dekoreret med Dannebrogordenen. I 1866 blev Danckertsen kaptajn i 1ste brigade; i 1865 kammerherre ved det norske hof.

Forholdene udviklede sig imidlertid saaledes at denne plan blev helt opgivet, og Georg Michelet kom ikke til at faa sin ilddaab i den for Danmark ulykkelige krig.

Med anciennetet af 13 decbr. 1848 blev Michelet 3 april 1849 udnævnt til *surnumerær secondløjtnant* i 2den Akershusiske infanteribrigade, hvorefter han fra 1 juli 1849 til 1 juli 1852 gennemgik den militære Høiskole, blev herunder udnævnt 14 aug. 1851 til *secondløjtnant* i 1ste Akershusiske brigade med bibehold af sin tidligere anciennetet, og fik 23 mai 1853 udnævnelse til *secondløjtnant* i Artilleribrigaden med anciennetet fra samme dag.

Af konsul Thomas Stang paa Fredrikshald, med hvis datter Michelet i 1855 havde indgaaet forlovelse, blev den unge officer sat istand til i 1856 at foretage en $\frac{3}{4}$ aars' udenlandsreise til Frankrige, Tyskland, Belgien og England og erhvervede sig herunder en sprogfærdighed og militær uddannelse, som blev ham af stor betydning senere i livet. I Paris boede dengang hans forlovedes tante, friherrinde Elise Åkerhjelm f. Anker, og i hendes saloner gjorde Michelet bekjendtskab med en række formaaende mænd, af hvem han igjen, uden officielle anbefalinger, fik introduktioner af betydelig interesse. Af den senere kong Oscar II, der dengang som arveprins besøgte keiser Napoleon III, modtog Michelet derhos personlige anbefalinger til en række generalpersoner i Belgien, hvorhen han senere agtede sig. Efter sex ugers ophold i Paris drog han til Metz, hvor han i flere maaneder studerte artilleri og af de franske officerer fuldstændig behandlede som kammerat. Fra Metz gik turen til en stor kavalerileir i Luneville, hvor Michelet blev vist megen opmærksomhed af den høistbefalende, general Goyon, der var keiserens adjutant — takket være prinsens Frankrigesbesøg og vel endmere det venskabelige forhold mellem vestmagterne og Norge-Sverige efter alliance-traktaten af 1855. Ret ofte blev Michelet buden til generalens bord og fik den komplement: «le jeune Scandinave est fort bien, parle bien et valse bien», ligesom hans rytterfærdighed gjorde ham høist en *vogue* mellem husarer og landsenerer. Turen gik derefter til Strassbourg, hvor Michelet i 3 à 4 uger overvar 75. artilleri- og pontonèrregiments øvelser med broslagninger over Rhinen, og videre til Belgien, hvor han i en maanedes tid besøgte militæretablisser i Lüttich, Brüssel og Antwerpen, og endelig over Calais til London, hvor han i flere maaneder studerte sprog.

Imidlertid var Michelet under 5 juni 1856 avancert til *premierløjtnant* i Artilleribrigaden.

Det arbeide med artilleriforsøg med riflet skyts, som Michelet havde været optaget af, medførte at han i 1861 blev tilbudt at beordres til Kjøbenhavn for at studere og rapportere de danske forsøg paa Amager, men herpaa maatte han renoncere af hensyn til sin hustrus sygdom. I 1862 modtog han et offentligt stipendium paa 3 maaneders varighed til udlandet og foretog efter speciel instrux en særdeles lærerig reise til Danmark, hvor han studerte alt af artilleristisk interesse, drog med krigsministeriets tilladelse til Als, hvor han besaa Dybbølstillingen, videre til Slesvig og studerte her Dannevirkestillingen samt Mysunde og Frederikstad. Denne mission blev tillagt en vis betydning, da de politiske konjunkturer var ganske truende og kong Carl XV's sympathi for en aktiv deltagelse i en mulig krig var alment kjendt.

Efter forgjæves i Berlin at have søgt adgang til der at studere det tyske skyts drog Michelet til Hessen Darmstadt, hvor han var heldigere, takket være en speciel anbefaling fra den norsk-svenske envoyè Hierta i Berlin. Reisen gik saa videre til Brüssel, hvor tysk rifle-

skyts var indført, men alt blev holdt saa hemmeligt som muligt —, og derfra til London, Portsmouth m. fl. st. Rapporterne fra denne reise indeholdt meget af betydning for det norske artilleri.

Den 17 marts 1864 blev Michelet udnævnt til *kaptein* ved 3. batteri af 2den bataljon i Artilleribrigaden og deltog kort efter i den store leir paa Gardermoen, som var sammen- draget i anledning af den dansk-tyske krig, og hvor hans far, generalmajor Christian Michelet førte overkommandoen.

I 1867 besøgte Michelet verdensudstillingen i Paris og gennemreiste Schweiz og Tyskland. Under 14 decbr. s. a. blev han udnævnt til *stabskaptein*, og i denne stilling fik han den bedste anledning til at studere Artilleriets organisation og administration. Det var i denne tid, det riflede skyts indførtes, og Michelet søgte at paaskynde reformens gennemførelse saa meget som muligt og ikke mindst at befordre personellets uddannelse ved oprettelse af over- konstabelskoler og skydeskoler, ligesom underofficersskolen, hvis overbestyrer han var, stadig var gjenstand for tidsmæssige forbedringer.

Under 21 juli 1873 blev Michelet udnævnt til *major* i armeen, den 14 marts 1874 blev han chef for 8. batteri af 4. artilleri-bataljon og 9 mai 1874 chef for 7. batteri.

Den 19 juli 1873 fik Michelet udnævnelse til *militærattaché* ved den norsk-svenske lega- tion i Berlin. Herom fortæller han i sine efterladte optegnelser følgende: «Med bistand af min forstandige søster Augusta, der lovede at forestaa børnenes opdragelse under mit fravær» — Michelet havde i 1866 mistet sin hustru —« havde jeg ikke af hensyn til børnene vovet at overtage dette hædrende hverv. Ikke desto mindre var det af private hensyn ikke uden ubehagelighed at modtage posten, da mine svigerforældre havde meget derimod. Efter sam- vittighedsfuld overveielse fandt jeg at maatte sætte disse hensyn til side, da jeg ikke kunde renoncere paa en bedre militær fremtid, hvortil jeg havde al grund til at støtte mig. Jeg tror uden overdrivelse at min ansættelse vakte opmærksomhed ikke alene i Norge, men ogsaa i Sverige, da militærattachéposten var nyoprettet ved det nye tyske keiserreges hovedstad. Man ansaa mig for en lykkens gunstling, hvis fremtid vilde ende i noget ubeskrivelig stort! Samt- lige kammerater i artilleriet holdt en festmiddag for mig og jeg blev for øieblikket anset for afgaaet fra dette vaaben for at indtræde i nye stillinger.»

«Efter at have omfavnet mine usigelige kjære børn afreiste jeg i september 1873 til Stock- holm for personlig at modtage majestætens og udenrigsministeriets nærmere instruxer. Under audiensen hos kongen modtog jeg flere vink med hensyn til hvilke dele af det tyske mili- tærvæsen jeg især skulde ofre min opmærksomhed samt orientering af den politiske situation. Jeg erholdt derhos ordre til at forblive i Stockholm en 14-dages tid for at gjøre mig bekjendt med svenske militære institutioner og besaa derfor Carlberg, Waxholm, Skeppsholmen, Stock- holms kaserner og Marieberg og overvar militære øvelser. I et selskab hos vor statsminister, excellencen Kierulf, blev udbragt en skaal for mig, hvorunder denne feilagtig titulerede mig «minister», hvilket gav anledning til den spøgende bemærkning af udenrigsminister Bjørn- stjerna at han havde begyndt sin diplomatbane som militærattaché.

Den 1 octbr. ankom jeg til Berlin og anmeldte mig strax for legationen. Kronprinsen [den senere keiser Friedrich], for hvem jeg af vor konge var præsenteret under hans ophold i Christiania i samme aar, tilsagde mig til audiens i sit palais, hvorunder han underholdt sig

med mig et kvarters tid navnlig om sin reise i Norge og Sverige, fra hvilken han havde medbragt et meget behageligt indtryk, om vor konges kroning, om pengekursen i Amerika og udtalte til slutning at han vilde faa anledning til at se mig i sit palais.

Jeg studerte den tyske arméorganisation, engagerede sproglærer, besaa kaserner, etableringer, overvar troppeøvelser, kort sagt søgte at orientere mig i alle tyske militærforhold og kunde derfor ogsaa efter nogle maaneders forløb sende rapporter. Arbeidet var ikke let, thi dels omformedes meget af krigsvæsenet efter sidste krigserfaring og dels viste det sig at være forbundet med stor vanskelighed at faa adgang til at se og erfare alt.

I selskabelig henseende nød jeg megen gæstfrihed og havde en for en udlænding sjelden anledning til at studere selskabslivet i forskjellige kredse. Blandt mine kolleger af militærattachéer fæstede jeg mig især ved engelskmanden general Walker, ligesaa ved den østerrigske militærattaché oberst Welserheimb [senere krigsminister]. Ved bekendtskab blev jeg indbudt til et saakaldt «Tirsdagsselskab», hvor flere familier samledes i selskabelig hygge, og hvor jeg blandt flere gjorde bekendtskab med direktøren, oberst v. Esken, chef for beklædningsafdelingen i krigsministeriet. Han viste mig en næsten overvældende høflighed, tilbød mig modeller af enhver art til mit land, stillede en af sine rideheste til min raadighed, foreslog at jeg skulde spise sammen med ham i en samling af officerer etc. — — — Efter nogen tids forløb troede jeg at maatte gjøre den elskværdige oberst min visit i krigsministeriet, hvilket han gjentagende havde anmodet mig om. Men da jeg kommer i krigsministeriet, er han ganske kort i forveien død af slag. Jeg har neppe truffet en mand med saadan umiddelbar sympathi og imødekommende venlighed og det overfor en fremmed under et tilfældigt bekendtskab.» —

I mai 1875 besøgte kong Oscar II og dronning Sophie den tyske keiserfamilie i Berlin. Michelet deltog selvsagt i alle de festligheder, som i den anledning blev afholdt, og kongen viste ham megen gunst. «Jeg tror», skriver Michelet, «han personlig havde lyst til at vise mig mere naade, men uden at give plads for urimelig mistanke tror jeg at burde udtale at 2de svenske herrer, — — — med hvem jeg havde havt et lidet sammenstød, og som begge er af en udpræget intrigant natur, muligens har søgt at distancere mig fra kongen. Den førstnævnte, tror jeg, var jaloux paa min stilling som militærattaché, der efter mine instruxer var ganske uafhængig af ministeren, og var uagtet al sød tale ikke nogen ven af nordmænd; den anden var sendt flere maaneder forud (for kongebesøget) til Berlin, hvor han oftere optraadte paa en maade ved direkte henvendelse til autoriteterne, hvilket var uhøflig overfor min officielle stilling. Jeg har iallefald erhvervet mig den opfatning at ens stilling som nordmand er yderst vanskelig ligeoverfor svenske, der i almindelighed nødig vil anerkjende den norske ligeberettigelse. De nævnte svenske herrer har, trods kongens naade, aldrig kunnet erhverve sig den almindelige agtelse, der Gudskelov hos os skattes høiere.»

«Under mit ophold i Berlin danner deltagelsen i troppeøvelserne paa Tempelhoferfelde og de saakaldte høstmanøvrer (keisermanøvrer) en høist interessant episode. Herhen hører som et glanspunkt deltagelsen i Gardekorpsets generalstabsøvelser og i Den store Generalstabs operationsreise under generalstabschefens, den store feltmarskalk Moltkes personlige ledelse. Samtlige disse øvelser har givet mig en sjelden anledning til at blive indviet i den tyske hærmekanismes hemmeligheder. Mine militære iagttagelser har været gjenstand for mange of-

ficielle rapporter, men hvad selvfølgelig ikke er omtalt er de rent personlige, menneskelige iagttagelser. Af saadanne tør jeg betro til familiepapirerne den af mange misundte gunst, der blev vist mig af feltmarskalk, grev Moltke, i hvis stab jeg deltog under hans generalstabsreise i Schlesien 1875. Jeg havde herved den sjeldne lykke til i en fjorten dages tid daglig at ride i hans suite, høre hans ledning af øvelserne, ofte at samtale med ham, uagtet hans bekjendte store taushed, og, hvad der ikke var mindst interessant, at spille whist med ham, hvori han var en mester. Jeg blev saavel paa denne reise som paa generalstabsreisen ved Gardekorpset i Mark Brandenburg stadig behandlet som preussisk officer i henseende til indkvartering, og var dette af ikke ringe interesse, da jeg derved kom i berøring med befolkningen.

Af de smukkeste militære parader, jeg nogensinde har seet og som forgjæves tør søge sin lige, var de, der altid blev afholdt til ære for keiser Alexander, der aarlig besøgte Berlin paa sin gennemreise til badestedet Ems — —.

Forinden jeg afslutter min omtale af opholdet i Berlin kan jeg ikke tilbageholde den iagttagelse at en militærattachés stilling ikke er af ublandet behagelig natur, men at den kræver stor forsigtighed og megen hensyntagen. Navnlig har stillingen især i den sidste tid frembudt mange vanskeligheder paa grund af den store sværm af officerer, især svenske, der har været nedsendt for at studere den tyske armé, og den planløshed i de dem givne instruxer, idet ofte er hændt at officerer har faaet omtrent samme hverv. Uagtet jeg i stor utstrækning har været saa heldig at tilfredsstille de herrers fordringer, har det dog været umulig for alles vedkommende, da man tilsidst blev kjed af dem i Tyskland. Opfatningen hos officererne og hos autoriteterne hjemme var imidlertid for naiv til at kunne faa dem bibragt den opfatning at tyskerne i længden ikke kunde have grund til med ubegrænset liberalitet at give dem adgang til at trænge ind i alle deres kunsts og videnskabs hemmeligheder, og dette især da de var ængstelige for at de indvundne efterretninger lettelig kunde finde veien til de øvrige stormagter, navnlig Frankrige. Selv kongen, hvem jeg ved afskedsaudiensen berettede dette, lod til at finde dette paafaldende. At min iagttagelse var korrekt har stadfæstet sig stærkt, kort efter min afreise, saaledes at ministeren i Berlin officielt maatte gjøre indberetning herom. Efter hvad jeg tidligere har antydnet gjør stillingen som nordmand situationen delikatere, især under en svensk minister¹, der ikke har nogen sympathi for vort land. Denne omstændighed forværredes meget derved at jeg som militærattaché i dette militarismens land blev vist en opmærksomhed, som ikke gesandterne nød godt af. T. ex. ved parade-dineren, hvor militærattachéerne blev budne, var ikke gesandterne indbudne, dog, saavidt erindres, ambassadørerne eller stormagternes gesandter, ligesaa var dette tilfælde ved enkelte smaa soiréer paa slottet.»

Under 1 april 1876 blev Michelet udnævnt til *oberstløjtnant* i Generalstaben — uden tidligere at have tjenstgjort i dens lavere grader — og hans mission i Berlin var dermed afsluttet.

«Tilbagereisen fra Berlin», skriver Michelet, «blev lagt over Stockholm for at overbringe keiserens hilsen og samtidig fik jeg derved anledning til at takke for min udnævnelse til oberstløjtnant. Under en audiens udførte jeg disse pligter. Kongen var ret naadig, men for-

¹ *Gillis Bildt*, som dengang var norsk-svensk minister i Berlin, var blevet svensk friherre i 1864. Bildt'erne, som oprindelig er en jydsk adelsæt, havde flere fremtrædende medlemmer i Norge paa 1600'tallet og blev i 1664 naturaliseret i Sverige.

skjellige omstændigheder kan muligens have gjort ham noget forbeholden, hvad der forekom mig. Han havde, efter sigende, havt alvorlig motstand at overvinde for at erholde mig udnævnt, og det var gaaet saa vidt at generalstabschefen, oberst Grimsgaard nær havde faaet sin afsked. Denne mand er en vel instruert officer og et godt hoved, men uden opdragelse og dertil over al maade forfængelig, ambitiøs og intrigant. Med sin kamarilla i staben gjorde han alle optænkelige manøvrer for at beholde avancementet inden staben, hvad af rent egoistiske hensyn ikke egentlig kan fortænkes ham, uagtet jeg ikke tror, de havde imod mig paa grund af manglende kvalifikationer, men fordi de dels var bange for at jeg skulde genere og overfløie dem med nyheder, dels blive en opgaaende stjerne! Mit avancement skylder jeg i første række kongen og maaske ikke lidet excellencen Kierulf, og jeg havde vel kanske selv nogen andel, fraseet min militære anbefalede fortid, da jeg meget energisk skrev til statsraad Segelcke og excellencen Kierulf, at saafremt man ikke beredte mig en konvenabel retræt til Norge i stabsofficers stilling, fandt jeg som mand af ære at maatte renoncere paa alt og agtede at trække mig helt tilbage. Dernæst tør muligens den omstændighed have virket hos kongen i min disfavør, at jeg paa et tidligere stadium havde refusert at blive oberstløjtnant i Generalstabten og referent hos majestæten. Dette var maaske fra min side en uklogskab, men jeg vovede af hensyn til børnenes fremtid ikke at modtage dette tilbud, hvad mine svigerforældres stadige ulyst bevirkede. Jeg havde visselig gjort større lykke, faaet tvende eftermænd i Generalstabten, men paa den anden side er jeg tilbøielig til at tro at jeg ved mit arbeide i Generalstabten har skaffet mig tjeneste-rutine og større indsigt, og hvad jeg faar sætte høiere at jeg ved at have børnene om mig har kunnet soignere deres opdragelse.»

«Ved min tilbagekomst til Norge blev jeg befalet til *chef for Kommandoexpeditionen*, hvorved jeg atter traadte i direkte forhold til min tidligere chef, generalløjtnant Fleischer, der tillige var høistbefalende for armeen. Denne stilling indehavde jeg i 7 aar og har den desværre ofte frembudt mange ubehageligheder og navnlig især saalænge Fleischer førte kommandoen, da denne og generalstabschefen, oberst Grimsgaard, stod paa en saa spændt fod at de sjelden eller aldrig konfererte mundtlig sammen. Uagtet alt dette vover jeg dog at tro at jeg har forsvaret min plads, og dette lykkelige tilfælde maa jeg ikke mindst tilskrive at den gode Gud har naadig givet mig helbred og kraft og den sjeldne lykke i mit kjære hjem.»

I 1880 deltog Michelet i de franske høstmanøvrer ved 7de armékorps i nærheden af Besançon. I 1881 ledede han de norske generalstabsøvelser ved Fredrikshald og i 1882 var han chef for sydpartiet under felttjenesteøvelserne i Sande.

Under 22 octbr. 1888 modtog han udnævnelse til *oberst* i Artilleribrigaden og til chef for 3die feltartillerikorps og 3die feltartilleribataljon af linjen, i hvilken egenskab han deltog i felttjenesteøvelserne i 1890 og forblev, indtil han 12 juni 1897 tog afsked fra embedet fra 1 octbr. s. a. at regne i henhold til aldersgrænseloven af 27 juli 1895.

Da oberst Michelet sommeren 1897 for sidste gang holdt sine hestevisioner inden baterierne i Trøndelagen blev der paa Forbord i Stjørdalen rettet en varm tak til ham fra udrederne «for den enestaaende humane imødekommenhed, som til alle tider og ved alle leiligheder er blevet vist udrederne. Oberst Michelet har i sandhed været en folkets mand. Stolthed og stivt panderi var for ham ukjendte egenskaber, og paa samme tid som han har været mildheden og munterheden selv, har han formaaet at opretholde orden og disciplin.

Oberst Georg Michelets navn og minde vil saaledes komme til at leve længe i kjærlig og taknemmelig erindring i artilleridistrikterne i Trøndelagen.»¹ —

I Artilleribrigaden var Michelet en stærkt benyttet mand. Han var saaledes medlem af Udrustnings- og pakningskommissionen for Artilleriet og deltog i arbeidet med prøvningen af det i 1860'arene indførte nye feltskyts i Fredrikshald og paa Gardermoen i 1862 og 1863 og ligesaa i forsøgskommissionen for svært skyts paa Gardermoen og paa Horten i 1863 og 1864. Han var endvidere medlem af den i 1860'arene nedsatte komité for udarbeidelse af skyds- og diætloven, og fungerte som censor ved Den militære Høiskole.

Den 5 novbr. 1864 blev Michelet ridder af svensk Sværdorden, 30 mai 1875 ridder af preussiske Kroneordens 2. kl., 25 septbr. 1880 officer af franske Æreslegionen og 21 jan. 1882 ridder af St. Olavs orden.

I 1880'arene nedskrev oberst Michelet meget udførlige beretninger om sin militære virksomhed, om familiebegivenheder og om de politiske forhold omkring Rigsretten. Det var ganske private meddelelser, han ønskede at gjøre sine børn, og ikke bestemte for offentlig heden. Nogen korte uddrag er dog meddelt i det foregaaende som specielt interessante for hans biografi. Den overveiende del omhandler imidlertid de stærkt bevægede politiske tider omkring 1884 og indeholder enkelte ting af videre interesse, fordi obersten stod flere af de ledende mænd nær og saaledes havde adgang til førstehaands meddelelser. Det tør derfor have sin interesse at gjengive et afsnit, hvori den gamle militær og varme fædrelandsven aabenbarer sin personlige anskuelse af de politiske forhold paa følgende maade:

«Den 27 febr. 1884. — — Her er en mørk stemning. — — Der næres navnlig frygt for at kongen ikke vil respektere rigsretsdommen (over ministeriet Selmer-Kierulf) dog, heder det, skulde ministrene samtidig begjære sin afsked. Det er en elendighed over al beskrivelse at kongemagten har taget parti i sagen, nemlig saaledes taget det fanatiske Høireparti — «Morgenbladet» i sin sold, at den vanskelig kan komme ud af dette fanatisk paatrængende venskab. — — Skal dette voldsomme partis raad blive fulgt («Morgenbladet» havde reist spørgsmaalet om ikke kongemagten handlede mod sin ed ved at acceptere dommen), har vi sikkerlig revolution og dertil end yderligere, hvad partiet ønsker, Sverige bragt op i sagen. Denne politik, som mange med mig anser landsfarlig, har desværre megen chance for at lykkes — — Jeg maa dog haabe at denne sørgelige politik maa afvendes og at en minoritet ikke skal tyranisere vort arme land i al evighed. Ja, faar denne politik frit raaderum, kunne vi faa se et tyranisk despoti, der lod alle af modsat mening springe over klingen. Her tales om et kampministerium med navne, der har gjort sig udødelige for vore grundlovsforeninger og Novemberforeningen. Jeg ønsker vist ikke kongemagten nogen ydmygelse, men paa den anden side kan landet ikke være tjent med at Stortinget bliver reduceret til intet og haanlig behandlet, og denne halsstarrighedens aand spaar ilde, hvis den fortsættes. — —»

Indtil 1887 havde oberst Michelet havt bopæl i Christiania, derefter var han bosat i Trondhjem, indtil han tog afsked i 1897 og flyttede til sin gaard Søndre Næs ved Tønsberg.

¹ Artikel, undertegnet S., i *Dagsposten*, Trondhjem, 1897 nr. 269.

Ved skjøde af 20 octbr., thinglyst 1 novbr. 1887 havde oberst Michelet kjøbt gaarden *Søndre Næs*, nr. 157, i Slagen af øverste-kammerjunkeren Adam Løvenskiolds enke Catharina Løvenskiold f. Wedel-Jarlsberg for 53 000 kr., og han blev saaledes nærmeste nabo af sin bror, amtmand Carl Michelet paa Nordre Næs. Efter sin afsked som officer tog han fast bopæl paa denne sin smukke eiendom, hvor hans søster, frøken Augusta Michelet forestod huset, og hvor hans mor, den gamle generalinde, tilbragte sine sidste leveaar. «Den som nogensinde har sat sin fod i oberst Michelets hjem», skrev «Aftenposten» ved hans død, «vil neppe glemme det pust af gammel kultur, som der slog en imøde». Paa Næs trivedes obersten ganske udmerket, omgivet af sine nærmeste, og her afgang han ogsaa ved døden 4 jan. 1908, nær 78 aar gammel.

«Oberst Michelet var en usædvanlig interessert militær», heder det i de ved hans død fremkomne nekrologer, «og den varme, hvormed han gik op i sine pligter som officer, levnedes ham liden tid til deltagelse i udenfor liggende gjøremaal. Personlig var han en elskværdig mand, som havde erhvervet sig en stor vennekreds.»

Begravelsen foregik paa Vor Frelser kirkegaard i Christiania, hvor han blev stedt til hvile ved sin hustrus side. Stiftsprovst Hall holdt mindetalen i tilslutning til budskabet «Fred paa jorden» og udtalte at den gamle officer «var en hædersmand af den gamle, gode skole, en samvittighedsfuld mand, som med troskab havde tjent sin konge; og de, som kjendte ham og var knyttet til ham med venskabsbaand, vil enes i den udtalelse: det var godt at være sammen med ham.»

Efter oberstens død overtog hans søn, advokat Christian Michelet, *Søndre Næs* ved skjøde af 18 april 1908.

Georg Michelet blev gift 26 novbr. 1858 paa Fredrikshald med *Anna Beata Stang*, der var født 23 septbr. 1838 sammesteds og døde 1 aug. 1866 i Christiania. Hendes forældre var sagbrugseier og trælasthandler paa Fredrikshald, dansk vicekonsul *Thomas Stang* og *Ellen Margrethe Anker*, om hvilke familier henvises til omstaaende ahnetavler. Tre børn [9 a—9 c]:

9 a. AMALIE THOMINE MICHELET, født 21 decbr. 1859 i Christiania.

Gift 5 decbr. 1878 i Christiania med godseier *Carl Gustav Wedel-Jarlsberg* til Atlungstad, der er født 20 febr. 1854 paa Vækkerø i Aker og søn af godseier, hofjægermester baron *Herman Wedel-Jarlsberg* til Bogstad og *Catharine Conradine Wilhelmine Heftye*.

Dimittert fra Aars & Voss' skole tog Carl Wedel-Jarlsberg examen artium i 1873 og absolverte examen philos. i 1874, begge med laudabilis. I juni 1875 deltog han i det nordiske studentermøde i Upsala og foretog i 1875 og 1876 flere udenlandsreiser. I sidste halvaar af 1876 opholdt han sig hos godseier Arne Omsted i Grue for at sætte sig ind i praktisk gaardsbrug og kjøbte ved skjøde af 8 febr., thingl. 21 febr. 1877 *Søndre Atlungstad*, gaards-nr. 41 brugs-nr. 1 i Stange, af Nils Juell for 62 000 kr. og tiltraadte strax denne eiendom. Ved auktionsskjøde, dat. og thingl. 5 octbr. 1883 kjøbte han derhos Johan Nielsen Sandes tidligere gaard Nordre Atlungstad, gaards-nr. 40 brugs-nr. 1, for 64 000 kr., og begge disse blev derefter slaaet sammen til én eiendom *Atlungstad*, gaards-nr. 41, brugs-nr. 1, med en skyld af 81 mark 61 øre. I den følgende tid lod

OVERSIGT
over fru Anna Michelet f. Stang's fædrene ahner.

Iver Johannesen Flak
bonde paa Flak i
Byneset 1530.
Se side 120.

Erik Iversen
borger i Trondhjem
1550.

Hr. Iver Eriksen
født ca. 1560 i Trond-
hjem, død 1610 som
prest i Norddalen.

Hr. Erik Iversen
født 12 marts 1591 i
Norddalen, død 27 juni
1658 som prest i
Leikanger.
* *Malene Splidsdr.*

Hr. Peder Leganger *
født 14 sept. 1638 i Leik-
anger, død 11 juni 1706.

Provst og prest i Haa, Jæderen.

Thomas Andersen
født 1670, død 1725 i
Fr.hald. Skipper.
* *Gjertrud Bähr*
født 1680, død 1754.

Anders Thomasen
født ca. 1710 paa Fr.hald,
hvor død 1742. Kjøbm.

* *Anna Brun*
født 1709, død 1776,
dtr. af kjøbm. *Ole Brun*
og *Maren Jensdr.*

Thomas Stang *
født 1741 paa Fredriks-
hald, død 2 dec. 1791
paa Thorsø. Trælasthandler paa Fredrikshald.

*Hr. Lauritz
Christensen*
prest i Klep 15[76]
til 16[12].
* *Karen Hansdr.*

Hr. Samuel Lind
prest i Finnø, død
ca. 1649.

* *Ellen Mogensdr.*

Hr. Lauritz Lind
død 1668 som prest
i Haa.

* *Margrethe Hansdr.*

Karen Lind
begr. 30 mai 1697 i
Haa.

Provst og prest i Haa, Jæderen.

Hr. Erik Leganger
født 1679, død 21
juni 1740. Provst,
prest til Veø.

* *Anna Sylvius*
født 1679, død 1748.

Dtr. af prest i
Egersund

*hr. Henrik Olsen
Sylvius og Anna
Theophilidr.
Skancke.*

Hr. Lauritz Leganger *
født 28 apr. 1710 i
Egersund, død 15 apr. 1772 i Aremark.
Provst, prest i Aremark.

Anna Sylvia Leganger
døbt 26 nov. 1739 i Veø,
død 1812 paa Fredrikshald.

Anders Stang

født 2 octbr. 1773 paa Fredrikshald, hvor død 30 mai 1843.

Sagbrugseier, trælasthandler. Kaptein ved Borgerkorpset.

Thomas Stang

født 30 novbr. 1802 paa Fredrikshald, hvor død 18 jan. 1875. Sagbrugseier, dansk vicekonsul.

* 21 octbr. 1831 med *Ellen Margrethe Anker*, se side 183.

Hans Wincke
byfoged i Kjøbenhavn 1535, s. 148.

Anna Wincke
* *Knut Pedersen*, slotsskr. i Kj.havn.

Boel Knutsdr.
* *Anders Hansen*
skriver paa Bremerholm.

Anne Andersdr.
* *Mag. Niels Glostrup*,
biskop i Oslo 1617 til sin
død 1639. Søn af *hr.*
Simon Nielsen, prest
i Glostrup, Sjælland.

Hr. Fredrik Glostrup
prest i Vaage 1643
til 1667.

* *Else Michelsdr.*
død 1659 i Vaage.

* *Anna Glostrup*
født 1637, død 1681 som sogneprest til Vaage.

Else Cathrine Stockfleth

* *Hr. Andreas Munch*

født 6 marts 1668 i
Lesje. Prest i Vaage.

Død 3 aug. 1737 i
Chr.ania. Søn af *hr.*

Sivert Engebretsen

Munch, prest i
Lesje, død 1694, og

Anna Jørgensdr.
Marstrand.

* *Else Cathr. Munch*
død 1795.

død 15 apr. 1772 i Aremark.

Provst, prest i Aremark.

Anna Sylvia Leganger
døbt 26 nov. 1739 i Veø,
død 1812 paa Fredrikshald.

Anders Stang

født 2 octbr. 1773 paa Fredrikshald, hvor død 30 mai 1843.

Sagbrugseier, trælasthandler. Kaptein ved Borgerkorpset.

Thomas Stang

født 30 novbr. 1802 paa Fredrikshald, hvor død 18 jan. 1875. Sagbrugseier, dansk vicekonsul.

* 21 octbr. 1831 med *Ellen Margrethe Anker*, se side 183.

Christine Mamen

født 16 decbr. 1780 paa Fr.hald, hvor død 8 aug. 1818.

Christen Christensen
Kjøbmand
i Fredrikshald.

*Gjertrud
Christensdr.*

død 1741 i Fr.hald.

* *Lars Rohde*
født ca. 1695 i Nibe,
Jylland, død 1753 i
Fr.hald. Kjøbmand;
raadmand.

Christine Rohde
født 1723, død 29
oct. 1782.

* *Ole Andersen*
født 28 sept. 1712
død 4 mai 1766.
Kjøbmand
i Fredrikshald.

* *Karen Andersen*
født 24 juli 1754 i
Fredrikshald,
hvor død 22 marts
1824.

OVERSIGT

over fru Anna Michelet f. Stang's mødrene ahner.

Claus Hollønder, borger i Oslo 1564.
* *Kirsten Trondsdr.*, datter af *Trond Jonsen*, borger-
mester i Oslo, død ca. 1565, og *Karen Matsdr.*

Trond Clausen, borgermester i Oslo, død 1640.
* *Kirsten Simonsdr.*

Guri Trondsdr.
begr. 9 dec. 1654 i Christiania. * *Diderik Sandersen*
[*Tack*], borgermester i Oslo, død ca. 1630.

Maren Dideriksdtr. Tack
begr. 21 marts 1686 i Christiania. * *Lauritz Lauritzen*
stadskaptein i Christiania, hvor begr. 7 dec. 1654.

Maren Lauritzdr.
døbt 13 juni 1651 i Chr.ania, hvor begr. 29 oct. 1725.
* *Erik Olsen Ancher*
født 4 octbr. 1644 i Göteborg, død 22 mai 1699
som kjøbmand i Christiania.

Jan Ancher
døbt 9 aug. 1686 i Christiania, død 22 novbr. 1750
paa Bragernes, hvor handelsmand.
* *Mette Marie Sæd*, født 1706 paa Bragernes,
hvor begr. 23 decbr. 1738. Datter af kjøbmand
Nils Nilsen Sæd og *Anna Matsdr. Holst.*

Peder Ancher
døbt 23 juni 1736 paa Bragernes, død 3 juni 1776.
Handelsmand paa Fredrikshald.
* *Anne Sophie Sæd*, dtr. af apotheker paa Fr.hald
Nils Nilsen Sæd og *Anna Dampe.*

Niels Anker
født 24 octbr. 1764 paa Fredrikshald, hvor død 13
mai 1812.
Naturalisert som dansk adel 1790. Handelsmand paa Fredrikshald.

Ellen Margrethe Anker
født 24 novbr. 1802 paa Fredrikshald, hvor død 15 marts 1896.
* 21 octbr. 1831 med *Thomas Stang*, sagbrugseier, vicekonsul; se side 182.

Anna Beata Stang
født 23 septbr. 1838 paa Fredrikshald, død 1 aug. 1866 i Christiania.
* 26 novbr. 1858 med *Georg Michelet*, oberst; s. 181.

Søften Jensen
saltverksforvalter i Lange-
sund, død 1649.
* *Dorthe Nielsdatter.*

Cort Adeler
født 16 dec. 1622 i Brevik,
død 5 nov. 1675 i Kjø-
benhavn. Generaladmiral.

Fredrik Christian Adeler til Bratsberg
født 13 octbr. 1668 i Kb.havn, død 19 april 1726 paa
Christianshavn. Assessor i Høiesteret. Geheimeraad.
* *Henriette Margrethe Lente*, født 13 juli 1676 i Lübeck,
død 22 aug. 1703. Dtr. af amtmand i Segeberg *Johan*
Hugo v. Lente og *Margrethe v. Barnefeldt.*

Fredrik Adeler til Bratsberg
født 3 marts 1700 og død 15 febr. 1766 i Christiania.
Stiftamtmand i Christiansand.
* *Anna Beate Rosenkrantz*, født 28 septbr. 1707, død
15 febr. 1777. Dtr. af justitsraad *Jørgen Rosenkrantz* til
Qvitzowholm og *Marie Elisabeth Røchling.*

Marie Elisabeth Adeler
født 16 juni 1740 og død 26 septbr. 1811 i Christiania.
* *August Friedrich v. Wackenitz*
født 26 april 1726 paa Boltenhagen i Pommern, død 16
decbr. 1808 i Christiania; general i den norske armé.
Søn af svensk oberstløitn. *Carl Philip v. Wackenitz* til
Boltenhagen og *Charlotte Louise v. Oertzen* af huset
Tornow.

Annette Beate v. Wackenitz
født 8 decbr. 1776 i Christiania, død 29 septbr. 1855
i Berg.

han foretage betydelige nybygninger. I 1877-78 gennemgik Wedel-Jarlsberg det et'aarige kursus ved Aas høiere Landbrugsskole.

I 1881 blev Wedel-Jarlsberg indvalgt i Stange herredsstyre som medlem af repræsentantskabet og havde siden sæde i dette til 1890. I 1891 blev han indvalgt i formandskabet og gjenvalgte siden til 1899. Efterat have været viceordfører i 1891 og 1892 blev Wedel-Jarlsberg siden stadig valgt til ordfører. I hele sin ordførertid og indtil 1902 fungerede han som formand i Stange almenningsstyre. Han var i flere aar medlem af og tildels formand i bestyrelsen for Hedemarken fogderis Landbrugsforening og viceformand i bestyrelsen for Hedemarkens amts Landhusholdningsselskab. Fra 1896 var han medlem af tilsynscommitéen for Statsbanernes 3die trafikdistrikt og fra 1898 til 1903 overformynder for Stange.¹

I 1909 indvalgte han i direktionen for «Det kgl. Selskab for Norges Vel» og virkede i denne stilling til 1912, da helbredshensyn tvang ham til at fratræde. Siden «Det norske Myrselskab» stiftedes i 1902, har han været medlem af dettes styre, først som viceformand og fra 1908 som formand; da han i 1915 fratraadte paa grund af svigende helbred, indvalgte han som repræsentant og suppleant i styret, og ved aarsmødet i 1916 blev han æresmedlem af selskabet. I 1917 valgtes han til repræsentant i «Det norske Skogselskab». Forøvrig har han været medlem af direktionen for flere private aktieselskaber.

Ved skjøde af 14 april, thingl. 21 april 1915 overdrog Wedel-Jarlsberg sin eiendom Atlungstad for 200 000 kr., deraf 70 000 kr. for besætning og løsøre, til sin ældste datter Anna Wedel-Jarlsberg, gift med ritmester Ebbe Astrup, og flyttede i 1915 til Christiania, hvor han i det foregaaende aar havde købt gaarden Tidemandsgade nr. 6 til privatbolig. I 1917 solgte han sine samtlige skogeiendomme i Stange til sin svigersøn ritmester Astrup; tilbage beholdt han nogen skoge i Eidsvold, hvor han til sommeropholdssted har bygget et landsted ved Morskogen station.

9b. THOMAS STANG MICHELET, født 25 novbr. 1861 i Christiania; døde 3 april 1885 i Kairo. Kavaleriløitnant. Ugift.

Efter at være udexaminert som nr. 1 fra Krigsskolen blev Michelet 19 novbr. 1881 udnævnt til surnumerær *secondløitnant* i Kavaleribrigaden. I 1882 opholdt han sig 4 mdr. i Frankrige, specielt i Tours og Angers, og gik derefter ind paa Den militære Højskole, hvor han underkastede sig en særdeles god examen. Atter foretog han udenlandsreiser. Fra den tidligste ungdom af var han besjælet af stærk trang til at se fremmede lande, og ved reiser rundt om i Europa fik denne trang stadig mere næring; særlig interesserte de romanske lande ham levende. Efterhaanden steg ogsaa hans lyst til at se en del af verden udenfor Europa, og han planlagde en langreise. Hans far søgte at faa denne udskudt til senere aar og raadede ham til foreløbig at tage et kortere ophold i England for at lære dette lands sprog og institutioner grundig at kjende og derefter kanske gaa over i det praktiske liv. Men verdensreisen var besluttet, og Michelet søgte og fik 2 aars permission.

¹ Kort biografi med portrætter i «Studenterne fra 1873», Christiania 1898 og 1913.

I begyndelsen af 1885 fulgtes Michelet og onkelen Thomas Stang til England, hvor sidstnævnte fik den unge officer vel introducert. Under sit korte samliv med engelske officerer opstod hos Michelet lysten til at gaa til Sudan for at deltage i den paagaende krig, hvad han som en modig og kraftig karakter følte sig stærkt tiltrukket af. Alle modforestillinger var forgjæves; han reiste til Spanien for i en kort tid at lære lidt sprog, og videre over Marseille til Kairo. Herfra ansøgte han gennem Udenrigsdepartementet om plads i det engelske officerskorps, hvad der blev ham indvilget. Medens Michelet i Kairo afventede svaret, deltog han, ivrig og energisk, i flere lange ridt paa kameler i ørkenen og søgte i flere dage strabadser sammen med Beduinerne. Herunder blev han angrebet af typhus og lagde sig strax ind paa det engelske Victoria hospital i Kairo. Ved meddelelsen om den lumske og farlige sygdom vilde hans far strax reise til ham, men lod sig overtale til istedet at lade dr. Blomberg ile derned. Dr. Blomberg naaede til Triest, da dødsbudskabet kom: den lovende, legemlig og aandelig rigt udrustede unge mand var afgaaet ved døden 3 april. Hans lig jordfæstedes paa den engelske kirkegaard i Kairo.

Kort før sin død testamenterte løitnant Michelet 20 000 kr. til «De norske Officerers Rideklub». Ved denne gave sikredes klubbens fremtid. For renterne af kapitalen har klubben seet sig istand til at arrangere flere løb, give flere præmier og hvert aar at opstille et pengebeløb: «Thomas Stang Michelets præmie.» Ønsket om at vinde denne har bragt mange ædle heste til landet, interessen for kapridtsporten er øget, ridningen blevet flottere, hinderne sværere. «Det er derfor med dyb følelse af taknemmelighed klubbens medlemmer tømmer sit glas, naar vinderen af Thomas Michelets præmie ved festen efter kapridtene efter gammel tradition udbringer en skaal til ære for hans minde».¹

9 c. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 23 juni 1863 i Christiania. Høiesteretsadvokat.

Dimittert fra Aars & Voss' skole tog Christian Michelet examen artium paa realinien med laudabilis præ ceteris i 1881, examen philos. med samme karakter i 1882 og blev juridisk kandidat med laud. vaaren 1886. Efter et aars ophold i udlandet blev han 14 sept. 1887 edsvoren fuldmægtig hos sorenskriveren i Vinger og Odalen, Jacob Rolsdorph Andersen, og derefter autoriseret 18 sept. 1888 som fuldmægtig hos advokat Nils Aars Nicolaysen i Christiania. I 1890 etablerede han sig sammen med advokat Edmund Harbitz som praktiserende sagfører i Christiania og blev 20 juni 1892, efter at have aflagt den lovbefalede prøve, autoriseret som høiesteretsadvokat. Advokatfirmaet Harbitz & Michelet, som hurtig erobrede sig en fremskudt plads i hovedstaden, fortsatte uforandret til advokat Harbitz' død i 1916, hvorefter advokat Ingar Skavlan og overretssagfører Christian Blom blev optaget i firmaet, hvis navn siden har været: Michelet, Skavlan & Blom.

Advokat Michelet har fra 1896 været direktør i «Aktieselskabet Electrisk Bureau,» fra 1897 i «Aktieselskabet Tofte Cellulosefabrik» og i «Den norske Creditbank» fra 1907 til 1918, deraf fra 1912 til 1918 direktionens formand. Fra 1914 er han derhos medlem af «ForsikringsAktieselskabet Nordens» direktion.

¹ Nekrolog i Aftenposten. «Festskrift» ved rideklubbens 25-aars jubilæum, 1905 (med portræt).

Efter i 1894 at have kjøbt eiendommen Birkeli paa Fornebolandet i Bærum, hvor han siden har havt sin bopæl, blev Michelet i 1897 indvalgt i Bærum's formandskab, hvis ordfører han siden var fra 1 jan. 1899 til 1 jan. 1910¹. Til Stortinget 1910-12 valgtes Michelet som repræsentant for Bærum og Follo kreds af Akershus amt, gjenvalgtes til thinget 1913-15 og ligeledes 1916-18 og 1919-21. I perioden 1910-12 var han sekretær i Odelstinget og formand i Protokolkomiteen samt medlem af komiteen efter Grundlovens § 75; i perioden 1913-15 medlem af Socialkomiteen, i 1916-18 af Militærkomiteen og af Specialkomiteen for udenrigske anliggender og i 1919 af sidstnævnte komité og formand i Konstitutionskomiteen.

Efter sin fars død overtog advokat Michelet eiendommen Søndre Næs i Slagen, men solgte den igjen i 1917, da der i nabolaget reiste sig fabrikbygninger, som gjorde den mindre tiltrækkende.

Under 5 decbr. 1911 blev Michelet ridder af svensk Nordstjerneorden og 16 febr. 1916 kommandør 2. kl. af svensk Wasaorden.

Gift 9 mai 1888 i Uranienborg kirke i Christiania med *Elisabeth [Betzy] Holmsen*, født 27 aug. 1867 i Christiania, datter af bureauchef i Justitsdepartementet *Nils Nilson Holmsen* og *Helga Young*. Se tavle s. 187. Fem børn [10 a—10 e]:

10a. GEORG OVE von RAMEL MICHELET, født 26 marts 1889 i Christiania, hvor han døde 9 marts 1890.

10b. HELGA YOUNG MICHELET, født 9 april 1890 i Christiania.

Gift 5 octbr. 1912, hjemmeviet paa Birkeli i Østre Bærum, med *Paul Michelet*, født 23 septbr. 1880 paa Fjeldstuen i Asak; søn af kaptein *Simon Olaus Wolff Michelet* og *Petronelle Maren Olava Wiel*. Ritmester. Se side 194.

10c. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 1 aug. 1891 i Christiania. Dimittert fra Vestheim skole tog Christian Michelet examen artium i 1909 med laudabilis, gennemgik derefter Krigsskolen og blev 1 octbr. 1912 udnævnt til *premierløjtnant* i Feltartilleriet med anciennet fra 16 octbr.; 11 juni 1915 adjutant ved Feltartilleriregiment nr. 2. Fra 1 jan. 1916 var Michelet premierløjtnant ved Underofficersskolen og fra 1 juni til 1 octbr. 1917 inspektionsofficer ved samme skole. Under 16 octbr. 1918 blev han udnævnt til *kaptein* og chef for 2. batteri af Feltartilleriregiment nr. 3.

I 1915 tog Michelet afgangsexamen ved Den militære Høiskole, og 8 octbr. 1917 blev han adjoint hos militærattachéen ved den norske legation i Paris.

10d. PAUL MICHELET, født 7 septbr. 1895 paa Birkeli i Bærum, døde sammesteds 10 novbr. 1895.

10e. AMALIE MICHELET, født 15 decbr. 1898 paa Birkeli i Bærum.

¹ Da han af hensyn til sin Storthingsvirksomhed frasagde sig ordførerstillingen, blev han af sine sambydinger hædret med en fest, som holdtes 31 marts 1910 i Harreschous hotel i Sandviken, og under denne overrakt en pragtfuld æresgave i sølv.

OVERSIGT
over fru Elisabeth [Betzy] Michelet f. Holmsen's forfædre.

Erlend Gislesøn paa Torp i Id 1427, død 1488.

Halvard Erlendssøn paa Torp i Id 1490.

Torgard Halvardssøn paa Torp i Id 1527.

Haagen Torgardssøn paa Torp i Id 1575.

Holm Hansen
Gaardbruger paa Egeberg
i Enebak 1634.
* *Inger Olsdtr. af Eidsberg.*

Hans Holmsen
født 1617, død marts 1697.
Lensmand i Enebak.
* *Johanne Matsdtr.*

Holm Hansen
født 1651, død i jan. 1714.
Gaardbruger i Enebak.
* *Margrethe Amundsdr.*

Holm Holmsen
født 1696 i Enebak, hvor
død 15 juni 1742. Lensm.
* *Johanne Holmsdtr.*

Egeberg
født 1699, død 21 dec. 1778.

Holm Holmsen
født 2 april 1722 i Enebak,
hvor død 21 mai 1790.
Lensmand i Enebak.
* *Gunhild Rasmusdtr.*

Kjeld Holmsen
født 1735, død 19 apr. 1808.

Kjeld Holmsen
født 29 marts 1765 i Ene-
bak, død 10 jan. 1818 i
Sørum, hvor proprietær
paa Borgen.

* *Anna Sophie Heyerdahl.*¹
født 1770, død 20 apr. 1842.

Clemet Holmsen *
født 9 nov. 1796 i Enebak,
død 30 nov. 1862 i Eidsvold.

Sorenskriver i Eidsvold sorenskriveri.

Nils Nilson Holmsen *
født 5 juni 1836 i Christiania, hvor død 26 oct. 1891.
Bureauchef i Justitsdepartementet.

*Niels Haagensen Torp paa Torp i Id 1590. * Lucie Brynelsdatter.*
*Hr. Ole Dorph, sogneprest til Id 1609. * Ellen Pedersdatter.*

Hr. Niels Dorph
død 12 aug. 1668 som sogneprest i Id.
* *Pernille Friis, datter af sogneprest hr. Christopher*
Lauritzen Friis i Ske, Bohuslen.

Hr. Ole Dorph, født 1653 i Id,
død 22 marts 1692 som sogneprest i Beitstaden.
* *Marthe Karine Nielsdtr.*
født 1657 i Larvik, død 25 sept. 1701 i Nannestad.
Dtr. af *Niels Pedersen og Maren Eriksdtr. Grønvold.*

Erik Dorph
født 1683 i Beitstaden, død 9 sept. 1755 som proprie-
tær paa Ukustad i Nannestad.

* *Karen Lemmich*
datter af *Mats Larsen Lemmich paa Ukustad.*

Christian Dorph
døbt 23 jan. 1724 i Nannestad, død 3 juni 1788 i
Norderhov. Foged i Ringerike og Hallingdal.
* *Marthe Hellesdtr. Holter*

født 2 aug. 1737 i Nes, Romerike, død 22 octbr.
1763 i Fet; dtr. af lensmand *Helle Christensen paa*
*Hvam og Anne Nielsdtr. Auli.*²

Karen Dorph
født 20 oct. 1763 i Fet, død 29 mai 1849 i Christiania
* *Nils Nilson*³

født 12 oct. 1759 i Christiania, død 29 nov. 1829 i
Sørum. Sorenskriver i Nedre Romerike.

Nicoline Caroline Nilson
født 23 aug. 1807 i Sørum, død 28 jan. 1854
i Eidsvold.

Ole Young
født ca. 1756 ved Svenske-
grænsen til Vinger, død 24
dec. 1788 i Vinger.

* *Elisabeth Christine Poulsen*⁴
født 5 nov. 1764 i Christiania,
død 20 oct. 1785 i Vinger.

Jørgen Young
født 13 april 1784 i Vinger,
død 26 febr. 1837 i Christiania.
Grosserer, byens rigeste mand.

* *Johanne Torgersen*
født 12 apr. 1778 i Christiania,
hvor død 21 dec. 1836. Dæ-
ter af skipper, reberbaneier
Niels Torgersen
og *Magdalene Arnesen.*

Niels Young
født 6 mai 1816 i Christiania,
død 18 juli 1890 i Hakedalen.
Grosserer i Christiania.

* *Charlotte Elisabeth Graah*
født 7 febr. 1813 i Visby,
Aalborg stift, død 9 juli 1889
i Christiania. Datter af sogne-
prest *Knud Davidsen Graah*
og *Johanne Gynther.*

Helga Young
født 24 sept. 1844 i Christiania,
død 6 juni 1894 i Wiesbaden.

Elisabeth [Betzy] Holmsen, født 27 aug. 1867 i Christiania.
* 9 mai 1888 med *Christian Fredrik Michelet, høiesteretsadvokat.*

¹ Se Anders Heyerdahl: Genealog. Optegnelser om Slægtlinierne «Heyerdahl». ² Se Finne-Grønn: Hvam [i Akershus Amtsformandskabs Forhdl. 1913]. ³ Se Karl Hals: Stamtavle over Familien Nilson. ⁴ Se A. E. Erichsen: Kongshaugættten, s. 23.

8f. EDLE MICHAELINE MICHELET, født 27 april 1833 paa Blaker skanse, blev ved daaben 24 mai i Urskog kirke opkaldt efter sin mor. Hun afgik ved døden 27 octbr. 1905 i Kjøbenhavn, hvor hun blev begravet 2 novbr. paa kirkegaarden ved Fasanporten.

Gift 11 marts 1856 paa Fredrikshald med *Even Saxlund*, født 10 juni 1811 i Stange og søn af gaardbruger *Michel Andersen Saxlund* og *Eli Christensdatter Ringnæs*. Døde 6 aug. 1902 i Kjøbenhavn, begravet paa kirkegaarden ved Fasanporten. Høiesterets-assessor.

Fra 1825 fik Even Saxlund undervisning af provsten Deinboll i Løiten og blev af ham dimitteret til examen artium, som han absolverte i 1830 med karakteren *haud illaudabilis*. I 1831 tog han examen philos. med laud. og blev i 1835 juridisk kandidat, ligeledes med *laudabilis*. Kort efter fik han ansættelse som kopist i Justitsdepartementet, blev i august 1838 konstitueret som foged og sorenskriver i Øst-Finmarken og udnævntes til dette embede 6 mai 1840; han havde som saadan sin bolig først i Vadsø og senere i Vardø og paa Mortensnæs i Næsseby.

Under 18 septbr. 1852 blev Saxlund befordret til byfoged i Fredrikshald, hvor han havde bopæl paa sin eiendom Fredheim, og 5 septbr. 1863 til assessor i Høiesteret, hvilket sidste embede han tiltraadte 1 jan. 1864 og indehavde i næsten 31 aar, indtil han efter ansøgning erholdt afsked 17 novbr. 1894.

Som høiesteretsdommer var Saxlund medlem af Rigsretten mod ministeriet Selmer i 1883-84. Han var sammen med amtmand Harris og foged Erik Hauge medlem af den kgl. kommission af 31 juli 1852 angaaende foranstaltninger i anledning af grænse-spærringen med Rusland, af kommissionen af 1859 angaaende ophævelsen af pasvæsenet og af den 2den norsk-svenske unionskomité af 1865-67.

I 1845 mødte Saxlund paa Stortinget som 2den repræsentant for Finmarkens amt, gjenvalgte i 1848 til 1ste repræsentant og i 1851 som 2den repræsentant. Efter sin flytning til Fredrikshald var han denne bys 2den storthingsrepræsentant i 1854, 1ste repræsentant i 1857 og i 1858 (overordentligt Storting), ligesaa i 1862-63 og i 1864 (overordentligt Storting). — I 1848 var han sekretær i Odelstinget, sekretær i Bankkomiteen og i Toldkomiteen; i 1851 og 1854 sekretær i Stortinget og sekretær i Toldkomiteen, i 1857 sekretær i Stortinget, formand i Toldkomiteen og medlem af komiteen om Fængselsloven; i 1858 formand i komiteen om murstenstolden, i 1862-63 formand i Gage- og Pensionskomiteen; medlem af Lagthinget i 1863 og 1864.

Af Stortinget i 1864 valgtes han til medlem af deputationen til Eidsvold 17 mai i anledning af forfatningens 50'aars jubilæum og ligeledes af deputationen til Stockholm 4 novbr. 1864 i anledning af Rigsaktens 50'aarige bestaaen. — I «Morgenbladet» 1871 nr. 98 A har han skrevet artikelen: «Et Kardinalpunkt. Konstitutionskomiteens Indstilling om Unionsforslaget».

Det var i mange og betydningsfulde foretagender, der tildels er gaaet over i historiske begivenheder, at assessor Saxlund fik anledning til at deltage og øve sin indflydelse. Foruden hvad ovenfor er antydnet ved korte data kan i denne forbindelse nævnes at han som storthingsmand stemte 13 juni 1851 for jødeforbudets ophævelse, hvad Wergeland saa glødende havde virket for; han blev den længst levende af de storthingsmænd,

som afgav stemme i den sag. Alle vidnesbyrd har samstemmet i at høiesteretsassessor Saxlunds virksomhed var saadan, at den fortjente hans landsmænds ærbødige taknemmelighed. «Aar er nu gaaet hen», heder det i de ved hans død fremkomne nekrologer, «siden manden med den eiendommelig fastbyggede skikkelse færdedes iblandt os. Det var en glæde af dem, der havde besøgt ham i hans alderdoms hjem i vort sydlige naboland, at erfare at han endnu i sin høie alder havde bevaret sine aandsevner usvækkede.»

Under 6 aug. 1860 blev Saxlund ridder af St. Olavs orden «for fortjenstlig embedsvirksomhed, 5 novbr. 1864 kommandør 1. kl. af svensk Nordstjerneorden og 18 octbr. 1877 kommandør af St. Olavs orden «for fortjenstfuld embedsvirksomhed».

Høiesteretsassessor Saxlund havde tidligere været gift to gange:

1ste gang 15 jan. 1841 i Vardø med *Emilie Mariane Brodtkorb*, der var født 8 juni 1820 paa Vardø, hvor hun døde 28 jan. 1842, uden børn; datter af kjøbmand *Andreas Esbensen Brodtkorb* og *Birgitte Cathrine Leinich*. 2den gang 26 jan. 1844 med *Johanne Elisabeth Heyerdahl*, som var født 5 septbr. 1816 paa Grette i Land og døde 13 jan. 1852 i Christiania, datter af sogneprest *Niels Roth Heyerdahl* og *Elisabeth Cathrine Naschou*; to børn.

I sit ægteskab med Edle Michelet havde Saxlund fire sønner, af hvilke *Christian Michelet Saxlund* var major i Infanteriet og *Eivind Saxlund* er høiesteretsadvokat i Christiania. [Se forøvrig: E. Saxlund og Erling Fyhn: «Familien Saxlund» s. 32 flg.]

- 8 g. FREDRIKKE DOROTHEA CHRISTIANE MICHELET, født 16 decbr. 1834 paa Blaker skanse og hjemmedøbt samme dag; daaben bekræftedes i Urskog kirke 3 juli 1835. Afgik ved døden 24 mai 1883 i Skien.

Gift 21 juli 1858 i Ullensaker, hvor brylluppet feiredes hos brudens onkel, foged Erik Hauge, med *Gudbrand Helenus Hartmann*, der var født 17 juni 1832 i Christiania og søn af boghandler *Morten Paul Bøckmann Hartmann* og *Henrikka Severine Anker*. Døde 30 april 1900 i Skien. Rektor.

Gudbrand Hartmann blev, dimittert fra Christiania kathedralskole, student med laudabilis i 1850, tog examen philos. med laud. i 1851 og philologisk embedsexamen med laud. 12 juni 1855. Efter at have vikariert i maanederne mai til november 1856 som lærer ved Larviks skole og januar til juli 1857 ved Fredrikshalds blev han 1 juli 1857 ansat som timelærer ved Larviks Middel- og Realskole og 12 novbr. 1859 udnævnt til adjunkt ved denne skole. Under 22 decbr. 1874 blev han udnævnt til rektor ved Tromsø offentlige høiere Almenskole og herfra befordret til rektor ved Skiens skole 12 mai 1877, hvilket embede han indehavde til sin død.

I Larvik var Hartmann i 12 aar medlem af byens repræsentantskab, af Almueskolekommissionen og af Navigationsskolens bestyrelse, hvorhos han flere gange var valgmand. I Skien var han i 1883-86 medlem af Repræsentantskabet og fra 1882 til 1890 af Skolekommissionen. Ridder af St. Olavs orden 21 jan. 1889 «for fortjenstlig embedsvirksomhed».

Rektor Hartmann har levert flere bidrag til skolelitteraturen, udgav i 1895 stamtavlen «En familie Hartmann», og enkelte festtaler af ham er trykt i dagspressen. Herom henvises til I. B. Halvorsens «Norsk Forfatter-Lexikon» og forøvrig til nævnte stamtavle.

Af rektor Hartmann og hustru Fredrikke Michelets fire børn var afdøde arkivar *Egil Hartmann* samt *Edle Hartmann*, den under pseudonymet «Sfinx» kjendte forfatterinde, gift med regjeringsadvokat *Annæus Schjødt*.

- 8 h. HANS CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 29 decbr. 1835 paa Blaker skanse, fik ved daaben, stadfæstet 12 juni 1836 i Urskog kirke, navn efter sin fars oldefar og bedstefar. Afgik ved døden 4 juni 1910 i Bordeaux i Frankrige. Ritmester. Ugift.

Hans Michelet gik ind som kadet paa Krigsskolen i Christiania 1 jan. 1851 og blev efter afgangsexamen udnævnt 1 febr. 1855 til *secondløjtnant* i 1. Akershusske infanteribrigade med anciennetet fra 13 decbr. 1854.

Fra 1 novbr. 1855 til 1 octbr. 1858 gennemgik Michelet Den militære Høiskole, blev herunder *secondløjtnant* i Kavaleribrigaden 21 jan. 1856 og udnævntes 21 novbr. 1863 til *premierløjtnant* i Kavaleriet, hvori han 26 aug. 1871 blev befordret til *ritmester* og chef for Vardalske eskadron under Oplandske ridende Jægerkorps. Paa grund af sygdom fik han efter ansøgning tilladelse 6 novbr. 1875 til indtil videre at udtræde af sin militære embedsstilling med 550 spd. aarlig i vartpenge, og da sygdommen ikke lod sig overvinde blev dette hans endelige afsked fra militærtjenesten.

- 8 i. DOROTHEA MARGRETHE MARIE RYE MICHELET, blev født 25 juli 1838 paa Blaker skanse; hjemmedaaben 25 septbr. stadfæstedes 25 octbr. i Urskog kirke. Hun døde 25 septbr. 1853 i sin onkel foged Hauges hjem paa Haug i Ullensaker. «Koleraen rasede i Christiania med ualmindelig voldsomhed i 1853», skriver faderen i sine efterladte optegnelser, «og for at Thea ikke skulde blive et offer for den farlige landfarsot, besluttede vi at lade hende blive hos min hæderlige svoger Hauge i Ullensaker, der stedse har delt de flere livets goder, han har været i besiddelse af, med mig. Men døden ved nok at finde sit offer, hvor det end er. Uagtet Thea kun var 14 aar gammel og saaledes blev kaldt herfra i en alder, hvori hun kun kjendte livets behageligheder, ungdommens sorgfrie glæder og ikke denne verdens kummer, har min elskede Theas død fremkaldt en billig sorg, som aldrig vil kunne glemmes.»

- 8 j. SIMON OLAUS WOLFF MICHELET, født 10 jan. 1840 paa Blaker skanse, blev ved hjemmedaaben 1 marts, bekræftet 30 juli i Urskog kirke, opkaldt efter general Christian Michelets hengivne ven digteren Simon Olaus Wolff, der var sogneprest til Urskog fra 1834 til 1840. Afgik ved døden 29 aug. 1882 paa Fjeldstuen i Asak ved Fredrikshald. Kaptein i Infanteriet.

Efter at have gennemgaaet Krigsskolen i Christiania fra 1 jan. 1855 blev Wolff Michelet 25 juli 1860 udnævnt til *secondløjtnant* i 1. Akershusske infanteribrigade, med anciennetet fra 5 juli s. a. I samme brigade blev han 21 aug. 1862 *premierløjtnant* og 2 marts 1876 *kaptein* og kvartermester ved Smaalenenes bataljon, i hvilken han 15 juni 1878 blev chef for 4. linjekompani. Under 31 juli 1882 blev Michelet efter ønske forsat til chef for 3. kompani af Østerdalens linjebataljon, hvis soldater alle dage har havt ord for at være af landets bedste, og dette kompani førte han sommeren 1882 for første og sidste gang. Da han søndag aften 27 august 1882 sammen med sin hustru og de

to ældste børn kjørte hjem fra sin svigerfar, konsul Truls Wiel paa Ødeberg i Id, kolliderede vognen med et mødende kjøretøi, hesten blev skræmt og sprang ud med den følge at samtlige kastedes nedover en høi skraaning og blev mere og mindre forslaaet, kapteinen, som gik hovedkulds i en stenrøs, saa alvorlig at det blev hans død.¹

Wolff Michelet var en særdeles vel begavet og kundskabsrig mand, retsindig som faa og usædvanlig afholdt. Som duelig officer med dybtgaaende militære studier ventedes det almindeligt at han efterhaanden vilde have opnaaet en fremragende stilling i armeen. En uafhængig karakter, der ikke kjendte frygt, og en sjelden lethed til at udtrykke sig klart og præcist saavel mundtlig som skriftlig henledede tidlig opmærksomheden paa ham, og til hans mening blev der fortrinsvis lyttet baade paa hans bosted og mellem kameraterne.

I sin militære gerning var han vel bevandret, idet han ved stadig tjenstgjøring havde erhvervet stor rutine i den praktiske tjeneste; dertil var han en dristig rytter og ret flink sprogmand, navnlig i fransk, som han havde lagt sig efter som ung løjtnant i Lizieux, hvilket han bestred for en sum penge, han med prisværdig økonomi havde sparet sammen fra sit landmaalerliv i Østerdalen. I 1881 vandt Michelet megen anerkjendelse for sin deltagelse i generalstabsøvelserne ved Fredrikshald, der lededes af hans ældre bror, Georg Michelet, og vaaren 1882 foretog han en stipendiereise til Frankrige, hvor han fik adgang til praktisk tjenstgjøring ved 77de infanteriregiment i Angers. I begyndelsen af august 1882 førte han med megen dygtighed det Østerdalske kompani ved de store feltmanøvrer i Sande i Jarlsberg som tilhørende nordpartiet.

I den korte tid, Wolf Michelet var bosat i Fredrikshald, blev han 3 juni 1873 indvalgt i Repræsentantskabet og var stærkt paa tale til byens storthingsmand, da han i 1874 ved at overtage og tilflytte faderens eiendom «Fjeldstuen» i Asak fik sin stemmeret overflyttet til Berg og saaledes ikke længer var valgbar i Fredrikshald.

Et varigt minde satte Wolff Michelet sig paa Fredrikshald ved sine udholdende og heldige bestræbelser for byens og omegnens forskjønnelse ved plantninger og parkanlæg. Det meste af hvad til den tid er gjort paa Fredrikshald var hans verk, saaledes omdannelsen af Nordsidens gravlund til den nuværende smukke park; Strandparken, Rødsbergets beplantning har blandt meget andet kaptein Michelet tilveiebragt med sikker smag og for smaa midler.²

Foruden adskillige anonyme artikler om militære emner i «Morgenbladet» og «Aftenbladet» skrev Michelet i sidstnævnte blad nr. 265, 266, 268 og 271 for 1867 artikelseerien «Den blaa Bog», ligeledes anonymt.

Ved skjøde af 6 octbr. 1874 overtog Wolff Michelet sin afdøde far, generalmajor Christian Michelets eiendom Fjeldstuen i Asak for 4500 spd., og her havde han siden sit hjem.

Gift 5 mai 1869 paa Fredrikshald med *Petronelle [Petra] Maren Olava Wiel*, født 19 decbr. 1849 paa Fredrikshald og datter af sagbrugseier konsul *Truls Wiel* og *Wenche Malvina Glückstad*. Efter sin ægtefælles død har fru Petra Michelet beboet sin eiendom «Fjeldstuen». Fem børn [9a–9e]:

¹ «Morgenbladet» for 13 septbr. 1882.

² Nekrolog i «Smaalenenes Amtstidende» 1882 nr. 103, optaget i hovedstadens aviser, samt i «Underofficersbladet».

OVERSIGT
over fru Petronelle [Petra] Michelet f. Wiel's forfædre.

- Povl Iversen*
begr. 9 sept. 1659 i Helsingør,
hvor han var brygger.
* *Mette Niemand*,
begr. 27 jan. 1667 i Helsingør.
Datter af brygger *Rasmus Hansen*
Niemand og *Elline Davidsdr.*¹
-
- Jørgen Paulsen*
født 6 juni 1653 i Helsingør,
død 25 sept. 1709 i Christiania.
Kjøbm., eier af Fossesholm.
* *Barbara Krefting*
født 11 juni 1661 i Eidsvold,
død 4 oct. 1696 i Christiania.
Datter af *Johan Krefting* og *Anne*
Felber paa Bærum verk.
-
- Hans Jørgensen [Neumann]*
født 29 nov. 1685 i Christiania,
død 20 mai 1741 paa Bragernes.
Trælasthandler.
* *Elisabeth Sophie Karre*
død 23 nov. 1748. Datter af
Jacob Andersen Karre og
Cathrine Emitz.
-
- Anne Elisabeth Neumann*
født 1 mai 1730 paa Bragernes,
død 5 aug. 1761 paa Strømsø.
Trælasthandler paa Strømsø.
-
- Elisabeth Sophie Arbo*
født 15 jan. 1758 paa Strømsø, død 7 sept. 1792
paa Fredrikshald.
-
- Mads Wiel*
født 18 marts 1791 paa Fredrikshald, hvor død 25 nov. 1835. Sagbrugseier, hollandsk vicekonsul.
* *Petronelle Maren Olava Glückstad*, født 1 april 1796 i Skjeberg, død 7 juni 1880 paa Fredrikshald; datter af
sogneprest *Andreas Melchior Glückstad* og *Anne Bolette Krefting*.²
-
- Truls Wiel*
født 8 marts 1818 paa Fredrikshald, død 15 dec. 1888 paa Lillehammer. Sagbrugseier, hollandsk vicekonsul.
* 12 octbr. 1842 i Christiania med *Wenche Malvina Glückstad*, født 5 octbr. 1823 i Christiania og død 9 febr.
1902 paa Fredrikshald; datter af grosserer *Jacob Christian Fredrik Glückstad* og *Jacobine Elisabeth Glückstad*.²
-
- Petronelle [Petra] Maren Olava Wiel*, født 19 decbr. 1849 paa Fredrikshald.
* 5 mai 1869 paa Fredrikshald med *Simon Olaus Wolff Michelet*, infanterikaptein.

¹ Se Norsk personalhistorisk Tidsskrift, om Wiel og Altewelt I s. 197 flg., om Dop II s. 274 flg., om Arbo II s. 220 og om Niemand I s. 16.

² Om slegten Glückstad se Steffens: Slægten Wiel, s. 196 flg.

9a. WENCHE MALVINA MICHELET, født 24 octbr. 1870 paa Fredrikshald.

Gift 19 novbr. 1890 paa Fredrikshald med sin mors fætter *Wiel Gedde*, født 17 juni 1863 paa Fredrikshald; søn af ingeniørløjtnant, godseier *Hans Christopher Gedde* og *Cathrine Emilie Wiel*.¹ Efter at have taget examen artium paa reallinien i 1882 med laud. gennemgik Gedde Krigsskolen og blev 29 septbr. 1886 udnævnt til surnumerær secondløjtnant i Kavaleribrigaden med anciennetet fra 9 aug. s. a. Den 28 jan. 1889 blev han premierløjtnant, 1 jan. 1898 ritmester og 1 decbr. 1911 major i samme brigade.

Efter 1886 boede *Wiel Gedde* et aars tid paa Fredrikshald, hvor han da fungerede som fløtningsinspektør, og gennemgik i 1888 en praktisk og theoretisk skogskole hos jægermester *Giöbel* i Dalarna. Ved faderens død i 1889 overtog han bestyrelsen af dennes skogeiendomme *Bolstad m. m.* paa *Sitskogen*, som han selv senere blev eier af, og har siden været stærkt interessert i skogeiendomme; bosat i *Christiania*.

I 1896 og 1897 gennemgik han rideskolen i *Wien*, deltog i 1898 i den spansk-amerikanske krig paa *Cuba* ved *Rough Riders* kavaleriregiment *Roosevelt* og i 1912 i den tyrkisk-bulgarske krig.

I 1898 modtog *Gedde* den amerikanske krigsmedalje af 14 juli 1898, den 10 mai 1907 blev han ridder af dansk *Danneborgsorden*, 2 decbr. 1909 ridder af belgisk *Leopoldsorden*, 15 marts 1914 kommandør af bulgarske *Militærfortjeneste orden* og modtog 15 marts 1914 den serbiske krigsmedalje af 1912.

9b. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 27 juni 1873 paa Fredrikshald.

Dimittert fra *Fredrikshalds skole* tog *Christian Michelet* klassisk examen artium i 1891 med *haud illaudabilis* og examen *philos.* i 1892 med *laud.*, hvorefter han studerte *jus* og *zoologi* til 1896, da han reiste til *Tharandt* i *Sachsen* for at gennemgaa det der værende *forstakademi*. Efter nytaar 1898 tog han til *Vancouverøen*, hvor han sammen med *Adrian Jacobsen* spekulerede i *miner*, var ved siden heraf «*prospector*», *minearbeider*, *kontraktør*, *laxefisker* etc. og foretog vidtløftige *kanoreiser* dels for «*prospekting*» og dels for *jagtens skyld*. I 1901 vendte han hjem og gik i 1902 ind paa *Norges Landbrugshøiskole* paa *Aas*. Herfra *udexaminert* som *forstkandidat* i 1905 blev *Michelet* *assistent* i *Akershus amtsskogselskab* i 1906, men drog i 1907 gennem *britisk Østafrika* og *Uganda* til *belgisk Congo* og fik *ansættelse* som *mineingeniør* ved *guldvaskningen* i *Kilo-minerne*. Paa grund af *sygdom* maatte han vende hjem efter vel et aars tid og drev saa *feltspatforretning* paa *Fredrikshald* til nytaar 1910, da han igjen begav sig paa *reise*. Efter et kort *ophold* i *Australien* vendte han atter hjem, var i flere aar bosat paa *Sørumsanden* og *opholder* sig f. t. i *Kjøbenhavn*. *Ugift*.

Den 23 decbr. 1908 blev *Michelet* ridder af *St. Olavs orden*, 2. kl. «for *almennyttig virksomhed*» efter at have skjænket en stor *etnografisk samling* fra *Congo* til det *historiske museum* i *Christiania*.

9c. WIEL MICHELET, født 4 aug. 1875 paa Fjeldstuen i Asak, afgik der ved døden 4 septbr. 1875.

¹ Se forøvrig *Haagen Krog Steffens*: «*Slægten Wiel*» samt i *Norsk personalhist. Tidsskrift*, I, de af *S. H. Finne-Grønn* meddelte oplysninger om de ældste led af *slegten Wiel*.

9d. AIMÉE MICHELET, født 27 septbr. 1876 paa Fjeldstuen i Asak.

Gift 31 marts 1896 i Berg med *Alf Storm*, født 23 febr. 1865 i Fredriksværn; søn af marinelæge *Johan Gottlieb Torgersen* og *Doberdine Rynning*. Privat dimittert tog Storm examen artium paa reallinien i 1884 med laudabilis og gennemgik derefter Krigsskolen. Ved kgl. resolution af 11 aug. 1888 fik han tilladelse til at antage navnet Storm som familienavn. Storm blev 22 septbr. 1888 udnævnt til surnumerær secondløjtnant i Bergenske infanteribrigade med anciennetet fra 16 aug. s. a. Ved kgl. resolution af 28 aug. 1888 fik han to aars permission til Argentina fra 1 octbr. at regne. Under 2 marts 1889 blev han udnævnt til surnumerær premierløjtnant i samme brigade med anciennetet fra 1 jan. 1889, forsat 28 juni 1890 til 1. Akershuske brigade, hvor han indtraadte i nummer 12 decbr. 1891 og blev kaptein og kvartermester ved Smaalenes landværnsbataljon 28 septbr. 1901 fra 1. octbr. at regne; 30 marts 1903 chef for 1. kompani af Gudbrandsdalens linjebataljon. Major og chef for Nordhordland bataljon af Søndre Bergenhus infanteriregiment nr. 9 21 mai 1912, oberstløjtnant og chef for Finmarkens bataljon 19 decbr. 1913, og oberst og chef for Tromsø infanteriregiment nr. 16 1 jan. 1917, med bopæl i Tromsø.

Under 29 marts 1906 blev Storm opnævnt som 2den delegeret for Norge ved «De olympiske Lege» i Athen samme aar (sammen med kapteinerne Johan Sverre og John Dahl). For denne deltagelse blev han udnævnt til officer af græske Frelserens orden, 1906.

9e. PAUL MICHELET, født 23 septbr. 1880 paa Fjeldstuen i Asak.

Dimittert fra Trondhjems kathedralskole tog han examen artium i 1902 med laudabilis, gennemgik derefter Krigsskolen og blev 21 septbr. 1905 udnævnt til *premierløjtnant* i Trondhjemske infanteribrigade med anciennetet fra 18 aug. s. a. Under 2 jan. 1906 blev han *premierløjtnant* i Kavaleriet og 22 april 1918 *ritmester* ved Nordenfjeldske dragonregiment nr. 3 med anciennetet fra 1 mai s. a.

Efter at have gennemgaaet Kavaleriets rideskole 1909-10 gennemgik Michelet 2det aar ved den 2'aarige rideskole i Hannover 1910-11 og derefter rideskolen i Saumur 1911-12. Fra 1911 til 1912 var han adjutant ved Nordenfjeldske dragonregiment nr. 3; var i 1917 2den-lærer ved Kavaleriets rideskole og er fra oktober 1918 2den-lærer ved Artilleriets rideskole.

Efter sin hjemkomst fra den franske rideskole har Michelet ivrig deltaget i concours hippiques og væddeløb, fra hvilke han har hjembragt en mængde 1ste-præmier og har i flere aar staaet som seierherre i de fleste konkurrancer. Som stærkt interessert i skogbrug har Michelet tid efter anden og paa egen haand lagt sig til ikke ubetydelige skogeiendomme.

Gift 5 octbr. 1912, hjemmeviet paa Birkeli i Bærum, med *Helga Young Michelet*, født 9 april 1890 i Christiania; datter af høiesteretsadvokat *Christian Fredrik Michelet* og *Elisabeth [Betzy] Holmsen*; se side 186. Et barn [10]:

10. GEORG OVE von RAMEL MICHELET, født 23 april 1915 paa Birkeli i Bærum, døbt i Sem.

8 k. MARIE BASTINE MICHELET, generalmajor Christian Michelets yngste barn, født 7 septbr. 1842 paa Sukkerverket i Fredrikshald, blev ved daaben 4 octbr. opkaldt efter sin farbror, stiftamtskriver Simon Michelets hustru Maren Bastine Hals i taknemmelighed over den godhed, som hun og ægtefælle havde vist generalens ældre børn, da familien var flyttet til Fredrikshald. Frøken Majen Michelet har skrevet flere kompositioner for piano og er meget interessert i malerkunsten; bosat i Christiania.

7 c. SIMON THEMSTRUP MICHELET, sogneprest Johan Michelets tredje barn, blev født 6 decbr. 1793 i Molands prestegaard, Fyresdal, og fik ved hjemmedaaben, stadfæstet 12 jan. 1794, navn efter en rentier Simon Themstrup i Kjøbenhavn.¹ Afgik ved døden i Trondhjem 18 septbr. 1879. Stiftamtskriver.

I overensstemmelse med slegtens traditioner skulde Simon Michelet gaa den militære vei. Han kom 13 septbr. 1805 som kostkadet paa 154 rdl. ind paa det danske Landkadetakademi og gjennevgik dette institut. Som kadet gjorde han tjeneste paa voldene under Kjøbenhavns bombardement af den engelske flaaede i 1807 og fungerede en tid som page ved kong Christian VII's hof, hvad kadetterne blev beordret til, og hvad hans ældre bror Christian Michelet ogsaa havde gjort.

Under skolegangen i Kjøbenhavn havde han det ikke godt; han fik ikke mad nok, saa han hæmmedes i legemlig udvikling og først i 25'aars alderen blev fuldt udvoxet.

Den 27 decbr. 1812 blev Michelet *secondlöjtnant* ved Akershusiske Skarpskytterregiment og deltog som saadan i felttoget i 1814 under major Caspar Hals, som kommanderte regimentets 2den bataljon, og var med i skjærmydslerne ved Trygstad kirke og senere i retrætmanøvren over Fetsund til Enebak. Efter frostaaret 1812 var ernæringsforholdene i store dele af landet bekymringsfulde. Det blev barkemelsbrød til karrig føde. I Rømskogen, hvor Michelet sommeren og høsten 1813 laa paa grænsevagt, og i den nordre del af Rødenes fandtes der kun en eneste gaardbruger, som havde beholdning af ublandet havremel; rug og byg fandtes ikke. For at livnære sig maatte han hver fjortende dag sende sin oppasser til Trygstad for at hente mel hos moderen, fru Michelet paa Hersæter, og sammalt havregrød eller vælling var næsten hele denne sommer hans daglige kost ved siden af vilde bær. Heldigvis var høsten 1813 et usædvanlig rigt bæraar, og dette hjalp paa spiseseddelen, men siden den tid kunde Michelet aldrig udstaa bringebær eller bringebærsaft.

¹ Hos denne herre, som havde været «maleverkskontrollør», havde presten Michelet havt sin bolig, medens han studerte ved Kjøbenhavns universitet, og da Themstrup levede i barnløst ægteskab havde han spurgt Michelet om han vilde opkalde ham, hvis han blev gift og fik sønner. Den gamle rentier var en meget elskværdig herre, for hvem Michelet havde faaet megen godhed, og den unge mand svarede derfor strax ja, det vilde han gjerne. Themstrup meddelte da at i saa fald vilde han testamentere hvad han maatte efterlade til sin navne. Alt gik ogsaa forsaavidt i orden. Presten Michelet opkaldte sin anden søn efter rentieren, og denne indsatte den lille Simon Themstrup til sin universalarving. Men — da Simon kom til Kjøbenhavn for at gaa paa Krigsskolen og under sit ophold ganske forsømte at besøge sin navnefar, blev denne grebet af retfærdig harme og strøg ham af testamentet! Arven gik fløiten, men navnet blev siddende.

Simon Themstrup afgik ved døden 19 juni 1809, 76 aar gl., i Fredensborg. Hans hustru, *Gjertrud Marie Møller*, var død 26 jan. 1805, 62 aar gl.

Den 9 juni 1815 blev Michelet *premierløjtnant* i samme regiment og fik 1 jan. 1818 peloton ved Østerdalske Jægerkorps. Ved dette havde han i 1818 en rekrutskole med 80 mand, hvis proviant væsentlig udlevertes i umalet havre. For at skaffe dem bedre ernæring lod han hver dag den halve styrke arbejde hos gaardbrugerne mod tilskud i kosten, medens den anden halvdel exercerte, og saaledes alternertes saa længe skolen varede, til lige glæde for alle parter.

Under den kombinerte norsk-svenske leirsamling paa Etterstad i 1821 gjorde Michelet adjutanttjeneste hos oberst, senere generalløjtnant Palle Fleischer, og modtog fra septbr. s. a., med bibehold af sin militære charge, stillingen som *korpsregnskabsfører* ved Romerikske lette Infanterikorps, i hvilken han fik bestalling 4 octbr. 1822. Under 11 aug. 1832 blev han forsat i samme egenskab til Akershuske gevorbne Musketerkorps, og 6 mai 1837 blev han befordret til *brigaderegnskabsfører* ved 1. Akershuske infanteribrigade. I aarene 1837 og 1838 fungerede han ved siden heraf som veiinspektør i Smaalens'bygderne paa østsiden af Glommen.

Under 11 jan. 1853 blev Michelet af den daværende interimregjering konstitueret som og 16 april næstefter udnævnt til *stiftamtskriver* i Trondhjem. Dette embede, som han overtog 24 juni 1853, omfattede dengang alle zahlkassererforretninger for det nordenfjeldske Norge, fra Stadt til den russiske grænse. Det var følgelig en meget byrdefuld tjeneste, men ved omreguleringen af rigets oppebørselsvæsen i 1861, hvorved alle oppebørsler henlagdes under zahlkassereren i Christiania, fik Michelet saa betydelig lettelse i sit arbejde, at han med sine døtre Amalie og Johannes dygtige bistand paa kontoret kunde forblive i embedet lige til sin død i 1879.

Simon Michelet blev gift 14. jan. 1822 i Trøgstad med *Maren Bastine Hals*, som var født 20 febr. 1800 i Akershus slotsmenighed i Christiania og døde 14 jan. 1879 i Trondhjem. Hendes forældre var oberstløjtnant i Artilleriet *Nils Christian Fredrik Hals* og *Johanne Christine Augusta Holst Harbou*, der som side 103 meddelt var general Jørgen Michelets testamenteriske arvinger.

I dette ægteskab fødtes tolv børn, af hvilke de ti voxte op, og det siger sig da selv at en embedsmandsfamilie af saadan størrelse ikke kunde danse paa roser i økonomisk henseende, naar gagen var 600 spd. om aaret. Naar Michelet ikke desto mindre i de tyve aar, han levede paa Fredrikshald af denne beskedne indtægt, ikke alene holdt huset oven vande, men indrettede sig saadan at familien kunde leve i det niveau, hvor den efter stand og stilling hørte hjemme, og endog vise en vel paaskjønnet gjestfrihed med tildels langvarige besøg af slegtninge, da var dette alene muligt, fordi husfaderen var en ligefrem financierlig begavelse og husmoderen en fremragende dygtig økonom. Samtidig med at Michelet forstod at gjøre fordelagtige indkjøb i de gunstige øieblikke havde fru en merkelig evne til at udnytte dem.

Fra 1822 til 1833 var familien bosat paa gaarden Aaser i Askim, som dengang eiedes af fru Michelets far og som Michelet i denne tid bestyrede med megen dygtighed. Specielt drev han med held betydelig potetavl og var den første som paa de kanter af landet lod sættepoteterne pløie ned. I 1833 flyttede familien til Fredrikshald, hvor Michelet købte en halv-indredet bygaard paa Busterud med tilhørende stor tomt, som han delvis lod opdyrke til have. Noget senere købte han ogsaa en nærliggende byløkke og en liden landeiendom «Fruminde» i Berg, en fjerding vei fra byen, som han ligeledes for den største del lod opdyrke. Ved sin flytning til Trondhjem i 1853 solgte han det hele med adskillig fordel.

OVERSIGT
over fru Maren Michelet, f. Hals' fædrene ahner.

Jens Andersen
død ca. 1617 i Hals, Jylland.
* *Anne Andersdatter.*

Anders Hals
Raadmand i Ystad i Skaane, død i febr. 1667.

Jens Hals
Ridefoged i Bollerup i Skaane 1667.

Knut Hals
født 1660 i Bollerup, Skaane, død 27 aug. 1725
i Aamot. Kaptein ved 1. Oplandske regiment.
* *Siri Aaset*, død 1723 i Aamot,
datter af gaardbruger *Knut Hansen Aaset.*

Niels Hals
født 1690 i Aamot, død 22 april 1722 i Gran.
Kaptein i 2. Oplandske regiment.
* *Margrethe Christensdtr. Helm[en]*
født 1696 i Gran, hvor begr. 8 febr. 1731.

Bastian Hals
døbt 20 april 1721 i Gran, død 1 marts 1773 i
Høland.

Nils Christian Fredrik Hals
født 24 april 1758 i Eidsberg, død 27 juni 1838 i Trøgstad. Oberstløjtnant.
* 4 april 1795 med *Johanne Christine Augusta Holst Harbou*, se side 106.

Maren Bastine Hals
født 20 febr. 1800 i Christiania, død 14 jan. 1879 i Trondhjem.
* 14 jan. 1822 i Trøgstad med *Simon Themstrup Michelet*, stiftamtsskriver.

Hr. Lauritz Kjeldsen Stub
prest i Hishult i Bohuslen 1606.
* *Margrethe Hansdatter.*

Mag. Kjeld Stub
født 1607 i Varberg, død 1663
som prest i Ullensaker.
* *Maren Michelsdtr.*, s. 35.

Cathrine Stub
* *Colbjørn Torstensen*
født 1628 i Hof, død 1720 i
Sørum som sogneprest. Søn
af lensmand i Hof, Solør,
Torsten Colbjørnsen.

Kjeld Stub Colbjørnsen
gaardbruger paa gaarden
Sørum i Sørum 1720.

Cathrine Colbjønsen
født 1704 i Sørum, begr. 12 febr. 1751 i Høland.
* *Ulrik Fredrik Jonstrup*
født 1684 i Fron, død 4 juli 1767 i Urskog. Kaptein ved
Østerlandske dragonkompani. Søn af kaptein
Hans Olsen Jonstrup, død 1704 i Urskog.

* *Maren Jonstrup*
døbt 4 sept. 1733 i Høland, levede 1802.

Hans Henningsen Lemmich
thingskriver i Onse.

Henning Lemmich
født 1601 i Onse, død ca. 1673
i Fredrikstad. Raadmand.
* *Karen Nielsdtr.*, datter af
raadm. *Niels Nielsen* og
Karen Børgesdtr.

Lars Lemmich
død 1693 i Fredrikstad som
trælasthandler.
* *Maren Tyrholm*
død 15 nov. 1680 i Fr.stad.
Dtr. af kjøbm. *Mads Lauritzen*
Tyrholm og *Maren Madsdtr.*

Maren Lemmich
født 1673 i Fredrikstad, død
1741 i Sørum.

OVERSIGT
over fru Maren Michelet f. Hals' mødrene ahner.

Claus Hollænder

borger i Oslo 1564, døde der ca. 1597
* *Kirsten Trondsdr.*, datter af *Trond Jonsen*,
borgermester i Oslo, som døde der ca. 1565.

Trond Clausen

Borgermester i Oslo, død 1640 i Christiania.
* *Kirsten Simonsdatter*.

Lauritz Trondsen

kjøbmand i Oslo, død ca. 1646 i Christiania.
* *Sara Eliasdatter*.

Elisabeth Lauritzdatter

født ca. 1620, død ca. 1665.
* *Niels Gundersen*
begr. 14 oct. 1685 paa Brager-
nes, hvor købmand.

Sara Nielsdatter

født 1649, død 2 oct. 1692.
* *Peder Moss*, død 25 juni 1713.
Rig købmand paa Bragernes.
Søn af købmand paa Moss
Søren Pedersen og *Karen*
Samuelsdr.

Niels Moss

*
født 1678 paa Bragernes, hvor
begr. 14 febr. 1709.
Kjøbmand paa Bragernes.

Sara Moss

født 1706 paa Strømsø, hvor begr. 4 juli 1767.

Niels Harbou

født 2 decbr. 1730 i Fiskum, død 24 juni 1806 i Skoger. Generalmajor, chef for Oplandske regiment.
* 11 marts 1768 med *Ide Sophia Michelet*, se side 105.

Johanne Christine Augusta Holst Harbou

født 13 april 1771 i Skoger, død 16 decbr. 1838 i Trøgstad.
* 4 april 1795 med *Nils Christian Fredrik Hals*, oberstløjtnant.

Maren Bastine Hals

født 20 febr. 1800 i Christiania, død 14 jan. 1879 i Trondhjem.
* 14 jan. 1822 i Trøgstad med *Simon Themstrup Michelet*, stiftamtskriver.

*Niels Harbou*¹

til Egelykke, Langeland.
Død 1679. Orlogskaptein.
* *Birgitte Galt*, død 1630.
Datter af *Axel Galt* og
Mette Rantzau.

Christian Harbou

*
født 30 sept. 1630 i Horsens,
død 24 april 1687 paa Nygaard.
Eier af Nygaard paa Lolland.

Otto Harbou

født 17 mai 1659 paa Nygaard paa Lolland, død 3 juli
1723 i Sandsvær. Kaptein ved 1. Akersh. regiment.
* *Sophie Christine Knoph*, død 29 jan. 1712.
Datter af løjtnant *Ole Knoph*.

Hans Christian Harbou

*
født ca. 1695 og død 15 april 1763 i Trondhjem.
Generalmajor, chef for Trondhjemske regiment.

Niels Harbou

født 2 decbr. 1730 i Fiskum, død 24 juni 1806 i Skoger. Generalmajor, chef for Oplandske regiment.
* 11 marts 1768 med *Ide Sophia Michelet*, se side 105.

Johanne Christine Augusta Holst Harbou

født 13 april 1771 i Skoger, død 16 decbr. 1838 i Trøgstad.
* 4 april 1795 med *Nils Christian Fredrik Hals*, oberstløjtnant.

Maren Bastine Hals

født 20 febr. 1800 i Christiania, død 14 jan. 1879 i Trondhjem.
* 14 jan. 1822 i Trøgstad med *Simon Themstrup Michelet*, stiftamtskriver.

¹ Om slekten Harbou se forøvrig [Dansk] Personalhist. Tidsskrift, 2 II og III, samt «Danmarks Adels Aarbog», 1897.

Ved det skifte, som efter hans mor, fru Amalie Michelets død blev sluttet 20 febr. 1849 paa Hersæter i Trøgstad, overtog Simon Michelet boets andel eller $\frac{2}{3}$ 'dele af gaarden Hersæter med tilliggende brug af Søndre Brataas for 9000 spd. og fik skjøde thingl. 16 marts 1849. Kapitalen fik han for den største del laant hos sin svigerinde frøken Sophie Christiane Hals, og da han selv maatte have bopæl paa Fredrikshald, paatog denne dame sig bestyrelsen af eiendommen, hvad hun klarede med megen administrativ dygtighed. Hun delte hovebygningen paa Hersæter med Michelets yngre bror Michael Michelët, som var eier af $\frac{1}{3}$ 'del i hovedbølet [se s. 119 og 122], og modtog der oftere besøg af sin svogers børn og andre slegtninge og vedligeholdt den gjestfrihed, som Hersæter altid havde havt ry for. Efter at have siddet med denne eiendom i nær femten aar solgte Michelet Hersæter ved skjøde dat. og thingl. 9 jan. 1864 til Hans Laugslet for 11 000 spd., og frk. Hals flyttede da til gaarden Nøkleby, hvor hun kort efter afgik ved døden.¹

Efter at have flyttet til Trondhjem købte Michelet ved skjøde af 30 mai, thingl. 4 juni 1857 gaarden Olaf Trygvesøns gade nr. 7 i denne by af købmand Georg C. F. Roshauw for 2000 spd., og her var familien siden bosat til hans død, hvorefter børnene solgte denne gaard for 22 000 kr. til W. Stoppenbrick ved skjøde af 14 octbr., thingl. 24 octbr. 1882.

Simon Michelet var en noget over middelhøi, legemlig smidig mand, en udmerket rytter og udpræget praktisk anlagt. Han var i al sin gjerning en ordensmand, energisk og karakterfast, men havde et heftigt temperament, som hurtigt satte det franske blod i kog. I denne henseende blev han imidlertid paa en heldig maade afbalancert af sin hustru med hendes stilfærdige, afdæmpede væsen. Ved siden af sine husmoderlige evner og en opofrende omsorg for sine mange børn havde fru Maren Michelet interesser udenfor de vanlige. Hun var et poëtisk tænkende og varmt følende menneske med kundskaber og en sands for læsning, som dengang langt fra var ret almindelig inden det svage køn. Faderens haarde skjebne som kommandant i Fredrikstad havde berørt hende som slegtskredsen i det hele paa det smerteligste, og saa længe hun endnu var i forældrehjemmet paa Solberg havde det daglige liv været merket deraf. Ved søndagsmiddagene i hendes barndom, naar Hersæters og Solbergs familierne var sammen, blev hun altid placert mellem de værste hidsigproppene, broderen Jørgen Hals og moderens fætter Jacob Post Michelet, for at de ikke skulde sparke hverandre under bordet, og følgen var at hendes lægge fik sparkene fra begge sider. Det at gaa imellem, stilfærdig og forsonende, naar forskjellige opfatninger gjorde sig gjældende, lærte hun saaledes tidlig, og senere i livet kom øvelsen vel med, da hendes egen store barneflokk voxte op og der nok kunde blive behov for en kjærlig haandsrækning.

Tilrods for de ringe embedsindtægter, som aldrig naaede høiere op end til 4800 kr., formaaede Michelet og frue ved forstandig økonomi og vindskibelighed at lægge saa meget til bedste, at de ved sin død kunde efterlade 44 000 kr. og derved sikre sine ugifte døtre et sorgfrit udkomme. De blev begge begravet paa Vor Frue kirkes del af Domkirkegaarden i Trondhjem.

Stiftamtsskriver Simon Michelet og hustru Maren Hals havde 12 børn, hvoraf tre par tvillinger [8,a—8 l]:

¹ Sophie Christiane Hals var født 7 jan. 1796 i Akershus slotsmenighed i Christiania og døde 7 mai 1864 paa Nøkleby i Trygstad. Om hendes familie og forældre, oberstløjtnant Nils Hals og Johanne Harbou se side 103.

8 a. WILHELM CHRISTIAN MICHELET, født 20 novbr. 1822 paa Solberg i Trøgstad, i hvis kirke han blev døbt 19 aug. 1823, kom i Fredrikshalds latinskole 1833 og tog, privat dimittert, examen artium i 1841 med haud illaud. Efter examen philos. i 1842 med laud. blev han juridisk kandidat i 1848 med haud illaud. Kort efter examen blev Wilhelm Michelet sengeliggende i hurtig fremskridende tuberkulose, som medførte døden 11 septbr. 1848 i mosteren frøken Sophie Hals' daværende hjem paa Berger i Baastad.

8 b. LUDVIG MICHELET, født 23 juli 1824 paa Aaser i Askim, i hvis kirke han ved daaben 19 aug. fik navn efter krigskommissær Rynning paa Skinnarbøl, gennemgik Fredrikshalds borgerskole og var derefter fra 1835 til 1841 elev af latinskolen. Han blev i 1841 anbragt ved handelen først i denne by og senere i Christiania. I 1850'arene bestyrede han sin moster, frøken Sophie Hals eiendom Hersæter i Trøgstad og udvandrede et aars tid efter hendes død til Amerika 1 juli 1865. Han slog sig ned som *farmer* ved Madison i Wisconsin og fik her ved sit ægteskab en større farm, Door Creek i Dane county, Wisconsin, som han siden drev til sin død 29 septbr. 1899; begravet paa Vestre Koshkonony kirkegaard. Han var en høivoxet, legemsstærk mand med et godt og sindigt gemyt, men tidlig plaget ved daarlig hørsel og i den sidste tid lidende af vatersot.

Gift 23 febr. 1866 i Wisconsin med *Guro Sveinungsdatter*, som var født 26 juli 1810 i Vraadal, Kviteseid, og døde 12 octbr. 1880 paa Door Creek; begravet paa Vestre Koshkonony kirkegaard. Hun var datter af *Sveinung Tovsen Bjørnflaten* og havde før sit ægteskab med Michelet været gift to gange: først 5 febr. 1835 i Kviteseid med gaardbruger *Halvor Gundersen Findreng*, der var døbt 17 juni 1781 i Kviteseid og hvem hun i 1847 fulgte til Wisconsin, hvor Halvor døde i 1850; derpaa ægtede hun i 1851 enkemand *Knut Eriksen Aarethun*, som var født paa Skjerdal i Aurland og døde 13 octbr. 1865 i Wisconsin.

Ludvig Michelet havde ikke barn i sit ægteskab, hvorfor han testamenterte en del familiesager til sin bror Johan og sine efterladte midler til sine ugifte søstre. Ved en langvarig proces med hans hustrus slekt blev dødsboet imidlertid adskillig forringet, og der var ikke stort tilbage, da det flere aar efter Michelets død omsider blev sluttet.

8 c. AMALIE AUGUSTA MICHELET, født 2 april 1826 paa Aaser i Askim, i hvis kirke hjemmedaaben blev stadfæstet 5 juni s. a.; døde 27 jan. 1902 i Trondhjem, begravet paa Tilfredsheds kirkegaard. Frøken Augusta Michelet var sygelig fra ungdommen af og led under daarlig hørsel; af et godt hjerte søgte hun at hjælpe dem, der var kommet paa livets skyggeside.

8 d. SOPHIE AMALIE MICHELET, født 28 mai 1828 paa Aaser i Askim, i hvis kirke hjemmedaaben stadfæstedes 27 decbr. s. a.; døde 17 septbr. 1891 i Trondhjem, begravet paa Vor Frue kirkes del af Domkirkegaarden. Sammen med sin tvillingsøster, Johanne Michelet, arbejdede frøken Amalie Michelet paa faderens kontor, hvor den lille energiske dame udfoldede en saa samvittighedsfuld og utrættelige virksomhed at hendes far derved kunde forblive i embedet til sin død i høi alderdom i 1879. Siden havde hun kontor-

arbeide ved Trondhjems krigskommissariat og boede da sammen med sin yngre søster Christiane Michelet; mellem dem blev oprettet reciprokt testamente i 1879.

- 8 e. JOHANNE AUGUSTA MICHELET, tvilling med foregaaende, født 28 mai 1828 paa Aaser i Askim, i hvis kirke hjemmedaaben stadfæstedes 27 decbr. s. a.; døde 27 mai 1870 i Trondhjem, begravet paa Vor Frue kirkes del af Domkirkegaarden. Frøken Johanne var i mange aar sin far en udmerket medhjelp paa kontoret, et dygtig og opofrende menneske.
- 8 f. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 25 decbr. 1830 paa Aaser i Askim og døbt 16 juli 1831, gennemgik Fredrikshalds borgerskole og kom derefter i bagerlære i Christiania. Fra 1857 drev Christian Michelet egen bagerforretning i Trondhjem, der tegnede til at gaa godt, men han var for tillidsfuld overfor sine undergivne og gik konkurs i 1861. Siden arbejdede han som svend paa forskjellige steder og udvandrede 1 juli 1865 til Amerika sammen med sin ældste bror Ludvig. Han fik arbeide ved bagerier i New York, men drog i 1866 til St. Francisco og forsøgte sig først en tid i minerne, hvorefter han oprettede en speditjonsforretning. Denne gik meget godt, men størsteparten af fortjensten strøg stadig med til spekulation i mineaktier, og da han var en meget selskabskjer mand, som særlig overfor sine landsmænd i St. Francisco viste megen hjælp-somhed, blev det ikke store summer, han fik lagt tilbedste. Han afgik ved døden 1 april 1904 i St. Francisco og blev begravet paa Mount Olivet Cementary kirkegaard 4 april (1. paaskedag) under stor deltagelse fra de i byen bosiddende skandinavers side. I sit testamente havde han bestemt at brødrenes ugifte døtre skulde tilfalde hvad han efterlod. Ugift.
- 8 g. CHRISTIANE FREDRIKKE MICHELET, tvilling med foregaaende, født 25 decbr. 1830 paa Aaser i Askim og døbt 16 juli 1831; døde 3 octbr. 1903 i Trondhjem, begravet paa Tilfredsheds kirkegaard. Paa forældrenes gamle dage forestod frøken Christiane hjemmets husholdning og førte efter deres død hus for sig og sin søster Amalie. Hun havde, fra ungdommen af selv svagelig, en merkelig evne til at pleie og varsomt behandle syge og lidende, besad megen interesse for læsning og var sin mor en uadskillelig hengiven datter.
- 8 h. CARL JOHAN MICHELET, født 28 octbr. 1832 paa Aaser i Askim, hvor han døde 13 novbr. 1832 forinden hjemmedaaben var stadfæstet i kirken.
- 8 i. JOSEPH FRANTZ OSCAR MICHELET, tvilling med foregaaende, blev født 28 octbr. 1832 paa Aaser i Askim; hjemmedaaben stadfæstedes i Trøgstad kirke 21 jan. 1833. Afgik ved døden 6 marts 1913 paa Holtet i Bærum. Overtoldbetjent.
- Efter at have gennemgaaet Fredrikshalds borgerskole kom Joseph Michelet i 1849 paa sin fars kontor og et par aar efter, i 1851, i butik i Fredrikstad. For en livlig gut som ham smagte det imidlertid ikke at staa bag disken fra kl. 6 om sommermorgenen

til kl. 9 aften, og da et aar var gaaet besluttede han en vakker dag at slutte for istedet at gaa tilsjøs. Dette var meget mod faderens ønske, «men vil Du raade Dig selv», sagde han, «saa faar Du ogsaa sørge for Dig selv» — hvad ogsaa blev saa strengt gennemført at gutten ikke fik et eneste plag til udrustning hjemmefra. Han skaffede sig selv en striesæk med havrehalm til underbredselse og et simpelt fæhaars hestedækket til overbredselse, og dermed satte han ud som dæksgut med et Fredrikstadskib. Det var ikke rar udrustning at komme senhøstes ud i Nordsjøen med, og den køjeplads, han fik ombord, var læk, saa der kom vand i halmsækken. Følgen var at havrekornene begyndte at spire og sækken saa smaat at blive grøn, da skuden kom ned i Middelhavet. Den blev saa lempet overbord og erstattet med en sivmatte af den slags, som bruges til underlag for saltlast. Skipperen, som ellers havde ord for at være haard og streng, fik tilovers for den kvikke, villige gut, og da skibet kom nordover igjen sørgede han for en skikkelig sjøtrøie og lagde paa hyren.

Efter at have faret tilsjøs i fem fjerdingaar kom Michelet hjem i 1853. Han tog saa styrmanssexamen med bedste karakter i april 1854 og gik atter tilsjøs med et Fredrikstadskib. I 1859 blev han *styrmand* paa korvetten «Ørnen» paa et fem maaneders togt til Middelhavet, og i april 1860 fik han styrmanspost paa Statens postskibe i ruten Trondhjem-Vadsø. Kort efter at have feiret sit bryllup drog Michelet over nytaar 1862 til Lofoten som opsynsbetjent ved Lofotfisket, havde som styrmanspost sin bopæl i Trondhjem fra høsten 1862, og 22 juni 1867 blev han ansat som *undertoldbetjent* i Flekkefjords tolddistrikt med station i Rasvaag. Den 22 mai 1875 forflyttedes han i samme egenskab til Trondhjem og befordredes her til *overtoldbetjent* 13 juli 1883.

Vaaren 1906 var Michelet saa uheldig at falde paa det glatte holkeføre paa vei til toldboden og fik et benbrud, som viste sig vanskelig at komme over. I december søgte han derfor afsked fra sin stilling, som blev ham bevillet 10 jan. 1907 fra 1 april at regne.

Fra 10 mai 1883 til 23 jan. 1907 var Michelet toldkyndigt medlem af Trondhjems kvantænekommission. Som toldfunktionær gennem 40 aar «udførte Michelet altid sine forretninger med stor nidkjærhed. Gjentagne gange var han konstituert som toldinspektør, dels under distrikts-toldinspektørens fravær paa reiser og dels under vacanser i embedet». ¹ I politisk henseende varmt interessert for det konservative partis sag nedlagde Michelet et for tjenstfuldt arbeide for dennes fremgang i Trondhjem. Som sin far var han en ualmindelig praktisk anlagt mand med stor nævedygtighed; med en god tollekniv, sagde han, kunde meget udrettes, og efter sin afsked beskæftigede han sig med haandverksarbeide for Den norske Husflidsforening i Christiania.

Gift 15 decbr. 1861 i Fet med *Caroline Julie Laache*, der var født 1 april 1833 paa Hof i Fet og afgik ved døden 17 febr. 1915 paa Diakonhjemmet i Vestre Aker, begravet paa Haslum kirkegaard i Bærum; datter af gaardbruger *Engebret Laache* og *Bolette Christine Nerdrum*.

Efter at have taget afsked fra sin stilling i Trondhjem flyttede Michelet og frue til Christiania, hvor de i 1911 feirede sit guldbryllup paa Studenterhjemmet i kredsen af børn og børnebørn. Senere boede de hos sin datter og svigersøn dr. Elling Holst paa Holtet i Bærum, og her afgik Michelet ved døden 6 marts 1913 og blev begravet 12 marts ved Haslum kirke.

Overtoldbetjent Joseph Michelet og hustru Caroline, f. Laache havde sex børn: [9 a—9 f]:

¹ Biografi med portræt i «Norsk Toldtidende» 1906 nr. 12.

OVERSIGT
over fru Caroline Michelet f. Laache's forfædre.

- Brynil Nerdrum*
gaardbruger paa Nerdrum i
Fet. 43 aar gl. 1664.
-
- Maren Brynildstr.*
død 2 juli 1707.
* *Ole Pedersen Nerdrum*
født 1659 i Fet, hvor begr. 3
mai 1735. Gaardbruger paa
Nordre Nerdrum.
-
- Peder Nerdrum*
født 1692 i Fet, hvor begr. 17
marts 1746. Lensmand i Fet.
* 3 aug. 1721 med
Karen Gulbrandsdtr.
-
- Ole Nerdrum*
døbt 19 febr. 1724 i Fet,
begr. 5 dec. 1804 i Skedsmo.
Lensmand i Fet.
* *Kari Trondsatter.*
-
- Peder Nerdrum* *
døbt 19 jan. 1755 i Fet, hvor
begr. 12 febr. 1800. Lensmand.
Gifte 26 octbr. 1776 i Fet.
-
- Bolette Christine Nerdrum*
døbt 6 jan. 1791 i Fet, hvor død 19 marts 1861.
Proprietær til gaarden Hof i Fet.
-
- Peter Olaus Laache*
født 20 nov. 1814 i Fet, hvor død
28 febr. 1870. Proprietær.
* *Pauline Marthea Selboe*
født 14 febr. 1822 i Skedsmo, død
9 marts 1905, datter af garver
Lars Peter Selbo og Ellen Laache.
-
- Emilie Louise Laache*
født 21 marts 1848; død 10 juni 1907.
-
- Olga Sophie Jensen*
født 6 marts 1869 paa Bragernes.
* *Sophus Christian Hals Michelet*, redaktør; side 208.
-
- Engebret Olsen Vestby*
gaardbruger i Nannestad 1710.
* *Gudbjørg Gulbrandsdatter.*
-
- Gulbrand Laache*
døbt 29 sept. 1715 i Nannestad,
hvor begr. 19 juli 1773. Lensmand.
* *Inger Olsdatter.*
-
- Ole Gulbrandsen Laache*
døbt 3 aug. 1760 i Nannestad, død 31
dec. 1797 i Skedsmo. Lensmand.
* *Ellen Marie Jensdatter*
født 1766 i Skedsmo, hvor død 20 dec. 1796
Datter af *Jens Christophersen Sørum*
og *Birthe Hansdatter.*
-
- Engebret Olsen Laache* *
født 1790 i Skedsmo, død 17 nov. 1847 i Fet.
* 30 marts 1812 i Fet
-
- Ellen Marie Laache*
født 21 dec. 1813 i Fet, død 1 oct. 1886.
* 19 aug. 1836 *Stener Jensen*
kjøbmand paa Bragernes, født 22 oct.
1807 paa Tangen, død 5 jan. 1893;
søn af *Jens Stenersen*
og *Petronelle Ottersdatter.*
-
- Peter Emil Jensen* *
født 22 febr. 1839 paa Bragernes,
hvor død 18 dec. 1908 Kjøbmand og bankadministrator.
-
- Hr. Christen Sorensen Bloch*
født 1613 i Jylland, død 1681 i Nes,
Hallingdal, som sogneprest.
* 27 mai 1655 i Christiania med
Kirsten Pedersdatter.
-
- Søren Bloch*
døbt 15 sept. 1661 i Christiania.
Mesterskrædder i Bergen.
-
- Christen Bloch*
født i Bergen, død 30 mai 1763 i
Christiania. Mesterskrædder.
* *Sibylle Boldæus*
døbt 2 jan. 1794 i Christiania, hvor
begr. 9 febr. 1768.
Dtr. af possementmager
Henrik Boldæus og Maren Niemann.
-
- Søren Bloch*
døbt 20 apr. 1719 i Christiania, hvor
begr. 14 juli 1762. Mesterskrædder.
* *Inger Marie Serup*, begr. 21 oct. 1757.
-
- Bodil Marie Bloch*
døbt 8 aug. 1755 i Christiania,
død 19 febr. 1829 paa Bragernes.
-
- Caroline Julie Laache*
født 1 april 1833 i Fet, død 17 febr.
1915 i Vestre Aker.
* 15 dec. 1861 i Fet med
Joseph Frantz Oscar Michelet.
Overtoldbetjent, side 201.

9 a. SIMON THEMSTRUP MICHELET, født 8 febr. 1863 i Trondhjem. Professor.

Dimittert fra Trondhjems kathedralskole tog Michelet klassisk examen artium i 1881 og examen philos. i 1882, begge med laudabilis præ ceteris. I juni 1887 underkastede han sig theologisk embedsexamen med karakteren laudabilis med indstilling, hvorfor der i henhold til kgl. resolution af 7 marts 1828 blev givet indberetning til Kongen; i 1888 tog han den praktiske examen med laudabilis.

Allerede i 1885 vandt Michelet Kronprinsens guldmedalje for en afhandling om læreindholdet i 1. Clemens brev. I skoleaaret 1887-88 modtog han en lærerpost ved Aars og Voss' skole og fik 21 april 1888 et stipendium paa 2000 kr. af cand. jur. G. A. Bruuns legat for under et aars ophold ved tyske og hollandske universiteter at studere religionshistorie og psykologi. For at han kunde fortsætte disse studier, som ogsaa omfattede de ariske sprog, endnu et aar blev stipendiet gjentaget 8 mai 1889, og 3 mai 1890 bevilgedes ham kr. 2000 af Det Mantheyske Legat til de for det videnskabelige studium af Det gamle Testamente nødvendige studier af de semitiske sprog. Paa foranledning af Universitetets theologiske fakultet blev Michelet saaledes istand til i tre aar at studere ved tyske universiteter, fornemmelig i Leipzig, idet tanken var at han mulig skulde blive professor Casparis efterfølger. Imidlertid blev han indviklet i en politisk strid, den saakaldte «Rubelaffære», der reiste sig af et privatbrev, som uden hans vidende blev offentliggjort i «Trondhjems Adresseavis» 30 juli 1892 under titelen «Rusland og Skandinavien», og hvori han meddelte forlydender, han havde fra udenlandske forbindelser, om at russiske penge influerte paa visse politiske forhold i Norge. Følgen var en voldsom pressekampagne, hvori ikke mindst Bjørnstjerne Bjørnson tog del, og at Stortinget inddrog det ved professor Casparis død ledigblevne professorat. Samtidig reiste Justitsdepartementet aktion mod Michelet, men af Høiesterets kjæremaalsudvalg, hvortil sagen henvistes, blev denne erklæret i enhver henseende uberettiget.¹

Michelet blev 20 jan. 1894 i Trondhjems domkirke indviet til geistligt embede for at vikariere som prest ved Trondhjems Strafanstalt under presten Hvals fravær paa Stortinget. Under 12 novbr. 1894 blev han derefter konstitueret af Christiania biskop som tredjeprest ved Trefoldigheds kirke og fik til særlig virkefelt Hammersborg kreds, hvis tætbebyggelse med smaakaarsfolk i leiekaserner og smaahus bibragte ham varige sociale interesser.

Den 12 mai 1894 blev Michelet kreeret til *doctor theologiæ* efter den 9 mai at have forsvaret sin afhandling «Amos, oversat og fortolket; med en udsigt over de samtidige tilstande i Israel», og i 1896 blev han medlem af Videnskabselskabet i Christiania.

Efter nogen tids forløb lagde de politiske bølger sig igjen og sindene kom atter til ro. Efterat Stortinget i 1896 atter havde oprettet det i 1892 inddragne professorat i theologi meldte Michelet sig som ansøger til dette embede, idet han dog i skrivelse til Kirkedepartementet af october s. a. meddelte at han ikke agtede at deltage i nogen konkurrence og heller ikke vilde modtage nogen konstitution i embedet. Under 14 novbr. 1896

¹ Se bl. a. «Morgenbladet» for 7, 11 og 30 septbr. samt 1 og 2 octbr. 1892. Bjørnson vedblev at forfølge Michelet for «Rubelbrevet», men tilslut erkjender han at der ikke bør lægges Michelet noget tillast og slutter i Morgenbl. nr. 79 for 1895 med følgende ord: «— I hvert fald, jeg ber ham herved om undskyldning».

blev han derefter udnævnt til professor og gik saaledes efter tre aars geistlig virksomhed over til Universitetet.

Som medlem af det theologiske fakultet har professor Michelet havt den opgave at indføre i det theologiske studium ved Universitetet de nyere gammeltestamentlige undersøgelser – en opgave som stiller store krav til den kristelige personlighed og videnskabelig dygtighed.

Sammen med professorerne Lyder Brun og Sigurd Odland stiftede Michelet i 1900 «Norsk theologisk Tidsskrift» og har siden været en af dets redaktører. Fra stiftelsen af «Norske studenters kristelige forbund» i 1899 og indtil 1904 var han formand for dette, var redaktør af Nordens kristelige studenterforbunds fællesorgan «Excelsior» fra 1904 til 1917, formand fra 1914 for «Norges studerende ungdoms kristelige forbund» og ligeledes formand i Norske studenters kristelige forbunds huskomité.

Faa aar efter Michelets og hans to yngre kolleger, professorerne Brun og Brandruds udnævnelse opstod i de konservative kirkekredse stærke angreb paa den nye theologi, som lærtes ved Universitetet, og særlig betydningsfuldt var biskop I. C. Heuch's stridsskrift «Mod Strømmen». Krisen blev akut, da det eneste gjenlevende ældre medlem af fakultetet, professor Petersen, døde i 1903 og hans embede skulde besættes. Michelet var den ældste af de tre «liberale» professorer og var som fakultetets dekan formand i den nedsatte bedømmelseskomité. Striden om professorposten trak ud gennem flere aar indtil 1906 og blev yderligere tilspidset ved at kirkestatsraaden, Christofor Knudsen, og den konservative theologiske professor, dr. Odland, gik af, fordi statsmyndighederne lod udnævne den videnskabelig bedst kvalificerte ansøger, dr. Ording, tiltrods for at hans konfessionelle rettroenhed blev benægtet fra ledende kirkelige hold. Striden førte sluttelig til oprettelsen af «Menighedsfakultetet» i 1907 og er først efterhaanden og langsomt stilnet noget af.

Ti-aaret 1902 til 1912 gik saaledes hen under tildels meget stærkt tryk af de kirkelige kontroverser. Vinteren og vaaren 1910 havde Michelet paa grund af overanstrengelse permission fra sit embede; senere har han arbejdet for reform i skolens religionsundervisning og opnaaede i 1918 statsbevilling til en ny videnskabelig oversættelse af Det gamle Testamente. I 1898 studerte han i Skotland og England, og vaaresemestret 1918 tilbragte han paa studiereise i Tyskland og Danmark.¹

«For videnskabelig fortjeneste» blev professor Michelet ridder af St. Olavs orden 1 sept. 1911.

Om professor Michelets forfattervirksomhed kan meddeles følgende:

Videnskabelige og populærvidenskabelige arbejder: Amos, oversat og fortolket; med en udsigt over de samtidige tilstande i Israel, (Doctorafhandling) 1893. – Om religiøs nedgang (Luth. Kirketid. 1897 II). – Mosebøgernes oprindelse (i «Religiøse foredrag i fasten 1896»), – «Israels profeter som aabenbarings bærere» (i «Religionsvetenskapliga kongressen i Stockholm 1897»), ogsaa oversat paa tysk. – Den bibelske urhistorie (For Kirke og Kultur) 1898. – Det gamle testaments syn paa synden, 1899. – Bibelen i ære, (foredrag ved Buskeruds kristelige ungdomsforeningers kredsstevne) 1899. – Guds retfærdighed efter det gamle testaments opfattelse (Norsk theol. tidsskrift 1900). – Jobs bog (Religiøse foredrag) 1901. – Gamle helligdomme i nyt lys, 1902 (2. omarb. udg. 1911). – Fredrik Petersen (Nordisk universitetstidsskr. 1903). – Videnskaben og studenterne, tale ved universitetets aarsfest 1904 (ib. 1904). – Striden om professorposten i theologi (Samtiden 1904). – Jesus Kristus, sand Gud – sandt menneske (Emner og tanker II ved Kr. Piene, 1903).

Oversigt over den jødiske menigheds religion (N. theol. Tidsskr. 1904-1908). – Tilgangen til det theologiske studium (N. Kirkebl. 1905). – Om det gamle testaments betydning for os (N. theol. Tidsskr. 1906; ogsaa som

¹ Se forøvrigt biografi med to portrætter i «Studerne fra 1881» (jubilæumsbogen 1906) s. 285 flg.

brochure). — Troen paa Gud i det gamle testament («For frisindet Kristendom», religiøse foredrag 1906). — Om presteeden («Aandens tjener». Rel. foredrag 1907). — Studenternes missionsforening («Vær med!» Festskr. 1906). — Bibelselskabets revision af Casparis og Johnsons oversættelse (N. theol. Tidsskr. 1907). — Folkesagnene i det gamle testament (For Kirke og Kultur 1911). — Verdenshistoriens tilblivelse (Studentterhjemmets Julebog, Kjøbenhavn 1912). — Franz Delitzsch (N. theol. Tidsskr. 1913). — Fra Mose til profeterne (1915). — Den nuværende krise i den norske kirke (For Kirke og Kultur 1915; tillige i det amerikanske «The Constructive Quarterly»). — Tilbedelsen («Deilig er jorden», 1916). — Om literær komposition i de gammeltestamentlige skrifter (N. theol. Tidsskr. 1917, og «Norsk theologi til reformationsjubilæet 1917»). — Af Mosebøgerne og Jesajabogen. To prøver paa en ny videnskabelig oversættelse (1918). — Fra profeterne til Jesus Kristus. Første halvdel (1919).

«Det er Herren», prædiken paa universitetet (Luth. Kirketid. 1905 I, oversat i Pastoralblætter XXXVI, 6). — Præken ved jubilæumsgudstjenesten 3 septbr. 1911 i anledning af universitetets 100'aars jubilæum (N. theol. Tidsskr. 1911; tillige i «Det kongelige Frederiks universitets hundredeaarsjubilæum, 1913»). — Paa bønnedagen, Universitetetspræken («Exelsior» 1916).

Artikler angaaende studiet: Hvorledes kan vort theologiske studium blive frugtbarere (Luth. Kirketid. 1895 I, om behovet for en theologisk licentiatprøve. — Britisk presteuddannelse (Luth. Kirketid. (1899 I). — Stipendier for prester til studier i udlandet (Luth. Kirketid. 1900 II).

Om religionsundervisningen i skolen: Den nyere opfattelse af det gamle testament og barneskolen (Skolebladet 1900). — Om Kristendomsundervisningen i skolen med særlig hensyn til det gamle testament (N. Skoletid. 1906 nr. 34 og 35). — Bibelhistorien og bibelhistorieundervisningen (ib. 1914, nr. 36,37). — Reform i vor bibelhistorieundervisning (ib. 1915, nr. 2-5). — Svar til hr. overlærer Greve (ib. 1915, nr. 20-21). — Enkelte hovedspørgsmaal vedrørende vor opfattelse af den gammeltestamentlige historie (ib. 1915, nr. 24-27). — Religionsundervisningen i vore nabolande (For Kirke og Kultur 1918). — Om religionsundervisningen i Tyskland og hos os (ib.).

Artikler om forskellige aktuelle emner: Dr. Krogh Tonnings angreb paa professor Petersens inspirationslære (Luthersk Kirketidende 1888). — Rusland og Skandinavien («Trondhjems Adresseavis» 30/7 1892; denne saakaldte «rubelartikel» oplystes senere at være et privatbrev, ikke nogen korrespondance til bladet.

I *Morgenbladet*, 17/5 1897: Menighedsreguleringen i Christiania; 2/5 1900: Græskundervisningen for teologer, en henvendelse til Kirkedep.tet; 8/12, 14/12, 24/12 1901: Den yngre slegts kristendomsopfattelse; 9/12, 11/12 1912: Paalideligheden i biskop Heuchs anklager; 21/1 1903: M. J. Færden: «Det gamle Testament i lyset af den nye bibelforskning»; 1/12 1904: Gaar ungdommen tilbage i almindannelse. — I *Aftenposten*, 17/12 1901: Studentersamfundet og det kristelige studentforbund. — I *Verdens Gang*, 25/3-11/4 1903: Professor Jægers sidste foredrag i Studentersamfundet. — I *Norsk kirkeblad*, 1904: Det forløbne aars kirkelige begivenheder; 1907: Den moderne theologis farer; 1907: Selvstændig tro — bibeltro; 1912 s. 530, 573: Om socialdemokratiet og kristendommen; 1913 s. 72: En vanskelighed ved det kristelige ungdomsarbeide; 1914: Lidt religionspsychologisk orientering; 1914: Om kultur og tankeindhold i forkyndelsen. — I *For Kirke og Kultur* 1899: Theologien og de gamle sprog; 1913: Kan en kristen være socialdemokrat? — I *Mellem Brødre*, 1906: Konfirmationsforberedelsen. — I *Exelsior*, 1913 nr. 9 og *Retfærd*, decbr. 1913: Boligforholdenes sociale problem (smilgn. *Exelsior* 1915 nr. 2).

Forøvrig aarligaars literaturartikler i «Norsk theol. Tidsskrift», mange smaaartikler i ovennævnte blade, fortrinsvis i «Morgenbl.», og forskellige dagblade samt en del artikler i «Kirkeleksikon for Norden».

Gift 26 septbr. 1888 i Paulus kirke i Christiania med *Marie Elisabeth Storjohann*, født 10 marts 1866 i Mariakirkens sogn i Bergen; datter af pastor *Johan Cordt Harmens Storjohann* og *Nanna Holmboe*. Efter at have gaaet paa skole i Neuendettelsau ved Nürnberg og senere i London var Marie Storjohann lærerinde hos C. Bay paa Odals verk i 1887 til 1888. Efter sit giftermaal har hun ivrig deltaget i det sociale arbeide; hun er saaledes stifter af og var fra 1914 til 1919 redaktør af «For Hjem og Samfund», siden 1919 redaktør af ugebladet «Hjemmenes Vel», hvori er optaget bladet «Husmoderen». Fra 1899 er fru Michelet medlem af centralstyret for «De norske Sædelighedsforeninger», fra 1904 formand i «Asker og Bærums kvinderaad», 1907 til 1910 viceformand i «Norske kvinders nationalraad», 1913 viceformand og fra 1914 formand i «Hjemmenes Vel» i Christiania og 1915 formand i denne forenings landsforbund; forøvrig medlem af flere bestyrelser og en tid af Bærums kommunestyre.

I 1901 udgav fru Michelet sin første bog, «Puk», hvori hun har sat sin lille søn et varigt

minde; senere fulgte i 1902 barnebogen «Hos mormor» og i 1903 og 1904 ungdomsbøgerne «I svalehuset» og «Usynlige magter». En biografi (med portræt) af fru Michelet, skrevet af Thora Lund, staar at læse i «Kvindernes Blad» 1915 nr. 1. Kongens Fortjenstmedalje i guld 1919.

I 1900 købte professor Michelet villaen «Vallerlien» nær Sandviken station i Østre Bærum, og her har familien siden havt bopæl.

Heinrich Storjohann

født 4 decbr. 1742 ved Altona, død 22 mai 1826 i Bergen. Kjøbmand.

* *Anna Abel Danielsen*, født 1748 ved Altona, død 1823 i Bergen.

Ferdinand Storjohann

født 10 juni 1797 i Altona, død 14 febr. 1887 i Bergen. Kjøbmand.

* *Maria Elisabeth Harmens*, født 29 juli 1802 i Bergen, hvor død 5 jan. 1843; datter af kjøbmand og borgerrepræsentant *Johan Cordt Harmens* og *Anna Helmers*.¹

Johan Cordt Harmens Storjohann

født 15 aug. 1832 i Bergen, død 23 april 1914 i Christiania. Den sidste sogneprest ved Mariakirkens tyske menighed i Bergen; sjømandsprest i London; prest ved Strafanstalten for kvinder i Christiania.

* *Nanna Holmboe*, født 28 aug. 1838 i Bergen, død 28 mai 1898 i Christiania; datter af rektor *Hans Holmboe* og *Velgjerd Henriette Løberg*.²

Marie Elisabeth Storjohann

født 10 marts 1866 i Bergen.

* 26 septbr. 1888 med *Simon Themstrup Michelet*, professor.

Professor Simon Michelet og hustru Marie f. Storjohann's fire børn [10 a—10 d]:

- 10 a. JOHAN JOSEF MICHELET, født 2 decbr. 1889 i Halle, døde 10 april 1895 i Vestre Aker.
- 10 b. BODHILD CHRISTINE MICHELET, født 23 novbr. 1891 i Leipzig; fik i Tyskland bevilling til at ombytte fornavnet Bodhild med *Bolette*. Examen artium paa den sproglig historiske linje uden latin fra Frogner skole 1910 med karakteren meget tilfredsstillende. Gift 5 juni 1912 i Østre Bærum med tysk evangelisk prest *Theodor Eduard Burckhardt*, født 8 juni 1885 i Barmen; søn af pastor *Johannes Burckhardt* og *Henny Tiemann*. Theodor Burckhardt var fra 1 decbr. 1911 til 21 april 1914 sogneprest i Sollstedt i Sachsen og derefter missionsinspektør i «Evang. Missionsgesellschaft für Deutsch-Ostafrika» i Bethel ved Bielefeld. Under krigen var han divisionspfarrer fra 1 octbr. 1914 til 30 juni 1915 og fra 9 septbr. 1916 til 12 decbr. 1918. Han blev dekoreret med Jernkorset af 1. og 2. klasse. Tre børn.
- 10 c. NANNA MICHELET, født 14 juni 1894 i Christiania; døbt i Diakonisseanstaltens kirke. Efter middelskoleexamen i 1908 tog hun afgangsexamen fra Christiania Vinterlandbrugsskole i 1914 og blev i 1916 landbrugskandidat fra Norges Landbrugshøiskole

¹ Se forøvrig: «Stamtavle over Familien Harmens», af kaptein G. Harmens, Bergen 1892.

² Se forøvrig: «Holmboerne», Bergen 1868, «Foged Jens Holmboes Efterkommere» af overtoldbetjent Othar Holmboe, Christiania 1890, samt «Foged Jens Holmboes Efterkommere» af Ch. Delgobe, Christiania 1908.

paa Aas. I 1918-1919 har hun været godsforvalter paa Grinda gaard ved Malmköping i Sverige.

10 d. CAROLINE JULIE MAGDALENE MICHELET, født 3 mai 1903 paa Vallerlien i Østre Bærum.

9 b. BOLETTE CHRISTINE MICHELET, født 6 april 1865 i Trondhjem, døde 22 octbr. 1891 paa Buskerud i Modum.

Gift 21 novbr. 1890 i Baklandets kirke, Trondhjem, med *Johan Bernhard Hegermann*, født 9 jan. 1863 i Tveit; søn af brugseier *Diderik Hegermann* paa Boen i Tveit og *Bernhardine Tobine Hegermann*. I 1890 købte Bernhard Hegermann gaarden Buskerud i Modum herred med besætning og indbo for 75 000 kr. og drev denne eiendom til 1899, da han solgte den og senere købte gaarden Bondi i Asker. Efter at have solgt denne vinteren 1918 har brugseier Hegermann været bosat i Østre Aker.

Efter sin første hustrus død indgik Hegermann nyt ægteskab 16 septbr. 1893 i Tveit med sin kusine *Caroline Harriet Hagemann*, født 8 april 1863 i Arendal; datter af infanterikaptein *Barthold Henrik Hagemann* og *Caroline Johanne Hegermann*.

I sit ægteskab med Bolette Michelet havde Hegermann datteren Dina Bolette, som er født 3 octbr. 1891 paa Buskerud og philologisk kandidat fra 1919.

9 c. SOPHUS CHRISTIAN HALS MICHELET, født 29 april 1867 i Trondhjem. Redaktør.

Dimittert fra Trondhjems katedralskole tog Christian Michelet klassisk examen artium med laudabilis præ ceteris i 1886, examen philos. med laud. i 1887 og blev juridisk kandidat med laudabilis høsten 1891. Under 14 septbr. 1892 blev han autorisert som *overretssagfører*. Fra 7 mai 1892 var han i tre maaneder amtsautorisert som edsvoren fuldmægtig hos sorenskriver Tillisch i Larvik sorenskriveri, og da sorenskriveren kort efter fik permission til udenlandsk badested blev Michelet fra 24 mai s. a. af amtmanden konstitueret for sex uger som sorenskriver. Bortset fra et par maaneders ansættelse fra 13 aug. 1892 som koncipist ved Jernbanestyrelsens bureauafdeling var hermed Michelets juridiske praxis afsluttet, idet han gik over til journalistisk virksomhed. Af denne havde han fra tidligere dage følt sig særlig tiltrukket.

Allerede under sin studietid, fra nytaar 1887, havde Michelet underholdt sig ved journalistisk arbeide, først ved at skrive artikler og korrespondancer til «Trondhjems Adressetidende», «Fremskridt» og flere andre blade, og fra nytaar 1888 som *redaktionssekretær* i «Fædrelandet», hvis redaktør dengang var Vilhelm Aubert. Den 24 octbr. 1892 overtog han stillingen som *redaktør* af «Stavanger Amtstidende» og var derefter fra 1 juni 1895 til 9 septbr. 1898 redaktør af «Christiansands Tidende». I Christiansand bestyrede han i 1897 samtidig byfogedkontoret som konstitueret i et halvt aars tid.

Fra december 1897 til mai 1898 opholdt Michelet sig med Statens journaliststipendium i Paris og London og overtog 15 septbr. 1898 ledelsen af «Bergens Aftenblad»s redaktion, som han indehavde til 1913. I dette aar købte han aktiemajoriteten i «Bergens Annoncetidende» og har siden været dette blads *redaktør*.

¹ Se «Studenterne fra 1887», med 2 portrætter. Chr.a 1912.

Fra 1892 af har Michelet deltaget i det politiske organisationsarbejde, været en stærkt benyttet politisk foredragsholder og nedlagt et betydeligt arbejde som medlem fra 1903 af det konservative partis programkomité. I den konservative presseforening har Michelet været aktivt medlem, i mange aar medlem af bestyrelsen og af forskellige nedsatte komiteer, saaledes af komiteerne for organisationen af journalistiske æresretter og af journalisternes pensionskasse, ligesom han har deltaget som delegeret ved de internationale pressekongresser i Bern 1902 og i Liège i 1905 og er medlem af den internationale voldsgiftsret i pressesager, hvilken dog endnu aldrig er traadt i funktion. Under forberedelsen af de politiske begivenheder, der førte til unionens opløsning i 1905, fik Michelet anledning til at øve adskillig indflydelse paa Høirepressens holdning.

Gift 30 juni 1893 paa Bragernes med *Olga Sophie Jensen*, født 6 marts 1869 sammesteds; datter af købmand og bankadministrator *Peter Emil Jensen* og *Emilie Louise Laache*, om hvilke familier se den s. 203 meddelte oversigt. To børn [10 a—10 b]:

10 a. ELLEN MICHELET, født 5 aug. 1897 i Christiansand; tog examen artium paa den sproglig-historiske linje ved Bergens katedralskole 1916 med laudabilis.

Gift 2 marts 1918 i Slotskapellet i Christiania med skibsrheder i Tønsberg *Ragnar Magne Vik*, født 31 juli 1893 i Tønsberg; søn af grosserer *Hans Marthinsen Vik* og *Rise Fredrikke Reiersen*. Efter afgangsexamen ved Christiania Handelsgymnasium i 1911 opholdt Ragnar Vik sig i Tyskland, England og Amerika i to aars tid. I 1916 begyndte han egen forretning i Tønsberg, omfattende skibsrhederi og assurancevirksomhed. Han er medlem af direktionen i flere skibsselskaber og af repræsentantskabet i Tønsberg Handelsbank.

10 b. ROLF MICHELET, født 7 april 1900 i Bergen, hvor han døde 29 juli 1900.

9 d. MAREN BASTINE MICHELET, født 14 decbr. 1868 i Flekkefjord. Bestyrerinde af Christiania Guttehjem.

Efter en udmerket middelskoleexamen i 1885 var Maren Michelet guvernante og lærerinde ved en forskole i Trondhjem. Hun fik tidlig lyst til diakonissegjerningen, men tog efter faderens indstændige ønske først den høiere prøve for lærerinder ved Folkeskolen i 1891, med meget god karakter, og blev i april 1892 diakonisselev ved Lovisenberg i Christiania. Vaaren 1893 virkede hun ved Bergens sygehus og, efter et aars permission for overanstrengelse, ved Fredrikshalds, hvorpaa hun deltog i prøvesøsterkursen paa Lovisenberg vinteren 1897 til 1898. Frøken Michelet virkede saa i Drammen som menighedssøster til mai 1902, da hun paa grund af sygdom i sine forældres hjem maatte tage permission. Under denne, der strakte sig til 1907, bestyrede hun Lægeforeningens feriekoloni i Stjørdalen de fire sommermaaneder 1903 og vikarierte som lærerinde ved Kalvskindets skole i halvandet aar. Sommeren 1907 forestod hun Vor Frelses menigheds feriekoloni i Christiania og har siden 1 septbr. 1907 været bestyrerinde af Christiania Guttehjem. I denne stilling har «søster Maren» udført et velsignelsesrigt arbejde, og selv har hun sagt at «en større og kjerere opgave kunde ikke være givet

hende». — Paa hendes 50'aarige fødselsdag indeholdt «Tidens Tegn» nr. 49 for 1918 en længere artikel «Et lyst menneske», med et fortrinlig tegnet portræt af den afholdte dame.

9 e. JENS LAACHE MICHELET, født 13 octbr. 1870 i Rasvaag paa Hitterø. Ingeniør.

Michelet tog afgangsexamen paa den maskintekniske linje ved Trondhjems tekniske Lærestanstalt i 1891, var derefter volontør ved Sandnes Uldvarefabrik 1891-92 og forestod i det følgende aar opmaalingen af Agdenes fæstningstomter. Han gik derpaa ind paa vævskolen i Aachen og tog her afgangsexamen i 1894. I 1895 blev han bestyrer af Stenkjær Uldspinderi. Fra slutningen af dette aar og til 1900 var han ansat som assistent ved Nydalens Fabrikker ved Trondhjem og opholdt sig i 1900 til 1902 med stipendium ved forskellige fabrikker i Skotland, hvor han samtidig var volontør hos Kemp, Blain & Co., Galleshiels, og Ethick Mills, Selkirk. Fra 1902 vikarierte Michelet som lærer i maskinlære og mekanisk teknologi ved Trondhjems tekniske Lærestanstalt og har siden novbr. 1904 været fast konstitueret af Kirkedepartementet som lærer i disse fag ved denne skole [Trondhjems tekniske Mellemskole].¹

Michelet kjøpte 23 juni 1915 en liden eiendom paa Strinden, som blev givet navnet «Græsbakken».

Gift 28 decbr. 1905 i Vor Frelseres kirke, Christiania, med *Sigrid Larsen*, født 5 septbr. 1876 i Christiania; datter af agent *Aksel Larsen* og *Emilie Constance Mulvad Wølner*. Hun tog i 1899 examen artium med «meget godt», dimitteret fra Aars og Voss' skole, og i 1900 examen philos. med laudabilis. Se tavle s. 211. Fem børn [10 a—10 e]:

10 a. FRANS OSCAR MICHELET, født 28 novbr. 1906 i Trondhjem.

10 b. AKSEL LAACHE MICHELET, født 10 decbr. 1907 i Trondhjem.

10 c. EVA KONSTANCE MICHELET, født 9 novbr. 1910 i Trondhjem.

10 d. MILDRID MICHELET, født 2 febr. 1913 i Trondhjem.

10 e. REIDAR MICHELET, født 17 decbr. 1914 i Trondhjem.

9 f. MARIE MICHELET, født 20 septbr. 1872 i Rasvaag paa Hitterø.

Gift 29 decbr. 1900 i Trondhjem med *Elling Bolt Holst*, født 19 juli 1849 i Drammen; søn af boghandler, senere fattigforstander *Adolph Theodor Holst* og *Amalie Fredrikke Bergh*. Afgik ved døden 2 septbr. 1915. Dr. philos., docent i matematik.

Efter examen artium i 1868 og examen philos. i december 1869, begge med laud. præ ceteris, studerte Holst realfag og tog reallærerexamen 10 juni 1874 med laudabilis. Han var derefter lærer i matematik ved en hel del skoler i Christiania, blev 8 jan. 1876 universitetsstipendiat i ren matematik og stod som saadan til han fra 1 novbr. 1891 ansattes som overlærer i matematik ved Christiania tekniske Skole. Under 19 decbr. 1894 blev Holst beskikket til docent i matematik ved Universitetet.

¹ Se forøvr. O. Alstad: Trondhjemsteknikernes matrikel 1870-1915, s. 90, [med portræt].

OVERSIGT
over fru Sigrig Michelet f. Larsen's forfædre.

Hr. Christopher Pedersen

født i Bjergbye, Sjælland; sogneprest i Evje 1663.
* *Birgitte Tørresdtr. Asdal*, begr. 23 mai 1717 i Hornnes.
Dtr. af *Tørres Christensen* og *Anne Jørgensdtr.*

Hr. Peder Bjergbye

født 1671 i Evje, død 12 marts 1732 som sogneprest i Bygland.
* *Ingeborg Rasch*, datter af borgermester *Jens Jacobsen Rasch* i Chr.sand.

Øllegaard Jersin Bjergbye

* *Peter Christian Michelsen*
handelsmand i Christiansand.
Søn af skipper *Michel Mortensen*
i Grimstad
og *Else Petersdtr. Mansfeldt.*

Else Marie Michelsen

født 5 jan. 1752 i Christiansand,
hvor død 5 dec. 1818.

* *Thomas Norberg*

døbt 14 oct. 1750 i Øiestad, død
3 nov. 1810 i Christiansand.
Lodsoldermand. Søn af skipper
Jens Thomassen Norberg og
Anne Knutsdtr.

Anna Norberg

født 7 jan. i 1789 Christiansand,
død 4 mai 1867 i Aremark.

Provst, sogneprest til Eker. Eidsvoldsmand.

Ellen Else Marie Oftedahl

født 20 aug. 1810 i Rennesø, død 4 mai 1905 i Christiania.

hvor død 23 mai 1884. Kapteinvagtmeister i Fredrikstad. Ridder af svensk Sværdorden.

Aksel Larsen

født 29 septbr. 1840 i Christiansand, død 13 marts 1915 i Christiania. Generalagent.

* 2 juli 1868 i Fredrikstad med *Emilie Constance Mulvad Wølner*, født 6 octbr. 1843 i Hemnes,
bosat paa Bygdø; datter af sogneprest *Hans Christian Wølner* [født 21 juni 1806 paa Strømsø
og død 15 febr. 1874 i Faaberg; søn af købmand *Knut Peter Wølner* og *Karen Elisabeth Barchmann*]
og *Elisabeth Fischer* [født 30 novbr. 1804 paa Fredrikshald og død 31 mai 1847 i Hemnes;
datter af oberst *Fredrik Ferdinand Fischer* og *Johanne Cathrine Sinding*].

Sigrig Larsen

født 5 septbr. 1876 i Christiania, cand. philosophiæ.

* 28 decbr. 1905 i Christiania med *Jens Laache Michelet*, ingeniør. S. 210.

Lars Pedersen Haslum

født 1691 i Bærum, død 17 juni 1763
i Aker. Gaardbruger paa Store Frøen.

* *Kari Andersdatter*

begr. 8 juli 1753 i Aker, 36 aar gl.

Peter Larsen

døbt 20 febr. 1746 i Aker, død 10 april
1825 i Christiania som kjøbmand.

* *Johanne Cathrine Henriksdtr. Sesterfleth*
død 4 juli 1822 i Christiania, 66 aar gl.

Herman Larsen

født 31 aug. 1803 i Christiania,

hvor død 23 mai 1884. Kapteinvagtmeister i Fredrikstad. Ridder af svensk Sværdorden.

Allerede i 1868 vandt Holst prisen for en svensk matematisk prisopgave, hvortil han fandt løsningen medens han udarbejdede artiumsopgaven i norsk still. I 1878 fik han Kronprinsens guldmedalje for sin besvarelse af Universitetets prisopgave, og 18 mai 1883 blev han kreeret til dr. philos. for sin afhandling: «Et par syntetiske metoder især til brug ved studiet af metriske egenskaber». I 1879 og 1880 studerte han med stipendier i Frankrige, England og Tyskland og i 1885 i Stockholm. I 1886 oprettede Holst Det matematiske Seminar, og 27 septbr. 1902 blev han ridder af St. Olavs orden «for videnskabelig fortjeneste».

Paa grund af overanstrengelse ved en udbredt lærervirksomhed ved siden af sit videnskabelige arbeide og tiltagende sygelighed fik Holst tjenestefrihed som docent 16 febr. 1911, og da hans helbred nægtede ham at gjenoptage sine embedsforretninger erholdt han efter ansøgning afsked som docent 17 septbr. 1912 og som overlærer 1 aug. 1913.

Holst var bosat i Christiania indtil han i 1890 tilflyttede «Holtet» ved Høvik, som han s. a. havde kjøbt af borgermester H. E. Berner, og her afgik han ved døden 2 septbr. 1915. Begravelsen foregik paa Vor Frelzers gravlund, hvor elever og venner reiste ham et mindesmerke, som blev afsløret 4 octbr. 1916.

I mange aar sad Elling Holst, som var en fin kunstkjender med betydelige literære og kunstneriske interesser i Nationalgalleriets styre. Selv havde han i aarenes løb erhvervet sig et bibliothek paa flere tusinde bind, en betydelig malerisamling af norske kunstneres arbeider, en værdifuld haandtegningsamling og en enestaaende samling af norske julekort. Denne sidste blev efter hans død kjøbt af Universitetsbibliotheket, og malerierne indbragte ved auktion i october 1916 vel 40 000 kr. Idet forøvrig henvises til E. A. Thomles verk om Studenterne fra 1868 ved 50'aars jubilæet i 1918, hvor en mængde detailoplysninger meddeles om Elling Holsts liv og virksomhed, hans betydning som skjønnaand og barnebogsforfatter og hvor alle hans publikationer anføres, skal her gjengives professor V. Bjerknes' nekrolog over Holst i «Tidens Tegn»:

«Blandt de mange lyse minder, som knytter sig til Elling Holsts navn, blander der sig for alle, der nøiere kjendte hans skjebne, et streif af dyb vemod. Han naaede aldrig en stilling, hvor hans evner fuldt kunde udfolde sig. Han var en af dem, som fik føle at videnskabens kaar er trange i dette land. — Hans drøm om at skrive et verk «*Traité des propriétés métriques des figures*», der skulde være et sidestykke til Poncelets fundamentalverk «*Traité des propriétés projectives des figures*», skulde aldrig gaa i opfyldelse. Tiden, da han kunde faa samle sine kræfter helt paa en opgave af dette omfang, skulde aldrig komme. Stærke naturer kan holde det gaaende nogen ungdomsaar med skolearbeide dagen igjennem og videnskabelig tænkerarbeide i aften- og nattimerne. Men i længden gaar det ikke. Den trætte hjerne kan ikke tænke de nye tanker. Det nytter ikke at tage den stærkeste vilje til hjælp. Naturen sætter sine ubønhørlige grænser. Kun altfor mange ved at fortælle om en knæk for mange aar eller for hele livet, erhvervet i denne fortvilede kamp ud over grænsen af sine kræfter. — Blev end Elling Holst et offer for de smaa forhold i et lidet land og fik han kun udrettet en brøkdæl af det, han havde evner til, saa blev dog det livsverk, han efterlader, betydeligt. Hans begavelse var for stærk og oprindelig til at kunne gaa til grunde under de trykkende forhold. Jeg vil her særskilt fremhæve hans akademiske lærergjerning. Vort Universitet har havt store forskere og udmerkede lærere i matematik, og dog har Elling

Holst, trods al skjebnens ugunst, som lærer overgaaet dem alle. Den arbejdsbyrde, han havde at bære fra morgen til aften, fik nok ofte til følge, at hans foredrag kunde være alt andet end formfuldendt. Men det beholdt altid en umiddelbar friskhed, som rev alle dem med, som havde dybere interesse. Hans undervisning var altid baaret af en smittende begeistring for sit thema, og ingen har forstaaet som han at komme i rapport med sine elever. Derfor har han ogsaa, i dybere personlig forstand, havt flere elever end nogen anden af vore matematikere. Og hans interesse for eleverne var ikke bare fagmandens, men menneskets. Ingen af de realstuderende, som nogen gang har været med ved de selskabelige sammenkomster, hvor han var midtpunktet, eller ved de udflugter, som han fik istand, vil glemme disse livets feststunder. Fik han end aldrig samle sine kræfter til det store videnskabelige livsverk, som han drømte om, saa kunde ingen skjebnens modgang hindre ham i af sin indre rigdom at give øieblikket et indhold, som deltagerne aldrig glemte». —

«Som lærer var han vidunderlig til at vække sine elevers intelligens», skriver «Tidens Tegn» ved hans død. «Men alligevel har kanske Elling Holst gjort sin største indsats paa et helt andet omraade. Videst udover og dybest greb han med sine barnebøger. Den mand, hvis tankeliv maatte bevæge sig i de høieste abstraktioner og paa omraader, hvor problemerne sætter de største krav til spekulativ forstand og kombinerende fantasi, han havde tillige den intimeste føling med barnesjælens behov for det enkle, naive, virkelighedstro i dagliglivets smaa realiteter. Han elskede barn, han kunde snakke med barn og han kunde skrive for barn. Hans barnebøger er intet mindre end epokegjørende, fordi de er skabt ud fra en hel ny opfatning af barnets sjæleliv og aandsbehov.»

Dr. Elling Holst var 1ste gang gift 23 aug. 1875 i Trondhjem med *Inger Skavlan*, født 30 marts 1852 i Herø og død 8 marts 1899 paa Holtet i Bærum; datter af provst og sogneprest *Aage Schavland* og *Gerhardine Pauline Bergh*.

I sit ægteskab med Marie Michelet havde Holst en søn, Elling Bolt Michelet Holst, født 9 novbr. 1913.

8j. JOHAN WILHELM MICHELET, født 27 novbr. 1834 paa Fredrikshald, døde der 25 octbr. 1835 «af indvortes slag».

8k. JOHAN WILHELM MICHELET, født 23 juni 1836 paa Fredrikshald¹ og døbt 28 octbr. Afgik ved døden 17 decbr. 1910 i Trondhjem. Oberst.

Slegtens traditioner tro gik Johan Michelet 1 jan. 1852 som kadet ind paa Krigsskolen og gennemgik denne, hvorefter han 21 jan. 1856 blev udnævnt til *secondløjtnant* i Trondhjemske infanteribrigade, med anciennetet fra 16 decbr. 1855, og til denne brigade skulde han gennem hele sit senere liv forblive knyttet. Under 23 mai 1857 blev han *premierløjtnant* og adjutant ved Indherreds nationale musketerkorps, 1 juni 1858 gevorben *premierløjtnant* og lærer ved underofficersskolen, 17 marts 1864 garnisonsadjutant i Trondhjem og samme aar brigadeadjutant, hvilken stilling han indehavde til 1869.

¹ Kirkebogen har feilagtig 24 juni 1836.

Under 3 juli 1869 fik Michelet udnævnelse til *kaptein* og kvartermester ved Trondhjems jægerbataljon, blev 26 aug. 1871 chef for 2. divisjon af Indherreds jægerbataljon, 6 febr. 1875 chef for 1. kompani af samme bataljon og forsattes 5 mai s. a. til chef for 2. kompani af brigadens depotafdeling. I 1870 og 1871 var han indbeordret til Christiania som chef for instruksionsskolen for værnepligtige officerer. Den 8 octbr. 1888 blev han udnævnt til *oberstløjtnant* og chef for Nordmør landværsbataljon og forsattes 28 jan. 1889 til chef for Trondhjems linjebataljon. Fra denne embedsstilling erholdt Michelet 2 april 1901 afsked med pension i henhold til aldersgrænseloven af 27 juli 1895.

Oberst Michelet var en fremragende, i sin tid brigadens mest fremskudte officer, specielt en overlegen feltofficer. Det er vel kjendt at Trondhjems linjebataljon i den tid, han førte den, var anset for en af landets bedste, med et samhold og en militær forstaaelse, som ved alle manøvrer gjorde sig stærkt bemærket. I de 13 aar, Michelet virkede ved underofficersskolen i Trondhjem, naede den et høidepunkt som hverken før eller siden, og det var hans fremragende evner som instruksionsofficer, der udpegede ham til chef for de værnepligtige officerers to første uddannelseskurser. Hans stadige krav paa revision af underofficersskolernes plan for at faa den i samklang med tidens udvikling blev fremsat for døve øren, men kort før sin død fik han dog den glæde at se gennemført hvad han tyve aar tidligere havde kjæmpet for.

I udpræget grad i besiddelse af den slegten egne energi, nøiagtig og pligtopyldende i alt sit arbeide, og strengest overfor sig selv, kunde oberst Michelet med fuld føie stille store krav til sine underordnede, men Trønderne fulgte med iver og lyst denne mand, som mandskaberne saa inderlig godt forstod var en dygtig chef, der tillige havde hjertelag for deres eget vel og bedste. Han var derfor umaadelig populær, og naar denne type paa en feltofficer paa sin smukke gang sætte sig i spidsen for korpset, var soldater og officerer stolte af sin oberst. Som privatmand var han dertil et elskværdigt, behersket menneske med et meget vindende, kavaleresk væsen.

Skjønt optaget sent og tidlig med sine militære gjøremaal fandt oberst Michelet dog tid til andre interesser og kunde for disse nedlægge et betydeligt arbeide. Som *bestyrer* fra 1890 af Værnes gaard med exercerplads og tilstødende skydeterrain og øvelsesplads i Leksdalen indlagde han sig saaledes megen fortjeneste. Tusinder af naaletræer vil her være vidnesbyrd om hans iver for skogplantningen, og fra alle hold anerkjendes den dygtighed, han som mellemmand mellem Staten og private lagde for dagen ved kontraheringen med gaardbrugere og husmænd rundt om Værnes, hvor der aarlig samledes flere tusinde mand.¹ Bestyrelsen af Værnes be-

¹ Som eksempel paa oberst Michelets praktiske sands i forbindelse med hans strenge retsindighed fortælles følgende episode fra Værnes exercerplads, hvor han til at begynde med havde haft mange vanskeligheder med husmændene, som i lange tider havde gjort hvad de vilde.

En dag, Michelet havde bataljonen staaende paa linje efter øvelser i skytterlinje og netop forklarede en del begaaede feil, særlig at mandskaberne ikke tilstrækkelig havde udnyttet de muligheder for dækning, som terrainen frembød, fik han fra hesteryggen øie paa en husmand, som skiult i en told fremme i marken listede sig afsted med en trillebør brændevad, som ikke tilkom ham. Obersten afbrød sin kritik og kommanderte den lange linje fremad, indtil alle fik se husmanden. «Der kan I se», sagde han, «hvorledes man maa søge dækning, naar det virkelig er en magtpaaliggende at komme frem ubemærket». Husmanden maatte passere fronten under brønde latter fra hele bataljonen, og obersten morede sig længe bagefter over den kraftige lektion, han havde faaet givet til begge sider paa én gang.

holdt han lige til sin død som et ringe arbejdsfelt for en entlediget officer med saa stærk arbejdslyst og virketrang som hans.

Skjønt ikke selv sportsfisker arbejdede oberst Michelet ivrig for opdræt af fiskeyngel til udsætning i fiskeløse vand. I 1878 deltog han i stiftelsen af Trondhjems Jæger- og Fiskerforening og var dennes formand fra 1898 til 1907, da han blev valgt til æresmedlem. Han nedlagde her et saa energisk arbejde for fiskerisagens fremme at det uden modsigelse blev sagt at den guldmedalje, Trondhjemsforeningen fik ved fiskeriudstillingen i 1908, skyldtes hans grundlæggende virksomhed. Jagt paa skogens vildt havde hans passion fra ungdommen af, og den holdt sig usvækket saa længe han levede; det var kun faa maaneder før sin død at han for egen hund skjød sin sidste hare.

Forøvrig kan nævnes at det var paa Michelets initiativ at der blev oprettet en Trondhjemsafdeling af «Røde Kors». Han var medlem af Trondhjems Træplantningskomité, formand i Trondhjems Musik- og Hjelpkasse og indvalgte i Ligningskommissionen og i tilsynskomiteen for Sygehusfængslet.

Under 27 aug. 1890 blev oberst Michelet ridder af svensk Sværdorden og 20 jan. 1894 ridder af St. Olavs orden «for militær fortjeneste».

Lige fra tyve'aarsalderen var Michelet bosat i Trondhjem; her flyttede han i 1872 til «Paulinelund», Søndre Elgesæter i Domkirkens sogn, og købte denne eiendom 24 juni 1879 af enkefru Pauline Sotaans bo for 36 000 kr. Den samme sum fik han igjen for eiendommen, da han ved skjøde af 17 febr. 1898 solgte den til fabrikeier Ludvig Spørck. Michelet forblev dog boende her til 1905, da han fik tilbud om at tage bopæl i Stiftsgaarden i Trondhjem.

Ved den gamle obersts begravelse, der foregik fra Domkirken 23 decbr. 1910, blev efter ordre fæstningsflaget paa Christiansten sænket paa halv stang under ceremonien, og brigademusiken stillede sig i spidsen af toget. I den talrige skare, som samledes i den gamle dom, saaes alle i byen værende tjenstfrie officerer af alle vaaben og underofficerer af oberstens tidligere korps. Efterat en række kranse fra militære afdelinger og institutioner var henlagt paa kisten blev denne baaret ud af kirken af officerer og videre til graven af underofficerer.¹

Den 4 juli 1919 blev paa Værnes under megen høitidelighed afsløret en pragtfuld bautasten af lys granit, reist af Trøndelagens skogselskaber «Til minde om oberst Johan Wilhelm Michelet, som paabegyndte disse plantninger 1892».²

Johan Michelet blev i 26'aars alderen som premierløjtnant gift 12 juni 1862 i Trondhjem med *Augusta Elisabeth Juel*, der var født 3 mai 1842 paa Rotvold i Strinden og afgik ved døden 13 aug. 1912 paa Baklandet, Trondhjem; begravet ved sin ægtefælles side paa Domkirkegaarden, hvor familien har et smukt gravsted. Hendes forældre var major i Kavaleriet, hofstaldmester *Niels Juel* og *Caroline Waldemare Schmettau Trampe*.

Fru Augusta Michelet havde tilbragt sine første barneaar paa forældrenes smukke eien-

¹ Af de ved oberst Michelets død fremkomne nekrologer skal nævnes: Søndmørsposten, 1910 nr. 301 [af kaptein Johan Olav Sivertsen], Dagsposten, 1910 nr. 511, Trondhjems Adresseavis 1910 nr. 437, Aftenposten for 17 decbr. 1910 og The Minneapolis Journal 1 jan. 1911. Se forøvrig: Norsk Jæger- og Fiskerforenings tidsskrift 1910 og Tidsskrift for Skogbrug 1911.

² Se herom forøvrig: Trondhjems Adresseavis 1919 nr. 167 og 169, Dagsposten for 5 juli 1919 og Aftenposten 1919 nr. 326.

OVERSIGT
over fru Augusta Michelet, f. Juel's ahner.

- Jens Christensen Hveding*
foged i Lofoten og
Vesteraalen 1646.
* *Riborg Danielsdtr.*
Christen Hveding
sorenskriver i Sal-
ten, begr. 6 mai 1696
i Hammerø.
* *Anne Benedicte*
Jacobsdtr.
født 1663, død 1691.
Jens Hveding
født 1691, begr. 15
nov. 1758 i Trond-
hjem. Byskriver,
justitsraad.
* *Elisabeth Marie*
Herdal
født 1700, død 6 mai
1775. Datter af prest
i Aafjorden hr.
Peder Jensen Herdal
og *Gudlaug Jensdtr.*
Svaboe.
- Bernt Johansen*
Møllmann
død 1677 som raad-
mand i Flensburg.
- Johan Møllmann*
født 16 febr. 1654 i
Flensburg, død 13
aug. 1717 i Trond-
hjem. Kjøbmand.
* *Anna Hammond,*
dtr. af *Thomas Ham-*
mond fra Ufford i
England.
- Thomas Møllmann*
født 11 dec. 1686 i
Trondhjem, hvor
død 18 juli 1762.
Handelsmand.
* *Stinchen Christens-*
datter Tyrholm.
- Hans Henrik Møllmann*
født 29 sept. 1715,
død 3 mai 1778. Lagmand i Trondhjem.
- Stinchen Anna Cathrine Møllmann*
født 14 aug. 1757, død 19 dec. 1820
* greve *Carl Jacob Waldemar v. Schmettau*
født 25 dec. 1744, død 21 april 1821 paa
Rotvold. Generalleitnant. [Søn af general
Waldemar Herman v. Schmettau, tysk rigsgreve, født 1719 i Sachsen, død 1785 i Pløen.]
- Amalie Ulrikke von*
Schmettau
født 29 april 1791, død 27 oct. 1856
- Hans Christopher v. Tramp*
arveherre til Kehrberg i
Pommern.
* *Agnes von Schwerin*
af Hohen-Lowitz.
Philip Ditlev, greve af
Trampe
født 12 marts 1678, død 24
oct. 1750. Tysk rigsgreve;
dansk greve. Generalmajor.
* *Charlotte Amalie*
af Trampe.
Greve Frederik Christopher
Trampe
født 1714, død 16 dec. 1779.
Oberstleitnant ved
Dragonerne.
* *Clara Hedevig v. Grabow.*
Greve Adam Frederik
Trampe
til Krabbesholm
født 2 aug. 1750,
død 22 juni 1807,
* *Gjertrud Hofmann de*
Poulsen. Dtr. af general
Jens de Poulsen.
Greve Frederik Christopher
Trampe
født 19 juni 1779, død 18
juli 1832. Dr. jur. Stiftamtmand i Trondhjem. Kammerherre.
- Caroline Waldemare Schmettau Trampe*
født 21 juli 1814 i Trondhjem, død 5 juni 1856 paa Sund, Inderøen.
- Augusta Elisabeth Juel*
født 3 mai 1842 paa Rotvold i Strinden, død 13 aug. 1913 paa Baklandet, Trondhjem.
* 12 juni 1862 i Trondhjem med *Johan Wilhelm Michelet*, oberst.
- Jacob Brun*
underofficer.
* *Margrethe Elisabeth Jensen*
født 1705 og død 1777 i Trondhjem.
[Gift paany med klokker Bredo Stabell].
Hr. Johannes Brun Stabell
født 8 april 1726 i Aas, død 11 mai
1796 som prest i Onse.
* *Marie Elisabeth Sindberg*
født 1729, død 18 dec. 1800.
Anne Sophie Stabell
døbt 3 juni 1766 i Onse.
* 22 sept. 1788 i Onse med *Niels Juel*
døbt 5 april 1750 i Granslev, Aarhus
stift, [søn af leitn. *Peter Nielsen Juel*,
født 1718 og død 1794 i Kjøbenhavn],
død 1808 paa Fredrikshald. Oberst.
Nils Juel * 7 aug. 1834
født 8 febr. 1799 paa Fredrikshald,
død 2 dec. 1853 i Levanger. Major i Kavaleriet. Hofstaldmester.

Om de høiadelige ætter Trampe og Schmettau se forøvrig Danmarks Adels Aarbøger etc. — Ovennævnte Anna Hammonds efterslegt har adgang til de store Angell'ske Stiftelser i Trondhjem, idet hendes søster Sara Hammond var gift med præsident Albert Angell. — Om Brun se Lars L. F. Brun: Militærslægten Brun, s. 10 og 118.

dom Rotvold, hvor der førtes et meget gjestfrit hus, og kom efter deres tidlige død til sin onkel amtmand Adam Trampe i Trondhjem. Hun var et helt igjennem harmonisk menneske med ædel tænkemaade, sin ægtefælle en trofast og forstandig hustru og sine børns kjærlige og kloge mor. Varmt interessert for mange sociale spøragsmaal deltog hun i arbeidet for at lette byrderne for dem, som var kommet paa livets skyggeside, og var i mange aar medlem af bestyrelsen for byens barneasyl. Sit betydeligste arbeide udenfor hjemmet nedlagde fru Michelet for «Røde Kors», til hvilket hun var knyttet fra 1896, og da et Nordenfjeldsk filial stiftedes i Trondhjem i 1905, blev hun indvalgt i direktionen og stod i denne til sin død. I 1896 dannede hun en damesyforening, hvis ufortrødne leder hun var til 1910, da den blev sluttet sammen med to andre med lige formaal til en fællesforening. «Oberstinde Michelet vil mindes i dyb ærbødighed og med inderlig taknemmelighed for hvad hun har ofret af interesse, tid, arbeide og kræfter for Røde Kors' store sag».¹

Oberst Johan Michelet og hustru Augusta f. Juel havde syv børn [9 a–9 g]:

- 9 a. SIMON THEMSTRUP MICHELET, født 23 april 1864 i Domkirkens sogn i Trondhjem, hvor han døde 8 mai 1864.
- 9 b. NILS JUEL MICHELET, tvilling med foregaaende, født 23 april 1864 i Domkirkens sogn i Trondhjem, hvor han døde 5 mai 1864.
- 9 c. WILHELM CHRISTIAN MICHELET, født 11 febr. 1866 i Domkirkens sogn i Trondhjem, døde der 3 marts 1879 af difterit.
- 9 d. CAROLINE WALDEMARE SCHMETTAU TRAMPE MICHELET, født 24 aug. 1868 i Domkirkens sogn i Trondhjem. Efter middelskoleexamen med udmerkelse i 1885 gennemgik frøken Liska Michelet det første kursus i frihaands- og projektionstegning, som Staten lod afholde i Christiania til uddannelse af lærere og lærerinder. Hun tog her examen med udmerkelse i 1887 og underviste derefter i et par aar ved frøken Storms pigeskole i Trondhjem. Efter nogen tids afbrydelse ved sygdom i hjemmet vikarierte hun ved forskjellige døveskoler i Trondhjem og har fra 1 januar 1902 været kontorfunktionær ved byens elektricitetsverk. Ved siden af denne stilling har frøken Michelet viet det sociale arbeide meget af sin tid og sin interesse. Fra 1911 har hun saaledes været sekretær og kasserer for Trondhjems kreds af «Røde Kors» og tillige Christiania Samaritanforenings Trondhjems'sekretær. Som organisator for speidergutterne har hun nedlagt et fortjenstfuldt arbeide, deltog i 1917 i de norske Lappers landsmøde og var en af værtinderne ved den herunder afholdte fest; for sin interesse for Lappesagen er hun tildelt hæderstegnet «rennaalen» ☺: en sølvnaal i form af en ren.

Forøvrig har frøken Michelet gennem mange aar skrevet artikler til landets aviser, specielt til «Dagsposten» i Trondhjem og tillige levert oversættelser til dagspressen.

- 9 e. JEAN MICHELET, født 21 aug. 1871 i Domkirkens sogn i Trondhjem. Overingeniør. Dimittert fra Trondhjems kathedralskole tog Michelet examen artium paa reallinjen

¹ Af den mindetale, som den fungerende formand holdt i «Røde Kors» generalforsamling i Trondhjem 16 febr. 1913.

i 1892 med haud illaudabilis og gennemgik derefter Trondhjems tekniske Lærestalt, hvorfra han blev udeksaminert i 1897 som *bygningingeniør*.

Allerede i 1894 havde Michelet ansættelse ved Statens jernbaneundersøgelser under udstikning af linjen Christiania-Røkenvik. I 1897 deltog han i arbeidet med taarnkonstruktionerne til Trondhjems domkirke, og i 1898 til 1901 ledede han Christiania kommunes udbygning af kraftanlægget Skjærsøen-Maridalshammeren. Efter i 1901 at have udført reguleringen af Nordmarkens vasdrag for Akerselvens Brugseierforening var Michelet i aarene 1902 til 1904 *byggeleder* ved Drammens kommunes udbygning af Gravfoss, med senere udvidelse af kraftstationen i 1905 samt ordning af fløtningsforholdene forbi Gravfoss i 1906.

I aarene 1905 og 1906 var Michelet engageret af Skiens brugseierforening ved regulering af Møsvand og Totakvand, og i 1907 af Glommens brugseierforening ved opmåling og planer for regulering af Jotunheimens vande, hvorefter han i 1907 modtog ansættelse ved Norsk Hydro som byggeleder ved regulering af Maarvandene og har siden 1917 været *overingeniør* i Norsk Hydro.

I 1889 og 1891 besøgte ingeniør Michelet i tekniske øiemed England, Spanien og Portugal og i 1893 England, Skotland, de europæiske Middelhavslande og Rusland. Han studerte i 1904 og med stipendium af 20 decbr. 1905 dam- og vandbygning ved den tekniske høiskole i Aachen, foretog i 1908 med statsstipendium en reise i Tyskland, Schweiz, Italien og Frankrige for ligeledes at studere vandbygning og besøgte i 1913 saadanne anlæg i Sverige, Tyskland og Schweiz. Interessert for al sport er ingeniør Michelet specielt passionert jæger.

Gift 20 decbr. 1907, ved borgerlig vielse, i Fredrikstad med *Anna Dorothea [Dorrit] Sibbern*¹, født 28 septbr. 1875 i Christiania; datter af oberst *Valentin August Sibbern*, og *Helga Christiane Sundt*; se tavle s. 219. To børn [10 a—10 b]:

10 a. JEAN de BEAUVAL MICHELET, født 29 aug. 1908 i Uranienborg sogn i Christiania; en tvillingbror døde under fødselen.

10 b. AUGUSTA JUEL MICHELET, født 5 april 1910 i Uranienborg sogn i Christiania.

9 f. EDVARD WALDEMAR JUEL MICHELET, født 25 septbr. 1873 paa Søndre Elgesæter i Domkirkens sogn i Trondhjem. Ingeniør.

Efter apothekerexamen i 1896 og afgangsexamen paa den kemiske linje ved Trondhjems tekniske Lærestalt i 1898 blev Edvard Michelet assistent ved Statens kemiske Kontrolstation i Christiania i 1899 og overflyttedes i 1900 som 1ste assistent til kontrolstationen i Trondhjem, hvor han til 1903 tillige var bestyrer af frøkontrolafdelingen.

Michelet studerte med statsstipendium i Halle i 1904 til 1905 og fuldendte derefter ved Norges Landbrugshøiskole paa Aas sin uddannelse som landbrugschemiker.

I 1910 tog han afsked fra Statens tjeneste og gik over i privat bedrift som *driftsingeniør* og kemiker ved «Aktieselskabet Meraker elektriske Kraft og Smelteverk» paa

¹ Dorrit Sibbern var tidligere gift 11 septbr. 1897 i Rygge med major i Ingeniørbrigaden *Georg Gundersen*; dette ægteskab blev opløst ved kgl. resolution af 19 novbr. 1907. Se «Studerterne fra 1888», Christiania 1913.

OVERSIGT
over fruene Dorrit og Alethe Michelet f. Sibbern's forfædre.

Carsten Mechlenburg
borgermester i Haderslev, død 1617.

* *Margrethe Schnell*
født 15 juni 1574 i Haderslev, død 1 mai 1647 i
Christiania. Datter af *Johan Schnell* og *Anna Reimers*.

Annechen Mechlenburg
begr. 7 mai 1658 i Christiania.

* *Niels Hansen*
Bergskriver paa Kongsberg 1624.
Lagmand i Christiania 1631. Begr. 13 juni 1655.

Gunnar Kittelsen
gaardbruger paa Hus i Ullensvang.

Wittekind Huus *
født ca. 1610 i Ullensvang, begr. 17 mai 1668 i Chr.ania.
Lagmand i Christiania lagdømme.

Kirsten Kongsberg
begr. 20 jan. 1671 i Christiania.

Annechen Huus

døbt 23 april 1660 i Christiania, hvor død 25 aug. 1714.
* 27 aug. 1699 paa Bragernes med *Nicolai Sibbern*, født ca. 1650 i Holsten,
død 3 april 1722 i Aas. Brigadier. Kommandant paa Akershus.

Christian Sibbern

døbt 5 mai 1703 paa Bragernes, begr. 30 octbr. 1731 i Christiania. Infanterikaptein.
* 1731 i Krempe i Holsten med *Magdalene Amalie Moldenit*, født ca. 1709 og død 2 mai 1750 i Slesvig.
Datter af justitskammerraad *Caspar Conrad Moldenit* og *Margrethe Cathrine Schrøder*.

Georg Christian Sibbern

født 2 juli 1732 i Svelvik, død 1 jan. 1796 paa Vernekloster. Major. Eier af Vernekloster i Rygge.
* 10 decbr. 1778 med *Søster Huitfeldt*, døbt 18 juli 1760 i Onse, død 5 mai 1833 paa Jeløen.
Datter af generalmajor *Valentin Wilhelm Hartvig Huitfeldt* til Elingaard og *Ingeborg Christine Reichwein*.

Valentin Christian Wilhelm Sibbern

født 9 sept. 1779 paa Vernekloster, død 1 jan. 1853 paa Carlberg i Rygge.
Eier af Vernekloster. Eidsvoldsmand. Statsraad.
* 19 mai 1802 i Rygge med *Alette Margrethe Aagaard*, født 3 octbr. 1776 i Grue og død 30 mai 1810
paa Vernekloster. Datter af sogneprest *Mathias Aagaard* og *Boel Maria Kreutz*.

Mathias August Sibbern

født 7 decbr. 1807 paa Vernekloster, hvor død 24 juni 1855. Prokurator. Eier af Vernekloster.
* 5 decbr. 1836 paa Moss med *Augusta Gerner*, født 15 novbr. 1811 paa Moss, død 23 decbr. 1902 i Rygge.
Datter af grosserer *Henrik Gerner* og *Johanne Brockenhuus-Løvenhjelms*.

Valentin August Sibbern

født 22 april 1843 paa Vernekloster, død 19 febr. 1918 i Vestre Aker. Oberst. Eier af Vernekloster.
* 2 jan. 1874 paa Moss med *Helga Christiane Sundt*, født 12 septbr. 1854 paa Moss.
Datter af skibsrheder *Michael Andreas Sundt* og *Anne Dorothea Peterson*.

Anna Dorothea [Dorrit] Sibbern

født 28 septbr. 1875 i Christiania.
* 20 decbr. 1907 med *Jean Michelet*, ingeniør.

Hedvig Alethe Sibbern

født 9 mai 1879 i Christiania.
* 19 mai 1902 med *Edvard Waldemar Juel Michelet*, ingeniør.

Se forøvrig: Huitfeldt-Kaas: «Familien Sibbern» og «Familien Huitfeldt». Om Aagaard i Finne-Grønn.
«Slegten Kiønig». — «Familien Gerner» og Mikael Sundt: «Stamtavle over [den adelige] Familje Sundt».

Kopperaaen i Meraker, hvilken stilling han fremdeles indehar. Ivrig sportsmand er Michelet af Norges Skiforbund autorisert som dommer ved præmieskiørend og er som sin ældre bror passionert jæger.

Gift 19 mai 1902 i Rygge med *Hedvig Alethe Sibbern*, født 9 mai 1879 i Christiania og datter af oberst *Valentin August Sibbern* og *Helga Christiane Sundt*; se oversigtstavle s. 219.

Ingeniør Edvard Michelet og hustru Alethe f. Sibbern har fire børn [10 a–10 d]:

10 a. ELSE MICHELET, født 10 marts 1903 i Domkirkens sogn i Trondhjem.

10 b. HELGA SIBBERN MICHELET, født 3 aug. 1906 i Domkirkens sogn i Trondhjem, hvor hun døde 30 decbr. 1909.

10 c. AGNES MICHELET, født 18 juni 1910 i Domkirkens sogn i Trondhjem.

10 d. AUGUSTA ELISABETH JUEL MICHELET, født 7 juli 1917 paa Furumo i Meraker.

9 g. CHRISTIAN FREDRIK TUCHSEN MICHELET, født 5 jan. 1877 paa Søndre Elgesæter i Domkirkens sogn i Trondhjem; døde sammesteds 13 mai 1878 af kighoste.

81. NILS CHRISTIAN MICHELET, født 14 octbr. 1837 paa Fredrikshald, døbt 11 juli 1838. Advokat i Minneapolis.

Privat dimittert tog Nils Michelet examen artium i 1857, examen philos. i 1858 og den juridiske embedsexamen i 1861, alle med karakteren *haud illaudabilis*. Efter at have arbeidet paa advokatkontor i Christiania et aars tid fik han autorisation som *underretts-sagfører* 11 novbr. 1862 og praktiserte som saadan i Høland, hvor han havde bopæl paa Marienborg, indtil han 20 april 1866 reiste over til Amerika med sin familie og slog sig ned i Madison i Wisconsin. Han blev medredaktør af det norske blad «Fædrelandet og Emigranten» i La Crosse i 1868 og fik i 1869 ansættelse som *kopist* i staten Wisconsin's Landdepartement i Madison. Sommeren 1871 underkastede han sig juridisk lov-examen ved Wisconsin's universitet og blev efter aflagt prøve for statens høiesteret autorisert som praktiserende *advokat*. I fire aar fungerte han derefter som *retsskriver* i Dunn County og flyttede for at opnaa bedre skolegang for sine børn til Minneapolis i Minnesota i 1882. Her var han ansat ved toldvæsenet indtil demokraterne bragte Grover Cleveland paa præsidentstolen i 1885, og siden har Michelet praktisert som advokat først i Detroit og senere i Minneapolis, hvor han nu i mange aar har havt sit hjem i 27de avenue, først i nr. 2316 og senere i nr. 2009.

Gift 28 aug. 1864 i Christiania med sin kusine *Johanne Hals*, født 20 marts 1836 i Christiania; datter af adjunkt ved Kathedralskolen *Ove Michelet Hals*, der var Nils Michelets morbror, og *Caroline Marie Hals*.¹ I 1914 feirede ægteparret sit guldbryllup i festligt nærvær af børn og børnebørn og under megen opmerksomhed fra landsmænds og medborgeres side.

¹ Se side 103 og 197 og «Familien Hals» side 69.

Advokat Nils Michelet og hustru Johanne f. Hals har sex børn [9 a–9 f]:

- 9a. OVE HALS JEAN MICHELET, født 21 septbr. 1865 paa Marienborg i Høland, blev udlært som mekaniker og derefter som elektriker og deltog i arbeidet med anlægget af den første elektriske sporvei i Minneapolis. Senere var Ove Michelet arbejdsleder for mange lignende anlæg baade i Minnesota og flere andre stater og har nu i flere aar været ansat ved Souther Pacific Jernbanens elektriske verksted i St. Francisco, med bopæl i Oakland, 2516 High Street.

Gift 2 juli 1904 i Filadelfia med *Marie Letitia Surdez*, enke efter Fredrick Denivelles og født 1 juni 1869 i Noirmont i Schweiz; datter af uhrmager *Florentin Eugen Surdez* og *Octavie Arnoux*. To børn [10 a–10 b]:

10a. JEAN THOMAS NILS MICHELET, født 20 aug. 1905 i New York City.

10b. LOUIS LEON OVE MICHELET, tvilling med foregaaende, født 20 aug. 1905 i New York City.

- 9b. NILS HALS MICHELET, født 4 novbr. 1867 i Madison, Wisconsin; døde 5 aug. 1868 i La Crosse, Wisconsin.

- 9e. MAREN BASTINE HALS MICHELET, født 26 mai 1869 i Madison, Wisconsin. Efter at have studert i fire aar ved universitetet i Minneapolis, hvor hun blev den første graduent af norske forældre, fik Maren Michelet ansættelse som lærerinde ved South High School (den offentlige middelskole og seminar) i samme by og har siden nedlagt et meget fortjenstfuldt arbeide for studiet af det norske sprog, som i 1910 indførtes ved høiskolen og danner undervisningsfag ved siden af svensk og de europæiske verdenssprog. Hun har i studieøiemed flere gange besøgt Norge, og resultaterne heraf er kommet hendes literære forfatterskab til gode. I 1911 udgav hun «First Year Norse» paa Free Church Book Concern's forlag i Minneapolis, en lærebog i norsk, som opnaaede en ligefrem succes. Senere fulgte «Mathilde Wergelands Liv» og flere bøger, som alle har indbragt forfatterinden megen anerkjendelse.¹ Ugift.

- 9d. PAUL MICHELET, født 11 mai 1870 og død 22 mai 1870 i Madison, Wisconsin.

- 9e. SIMON THEMSTRUP MICHELET, født 12 novbr. 1871 i Madison, Wisconsin, tog i 1893 juridisk examen ved universitetet i Minnesota og nedsatte sig som advokat i Minneapolis. Her gjorde han sig som sekretær i den republikanske countykomité stærkt gjældende høsten 1896 ved valgkampens organisation for præsidentvalgmandsvalget.² I 1900 blev han United States' Indian agent i White Earth Indian Reservation. Denne «reservation», som han styrede til 1908, bestod af 4000 Indianere og havde to skoler med tilsammen 250 elever; han havde her 10 kontorfunktionærer og 12 à 15 politibetjente til disposition. Siden 1908 har Michelet praktiseret som advokat i Minneapolis.

¹ Se herom «Dagsposten», Trondhjem, 1910 nr. 465, «Tidens Tegn» 1911 nr. 215 og «Trondhjems Adresseavis» for 10 april 1911.

² Hans portræt kom i den anledning i «St. Pauls Dispatch». Se «Morgenbladet» 1896 nr. 738.

Gift 14 juni 1899 i St. Paul, Minnesota, med *Bertha Downing*, født 2 octbr. 1876 i Sandoval, Illinois; datter af skog- og trælasthandler *Robert Henry Downing* og *Lorellia Lillie Giers*. Fire børn [10 a—10 d]:

10 a. PAUL DOWNING MICHELET, født 18 april 1900 i Minneapolis. Graduent fra denne bys høiskole 1918; underkastede sig 17 marts 1919 optagelsesprøve som kadet ved West Point officersskole.

10 b. WILLIAM GIERS MICHELET, født 27 aug. 1902 i White Earth Indian Reservation, Minnesota.

10 c. CARL HALS MICHELET, født 3 april 1904 i Minneapolis.

10 d. ROBERT HENRY MICHELET, født 4 febr. 1912 i Minneapolis.

9 f. WILLIAM LUDVIG CHRISTIAN MICHELET, født 15 novbr. 1873 i Madison, tog i juni 1903 juridisk examen ved universitetet i Minnesota og nedsatte sig som advokat i Thief River Falls, hvor han senere har været beskikket sagfører for denne bykommune og for Soo-jernbanen.

Gift 7 juni 1908 i Black River Falls, Wisconsin, med *Anna Melbye*, der er født 31 decbr. 1875 sammesteds og datter af købmand *Gulbrand [Gilbert] Gulbrandsen Melbye*, født 20 febr. 1849 i Vestre Gausdal, og hustru *Oline Olsdatter*, født 15 april 1847 i Eidsvold. To børn [10 a—10 b]:

10 a. WILHELMINA MICHELET, født 21 septbr. 1911 i Thief River Falls, Minnesota.

10 b. LOUISE MICHELET, født 25 marts 1915 i Thief River Falls, Minnesota.

7 d. JACOB POST MICHELET, sogneprest Johan Michelets tredje søn, blev født 20 juli 1796 i Fyresdal og fik ved daaben 23 juli i Molands kirke navn efter sin farbror, presten i Manger. Afgik ved døden 19 novbr. 1866 i Coon Prairie, Vernon County i Wisconsin. Farmer.

Jacob Michelet blev 1 jan. 1810 elev af Landkadetakademiet i Kjøbenhavn mod en aarlig betaling af 154 rdl. og stod ved korpsets 1. kompani til han efter ansøgning fik afsked 19 april 1815. Han reiste strax hjem til Hersæter og indsendte under 3 aug. følgende ansøgning til Kongen:

«Fra den Tid af at Norge blev adskilt fra Danmark, af hvis Landcadet Academi jeg har været Medlem i 4½ Aar, besluttede jeg at søge tilbage til mit Fædreland i det Haab med Tiden at kunne blive det til Gavn, hvorfor jeg under 17 Marts dette Aar efter indgiven Ansøgning erholdt allernaadigst Afsked. Jeg begav mig derfor strax til Norge for at fortsætte den Bane, jeg havde betraadt; til hvilken Ende jeg derfor underdanigst ansøger Deres kongelige Majestæt om at blive ansat som virkelig Cadet ved det kgl. Norske Landcadet Corps.

Min Moder, der er Preste Enke, har 7 Børn og desuden led betydeligt Tab ved Krigen i afvigte Aar, mangler ganske Evne til at kunne føre mig frem paa den militaire Bane, naar ikke Deres kongelige Majestæt naadigst maatte finde for godt at ansætte mig som virkelig Cadet, da hendes øvrige smaa Børn ogsaa gjør Fordring paa hendes moderlige Omsorg, til hvilken hendes ringe Formue kun vil være istand til at række altfor liden Hjælp.

Jeg er 19 Aar og har havt Børnekopperne, hvilket naadigst vil erfares af de underdanigst vedlagte Attester hvormed ogsaa følger den mig meddelte Afsked fra Det kgl. Danske Landcadet Corps.»

Ansøgningen blev med skrivelse af 15 aug. fra Armédepartementet oversendt Landkadetkorpset til udtalelse og generaladjutanten for armeen, oberst Stabell, «vilde paa det bedste have samme anbefalet, baade fordi dette unge menneske har valgt den militære bane, derpaa allerede har havt fremgang og altsaa haardt at begynde paa en anden, som og fordi moderen formedelst de flere uopdragne børn ei har som en kone i maadelig forfatning leilighed til at, afholde de bekostninger, hans fuldkommen dannelse kunde udkræve, naar han ikke til hjælp var heldig at faa gage.»

Fra 1 jan. 1816 blev Michelet optaget som fast elev af Krigsskolen, men inden aaret var ude havde han søgt sin afsked og blev demittert 1 jan. 1817.

Michelet bestemte sig derefter til at benytte sig af den under 9 febr. 1815 udgaaede anordning om præliminærexamen for dem som vilde blive jurister og medicinere uden paa forhaand at være studenter. Han fremstillede sig til denne præliminærexamen i august 1817 og fik karakteren «antagelig», men han fortsatte ikke efter hensigten til norsk juridisk examen hvorimod han gik over til handelen og kom bag disken i Christiania. Da et kjøbstadanlæg paa Lillehammer blev besluttet ved lov af 7 aug. 1827, var Michelet en af de første, som udenbygds fra flyttede did og begyndte handelsforretning. Først ved kgl. resolution af 7 juli 1828 blev byens grænser bestemt og nærmere regler givet for bebyggelsen, og samtidig strømmede til en hel del mere eller mindre løse existenser, som benyttede sig af den lette adgang, loven om kjøbstadanlægget aabnede dem til at bosætte sig og drive næring uden at erhverve borgerret, og som var uden nogensomhelst af de egenskaber, der ellers fordredes af handelsborgere og haandverkere i andre kjøbstæder. Ved udgangen af 1829 var den nye bys folkemængde omkring 360 indvaanere, og heraf havde indflytterne bebygget omtrent 40 nye tomter. Husene blev bygget paa laan og varene taget paa kredit, og da omsætningen selvfølgelig blev yderst ringe, varede det ikke længe før en hel hob af de indflyttede næringsdrivende gik konkurs og atter forduftede fra stedet. Byen frembød saaledes intet lysteligt billede i det første ti-aar.

Blandt dem, som imidlertid fik nogenlunde fast fod paa stedet var Jacob Michelet. Han drev kolonial- og manufakturhandel og klarede sig over de første vanskeligheder ind i tryg-gere farvand, om end forholdene stadig var beskedne. Han mødte gjentagne gange som en af handelsstandens repræsentanter ved retstvister med de omboende landhandlere, var revisor for byregnskaberne fra 1829 og i 1836 «reserveborgerrepræsentant». Paa Lillehammer købte Michelet hus i Storgaden, paa hjørnet af Langes gade. Det var oprindeligt en mindre vaaning, som senere blev købt af kjøbmand Ludvig Wiese og betydelig paabygget, saa den for sin tid var et stort og smukt 2-etages hus med en staselig sal, der var stedet for megen selskabelighed. Under sit besøg paa Lillehammer i 1848 boede kong Oscar I i Wieses hus, og her havde efter Wieses død amtmændene Collett og Jensen sin bolig.¹ Bakken fra Michelets hus og nedover til kirken kaldtes i lang tid «Micheletbakken; forøvrig er der ingen lokale traditioner knyttet til hans navn paa Lillehammer.

¹ Et billede af huset findes i G. F. Gundersen: Lillehammer i nitti aar», 1917, s. 81.

Efterhaanden som der kom større stabilitet i handelsforholdene samledes omsætningen mere og mere paa enkelte firmaer, og særlig slugte da Ludvig Wiese den største del. Det synes som Michelet herunder ikke vandt den fremgang, som var nødvendig i konkurrancen, og i 1851 brød han derfor overtvert og udvandrede med hele sin familie til Wisconsin. Her fik han sig anvist land i Coon Prairie, Vernon County, og underlagde sig for en meget billig penge en farm paa hele 200 acres, som han kaldte «Bloomingdale», og som han siden drev til sin død 19 august 1866.

Gift med *Gregine Olsdatter*, født 7 novbr. 1812 paa Gjøvik og døbt 15 novbr. i Vardal; datter af verksarbejder *Ole Johnsen* og *Rønnaug Larsdatter*. Hun afgik ved døden 5 marts 1879 i Coon Prairie, Wisconsin. Syv børn [8 a–8 g]:

8 a. JOHAN MICHELET, født [ante conjugium] 5 decbr. 1830 i Hurdalen, udvandrede med forældrene i 1851 til Coon Prairie, Wisconsin, og drog derfra til Prairie du Chien i samme stat, hvor han blev clerk. Efter nogen tid forlod han dette sted og blev clerk hos Frank Dunn – en bror af dommer Dunn – i et magasin i Pebbels Landing, og i 1879 kom han til Westby, Coon Prairie i Vernon County, hvor han begyndte en kornforretning og byggede stedets 2det store kornmagasin. Han var postmester i Westby fra 1885 til 1889 i Cleveland's præsidenttid og nød megen borgerlig anseelse. Michelet afgik ved døden 4 octbr. 1918 paa sin fædrene farm Bloomingdale.

Gift 4 juni 1861 i Coon Prairie med *Johanne Johnson*, født 17 decbr. 1840 i Biri; bosat paa Bloomingdale, Vernon County. Datter af husmand paa Rolid i Biri *John Larsen* og *Ingeborg Pedersdatter*. I 1911 feirede Michelet og hustru sit guldbryllup i festligt nærvær af slegt og mange venner. Sex børn [9 a–9 f.]:

9 a. JULIUS MICHELET, født 9 marts 1862 paa Bloomingdale, Wisconsin; døde der 6 aug. 1862.

9 b. JOSEPHINE GEORGINE MICHELET, født 14 decbr. 1864 i Coon Prairie, Wisconsin.

Gift 31 juli 1898 i Coon Prairie med *Theodore A. Rudie*, født 18 novbr. 1867 i Coon Prairie, hvor han er farmer; søn af *Nils Rudie* og *Marit Dahl*.

9 c. EMILIE MICHELET, født 14 octbr. 1867 i Coon Prairie, Wisconsin, afgik her ved døden 11 mai 1899.

Gift 13 octbr. 1890 sammesteds med *Julius Sæther*, farmer i Coon Prairie.

9 d. JOHAN WILHELM MICHELET, født 3 april 1875 i Coon Prairie, hvor han døde 3 decbr. 1911 som farmer.

Gift 28 juni 1899 i Coon Prairie med *Martine Larsen*, født 9 april 1872 og død 3 jan. 1911. Fire børn [10 a–10 d]:

10 a. BEATRICE MARGARET MICHELET, født 12 april 1900 i Coon Prairie.

10 b. ETHEL JEANNE MICHELET, født 1 octbr. 1901 i Coon Prairie.

10c. CHARTA CATHRINE MICHELET, født 25 decbr. 1903 i Coon Prairie.

10d. WILMA WILHELMINE MICHELET, født 21 aug. 1907 i Coon Prairie.

9e. ADELA JOHANNE MICHELET, født 28 decbr. 1879 i Coon Prairie; udeksaminert fra Viroqua Highschool.

Gift 17 decbr. 1902 i Coon Prairie med farmer sammesteds *Ricard Grimsrud*, født 28 aug. 1877; søn af *Øisten* og *Martha Grimsrud*.

9f. CHARLES JACOB MICHELET, født 18 juni 1881 i Wisconsin. Han er udeksaminert ved Viroqua Highschool 1900, ved Arbor Highschool 1901, blev student fra Michigans universitet i 1905 og tog juridisk examen ved samme i 1907. Advokat først i Portland, Oregon, senere i Anacortes, Washington.

Gift 17 april 1913 i Portland med *Hanna Marie Lund*, født 26 novbr. 1877 paa Brekkerød i Berg; datter af *Hans Peter Simonsen Lund* og *Martine Bolette Andersdatter*. To børn [10 a–10 b]:

10a. CHARLES JACOB MICHELET, født 20 febr. 1914 i Portland, hvor han døde 6 marts 1914.

10b. JOHN JACOB MICHELET, født 23 marts 1915 i Portland.

8b. SOPHIE AMALIE MICHELET, født 22 septbr. 1843 paa Lillehammer.

Gift 24 april 1864 i Coon Prairie, Vernon County i Wisconsin, med farmer sammesteds, senere orangeplatageeier i San Bernardino, Californien, *Torsten [Thurston] Finkle*, født 12 novbr. 1837 i Valdres.

8c. EMIL WILHELM JULIUS MICHELET, født 9 jan. 1846 paa Lillehammer. Læge i Chicago.

Efter at have gennemgaaet middelskolen i Wisconsin, høiskolen i Richland-Centre og latinlinjen ved Northwestern universitet studerte William Michelet medicin under dr. Chase i Wisconsin og dr. Waterhouse i Portage City og fungerte som sanitetslæge under Borgerkrigen. Efter to aars klinisk og theoretisk arbeide ved vinter- og vaarskurserne tog han afgangsexamen i 1879 ved Rush medical College i Chicago med æresdiplom. Han besøgte endnu tre efterkurser ved Rusch og assisterte samtidig i to aar professor E. Fletcher Ingalls i lunge- og strubesygdomme, derpaa professor James Nevins Hyde i hudsygdomme ligeledes i to aar og sluttelig dr. W. S. Montgomery i øien- og øresygdomme i atten maaneder. I nær to aar frekventerte Michelet polyklinikken for mund-, kjæve- og tandsygdomme og deltog i lægerne E. L. Holmes', S. J. Jones' og F. C. Holz' kursus i øien-, øre- og strubesygdomme.

I syv aar var Michelet ansat som docerende læge ved hudafdelingen ved Central Free Dispensary [polyklinik] og fungerte derpaa som inspektionslæge ved samme i tre aar.

Efter afsluttede medicinske studier nedsatte Michelet sig som læge i Chicago, hvor han fremdeles praktiserer i 7 W. Madison street. Han er medlem af American Medical Association, Illinois State Medical Society og Chicago Medical Society.

Gift 23 octbr. 1882 i Chicago med *Pauline Caroline Kohtz*, født 3 novbr. 1866 i Chicago; datter af papirmølle-eier *Louis Edward Kohtz* og *Caroline Margareth Nickel*, fra Dresden i Sachsen. Tre børn [9 a—9 c]:

9 a. EDITH MICHELET, født 17 april 1884 i Chicago. Udexaminert fra høiskolen i Evanston, Illinois, og uddannet i musik og sang.

Gift 6 septbr. 1906 i Chicago med *Daniel Watson Potter*, født 14 novbr. 1877 i Forreton, Illinois, regnskabsfører i Benton Harbor, Michigan; søn af farmer *Samuel Walter Potter* og *Rebecca Erdman*.

9 b. LILIAN GERTRUDE EDNA MICHELET, født 18 juni 1886 i Chicago. Udexaminert fra høiskolen i Evanston og Kemper Hall i Kenosha, Wisconsin, med specialitet i fremmede sprog og uddannet i musik og sang ved Chicago Musical College.

9 c. PAULINE VIVIAN WINFRED MICHELET, født 12 juni 1890 i Chicago. Udexaminert fra høiskolen i Sout Haven og Benton Harbor College, Michigan, 1912; uddannet i sang og musik.

Gift 7 octbr. 1914 i Chicago med *John Ralph Hetzler* i Benton Harbor, født 29 decbr. 1887 i La Moille, Illinois; søn af farmer *Louis Hetzler* og *Mary Eliza Edwards*.

8 d. CARL MICHELET, født 24 marts 1849 paa Lillehammer. Advokat i Chicago. Udexaminert fra Evanston Academy blev Carl Michelet immatriculert ved Northwestern universitet i Evanston, Illinois, i slutten af 1876 og blev her *bachelor of arts* i juni 1880. Han var af sine medstuderende stadig valgt til repræsentant ved baade de mundtlige og skriftlige universitetskonkurrancer, ligesom han var kuldets festtaler paa promotionsdagen.

Fra juli 1880 var Michelet i to aar *redaktør* af *Kankakee Times*, men da han havde bestemt sig for den juridiske løbebane, tilendebagte han sine juridiske studier og fik 25 marts 1884 *licentia practicandi* som *advokat* i Illinois og har siden prakticeret i Chicago. I 1890 blev han af universitetet tildelt graden som *master of arts*.

Gift 15 septbr. 1887 i Carbondale, Illinois, med *Gertrude Warder*, af en af Kentuckys mest fremtrædende familier, oprindeligt fra Wales; datter af *Joseph Warder* og *Anna Kirkham*. 3 børn [9 a—9 c]:

9 a. GERTRUDE EVELYN MICHELET, født 3 aug. 1888 i Wilmette Cook County, Illinois. Uddannet ved Northwestern universitet, Evanston i Illinois.

9 b. CHARLES JULES MICHELET, født 22 jan. 1891 i Wilmette Cook County, Illinois. Student fra Northwestern universitet. Blev i 1915 organisator af en flyveskole og i 1919 sendt til Columbia universitet for at udgive lærebøger om flyvning.

9 c. ELIZABETH WARDER MICHELET, født 27 mai 1901 i Wilmette Cook County. Studerer ved New Trier høiskole for at gaa til Northwestern universitet i Illinois.

8 e. JOHANNE DOROTHEA MICHELET, født 1 febr. 1851 paa Lillehammer, afgik ved døden 7 septbr. 1878 i Vernon City, Wisconsin.

Gift 1874 i Coon Prairie, Vernon County, Wisconsin med farmer sammesteds *Christian Sollie*.

8 f. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født 29 april 1855 i Coon Prairie, Vernon County i Wisconsin, hvor han døde 5 juli 1856.

8 g. ELISE MICHELET, født 8 mai 1859 i Coon Prairie, Wisconsin.

Gift 16 febr. 1888 sammesteds med *John Johnson*, handelsmand i Dacota.

7 e. DOROTHEA MARGRETHE MARIE RYE MICHELET, sogneprest Johan Michelets femte barn og anden datter, blev født 13 jan. 1799 i Fyresdal og døbt 3 febr. i Molands kirke. Hun afgik ved døden 24 aug. 1856 i Christiania.

Dorothea Michelet indgik to gange ægteskab:

Gift 1ste gang 18 aug. 1821 i Trøgstad med *Rasmus From Koller*, der var født 17 septbr. 1790 i Nyborg paa Fyen; søn af kjøbmand *Johan Friedrich Koller* og *Maren From*. Da hans morfar, skogrider og strandkontrollør Rasmus From var død i 1783, blev enken, *Anna Sophie Møller*, gift paany med major *Joachim Grape*¹, og da Rasmus i 1793 mistede sin far, kom han i huset hos sin mormor og denne hendes nye ægtefælle, hvorfor han i opvexten gjerne kaldtes Rasmus Grape. Efter konfirmationen bestemte han sig for den militære bane og antog da igjen sit rette navn, og som Rasmus Koller blev han 6 april 1809 stykjuncker, hvad dengang var en underofficers charge, og 14 aug. 1811 fik han udnævnelse til secondløjtnant i Artillerikorpsset med anciennetet fra 15 marts 1810.

Ved rigernes adskillelse i 1814 valgte Koller at gaa til Norge, en beslutning som modnedes under de besøg, han aflagde paa Hersæter som trofast ven og krigsskolekamerat af sine senere svogre, general *Christian Michelet* og stiftamtskriver *Simon Michelet*. Han lod sig derfor stryge af det danske Artillerikorps' lister 14 aug. 1814 og gik ind i den norske armé, hvor han blev premierløjtnant i Artilleriet 1 jan. 1818 og udnævntes 27 decbr. 1826 til kaptein og *batterichef* med station i Fredrikstad. Her afgik han ved døden 6 decbr. 1832.

Gift 2den gang 18 juni 1833 i Trøgstad med *Carl Fredrik Heidenreich*, født 10 febr. 1787 i Elverum og død 6 april 1852 i Christiania; provst og sogneprest til Trøgstad. Han havde tidligere været gift med hendes ældre søster *Johanne Michelet* og er nærmere omtalt side 122.

I sit 1ste ægteskab havde Dorothea Michelet to døtre samt sønnen *Theodor Carl Fredrik*

¹ *Rasmus From* blev i 1753 adjungert og sukcederende by- og raadstuskriver i Nyborg, byttede i 1766 embede med strandkontrollør *Paul Nielsen* og døde 3 octbr. 1783 i Odense af slagtilfælde under en maskerade, 59 aar gml. Hans hustru *Anna Sophie Møller*, som var en datter af krigsraad *Morten Møller* til Krumstrup i Ryslinge sogn paa Fyen, døde 2 juli 1825 i sit 84. aar efter at have giftet sig paany 25 juli 1787 med major *Joachim David von Grape*, der døde 24 juni 1825 i sit 77. aar.

Datteren *Maren From*, der blev begravet 8 juli 1814 i Nyborg, indgik tre gange ægteskab:

1ste gang 24 marts 1784 med kjøbmand *Niels Thygesen*, begr. 10 mai 1786. 2den gang 4 juli 1787 med ovenn. *Johan Friedrich Koller*, begr. 20 aug. 1793. 3dje gang 2 febr. 1796 med kjøbmand *Christian Ditlev Oxenbøll*, der døde 27 febr. 1830 i Nyborg.

Koller, født 14 juli 1827 i Fredrikstad og død 28 septbr. 1897 i Christiania, der som direktør for Aas Landbrugsskole nedlagde et meget fortjenstfuldt arbejde. I 2det ægteskab havde Dorothea Michelet kun en søn, Johan Christian August Heidenreich, der var født 1834 i Trøgstad og døde 1894 som overretssagfører i Christiania.

- 7 f. MICHAEL SUNDT TUCHSEN MICHELET, sogneprest Johan Michelets fjerde søn, var født 25 juli 1801 i Fyresdal og fik ved hjemmedaaben, bekræftet 27 septbr. i Molands kirke, navn efter sin mors farbror Michael Sundt Tuchsen, der døde i 1817 paa sin gaard Maaren i Kirkebo som entlediget prest ved Hospitalet i Bergen. Afgik ved døden 23 marts 1876 i Christiania. Gaardbruger i Trøgstad.

Ved den deling af forældrenes fællesbo, som hans mor lod foretage i 1822, blev Michael Michelet for 700 spd. udlagt $\frac{1}{3}$ 'del eller 9 lispd. 32 bismepd.'s skyld i *Hersæter* gaards hovedbøle. Denne anpart, løbe-nr. 98 b med ny skyld 3 dl. 2 ort 23 sk., beholdt han som eget gaardsbrug, upaavirket af de transaktioner, som hovedbølet forøvrig blev gjenstand for og som nærmere er omhandlet paa side 119 og 121. Selve hovedbygningen delte han dog først med moderen og senere efter hendes død i 1848 med sin ældre bror og parteier i gaarden stiftamtskriver Simon Michelets forvalterske, frøken Sophie Hals. Det fornødne skjøde blev opsat 26 april 1825 og thinglystes 3 mai næstefter.

Michael Michelet var da forlængst gift mand, idet han godt og vel nitten aar gammel havde indgaaet ægteskab 13 decbr. 1820 i Trøgstad med *Karen Sophie Sørensen*, der var født 13 decbr. 1799 paa Nordre Strønæs i samme prestegjeld og døde 5 septbr. 1884 paa Furuset i Østre Aker; datter af gaardbruger *Christen Sørensen* og *Marthe Marie Christiansdatter*.

Af sin svigerfar overtog Michelet i 1835 gaarden *Nordre Strønæs* for 1500 spd. Det var en god eiendom med en landsskyld af $1\frac{1}{2}$ skippd. og 1 spand smør og havde i lange tider været dragonkvarter. Skjødet blev opsat og thinglyst 9 marts 1835, og Michelet sikrede samtidig svigerforældrene føderaad for deres levetid. De vedblev at bebo Strønæs, medens Michelet til stadighed havde bopæl paa *Hersæter*, hvor han levede meget stille og indgetogent, optaget med sine gaardsbrug og uden at ville deltage i kommunale anliggender. Det ægteskab, han og hustru havde indgaaet i tidlige ungdomsaar, blev ikke lykkeligt, og uoverensstemmelserne førte sluttelig til et brud. Ved kommissionsforlig af 5 novbr. 1838 lod de fællesboet dele, og 26 novbr. erholdt de amtets bevilling til *skilsmisse*, hvorefter den endelige kontrakt blev opsat i forligelseskommissionen 8 april og thinglyst 6 mai 1839. Ved denne beholdt Michelet sin eiendom i *Hersæter*, medens hustruen blev overdraget Nordre Strønæs.

Ved skjøde af 6 decbr. 1841 solgte fru Michelet Nordre Strønæs for 3000 spd. til Cyprian Sætland og flyttede paa sine gamle dage til sin søn Emil Michelet paa Furuset i Østre Aker, hvor hun tilbragte sine sidste leveaar.

Michelet vedblev at bruge og bebo *Hersæter* endnu i atten aar og levede om muligt endnu mere indgetogent end før, om han end altid var interessert for sine brorbørn, naar de kom til den gamle slegtsgaard. Ved skjøde, datert og thinglyst 3 april 1856,

Lauritz Aslaksen Mustorp

født 1612 og død 1669 som velstaaende gaardbruger paa Mustorp i Eidsberg.
Fik 1645 gaarden Jenseg i Trøgstad til brugeligt pant.

* *Anne Gulbrandsdatter*, der overlevede ham.

Gulbrand Lauritzen Jenseg

født 1650 i Eidsberg, begr. 14 marts 1717 i Trøgstad, hvor han 1696 fik odelsskjøde paa
gaarden Jenseg. Rig bonde. * *Kirsten Arnesdatter*, født 1645, begr. 23 febr. 1730.

Aslak Gulbrandsen Jenseg

født 11 decbr. 1695 i Trøgstad, hvor begr. 22 novbr. 1761. Gaardbruger paa Nordre Strønæs fra 1744.

* *Siri Frantzdr. Ruud*, døbt 4 decbr. 1701 i Trøgstad, hvor begr. 4 octbr. 1767.

Søren Aslaksen Strønæs

døbt 21 decbr. 1738 i Trøgstad, hvor begr. 25 april 1788. Gaardbruger paa Nordre Strønæs.

* *Birthe Ingemundsdr.*, døbt 23 febr. 1749 i Trøgstad, hvor begr. 18 decbr. 1791.

Datter af *Ingemund Halvorsen Berger* og *Anne Christensdr.*

Christen Sørensen Strønæs

døbt 13 april 1775 i Trøgstad og død 20 juni 1849 paa Rygge i Hobøl.

Gaardbruger paa Nordre Strønæs i Trøgstad.

* *Marthe Marie Christiansdr.*, født 1777 og død 13 juli 1847 i Trøgstad.

Karen Sophie Sørensen

født 13 decbr. 1799 i Trøgstad, død 5 septbr. 1884 i Østre Aker.

* 13 decbr. 1820 *Michael Sundt Tuxsen Michelet*, gaardbruger.

solgte han sluttelig Hersæter for 6000 spd. til en svensk mand, Peter Dahlmann, og flyttede til Christiania, hvor han levede resten af sit liv og afgik ved døden 23 marts 1876.

Gaardbruger Michael Michelet og hustru Karen f. Sørensen havde to børn [8 a–8 b]:

8 a. JOHAN CHRISTIAN JULIUS MICHELET, døbt 2 jan. 1821 i Trøgstad, boede her paa Sjønberg, et brug som er udgaaet fra gaarden Sjønhaug, men flyttede i 1866 til Christiania for at drive agenturvirkosomhed. Den 21 octbr. 1867 tog Julius Michelet handelsborgerskab, men opsagde dette igjen 29 novbr. 1869 og var siden varemægler i Christiania, hvor han afgik ved døden 10 juni 1898.

Gift 3 febr. 1856 i Trøgstad med *Nicoline Bull*, som var født 11 decbr. 1837 paa Sentvet i samme prestegjeld og døde 1 septbr. 1912 i Christiania; datter af gaardbruger *Claus Wilhelm Koren Bull* og *Haagine Nielsdatter Hoff*.¹ Et barn [9]:

9. FREDRIK AUGUST MICHELET, født 2 mai 1856 paa Sjønberg i Trøgstad. Afgik ved døden 21 marts 1916 i Christiania. Uhrmager.

I 15'aars alderen kom Fredrik Michelet i uhrmagerlære i Christiania og fik sit svendebrev i 1874. Han reiste derefter til Hamburg og arbeidede en tid hos det for sine astronomiske uhre og kronometre verdenskjendte firma T. H. Knollich, Kessels efterfølger. Her fik Michelet anledning til at sætte sig grundig ind i det finere uhrmageri og blev tilbudt et fordelagtigt engagement med eventuel overtageelse af forretningen. Dette vilde han af flere grunde dog ikke gaa ind paa og reiste istedet hjem og tog borgerskab som uhrmager med egen forretning i Christiania 11 septbr. 1878.

¹ Se N. R. Bull: Den trønderske Slægt Bull, 1886, s. 45

Ved siden af reparationsarbejder forfærdigede Michelet egenhændig sit første kronometer, og samtidig det store bygningsuhr til Toldboden i Christiania. Begge uhre blev udstillet og belønnet med sølvmedalje paa udstillingen i Christiania 1883 og kronometret efter en indgaaende prøve paa Observatoriet indkjøbt til Den geografiske Opmaaling.

I 1885 tog Michelet atter sølvmedalje, paa verdensudstillingen i Antwerpen, for sit 2det kronometer, og i 1888 vandt han 1ste klasses medalje paa den skandinaviske udstilling i Kjøbenhavn for et nyt kronometer. Paa Stockholmsudstillingen i 1897 og paa verdensudstillingen i Paris i 1900 fik han guldmedalje for sine kronometerarbejder.

Michelet leverte arbejder til Nansens, Sverdrups og Amundsens arktiske expeditioner og er en af de faa norske uhrmagere, som har udført uhre og kronometre til videnskabeligt brug. I en lang aarrække arbejdede han for Det astronomiske Observatorium, for den norske marine og for Sjømandsskolen, og hans uhre viste sig at staa fuldt paa høide med de fineste engelske; han var derhos tilsynsførende uhrmager ved de fleste af Christiania kommunes offentlige uhre.

Efter i 29 aar at have havt sin velrenommerede forretning i Kirkegaden nr. 16 købte Michelet i 1911 Akersgaden nr. 17, som han tilflyttede i 1912, i hvilken anledning gaarden undergik betydelige forandringer. Han eiede fra 1895 til 1914 Akersgaden nr. 14. Den 27 juni 1908 tog han handelsborgerskab.

I to perioder var Michelet medlem af Christiania kommunestyre, i mange aar medlem af Lignings- og Overligningskommissionerne, af Christiania Haandverks- og Industriforenings bestyrelse og af hovedbestyrelsen for Den norske Fællesforening for Haandverk og Industri; i en aarrække var han valgmand.

Michelet var endvidere i mange aar formand i Christiania Uhrmagerforening og siden dets stiftelse medlem af bestyrelsen for Norsk Uhrmagerforbund.

«Byens haandverkerstand har mistet en af sine mest fremtrædende mænd», heder det i de ved Michelets død fremkomne nekrologer: «Kundskabsrig og livlig interessert, som han var paa mange omraader, har han inden foreningslivet udført et stort og dygtigt arbejde, i forstaaelse af det organisationsmæssige arbeides betydning for standen. Først og fremst lagde forretningen beslag paa hans arbejdskraft, og det skyldes hans personlige initiativ og energi at den nu staa som en af landets første og største i sit slags. Elskværdig og vennesæl, nobel og sympathisk blev han i sjelden grad afholdt, og et lyst sind og et godt humør vandt ham venner, hvor han færdedes».¹

Begravelsen foregik 25 marts under stor deltagelse paa Vor Frelzers gravlund, hvor kranser fra en række institutioner nedlagdes paa kisten.

Gift 22 mai 1880 i Paulus kirke i Christiania med *Alvilde Marie Cordtsen*, født 27 marts 1859 i Christiania; datter af gaardeier *Jens Peter Cordtsen* og *Helene Randine Hansen*.

Uhrmager Fredrik Michelet og hustru Alvilde f. Cordtsen havde 7 børn [10 a–10 g]:

10 a. WILHELM BULL MICHELET, født 8 april 1881 i Johannes sogn i Christiania, hvor han døde 9 jan. 1886.

10 b. JOHAN FREDRIK MICHELET, født 11 febr. 1883 i Johannes sogn i Christiania,

¹ Se bl. a. «Norsk Tidsskr. for Haandverk og Industri» 1916 nr. 12; og Morgenbladet 1916 nr. 125.

blev uddannet som elektroingeniør ved den tekniske skole i Mittweida i Sachsen, reiste derefter til Amerika, fik i Argentina bl. a. opførelsen af en betydelig elektrisk kraftstation oppe ved Chilis grænse og er f. t. direktør i Det norske argentinske Compani, De No Ar Co, i Buenos Aires. Ugift.

- 10 c. ALFHILD HELENE MICHELET, født 8 marts 1885 i Vor Frelsers sogn i Christiania.

Gift 25 april 1909 i Uranienborg kirke, Christiania, med kasserer i Den norske Creditbank *Vilhelm Jespersen*, født 14 mai 1878 i Torvestad og død 7 novbr. 1917 i Christiania; søn af sogneprest *Jesper Jespersen* og *Mathea Cecilie Lindahl*.

- 10 d. FRIDTJOF MICHELET, født 11 febr. 1887 i Vor Frelsers sogn i Christiania. Udexaminert i 1906 med diplom fra uhrmagerskolen i Kjøbenhavn, hvor han fik Haandverkerforeningens sølvmedalje, arbeidede Michelet i sin fars forretning og fuldendte derpaa sin uddannelse som uhr- og kronometermager under 1 aars ophold i Tyskland og 1/2 aar i England. Ved sin fars død overtog han dennes forretning i Christiania 1916.

- 10 e. SIGURD MICHELET, tvilling med foregaaende, født 11 febr. 1887. Uddannet som tekniker i Porsgrund og ved Hortens tekniske skole i 1911 har Michelet siden været ansat ved Aktieselskabet Kværner Brug og ved Norsk Elektrokemisk Aktieselskab i Christiania. Ugift.

- 10 f. NICOLINE MICHELET, født 6 febr. 1889 i Vor Frelsers sogn i Christiania, hvor hun døde 27 decbr. 1889.

- 10 g. EINAR MICHELET, født 3 aug. 1893 i Vor Frelsers sogn i Christiania, blev uddannet som forstmand ved Statens skogskole paa Kongsberg og har siden 1913 været ansat ved Det norske argentinske Compani, De No Ar Co, i Buenos Aires, Argentina. Ugift.

- 8 b. CÆSAR EMIL RAMEL MICHELET, født 20 juni 1834 paa Strønæs i Trøgstad. Afgik ved døden 10 juli 1909 paa Furuset i Østre Aker. Fabrikeier; ugift.

Emil Michelet begyndte med to tomme hænder som *gaardbruger* paa Lambersæter ved Nordstrand i Østre Aker, hvilken eiendom han drev i flere aar. Han var derefter en tid fattigforstander i Trøgstad og kom i forbindelse med sørenskriver Johan Egeberg, som dengang sammen med grossererne Berghaus, Jacob Stolt og Ivar Young var eier af den da forholdsvis nyanlagte «Christiania Pudretfabrik». Egeberg fik interesse for den unge, virkelystne mand og skaffede ham stillingen som *bestyrer* af fabriken, der dengang fristede en noksaa kummerlig tilværelse.

Under Michelets ledelse kom der fart i tingene, og forretningen blev af ham drevet betydelig op. Gaarden Furuset ved Grorud, som allerede var erhvervet omkring 1877 til fabrikanlægget, drev han frem til en særdeles velstelt eiendom og lod indkjøbe flere omliggende gaarde. Selv blev Michelet snart *medeier* i fabriken, og det hele udviklede sig til et meget indbringende foretagende.

Ved sparsommelighed og fornuftig pengeanbringelse lagde Michelet grunden til en efter datidens forhold betydelig formue og kunde derved tilfredsstille sin lyst til at række andre en hjælpsom haand. Paa Furuset førte han et meget gjestfrit hus, og særlig glædede han sig ved at se ungdom samles i sit hjem. Her havde han som interessert i antikviteter en ganske værdifuld samling af antikke møbler og specielt af gammelt sølvtøi. Som passionert jæger og fisker drev han i mange aar denne sport paa ypperlige jagtmarker, som han leiede paa Hardangervidden.

I det offentlige liv tog Emil Michelet aldrig del, men han var interessert i en række bedrifter og eiendomme og nød anseelse som en ligesaa dygtig som retsindig forretningsmand. Samfundets trivsel og fremgang laa ham varmt paa sinde, og hans storslagne testamentariske dispositioner til fordel for samfundsgavnige og humanitære formaal giver herpaa det bedste bevis. Af sin efterladte formue paa omtrent 1 million kroner skjænkede han saaledes «Selskabet til Skibbrudnes Redning» 200 000 kr., Det norske Skogselskab 150 000 kr., Østre Akers Barnehjem 20 000 kr. og — som hovedsum — omkr. 500 000 kr. til et legat for pauvres honteux; «Emil Michelets legat for hæderlige personer, som er bosatte i Christiania, Akershus og Smaalenene, som tilhører de dannede klasser og har seet bedre dage, men som ved uheldige omstændigheder er blevet økonomisk reducert.» Af legatets renter skal $\frac{1}{3}$ 'del tillægges kapitalen, indtil denne har naaet 1 million kroner; den enkelte legatportion skal i almindelighed ikke overstige 1000 kr. «Hvad han til velsignelsesrigt virke og varmhjertet deltagelse har efterladt sig gennem de store legater samler sig i det hædrende og taknemmelige vidnesbyrd, hvormed de efterlevende nævner hans navn og velsigner hans gjerning».¹

Fabrikerier Michelets begravelse foregik under ualmindelig deltagelse fra Østre Akers kirke 15 juli 1909, og paa samme dag i 1910 afsløredes paa hans grav en vakker bautasten med en af billedhugger Jo Visdal udført portrætmedaljon, reist efter initiativ af bestyrelsen i Michelets dødsbo.

- 7g. JOHAN WILHELM MICHELET, sogneprest Johan Michelets femte og yngste søn, blev født 2 septbr. 1805 paa Hersæter i Trøgstad et halvt aar efter faderens død og fik ved daaben, bekræftet i Trøgstad kirke 5 novbr., sin fars fornavne. Afgik ved døden 12 decbr. 1891 i Christiania. Kaptein; overtoldbetjent.

Efter først at have nydt undervisning af huslærere blev Johan Michelet i 1815 sat i en privatskole paa Fredrikshald, som holdtes af cand. theol. Claudius Martini, den senere sogneprest til Hommedal, og han boede da hos dennes svigermor, enkefru Leegaard. Allerede inden juli 1816 vendte Michelet hjem til Hersæter og blev under 28 novbr. 1816 optaget som kadet paa Krigsskolen i Christiania fra 1 jan. 1817. Udexaminert herfra 6 mai 1823 blev han surnumerær *secondløjtnant* i 2. Akershusiske infanteribrigade med anciennetet fra 16 jan. s. a. og opholdt sig derefter paa Hersæter ti han i 1824 tog til den residerende kapellan Hans Holmboe paa Kjeserud i Eidsberg for at læse latin i den tanke at studere til prest. Under 22 marts 1825 blev han virkelig

¹ Nekrologer i alle hovedstadsblade, specielt «Aftenposten» for 11 og 12 juli og «Morgenbladet» for 15 juli 1909.

secondløjtnant i Numedalske musketerkorps og flyttede da til Christiania for at gjøre garnisonstjeneste; samtidig hermed vedblev han at studere de klassiske sprog. Den 9 mai 1825 blev han forsat som secondløjtnant til Norske Jægerkorps og opholdt sig i det følgende en større del af aaret paa Hersæter. Under et saadant ophold i 1830 skadede han paa en jagttur sin ene fod og led under følgerne af dette uheld i tre aar, hvorved artiumsstudierne blev afbrudt og ikke senere gjenoptaget.

Under 11 juni 1834 blev Michelet *premierløjtnant* ved Modumske kompani af Hallingdalske musketerkorps med anciennetet fra 1 juli og tog da ophold paa gaarden Bjørke i Nordhøvd for at undervise distriktslæge Jacob Hoffmanns børn.

Ved det skifte, som hans mor lod afholde paa Hersæter i 1822, fik Johan Michelet som sin anpart af odelsgodset udlagt *Brataasbrugene* med en samlet aarlig landskyld af 6 lispd. 21 bismermk. tungt korn. Heraf købte moderen halvparten, Søndre Brataas, tilbage i 1836 for 500 spd., og Johan Michelet solgte derpaa den anden halvdel, Nordre Brataas, til Johan Ingemundsen og Arne Gundersen ved skjøder af 1 aug. 1836. Ved skylddelingsforretning, afholdt 27 juli næstfør, var dette brug blevet delt i to lige parter, og kjøberne betalte hver sine 475 spd. Ialt modtog Michelet i farsarv 2200 spd., og ved sin mors død i 1848 arvede han 1620 spd.

Ved skjøde af 17 mai, thinglyst 22 mai 1837 købte han gaarden Natvet i Modum af Ole Jørgensen Rytterager for 3000 spd. og flyttede did, men opholdt sig den meste tid hos den rige og mægtige landhandler Niels Wigersond som huslærer for dennes søn Thor. Efter at have giftet sig i 1841 tog Michelet fast bopæl paa Natvet og drev denne gaard med tilhørende teglverk dels alene og dels ved forpagtere. I denne tid bestyrede han et veianlæg ved Vikesund bro, indvalgtes i Modums formandskab og var Sparebankens og kommunens revisor.

Efter at have deltaget i den norske arméafdelings samling i Skaane i 1848 blev Michelet 25 juni 1849 udnævnt til *kaptein* og chef for 3. division af Buskerud landværnsbataljon, hvorfor han ved skjøde af 3 febr., thinglyst 8 febr., 1849 solgte sin eiendom Natvet til Gulbrand Andersen Sveaas for 5000 spd. og flyttede til Drammen vaaren 1850. Fra høsten samme aar var han *veiinspektør* i Lier, Hurum, Røken og Eker samt fra 1852 tillige *vei- og vandinspektør* i Drammen, hvilke poster han indehavde til 1 juni 1856, da de oprettedes som selvstændige stillinger.

Ved skjøde af 13 novbr., thinglyst 18 novbr. 1852 fra Gabriel Omsteds enke Janna Marthine Faye købte Michelet for 4000 spd. Søndre Brantenborg, gaardsnr. 150, brugsnr. 363 paa Nedre Bragernes og flyttede hid høsten 1853. Det var en ved Drammens bygrænse herlig beliggende eiendom paa omkr. 50 maal, som dengang holdt 1 hest og 8 kjør. Ved nybygning af store moderne udhuse og anlæg af vakre haver blev den efterhaanden meget forskjønned. Ved skjøde af 27 jan., thinglyst 29 jan. 1857 fra stadshauptmand Johan Fredrik Thorne's bo købte Michelet for 2000 spd. endvidere de saakaldte «Wulfsbergløkker» nær Brantenborg, gaardsnr. 43, brugsnr. 404 og 405 i Gjetergaden, som han i 1860 og 70-aarene lod udparcellere til byggetomter for en hel del smaafolk. Dette anlæg, som omfattede sex kvartaler, gik under navnet «Michelet-byen» helt til den store brand i 1870 lagde det i aske.

Den 21 april 1856 blev Michelet udnævnt til *overtoldbetjent* i Drammens distrikt. Han solgte da Brantenborg for 7000 spd. til ingeniør Bernhard Geelmuyden ved skjøde af 30 aug.,

OVE

over sogneprest Johan Michelets børn og voxne sønnebørn, med undtagelse

Jacques Michelet

født ca. 1550, død 1610 i Metz. Korpsintendant; s. 12. * *Suzanne Joly*, s. 12.

Paul Michelet

født 1585, bosat i Metz; s. 12. * *Anne Pillon*, s. 12.

Paul Michelet

født 1617 i Metz; død 1660 i Smaalenene.

Major i Oplandske regiment; s. 12. * ca. 1647 *Karen Michelsdatter*, s. 34.

Hans Michelet

født 1650 i Furnes, død 1716 i Høland.

Kaptein ved 2. Søndenfeldske dragonregiment; s. 41. * 1696 *Bartha Rasmusdr. Brandt*, s. 47.

Christian Fredrik Michelet

født 1697 i Høland, død 1769 i Trøgstad.

Oberstløjtnant ved 1. Søndenfeldske dragonregiment; s. 50.

Gifte

Maria Post Michelet
født 1738, død 1805.
* 1761 *Otto Harbou*.
Oberstløjtnant.
Side 67.

Hans Michelet
født 1739, død 1779.
Dragonkaptein.
Tavle s. 81.

Jacob Post Michelet
født 1740, død 1803.
Sogneprest i Manger.
* 1776 *Birgitte Daae*
S. 84. Uden børn.

Jørgen Michelet
født 1742, død 1818.
Generalmajor.
Side 93. Ugift.

Idé Sophia Michelet
født 1744, død 1771.
* 1768 *Niels Harbou*.
Generalmajor.
Side 105.

*Johanne Christine Augusta
Holst Michelet*
født 1791, død 1832.

* 1812 *Carl Fredrik Heidenreich*.
Sogneprest i Trøgstad; s. 122.

Christian Fredrik Michelet
født 1792, død 1874.
Generalmajor; s. 123.

* 1821 *Edle Michaeline Rasch*.
Tavle s. 154.

Simon Themstrup Michelet
født 1793, død 1879.
Stiftamtskriver.

Side 195.
* 1822 *Maren Bastine Hals*,
født 1800, død 1879.

*Wilhelm
Christian
Michelet*
født 1822,
død 1848.
Cand. jur.
s. 200.

*Ludvig
Michelet*
født 1824,
død 1899.
Farmer.
S. 200.

*Amalie
Augusta
Michelet*
født 1826,
død 1902.
S. 200.

*Sophie
Amalie
Michelet*
født 1828,
død 1891.
S. 200.

*Johanne
Augusta
Michelet*
født 1828,
død 1870.
S. 201.

*Christian
Fredrik
Michelet*
født 1830,
død 1904.
Speditør.
S. 201.

*Christiane
Fredrikke
Michelet*
født 1830,
død 1903.
S. 201.

*Joseph
Frantz
Oscar
Michelet*
født 1832,
død 1913.
Overtoldør
betjent.
* *Caroline
Laache*
S. 201.

*Johan
Wilhelm
Michelet*
født 1836,
død 1910.
Oberst.
* *Augusta
Juel*.
S. 213.

*Nils
Christian
Michelet*
født 1837.
Advokat.
* *Johanne
Hals*.
S. 220.

SIGT

af generalmajor Christian Michelets linje, der er anført paa tavlen s. 154.

Jørgen Nielsen Holst

født 1599 i Hammelev i Holsten, død 1676 i Trøgstad.

Foged i Heggen og Frøland; s. 59.

* ca. 1632 *Maren Jensdtr. Pharo*

født 1612 i Tune, død 1702 i Trøgstad.

Hans Jørgensen Holst

født 1644 i Trøgstad, hvor død 1717. Proprietær paa Hersæter.

* 1680 *Sophie Romedahl*, født 1659 i Romedal, død 1717 i Trøgstad; s. 61.

Jørgen Hansen Holst

født 1683 i Trøgstad, hvor død 1767. Proprietær paa Hersæter.

* 1712 *Ide Pedersdatter*, født 1684, død 1766; s. 63.

Johanne Christiane Augusta Holst

født 1718 i Trøgstad, hvor død 1788; s. 59.

juli 1737.

<i>Bartha Cathrine Michelet</i> født 1746, død 1748; s. 107.	<i>Ove Ramel Michelet</i> født 1749, død 1839. Oberst; s. 107. * 1) 1788 <i>Maren Rosted</i> . * 2) 1796 <i>Dorothea Gjedde</i> . Uden børn.	<i>Bartha Cathrine Michelet</i> født 1752, død 1754. Side 112.	<i>Johan Wilhelm Michelet</i> født 1753 i Trøgstad, død 1805 i Fyresdal. Sogneprest; s. 112. * 1790 <i>Sophie Amalie Tuchsén</i> ; s. 118.	<i>Paul Wilhelm Michelet</i> født 1757, død 1777. Side 241.			
<i>Jacob Post Michelet</i> født 1796, død 1866. Farmer i Wisconsin. * <i>Gregine Olsdatter</i> født 1812, død 1879. Side 222.	<i>Dorothea Margrethe Marie Rye Michelet</i> født 1799, død 1856. Side 227. * 1) 1821 <i>Rasmus From Koller</i> . Artillerikaptein. * 2) 1833 <i>Carl Fredrik Heidenreich</i> . Sogneprest i Trøgstad.	<i>Michael Sundt Tuchsén Michelet</i> født 1801, død 1876. Proprietær. Side 228. * 1820 <i>Karen Sophie Sørensen</i> . født 1799, død 1884.	<i>Johan Wilhelm Michelet</i> født 1805, død 1891. Kaptein. Overtoldbetjent. Side 232. * 1841 <i>Sophie Amalie Heidenreich</i> født 1815, død 1888.				
<i>Johan Michelet</i> født 1830, død 1918. Postmest. * <i>Johanne Johnson</i> . S. 224.	<i>Sophie Amalie Michelet</i> født 1843. * <i>Thurston Finkle</i> . S. 225.	<i>Wilhelm Michelet</i> født 1846. Læge. * <i>Pauline Caroline Kohtz</i> . S. 225.	<i>Carl Michelet</i> født 1849. Advokat. * <i>Gertrude Warder</i> . S. 226.	<i>Elise Michelet</i> født 1859. * <i>John Johnson</i> . S. 227.	<i>Johan Christian Julius Michelet</i> født 1821, død 1898. Varemægler. * <i>Nicoline Bull</i> S. 229.	<i>Cæsar Emil Ramel Michelet</i> født 1834, død 1909. Fabrikeier. S. 231.	<i>Johan Christian August Michelet</i> født 1844. Grosserer. * <i>Sophie Augusta Collett Steenstrup</i> . S. 236.

thinglyst 18 septbr. 1856 og flyttede til Strømsø. Her boede han først tilleie, men købte saa ved skjøde af 24 novbr., thinglyst 3 decbr. 1863 fra skattefoged Arne Nielsen Sæthers bo gaarden nr. 315 for 2700 spd. Det var et en'etages hus med en stor have, som laa i nærheden af Toldboden, og da det strøg med i branden i 1870, solgte Michelet tomten til Drammens kommune for 2800 spd. ved skjøde dat. og thingl. 11 mai 1871. Efter branden var familien bosat paa Bragerøen, indtil Michelet efter ansøgning *erholdt afsked* fra sit embede 16 septbr. 1871 fra 1 octbr. at regne, med 400 spd. i aarlig pension, og flyttede da til Christiania. Her afgik Michelet ved døden tyve aar senere, 12 decbr. 1891, i den høie alder af 86 aar og blev begravet paa Vor Frelzers gravlund 17 decbr.

Michelet var en intelligent, kundskabstørstig mand, med hvis noget indesluttede natur det ikke stemte at optræde i det offentlige liv. For al praktisk virksomhed var han derimod meget interessert, specielt var han ivrig blomsterdyrker, og baade paa Brantenborg og i sin gaard paa Strømsø samlede han stadig nye planter, som han lod hjemføre fra udlandet, og der var altid et rigt blomsterflor. Han var en nobel karakter, et elskværdigt menneske, og gjerne ydede han sin hjælp, naar slegt og venner trængte en haandsrækning.

Gift 19 aug. 1841 i Trøgstad med sin søsterdatter *Sophie Amalie Heidenreich*, født 23 decbr. 1815 paa Trøgstad prestegaard og død 26 decbr. 1888 i Christiania; datter af provst *Carl Fredrik Heidenreich* og 1ste hustru *Johanne Christine Augusta Holst Michelet*, som er nærmere omhandlet s. 122.

Sophie Heidenreich tilbragte en del af sin barndom hos sin onkel kaptein Koller paa Fredrikshald og kom i fjorten'aarsalderen ind paa amtmandinde Bendekes privatskole i Christiania. Efter sin mors død i 1831 og faderens nye giftemaal i 1833 maatte hun, særlig under stedmoderens stadige sygelighed, som den ældste af døtrene tidlig tage sig af sine søskendes opdragelse og have overopsynet med den store husholdning paa Trøgstads gjestfrie prestegaard. Disse byrder, som saaledes i tidlig alder blev lagt paa hendes unge skuldre, var vistnok aarsagen til at hun i sine senere aar selv var meget sygelig. Fru Sophie Michelet var en meget smuk dame, med megen air og saavel fra forstandens som hjertets side saare vel udrustet. Hun blev 29 decbr. 1888 begravet paa Vor Frelzers gravlund.

Kaptein, overtoldbetjent Johan Michelet og hustru Sophie f. Heidenreich havde ét barn [8]:

8. JOHAN CHRISTIAN AUGUST MICHELET, født 25 aug. 1844 paa gaarden Natvet i Modum, blev ved daaben, bekræftet 16 mai 1845 i Heggen kirke, opkaldt efter sin mormor, som tillige var faderens ældste søster.

August Michelet var først elev af Bragernes borgerskole og senere af Drammens borger- og realskole paa latinlinjen, hvorefter han gennemgik Chalmerska Slöjdskolan i Göteborg i aarene 1862 til 1864 og studerte ingeniørfag og fornemmelig kemi ved Kgl. Teknologiske Institut i Stockholm 1864 til 1866. Efter et par aars ophold ved Munkfors brug i Värmland, hvor der blev drevet jernverk og sagbrug i større stil, og flere udenlandsreiser købte Michelet i april 1870 en eiendom ved Vækkerø i Bærum og oprettede der «Vækkerø chemiske Fabrik» for tilvirkning af kunstgjødning m. v. Denne solgte han efter fem aars forløb og dannede i 1875 sammen med senere bankchef P. H. Castberg agenturfirmaet «Castberg & Michelet», som Michelet i mai 1879 overtog alene under firma

OVERSIGT

over fru Sophie Amalie Michelet f. Heidenreich's forfædre.

- Otto Ludvig Fien*
kom fra fransk og hollandsk krigstjeneste til Danmark 1675, blev 1680 secondløjtnant ved Kavaleriet søndenfjelds, avancerede til oberstløjtnant 1710 og fik efter et benbrud ved at styrte med hesten afsked 1716. Død før 1723.
* *Anna Scharenhorst*, af gammel tysk adel.
-
- Johan Erik Fien*
født 1682 og død 4 juni 1745.
Deltog i den Brabantske krig, blev 1709 premierløjtnant i Smaalenske dragonkompani, avancerede til oberst og afgik 1742.
-
- Anne Gjertrud Fien*
født 5 jan. 1714 og død 22 septbr. 1771 i Trøgstad.
* 24 jan. 1730 i Enebak med *Carl Fredrik Heidenreich*, født 7 jan. 1694 ved Crempe i Holsten, død 1 aug. 1766 i Trøgstad.
Var 1717 fændrik ved Riberstiftske inf.regiment i Jylland, blev 1718 secondltn. ved Trøgstadske kompani, premierltn. 1719, kaptein 1722, major 1744, oberstltn. 1751; afsked 1761.
-
- Adolph Carl Heidenreich*
født 6 jan. 1749 i Trøgstad, hvor han døde 21 decbr. 1821 paa Rugen.
Sogneprest til Trøgstad. Provst i Mellem Borgesysse.
* 8 octbr. 1784 med *Sophie Rasch*, født 12 juli 1760 i Urskog og død 1 aug. 1836 i Trøgstad.
Datter af sogneprest til Urskog hr. *Lars Rasch* og *Susanne Margrethe Rist*, s. 148.
-
- Carl Fredrik Heidenreich*
født 10 febr. 1787 i Elverum og død 6 april 1852 i Christiania.
Sogneprest til Trøgstad. Provst i Mellem Borgesysse.
* 1 april 1812 med *Johanne Christine Augusta Holst Michelet*, s. 154.
-
- Sophie Amalie Heidenreich*
født 23 decbr. 1815 i Trøgstad og død 26 decbr. 1888 i Christiania.
* 19 aug. 1841 med *Johan Wilhelm Michelet*, kaptein; overtoldbetjent. S. 232.
-
- Hr. Oluf Faderssøn*
sogneprest til Lier, død 18 aug. 1605. Se s. 63.
* *Maren [Jensdatter]*.
-
- Hr. Jens Pharo*, slotsprest paa Akershus, død 1630.
* *Christine Hansdtr.*, se s. 60 og 63.
-
- Hr. Peder Pharo*, prest til Vestby, død 1699.
* *Maren Mortensdtr. Sand*, død 1 septbr. 1663.
-
- Hr. Jens Pharo*, prest til Vestby, død 1713.
* *Hilleborg Larsdatter*.
-
- * *Maren Pharo*
født 1685 og død 29 jan. 1752.

«A. Michelet». Efterhaanden gik dette over til handel med kunstgødning, foderstoffer og frøvarer og har i en aarrække været det ledende firma i sit slags i Norge, idet det gik i spidsen med hensyn til de garanteringsmetoder, som kunde sikre kjøberne varenes godhed. I dette firma optog Michelet i 1905 sin søn Peter Severin Michelet som medeier.

Gift 3 juli 1876 i Trefoldigheds kirke i Christiania med *Sophie Augusta Collett Steenstrup*, født 20 april 1850 paa Lillefoss i Aker; datter af kapteinløjtnant i Marinen, stifter af Akers mekaniske Verksted *Peter Severin Steenstrup* og *Sophie Augusta Collett*. Indtil sit 12te aar fik «Sossen» Steenstrup undervisning af sine ældre søstre og gennemgik derefter Nissens pige-skole, hvor hun sluttelig tog et kursus med guvernanteexamen. Hendes forældres hjem paa Lillefoss var meget livligt og selskabeligt med en stor omgangs- og vennekreds, ikke mindst inden den talrige Collett'slegt, med hvilken ikke alene hendes mor, men ogsaa faderen var nær forbundet, og for hvem Lillefoss var samlingsstedet i Christiania. Hun fik saaledes anledning til at føre et rigt barndoms- og ungdomsliv mellem mange betydelige mennesker.

Grosserer August Michelet og hustru Sophie f. Steenstrup har to børn [9a—9b]:

9a. JOHAN WILHELM MICHELET, født 16 mai 1877 i Christiania. Minister.

Efter klassisk examen artium med laudabilis fra Aars & Voss' skole i 1895 og examen philos. med haud illaud. i 1896 blev Johan Michelet juridisk kandidat med haud illaud. i decbr. 1900. Han blev konstitueret politiassistent ved Romerikes politimesterembede og gik derefter ind i udenrigstjenesten. Den 23 mai 1901 tiltraadte han som *sekretær* ved det norsk-svenske generalkonsulat i Hamburg, avancerede her til *vicekonsul* 2 juli 1902 og indkaldtes 1 febr. 1905 til tjeneste i Handelsdepartementets udenrigsafdeling som sekretær af 1ste klasse (konsulatstipendiat).

Da det norske Udenrigsdepartement blev oprettet efter unionsbruddet i 1905, gik Michelet over i dette og blev 13 novbr. s. a. sendt som konst. generalkonsul til Hamburg for bl. a. at organisere Norges konsulære repræsentation i de nordtyske forbundsstæder. Ved den faste organisation af det norske diplomati 1 april 1906 blev Michelet udnævnt til *legationssekretær* i Berlin, hvor han, bortset fra en kortere tjeneste i Wien vaaren 1907, forblev til han 1 octbr. 1910 konstitueredes som *bureauchef* i Udenrigsdepartementet (det handelspolitiske kontor). Den 1 jan. 1912 blev han sendt som *legationssekretær* til Paris og forflyttedes 1 jan. 1914 i samme egenskab til London, hvor han under verdenskrigen var souschef i den norske legation, hvem det for en væsentlig del paahviledes at skaffe Norge tilførsler af fødevarer og raastoffer for industrien og at lette forholdene for skibsfarten. Fra 13 octbr. 1918 tjenstgjorde han i Udenrigsdepartementet som 1ste legationssekretær og blev ved kgl. resol. af 8 aug. 1919 Norges *minister* i Peking og Tokio og tillige norsk generalkonsul i China og Japan.

I 1906 blev Michelet ridder af preussisk Røde Ørns orden og i 1910 af preussisk Krone orden, i 1910 kommandør af italiensk Krone orden og i 1911 af japansk Hellige Skats orden, i 1914 officer af franske Æreslegion.

Gift 29 aug. 1908 paa Støtterlingenburg ved Halberstadt med *Ingeborg Maria Frieda von Benda*, født 28 marts 1884 paa godset Breitenfelde i Pommern; datter af majoratsherre *Kurt von Lambrecht-Benda*, besidder af fideikommiset Støtterlingenburg, eier af

OVERSIGT

over fru Sophie Michelet f. Steenstrup's forfædre ligesom over hendes svigerdatter
fru Ella Michelet f. Rolfsen's mødrene forfædre.

Hr. Lauritz Jespersen
født 1522, død 2 juni 1604.
Sogneprest til Espe og Vantinge, Fyen stift.

Hr. Nils Juul
sogneprest til Kirkeby og Lunde, Fyen
stift, 1589. * *Apollonia* . . .

Hr. Hans Lauritzen *
født ca. 1560, død 1619 som sogneprest til Kirkeby og Lunde i Fyen stift.

Magdalene Juul

Pernille Hansdatter

* *Hr. Hans Michelsen*, sogneprest til Longelse paa Langeland 1594.

Mette Hansdatter Longelse

* *Hr. Hans Pedersen Langeland*, født 1612
og død i april 1675 som sogneprest til Stenstrup paa Fyen.

Hr. Hans Steenstrup

tødt 23 marts 1643 i Stenstrup; sogneprest til Vindum, Jylland, hvor begr. 15 marts 1712.

* *Anna Helvig Clausdatter Dam*.

Hans Steenstrup

døbt 24 april 1705 i Vindum; degn i Svindinge paa Fyen, hvor begr. 1 mai 1783.

* *Cathrine Sørensdtr. Wissing*, født 1707 i Svindinge, begr. 3 febr. 1796 i Vantinge.

Hans Severin Steenstrup

født 1732 i Svindinge og død 12 febr. 1805 paa Sparretorn, Fyen. Landvæsenskommissær; forpagter paa Sparretorn.
* 6 juli 1765 i Rolfsted, Fyen, med *Charlotte Sophie Resen*, født 21 novbr. 1729 i Rolfsted og død 6 febr. 1797
paa Kjeldkjær ved Vejle, Jylland; datter af degn i Rolfsted *Paul Resen* og *Margrethe Susanne Brechholt*.

Paul Steenstrup

født 10 decbr. 1772 paa Kjeldkjær, Jylland, og død 9 decbr. 1864 paa Kongsberg. Sølvsverksdirektør.

* 26 octbr. 1806 paa Kongsberg med *Mathia Bernhardine Collett*, født 15 jan. 1779 paa Strømsø og død 9 octbr. 1847
paa Kongsberg; datter af godseier *Peter Collett* til Buskerud og *Johanne Henriche Ancher*.¹

Peter Severin Steenstrup

født 29 novbr. 1807 paa Kongsberg og død 17 febr. 1863 i Aker. Kapteinløjtnant i Marinen; direktør.

* 2 april 1835 paa Kongsberg med *Sophie Augusta Collett*, født 9 febr. 1811 i Lier
og død 4 mai 1872 i Ø. Aker; datter af amtmand i Buskerud *Johan Collett* og *Christiane Birgitte de Stockfleth*.¹

Martine Jeanette Collett Steenstrup
født 15 febr. 1840 i Fredriksværn. * 9 marts
1880 i V. Aker med *Ole Ambrosius Rolfsen*.
Sørenskriver. Se s. 240.

Sophie Augusta Collett Steenstrup
født 20 april 1850 i Aker. * 3 juli 1876 med
Johan Christian August Michelet,
grosserer, s. 234.

Ella Sophie Rolfsen
født 21 febr. 1881 paa Bragernes.

* 17 octbr. 1906: *Peter Severin Steenstrup Michelet*
født 26 octbr. 1878 i Christiania. Grosserer.

¹ Om slekten Collett se Alf Collett: «Familien Collett», 1872, og «Familien Collett», 1915; om Anker se C. J. Anker: «Familien Anker» og om Stockfleth se H. J. Huitfeldt-Kaas: «Familien Sibbern».

riddergodsene Rudow ved Berlin og Breitenfelde, og *Mirjam von Damitz Gentz*. To børn [10 a—10 b]:

10 a. ARMGARD MICHELET, født 24 septbr. 1909 i Berlin; hjemmedøbt af den norske menigheds prest.

10 b. SIGRID MICHELET, født 19 marts 1911 i Trefoldigheds sogn i Christiania.

9 b. PETER SEVERIN STEENSTRUP MICHELET, født 26 octbr. 1878 i Trefoldigheds sogn i Christiania. Grosserer.

Efter examen artium paa reallinjen med haud illaudabilis fra Aars og Voss' skole i 1897 studerte Peter Michelet kemi ved universitetet i Christiania fra høsten samme aar til vaaren 1898 og gjennemgik derefter Oeffentliche Handelslehranstalt i Leipzig til 1899. I 1900 arbeidede han paa kontor i London og begyndte i 1901 i sin fars forretning samtidig med at han var hospiterende elev af Vinterlandbrugsskolen. Den 1 jan. 1905 blev han optaget som ansvarlig medindehaver af firmaet A. Michelet, Christiania.

I aarene 1908 til 1912 var Michelet medlem af bestyrelsen af Korn- & Melgrossistersnes Forening i Christiania og dennes formand 1914-1915 og 1916-17; formand i samme grossisters landsforening siden 1918. Forøvrig har Michelet været formand i Kunstgjødningsgrossistersnes forening i Christiania siden 1913, i samme grossisters landsforening 1916-19; medlem af Christiania Handelsret siden 1917, af bestyrelsen for Christiania Handelsstands Forening 1915-17 og af dennes Femtimandsudvalg siden 1913. Han er endvidere medlem af styret for Importgarantikontoret for Næringsmidler siden 1916, af Importraadet og af Statens Prisraad 1917 til 1919, af Finantsdepartementets konsultative komité for fortoldningsspørgsmaal siden 1915 og desuden af bestyrelsen af forskjellige aktieselskaber.

Sommeren 1915 var Michelet Landbrugsdepartementets underhandler med de britiske myndigheder i London om Norges tilførsler af kunstgjødningsstoffer, sommeren 1916 medlem af den delegation, som paa Kolonialgrosserernes Landsforenings vegne forhandlede med den britiske regering om landets tilførsler af kolonialvarer, og høsten 1918 var Michelet medlem af den interskandinaviske priseretsdelegation i Kjøbenhavn.

Gift 17 octbr. 1906 paa Bragernes med sin kusine *Ella Sophie Rolfsen*, født 21 febr. 1881 paa Bragernes; datter af sorenskriver *Ole Ambrosius Rolfsen* og *Martine Jeanette Collett Steenstrup*¹; se tavle s. 239. Ella Rolfsen tog examen artium ved Drammens latin- og realskole i 1900 med karakteren laudabilis. Tre børn [10 a—10 c]:

10 a. FANNY SOPHIE MICHELET, født 16 decbr. 1908 i Frogner sogn i Christiania.

10 b. HARRIET MICHELET, født 8 octbr. 1912 i Frogner sogn i Christiania.

10 c. JOHAN WILHELM AUGUST MICHELET, født 23 juni 1917 i Frogner sogn

¹ Sorenskriver *Rolfsen* var født 4 april 1826 i Christiania, og søn af blikkenslager *Engebret Frantzen Rolfsen* og *Kirstine Huseby*. Han var sagfører i Drammen fra 1856, blev der byfoged 1880 og sorenskriver i Lier, Røken og Hurum 1884. Han afgik ved døden 1 april 1906 i Drammen. Ridder af St. Olavs orden for fortjenstfuld embedsvirksomhed 1895.

- 6 j. PAUL WILHELM MICHELET, oberstløjtnant Christian Michelets tiende og yngste barn, blev født 31 juli 1757 paa gaarden Nordre Sæter i Trøgstad og døbt 6 aug. i Baastad kirke; «Gud hjælpe ham med mine andre Børn for Jesu Skyld», skriver faderen i sine efterladte optegnelser. Som sin ældre bror Johan skulde Paul Michelet gaa den studerende vei og begge fulgtes til Kjøbenhavn for at tage examen artium i october 1777, men inden denne begyndte blev Paul Michelet alvorlig syg og afgik ved døden 30 decbr. 1777 «af svindsot»; begravet 7 jan. 1778 med ligvogn fra Borgergade i Trinitatis sogn. Se side 235.
- 5 b. ULRIK MICHELET, kaptein Hans Michelets 2den søn, blev født 1699 paa Helsjø i Høland og formentlig opkaldt efter den senere oberst og chef for 1ste søndentjeldske Dragonregiment Ulrik Kruse. Som sin ældste bror gik han den militære vei, begyndte som menig soldat og var før 1722 blevet *sergeant*. Som saadan nævnes han i 1723, da han agtede at søge militærtjeneste i Danmark og i den anledning fik følgende skrivelse med fra sin stedfar, major Christian Sarpsborg paa Basmo skanse til general Rømeling i Christiania:

«Høy Vellbaarne, Høybydende Hr. Genneral Major.

Jeg takker underdanigst min Hr. Genneral Major for dend bewogene Affection Siegiant *Uldrich Misleth* af min Hr. Genneral Major hafver nødt til videre hans Lyches fortsettelse, og som hand nu herifraa er afferdiget at fortsatte hans Reise til Kiøbenhavn, vil jeg underdanigst beede, at Min Hr. Genneral Major videre vil hafve Naade for hannem med min Hr. Genneral Majors høygunstige Recommendation til de Stæder, hvor hand sig nu igien til hans May^{tes} Tieniste hafver engagieret.

Basmo
d. 25 May 1723.

Jeg med underdanigst Respect for alle Tider

C. Sarpsborg.»

Det synes saaledes som Ulrik Michelet har faaet tjeneste ved et eller andet regiment i Danmark, men af nogen længere varighed har den i saa fald ikke været, da han i 1727 igjen var hjemme paa Basmo. I dette aar nævnes han som fadder i Rødenes, men dermed forsvinder han ganske, og det vil neppe være feilagtig at antage at han er afgaaet ved døden i unge aar. I noget ægteskab har han neppe indladt sig; børn efter ham kjendes i ethvert fald ikke.

- 5 c. PAUL WILHELM MICHELET, kaptein Hans Michelets 3die søn, blev født i 1702 paa Helsjø i Høland. Afgik ved døden 2 juni 1731 paa Basmo skanse og blev begravet 9 juni ved Rødenes. *Capitaine des armes*; gaardbruger.

Som sine brødre valgte Paul Michelet den militære bane og blev fra soldat i geledet forfremmet gennem graderne til *capitaine des armes* [kommandersergeant] i 1719 og tjenstgjorde ved Basmo skanse, hvor hans stedfar, major Christian Sarpsborg, dengang var kommandant. Da kaptein Adam Tralau efter Sarpsborgs død var tiltraadt kommandantstillingen 2 juni 1728, indberettede han otte dage senere at Michelet var antaget til

fuldmægtig hos proviantforvalteren, Didrik Wildhagen. I denne egenskab forestod han provianteringen paa Basmo skanse og aflagde regnskaberne for Wildhagen, som selv var bosat paa Fredrikshald. «Michelet er en vakker person», skriver Tralau, «som udi sine sager, saavidt jeg allerede har seet, er meget vigilant, saa ei paatviles han jo noksom besørger Hans Majestæts interesse og allerunderdanigste tjeneste».

Michelet blev forøvrig ikke længe i denne stilling. Allerede fra januar maaned 1729 sagde han farvel og slog sig ned som *leilænding* paa gaarden Stenersby i Høland. Proviantforvalter Wildhagen beklager sig i en skrivelse til Basmos kommandant af 26 april 1729 over at det endnu havde været umuligt at faa Michelet til at indsende sine regnskaber, men kaptein Tralau svarer at Michelet har meget at bestille med sin gaard, at «han har voren flittig og villig og vigileret for sine regnskaber at færdiggjøre», og lader det tydelig skinne igjennem at han selv er inderlig kjed af Wildhagens skriverier og helst saa ham der, hvor pebberen gror.

Medens han drev Stenersby havde Michelet fremdeles sit hjem paa Basmo, og her afgik han ved døden 2 juni 1731, kun 29 aar gammel, og blev begravet ved Rødenes. Skifte i hans bo blev afholdt paa Stenersby 25 juli 1731; det var smaat stel: samtlige aktiver androg til godt og vel 104 rdl., medens gjelden gik op i 310 rdl., saa der blev lidet til kreditorerne og intet til familien.¹

Paul Michelet blev gift 24 marts 1722 i Rødenes med *Karen Smith*, som var født 8 septbr. 1705, formentlig i Rødenes, og afgik ved døden 14 septbr. 1755 i Skedsmo preste-gaard, hvor hun opholdt sig i sine sidste dage hos presten Andreas Mørch, hvis hustru Anne Cathrine Lemmich var hendes slegtning. Hendes forældre var proviantforvalter paa Basmo skanse *Hans Trulsen Smith*, som afgik ved døden 11 octbr. 1721, og *Maria Lemmich*.

Paul Michelet og hustru Karen, f. Smith, havde fire børn [6 a—6 d]:

- 6 a. CHRISTENCE SOPHIE MICHELET, født paa Basmo og døbt 18 aug. 1722 i Rødenes. Christence Michelet opholdt sig i 1763 i raadmand Johan Leths hjem paa Fredrikshald, var dengang ugift og er vistnok død der ikke mange aar senere.²
- 6 b. JUDITHE MARIA MICHELET, født paa Basmo og døbt 29 octbr. 1724 i Rødenes. Efter sin fars død i 1731 kom hun i huset hos sognepresten i Rødenes hr. Jens Gudmundsen, hvis hustru, Birgitte Heins, var en slegtning af hendes mor. Presten har selv notert herom i kirkebogen: «1731 d. 12 Juni var Moster paa Stenersby oc tog Juditha Maria Michelet med sig hid». Presten døde i 1735 efter at have mistet sin hustru aaret i forveien, og hvor den unge pige saa kom hen vides ikke, men hun er vistnok død ung og ugift.
- 6 c. MARIA ELISABETH MICHELET, født paa Basmo og døbt 25 septbr. 1726 i Rødenes, levede ved faderens død i 1731; hendes senere skjebne kjendes ikke, men hun er vistnok død ung og ugift.
- 6 d. BARTHA MICHELET, født paa Basmo og døbt 18 septbr. 1729 i Rødenes, døde 1795

¹ Retsprotokol nr. 561, fol. 422; i Stiftsarkiverne i Christiania.

² Fredrikshalds kirkebøger begynder for begravedes vedkommende først i 1815.

paa Tjærvaag i Herø, begravet 3 mai. Efter faderens død kom hun i huset hos sogneprest Peder Landt i Aurdal, hvis hustru Maria Hedvig Lemmich var en slegtning af hendes mor, og her blev hun konfirmeret i 1748. Aaret efter flyttede hun til Landts svigersøn Johan v. Cappelen, som i 1748 var blevet sogneprest til Ulstein og Hareid paa Søndmør, og i hans hus gjorde hun bekjendtskap med sin senere ægtefælle.

Gift 1750 i Ulstein¹ med *Gullik Fjelde*, som var født i 1727 paa Fjelde i samme sogn og døde 1805 i Herø, begravet 3 novbr.; søn af gaardbruger *Jon Gulliksen Fjelde* og *Eli Rasmusdatter*. Gullik havde faaet nogen undervisning i Ulstein prestegaard og efter traditionen forøget sine kundskaber ved nogen tids studering i Kjøbenhavn. Efter 10 aars tjeneste som huslærer for presten v. Cappelens børn blev han 1 febr. 1766 klokker i Herø og indehavde dette ombud til 1792. Han boede paa Rafteset i Herø til han kjøbte gaarden Tjærvaag, som fremdeles er i slegtens besiddelse. Ved sin visitats 20 juni 1781 giver biskop Irgens ham det skudsmaal at «han vistes at være sædelig og alvorlig; synger vel.»

Ved skiftet 15 mai 1795 efter Bartha Michelets død blev boet opgjort med 615 rdl. i aktiver og 90 rdl. i gjeld og udgifter, hvorved blev i behold et beløb paa 525 rdl., som saaledes viser at klokkerfamilien havde levet i forholdsvist gode kaar. Senere synes Fjeldes økonomi at være gaaet tilbage, da hans dødsbo ved skifte 4 novbr. 1805 opviste passiver paa 323 rdl., som overfor aktiverne paa 415 rdl. bragte den beholdne arv ned til 92 rdl., men da havde han i mellemtiden rigtignok ogsaa givet et par af sine børn hjemmegifte.

Af Gullik Fjelde og Bartha Michelets syv børn var sønnen *Paul Fjelde*, født 14 april 1770, som 2 octbr. 1792 blev klokker efter faderen og døde 10 febr. 1841. Hans søn igjen Ole Fjelde i Aalesund havde i ægteskab med Fredrikke Henriksdatter Tonning [fra Togning i Stryn] sønnen Paul Fjelde, som var far til afdøde billedhugger Jakob Fjelde i Minneapolis og doktor Herman Fjelde i Fargo i Nord Dakota.²

- 5 d. KAREN MICHELET, kaptein Hans Michelets eneste datter og yngste barn, var født i 1704 paa Helsjø i Høland og døde ugift før 1726, i hvilket aar hendes bror, den senere oberstløjtnant Christian Michelet skriver (s. 52) at deres mor levede som enke med tre sønner. Hun er uden tvil død paa Basmo i Rødenes mellem 1717 og 1721, i hvilket sidste aar de bevarede kirkebøger for dette sogn begynder.
- 4 d. HERMAN MICHELET, major Paul Michelets fjerde søn, var født i 1650'aarene paa Freberg i Furnes og levede i 1665, efter hvad der side 40 er meddelt, men siden forsvinder han ganske og er visselig død som ung gut i sin farbror, kaptein Jacob Michelets hjem paa Freberg.

¹ Ulsteins ældre kirkebøger brændte med prestegaarden i 1832. En ikke fuldstændig afskrift omfattende aarene 1754—1832 er i behold.

² I «Søndmørsposten», 1913 nr. 208, 242 og 247 har dr. Herman Fjelde skrevet et par artikler om sin slegt.

- 4 e. CATHRINE MICHELET, født paa Freberg i Furnes, tog efter moderens død kondition først paa Vangs prestegaard og senere i Aker, i hvis kirkebøger hun nævnes i 1685 og 1689. Hun var da ugift og hendes senere skjebne kjendes ikke.
- 4 f. LISBETH MICHELET, født paa Freberg i Furnes, tog ligesom sin ældre søster Cathrine kondition efter moderens død og nævnes i Akers kirkebog i 1682. Hun var da ugift og hendes senere skjebne kjendes ikke.
- 4 g. PAUL MICHELET, den yngre, født udpaa vaaren 1660 paa Freberg i Furnes et par maaneder efter faderens, major Paul Michelets død. Afgik ved døden 18 mai 1718 paa Fredriksten. Kaptein.

Paul Michelet blev opdraget hos sin farbror, kaptein Jacob Michelet i Vang og bestemte sig til at gaa den militære vei og tjene sig op fra geledet. Han kom under sin farbrors kommando og blev 1 jan. 1678 tambur ved 7. kompani af Oplandske regiment. Kort efter forlod han landet for at gaa i fremmed krigstjeneste, uden at det vides hvor han begav sig hen, men i 1694 er han atter hjemme og bliver 18 juni samme aar korporal ved garnisonen paa Basmo skanse. Her befordredes han 1 jan. 1695 til *vagtmesterløjtnant* og forblev i denne stilling til han 26 jan. 1706 fik udnævnelse til *kaptein og kommandant* paa «Overberget» under Fredriksten fæstning; fra 1715 var han tillige kommandant paa «forteressen Stortaarnet.»

Kort efter at Michelet i marts 1706 havde tiltraadt sin stilling paa Overberget blev Fredrikstens fæstningskommandant, oberst Hans Fredrik Leegel, afløst af oberstløjtnant Conrad Schløsser. Ved dennes død i 1709 blev den anseede og dygtige oberstløjtnant Hans Jacob Brun kommandant, omkring 1716 fungerede en tid oberst Johan Henrik v. Bippen, og 24 decbr. 1717 kom den tapre oberst Barthold Nicolay v. Landsberg. Fra aarhundredets begyndelse var der saa at sige permanent krigstilstand i Norden, hæren holdtes derfor til stadighed kampberedt, og paa fæstningen stod soldaterne med lunten ved kanonerne. Paa Overberget havde Michelet 7 kanoner med 100 mand, og 300, «naar fienden var ved grænsen», og paa Stortaarnet havde han 3 kanoner og 50 mands besætning. Det var just ingen imponerende styrke til forsvar for «forteresser», som laa temmelig udsat, lige i den kommende fiendes vei, men der arbejdedes med iver paa fæstningens udbedring, og en speciel «krigsskat», som var ganske drøi, gjorde det muligt at hæve de norske fæstningers effektivitet i det hele.

Vinteren 1716 brød det løs for alvor. Den 15 mai kom Svenskerne under Carl XII til Torpum i Berg, 1 mil fra Fredrikshald, og da oberstløjtnant Landsberg saa sig nødsaget til at opgive forsvaret af overgangen over Tistedalselven og trak sig tilbage til byen for ikke at blive omgaaet, gik fienden uhindret over elven og etablerede broforbindelse over Svinesund. Medens Carl XII ventede paa sit svære beleiringsartilleri, som skulde komme sjøveien, gik tiden hen med smaa fægtninger og skjærmydsler, indtil han i begyndelsen af juli forsøgte et overfald paa Fredriksten. Paa fæstningen laa dengang ca. 1300 mand, men endel af disse var indkvarteret i byen, og det var denne omstændighed, kongen agtede at utnytte.

Nat til 4 juli skulde det gaa for sig. Der blev kjæmpet med voldsomhed baade i byen og under skanserne, af hvilke «Borgerskansen» især var haardt truet, men Svenskerne maatte trække sig tilbage, efterat borgerne selv havde stukket sin by i brand. 330 huse brændte ned, men 500 svensker fandt døden og 179 blev fanget, hvoraf 130 saarede.

Svenskernes store beleirings skyds, som Carl XII ventede paa, kom aldrig frem. Torden-skjold slog den svenske flaade sønder og sammen i Dynekilen 8 juli, og resultatet af seiren var at Carl XII allerede d. 10 juli retirerte over grænsen med hele sin hær. — Fredriksten og dens forteresser gav en salut paa 3 gange 27 skud.

Det havde været bevægede dage i Fredrikshald og paa Fredriksten, men nogen fred var ikke at vente, og med feberagtig hast blev der arbeidet paa fæstningens udbedring, medens truende svenske troppesamlinger i Vermland og Bohuslen gav officerer og menige nok at bestille baade i sidste del af aaret 1716 og hele 1717.

I 1718 forberedte Carl XII sig paany til at rykke ind i Norge for med en hær paa 30000

Facsimil af kaptein Paul Michelets navnetræk, 1705.

mand endelig at faa bugt med sin gamle arvefiende Fredriksten. Inden fæstningens kanoner havde begyndt at hilse paa ham var kaptein Paul Michelet ikke længer blandt de levendes tal.

I skrivelse til statholderen af 19 mai 1716 indberetter oberstløjtnant Landsberg at Michelet *afgik ved døden* den 18 mai om aftenen i det øieblik fæstningsporten blev lukket. Han udbad sig forholdsordre med hensyn til begravelsen og successionen i den afdødes kommandantstilling, idet han til denne foreslog befordret kapteinvagtmester Caspar Wildhagen, «weil er nicht schreiben kann, und hier bey der Festung viel schreiben mit Protocolle zu halten und dergleichen vorfellt», og saa haaber han i dennes sted at faa en dygtig mand igjen, «wovon ich einige Hülffe und Dienste bey der Festung haben und der zugleich der gage des Guarnisonsschreibers als Guarnisonsauditør die Dienste versehen könnte, in dem kein Guarnisonsauditør für 50 Rdl. jährlich dienen oder zu kriegem ist und auch nicht davon subsistiren kann.» Under 1 juni sendte Landsberg derhos indberetning til kongen og foreslog da til Wildhagens eventuelle efterfølger en premierløjtnant Christian Ludvig Thron, som i 18 aar havde tjenstgjort inden og udenlands.¹

Paul Michelets eftermand blev først udnævnt i februar 1719, og loddet faldt paa Caspar Wildhagen, som saaledes kunde takke sin mangel paa skrivefærdighed for befordringen!²

Omkring 1685 havde Michelet ægtet *Bodil Christensdatter*, som allerede dengang maa have været en dame af sat alder. Da hun afgik ved døden 18 mai 1724 paa Basmo, hvorhen hun flyttede tilbage efter Michelets død, opgiver Rødenes kirkebog hendes alder til 80 aar.

¹ Krigsk. Refer. Sager 1719, 9 febr., ad nr. 8. Rigsarkivet i Kjøbenhavn.

² Tanken ledes her uvilkaarlig hen paa den bekjendte paragraf i det saakaldte «3'tomsreglement», der lyder: «Ein Fændrik muss ein langer Lömmel sein; kann er etwas lesen und schreiben, kann es immer nicht schaden.»

Er dette rigtig, maa hun have været født omkring 1644 og saaledes hele 16 aar ældre end sin ægtefælle. I en henvendelse til Generalkrigskommissariatet, datert Basmo 27 novbr. 1719, be-
gjærede hun «at maatte forundes min sal. mands allernaadigst tilgodehavende afregning, saa-
som jeg ei mere er efterladt end fattigdom og gjeld, og ingen venner eller leilighed kan finde,
som til naadens penge kunde være mig rekommanderlig.» Der var neppe barn i dette ægteskab.

*

3b. JACOB [JACQUES] MICHELET,

yngre søn af Paul Michelet og Anne Pillon, og bror af den nulevende norske slegt Michelets stamfar major Paul Michelet, se side 12, var født i Metz og blev døbt 7 april 1619 i byens protestantiske kirke St. Salvour. Han afgik ved døden 2 decbr. 1676 i Elverum som kaptein og kommandant paa «Elverum skanse».

Jacob Michelets ungdomsliv har uden tvil artet sig paa en lignende vis som hans bror Pauls. De har visselig som unge krigere af den reformerte trosbekjendelse samtidig været med paa tyske slagmarker, og Jacob kom til Norge samtidig med eller i alle fald ikke længe efter at hans bror i 1644 var blevet hvervet som løjtnant i norsk krigstjeneste, hvad nærmere er omtalt side 13.

Efter flere aars tjeneste som *fændrik* blev Jacob Michelet omkring aar 1650 *løjtnant* og tjenstgjorde som saadan med fuld gage ved garnisonen paa Akershus fra 22 aug. 1657 til 20 jan. 1658, paa hvilken dag han blev befordret til *kaptein* og chef for 5. kompani af Op-
landske infanteriregiment efter kaptein Jacob Mackensee. I dette regiment, som gjerne kaldtes «Det gule Regiment», blev Michelet staaende i hele sin officerstid. Under 29 aug. 1658 blev han forsat til chef for 7. kompani, 1 jan. 1662 for 6. kompani og 1 novbr. 1667 for 4. kompani.

Som garnisonerende løjtnant hævdede han en maanedlig gage af 46 rdl. og som kaptein 92 rdl. Dette var feltaflønning, og da han 29 aug. 1658 kvitterer for hvad befalingsmændene i hans kompani tilkom for samme maaned, viser det sig at disse foruden af ham selv som chef bestod af løjtnant Otto Bjelke med 46 rdl., fændrik Peder Amb med 40, to sergenter à 8, tre korporaler à 6, tre gefreidere à 5^{1/2} og to tamburer à 5 rdl. Det havde imidlertid sine store vanskeligheder at faa pengene presset ud af den slunkne kongelige kasse, og Michelet havde ved anførte termin tilgode ikke mindre end 421 rdl. eller nøiagtig hele det forløbne aars optjente gage!

Et halvt aar efter freden til Roskilde brød krigen med Sverige ud paany i august 1658, og da det kongelige missive herom af 8 aug. indløb med kurér til statholderen paa Akershus, Gregers Krabbe, sendte denne øieblikkelig den tidligere garnisonerende løjtnant, nu kaptein Jacob Michelet afsted for at opsøge den høistbefalende over den norske hær, generalløjtnant

Jørgen Bjelke, som opholdt sig i Fredrikstad, og overrække ham brevet. Bjelke, som allerede havde faaet besked fra andet hold, var imidlertid over hals og hoved taget afsted til Christiania, og om natten til 20 august stødte Michelet paa ham paa gaarden Sande i Tune. I missivet fik Bjelke ordre til strax at angribe fienden og «hannem til det yderste at imodstaa». I samraad med statholderen lagde Bjelke hurtig en felttogsplan, hvorefter der blandt andet skulde rettes et voldsomt angreb paa Trondhjem for at tilbageerobre denne by, som tilligemed Trondhjems len havde været i Svenskernes vold siden Roskildefreden. Den tapre generalmajor Georg Reichwein skulde føre kommandoen over et søndenfjeldsk angrebskorps, hvad nærmere er omtalt paa side 29, og det Oplandske regiment skulde danne dettes væsentlige styrke.

Jacob Michelets kompani, bestaaende af 132 mand fra Stange, Romedal og Løiten, laa dengang i Christiania og blev strax sendt afsted for over Østerdalen at støde til de øvrige norske tropper foran Trondhjem. Paa ilmarschen nordover fik kaptein Michelet det held at

Facsimil af Jacob Michelets navnetræk, 1675.

tage den tidligere svenske kommissær i Trondhjem, friherre Lorentz Creutz med følge tilfange, medens denne — endnu uvidende om krigens udbrud — opholdt sig i Elverums prestegaard paa hjemreise til Sverige, en affære som trods al gjestfrihed maa have været den gamle sogneprest Alexander Borch til sand personlig husvalse! I 1644 havde nemlig Svenskerne berøvet presten grænseannexerne Idre og Särna, og hans søn Claus Borch, som var hans kapellan, havde lidt meget ondt paa den reise, han i den anledning forgjæves havde gjort for at bevæge de tidligere sognebørn til at holde fast ved sit gamle fædreland. Creutz blev forøvrig udvexlet i juni 1659 og kunde takke sit svogerskab med den engelske resident for at han kom saavidt snarlig løs af fangenskabet.

Over Støren og Melhus rykkede Jacob Michelet med sit kompani mod Trondhjem og deltog her fra october 1658 i byens beleiring med det udfald, som nærmere er behandlet paa side 30 flg. Efter byens gjenerobring fra Svenskerne 11 decbr. beordredes Oplandske regiment atter sydover, og baade Jacob Michelet og hans bror major Paul Michelet satte sig allerede i de første dage af det nye aar, 1659, paa marsch til Halden, hvor de ankom midt i februar for strax at gaa paa grænsevagt. Ud paa høsten samme aar deltog begge brødrene i generalløitnant Jørgen Bjelkes tog til Bohuslen og var med i den ganske alvorlige affære ved Strømsæter bro. I julen var de atter tilbage paa Halden og overtog derefter sikringen af grænseveiene i Marker.

I begyndelsen af februar 1660 havde Bjelke samlet tropper for at møde den svenske hær under den gamle general Lars Kagg, som med 8000 mand rykkede frem gjennem Id for at beleire Halden. Det kom til hidsig kamp 6 febr. ved Borge kirke, og Svenskerne blev drevet paa flugt. Paul Michelet fik her sit banesaar, og bror Jacob var vel den, som førte hans lig til Vangs kirke.

Nu fulgte 15 forholdsvis fredelige aar. Armeen blev betydelig reduceret, og mange officerer fik afsked fra krigstjenesten; blandt dem var ikke Jacob Michelet, som saaledes har hørt til det dygtige udvalg, den øverste ledelse ønskede at beholde. Da krigen næste gang brød ud, i 1675, blev Jacob Michelet anbragt som *kommandant* paa Elverum skanse i Elverum. Det blev hans sidste krigervagt. I september 1676 kvitterte han for proviant og amunition, men var vistnok da syg og daarlig, for 18 octbr. skriver sognepresten, Christopher Hammer: «hr. capitaine Michelet strider nu hardt med døden. Gud hjælpe ham. I aftes var jeg hos ham paa embeds vegne at besøge og med saligheds middel at betjene». Han levede dog endnu i midten af november, da det heder: «den gamle capitaine er meget svag og er idag af presten bleven beredt». Den 2 decbr. 1676 afgik han ved døden i Elverum, 57 aar gl.; hans lig blev rimeligvis begravet i Vangs kirke.

Kaptein Jacob Michelet blev gift omkring 1657 i Vaage med *Anne Mule*, som var født paa Vaage prestegaard 6 aug. 1636 og døde hos sin ældste datter i Vinger, hvor hun blev begravet 18 novbr. 1698. Hendes forældre var sogneprest til Vaage hr. *Christen Bertelsen Mule* og 2den hustru *Else Michelsdatter*. Bekjendtskabet med Anne Mule gjorde Michelet visselig paa Vangs prestegaard hos hr. Hans Prytz, som var nær beslegtet med hendes mor og som tillige var stedfar til major Paul Michelets hustru Karen Michelsdatter (se s. 35 flg.). Skjønt hr. Hans Prytz i 1643 kalder Else Michelsdatter sin «datter», hvorved han kunde formodes at mene «steddatter», var Else dog hverken hel- eller halvsøster til Karen Michelsdatter; hvordan «datter»-forholdet i virkeligheden var beskaffent lader sig for tiden ikke forklare.¹

Christen Mule

anseet borger i Oslo 1555, borgermester 1557,
fik kongens brev paa Store og Lille Foss i Aker 1567 og døde ca. 1590.

Bertel Christensen Mule

raadmand i Oslo 1594, borgermester 1604, blev lagmand paa
Oplandene 1610, tog afsked 1620 og døde s. a. i Oslo.
* *Sidsel Olufsdatter*, som levede i 1628 i Oslo.

Hr. Christen Bertelsen Mule

født omkr. 1600 i Oslo, kapellan i Vaage 1624 og sogneprest fra 1627 til sin død 1643.

* ca. 1632 med *Else Michelsdatter*, død 1659 i Vaage [fra 1644 i nyt ægteskab med

hr. *Fredrik Glostrup*, sogneprest til Vaage fra 1643 til sin død 1667; søn af
biskop i Oslo og Hamar *Niels Simonsen Glostrup* og *Anne Andersdtr.* Se tavlen s. 182].

Anne Christensdatter Mule

født 1636 i Vaage og død 1698 i Vinger. * ca. 1657 med *Jacob Michelet*, kaptein.

Som gift mand boede kaptein Jacob Michelet først paa gaarden Hjellum i Vang, hvor hans fire ældste børn blev født. Samtidig brugte han ogsaa Ljøstad i Romedal, en gaard paa 2 huders skyld. I 1665 flyttede han med familien til Freberg i Furnes. Denne gaard havde hans bror major Paul Michelet drevet som leilænding først under Hannibal Sehested og siden under Kronen, og her sad syv forældrelose børn i trange kaar, da Jacob Michelet tog fat. Hans omsorg for brorbørnene var ligefrem rørende, og det synes som disse sammen med hans gen store barneflokk følte sig som en eneste søskendskare i en opofrende og kjærlig fars

¹ Se Norsk personalhistorisk Tidsskrift 2 s. 269.

trygge hjem. Skjønt ingen direkte oplysninger foreligger om kaptein Michelets formuesforhold, tyder dog mange tegn paa, at han har siddet i gode kaar. Hans hustru tilhørte en meget velstaaende slegtskreds og havde uden tvil bragt velstand med sig, ligesom hun maa have været en dygtig husmor med tiltalende personlige egenskaber til at skabe det lykkelige hjem, som der var paa Freberg. Foruden hvad der er meddelt paa side 39 flg. kjendes lidet til afvexlinger i det daglige liv i kapteinens hus, dog er ved en retsstevning bevaret et lidet interiør, som her skal berettes:

Sommeren 1662 skulde der staa bryllup i Vangs prestegaard. Det var sognepresten, hr. Lauritz Pedersen Sverdrup, som skulde bortgifte sin søster Maren med Michel Michelsen paa Skattum (s. 36). Skjønt hr. Lauritz var gift med den rige borgermester i Christiania Niels Tollers datter og havde et velforsynt hus, trængte han dog nogen sølvkander for ret prydeligt at kunne traktere sine fornemme gjæster, og han sendte derfor bruden og sin bror Anders Sverdrup afsted til Hjellum for at bede gode venner om assistance. I nærvær af sin brorsøn Paul Paulsen Michelet (s. 40) laante da kaptein Michelet dem 4 sølvkander, af hvilke den ene veiede 56 lod. — Brylluppet blev holdt med lystighed og gammen, men da stasen var over og kanderne skulde leveres tilbage med tak for laanet, var der bare 3, og det værste var at folkene paa prestegaarden bedyrede høit og lydeligt at de aldrig havde laant flere. Kaptein Michelet svor paa at han vidnefast kunde bevise at han havde udleveret 4, hvoraf den paa 56 lod ikke var kommet tilbage, som ret og rigtig burde været.

Efter megen snak og skrivi frem og tilbage tabte kapteinen taalmodigheden og lod stevne Anders Sverdrup som den der havde modtaget sølvkanderne og bragt dem til Vangs prestegaard. — Hvordan sagen endte vides ikke, men forhaabentlig kom kanden tilrette.¹

Efter sin ægtefælles død blev Anne Mule boende paa Freberg og oplevede i 1678 den ulykke at gaarden brændte ned. Hun var selv fraværende, da det foregik, og fandt ved hjemkomsten at alt var lagt i aske. «Hun mistede derved sin formue» og lod herom optage thingsvidne 21 febr. 1681 ved retten paa Flagstad i Vang.² Hun flyttede saa til Enge i Løiten, i hvilken gaard hun eiede 1 huds skyld, og maa imedens have bygget paa Freberg, for her boede hun igjen i 1688. Ikke meget senere tog hun til sin ældste datter i Vinger og døde i hendes hjem i 1698, 62 aar gammel.

Kaptein Jacob Michelet og hustru Anne Mule havde ti børn [4 a—4 j]:

- 4 a. CHRISTEN MICHELET, født omkring 1658 paa Hjellum i Vang, nævnes i 1678 og følgende aar som tambur i 5. kompani af Oplandske regiment og var i 1683 korporal i 4. kompani. Dermed forsvinder han fra de forøvrig mangelfulde militære ruller og regnskaber og er formentlig død ved den tid. Hustru og barn havde han ganske vist ikke

¹ Disse sølvkander var kommet fra Vaage prestegaard og skrev sig sikkerlig fra sognepresten hr. *Fredrik Glostrup*, oprindeligt maaske fra dennes far biskopen, af hvis efterladenskaber adskilligt synes at være kommet did. Saaledes hang der i 1696 portrætter af biskop *Niels Glostrup* og bispinden, malt paa kobber, af biskop *Schjelderup* [vistnok Bergensbispen *Jens Schjelderup*] og af kansleren *Jens Bjelke* til Østraat. Endvidere fandtes der biskop *Glostrups* signetring samt malte portrætter af Vaage'presten hr. *Eggert Stockfleth* og hustru *Anne Fredriksdatter Glostrup* og endnu 5 «andre». [Geistligt skifte 1696 efter hr. *Henning Munch*.]

² Hedemarkens fogedregnskab 1680:1688, bilag F, og Hedemarkens thingbog nr. 16 fol. 10 i Stiftsarkivet paa Hamar.

4b. OTTO MICHELET, født omkring 1660 paa Hjellum i Vang, gik ligeledes den militære vei. Allerede i barnealderen blev han nominel gefreider i 1667 ved 4. kompani af Oplandske regiment, var i 1677 gevorben rytter ved Ove Brockenhuus' eskadron, fungerte i 1678 som mønstreskriver ved oberst Bülow's kavaleriregiment, var korporal fra 1 jan. 1679 til 31 marts s. a., da han blev *kvartermester* ved 3. kompani af oberstløjtnant E. Scharnhorst's eskadron. Som saadan anføres han til 30 septbr. 1679, da han ikke oftere nævnes. Om han da er afgaaet ved døden eller har taget tjeneste udenfor riget vides ikke. Han er muligens far til den *Jacob Michelet*, der [iflg. «Hielms Samlinger» i Stiftsarkiverne i Christiania] som korporal ved 13. kompani af Søndenfjeldske infanteriregiment blev dømt til degradation til musketer 1 octbr. 1710 og dermed forsvinder.

4c. ELSE MICHELET, født 1662 paa Hjellum i Vang, kom efter faderens død i 1676 til sognepresten i Vaage, hr. Eggert Christensen Stockfleth, hvis kapellan, hr. Henning Munch var gift med hendes mors halvsøster Anna Glostrup.

Omkring 1686 blev hun gift med marketenter, senere velstaaende lensmand i Vinger *Simon Nielsen Nord* paa Ausbøl [Skinnarbøl] der var født i 1662 og blev begravet 18 marts 1710. Ved thinget i Fredrikstad 25 juli 1711 thinglyses «madame Else Jacobsdatter Mislet sal. Simon Niensens» afkald for modtaget arv efter hendes yngre søster Sophie Michelet. Af børnene blev Anne Cathrine Nord gift med Hans Sjøli paa Overud.

4d. PETER MICHELET, født omkring 1663 paa Hjellum i Vang, var soldat i faderens kompani og blev i 1680 tambur ved 5. kompani af Oplandske regiment. Herfra blev han demittert 2 mai 1683 og forsvinder uden senere at give livstegn fra sig.

4e. MICHOL MICHELET, født 1666 paa Freberg i Furnes, levede her paa gaarden Helstad og døde ugift. Hun blev begravet 10 mai 1713 ved Vangs kirke.

4j. BROSTRUP MICHELET, født omkring 1667 paa Freberg i Furnes, døde 29 aug. 1711 i Skaane. Kaptein.

Ogsaa Brostrup gik den militære vei. I 1685 var han tambur ved 4. kompani af Oplandske regiment, blev 29 juni 1687 korporal vnd 1. kompani af det nyoprettede gevorbne infanteriregiment under oberstløjtnant Paul Mathiesen, befordredes 17 jan. 1689 til sergeant og blev 27 juli 1692 «kommandert tilsjøs» [ved Marineregimentet i Danmark].

Under 26 marts 1701 blev Michelet udnævnt til *løjtnant* i Vestsjællandske nationale infanteriregiment og forfremmedes 6 mai 1704 til *kaptein* ved Barse kompani af samme regiment. Som saadan deltog han i slaget ved Helsingborg 10 marts 1710, hvor regimentet under oberst Johan Henrik von Bippen blev stærkt engageret. Han blev saaret og sammen med sine regimentsofficerer oberstløjtnant Fabian Heinrich von Hohendorff, kaptein Christopher Sommer og løjtnanterne Hans Jørgen Ziegler og Christian Peter von Wolde taget til fange af Svenskerne. Samtlige blev ført i fangenskab til Gundeslev, og herfra sendte de under 24 april 1710 følgende andragende til kongen:

«König! und Herren! in allertieffster Unterthänigkeit mit einer dreysfachen Bitte, allerbeclegligst anzuflehen!

1. Dasz Eur Königl. Majtēn! ausz beywohnender groszen Clemence und genade, unsz nicht allein unsere rückständige Gage, nebst denen geldren (so anderen erworbenen Regimentren, zu, und in der Campagne gut gethan werden, wir aber darvon nichts genoszen, uns doch zu eqvipiren lehnen und borgen, hernach aber alles zürücklaszen, und verlühren müszen) bisz ausgang Aprillis, auszahlen zu laszen, allergnädigst geruhen wolten! — sondren auch 2^{tens} die allergnädigste Vorsorge tragen! das wehrender Zeit, wir in der gefangenschafft leben sollen uns unsere gage, dergestalt gegeben würde, damit wir in einem Lande, woher alles theüer, und kein Credit zu hoffen, soubstistiren könten. 3^{tens} Dasz Eur Königl. Majtēn uns allezeit in allergnädigstem andencken behalten, und wir bey unseren vielfältigen Malheurs, uns der Königl. Hulde, und genade stetsz mögen zugetrösten haben, erwartende hierauff die allergnädigste Königl. Resolution.»¹

Andragendet blev 26 april næstefter referert for kongen, som resolverte: «Wir haben dieser wegen schon behörige Anstalt bey dem General-Commissariat verfügen worden». Resultatet af denne «anstalt» var i sig selv ganske tilfredsstillende, idet Michelet foruden fuld løn med felttillæg fik 100 rdl. extra for «erlidte skade i Skaane»; men pengene fik han aldrig

Facsimil af kaptein Brostrup Michelets
navnetræk, 1707.

Facsimil af Bodil sal. Michelets
navnetræk, 1713.

se. Længe før de blev udbetalt afgik Michelet ved døden i Gundeslev 29 aug. 1711, som følge af sine saar.

Gift 3 decbr. 1704 i Skjelskør med *Bodil Christensdatter Høystrup*, der var født 1682 i Skjelskør, hvor hun ogsaa døde og blev begravet 22 marts 1718. Hendes forældre var købmand *Christen Pedersen Høystrup*, død 4 decbr. 1704 i Skjelskør, 52 aar gl., og hustru *Maren Nilsdatter*, der døde 12 febr. 1713 sammesteds, 63 aar gl. Med sin hustru fik Michelet 519 rdl., som tilfaldt hende i arv efter faderen.²

Den 24 novbr. 1712 blev skifte i Brostrup Michelets dødsbo aabnet i Skjelskør, hvor familien opholdt sig i hans svigermors hus, og sluttedes 24 jan. 1713 med en beholden formue paa 781 rdl. Det viste sig at boet eiede en gaard med have i Brogaden i nævnte by, som blev værdsat til 170 rdl., men ved auktion solgt for 333 rdl.; en eng, kaldet «Capels vænge», kom op i 48 rdl., et par gamle hester i 13 rdl., en ko i 3 rdl. Af hans uniformer blev «en rød schramareret klæding kjole med buxer og en graa vest» værdsat til 16 rdl.; forøvrig var løsøret ganske ordinært, en jernbeslagen egekiste kom dog op i 8 rdl., og enken bad sig alt dette udlagt paa sin part.

Michelets aflønning havde været 200 rdl. aarlig «paa national fod» og dertil 20 rdl. maanedlig «paa gevorbne fod»; hertil nød han forpleining for 4 hester à 2½ rdl. pr. maaned og for 2 knægter à 3⅔ rdl. pr. maaned. Endelig tilkom ham 200 rdl. «som dusør i felten» og de ovenfor nævnte 100 rdl. for «erlidte skade i Skaane». Han havde tilgode over 300 rdl. paa optjent løn lige fra 1 juli 1709 og til 29 aug. 1711, «som var den dag da dend

¹ Krigsk. Refer. Sager 1710, 26 april ad nr. 46. Riksarkivet i Kjøbenhavn.

² «Den fornemme borger og købmand» *Christen Høystrup* efterlod hele 10388 rdl. Enken fik den ene halvpert og den anden deltes mellem to sønner og fire døtre med en brorlod paa 1038 og en søsterlod paa 519 rdl. Hans enke, *Maren Nielsdatter*, efterlod 7684 rdl., hvorved hver søn fik 1921 og hver datter 960 rdl. [Skjelskør bys skifteprotokol 1699-1715, bl. 261 flg. og bl. 410 flg. Landsarkivet i Kjøbenhavn].

salig mand ved døden er afgaaen». — Efter fradrag af skifteomkostningerne blev et endeligt beløb paa 744 $\frac{1}{2}$ rdl. udlagt til enken med en halvdel, og de efterladte børn, sønnen Christen og datteren Anne Marie, fik saaledes henholdsvis 248 og 124 rdl. Enken lovede at ville efterlade børnene hendes tilfaldne lod og ønskede intet vederlag for begravelsen.¹

Ved fru Michelets død blev skifte afholdt i hendes bo 22 septbr. 1718. Hun eiede en gaard i Skjelskør, $\frac{1}{4}$ 'part i Smidstrup mølle, «Capels vænge» udenfor byen og anparten i diverse akre og jorder. Af pretiosa nævnes et guldarmbaand til 67 rdl. og en diamanttring med 7 stene til 20 rdl.; af sølvtøi en kande til 39 og en liden skaal til 6 rdl., og af konstante penge 3 rosenoblere à 5 rdl., 4 dobbelt-dukater à 5, 15 enkelt-dukater à 2 $\frac{1}{3}$ og 6 dobbelt-kroner à 1 $\frac{1}{3}$ rdl. De samlede aktiver androg til 1756 rdl. og passiverne til 783, hvorefter blev i behold 973 rdl. Dette var jo nok i og for sig en pen liden velstand, men da fru Michelet i 1713 havde arvet 960 rdl. efter sin mor, Maren Nielsdatter, er det vel netop disse penge, som kommer igjen ved skiftet, og de viser da at det havde seet slemt ud for hende, hvis hendes mor ikke havde været saa vidt formuende.²

Kaptein Brostrup Michelet og hustru Bodil f. Høystrup havde to børn [5 a—5 b]:

- 5 a. CHRISTEN MICHELET, døbt 7 juli 1705 i Allerslev paa Sjælland, døde 1739 i Nestved, hvor han blev begravet 13 juni «med skole og klokke» i St. Peders sogn. Han nedsatte sig som kjøbmand i Nestved, men formaede trods den støtte, han fik i arvemidler, ikke at hæve sig til nogen større velstand.

Gift 10 juni 1735 i St. Peders kirke i Nestved med *Cathrine Marie Guldberg*, døbt 13 aug. 1713 sammesteds og datter af kjøbmand og raadmand i Nestved *Hans Guldberg* og *Anne Hansdatter Frølinghuus*. Hun fik 31 juli 1739 kgl. bevilling til at sidde i uskiftet bo efter Michelet, men lod 18 april 1741 boet dele, da hun agtede at indgaa nyt ægteskab. Hun blev gift 2den gang 12 mai 1741 i Nestved med *Peter Müller Petersen*.

Ved det efter Michelet i 1741 foretagne samfrændeskifte blev boets aktiver udbragt til 1485 rdl., hvoraf 200 rdl. var værdien af hans gaard «vestenfor Store Bro», og resten faldt paa løsøre og kjøbmandskrav. Passiverne løb imidlertid op i 711 rdl., saa der blev kun 774 rdl. i behold, og heraf tilfaldt halvparten hans eneste barn, sønnen Hans.³

6. HANS MICHELET, døbt 9 aug. 1737 i St. Peders kirke i Nestved, tog her borgerskab som kjøbmand 22 april 1762 — «han agtede at handle med grove varer, i

Facsimil af postmester Hans Michelets navnetræk, 1770.

særdeleshed norsk handling» — var en af byens eligerte mænd fra 1770 til 1803 og siden postmester i Nestved til sin død 1 mai 1813. Hans bo var fallit.⁴

¹ Skjelskør skifteprotokol 1699-1715, bl. 393 flg. Landsarkivet i København.

² Skjelskør skifteprotokol 1716-1736, bl. 158 flg. Landsarkivet i København.

³ Nestved skifteprotokol 1740-1762, bl. 33 flg. Landsarkivet i København.

⁴ Nestved skifteprotokol 1809-1822, bl. 134. Landsarkivet i København.

Gift 18 novbr. 1767 i St. Mortens kirke i Nestved, «ædle og velfornemme monsieur», med «ædle, Gud» og dydelskende jomfru» *Anna Sophia Holst*, født 1724 og død 10 mai 1811 i St. Peders sogn sammesteds uden børn i sit ægteskab.

5 b. ANNE MARIE MICHELET, døbt 27 juni 1706 i Allerslev paa Sjælland, var bosat hos broderen i Nestved og flyttede efter hans død til Kjøbenhavn, hvor hun døde ugift 4 aug. 1768 i Vor Frue sogn. Hun boede i den sidste tid tilleie hos Anders Rasmussens enke Sophie Elkjær i spækhøker Søren Westrups hus i St. Pederstræde og blev herfra begravet 6 aug. «paa Skolekirkegaarden» kl. 12 slet. Ved det efter hende foretagne skifte 22 novbr. 1768 blev boets effekter solgt ved auktion for 57 rdl.; udgifterne gik imidlertid op i 76 rdl., saa boet sluttede med en fallit paa 19 rdl.¹

4 g. SOPHIE MICHELET, født omkring 1669 paa Freberg i Furnes, døde i juli 1711 i Fredrikstad.²

Gift i august 1704, med statholderens bevilling til hjemmevielse af 30 juli, med handelsmand og kirkeværge *Christen Madsen* i Vestre Fredrikstad. Ved thinget i denne by 30 octbr. 1711 thinglystes kvittering af 25 juli for modtagen arv efter Sophie Michelet, som da var død uden efterlevende børn, fra hendes ældste søster Else Michelet sal. Simon Nords «paa egne og alle hendes medarvingers vegne, være sig de nærværende her i landet eller de fraværende, om mod formodning herefter nogen maatte findes eller opdages». Efter mindelig overenskomst udleverte Christen Madsen sin hustrus klæder «af adskillig silke, uldet og linnen, ialt en anseelig del og alt godt» samt 100 rdl. i kontanter. For sine andele heraf kvitterte derefter Elses søstre Michol Michelet og afdøde Anne Michelets børn, datert Langeland i Vinger 2 septbr. 1711 og thinglyst i Fredrikstad 30 octbr. næstefter. — Det vil heraf fremgaa, at ingen andre af kaptein Michelets børn paa denne tid befandt sig i Norge, og at det var søstrene ganske ubekjendt om nogen ellers overhovedet var ilive i udlandet.

Christen Madsen havde tidligere været gift i 1697 med *Else Jensdatter Holm*, en søster af toldereren Jens Holm. Ved det efter hendes død afholdte skifte 22 septbr. 1702 blev boet opgjort med 411 rdl. i aktiver og 206 i passiver, hvorved hendes eneste barn, *Jens Christensen*, født 1698, tilfaldt 102 rdl. i morsarv. Efter Sophie Michelets død giftede Christen sig for tredje gang i 1711 med *Ellen Dahl*, som overlevede ham.

I sine yngre dage havde Christen Madsen vistnok været skipper, senere drev han lidt trælasthan del og eiede krejerten «Nordstjernen» paa 36 com. læster. Da han afgik ved døden i 1717 blev afholdt skifte 13 juli. Ved dette indbragte krejerten 391 rdl., hans iboende gaard i Vestre Fredrikstad 336 rdl., og samtlige aktiver androg til 1393 rdl. Skjønt hans kirkeværgeregnskaber befandt sig i den priseligste orden, var boet dog beheftet med en gjeld paa 1217 rdl., saa der blev kun 175 rdl. i behold til hans eneste barn, sønnen Jens, «der agtede sig til militien».³

¹ Kjøbenhavns Skiftekommissions originale skifter nr. 83 for 1768. Landsarkivet i Kjøbenhavn.

² Kirkebøgerne fra Vestre Fredrikstad og Glemminge begynder først i 1733.

³ Fredrikstad skifteprotokol nr. 3 fol. 141 og 263. Stiftsarkiverne i Christiania.

- 4h. ANNE MICHELET, født 24 novbr. 1670 paa Freberg i Furnes, blev begravet 15 juni 1698 i Vinger.

Gift 24 juli 1693 i Vinger med *Peter Kreutz*, som da var artillerikonstabel paa Kongsvinger fæstning og døde omkr. 1710 efter at have indgaaet nyt ægteskab 15 decbr. 1699 med konstabel *Siver Sørensens* enke *Margrethe Arvidsdatter*, som atter efter Kreutz' død giftede sig paany 16 aug. 1714 i Vinger med *Jens Jensen Stør* fra Christiania. Kreutz var søn af stykløitnant paa Kongsvinger *Knut Pedersen Kreutz*, der som afskediget beboede sin eiendomsgaard Langeland i Vinger og her døde 22 jan. 1717, 79 aar gl., og hustru *Gjertrud Hansdatter*, der blev begr. 1 septbr. 1722, 92 aar gl. Af sit ægteskab med Anne Michelet efterlod Peter Kreutz to døtre: *Gjertrud*, som blev gift i 1713 med fanejunker *Peder Nielsen Stabel* paa Traastad, og *Christine Marie*, der i 1716 ægtede arkelimester paa Kongsvinger *Peder Olsen Ennerud*.¹

- 4i. PAUL CHRISTOPHER MICHELET, født omkring 1672 paa Freberg i Furnes, afgik ved døden 16 decbr. 1724 paa Hellenen i Ullensaker. Kaptein.

I en ansøgning, som hans enke sendte kongen i 1759, fortæller hun at Michelet «havde den naade fra sin ungdom af at staa i Deres Majestæts høiselig hr. farfars høislovligst ihukommelse Kong Frederik den Fjerdes tjeneste og imidlertid udviste sin pligtskyldige allerunderdanigste troskab i de daværende troubler baade i Danmark og Norge. Han stod først ved 1ste Akershusiske regiment i Norge indtil anno 1704, da allerhøist meldte sal. konge, af hvis høie nærværelse Norge paa den tid blev benaadet, beviste min sal. mand den naade at udtage ham fra bemeldte regiment og indsatte ham i grenaderkorpset som løitnant, udi hvilken station han udi slaget for Stralsund mistede sin høire haand. Hvorefter han anno 1716 atter nød den naade at blive skjænket det samme kompani ved det 1ste Akershusiske regiment som kaptein, hvorved han, som før meldt, forhen havde staaet.»

Disse oplysninger er imidlertid ikke ganske korrekte. Michelet blev ikke befordret til løitnant i 1704, men til sergeant i Grenaderkorpset og stod som saadan til han 22 septbr. 1712 blev forfremmet til *secondløitnant* i samme korps. Ved udnævnelsen, der foregik i leiren ved Stade, heder det at sergeant Michelet «sich bisher, seinem Stande nach, jederzeit wohl aufgeföhret hat.»² Som løitnant deltog han i Den store nordiske Krig og mistede sin høire haand i et af de slag, der udkjæmpedes ved Stralsund i 1712, 1713 og 1714; hvilket af dem, vides ikke, men sandsynligheden taler for at det var i 1713.

Under 11 marts 1718 blev Michelet befordret til *kaptein* og chef for Romeriske kompani af 1. Akershusiske regiment. Hans helbred maa imidlertid have været undergravet. Felttogets strabadser, den paa slagmarken hentede delvise invaliditet, slet lægebehandling og daarlig kost brød hans legemlige modstandskraft, og da hertil kom sorg og kummer ved processer, som hans hustru kom op i som følge af uorden i hendes forrige ægtefælles regnskabssager, knækkede han sammen. Efter et langvarigt sygeleie afgik han

¹ Solør og Odalens skifteprotokol nr. 3 fol. 33 flg. Stiftsarkivet paa Hamar.

² Krigskancelliet, Refererede Sager 22 Septbr. 1712. No. 1841. Rigsarkivet i Kjøbenhavn.

ved døden 16 decbr. 1724 paa gaarden Hilleren i Ullensaker, hvor familien boede i de sidste aar efter tidligere at have havt bopæl paa Romsaas i samme sogn.

Gift 20 decbr. 1719 i Ullensaker med *Cecilie Lerche*, som var født omkr. 1693 i Skørpinge paa Sjælland og døde 10 febr. 1760 paa Olberg i Sigdal. Hendes forældre var kapellan til Skjørpinge og Faardrup hr. *Jacob Pedersen Weiløe* og hustru *Karen Lerche*, som tilhørte den gamle æt Lerche paa Fyen og hvis familienavn datteren antog.

Mads Lerche

død 1608 som rig borgermester i Nyborg, Fyen.

* *Sidsel Knutsdtr.*, født 1574.

Jacob Madsen Lerche

født 1596 i Nyborg, hvor død 17 febr. 1658. Raadmand.

* *Karen Nielsdtr.*, begr. 4. jan. 1660.

Sidsel Jacobsdtr. Lerche

* *Bjørn Knutsen*, handelsm. i Nyborg,

hvor begr. 16 juni 1679. [Søn af *Knut Bjørnsen* og *Gjertrud Jensdtr.*]

Karen Bjørnsdtr. Lerche

* hr. *Jacob Pedersen Weiløe*, student 1675, «en gammel skikkelig og lærd karl», som 13 juli 1697 blev kapellan til Skjørpinge og Faardrup paa Sjælland. Død 1698.

*Cecilie Jacobsdtr. Lerche*¹

født ca. 1693 i Skjørpinge, død 10 febr. 1760 i Sigdal.

* 20 decbr. 1719 i Ullensaker med *Paul Christopher Michelet*, kaptein.

Før sit ægteskab med Michelet havde Cecilie været gift, fra 1710, med *Lauritz Pedersen Opdal*, en nordmand, som privat dimittert tog studentexamen 21 juli 1694 ved Københavns universitet og derefter studerte theologi, hvad han dog efter nogen tid igjen opgav «paa grund af svagt bryst.» Siden tog han tjeneste hos generalfiskal, justitsraad Truels Smith i København, hvis fuldmægtig han var fra 1706 til 1712, «øvede sig derefter i tre aar for retterne i København ved at procedere for godtfolk» og søgte imidlertid forgjæves embeder i Norge, saaledes Bragernes byfogedembede og Øvre Romerike sorenskriveri. Under 23 novbr. 1715 fik han endelig bestalling som *prokurator* for alle retter i begge riger med forpligtelse til «paa nogle aars tid fattige folks sager at udføre.» Han forblev bosiddende i den danske hovedstad og oprettede 31 decbr 1714 reciprokt testamente med sin barnløse hustru, hvilket fik kgl. konfirmation 17 april 1719. I slutten af april 1719 afgik han ved døden, og enken fik 29 april bevilling til at lade ham begrave om aftenen i en med sort baj overtrukket kiste og lade sangklokkerne lyde en time udover den ordinære tid.²

Opdal kom saaledes i graven som en fornem herre, men, hvad der er hændt baade før

¹ Hun havde to søstre: *Beate Hedvig Christine Weiløe*, født 1688 og begr. 7 marts 1769 i Rønnebæk, gift med major *Ernst Frederik Waltersdorff*, døbt 27 jan. 1690 i Stege og begr. 16 juli 1756 i Rønnebæk — og *Margrethe Helvig Weiløe*, født 1690 og død 2 marts 1760 i København, gift med kancelliforvalter, justitsraad *Mathias Helt*, begr. 16 april 1757 s. steds; søn af sogneprest til Thorslunde hr. *Nicolai Pedersen Helt*.

Karen Lerches moster *Gjertrud Bjørnsdtr. Lerche*, død 1709 i Christiansand, var her gift med *Lars Pedersen* og havde sønnen *Fredrik Lerche*, som blev *prokurator* i Christiania.

² Gratialprotokollen 1707-1708 pag. 274 og 1709-1710 pag. 291 og 314; Supplikationsprotokollen 1715, I 502; Sjællandske Registre XLVIII nr. 222 og L nr. 122. Rigsarkivet i København. — Opdal døde vistnok i Nicolai sogn, hvis begravelseslister ikke er i behold for den tid.

og siden, glansen tabte sig da regnskapets dag kom, og det viste sig at den gode herre stod i kasseangel til adskillige af de dødsboer og kurateler, som havde været betroet ham fra pestaaret 1711, det uhyggens aar, der havde bragt forstyrrelse og uregelmæssigheder i saa mange forhold. Kjøbenhavns magistrat havde nok flere gange purret ham for regnskaberne, men stadig givet dilation i tillid til justitsraad Smiths kaution for Opdal af 19 februar 1712. Da nu misæren blev helt afsløret ved Opdals død, «echapperte kautionisten», og enken, Cecilie Lerche, drog til frænder i Norge og blev her i 1719 gift paany med Michelet. Magistraten nedsatte imidlertid en særlig undersøgelseskommission i 1723, og følgen blev et sagsanlæg mod Cecilie Lerche og dom af Kjøbenhavns byfoged 20 novbr. 1724, hvorved hun blev tilpligtet at give fuld erstatning for sin tidligere ægtefælles kasseangler. Hermed var sagen forsaavidt op- og afgjort, men saa kom nachspielet, og det er som bekjendt ofte det artigste!

Et par aar før sin død havde kaptein Michelet indledet forhandlinger med secondløjtnant Claus Schnell i Livgarden tilfods om at sælge ham sit kompani enten for 1200 rdl. én gang for alle eller mod en aarlig pension paa 80 rdl. for sig og eventuelle enke. Arrangementet var allerede paa gode veie til at gaa i orden, da Michelet afgik ved døden, men enken, Cecilie Lerche, optog sagen og sendte andragendet til regimentschefen, oberst Schlanbusch, som anbefalte det paa det varmeste, da «Michelet havde været en veltjent officer, hvis enke sad i en elendig forfatning med mange (!) børn, og løjtnant Schnell var en dygtig officer, for hvis kapacitet han indestod.»¹ Kongen traf imidlertid den, som det synes, meget retfærdige afgjørelse at der først skulde forhøres blandt løjtnanterne ved Schlanbusch's regiment om nogen af dem vilde betale Michelet's enke enten 1200 rdl. én gang for alle eller 80 rdl. i aarlig pension, og det endte med at løjtnant Christian Peter Leth tilbød sig og følgelig fik kompaniet, 26 febr. 1725. Pengene fik Cecilie dog først efter proces og af dem skulde hun ikke faa synderlig glæde.

Forinden sagen kom saa langt, havde Cecilie Lerche imidlertid faaet føle virkningerne af gjeldsdommen af 1724. For at faa kompanisalget i orden havde hun uforsigtig nok be-givet sig med sine to børn til Kjøbenhavn i haab om personlig at bevæge kongens hjerte, men neppe var hun kommet iland, før hun blev arresteret og efter nogen ventilationer an-bragt under opsyn hos landstingsskriver Hans Knutsen Sølling², som forøvrig var «hendes frænde» og boede i Færgestrædet. Noget strengt fangenskab blev det ikke; hun fik saaledes endog besøge «sine venner paa landet» i nogen uger, og spiste ved Søllings bord, naar hun ikke ønskede øl og mad bragt op paa sit kammer. Men det løb ikke af uden ubehagelig-heder, og hun pønsede nok paa at forsvinde ved given leilighed. Den 24 novbr. 1724 saa hun sit snit til at stikke af! En hyrekusk, Peder Eriksen, blev tilsagt udpaa kvelden, «og som han der kom ud for huset med vognen, kom «madame Opdal»(!) ud tilligemed hendes

¹ Krigskancelliets Refererende Sager 25 decbr. 1724 nr. 10. Rigsarkivet i Kjøbenhavn. — Claus Jørgen Schnell, formentlig søn af foged Jørgen Johansen Schnell i Telemarken og født 1702, indfrieede helt de løfter, Schlanbusch havde gjort sig om ham. Han avancerede til generalmajor i 1761, var høistkommanderende i Norge i 1778 og døde 9 marts 1783 i Christiania.

² Søllings hustru Cathrine Sørensd. Ebeltofts mor, Anne Sophie Ottosdatter, var 2den gang gift med sogne-prest til Aunslev paa Fyen hr. Knut Olsen Lerche, hvis far, sogneprest til Nysted hr. Oluf Knutsen Lerche, igjen var søn af Knut Madsen Lerche, som var en bror af Cecilies oldefar, raadmand Jacob Madsen Lerche. Se s. 255.

Sølling, som ogsaa var fra Fyen og da formentlig fra Søllinge sogn, blev prokurator i Kjøbenhavn 1708, underfoged 1709 og landstingshører og «skriver i Sjælland 1712.

ældste datter og begge satte sig i vognen, bedende kusken at kjøre hen i Hellig-Geists stræde, hvor han holdt for et af hende anvist hus, hvorfra blev hende en kappe udbragt i vognen, kjørte saa hen for sr. [Otto] Lerches gaard i Kompagnistræde, hvorfra en pige kom ud og bragte hendes anden og yngste datter. Bad saa kusken at fare med dem hen i Vognbadstustrædet og blev der . . . bragt hende 2 à 3 smaa bylter med klæder og tøj, og hendes pige kom der og satte sig i kareten med hende; bad ham saa kjøre uden Nørreport med dem. Derfra kjørte de til Skovshoved, og da de kom der var hendes karl i kroen og en baad med en kariol udi laa ved stranden, og hørte kusken ikke rettere end at hun bad folkene i baaden at føre hende over til Helsingør.»

Saa vidt gik planen i orden, og hun kom vel over til Sverige. Men hjemme i Færgestrædet skulde Søllings pige gjøre fru Michelets seng istand, fandt tøiet væk og fuglen fløiet og gjorde

Facsimil af fru Cecilie Michelet f. Lerches navnetræk, 1750.

vældigt anskrig! Den brave landstings skriver, som allerede laa i blid slummer ved sin ægtevivs side, fik i en fart buxerne paa og fór med lys og lygte ud i byen for at opspore flygtningen. Dette lykkedes, og den følgende dag satte Sølling efter til Sverige. I Engelholm tog han flygtningen igjen, «prygledede hendes karl, overskjældte hende, og da hun ei var at faa tilbage formedelst hendes pasbrev, der lød paa uhindret reise til Norge, drog Sølling til landshøvdingen og fik dennes ordre til udlevering.» Saa gik reisen tilbage igjen! I Helsingør opførte Sølling sig paany saa brutalt mod den værgeløse dame, «at hun saa godt som fik et slag», blev liggende syg i otte dage og blev betjent af presten. Tilslut truede Sølling med at lade hende bære videre af stadstjenerne, men i sidste øieblik kom ordre fra «guvernøren» at reisepasset maatte respekteres, og fru Michelet fik derpaa lov at reise til Norge.

Fru Cecilie havde imidlertid sørget for at skaffe sig vidner paa den behandling, hun havde været udsat for, og anlagde strax erstatningssøgsmaal baade mod magistraten i Kjøbenhavn, som havde ladet hende arrestere og dømme for Opdals kasse-mangel, skjønt hun da var gift med kaptein Michelet og saaledes «stod under mands væрге», og dernæst mod Sølling.

Processerne passerte alle retter og fik omsider et for sagsøgersken gunstigt resultat. Ved Høiesteretsdom 21 juli 1732 blev byfogdens dom af 20 novbr. 1724 kjendt lovstridig, bl. a. «fordi hun var et umyndigt fruentimmer, som stod under mands væрге, og bør magistraten til nogenlunde reparation for ulovlig arrest betale citantinden 300 rdl. og de, som af magistraten ved ulovlig stevning m. m. har forfulgt hende, bør en for alle og alle for en betale hende 100 rdl.» Med denne erstatning var fru Michelet dog ikke tilfreds. Hun forlangte 5950 rdl. 65 sk.1 og der blev virkelig opnævnt kommissarier til at afgjøre summens størrelse. Ved

disses dom af 24 decbr. 1732 blev den sat til 1000 rdl., men fru Cecilie indankede dommen for Høiesteret, og af den bevarede voteringsprotokol [domsprotokollerne eksisterer ikke] for 16 mai 1733 fremgaar at der blev tilkjendt hende 2000 rdl. — «skjønt det maa tilstaaes, at magistraten engang har bragt hende fra hendes midler og paaført hende spot og armod, saa det er forunderlig, hun saa længe har holdt ud, saa er hendes regning dog for høi og de 1000 rdl. for lidet, men for alt sligt og for omkostningerne for Høiesteret kan hende tilfindes — — — 2000 rdl.»

Søgsmaalet mod Sølling og hans kontrasøgsmaal synes i resultatet at have opveiet hinanden. Den herre var i det hele ikke noget fint papir. Under den undersøgelse, som i 1725 indlededes om forholdene indenfor Høiesteret, viste det sig at Sølling havde raadet sine klienter til at bestikke dommerne, og selv havde han paa en klients vegne foræret etatsraad Leegaard «2 par staldøxen». Klienten vandt ved denne sag henved 40 000 rdl., «og sees deraf hvad veie prokurores vide at gaa, naar de ikke selv ved deres krogveie kan faa en sag omdreiet.»¹

Endnu var fru Cecilie dog ikke færdig med sine processer. Som nævnt havde hun først ved rettens hjælp faaet udbetalt de 1200 rdl., som løjtnant Leth skulde erlægge for Michelets kompani, og heraf havde hendes sagfører med hendes minde holdt tilbage 680 rdl. til gjeldsposter og procesomkostninger. Nu forlangte hun ikke alene disse penge udbetalt, men endog renter fra 1725, ialt 857 rdl.! Pengene var senere overført til generalauditør Daniel Ditlev Dreesen som sikkerhed for den delvise kaution, han havde givet for eventuel gjeld i Lauritz Opdals bo, og mod Dreesen forfulgte nu fru Cecilie processen lige til Høiesteret. Men denne gang var hun ikke heldig! I Høiesterets voteringsprotokol for 20 mai 1733 heder det; «Madame Michelet er sig selv lig med at bruge søde ord og store løfter for at bringe godtfolk til complaisance imod sig, den de alle selv dyre til hende har maattet betale, saa har hun og vidst at bevæge justitsraad Dreesen til at udvirke store ting for hende . . . da hun var i nød og betryk, det hun og har vidst med ord at berømme og med løfter betakke i mangfoldighed, saalænge hun ventede mere tjeneste, men tilsidst lønner hun ham med utak for velgjort, med chicaner, ubevislige imputationer og unødige proces, og saa ulovlig som hendes proces er, saa ustadig er hun selv i at paastaa og fragaa en og den samme ting . . .» Hun blev sluttelig tilfunden at betale Dreesen processens omkostninger med 100 rdl. og for unødige trætte 20 rdl. til Vor Frelses kirke paa Christianshavn, og hendes prokurator, Munck, at bøde 10 rdl. —²

Da al hendes af processer og andre viderværdigheder opstaaede gjeld omsider blev betalt, kom fru Cecilie paa en temmelig bar bakke. Hun henvendte sig da med mange klager og ansøgninger til kongen og opnaaede tilslut en kgl. ordre af 6 jan. 1736, hvorefter der skulde udbetales hende 40 rdl. aarlig af Kvæsthuskassen. Hun forblev boende paa stedet, hvor hun havde ført sine mange kampe, først paa Christianshavn og senere i selve Kjøbenhavn, men da hendes svigersøn, presten Bernhoft, havde faaet Sigdals sognekald, og hans hustru blev kastet paa sygeleiet, reiste hun op til dem i 1749. Efter begges død i 1750 flyttede hun til nabo-gaarden Olberg og blev her boende til sin død i 1760. Faa maaneder forinden havde hun,

¹ Danske Samlinger IV s. 28 flg. Inkvisitions-Kommissionens Indberetn. 24 novbr. 1725 i Danske Kancellis «Henlagte Sager» 21 febr. 1726; Rigsarkivet i Kjøbenhavn.

² Vedrørende processerne kan henvises til Kjøbenhavns Bythingsprotokol 1724-1725 nr. 2, blad 165 fig., i Landsarkivet i Kjøbenhavn, og til Høiesterets Voteringsprotokol 1732 Lit. A. blad 204 flg. og 1733 Lit. A. blad 130 flg.

skjønt syg og skrøbelig, taget sig en tur til Christiania for at bevæge general Grüner til at anbefale et andragende til kongen om forhøiet pension. Det var 15 octbr. 1759. Tre dage senere svarede generalen at «det skulde ikke ermangle fra hans side paa bedste maade at understøtte, naar han fik ansøgningen til udtalelse.» Samme dag skrev hun sit sidste bønsskrift til kongen. Begyndelsen af dette er allerede gjengivet paa side 254, derefter fortæller hun at hendes svoger, justitsraad Mathias Helt «i mange aar af sit gode hjertelag havde soulageret hende med aarlig assistance i hendes kummerlige enkesæde», men nu var han død for et par aar siden, og det var hende ikke længer muligt at klare sig med de 40 rdl., hun havde i pension, da hun havde maattet tage en datterdatter til opdragelse. Hun bønfalder derfor om et tillæg til pensionen og slutter med at hun visselig ikke havde længe at leve. Heri fik hun ret; forinden kongen havde taget sin bestemmelse, var fru Michelet død.

Kaptein Paul Christopher Michelet og hustru Cecilie f. Lerche havde to børn [5a–5b:]

- 5 a. ELISABETH CATHRINE MICHELET, født 28 aug. og døbt 22 septbr. 1720 i Ullensaker, døde 30 mai 1750 paa barselseng i Sigdals prestegaard Holmen. Hendes daglige fornavn var Cathrine.

Gift 24 septbr. 1738 i Vor Frelses kirke paa Christianshavn, Kjøbenhavn, med hr. *Niels Bernhoft*, som var født 9 juni 1713 i Løiten og søn af sogneprest sammesteds hr. *Roald Hansen Bernhoft* og *Martha Nielsdatter Sverdrup*. Han afgik ved døden 29 juli 1750 i Sigdal. Sogneprest.

Indtil sit fjortende aar undervist i hjemmet kom Niels Bernhoft i 1727 i Christiania kathedralskole og blev herfra dimittert til Kjøbenhavns universitet, hvor han blev student 16 mai 1730. Han tog derefter hjem til Løiten og fortsatte sine studier først under veiledning af sin far og efter dennes død i 1731 af eftermanden i presteembedet, hr. Jens Abildgaard. I 1734 drog Bernhoft atter til Kjøbenhavn, tog 2 decbr. samme aar examen philosophicum med haud og 30 april 1736 theologisk examen med laudabilis, en karakter han ogsaa fik til sin dimisprædiken 17 mai 1737. Han vedblev endnu i nogen tid at høre theologiske forelæsninger ved universitetet og havde den lykke at være en velset gæst hos sin landsmand hr. Niels Dorph, som dengang var prest ved Vor Frue kirke og i 1738 blev biskop i Christiania; hos ham nød han i denne tid en næsten faderlig godhed og yndest.¹

I oktober 1737 blev Bernhoft af direktionen for Tugt- og Forbedringshuset [=: Børnehuset] paa Christianshavn valgt til prest ved dette og fik kgl. udnævnelse 31 jan. 1738, hvorefter han blev ordinert 14 mars af biskop Worm. Denne ringe tjeneste forrettede han i fire aar. Til sine ansøgninger om befordring til bedre embeder fik han af direktionen under 7 jan. 1741 det vidnesbyrd, at han «saavel i liv og levnet som i lærdom og undervisning baade mod de gamle og unge har opført sig saaledes, at vi i alle tilfælde med ham vel har været fornøiet og ønske intet andet end at udi dette vanskelige embede altid, naar han derfra bliver kaldet, maatte findes en saa retsindig og omhyggelig sjælesørger.» Det varede dog endnu et aars tid, inden han skulde naa frem, skjønt han jevnlig klagede over sin «kummerlig fattig tjeneste.»

¹ Ifl. Bernhofts levnetsskildring, paa latin, i Vita-protokollen 1731–1755, s. 105. Stiftsarkiverne i Christiania.

Den 15 marts 1742 afgik sognepresten i Sigdal, hr. Oluf Glad, ved døden, og allerede 24 marts indfandt Bernhoft sig i Kancelliet med sin ansøgning om at blive hans eftermand. Biskop Dorph havde samtidig med indberetningen om dødsfaldet indstillet den tjenstgjørende kapellan, hr. Lars Larsen Eschildsen, til hr. Olufs efterfølger og tilføiet at «kaldet har den største farlighed og besværlighed, besynderligen udi vaarens og høstens tid ved prestens reiser til annexerne.» Dette var ingen overdreven tale, for presten Glad var nogle aar i forveien paa en annexreise gaet gennem isen og blev i sidste øieblik reddet af en resolut tjener, som bogstavelig trak ham op efter haarene, medens hest og slæde gik tilbunds. Presten havde derefter i frosne klæder maattet gaa over fjeldet og kom først i hus i sin egen prestegaard. Siden den dag havde han mistet helsen og været syg og skrøbelig, saa kapellanen havde baaret alle embedets byrder.

Til trods for hr. Lars Eschildsens udmerkede kvalifikationer fandt Kancelliet at Bernhoft maatte hjælpes, og under 27 april 1742 blev derfor denne fattige prest udnævnt til *sogneprest* til Sigdal, hvad visselig bragte hans gamle velynder biskop Dorph personlig glæde. Den 28 decbr. 1742 blev han indsat i embedet.¹

Skjønt han havde arvet ikke saa faa penge, var Bernhoft sunket ned i ligefrem fattigdom medens han var Børnehusprest paa Christianshavn. Ganske vist var dette en yderst mager tjeneste, men bestemt til at bringe en faatallig familie til betlerstaven var den dog ikke, og aarsagen til elendigheden maatte derfor ligge andetsteds. Den er heller ikke vanskelig at finde. Saavel presten som hans hustru manglet ganske økonomisk sands; de kunde ikke klare at holde orden i husholdningen. Haabet om at dette skulde falde lettere, naar de kom paa en prestegaard i Norge, blev ogsaa skuffet. En kostbar flytning forøgede gjeldsbyrden, og dertil kom at embedsindtægterne i Sigdal blev forringet med 100 rdl., som skulde gaa til det ved kgl. reskript af 2 marts 1742 nyoprettede residerende kapellani. Ved laan hos velstaaende sognebønder kom han nok over øieblikkets vanskelighed, men gjelden steg, og i 1748 var det ikke længer muligt at holde det gaaende. Presten fik da tilladelse til at overtage sin umyndige søster, Anne Cathrine Bernhofts arvemidler, 950 rdl., for deraf at nyde renterne mod at give søsteren frit ophold i sit hus, idet 43 bønder i Eggedal annex stillede garanti for arven ved pant i sine gaarde.

Ved skiftet efter prestens hustru, Cathrine Michelets død, aabnet 30 mai 1750, viste det sig at boets stilling var bekymringsfuld, og nærpaa 700 rdl. af jomfru Bernhofts arvemidler var taget til dækning af trykkende gjeld, hvad dog garantisterne var gaet med paa, idet de endog udtalte at «saafremt den ulykke skulde hænde, at deres kjære sogneprest døde før søsteren, da skulde der fares lempelig frem.» Denne ulykke indtraf ogsaa før nogen kunde ane den. Endnu medens skiftet stod paa afgik Bernhoft ved døden. Tabet af en hustru, hvis lyse og livsglade sind havde hjulpet ham over livets gjenvordigheder knækkede ham; han faldt sammen, og et hjerteslag endte hans liv to maaneder efter.

Under 20 aug. 1750 blev fællesboet taget under behandling. Alt løsøre gik til auktion og indbragte 1040 rdl. Med restancer i embedsindtægterne, og et ansvar paa nær 700 rdl.,

¹ Kancelli-Indlæg 27 april 1742, med vedliggende, ovenciterte skrivelse. Riksarkivet. — Den elskelige hr. Lars Larsen Eschildsen blev i henhold til reskript af 2 marts 1742 udnævnt 29 juni d. a. til residerende kapellan til Sigdal og befordredes 13 novbr. 1750 til sogneprest i Gjerstad.

som garantisterne maatte betale, androg de samlede aktiver til 3055 rdl. Ligeoverfor denne sum kom passiver paa tils. 4694 rdl., med gjeldsposter fra 600 og lige ned til et par rigsdaler. Først den 20 decbr. 1757 kunde skiftet sluttet.¹

I de sidste aar havde presten Bernhoft havt sin svigermor, fru Cecilie Michelet, i huset, og denne gamle dame greb styret paa prestegaarden med fast haand og varetog børnenes tarv. Efter prestens død kom hans yngste datter *Pauline Bernhoft* til sin moster Laurentia Michelet med ægtefælle, presten Holbye, paa Skjolds prestegaard, og de øvrige, en søn *Roald* og døtrene *Ellen Cathrine* og *Martha*, flyttede med mormoderen til gaarden Olberg i Sigdal.

Bernhofts portræt hænger i Sigdals hovedkirke; det havde tidligere følgende inskription:

«Velædle og Velærværdige Hr. Nils Roaldsen Bernhoft, f. 9de Juni 1713, død 29de Juli 1750. Hans Velædle og dydsirede Hustru, Madame Elisabeth Catharina Misset, f. 1710, død 1750, 30te Mai.

Paa dette Sted jeg været har Præst ved Herrens Alter,
Her udenfor jeg har aflagt mit Legems Syndepjalter;
I samme Grav min Hustru og min yngste Søn sig hvile,
Indtil vi skal paa Dommedag af Jorden opvakt blive.

Lad mig, o Gud, da komme frem og staa for Dig med Ære,
Som den, der har Dit Bud fremført, da Palmer for mig bære.
Har jeg en Tjener været her, lad mig det samme blive
Udi Dit evig Himmerig, det mig af Naade give.»

Om presten Bernhofts familie se: «Stamtavle over Slægten Bernhoft» af E[milie] B[ernhoft], 1885, side 94.

5 b. LAURENTIA CHRISTINE MICHELET, døbt 23 febr. 1722 i Ullensaker, afgang ved døden 1 juni 1789 i Haalands prestegaard.

Gift 17 mai 1740 i Vor Frue kirke i Kjøbenhavn med hr. *Niels Holbye*, der var født 23 novbr. 1712 i Stange og døde 6 marts 1766 i Skjold; søn af sogneprest til Stange hr. *Henrik Nielsen Holbye* og *Maria Andersdatter Gammelgaard*.² Sogneprest.

Nitten aar gammel blev Niels Holbye privat dimittert til Kjøbenhavns universitet og tog her examen artium 12 septbr. 1731. Han underholdt sig derefter som informator, og først 9 decbr. 1737 absolverte han examen philosophicum med karakteren mediocre for saa at studere theologi. Da der dengang var adgang til at lægge op til examen i dette fag til en paa forhaand bestemt karakter, idet denne var afhængig af pensumets omfang, besluttede han sig til hurtigst muligt at blive færdig og meldte sig derfor til laveste grad, non contemnendus. Denne karakter erholdt han saaledes til

¹ Geistlig skifteprotokol for Kongsberg provsti 1738-1758, fol. 212 flg. Stiftsarkiverne i Christiania.

² Hr. *Henrik Nielsen Holbye*, født 1766 i det Trondhjemske, blev student 24 juli 1695, tog theologisk attestas 16 marts 1697, blev 1706 sogneprest til Loppen og i 1711 til Stange, hvor han døde i 1713. Gift 19 april 1706 i Trondhjems domkirke med *Maria Gammelgaard*, død før 1730, datter af *Anders Gammelgaard* og *Marthe Margrethe Henriksdatter Zelius*.

theologicum 27 jan. 1739, men at han ikke var nogen dompap beviste han ved sin dimisprædiken i Vor Frue kirke 27 april 1740, for hvilken de lærde herrer gav ham laudabilis.

Lige fra examensbordet gik Holbye hjem og skrev ansøgning om embede: «Endskjønt jeg fra første ungdom forældre og venneløs har appliceret mig til studeringer, har dog den ublide lykke ikke skrækket mig fra, ved Guds naade, at gjøre mig bekvem til et hyrdeembede, om jeg dertil kunde nyde Overhyrdens og hans salvedes naade. Samme min længsel maa jeg sige har ikke været forgjæves, om Eders kongelige Majestæt allernaadigst vil forunde mig det i Trondhjems stift vakante Bratværs residerende kapellani. Den naadige Gud, som underlig har ført mig hidindtil, haaber jeg til samme hellige embedes tjeneste skal saaledes styrke og bevare mig, at jeg for Gud og Eders Kongelige Majestæt kan beholde en uskadt samvittighed.» Hertil fremlagde Holbye en erklæring fra den daværende hofprædikant og professor, senere biskop i Bergen, Erik Pontoppidan, som «endskjønt han ikke havde synderlig stor eller nøie kundskab til monsieur Holbye, dog havde hørt at de, der kjendte ham, havde haab om hans oprigtige forsæt til Guds ære og riges sag at fremme».

Under 6 mai 1740 blev Holbye udnævnt til *residerende kapellan* til Bratvær paa Nordmør. Det var tilsyneladende en rask befordring. Kaldet var imidlertid saa ringe og fattigt at ingen anden havde søgt det, saa det var ikke saa merkeligt endda.

Sognene Bratvær og Hopen dannede dengang et residerende pastorat under Aure prestekald, men ved kgl. reskript af 30 juni 1749 blev bestemt at de sammen med Edø annex under Aure skulde oprettes til eget prestegjeld med Edø som hovedsogn. Netop som dette gennemførtes blev Holbye imidlertid befordret til bedre kald.

Den 2 juni 1749 var den af almuen forhadte sogneprest i Skjold paa Karmøen, Dominicus Nagel afgaaet ved døden, og Holbye skyndte sig at søge dette kald, som var aflagt med omkr. 275 rdl. aarlig. Han blev vel anbefalet af sin biskop, den unge Ludvig Harboe i Trondhjem, og fik udnævnelse 25 juli 1749.

I Skjold virkede Holbye resten af sit liv og berømmes som en «udmerket duelig og brav mand, elsket af menigheden og alle sine embedsbrødre». Han var en høivoxet, statelig herre med et lyst og venligt sind og satte megen pris paa munter selskabelighed. Den blyplade, som ved hans begravelse i Skjold kirke, blev fæstet paa hans kiste, havde følgende vistnok mere velmente end klart formede inskription:

Her Under hviler
 Welærværdig Høylærde
 Hr. NIELS HOLBYE
 Fød til Verden Den 23de Novembris 1712
 Paa Stange Præstegaard
 Blev først Vice Pastor til Bratvær og Vejen i Tronhiems Stigt
 Var der 7 aar, og siden blev Sognepræst til Schiolds Kald.
 Har Troligen opvartet samme 16 aar og 3 Maaneder
 hensov saligen i Christo Den 5te Martii 1766 —
 Sidste eftertanker
 af Hans Børne flock:
 Dit Rift plat tumler ganske Schiold, Nu Schiolden af er Reven
 og Riftet udi Vraa for Vraa, Er Klage Scener Blevn
 her blegnet plat vort Glade haab, vor Lyst og verge Schiold
 vort Klare Lys vor Træste Røst, vor Magt mod overvold

vor Kiempe mod udyd og last, Mod Doegs (!) giftet Skare
 var Freeds herold vor Egte ven, vor Fader blant de rare
 o hvor maa dog Din afskeeds stund, vor matte Siæle smerte
 hvis sidste Ord og Engle-mund, var i hvert ærligt hierte
 Som søm og sværd dog Trøstefuld, og gav hver Dydig Haab
 Ja, indtil sidste Fang for schiold Sit Zion sendte Raab
 Til Fredens Gud at give vext, Den Flora hand forlader
 og ej at stødes om, hvad Hand, Paa Salems skønne Gader
 Bebudet har, og derpaa Flux, Til Edens Perle Poort
 udspendte øye Kreds, og som et stjerne-skud gik Fort
 Man blev geleidet af, sig, hvis? een Leæ bitre Taarer
 Et Echo svaret hist og her, Fra hiertets spæde aarer
 Fra een beængstet hob, dog see, Den Gud er Soel og Schiold
 Der toeg Vor Schiold Nathanael
 Men er Vort Hinderhold →¹

[Senere med kniv indridset:] Hans Kone døde 1789.

Sogneprest Niels Holbye og hustru Laurentia Michelet havde sex sønner og to døtre. Af sønnerne blev *Paul Christopher Holbye* sogneprest til Vardal og senere til Fet, og gennem *Michael Holbye*, der døde som sogneprest til Lyngdal, nedstammer de nulevende personer af dette slektsnavn i Norge. Den ældste datter, *Maria Gammelgaard Holbye*, blev gift med sogneprest til Haaland *Christen Houge* og fik en talrig efterslegt, som er spredt over hele det søndenfjeldske Norge.

- 4j. JACOB MICHELET, kaptein Jacob Michelets yngste søn, blev formentlig født efter faderens død i 1676, paa Freberg i Furnes, siden han fik hans fornavn. Han gik som alle sine brødre den militære vei og kom i tjeneste i Danmark. Her avancerede han 5 april 1701 til adjutant i Marineregimentet og døde i denne stilling 24 septbr. 1703 i Kjøbenhavn; begravet 4 octbr. i Trinitatis sogn.²

Han var gift med *Acheline Johansdatter* og havde to børn [5 a–5 b]:

- 5 a. CHRISTIAN FREDRIK MICHELET, født i april 1699, kom efter faderens død til sin farbror kaptein Brostrup Michelet og døde i dennes hjem, begravet 30 juni 1708 i Allerslev paa Sjælland, 9 aar og 2 maaneder gammel.

- 5 b. ANNE SOPHIE MICHELET, døbt 14 novbr. 1702 i Garnisonkirken i Kjøbenhavn, døde vistnok som barn.

Den mandlige descendens efter den franskfødte kaptein Jacob Michelet paa Freberg maa efter det her meddelte ansees at være uddød allerede i 1813 med den side 252 anførte postmester Hans Michelet i Nestved.

¹ Da senere alle kister blev udtaget af kirken og begravet paa kirkegården, blev blypladen aftaget Holbyes kiste. Den tilhører nu arkivar Finne-Grønn.

² Krigskancelliets Udg. Sager 1701 nr. 497 og 1703 nr. 1038; Refererede Sager 1703 nr. 1. Rigsarkivet i Kjøbenhavn.

OVERSIGT

over de to grene, hvori slekten Michelet har været spaltet.

Jacques Michelet

født ca. 1550, død 1610 i Metz. Korpsintendant. Side 12. * *Suzanne Joly*.

Paul Michelet

født 1585, bosat i Metz. Side 12. * *Anne Pillon*.

Paul Michelet

født 1617 i Metz, død 1660 i Smaalenene.
Major i Oplandske regiment. S. 12.
* ca. 1647 med *Karen Michelsdr.*
født 1614 i Vang, død 1665 i Furnes.

1. *Paul Michelet*, født ca. 1646. S. 40.
2. *Lorentz Michelet*, født ca. 1648. S. 41.
3. *Hans Michelet*, født 1650. Kaptein.
Se tavler s. 51, 81, 155 og 234.
* 1696 *Bartha Rasmusdr. Brandt*.
- a. *Christian Fredrik Michelet*, født 1697.
Oberstløjtnant. Se tavler s. 155 og 234.
Stamfar til den nulevende slekt.
- b. *Ulrich Michelet*, født 1699. S. 241.
- c. *Paul Wilhelm Michelet*, født 1702. S. 241.
* 1722 *Karen Hansdr. Smith*.
1. *Christence Sophie Michelet*, født 1722.
S. 242.
2. *Judithe Maria Michelet*, født 1724. S. 242.
3. *Maria Elisabeth Michelet*, født 1726. S. 242.
4. *Bartha Michelet*, født 1729. S. 242.
* 1750 *Gullik Fjelde*.
- d. *Karen Michelet*, født 1704. S. 243.
4. *Herman Michelet*, født ca. 1653. S. 243.
5. *Cathrine Michelet*, født ca. 1655. S. 244.
6. *Lisbeth Michelet*, født ca. 1657. S. 244.
7. *Paul Michelet jr.*, født 1660. Kaptein. S. 244.
* ca. 1685 *Bodil Christensdr.*

Jacob [[Jacques] Michelet

født 1619 i Metz, død 1676 i Elverum. Kaptein i Oplandske
regiment. S. 246. * ca. 1657 *Anne Christensdr. Mule*,
født 1636 i Vaage, død 1698 i Vinger.

1. *Christen Michelet*, født ca. 1658. S. 249.
2. *Otto Michelet*, født ca. 1660. Kvartermester. S. 250.
3. *Else Michelet*, født 1662. * *Simon Nord*. S. 250.
4. *Peter Michelet*, født ca. 1663. S. 250.
5. *Michol Michelet*, født 1666. S. 250.
6. *Brostrup Michelet*, født ca. 1667. Kaptein. S. 250.
* 1704 *Bodil Christensdr. Høystrup*.
- a. *Christen Michelet*, født 1705. Kjøbmand. S. 252.
* 1735 *Cathrine Marie Guldberg*.
- Hans Michelet*, født 1737. Postmester. S. 252.
* 1767 *Anne Sophie Holst*.
- b. *Anne Marie Michelet*, født 1706. S. 253.
7. *Sophie Michelet*, født ca. 1669. * *Christen Madsen*. S. 253.
8. *Anne Michelet*, født 1670. * *Peter Kreutz*. S. 254.
9. *Paul Christopher Michelet*, født ca. 1672. Kaptein. S. 254.
* 1719 *Cecilie Jacobsdr. Lerche*.
- a. *Elisabeth Cathrine Michelet*, født 1720.
* *Niels Bernhoft*. S. 259.
- b. *Laurentia Christine Michelet*, født 1722.
* *Niels Holbye*. S. 261.
10. *Jacob Michelet*, født 1676. Adjutant. S. 263.
* *Acheline Johansdatter*, i Kjøbenhavn.
- a. *Christian Fredrik Michelet*, født 1699. S. 263.
- b. *Anne Sophie Michelet*, født 1702. S. 263.

EN LIDEN SLEGTSGREN,
hvis plads ikke f. t. kan bestemt anvises.

PAUL CHRISTOPHER MICHELET, «født i Sjælland», blev 9 juli 1757 indskrevet som læredreng i Tømmermesterlauget i København.¹ Den 30 april 1764 tog han borgerskab som øltapper, og Københavns raadstuprotokol er ved denne datum tilføjet: «født i Sjæl-

Facsimiler af gæstgiver Paul Christopher Michelets navnetræk i 1767 og i 1782.

land»; under 1 septbr. 1773 er i Tømmersvendenes sygeprotokol bemærket at han er udgaaet af dette laug.² Ved skiftet i 1765 efter hans 1ste hustru kaldes han «fiskebløder». I 1768 ved sønnen Peters begravelse kaldes han «vertshusmand» og i Folketællingslisterne for København 1 juli 1787 «tracteur». Han boede da i Tornebuskgade ved Rosenborg slot, nr. 228, havde hele huset og holdt tre logerende, en snedker og to murersvende. Ifl. Folketællingen 1801 boede han fremdeles her og drev gæstgiveri; der var da leieboere i huset. Ifl. Københavns Brandforsikringsarkivs Interesse-bøger eiede han nævnte gaard fra 10 jan. 1766 til 29 octbr. 1810; huset var i 1767 2 etager høit og værdsat til 2800 rdl., i 1782 havde det 3 etager og taxertes til 4500 rdl., og i 1801 er summen steget til 6500 rdl. Efter 1878 blev det revet eller ombygget i et stort hjørnehus i Rosenborggaden.

Da han i Folketællingen 1787 opgiver sin alder til 51 aar og i 1801 til 64 aar, maa Michelet været født paa Sjælland omkring aaret 1736, hvilket ogsaa stemmer med den ved hans død i 1821 angivne alder, 85 aar. Af Sjællands 370 landsogne og 26 bysogne er kirkebøgerne i behold for henholdsvis 267 og 25 sogne, og samtlige disse er gennemgaaet for aarene omkring 1736 uden at det har været muligt at finde Michelets daab og dermed hans forældre.³ Det maa dog antages som sikkert at han paa en eller anden maade har hørt til Michelet'slegten, hvori navnet «Paul Christopher» jo forekommer. Det kan gjættes paa at

¹ Laugsprotokollen i Københavns Tømmerslavs arkiv, Nybrogade 20, København.

² Hustømmerforeningen, Adelgade 27 B, København.

³ I Sæby-Hallenslev blev «Christopher i Teglbrænderiets» søn Paul døbt 1 jan. 1736, i Øde-Førslev blev Christopher Fredriksen Bødgers tvillingsøn Paul døbt Dom. Judica. 1735; ingen af disse børn findes senere konfirmeret eller døde i de resp. sogne. I Farum blev Lars Gjærmandsens søn Paul Christopher døbt 9 febr. 1737; faderen blev begravet 23 novbr. 1740, 66 aar gl. — Flere af navneforbindelsen er overhovedet ikke paatruffet.

han har været en uægte søn af fru Cecilie Michelet f. Lerche, men han har da faaet navn efter hendes afdøde ægtefælle, kaptein Paul Christopher Michelet, og dette gjør gjætningen mindre sandsynlig. Det er jo ogsaa meget tænkeligt at hans far er en af kaptein Jacob Michelets sønner, om hvis mulige ægteskabelige forhold intet vides.

Han afgik ved døden 22 marts 1821 som herbergerer i Kjøbenhavn, 85 aar gl. Gift 1ste gang 13 mai 1763 i Vor Frue sogn i Kjøbenhavn — «timmersvend *Poul Christophersøn*» — med *Inger Andersdatter* i hendes hus ved Vesterport. Hun havde tidligere været gift 15 jan. 1748 sammesteds med fiskebløder, enkemand *Jens Nielsen Bygom*, der blev begravet 18 novbr. 1756, 54 aar gl.; han kaldes i 1748 ogsaa «vertshusmand» og fra 1750 høker ved Vesterport. — *Inger* døde 26 septbr. 1765 i Vor Frue sogn, og efter hende blev skifte aabnet s. d. med fortegnelse over et jevnt godt indbo og sluttet 18 febr. 1766 uden opgjør. Enkemanden, Paul Christopher Michelet, havde ingen børn med hende, men hendes datter af 1ste ægteskab, *Maren Jensdatter Bygom*, boede hos ham.¹

Gift 2. gang i mai 1766 i Nicolai kirke i Kjøbenhavn med *Anne Cathrine Pedersdatter*, døbt 30 aug. 1743 i Nakskov og død 28 mai 1821 i Trinitatis sogn i Kjøbenhavn; datter af hattemager *Peder Christensen* og *Anne Bendixdatter*. Tre børn, født i Kjøbenhavn [1—3]:

1. PETER MICHELET, døbt 28 aug. 1767 i Trinitatis sogn, hvor begravet 22 novbr. 1768.
2. ANNE MICHELET, døbt 16 novbr. 1769 i Trinitatis sogn og død 30 septbr. 1851 i Kjøbenhavn, begravet paa Assistens kirkegaard.

Gift 30 april 1788 i Garnisonskirken i Kjøbenhavn med davær. kaptein *Christian Meitzner*, som var født 1 aug. 1753 i Kjøbenhavn, døbt 6 aug. i den tyske kirke, og døde sammesteds 12 april 1814, begravet paa Assistens kirkegaard; søn af kaptein *Baltzer Christian Meitzner* og 2den hustru *Else Gyrsting*. *Christian Meitzner* blev 2 octbr. 1766 landkadet og 13 april 1771 page; secondløjtnant 1772 i Kronprins Frederiks regiment, hvori han blev virk. secondløjtnant 21 jan. 1773 og premierløjtnant 15 octbr. 1783. Under 25 febr. 1785 blev han forsat til Fredrikstenske bataljon og 25 jan. 1788 kaptein i 2. Oplandske nationale infanteriregiment. Den 29 mai 1789 blev han forsat til Nordenfjeldske gevorb. regiments nationale kompani og fik derefter Sigdalske kompani 24 juli 1789. Den 1 jan. 1792 kom han over i 1. Akershusske regiment, udnævntes 30 april 1801 til major, blev 16 juni 1808 karakt. og 10 marts 1809 virk. oberstløjtnant og fik 1 jan. 1810 bataljon i Oplandske regiment. *Meitzner* var saaledes ikke længe paa hvert sted, og 1 marts 1811 kom han tilbage til Danmark som chef for 3. jyske infanteriregiment. Under 7. jan. 1812 blev han karakt. oberst og fik endelig 1 jan. 1814 efter ansøgning afsked for sygdom. I ægteskabet med *Anne Michelet* havde han flere børn, af hvilke *Marie Meitzner* blev født 6 novbr. 1796 i Sigdal og gift med bogholder ved Kongberg Sølvverks offentlige fattigvæsen og ved det militære manufaktur *Ernst Hans v. Ditten*. Deres efterslegt er Christiania-familien v. *Ditten*.²

¹ Kjøbenhavns Skiftekom.'s Forseglingsprot. 1765-1767 s. 153. Skiftet efter *Jens Bygom* findes i Kjøbenhavns Skiftekom.'s Behandlingsprot. X, 1754-1761 s. 422. Landsarkivet i Kjøbenhavn.

² Se Finne-Grønn: Den mecklenburgsk-uradelige æt v. *Ditten*, Christiania 1911.

Ved sin mors død i 1821 underrettede fru Anne Meitzner Hof og Stadsretten¹ i København om at hun var afdødes eneste arving og overtog boet uden at begjære noget skifte.

3. BOLETTE MICHELET, døbt 22 octbr. 1774 i Trinitatis sogn, blev begravet 26 april 1775 paa Assistens kirkegaard.

¹ Anmeldelsesprotokollen nr. 8 s. 204. Landsarkivet i København.

Af navnet Michelet forekommer her i landet forøvrig en faatallig familie i Christiania, som er Michelet'slegten uvedkommende, om den end har hentet sit navn fra denne.

TILLÆG OG RETTELSER

- Side 42, linje 6 o. fl. st.: *Wittinghof*, bør læses: *Vittinghof*
- » 60, » 8 staar: *Marthe*, læs: *Christine*
 - » 61, » 7 f. n.: *Else Cathrine Hansdatter* var født 1699 i Christiania, datter af købmand *Hans Madsen* og 2den hustru *Cecilie Christensdatter Smith*. Hendes fuldbor bror var prokurator *Wittekind Hansen Huus*. Den i teksten nævnte *Else Hansdatter* var født 1691 og blev gift med sorenskriver *Truls Aagum* i Salten.
 - » 70, » 10 i 3die kolonne staar: raadstruskriver, læs: raadstuskriver
 - » 73, » 2 i 1ste kolonne staar: Christiania, læs: Oslo.
 - » 75, » 2 f. n.: *Niels Michelet* skal være faldt som soldat i den amerikanske armé i krigen med Mexiko.
 - » 90, » 4 f. n. staar: forflytte, læs: forflyttet
 - » 92, » 3: Om fru *Berthe Michelets* husflid læses følgende i Det kgl. danske Landhus-holdningsselskabs beretning 1790:
«Provstinde *Birgitte Elise Cathrine Michelet* har forfærdiget 24 stykker uldne linnede og sribede tøier af fortrinlig godhed, hvert stykke paa 30 til 40 alen, alt af hjemmeavlet uld af engelsk art, hvorfor hende tilkjendes selskabets første sølvmedalje som et agtelsestegn.»
 - » 101, » 7 f. n. staar: Der fortsættes, læs: Der fortælles
 - » 113, » 12: Om presten *Michelets* faareavl, medens han var residerende kapellan i Lærdal, læses følgende i Det kgl. danske Landhus-holdningsselskabs beretning 1790:
«I anledning af de udsatte præmier for den talrigste faarehjord med fineste uld i Danmark og Norge, efter præmielisten for 1788, har sognepresten for Leirdals prestegjeld hr. provst *Jacob Post Michelet* anmeldt for selskabet, at hans bror, hr. *Johan Wilhelm Michelet* i aaret 1784, da han var kapellan der paa stedet, efter at han havde lagt merke til den slette drift, faareavlen der i egnen var udi, med stor vanskelighed forskaffede sig 14 stk. faar af

engelsk slags, som nylig var overført fra England, af hvilke han selv beholdt 4 og overlod sin bror, forbemeldte hr. provst Michelet 6 samt et par naboer 4 stykker, fra hvilken stammeflok forbedringen i denne avl siden der i egnen har udbredt sig. Selv havde provsten i aaret 1789 deraf paa sin prestegaard 30 stk. foruden lammene, og for at fremme forædlingen af denne vigtige avl har han og hans bror indtil aaret 1789 bortskjænket 32 stk. væddere og faar til endel landbrugere i en circumferance af 20 mile omkring. Af de faar, som haves paa prestegaarden, er de fleste enskjæringer eller saadanne, som kun klippes en gang om aaret; hvormed provsten meget vel finder sin regning saavel i henseende til uldens mængde og godhed som i henseende til faarenes konservation, hvilket sidste ogsaa meget befordres ved den med disse dyrs natur overensstemmende gode maade, hvorpaa de blev røgtede, der og af andre der i egnen bliver efterfulgt. For disse meget rosværdige og uegennyttige handlinger til faareavlens forbedring tilkjendes hr. provst Michelet og hans bror en præmie af selskabets anden guldmedaille eller 50 rdl.»

Side 116, linje 7 staar: 1808, læs: 1802

» 120, » 18, i første kolonne staar: Tkjøb, læs: Tikjøb

» 123, » 8 staar: 1822, læs: 1821

» 135, » 3 staar: Løsningen, læs: Læsningen

» 155, » 17 staar: 1778, læs: 1777

» 181, » 15 staar: Vor Frelser, læs: Vor Frelsers

» 186, » 15 f. n.: Ritmester Michelet blev 1919 ridder af franske Æreslegion.

» 191, » 21 staar: Wolf, læs: Wolff

» 197, » 19, i 2den kolonne staar: Colbjønsen, læs: Colbjørnsen

» 216, » 15, i 1ste kolonne: *Peter Nielsen Juell* havde været fændrik reformé med underofficersgage ved Sønderjydske nationale regiment siden 6 april 1751, da han blev afskediget med løjtnants karakter ved regimentets inddragelse 7 marts 1764. I 1775 søgte han om at faa et nationalt kompani eller forhøielse af sin pension, da han havde hustru og 14 børn. Ved kabinetsordre af 4 jan. 1776 blev han udnævnt til *holzfoged* ved det kgl. holzmagasin, befordredes i 1780 til toldvæsenet og fik 21 febr. 1784 som *toldkontrollør* i Kjøbenhavn ny afsked fra militærvæsenet med kapteins karakter, dog uden adgang til at bære uniform; han var da i sit 65. aar og havde tjent ialt i 40 aar i militær- og civil-etaten. Begravet 1794 fra Garnisonskirken, 76 aar gl. Af hans øvrige børn var *Axel Juell* landmaaler og fik omkr. 1783 majors karakter, *Erhard Juell*, født 1 april 1767 i Vellev i Jylland, blev løjtnant i Søndenfjeldske regiment i Norge, og datteren *Armegaard Sophie Juell* døde 13 octbr. 1759 i Fredericia, 4 aar gl.

» 220, » 16: Nils Michelet opgiver selv sin fødselsdag til 24 octbr., men kirkebogen har 14 octbr.

» 227, » 2: *Christian Sollie* var født i Solør og døde i N. Dakota

» 227, » 6 staar: Dakota, læs: La Crosse i Wisconsin

» 230, » 7 f. n.: Fru Alvilde Michelet f. Cordtsen døde 20 decbr. 1919 i Christiania.

» 239, » 5 f. n. staar: 234, læs: 236.

» 250, » 13 f. n. staar: vnd, læs: ved

» 263, » 11 staar: Man, læs: Men

PERSONREGISTER I

AF NAVNET MICHELET

- Abraham, tolddirektør i Metz 9
— Joseph d'Ennery 11
Adela Johanne * Grimrsrud 225
Agnes 220
Aimée * Storm 194
Aksel Laache 210
Alfhild Helene * Jespersen 231
Amalie 186
— Augusta 200, 234
— Thomine * Wedel-Jarlsberg 181
— Valentine 153, 154
Andreas, sjømand 76
Anne * Hovelsen 76
— * Kreutz 253, 254, 264
— * Meitzner 266
— Cathrine * Gulhaug 77
— Johanne Sophie 72
— Kristine * Mørk 79
— Marie 253, 264
— Sophie 263 flg.
Armgard 240
Aslaug 80
Augusta 173, 175, 181
— Elisabeth Juel 220
— Juel 218
Bartha * Fjelde 242
— Cathrine 107, 112, 155, 235
Beatrice Margaret 224
Berger 77
Bolette 267
— Christine * Burckhardt 207
— Christine * Hegermann 208
Brostrup, kaptein 250 flg., 264
Carl, advokat 226, 235
— læge 172 flg.
— Bernhard, kontrollør 80, 81
— Georg 173
— Hals 222
— Johan 201
— — amtm. 44, 46, 154, 156 flg.,
170, 171
— Ludvig, tysk filosof 10
Caroline Julie Magdalene 208
— Waldemare S. T. 217
Cathrine 37, 40, 244, 264
Charles Jacob 225
— — advokat 225
— Jules 226
Charta Cathrine 225
Christen, købmand 252, 264
— korporal 249, 264
Christence Sophie 242
Christian (Hanssøn) 75
— (Jørgenssøn) 77
— Fredrik 227, 263 flg.
— — advokat 185 flg., 194
— — forstkandidat 193
— — general 119, 123 flg., 154,
195
— — oberstltn. 41, 43, 48, 50
flg., 81, 93, 106, 154, 234,
264
— — ritmester 44, 47, 169 flg.
— — ritmester 186, 268
— — snedker 78, 81
— — speditør 201, 234
— Fredrik Tuchsøn 220
Christiane Fredrikke 201, 234
Cæsar Emil Ramel 228, 231, 235
Dorothea * Berg 76 flg.
— Elisabeth 78
— Margrethe M. R. 155, 190
— Margr. Marie Rye *1. Koller
*2 Heidenrich 155, 227, 235
Edith * Potter 226
Edvard W. Juel 218 flg.
Edle 169, 173
— Michaeline * Saxlund 154, 188
Einar 231
Elisabeth Cathrine * Bernhoft 259,
264
Elise * Johnson 227, 235
Elizabeth Warder 226
Ellen * Vik 209
Else 220
— * Nord 250, 264
Emil Wilhelm Julius, læge 225, 235
Emilie * Sæther 223
Ethel Jeanne 224
Eugen 169
Eva Konstance 210
Fanny Sophie 240
Florentin, de Chieul 9
François, køb. i Metz 9
Frans Oscar 210
Fredrik August, uhrmager 229
Fredrikke Christiane * Schwarke
78
— Dorothea Christiane * Hart-
mann 155, 189
Fridtjof, uhrmager 231
Georg Ove v. Ramel, oberst 44,
47, 147, 152, 154, 173 flg., 183,
191
Georg Ove v. Ramel 186, 194
Gertrude Evelyn 226
Guillot, i Metz 9
Hanna Marie 80
Hans, kaptein 37, 40, 41 flg., 51, 81,
154, 234, 264
— jr., kapt. 66, 67 flg., 70 flg., 81,
154, 234
— postmester 252, 264
— Christian, jordbruger 75, 81
— — Fredrik, ritmester 155, 190
— Jørgen 77, 81
— Kristian 78, 81
Harriet 240
Helga Sibbern 220
Helga Young * Michelet 186, 194
Herman 37, 40, 264
— 243
Ide Sophia * Harbou 66, 103, 105
flg., 154
Ingrid Marie 80
Jacob, adjutant 263, 264
— korporal 250
— (Jacques), kaptein 10, 11, 12, 29,
32, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 246 flg.,
263, 264
— Post, prest 66 flg., 84 flg., 113,
118, 154, 234, 267

- Jacob, farmer 119, 154, 199, 222 flg., 235
- Jacques, dr. theol. i Angers 9
— advokat i Metz 9
— korpsintendant i Metz 12, 81, 154, 234, 264
- Jean, borgerkapt. i Metz 9
— , seigneur de Haye 9
— ingeniør 217 flg., 219
— de Beauval 218
— Thomas Nils 221
— de Vatimont 10, 11
- Jens Laache, ingeniør 210, 211
- Johan (Hanssøn) 78
— kaptein 44
— postmester 223, 235
— Christian August, grosserer 235, 236, 238, 239
— — Christian Julius, mægler 229, 235
— Fredrik, direktør 230
— Josef 207
— Wilhelm 213
— — oberst 213 flg., 216, 234
— — kaptein, overtoldbetjent 155, 232 flg., 235, 237
— — minister 238
— — prest 66 flg., 86, 112 flg., 155, 235, 267
— — farmer 224
— — August 240
- Johanne * Heidenrich 122 flg., 154, 227, 234, 236 flg.
— Augusta 201, 234
— Christine Augusta Holst 173, 181
— Dorothea * Sollie 226
- John Jacob 225
- Josefine Augusta 77
- Joseph Frantz Oscar, overtoldbetjent 201 flg., 203, 234
- Josephine Georgine * Rudi 223
- Judithe Maria 242
- Julius 223
- Jørgen, general 66 flg., 72, 82, 93 flg., 106, 122, 154, 234
— husmand 77, 81
— secondløn. 66, 72, 82 flg.
- Karen 243
— 50, 51
— (Hansdtr.) 75, 76
— (Jørgensdtr.) 77
- Kari Mildrid 80
- Karoline Amalie 80
- Laurentia Christine * Holbye 261 flg., 264
- Lilian Gertrude Edna 226
- Lisbeth (Paulsdtr.) 37, 40, 244, 264
- Liska 217
- Lorentz 37, 40, 41, 264
- Louis Leon Ove 221
- Louise 222
- Ludvig, farmer 200, 234
- Madelaine * Aubert 10
- Magnhild Kristine 80
- Maren Bastine, bestyrerinde 209
- Maren Bastine Hals 221
- Maria Post * Harbou 66, 67, 154, 234
— Elisabeth 242
- Marie * Holst 210
— Bastine 155, 195
- Martin (Jørgenssøn) 78, 81
— Bernhard 78, 81
- Michael Sundt Tuchsén, proprietær 119, 155, 228 flg., 235
- Michel, i Metz 12
- Michol 250, 253, 264
- Mildrid 210
- Mina Constance 80
— Kristine 78
- Nanna, landbrugskand. 207
- Nicoline 231
- Niels (Nils), sjømand 75, 267
— Christian 79
— — advokat 220, 234
— Dorph 79
— Hagbart 80
— — gaardbruger 80, 81
— Hals 221
— Juel 217
- Otto, i Canada 78, 81
— kvartermester 250, 264
- Ove Hals Jean 221
— Ramel, oberst 66 flg., 102, 107 flg., 141, 155, 235
- Paul, i Metz 12, 81, 154, 234, 264
— major 10, 11, 12 flg., 51, 81, 154, 224 flg., 234, 264
— (Paulssøn) 34, 36, 37, 40 flg.
— — kaptein 37, 40, 244, 264
— (Christianssøn) 186
— (Nilssøn) 221
— ritmester 186, 194
— Christopher, kaptein 254 flg., 264
— — giestgiver 265
— Downing 222
- Paul Fredrik 80, 81
— Wilhelm, gaardbruger 241, 264
— — kaptein 41, 50, 51, 264
— — studiosus 155, 235, 241
- Pauline 78
— Vivian Winfred * Hetzler 226
- Peter, tambur 250, 264
— (Paulssøn) 266
— gaardbruger paa Sæter 79, 81
— Christian, jordbruger 79, 81
— — pr.løn. 66, 71, 72 flg., 81, 82, 83, 102
— Severin Steenstrup 239, 240
- Pierre, major i Metz 9
— inf.kaptein 10
— prest i Burloncourt 12
- Rachel, i Metz 12
- Randine * Fjøs 79
- Reidar 210
- Robert Henry 222
- Rolf 209
- Sigrid 240
- Sigurd 231
- Simon Olaus Wolff, kaptein 152, 155, 186, 190 flg., 192
— Themstrup, advokat 221
— — (Johanssøn) 217
— — stiftamtskriver 119, 125, 150, 154, 195 flg., 227, 228, 234
— — professor 204 flg.
- Sophie * Madsen 253, 264
— Amalie 200, 234
— — * Finkle 225, 235
- Sophus Christian Hals, redaktør 203, 208
- Suzanne 12
- Thea 80
- Theodor 76
- Thomas Stang 44, 47, 184 flg.
- Thora 76
- Ulrik 50, 51, 241, 264
- Wenche Malvina * Gedde 193
- Wiel 193
- Wilhelm Bull 230
— Christian, cand juris. 200, 234
— — (Johanssøn) 217
— Michael, foged 125, 153, 154
- Wilhelmina 222
- William Giers 222
— Ludvig Christian 222
- Wilma Wilhelmina 225

PERSONREGISTER II

INDGIFTEDE OG ØVRIGE NAVNE

- Aagesen, Niels, handelsm. i Kb.-havn 192
Aagaard, Alette Margrethe 219
— Mathias 219
Aalborg, Christen Andersen, prest 35
— Karen * Michelet 34 flg., 51
— Michel Andersen, prest 34 flg., 51
Aarethun, Knut Eriksen 200
Aaserud, Hans Gulbrandsen 79
Aaset, Siri * Hals 197
Abildgaard, Jens, prest 259
Acheline Johansdr. * Michelet 263
Adeler, Cort, admiral 183
— Fred. Chr. 183
— Fredrik, til Bratsberg 183
— Marie Elisabeth 183
Adler, J. G., lektor 137
Ahlefeldt, grev Conrad Wilhelm, general 55
Alabre, se de Saule.
Alf Jacobsen, gjestgiver i Eidsvold 48
von Alfson, Alf Nicolai, general 48
Altenborg, Henrik Dideriksen 61
— Maren * Holst 61
Altewelt, Dorthe Jørgensdr. 192
Alvin, Aimée Adelaide * Michelet 154, 156
— Aimé Joseph 156
Amb, Peder, fændrik 25, 246
Ambjørg Olsdr. * Flaatten 74
Ancher, se Anker.
Anders Evensen, prest 61
— Halvorsen, Torshov 77
— Hanssen, skriver 182
— Hansen, sorenskriver 60
— Olufsen, borgermester i Fredrikstad 36, 59
— Thomasen, Fr.hald 182
Andersdr., Gunhild * Stub 36
Andreas Hovelsen 76
Andresen (Hovelsen), Christian 76
— Cyprian, Skedsmo 76
— Hans Peter, Lillestrøm 76
— Martin 76
Angel, Angell, Albert, præsident 216
— Frantz, officer 60
— Hans Henrik 137
Anne Andersdr. * Glostrup 182, 248
— Bendixdr. * Christensen 266
— Bentsdr., Linderud 70
— Brynelsdr. * Paul Paulsen 41
— Christensdr. * Berger 229
— Colbjørnsdr. 140
— Gulbrandsdr. * Mustorp 229
— Hellesdr. * Lübeck 148
— Jørgensdr. * Asdal 211
— — husmandskone i Høland 149
— Larsdr. * Petersen 140
— Mogensdr. * Rasch 148
— Mortensdr., prestekone i Vang 35
— Nielsdr., i Stege 192
Anne Benedicte Jacobsdr. * Hveding 216
— Cathrine Pedersdr. * Michelet 266
— Kirstine Jørgensdr. * Mørk 79
— Sophie Ottosdr. * Lerche 256
Annechen Hansdr., prestekone i Drangedal 60
— Hansdr. * Fjøs 79
Anker, Elise * Akerhjelm 175
— Ellen Margrethe 137, 181, 183
— Erik Olsen 183
— Jan 137, 183
— Niels 137, 183
— Peder 183
Apenes, J. A. M. T., officer 143
Arbo, Elisabeth Sophie 192
Arbo, Johannes 192
— Peter 192
Arentz, Fredrik, biskop 86
— Thomas Georg, prest 86
Arnesen, Oluf, paa Flaa i Orkedalen 31
Arnisæus, Henning 121
— Elisabeth 121
Arnoux, Octavie 221
Arntsen, Engel, paa Hoel i Rennebu 31
Arntzen, Karelius August, stiftamtmand 158
Asdal, Birgitte Tørresdr. 211
— Tørres Christensen 211
Astrup, Ebbe, ritmester 184
Aubert, Benoni, generalmajor 10
— François, advokat 10
— François Jacques, generalmajor 10
d'Audiffret, Jean Baptist 11
Augustenborg, Emil, prins af 135
Auli, Anne Nielsdr. * Holter 187
— Marthe Torkelsdr. 171
Baahr, Kirstine Pedersdr. 170
Bang, C. G., general 140
— I. S., foged 86 flg., 88 flg.
Barchmann, Karen Elisabeth 211
Barclay, Johan, kaptein 16, 17, 19, 21
v. Barnefeldt, Margrethe 183
Barrois, Anne * Michelet 9
Bay, Herman, officer 143
— Jens, officer 18
de Beauval, Jean Michelet, ridder 10
Beedt, Henrik, i Amsterdam 41
de Belcastel, Anne Charlotte 11
von Benda, Ingeborg Maria Frieda * Michelet 238
— Kurt 238
Bendeke, C., amtmand 140

- Bent Olsen, kjøbm. i Chria 70
 — Pedersen, sergeant 47
 Berg, Berger Hellesen 75, 76 flg.
 — Berger, i Strøm 171
 — Jacob, sergeant 24
 — Torkel Bergersen 171
 Berger, Ingemund Halvorsen 229
 — Marthe Johnsdtr. 149
 Bergh, Adelheid v. d. Weyde 168, 170 flg.
 — Amalie Fredrikke 210
 — Gerhardine Pauline 213
 Berghaus, Fredrik, grosserer 231
 Bergsjø, Helle Tollefsen 76
 Bernhoft, Anne Cathrine 260
 — Ellen Cathrine 261
 — Martha 261
 — Niels, prest 259 flg., 264
 — Pauline 260
 — Roald Hansen, prest 259
 — Roald Nielsen 261
 Bidenkap, J. L., stadsfysikus 162
 Bildt, Blanceflor 170
 — Gillis, svensk minister 178
 v. Bippen, Johan Henrik, oberst 250
 Birch, P. H., general 141
 Birgitte Clausdtr. * Sparre 60
 — Rasmusdtr. * Anders Olufsen 59
 Birthe Hansdtr. * Sørum 203
 — Ingemundsdtr. * Strønæs 229
 — Jensdtr. * Mamen 182
 — Mari Olsdtr. * Brandt 78
 Bjelke, Henrik 17 flg.
 — Jens, kansler 249
 — Jørgen 13, 29
 — Otto, officer 246
 Bjergbye, Christopher Pedersen, prest 211
 — Peder Christophersen, prest 211
 — Øllegaard Jersin 211
 Bjerig, Jacob 69
 — Mette Jensdtr. 61
 Bjørn (Dillerud), Nicolai 110
 Bjørn Knutsen, i Nyborg 255
 Bjørnflaten, Sveinung T. 200
 Bjørnson, Bjørnstjerne 168 flg., 204
 Blankenborg, Louise Birgitte 171
 — Peder, Odense 171
 van Blankenwert, Gerit, officer 13
 Blich, I. C., oberst 143
 Blichfeldt, Cathrine Hedvig 73
 Blichfeldt, Christian, løitn. 73
 Bloch, Bodil Marie 203
 — Christen 203
 — Christen Sørensen, prest 203
 — H. G., general 124
 — Søren, skrædder 203
 Blom, Christian, sagfører 185
 — Hans, rektor 152
 Blomberg, C. R., læge 185
 Blomhoff, slekten 172
 Blytt, Rebekka Angell 150
 Bodil Christensdtr. * Michelet 244, 264
 Boesen, Elisabeth 149
 — Oluf, biskop 149
 Boldæus, Henrik 203
 — Sibylle 203
 Borch, Alexander, prest 247
 — Cathrine Alexandersdtr. 110
 — Claus, prest 247
 Boye, Peter, officer 171
 Brandt, Bartha *Michelet 47 flg., 51, 81, 154, 234, 264
 — Fredrik, professor 48, 158, 162
 — Hans Christiansen 78
 — Helvig 47
 — Jens, oberst 143
 — Johan, prest 48
 — Lene * Michelet 78, 81
 — Rasmus Johansen 47 flg.
 Brechholt, Margrethe Susanne 239
 Bredahl, N. M., officer 130
 Broch, O. J., professor 161
 Brockelman, Georg Anton, oberst 53
 Brockenhuus, Margrethe 149
 Brockenhuus-Løvenhjem, Johanne 219
 Brodtkorb, Andreas Esbensen 189
 — Emilie Marianne 189
 Brun, Anna 182
 — Jacob, underoff. 216
 — Johan Nordal, biskop 113, 140
 — Ole, kjøbm. 182
 Brunov, Niels Pedersen 61
 Bruun, Eskild, assessor 168
 — Johanne * Michelet 154, 168
 — Mette Andersdtr. 148
 Brüggemann, Ulrik Fredrik, oberstltn. 42 flg.
 Brüggemann, Jobst, officer 20
 Bue, Peder Pedersen 148
 Bugge, Henning Junghans 113
 Bull, Claus Wilh, Koren 229
 — Nicoline * Michelet 229, 235
 Bundeson, Peder, svensk kaptein 18
 Burckhardt Johannes, tysk prest 207
 — Theodor Eduard, tysk prest 207
 du Buyson, Jeanette * Michelet 9
 — Pierre-André officer 9
 Bygom, Jens Nielsen 266
 — Maren Jensdtr. 266
 Bühring, Johan Andreas, proprietær 168, 170
 — Olava Emilie Mathea * Michelet 154, 168, 170 flg.
 Bähr, Gjertrud 182
 Bætzmann, C. U., officer 138
 Bøschen, Mogens Michael 86
 von Cappelen, Cathrine 136
 — Diderik 136
 — Johan, prest 243
 de Cardi, Jacob, officer 20, 24, 28
 Carsten Henningsen, foged 37 flg., 40
 Castberg, Peter Harboe 236
 Cathrine Thomasdtr. * Holst 60
 Cedercrona, J. U., svensk officer 139
 de Chinnei, Pieresson 9
 Christen Christensen, prest i Ribe stift 63
 — Christensen, Fr.hald 182
 — Clemensen, kannik 73
 — Pedersen, sorenskriver 36
 Christensen, Jacob, proviantskriver 31
 — Ole, kjøbm. i Fr. hald 120
 Christian August af Augustenborg, prins 59
 Christian Mogensen, foged 182
 Christine Hansdtr. * Pharo 60, 63
 — Thorersdtr. * Michelet 75, 81
 Christopher Pedersen, prest 211
 Claus Hollænder i Oslo 183, 198
 Clausen, Daniel, tambur 16
 Clemens Pedersen, kantor 73
 — Christensen, prest 73
 Colbjørn Torstensen, prest 59, 197
 Colbjørnsdtr., Anna 59
 Colbjørnsen, Cathrine * Jonstrup 197
 — Hans 59

- Colbjørnsen, Kjeld Stub 197
 — Peter 59
 Cold, Isach, prest 61
 Collett, Johan, amtmand 239
 — Sophie Augusta 239
 Collin, C. S., officer 131
 Conradi, Thomas 137
 Cordtsen, Alvilde Marie * Michelet 230, 268
 — Jens Peter 230
 Cornish, Andreas 149
 — Johan 112, 149
 — Maren Christine Elisabeth 149
 — Willum 149
 Coucheron, Willem, ing. officer 13
 Creedtz, Bendix, oberstltn. 14, 20
 de Crequi, Ahasverus, officer 13
 Creutz, Lorntz, svensk friherre 247
 Crusenstolpe, M. J. J., svensk forfatter 141
- Daac, Anders, prest 92
 — Birgitte E. C. * Michelet 84, 118, 154, 234, 267
 — G. H., officer 131
 — Iver Munthe 92
 — Joachim K. 92
 — Jonas Andersen 84
 — Jonas Edvardsen 120
 — Jonas Iversen 92
 — Karen Cathrine 120
 Dahl, Andreas, officer 143
 — Carl, officer 143
 — C. A., byfoged 136
 — Ellen * Madsen 253
 — Marit * Rudie 224
 Dahler, Julius, officer 142
 Dalhmann, Peter 229
 — svensk prest 141
 Dam, Anna Helvig Clausdtr. 239
 von Damitz Gentz, Mirjam 240
 Dampe, Anna * Sæd 183
 Danckertsen, J. W. K., officer 174
 Danielsen, Anna Abel 207
 Darre, N. S., officer 140
 Deichman, Anne Christine * Michelet 69 flg., 72, 81
 — Bartholomæus 69, 70
 — Else Margrethe 69
 — Peter, byfoged 70
 — Peter, general 69, 70
 v. Delden, Jørgen, generalmønstreskriver 13
- Demin, Jacob, officer 15
 Denivelle, Fredrick 221
 Dersch, Jacob, sergeant 16
 Dichman, Evert, i Malmø 70
 — Willum, i Malmø 70
 Dillerud, se Bjørn.
 v. Ditten, Ernst Hans 266
 Dorph, Christian, foged 187
 — Erik, proprietær 187
 — Karen * Nilson 187
 — Maren * Heide 73
 — Niels, prest 187
 — Niels, biskop 73, 259 260
 — Ole, prest 73, 187
 Dorthe Jensdtr. prestekone i Enebak 63
 — Nielsdtr., i Brevik 183
 — Olsdtr. * Bent Olsen 70
 Downing, Bertha * Michelet 222
 — Robert Henry 222
 Dreesen, Daniel Ditlev 258
 Due, Iver, major 17, 20, 24 flg.
 Dyre Erlendssøn 149
 — Sevaldsen 35, 70, 149
- Ebeltoft, Cathrine Sørensdtr. 256
 Edwards, Mary Eliza 230
 Egeberg, Johan, sorenskriver 231
 — Johanne Holmsdtr. 187
 — Marthe Reiersdtr. 149
 Eger, C. C., kirurg 143
 Ekaas, Paul, i Baastad 101
 Eli Rasmusdtr. * Fjelde 243
 Elieson, Elias, prest 84 flg.
 Elisabeth Lauritzdtr. * Niels Gundersen 198
 Ellen Mogensdtr. * Lind 182
 Elline Davidsdtr. * Niemand 192
 Else Hansdtr. * Holst 61, 267
 — Michelsdtr. * Mule 248
 — Pedersdtr. * Deichman 70
 Emitz, Cathrine 192
 Engebret Eriksen, Fr.hald 171
 Engelsen, Oluf, paa Flaa i Orkedalen 30 flg.
 Enger, Marie Christiansdtr. 76
 Ennerud, Peder Olsen 254
 d'Ennery * Michelet 11
 Erdman, Rebecca 230
 Erik Gudbjørnsen, Vigernæs 149
 — Iversen, prest 182
 Erlend Baardsen 149
 — Gislesøn, Torp 187
 Eschildsen, Lars Larsen, prest 260
- Essendrop, biskop 45 flg.
 Even Andersen i Oslo 61
 Evensen Anders, prest 61
 — Oluf, prest 61
 Evetoft, Ellen Andersdtr. 211
- Falkenberg, Johannes, officer 143
 de Falsen, Enevold 141
 Fasting, Johan Jacob, general 87 flg.
 — Thomas, officer 87 flg.
 Faye, Janna Marthine 233
 Fearnley, Charlotte Elisabeth 172
 — Thomas Nicolay 172
 Fechtel, Jacob 70
 — Maren * Dichman 70
 Felber, Anne * Krefting 192
 Fenniger, Fredrik 68
 Fien, Anne Gjertrud 237
 — Johan Erik 237
 — Otto Ludvig 237
 Finckenhagen, Marie 137
 Finde, Anna 120
 — Claus, prest 87, 92
 — Dorothea Margrethe 84, 88, 91
 — Jørgen 120
 — Peder Nielsen 120
 Findreng, Halvor G. 200
 de Fine, Arnoldus 120
 — Cathrine 120
 Finkle, Torstein (Thurston) 225, 235
 Finne, Edv. Nicolai, general 137
 Fischer, Elisabeth 211
 — Fredrik Ferdinand 211
 Fjelde, Gullik, klokker 243, 264
 — Jon Gulliksen 243
 — Jacob, billedhugger 243
 — Herman, læge 243
 — Ole, i Aalesund 243
 — Paul, klokker 243
 Fjøs, Frantz Hansen 80
 — Hans Finsen 79
 — Hans Hansen 79
 — Johanne * Michelet 81
 Flaaiten, Kirsti * Michelet 74 flg. 81
 — Thore Hansen 74
 Flak, Iver Johannesen 120, 182
 Fleischer, Esaias, officer 15, 20
 — H. K., general 179
 Folckersam, Frantz Wilhelm 42
 Foltmar, C. U. D., prest 147, 151
 Foss, Trond, i Eidsberg 61

- Fredberg, Alfred Jensdtr. 61
 Fremmen, Ole Andersen 149
 Fremming, Anne Margrethe 149
 — Hans, officer 149
 Frendesonius, Margrethe Niels-
 dtr. 63
 — Niels Jørgensen 63
 Friele, Christian, 159 flg.
 Friis, Christopher Lauritzen,
 prest 187
 — Ingeborg 120
 — Pernille * Dorph 187
 — Søren Christensen 120
 Frimann, Anne Harboe 88
 — Christopher 88
 — Wilhelm 90
 From, Maren * Koller 227
 Frølinghuus, Anne Hansdtr. 252
 Fuglberg, H. H., officer 130
 Funck, Adolf, svensk oberstltn. 95
 Funtin, Malene 120
 — Michel 120

 Gabrielsen, Nils, kjøbm. 76
 Galt, Axel 198
 — Birgitte * Harbou 198
 Gammelgaard, Anders 261
 — Maria Andersdtr. 261
 v. Gansepool, Susanne 183
 Garup, Christian, prest 86
 Gaute Iversøn, erkebisp 170
 Gedde, Hans Christopher 193
 — Wiel, ritm. 193
 Geelkerk, Isaac, ing.officer 13
 Geelmuyden, Bernhard 233
 Gerner, Augusta 219
 — Henrik 219
 Gersdorf, officer 20^v
 Giers, Lorellia Lillie 222
 Giøbel, svensk jægermester 193
 Gjedde, Dorothea 109 flg., 111,
 155, 235
 — Hans Jensen 110
 — Sara 110
 — Sophie Hansdtr. 110
 Gjertrud Christensdtr. * Rohde 182
 — Jensdtr. * Bjørnsen 255
 Glad, Oluf, prest 260
 Glostrup, Anna 182
 — Anne * Stockfleth 249, 250
 — Cathrine * Stub 36
 — Fredrik, prest 182, 248, 249
 — Niels, biskop 36, 182, 248, 249
 — Simon, prest 182

 Glückstad, Andreas Melchior 135
 192
 — C. M., prest 135
 — Jacob Chr. Fred. 192
 — Jacobine Elisabeth 192
 — L. M., officer 132
 — Petronelle 135
 — Wenche Malvina 191 flg.
 Gløersen, slegten 60
 Goyon, fransk general 175
 Graah, Charlotte Elisabeth 187
 — Knud Davidsen 187
 Grabow, Casper, sergeant 16
 v. Grabow, Clara Hedeveg 216
 Grape, Joachim David 227
 Gregine Olsdtr. * Michelet 154,
 224, 235
 Grimsgaard, C. S., general 179
 Grimsrud, Martha 225
 — Richard 225
 — Øisten 225
 Grüner, Gustav, general 53, 55flg.
 — Peter, myntmester 34
 Grøn, Ludvig, prest 80
 — Tøger Eriksen 69, 70
 Grønn, Hans, advokat 157
 Grønvold, Maren Eriksdtr. 73, 187
 — Morten, officer 170
 Grøtte, Knut Nielsen, laxebonde
 157
 Gudbjørg Gulbrandsdtr. * Vestby
 203
 Gudmund Vidarshov, lensmand i
 Vang 37
 Gudmundsen, Jens, prest 242
 Guglovsky, Johan, officer 13
 Guldberg, Cathrine * Michelet 252,
 264
 — Hans, raadmand 252
 Gulhaug, Anton Andersen 77
 Gulland, Peder Hansen, løitn. 17
 Gulowsen, kjøbm. i Chr.a 76
 Gunder Michelsen, i Aalborg 148
 Gundersen, Georg, major 218
 Gunhild Evensen * Lund 80
 — Rasmusdtr. * Holmsen 187
 Guri Lauritzdtr. * Skanke 35
 — Trondsdr. * Tack 183
 Guro Sveinungsdtr. * Michelet 200
 Gyldenaar, Dyre Mogensen 35
 — Gunhild 70, 149
 — Haagen Mogensen 34 flg.
 — Mogens Dyresen 35
 — Mogens Haagensen 35, 70, 149

 Gyldenaar, Otte Mogensen 35
 — Pernille Ottesdtr. 34 flg.
 Gyldenchrone, Lona 76
 Gyrsting, Else 266
 Gøtz, Elisabeth 121

 Haagen Mogensen, se Gyldenaar.
 — Lauritzen, i Høland 149
 — Torgardssøn, Torp 187
 v. Hadelen, Cathrine Hedvig 149
 — Eilert 149
 Hage, Philip, officer 60
 — Sidsel Cathrine 60
 Hagedorn, Anna 121
 Hagemann, Barthold Henrik 208
 — Caroline Harriet 208
 Hagerup, Eiler, biskop 90
 Haij, svensk oberst 138
 Hals, Anders, ridefoged 197
 — Bastian 103, 197
 — Caroline Marie 220
 — Caspar 195
 — Jens Andersen 197
 — Johanne * Michelet 220, 234
 — Jørgen Michelet 104, 199
 — Maren Bastine 154, 196 flg., 234
 — Niels, officer 197, 198, 199
 — N. C. F. 75, 103, 196 flg.
 — Ove Michelet 220
 — Sophie Christiane 199, 200, 228
 Halvard Erlendssøn, Torp 187
 Hamilton, Robert, officer 13
 Hammer, Anders, prest 34, 35
 — Christopher, prest 248
 — Kirsten * Grüner 34
 — Olaus Christopher 107
 Hammond, Anna * Møllmann 216
 — Sara 216
 — Thomas 216
 Handingmand, Mogens Hansen,
 officer 15, 22 flg. 24
 Haneborg, Anders 149
 — Angerd 149
 — Halvor 149
 Hans Bentsen 48
 — Hellesen, kjøbm. i Oslo 61
 — Iversen, Aaser i Trøgstad 80
 — Johannesen, Melnæs 74
 — Lauritzen, prest paa Fyen 239
 — Lauritzen, prest i Tønset 36
 — Madsen i Christiania 61
 — Michelsen, prest paa Lange-
 land 239

- Hansen, Helene Randine * Cordt-
sen 230
— Peder, biskop 115 flg.
— Sigv., tambur 16
— Simon, foged 89
— Wilhelm, paa Fredrikshald 138
Harbitz, Edmund, advokat 185
Harboe, Lorentz, officer 174
Harbou, Christian Fredrik 67
— Hans Christian 66 flg., 105, 198
— Ide 67
— Johanne C. A. H. 66, 103, 106,
196, 197 flg., 199
— Maren Sophie 67
— Niels 103, 105, 154, 198, 234
— Otto 54, 67, 105, 154, 198, 234
— Peter Neve 67
— Sara 67
— Sara Christiane 66, 106
— slegten 198
Harmens, Johan Cordt 207
— Maria Elisabeth 207
Hartmann, Edle 190
— Egil 190
— Gudbrand Helenus 155, 189
— Morten P. B. 189
Haslum, Lars Pdersen 211
Hassius, Henrik Sigismund 121
—, se Lillienpalm
Hauge, Erik, foged 150, 188, 189
— Ole Mathæus 162
— Ole, landhandler 150, 168, 170
Haxthausen, F. G., general 137
— C. L., officer 134
Hedemark, Birgitte 170
— Jacob Nielsen, kornet 170
Heftye, Catharine C. W. 181
— Tho. Joh., bankier 160
Hegermann, Bernhardine Tobine
208
— Caroline Johanne 208
— Diderik, brugseier 82, 208
— Johan Bernhard 208
Heiberg, Anne Marie * Stuwitz 92
— Thorvald, advokat 160
Heide, Anders, prest 73
— Anne Cathrine * Michelet 72, 73
flg., 81, 103
— Anne Christine 81
— Dorothea Elisabeth 103
— Hans, foged 73
— Hans, gaardbruger 73
— Niels Dorph 73 flg.
— Peder Johansen 73
Heide, Rasmus Wexel 103
Heidenreich, Adolph Carl 122, 237
— Adolph Wilhelm 122
— Anne Margrethe 134
— Carl Fredrik 119, 122, flg., 134
137, 154 flg., 227, 234, 235, 237
— Carl Fredrik, officer 237
— Johan Chr. Aug. 228
— Lars Chr., officer 137
— Sophie Amalie 122, 155, 235 flg.,
237
Hein, Joachim, gen.krigskomm.
54
Heins, Birgitte Stidtr. 242
Heiss, Christian Otto 67
Helene Pedersdr. Svarverud 103
Hellesen, Hans, kjøbm. i Oslo 61
Helm, Margrethe Christensdr. 197
Helmers, Anna * Harmens 207
Helt, Mathias, justitsraad 255, 259
— Nicolai Pedersen, prest 255
Helvig Nielsdr. * Rasch 148
Hennyze du Tillena, Aimée
Florentine 156
Herdal, Elisabeth Marie 216
— Peder Jensen, prest 216
Hermansdr., Sidsel 149
Hersleb, Jacob, rektor 84 flg.
Hertenberg, vagtmester 71
Hesselberg, Christian, prest 116
Hetzler, John Ralph 226
— Louis, farmer 226
Heyerdahl Anna Sophie 187
— Christian, officer 149
— Edle Valentine 147 flg. 149
— Halvor, sorenskr. 149
— Johanne Elisabeth 189
— Mette 149
— Niels Roth 189
Hierta, Carl, svensk general 75 flg.
Hilleborg Johnsdr. * Frensesonius
63
— Larsdr. * Pharo 237
Hiort, Birgitte Evertsdr. 60
Hirsch, kaptein 16, 21
— Mathias 17 flg.
Hjort, A. D. S., oberstltn. 162
Hofer, Christence 61
— Mette 61
— Niels Christensen, prest 61
Hoff, Haagine Nielsdr. * Bull 229
Hoffmann, Jacob, læge 233
Hofgaard, Gjertrud Petronelle 109
Hofgreen, Jens, barber 68
v. Hohendorff, Fabian Heinrich
250
Holbye, Henrik Nielsen, prest 261
— Niels, prest 261 flg.
— Maria Gammelgaard 263
— Michael, prest 263
— Paul Christopher 263
Hollænder, Claus 198
Holm, Else Jensdr. 253
— Jens, tolder 253
Holm Hansen, Egeberg 187
Holmboe, Hans, prest 232
— Hans, rektor 207
— Nanna * Storjohann 206, 207
Holmsen, Betzy * Michelet 186 flg.,
194
— Clemet, sorenskriver 187
— Hans 187
— Holm 187
— Kjeld 187
— Nils Nilson 186 flg.
Holst, Adolph Theodor 210
— Anna Sophia * Michelet 253, 264
— Anne * Olsen 60
— Cathrine Jørgensdr. 60, 61, 63
— Dorthe * Tyrholm 60
— Elling Bolt 210
— Erik Lauritzen, officer 17 flg.,
24
— Hans Jørgensen 60, 61, 63, 155,
235
— Hans Thomasen 110
— Ingeborg * Angel 60
— Jacob Jørgensen 60
— Jens Jørgensen 60
— J. Hübner, general 138
— Johanne C. A. * Michelet 58 flg.,
61, 63, 81, 84, 155, 235
— Jørgen Hansen 61 flg., 63 flg.,
155, 235
— Jørgen Jensen 60
— Jørgen Nielsen, foged 59, 155,
235
— Kirsten * Iversen 60
— Laurs Jørgensen 60
— Lorentz 60
— Maren * Nielsen 60
— Maren Sophie 61, 63
— Margrethe * Wendelboe 60
— Niels, prest 60
— Ole Hansen 61
— P. C., amtmand 140
— Sara 110
Holter, Helle Christensen 187

- Holter, Marthe * Dorph 187
 Hornes, Frantz Johnsen, kaptein
 17 flg., 20, 24
 Houge, Christen, prest 263
 Hovelsen, Andreas 76
 Huitfeldt, Anne Margrethe 106
 — Arild, officer 136, 138
 — Claus, til Tronstad 106
 — Fredrik, officer 125
 — Henrik Jørgen, general 51
 — Henrika Margrethe 106
 — Søster 219
 — Tønne 32 flg.
 — Valentin W. H. 219
 Huseby, Kirstine * Rolfsen 240
 Hatcher, Ellen Pedersdr. 170
 Huus, Annechen 219
 — Gunnar Kittelsen 219
 — Wittekind, lagmand 219
 — Wittekind Hansen 61, 267
 Hveding, Christen, sorenskr. 216
 — Gudlaug 216
 — Jens, byskriver 216
 — Jens Christensen, foged 216
 Hvidt, F. F., officer 71
 Høeg, Maren * Blichfeldt 73
 Høegh, Eschild, mønstreskr. 16
 Høpfner, Elisabeth Christine 149
 Hørbye, Jens, officer 130
 Høystrup, Bodil * Michelet 251, 264
 — Christen Pedersen 251
- Ibsen, Michael Lowzow, officer 129
 Ide Sigurdsdr., prestekone i Trøgstad 63
 — Pedersdr. * Holst 61, 63, 155, 235
- Inger Andersdr. * Michelet 266
 — Bergersdr. * Michelet 81
 — Olsdr. * Hansen 186
 — Olsdr. * Laache 203
 Ingeborg Evensdr. * Hofer 61
 — Jørgensdr. * Stabel 148
 — Pedersdr. * Larsen 224
 Ingier, Lars 69
 Irgens, Anna Cathrine 121
 — Johannes 121
 — Ole, biskop 91, 113
 Iver Eriksen, prest 182; se Le-ganger
 — Trondssøn, Aspa 170
 Iversen, Lucas, officer 15, 24 flg.
- Jacobsen, Adrian 193
 Jahr, Michael, løitn. 16
- Jens Gudmundsen, prest 242
 — Madsen, i Nakskov 192
 — Nielsen, i Chr.a 60
 Jensen, Aslak Gulbrandsen 229
 — Aslak Larsen 150
 — Gulbrand Lauritzen 229
 Jensen, Andreas Blomhoff 172
 — klokker i Enebak 74
 — Margrethe Elisabeth * Stabell 216
 — Ole, hører i Bergen 172
 — Olga Sophie * Michelet 203, 209
 — P. A., stiftsprovst 162, 172 flg.
 — Peter Emil 203, 209
 — Sara Sophie 172 flg.
 — Stener, kjøbm. 203
 Jersin, Jacob Christian 86
 Jespersen, Jesper, prest 231
 — Vilhelm 231
 Jesse Madsen, prest 149
 Jessesdr., Magdalene 149
 Johan Olsen i Fr.hald 60
 Johanne Matsdr. * Holmsen 187
 — Olsdr. * Michelet 81
 Johannsen, Anne Marie N. F. 171
 — Conrad Heinrich 171
 — Conrad Wilhelm 171
 — Johan, i Meldorf 171
 John Larsen, Biri 224
 Johnson, Johanne * Michelet 224, 235
 — John * Michelet 227, 235
 Joly, Suzanne * Michelet 12, 81, 154, 234, 264
 Jonsen, Peder, sergeant 25
 Jonstrup, Hans Olsen 197
 — Maren * Hals 103, 197
 — Ulrik Fredrik 197
 Judelsbach, Johan, oberstltn. 13, 19
 Juel, Anna * Orning 170
 — Augusta Elisabeth * Michelet 215 flg., 234
 — Borge Mogensen 170
 — Helle, Vestby 69, 71, 101
 — Maren * Ingier 69
 — Nils, officer 215, 216
 — Nils, hofstaldm. 216
 — Peter Nielsen, officer 216, 268
 — Petronelle Petersdr. 136
 Juell, Nils 181
 Jyde, Maren Christensdr. * Schøller 148
 Jørgen Paulsen, brygger 192
 — Svendsen, prest 149
- Jørgen Svendsen, til Østby 60
 Jørgensen, Cathrine * Radich 137
 — Eschild, officer 15, 22 flg., 28
 — Jørgen, garver, storthingsmand 103
- Kaas, Anne Cathrine 171
 Kagg, Lars, svensk general 32, 247
 Kalensky, Gabriel, officer 13
 Karen Andersen * Mamen 182
 — Børgesdr. * Nielsen 197
 — Gulbrandsdr. * Nerdrum 203
 — Hansdr. * Schøller 148
 — Jørgensdr. * Holst 60
 — Lauritzdr., prestekone i Vang 34 flg., 3, 51
 — Michelsdr. * Michelet 34 flg., 81, 154, 234, 248, 264
 — — prestekone i Onsø 70
 — Monsdr., prestekone i Tromsø 170
 — Nielsdr. * Lemmich 197
 — — * Lerche 255
 — Thoresdr. * Michelet 81
 — Trondsdr. * Nerdrum 203
 Kari Andersdr. * Haslum 211
 Karina Petersdr. * Dichman 70
 Karre, Elisabeth Sophie 192
 — Jacob Andersen 192
 v. Katzwinkel, Burchardt, officer 20, 24
 — Kaurin, Eiler, prest 117
 Kierulf, Otto, statsminister 179
 Kirkham, Anna 227
 Kirsten Arnesdr. * Jensen 229
 — Jensdr. * Daae 120
 — Pedersdr. * Bloch 203
 — Simonsdr., i Oslo 183, 198
 — Trondsdr., i Oslo 193, 198
 Kirsti Thoresdr. Flaatten * Michelet 74 flg.
 Kjønna, Gunder, Orkedalen 31
 Klouman, C., officer 143
 Knap, Carl 151
 Knoph, Ole, officer 198
 — Sophie Christine 198
 Knudsen, Christofer, statsraad 167
 Knut Jacobsen, borgerm. i Odense 171
 — Olsen, kjøbm. i Tromsø 170
 — Pedersen, slotsskr. 70, 148, 182
 Koch, Henning, major 30
 — Peter, korporal 16
 Kohtz, Louis Edward 226

- Kohtz, Pauline Caroline * Michelet 226, 235
 Koller, Johan Friedrich 227.
 — Rasmus From 119, 227, 235
 — Theodor Carl Fredrik 227 flg.
 Kongsberg, Kirsten 219
 Kornes, Ide Pedersdtr. 61, 63, 64
 Krabbe, Gregers, statholder 27
 — Iver, lehnsherre 27
 — Lauritz Nielsen 148
 — Peder 148
 — Ursula 148
 Kraft, Anne Jacobsdtr. 59
 Krag, Niels, lagmand 59
 Kramer, prokurator 89
 Krebs, Samuel Andreas 125
 Krefting, Anne Bolette 135, 192
 — A. M., officer 142 flg.
 — Barbara 192
 — Johan 192
 Kreutz, Boel Maria 219
 — Christine Marie 254
 — Gjertrud 254
 — Knut Pedersen 254
 — Peter 254, 264
 Kristine Hansen * Michelet 79, 81
 — Svendsdtr. * Tokerud 77
 Krog, Anders Hansen 149
 — Marie 149
 Krohg, H. M., amtmand 140
 — M. B., biskop 140
 Kruse, Ulrik Christian, oberst 42 flg., 52
- Laache, Caroline Julie * Michelet 202 flg., 234
 — Ellen Marie 203
 — Emilie Louise 203, 209
 — Engebret Olsen 202, 203
 — Gulbrand Engebretsen 203
 — Peter Olaus 203
 La Violette, Anne de * Michelet 10
 v. Landsberg, B. N., oberst 244
 Landstad, Magnus Brostrup, prest 151
 Lange, Lars, prest 85
 Langeland, Hans Pedersen, prest paa Fyen 239
 Langsæter, Peder Aslaksen 61
 Larsen, Aksel 210, 211
 — Herman, officer 211
 — Martine * Michelet 224
 — O. P., læge 143
- Larsen, Peter, kjøbmand 211
 — Sigrid * Michelet 210, 211
 Lassen, Nicolaus Christian, studios 58
 Lauge Christensen (Ravn), prest i Askim 63
 — Thomasen, prest 149
 Laugesen, Peder, i Trøgstad 61, 63
 Laugslet, Hans, i Trøgstad 199
 Lauritz Hansen, raadmand i Chr.a 121
 — Jensen, prest i Ringeby 35, 51
 — Jespersen, prest paa Fyen 239
 — Lauritzen, prest 70
 — Lauritzen, stadskapt. 183
 — Trondsen, kjøbm. 198
 Le Blanc, Claude, officer 13
 Leegel, H. F., oberst 244
 Leganger, Anna Sylvia 182
 — Erik, prest 120, 182
 — Iver, prest 120
 — Karen 120
 — Lauritz, prest 182
 — Peder, prest 182
 Lem, Arnoldus, officer 130
 Lemmich, Anne Cathrine 242
 — Hans Henningsen 197
 — Henning, raadm. 197
 — Karen * Dorph 187
 — Lars 197
 — Maren 197
 — Maria 242
 — Maria Hedvig 243
 — Mats Larsen 187
 v. Lente, Henriette Margrethe 183
 — Johan Hugo 183
 Leon, Thomas, kaptein 19, 25
 Leopoldus, Herman 36
 Lerche, Cecilie * Michelet 255 flg., 264
 — Fredrik, prokurator 255
 — Gjertrud Bjørnsdtr. 255
 — Jacob Madsen 255, 256
 — Karen * Weiløe 255
 — Knut Olsen, prest 256
 — Mads 255
 — Oluf Knutsen, prest 256
 — Otto 257
 Leth, Bartha Sophie 136
 — Christian 136
 — Chr. Peter, officer 256
 — Johan, raadmand 242
 — Karen Bähr 112
 — Thomas, prest 112
- Leth, Thomas Andreas 109
 Leutigh, se von Lyttewohl.
 Lillienpalm, Anna Cathrine 121
 — Johan Sigismund 121
 Lind, Karen * Leganger 182
 — Lauritz, prest 182
 — Samuel, prest 182
 Lindahl, Mathea Cecilie 231
 Lindum, Anders Haakonsen 106
 Lobes, Jochum, prest 149
 — Helle 149
 Longelse, Mette 239
 Lorentz, Mette Dorothea 171
 — Peter, assessor 171
 Lowzow, Ditlev Frederik, general 124
 Lumholtz, Nicolai, stiftsprovst 109
 Lund, Alhed Birgitte 171
 — Fredrik, prest 118
 — Hanna Marie * Michelet 225
 — Hans Peter 104
 — Hans Peter Simonsen 225
 — Johan Arnesen 80
 — Peter, general 104
 — Theodor 80
 Lübeck, Hans von 148
 — Maria von 148
 von Lyttewohl, Florian Leutigh, officer 13
 Lützwow, Hans Ernst, general 53
 Løberg, Velgjerd Henriette 207
 Løvenskiold, Adam 181
- Mackensee, Jacob, officer 246
 Macody, Gerhard, officer 13
 Mads Pedersen, i Haderslev 149
 Madsen, Christen, i Fredrikstad 253, 264
 Magdalene Arnesen * Torgersen 187
 — Splidsdtr. 182
 Magnhild Dyresdtr. * Gyldenaar 35, 70, 149
 — Michelsdtr., prestekone i Tønset 36
 de Maisieres, Jacques 9
 Mamen, Cathr. Elisb. 135
 — Christen 135, 182
 — Christine 182
 — Dines Klein 135
 — Knut Sørensen 182
 v. Mansbach, Carl Fredrik 137
 — I. F., general 137
 — Maria 137

- Mansfeldt, Else Petersdtr. 211
 Marconel, Anthon, officer 24
 Margrethe Arvidsdtr. 254
 — Christensdtr. * Heide 73
 — Clausdtr. 70
 — Clemensdtr. * Heide 73
 — Hansdtr. * Mungerud 77
 — Hansdtr. * Lind 182
 — Nielsdtr., prestekone i Trøgstad 63, 73
 — Michelsdtr. * Stub 197
 — Mogensdtr. 69, 70
 Maren Alfsdtr. * Brandt 48
 — Jensdtr. * Brun 182
 — Jørgensdtr. * Wiggers 36, 38, 41
 — Lauritzdtr. * Ancher 183
 — Madsdtr. * Tyrholm 197
 — Michelsdtr. * Stub 35 flg., 197
 — Nielsdtr. * Høystrup 251
 Marie Amundsdtr. * Monsrud 76
 — Nyengen * Aaserud 79
 Marstrand, Anna Jørgensdtr. 182
 Marthe Andersdtr. * Michelet 77, 81
 — Hansdtr., raadmandskone 121
 — Marie Christiansdtr. * Sørensen 229 flg.
 — Nielsdtr. * Holst 60
 Martine Bolette Andersdtr. * Lund 225
 Martini, Claudius, prest 232
 Mathiesen, Paul, officer 250
 Mechlenburg, Annechen 219
 — Carsten 219
 Meitzner, Baltzer Christian 266
 — Christian, oberst 266
 — Marie 266
 Melbye, Anna * Michelet 222
 — Gilbert (Gulbrand) 222
 Meltz, Andreas, officer 20
 Meng, Anne * Lorentz 171
 — Hans Pedersen 120
 — Maria 120
 — Maren 120
 — Niels Hansen 120, 171
 Mette Botlesdtr., prestekone i Rødenes 149
 Meyer, K. A., officer 140
 Michel Andersen, prest i Vang, se Aalborg.
 — Gundersen, sorenskr. 148
 — Michelsen, Skattum i Vang 36, 38, 249
 — Mortensen, i Grimstad 211
 — Nielsen, foged 60, 70
 Michelsdtr., Karen * Michelet 34, 35, 36, 51, 154, 234, 264
 Michelsen, Else Marie * Norberg 211
 — Peter Christian, i Chr.sand 211
 Mickley, Minnie F. 10
 Moen, John i Eidsberg 63
 Mogens Lauritzen til Linderud 70
 — Pedersen, prest 148
 Mogensen, Christen, foged 25
 — Just, Fredrikshald 32
 Moldenit, Caspar Conrad 219
 — Magdalene Amalie 219
 Moltke, Helmuth, tysk feltmarskalk 177 flg.
 Monsrud, Hovel Johansen 76
 Morsing, Botle Jensen, prest 149
 — Torsten Søfrensen, prest i Ringebu 35
 Moss, Lars, justitsr. 192
 — Magdalene * Wiel 192
 — Niels 198
 — Peder 198
 — Sara 67, 105, 198
 — Søren Pedersen 198
 Morten Olufsen, prest 35
 Movat, Karen Andersdtr. 170
 Mule, Anne * Michelet 248, 264
 — Bertel Christensen, lagm. 248
 — Christen Bertelsen, prest 248
 — Christen, borgermester 248
 Munch, Andreas, prest 182
 — Else Cathrine 182
 — Henning, prest 249
 — Sivert Engebretsen, prest 182
 Mungerud, Berger Olsen 77
 Munk, Maren Sørensdtr. 170
 Munthe, Birgitte 120
 — Hans, prest 120
 — Jens, prest 86
 — Ludvig, biskop 120
 — Ludvig, kjøbm. 120
 — Ludvig, prest 120
 Mustorp, Lauritz Aslaksen 229
 Møller, Anna Sophie * From 227
 — Gjertrud Marie * Themstrup 195
 — Johan Carl, officer 126
 — Morten 227
 Møllmann, Bernt Johansen 216
 — Johan 216
 — Hans Henrik 216
 — Stinchen Anna Cathr. 216
 — Thomas 216
 Mørch, Andreas, prest 242
 — Christine Marie 137
 Mørk, Jens Peter 79
 — Peter Christensen 79
 v. Møstichen (Møsting), Nicolai Abraham, officer 24, 28
 Nagel, Dominicus, prest 262
 Nannestad, Fredrik, biskop 84 flg.
 Nelle, Peter Christian, chirurg 68
 — W. I. A., officer 128, 137
 Nerdrum, Bolette Christine 203
 — Brynil, i Fet 203
 — Maren 203
 — Ole 203
 — Peder 203
 Neumann, Anne Elisabeth 192
 — Hans Jørgensen 192
 Nickel, Caroline Margaret 230
 Nicoline Johansen * Fjøs 80
 Nigre, Vincentus de, officer 13
 Niels Aagesen, i Kb.havn 192
 — Alfsen, kaptein 48
 — Gundersen, paa Bragernes 198
 — Haagensen, Torp 187
 — Hansen, lagmand 219
 — Jørgensen, prest 60
 — Michelsen, prest 60
 — Nielsen, raadm. 197
 — Olufsen, prest i Oslo 61
 — Pedersen, handelsm. i Larvik 73, 187
 Nielsen, John, officer 20
 — Marmeduc, løitn. 20
 — Paul, strandkontrollør i Nyborg 227
 Niemand, Mette 192
 — Rasmus Hansen 192
 Nilson, Nicoline Caroline 187
 — Nils, sorenskr. 187
 Nitter, Barbara Henriksdtr. 120
 Norberg, Anna * Oftedahl 211
 — Jens Thomassen 211
 — Thomas 211
 Norbye, Christian, officer 129
 Nord, Anne Cathrine * Sjøli 250
 — Simon Nielsen 250, 264
 Normand, Peter, sergeant 24
 Norup, Margrethe * Moss 192
 * — Maren * Moss 198
 — Niels Madsen 198
 Nygaard (Michelet), Otto 78
 — Martin Bernhard 78

- Odland, Sigurd, professor 205**
Oftedahl, Ellen Else Marie 211
 — Lars, officer 211
 — Lars Larsen 211
 — Lauritz Andreas 211
Ohme, J. A. C., general 135, 139
v. Oldenburg, Cathrine 137
 — Isabella 137
 — Regine Marie 137
Olaf Trondssøn, erkebisp 170
Ole Andersen, kjøbm. i Fr.hald 182
 — Johnsen, Gjøvik 224
 — Oudensen, prest 170
Oline Olsdr. * Melbye 222
Oluf Evensen, prest 61
 — Fadersen, prest 63, 237
 — Reersen, raadm. i Oslo 149
Olufsdtr., Marthe, prestekone paa Toten 149
Omsted, Arne, i Grue 181
 — Gabriel 233
Opdal, Lars Henriksen 48
 — Lauritz Pedersen 255 flg.
Opitz, Michael, officer 15, 20
Ording, Johannes, professor 205
Orloff, Nicolaus Povelsen 35 flg., 38
Orm, Anne Eriksdr. 170
Orning, slegten 170
Otzen, Edle Valentine 149
 — Peter Marquard 149
Ouden Torstensen, Aasgaard 170
Oxenbøll, Christian Ditlev 227
- Paludan, Elisabeth 120**
 — Johannes, dr. med. 120
Paul Paulsen, profos 41, 49
Paulin, Margrethe * Rye 121
Peder Bertelsen, borgerm. 70
 — Eriksen, hyrekusk 256
 — Knutsen, foged 70, 148
 — Laugesen i Trøgstad 60, 61, 63
 — Pedersen, i Horsens 70
 — Pedersen, borgermester 70
 — Thuresen, kæmner 71
Pedersen, Frederich, officer 15, 20, 22 flg., 24
Petersen, Peter Müller 252
Peterson, Anne Dor. 219
Pelt, Aernout 183
 — Anna 183
Peltz, Elisabeth Marie 137
 — Nicoline Margrethe 137
 — Ole Christian 137
Percin, Jacob, officer 15, 24, 28
- Petre, Jacquemin 12**
Petersen, C., stiftamtm. 140
 — J. D. F., general 135, 140
Peterson, Anne Dorothea 219
Petronelle Ottersdr. * Stenersen 203
Pharo, Jens, prest 60, 63, 237
 — Maren * Fien 237
 — Maren * Holst 60, 63, 155, 235
 — Peder, prest 237
Pillon, Anne * Michelet 12, 18, 154, 234, 264
 — Josue, i Metz 12
Plade, Jens Povelsen, foged 34, 36 flg.
 — «Judithe» 34
Pladt, Bernt, guldsmed 60
Post, Jacob, prest 59, 84
 — Johanne * Lange 59
 — Maria * Michelet 58 flg.
Potter, Daniel Watson 226
 — Walter Samuel 226
Poulsen, Elisabeth Christine 187
de Poulsen, Gjertrud Hofmann 216
 — Jens, general 216
Povl Arnesen, prest i Enebak 63
 — Iversen, i Helsingør 192
 — Olufsen, prest i Saude 59
 — Thomassen, i Viborg 192
Priess, Friedrich Wilhelm, fra Nauen ved Berlin, henrettet 157
Prydz, Caroline Sophie 171
 — Hans, officer 171
Prytz, Hans Henriksen, prest 35, 248
- Radich, J. W., officer 137**
Ragnhild Andersdr. * Blomhoff 172
Rakkestad, Halvor Andersen 149
Ramm, H. H., officer 140
 — N. A., officer 143
Ramus, Jonas, prest 140
Rantzau, Mette 198
Rasch, Edle Michaeline * Michelet 147 flg., 154, 234
 — Fredrikke D. C. 150
 — Gunder Michelsen 148
 — Ingeborg 211
 — Jacob Lauritzen 148
 — Jens Jacobsen 211
 — Lars, prest 148, 237
 — Lauritz, amtmand 146
 — Maren Sophie 148
- Rasch, Michael, officer 147 flg.**
 — Sophie 122, 148, 237
Rasmus Søfrensen, raadm. 149
Ravn, Karen(?) Laugesdr. 63
 — Lauge Christensen, prest 63
 — Peder Laugesen 63
Reichwein, Georg, oberst 17 flg., 27 flg., 32 flg.
 — Ingeborg Christine 219
Reiersen, Rise Fredrikke * Vik 209
Reimers, Anna * Schnell 219
Rengemuth, Margrethe 148
Resen, Charlotte Sophie 239
 — Paul, degn 239
Rested, Christian, brugsfoged 73
 — Christiane Cathrine 73 flg.
Reutz, Anne Christine Blixen-krone 92
Riborg Danielsdr. * Hveding 216
Riddervold, Hans, biskop 173
 — Mette Marie 172 flg.
Riis, A. C., officer 143
Ring, J. D., officer 143
Ringkjøbing, Nicolai, officer 20
Ringnæs, Eli * Saxlund 188
Rist, Caspar 148
 — Johan 148
 — Michael 148
 — Lars 148
 — Knut 148
 — Susanne Margrethe 148, 237
la Rochie, se de Crequi.
Rodsteen, Christian, general 42
Roed, Anne 170
Rohde, Christine 182
 — Lars, raadmand 182
Rolfsen, Ella Sophie * Michelet 239, 240
 — Ole Ambrosius, sorenskriver 239, 240
 — Engebret Frantzen 240
Romedahl, Even Nielsen, prest 61
 — Sophie * Holst 61, 155, 235
Rosenkrantz, Anna Beate 183
 — Jørgen 183
Rosenmeier, Carl 70
 — Else * Deichman 70
 — Henrik Hansen 70
Roschaw, Georg C. F. 199
Rosted, Jacob, prest 109
 — Jacob, rektor 72, 82
 — Maren 109, 112, 155, 235
Rudie, Nils 224
 — Theodore 224

- de Ruyg, Louis Goulet 11
 Ruud, Siri Frantzdtr. * Jenseg 229
 Ruus, Lauritz 35
 Rye, Margrethe Marie 118, 120, 121
 — Henrik, i Maribo 121
 — Henrik, kam.raad 121
 — Johan Henrik, oberst 121
 — Mathias Anders, oberstltn. 121
 — Olaf, general 121, 174
 — Paul Chr., oberst 121
 Rynning, Doberdine 194
 Røchling, Marie Elisabeth 183
 Rødicke Mortensen, skrædder
 38, 40
 Ritscher, Gjertrud Baltzersdtr. 172
 Rytterager, Ole Jørgensen 233
 Røbringen, Marie * Torp 80
 Rønnaug Finsdtr. * Ulsrud 79
 — Larsdtr. * Johnsen 224
 Røyem, Claus Nielsen 192
 — Susanne * Wiel 192
- Sand, Maren Mortensdtr. 237
 Sande, Johan Nielsen 181
 Sara Nielsdtr. * Moss 198
 Sarpsborg, Christian Hansen, kap-
 tein 42, 48 flg., 241
 de Saule, Jean 9
 Saxild, Erik Nicolai 110, 112
 — Ole Eriksen 110, 112
 Saxlund, Christian Michelet 189
 — Eivind 189
 — Even, assessor 154, 188 flg.
 — Michel Andersen 188
 Scharffenberg, Christian Jørgen
 105
 Scharnhorst (Scharenhorst), Anna
 * Fien 237
 Schavland, Aage, prest 213
 Scheel, A. H., officer 130
 — Hans Jacob 107
 — Henriette Fredrikke 135
 — Jørgen Erik 135
 — Morten 16
 — Sophie 135
 Schjelderup, Jens, biskop 249
 Schelle, Jørgen, officer 24
 Schlösser, Conrad 244
 v. Schmettau, Amalie Ulrikke 216
 — Carl Jacob Waldemar 216
 — Caroline Waldemare 216
 — Waldemar Herman 216
 Schnell, Claus, officer 256
 — Johan 219
- Schnell, Jørgen, general 256
 — Margrethe 219
 Schnitler, B. M., officer 136
 Schrøder, Margr. Cathr. 219
 Schufel (Schuffel) Samuel, fændrik
 16, 20
 Schultz, Fredrikke 171
 — J. F., officer 130
 Schwarke (Schworke), Joachim
 H. A. 78
 — Johan Heinrich 78
 Schwerin, Agnes von 216
 Schøller, Christopher Iversen 148
 — Eiler 148
 — Karen 148
 Sechman, Jens, prest 62, 64, 66, 72
 — Balthazar 62
 Segelcke, Lorentz, oberst 179
 Sehested, Frantz Wilhelm 53, 55
 flg.
 — Hannibal 13 flg., 17 flg.
 — Ove Ramel, general 55 flg., 93,
 107
 Sejersted, J., oberst 140
 Selboe, Lars Peter 203
 — Pauline Marthea 203
 Serup, Inger Marie 203
 Sesterfleth, Johanne Cathrine
 Henriksdtr. 211
 Sevald Dyresen 149
 Sibbern, Anna Dorthea * Michelet
 218 flg.
 — Christian 219
 — Georg Christian 219
 — Hedvig Alethe * Michelet 219,
 220
 — Mathias August 219
 — Nicolai 219
 — Valentin August 218, 219, 220
 — Valentin Christian Wilhelm 219
 Sidsel Hermansdtr. 149
 — Rasmusdtr. 149
 — Knutsdtr. * Lerche 255
 — Olufsdtr. * Mule 248
 — Rasmusdtr. 149
 Sigrid Jonsdtr. * Dyre Erlendsen
 149
 Sigurd Pedersen, prest i Trøg-
 stad 63
 Simon Hansen, foged 89
 — Nielsen, prest i Glostrup 182
 Simonsen, Knud Fredrik Chri-
 stian, skomager fra Odense
 (henrettet) 157
- Sinclair, Jacob, officer 13, 16, 17, 21
 Sindberg, Marie Elisabeth 216
 Sinding, Johanne Cathrine 211
 Siver Sørensen, konstabel 254
 Sivertsen, Johan Olav, officer 215
 Sjøli, Hans 250
 Skanke, Anna * Sylvius 182
 — Anna * Østen Nielsen 35
 — Anders Lauritzen 35
 Skavlan, Ingar, advokat 185
 — Inger * Holst 213
 Skjerve, Jon Arnesen, i Ringebu 31
 Skonk, se Skanke.
 Skriver, Susanne Olsdtr. 148
 Skøjen, Marthe * Berg 171
 Smith, Birthe Marie 171
 — Cecilie * Madsen 267
 — Georg, officer 171
 — Hans Trulsen 242
 — Karen * Michelet 242, 264
 — Ole, i Eidsberg 112
 — Truels, generalfiskal 255
 Smitt, Livius, byfoged 161
 Sollie, Christian 227, 268
 Sommer, Christopher, kapt. 250
 Sommerfeldt, O. H., amtmand 140
 Sotaan, Pauline 215
 Spang, Adrian, oberst 13 flg.
 Sparre, Emmik 60
 — Sidsel 60
 Spørck, Joh. H., general 126, 138
 — Ludvig 215
 Stabel, Anne Sophie * Juel 216
 — Bastian 148
 — Bredo, klokker 216
 — F. W. B., general 83, 125
 — Johannes Brun 216
 — Karen 148
 — Lars Bastiansen 148
 — Peder Nielsen 254
 — Tobias 148
 Staffeldt, B. D., general 126
 Stage, Søren Jacobsen 120
 — Maren 120
 Stake, Olof, svensk hærfører 14
 flg., 17 flg.
 Stang, Anders 182
 — Anna Beata 154, 181, 183
 — Emil, statsmin. 157
 — Johanne Theodora 136
 — Thomas 137, 175, 181, 182, 185
 Stedingk, svensk general 144
 Steen, Carl, politimester 158
 Steenstrup, Hans, prest 239

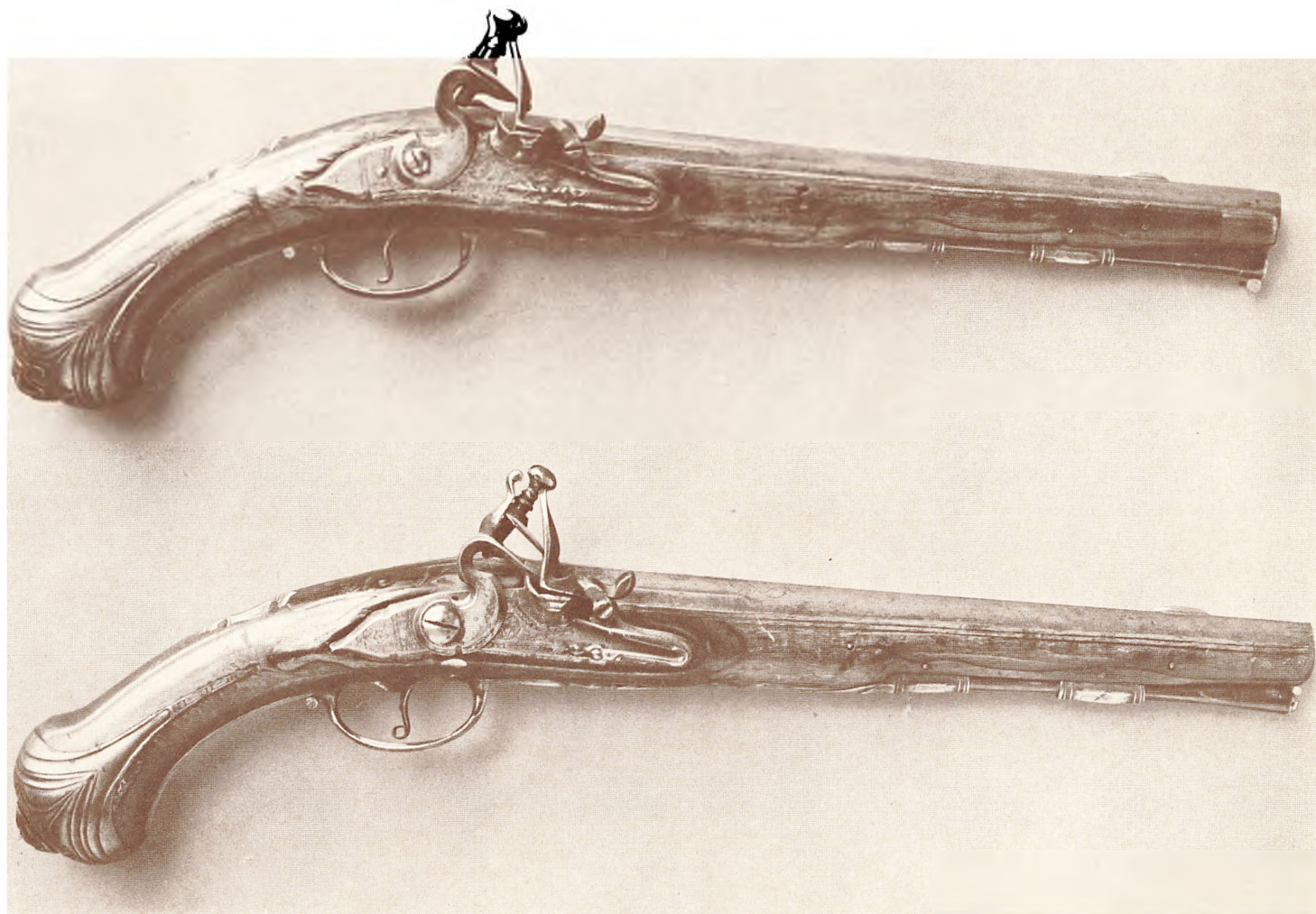
- Steenstrup, Hans, prest 239
 — Hans, degn 239
 — Hans Severin 239
 — Martine Jeanette Collett 239, 240
 — Paul 239
 — Peter Severin 238, 239
 — Sophie Augusta Collett * Michelet 235, 238, 239
 — slegten 239
 Stenersen, Christopher, oberst 124
 — Jens, i Drammen 203
 — Olava Mathea 150
 Stjernsköld, Claes, svensk friherre 30, 32
 Stockfleth, Cathrine 182
 — Christiane Birgitte 239
 — Eggert 182
 — Eggert Christensen 250
 — Else Cathrine 182
 Stoppenbrick, W. 199
 Stolt, Jacob, grosserer 231
 Storjohann, Ferdinand 207
 — Heinrich 207
 — Johan C. H., prest 206, 207
 — Marie Elisabeth 206, 207
 Storm, Alf, oberst 194
 Strønæs, Christen Sørensen 229
 — Søren Aslaksen 229
 Stub, Catharina 36, 197
 — Gunhild 36
 — Kjeld, prest 35 flg., 197
 — Lauritz Kjeldsen, prest 35, 197
 — Michel 36
 Stygge, Mauritz, kaptein 16, 17 flg., 21
 Strøm, Ole Lund 68
 Stør, Jens Jensen 254
 Støttum, Christian Arnesen 75
 Sundius, Peter, læge 68
 Sundt, Helga Christiane 218, 219, 220
 — Michael Andreas 219
 Surdez, Florentin Eugen 221
 — Maria Letitia 221
 Svaboe, Gudlaug Jensdtr. 216
 Svaning, Hans, mag. 120
 — Maren 120
 Svartengreen, svensk rigsdagsm. 141
 Svarverud, Helene Pedersdtr. 103
 Sveinung Tovsen Bjørnflaten 200
 Svend Svendsen, lensmand i Høland 149
 Sverdrup, Anders Pedersen 36, 40
 — Johan, statsminister 161 flg.
 — Lauritz Pedersen 36, 249
 — Maren Pedersdtr. 36, 249
 — Martha * Bernhoft 259
 Sylvius, Anna * Leganger 182
 — Henrik Olsen 182
 Sæd, Nils Nilsen 183
 Sæter, Christine * Michelet 75
 — Oluf, korporal 16
 — Thorer Christensen 75
 Sæther, Arne Nielsen 236
 — Julius, farmer 224
 — Else, officer 129
 Sæbye, Else Knutsdtr. 148
 Sæfren Jensen, i Brevik 183
 Sølling, Hans Knutsen 256 flg.
 Sørensen, Christen, gaardbruger i Trøgstad 229 flg.
 — Christian, biskop 140
 — Karen Sophie * Michelet 155, 229 flg., 235
 Sørum, Ellen Marie 203
 — Jens Christophersen 203
 Søtland, Cyprian 228
 Tack, Diderik Sandersen 183
 — Maren Dideriksdtr. 183
 Tank, Carsten 136
 Teig, Hans Jacobsen 79
 — Inger Bergersdtr. * Michelet 77
 Thams, Lars, officer 137
 Themstrup, Simon 195
 Thésey, greve af 11
 Thomas Andersen, Fr.hald 182
 — Laugesen, prest 149
 Thomasdtr., Magdalene * Boesen 149
 Thermo, Else * Harbou 198
 — Otto 198
 Thora Christophersdtr. * Sæter 75
 — Hansdtr. * Funtin 120
 Thorne, Johan Fredrik 233
 Thron, Christian Ludvig, officer 245
 Thulesius, Andrea Margrethe 170
 — Ole Andreas 170
 Thygesen, Niels, kjøbm. i Nyborg 227
 Tobias Sæfrensen, foged 148
 Tobiasdtr., Karen * Stabel 148
 Todal, John, prest 148
 — Susanne 148
 Tokerud, Anders Larsen 77
 Toller, Niels 249
 Toralde Sigurdsson, rigsraad 170
 Torgard Halvardsson, Torp 187
 Torgersen, Johan Gottlieb, læge 194
 — Johanne * Young 187
 — Nils 187
 Torp, Johan Eriksen 80
 — Mathea Johanne * Michelet 80 flg.
 — slegten i Id 187
 Torsten Eriksen, Nordmør 170
 — Paulsen, Ringstad 108
 Torstenson, svensk general 13
 Tralau, Adam, kaptein, 241 flg.
 Trampe, Caroline Waldemare Schmettau 215
 — ætten 216
 Tranefelt, Johan Werner, svensk oberst 95
 Trond Clausen, borgerm. 183, 198
 — Jonsen, borgerm. 183, 198
 — Toraldsøn 170
 Trolle, Niels, statholder 28 flg.
 Tschudy, adelsæt i Schweiz 11
 Tuchsén, Chr. Fredr., officer 86, 88, 118, 120, 121
 — Fredr. Wilh., officer 119, 120
 — Johan Fredr. 120
 — Karen Daae 87
 — Michael Sundt 88, 228
 — Sophie Amalie 87, 92, 118, 121, 155, 235
 Tybring, Hans, biskop 113 flg.
 Tyrholm, Mads Lauritzen 197
 — Mads Nielsen 60
 — Maren * Lemmich 197
 — Stinchen Christensdtr. 216
 Ulsrud, Karen * Michelet 79
 — Thore Christensen 79
 Undal, Anders Johnsen 121
 — Anna * Lillienpalm 121
 — Lauritz 121
 Valladier, Michel 9
 van der Veen, Gregor, officer 13
 Vestby, Engebret Olsen 203
 Vigernæs, Erik Gudbjørnsen 149
 Vik, Hans Marthinsen 209
 — Ragnar Magne 209
 Viriat, Suzanne * Michelet 12
 Vittinghof, Melchior Georg 42 flg.
 Vosgraff, P. M., officer 137

- v. Wackenitz, Annette Beate** 137, 183
 — August Fr. 183
 — Carl Philip 183
Wackerbart, Joachim, officer 13
Wahl, Peter Lucassen, officer 137
Walker, engelsk general 177
Waltersdorff, Ernst Frederik 255
Warder, Gertrude * Michelet 226, 235
 — Joseph 226
Weber, G. F. N., chirurg 137
 — Gunhild 137
Wedel-Jarlsberg, Anna * Astrup 184
 — Carl Gustav 181
 — Catharina 181
 — Erhard 49
 — Herman 181
Weiløe, Beate Hedvig Christine 255
 — Jacob Pedersen, prest 255
 — Margrethe Helvig 255
Welserheimb, østerrigsk oberst 177
Wendelboe, Nicolai Christian 60
Werner, Karen Nielsdtr. 120
Wesseltoft, J. J. 137
Westphalen, Henrik, officer 137
Wexelsen, Ellen Marie 73
v. d. Weyde, slegten 171
Wiborg, Margrethe * Holst 61
Wiegh, Amund, officer 130
Wiel, Anna Cathrine 138
 — Anne Cathrine 192
 — Anne Elisabeth 136, 138
 — Cathrine Emilie 193
 — Jens Madsen 192
 — Mads Jensen 192
 — Mads Madsen 192
 — Mads Truelsen 135, 192
 — Magdalene 138
 — Petronelle * Michelet 155, 186, 191
 — Truls 136, 138, 191 flg.
 — Truls Madsen 192
Wigersund, Ole 233
Wiggers, Barbara 36
 — Herman 36, 41
Wildhagen, Caspar, kapt.-vagtm. 245
 — Didrik, proviantforv. 242
Wilse, H. P. L., officer 143
 — Ludvig, paa Lillehammer 233 flg.
Wilster, Charlotte Amalie 48
Wind, Birgitte * Thermo 198
Wingaard, prest i Borge 113
Wincke, Anna 70, 148, 182
 — Hans 70, 148, 182
Wissing, Cathrine Sørensdr. 239
Withering, Anthony, kaptein 13, 15 flg.
Wittinghof, se Vittinghof.
v. Wolde, Chr. Peter, officer 250
Wolff, S. O., prest 146, 190
v. Wolfferstorff, Wolf, officer 13
Wrede, svensk general 144
Wroe, Augustiaus Olufsen 121
 — Martha 121
Wullsen, Jacob, oberst 13 flg., 21
Wølner, Emilie Constance Mulvad 210, 211
 — Hans Christian, prest 211
 — Knut Peter 211
Young, Dorothea Marie 168
 — Elisabeth 172
 — Helga 186 flg.
 — Ivar, grosserer 231
 — Jørgen 187
 — Niels 187
 — Ole 187
Zarbell, Daniel 106
Zelius, Margrethe Henriksdtr. 261
Ziegler, Hans Jørgen, officer 250
 — Marie Margrethe 136
Oetken, Johan Wilh., officer 42, 51, 112
v. Oertzen, Charlotte Louise 183
Østen Nielsen, prest 35 flg.
Østensdtr., Elisabeth * Sverdrup 36
 — Martha * Orloff 35

ILLUSTRATIONSFORTEGNELSE

1. <i>Det Michelet'ske slegtsvaaben</i> . Farvetryk af Pacht & Crone efter tegning af Fr. Britze, Kjøbenhavn	til side 8
2. Det angivelig <i>Michelet de Beauval'ske vaaben</i> . Farvetryk af Pacht & Crone efter tegning af Fr. Britze, Kjøbenhavn	» » 8
3. Major <i>Paul Michelets</i> navnetræk, 1645. Facsimil	» » 33
4. <i>Hr. Michel Andersen Aalborg</i> , sogneprest til Vang, Hedemarken 1610-1626. Fototypi af Pacht & Crone efter maleri i Vangs kirke	» » 35
5. Major Paul Michelets hustru <i>Karen Micheletsdatters</i> navnetræk 1661. Facsimil	» » 39
6. Kaptein <i>Hans Michelets</i> navnetræk 1692. Facsimil	» » 43
7. Kaptein Hans Michelets hustru <i>Bartha Brandt</i> . Fototypi af Pacht & Crone efter maleri, tilhørende ingeniør Jean Michelet	» » 48
8. Oberstløjtnant <i>Christian Michelets</i> navnetræk 1760. Facsimil	» » 54
9. Provst <i>Jacob Michelets</i> navnetræk 1795. Facsimil	» » 91
10. Generalmajor <i>Jørgen Michelets</i> navnetræk 1808. Facsimil	» » 100
11. Oberst <i>Ove Michelets</i> navnetræk 1799. Facsimil	» » 108
12. Sogneprest <i>Johan Michelets</i> navnetræk og haandskrift 1804. Facsimil	» » 117
13. Kaptein <i>Paul Michelets</i> navnetræk 1705. Facsimil	» » 245
14. Kaptein <i>Jacob Michelets</i> navnetræk 1675. Facsimil	» » 247
15. Kaptein <i>Brostrup Michelets</i> navnetræk 1707. Facsimil	» » 251
16. Kaptein Brostrup Michelets hustru <i>Bodil Høystrops</i> navnetræk 1713. Facsimil	» » 251
17. Postmester <i>Hans Michelets</i> navnetræk 1770. Facsimil	» » 252
18. Kaptein Paul Christopher Michelets hustru <i>Cecilie Lerches</i> navnetræk 1750	» » 257
19. Gjestgiver <i>Paul Christopher Michelets</i> navnetræk (2). Facsimil	» » 265
20. Major Paul Michelets <i>passepport</i> som løjtnant ved oberst Wullsens regiment 1644	» » 287
21. Major Paul Michelets <i>bestallingsbrev</i> som major i Oplandske regiment 1658. Facsimil ..	» » 289
22. Kaptein Hans Michelets <i>pistoler</i>	» » 291
23. <i>Sølvlaag af krus</i> med kaptein Hans Michelet og hustru Bartha Brandts initialer og det Michelet'ske vaaben, 1705	» » 293
24. <i>Krystalflacon</i> med det Michelet'ske vaaben og Ide Sophia Michelet gift Harbou's initialer ..	» » 295
25. <i>Guldsnusdaase</i> , skjænket generalmajor Jørgen Michelet af kronprins Frederik 1788	» » 297
26. Oberst Johan Michelets <i>bautasten</i> paa Værnes	» » 299
27. Fabrikeier Emil Michelets <i>bautasten</i> ved Østre Akers kirke	» » 299
28. Provstinde <i>Birgitte Michelet f. Daae</i> . Efter maleri	» » 301
29. Generalmajor <i>Jørgen Michelet</i> . Efter miniatur	» » 303
30. Gaardbruger <i>Peter Michelet</i> paa Sæter. Efter fotografi	» » 305
31. Gaardbruger <i>Hagbart Michelet</i> paa Sæter. Efter fotografi	» » 307
32. Kontrollør <i>Carl Michelet</i> i Christiania. Efter fotografi	» » 307
33, 34. Generalmajor <i>Christian Michelet</i> og hustru <i>Edle f. Rasch</i> . Efter malerier af Chr. Olsen ..	» » 309
35, 36. Foged <i>Wilhelm Michelet</i> og hustru <i>Aimée f. Alvin</i> . Efter fotografi	» » 311
37. Amtmand <i>Carl Michelet</i> . Efter fotografi	» » 313
38. Amtmandinde <i>Olava Michelet, f. Bühring</i> . Efter fotografi	» » 315

39, 40.	Doctor <i>Carl Michelet</i> . Efter fotografi	til side 315
40, 41.	Ritmester <i>Christian Michelet</i> og hustru <i>Lizzi f. Fearnley</i> . Efter fotografi	» » 317
42, 43.	Oberst <i>Georg Michelet</i> og hustru <i>Anna f. Stang</i> . Efter fotografi	» » 319
44.	Kavaleriløjtnant <i>Thomas Stang Michelet</i> . Efter fotografi	» » 321
45, 46.	Høiesteretsadvokat <i>Christian Michelet</i> og hustru <i>Betzy f. Holmsen</i> . Efter fotografi	» » 323
47.	Artillerikaptein <i>Christian Michelet</i> . Efter fotografi	» » 325
48, 49.	Kaptein <i>Wolff Michelet</i> og hustru <i>Petra f. Wiel</i> . Efter fotografi	» » 327
50.	Forstkandidat <i>Christian Michelet</i> . Efter fotografi	» » 329
51, 52.	Ritmester <i>Paul Michelet</i> og hustru <i>Helga f. Michelet</i> . Efter fotografi	» » 331
53.	Stiftamtskriver <i>Simon Michelet</i> og hustru <i>Maren f. Hals</i> . Efter daguerreotypi	» » 333
54, 55.	Overtoldbetjent <i>Joseph Michelet</i> og hustru <i>Caroline f. Laache</i> . Efter daguerreotypier	» » 335
36, 57.	Professor, dr. <i>Simon Michelet</i> og hustru <i>Marie f. Storzjohann</i> . Efter fotografi	» » 337
58, 59.	Redaktør <i>Christian Michelet</i> og hustru <i>Olga f. Jensen</i> . Efter fotografi	» » 339
60.	Institutbestyrerinde <i>Maren Michelet</i> . Efter tegning	» » 341
61, 62.	Ingeniør <i>Jens Michelet</i> og hustru <i>Sigrid f. Larsen</i> . Efter fotografi	» » 343
63, 64.	Oberst <i>Johan Michelet</i> og hustru <i>Augusta f. Juel</i> . Efter fotografi	» » 345
65.	Frøken <i>Liska Michelet</i> . Efter fotografi	» » 347
66, 67.	Ingeniør <i>Jean Michelet</i> og hustru <i>Dorrit f. Sibbern</i> . Efter fotografi	» » 349
68, 69.	Ingeniør <i>Edvard Michelet</i> og hustru <i>Alethe f. Sibbern</i> . Efter fotografi	» » 351
70, 71.	Advokat i Minneapolis <i>Nils Michelet</i> og hustru <i>Johanne f. Hals</i> . Efter fotografi	» » 353
72.	Advokat i Minneapolis <i>Nils Michelet</i> og hustru <i>Johanne f. Hals</i> som guldbrudepar, 1914, omgivet af samtlige dalevende børn, svigerdøtre og børnebørn. Efter fotografi	» » 355
73.	Læge i Chicago <i>William Michelet</i> . Efter fotografi	» » 357
74, 75.	Mægler <i>Julius Michelet</i> og hustru <i>Nicoline f. Bull</i> . Efter fotografi	» » 359
76, 77.	Uhrmager <i>Fredrik Michelet</i> og hustru <i>Alvilde f. Cordtsen</i> . Efter fotografi	» » 361
78.	Fabrikerer <i>Emil Michelet</i> . Efter fotografi	» » 363
79, 80.	Kaptein, overtoldbetjent <i>Johan Michelet</i> (efter daguerreotypi) og hustru <i>Sophie Amalie f. Heidenreich</i> (efter fotografi)	» » 365
81, 82.	Grosserer <i>August Michelet</i> og hustru <i>Sophie f. Steenstrup</i> . Efter fotografi	» » 367
83, 84.	Minister <i>Johan Michelet</i> og hustru <i>Ingeborg f. von Benda</i> . Efter fotografi	» » 369
85, 86.	Grosserer <i>Peter Michelet</i> og hustru <i>Ella f. Rolfsen</i> . Efter fotografi	» » 371
87.	Facsimil af <i>Kong Osear II's</i> koncept til de side 160 meddelte vers	» » 373

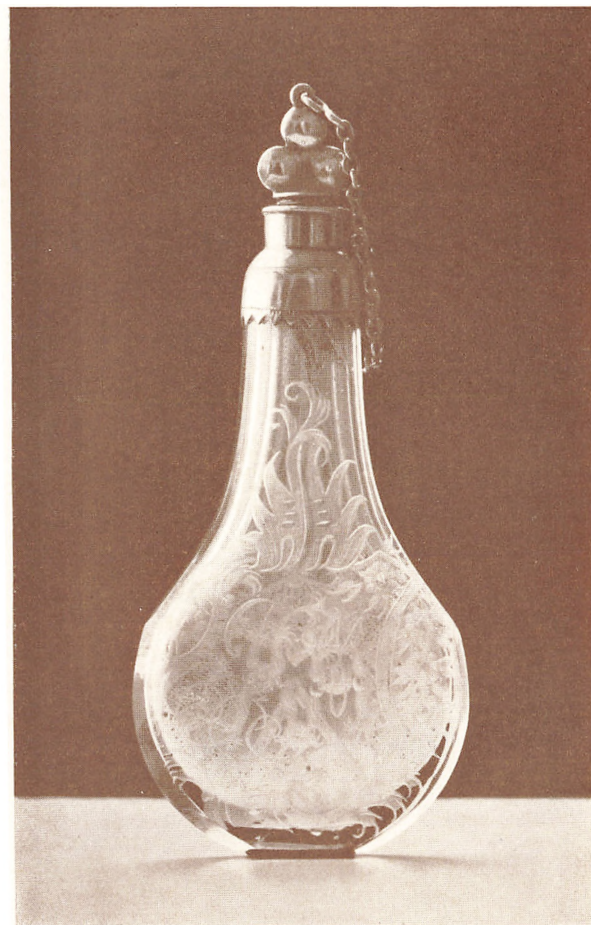
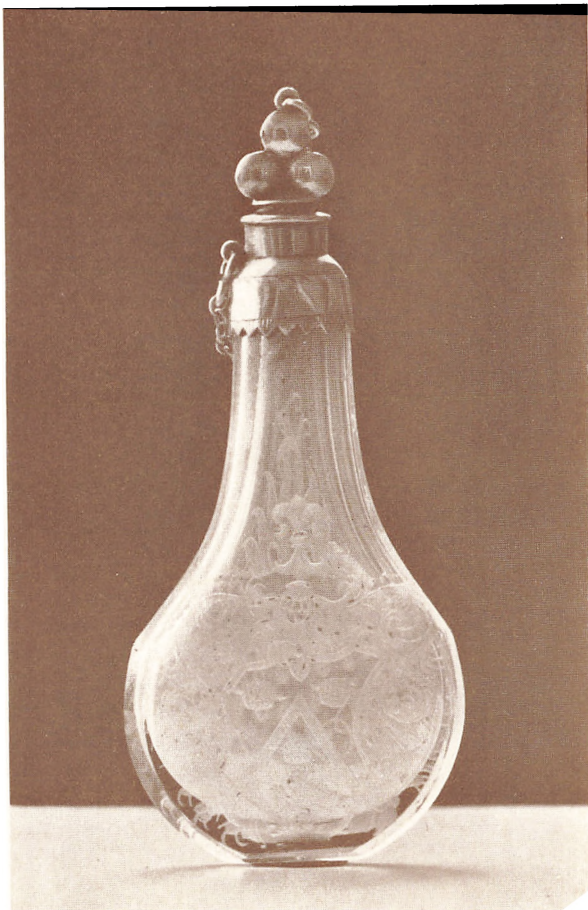
Kaptein HANS MICHELETS pistoler. Se side 47

Tilhører ritmester C. F. Michelet

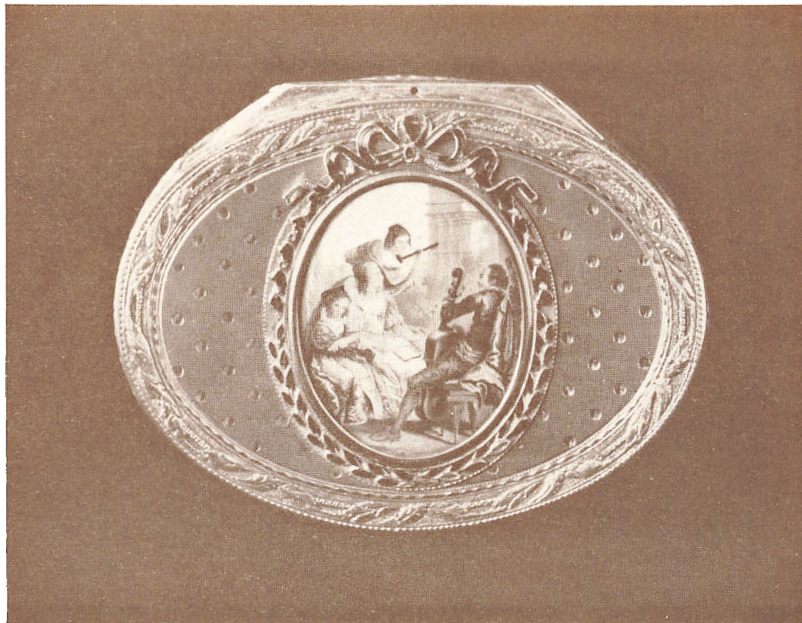
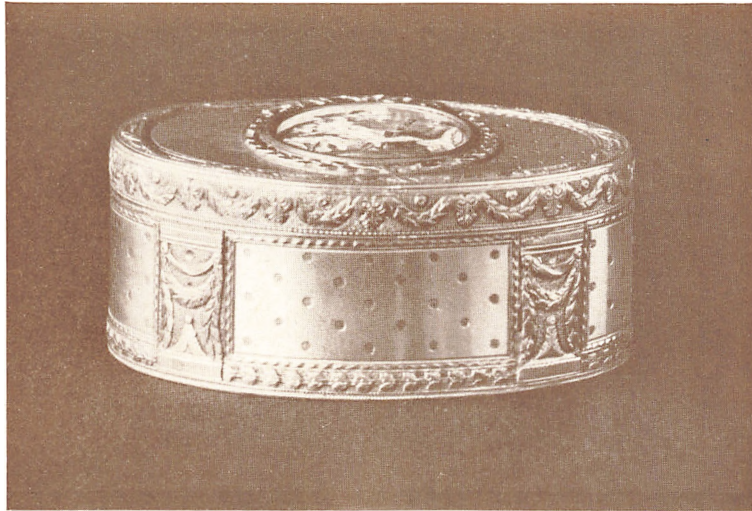
Solvlaag af krus, indgravert kaptein HANS MICHELET og hustru BARTHA f. BRANDTS initialer, det Michelet'ske vaaben samt aarstallet 1705. Side 47

Tilhører advokat C. F. Michelet

Sølvbeslagen krystflacon, med det Michelet'ske vaaben paa forsiden og IDE SOPHIA MICHELET, gift HARBOU'S initialer paa bagsiden. Side 105

Tilhører søvningens Jean Michelet

Guldsnusdaase med brillanter, skjænket kaptein, senere general-
major JØRGEN MICHELET for hans deltagelse i affæren ved
Kvistrum bro 1788 af kronprins Frederik. Se side 97

Tilhører overingeniør Jean Michelet

Oberst JOHAN MICHELETS bautasten
paa Værnes. Side 215

Fabrikerier EMIL MICHELETS bautasten
ved Østre Akers kirke. Side 232

Provstinde BIRGITTE MICHELET, f. DAAE. Side 84

Efter maleri tilhørende advokat C. F. Michelet

Generalmajor JØRGEN MICHELET. Side 93

Efter miniatur tilhørende advokat C. F. Michelet

Gaardbruger PETER MICHELET
paa Sæter. Side 79

Gaardbruger HAGBART MICHELET
paa Sæter. Side 80

Kontrollør CARL MICHELET
Side 80

Generalmajor CHRISTIAN MICHELET og hustru EDLE f. RASCH. Side 123, 147

Efter malerier af Chr. Olsen 1867, tilhørende advokat C. F. Michelet

Foged WILHELM MICHELET og hustru AIMÉE f. ALVIN. Side 155, 156

Amtmand CARL MICHELET. Side 156

Amtmand Michelets 1ste hustru
fru OLAVA MICHELET f. BÜHRING. Side 168

Doctor CARL MICHELET
Side 172

Ritmester CHRISTIAN MICHELET og hustru LIZZI f. FEARNLEY. Side 169, 172

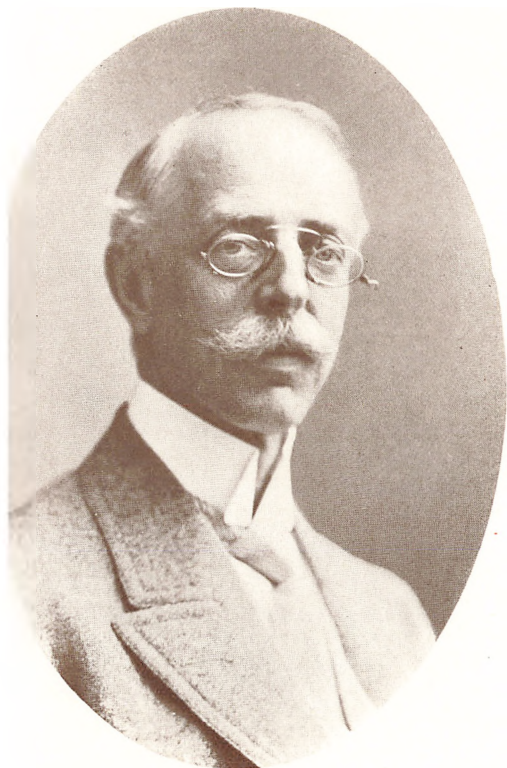

Oberst GEORG MICHELET og hustru ANNA f. STANG. Side 173, 181

Efter fotografi. Efter maleri af Chr. Olsen tilhørende advokat C. F. Michelet

Kavaleriløitnant
THOMAS STANG MICHELET
Side 184

Høiesteretsadvokat CHRISTIAN MICHELET og hustru BETZY f. HOLMSEN. Side 185, 186

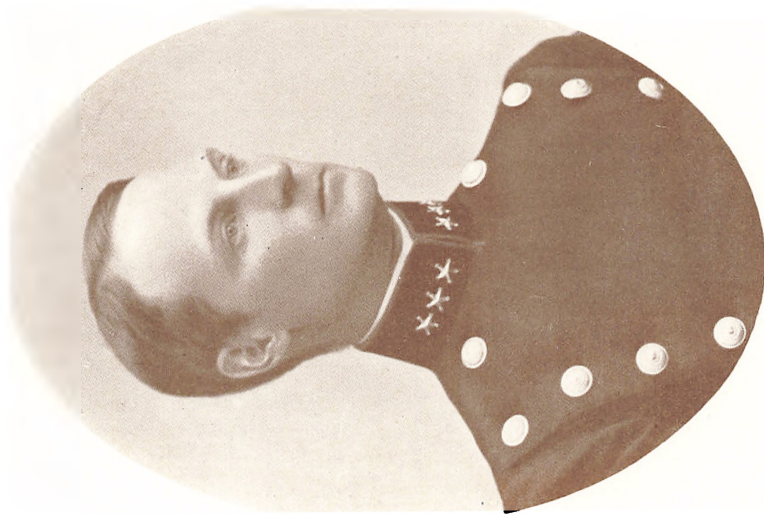
Artillerikaptein CHRISTIAN MICHELET
Side 186

Kaptein WOLFF MICHELET og hustru PETRA f. WIEL. Side 190, 191

Forstkandidat CHRISTIAN MICHELET
Side 193

Ritmester PAUL MICHELET og hustru HELGA f. MICHELET. Side 194

Stiftamtskriver **SIMON THEMSTRUP MICHELET**
og hustru **MAREN BASTINE f. HALS**
Side 195, 196.

Efter daguerreotypi

Overtoldbetjent JOSEPH MICHELET og hustru CAROLINE f. LAACHIE. Side 201, 202

Efter daguerreotypier

Professor dr. SIMON MICHELET og hustru MARIE f. STORJOHANN
Side 204, 206

Redaktør CHRISTIAN MICHELET og hustru OLGA I. JENSEN
Side 208, 209

Institutbestyrerinde MAREN MICHELET. Side 209

Efter tegning af Olav Engebrigtsen

Ingeniør JENS MICHELET og hustru SIGRID f. LARSEN
Side 210

Oberst JOHAN MICHELET og hustru AUGUSTA f. JUEL.
Side 213, 215

Frøken LISKA MICHELET
Side 217

Overingeniør JEAN MICHELET og hustru DORRIT f. SIBBERN
Side 217, 218

Ingeniør EDVARD MICHELET og hustru ALETIE f. SIBBERN
Side 218, 220

Advokat NILS MICHELET og hustru JOHANNE F. HALS
Side 220

Guldrupparret
Nils Michelet og *Johanne Michelet*
 (s. 220) f. Hals

Robert Michelet
 (s. 222)
Wilhelmine

Bertha Michelet
 f. Downing

Carl Michelet
 (s. 222)
Jean Louis

Marie Michelet
 f. Surdez
Maren Michelet
 (s. 221)

William Michelet
 (s. 222)
Anna Michelet
 f. Melbye
William Michelet
 (s. 222)

Simon Michelet
 (s. 221)
Paul Michelet
 (s. 222)

Ove Michelet
 (s. 221)

Læge i Chicago WILLIAM MICHELET
Side 225

Mægler JULIUS MICHELET og hustru NICOLINE f. BULL.
Side 229

Uhrmager FREDRIK MICHELET og hustru ALVILDE f. CORDTSEN
Side 229, 230

Fabrikeier EMIL MICHELET
Side 228

Kaptein, overtoldbetjent JOHAN MICHELET og hustru SOPHIE AMALIE f. HEIDENREICH
Side 232, 236

Grosserer AUGUST MICHELET og hustru SOPHIE f. STEENSTRUP
Side 236, 238

Minister JOHAN MICHELET og hustru INGEBOG F. VON BENDA
Side 238

Grosserer PETER MICHELET og hustru ELLA f. ROLFSEN
Side 240

